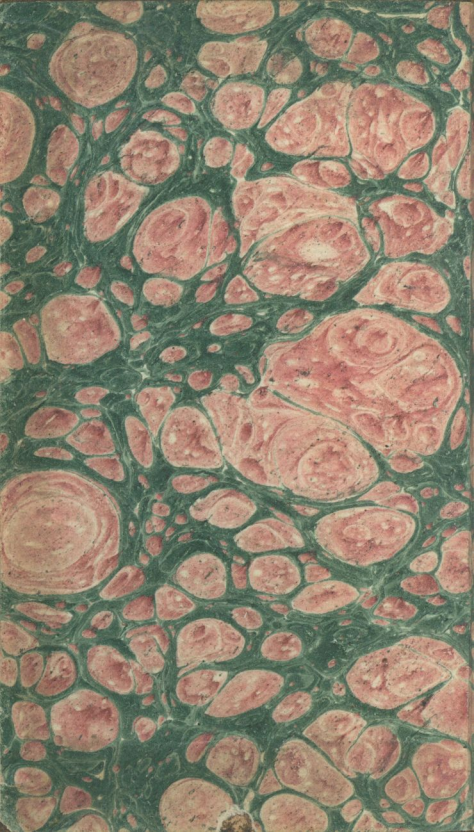
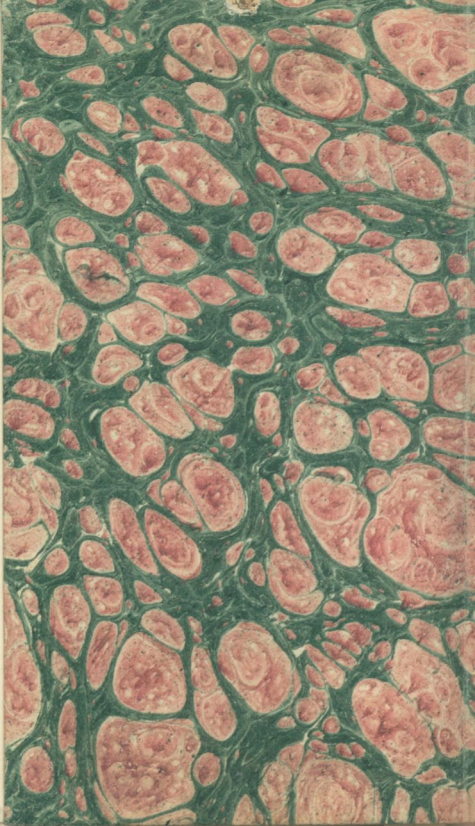

203.1

9-89

Глаголюще пророку,
 Азъ есмь живъ.

Busato dis.

Viviani inc.

Ս. ԳՐԻԳՈՐԻ
 Խոսքից
 աղքատներու և հեռ

Beate dei Vicini inc.

Ե ԳԵՆԵՐԻ
 1844

12004

891.99

3839.47

3839.47

9-891-0000

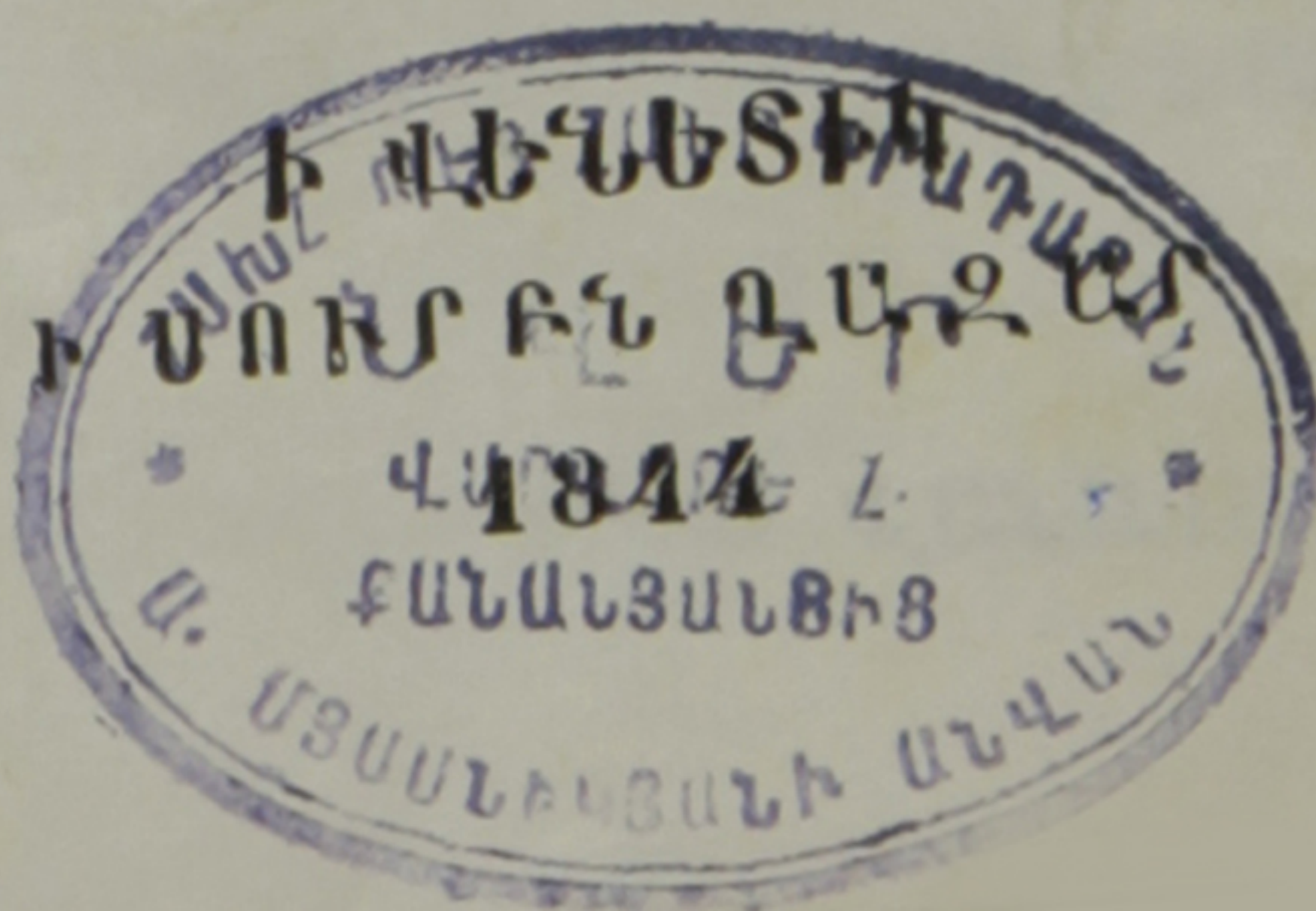
ՀԱՐԵԿԱՅ ՎԱՆԻՑ

ՎԱՆԱԿԱՆԻ

ՈՂԲԵՐԳՈՒԹԻՒՆ

37858971

ԴՐՈՒԹԻՒՆՔ

ՅՈՐԴԱՆԱԲԱԽԱՆՁ ԲԱՆԻՑ ՕԳՏԱԿԱՐԱՅ

ԱՊԱՇԱԽԱՆԱՅ ՀՈՐԵՇԱՀ ԽՐԱՏՈՒՑ

ԱՆՁԻՆ ՍՏԳՏԱՆԱՅ

ՋՂՋԱԿԱՆԱՅ ԿԱՆՈՆԱՅ ԿԵՆԱՅ

ԿԱՄԱՒՈՐՈՒԹԵԱՄԲ ՅԱՆՁՆԱԹՈՒԹԵԱՆՅ

ԱՆԵՐԵՒՈՒԹԻՑ ՅԱՅՏՆՈՒԹԵԱՆՅ

ՄԵՂԱՆԱՅ ԽՈՍՏՈՎԱՆՈՒԹԵԱՆՅ

ՑՈՒՑՄՈՒՆՔ ԳԱՂՏՆԵԱՅ

ՏԱՐԱԾՄՈՒՆՔ ԾԱԾԿԵՑԵԼՈՅ

ՅԱՆԴԻՄԱՆՈՒԹԻՒՆՔ ԹԱԳՈՒՑԵԼՈՅ

ՍՊԵՂԱՆԻՔ

ՋՕՐԱՒՈՐՔ ՎԻՐԱՅ ԱՆԲԺՇԿԱԿԱՆԱՅ

ԴԵՂՔ

ԱՋԳՈՂԱԿԱՆՔ

ՑԱԻՈՑ ԱՆՏԵՍԱԿԱՆԱՅ

ՀՆԱՐԱՒՈՐՈՒԹԻՒՆՔ

ԲԱՋՄԱՄԱՍՆԵԱՅ ԵՐԿԱՆՅ ՎՏԱՆԴԻՑ

Ի ԴԻՄԱՅ ԿԱՐԵԱՅ

ԱՄԵՆԻՑ ԲՆՈՒԹԵԱՆՅ ԱԹԻԹՔ

ԱՐՏԱՍՈՒԱՅ

ՊԱՏՃԱԹՔ ԱՂՕԹՑ

Ի ԽՆԴՐՈՅ

ՀԱՅՑՄԱՆՅ ՀԱՐՑ ՄԻԱՆՁԱՆՅ

ԵՒ ԲԱՋՄԱՅ ԱՆԱՊԱՏԱԿԱՆԱՅ ԱՍԱՑԵԱՂ

ՄԱՏԵԱՆ ՈՂԲԵՐԴՈՒԹԵԱՆ

ԳՐԻԳՈՐԻ

ՆԱՐԵԿԱՅ ՎԱՆԻՑ ՎԱՆԱԿԱՆԻ

ԳՐԻԳՈՐԻ

Ն Ա Ր Ե Կ Ա Յ Վ Ա Ն Ի Յ

Վ Ա Ն Ա Կ Ա Ն Ի

ՈՂԲԵՐԳՈՒԹԻՒՆ

ԲԱՆ Ա.

Ի խորոյ սրբից խօսք ընդ Աստուծոյ :

Ա. ՁԱՅՆ հառաջանաց հեծու-
թեան սրտի՝ ողբոց աղաղակի քեզ
վերընծայեմ, տեսողդ գաղտնեաց .
և մատուցեալ եղեալ 'ի հուր թախ-
ծութե անձին տոչորման՝ զստուղ
ըղձից ճենճերոյ սասանեալ մտացս
բուրվառաւ կամացս առաքել առ
քեզ : Այլ հոտոտեսցիս հայեսցիս ,
գթած , քան 'ի պատարագն բոլո-

րապտուղ մատուցեալ ծխոյն բարդութեան : Ընկալ զսակաւամասնեայ բանիցս յօդուած քեզ 'ի հաճութիւն , և մի 'ի բարկութիւն . ելցէ 'ի խորոց աստի զգայութեանց խորհրդակիր սենեկիս՝ վաղվազակի ժամանել առ քեզ՝ կամաւորական նուէր բանական զոհիս , ողբակի դեալ զօրութեամբ ճարպոյ՝ որ յիսն է պարարտութիւն : Եւ 'ի դնելս իմ ընդ քեզ դատ խառնեալ աղերսիւ , հզօր , մի իբրեւ զհամբարձումն ձեռաց ամպարշտեալն Յակոբու , ըստ բողոքելոյն Եսայեայ , և զանիրաւութիւն Բաբելոնի՝ տաղտկալի քեզ երևեսցի . զոր առակ եւթանասներորդի երկրորդի սաղմոսին ազդէ . այլ իբր զբուրեալ խունկն հաճոյական 'ի խորանին Սելովայ , զոր Դաւիթն կանգնեալ նորոգեաց տասանակին հանգստեան 'ի գերութենէն դարձելոյ , որ 'ի վերստին գիւտ կորուսեալս հոգւոյ առակի , ընդունելի կամաց քոց լիցի :

Բ . Բայց քանզի ձայնդ ահաւոր դատաստանիդ հատուցման՝ ուժ-

դինս հնչեցեալ 'ի ձորն վըէժիւրն,
դրութեան, կրկինս ինձ երկնէ մար-
տից յարուցմունս, այժմէն գուշա-
կեալ շարժմունս յուզմանց ներհա-
կականաց, որ յիմումս անձին ցուցա-
նի, խռովութիւնս ամբոխից, հա-
րեալք ընդ միմեանս զէն առ սուսեր՝
խորհրդոցն հոյլք, չարեացն ընդ բա-
րիան, և գերեալ զիս 'ի մահ ըստ հին
դիպուածոյն՝ որնախ քան զչնորհին
ժամանել առ իս. զոր ընտրեալն ա-
ռաքելականացն դասուց Պաւղոս՝
առօրինակեալ զՄովսէս, զԲրիսառ-
սի փրկութիւն յաղթող ցուցանէ :
Վասն զի թէ մերձ է օր տեառն, որ-
պէս գիր ասէ, 'ի հովիտն անձուկ
ասպարիսին Յովսափաթու և հեղե-
ղատին Նեդրոնի, փոքր հանդիսարա-
նացն իրաւանց ժամադրութեանց,
որ կենցաղականաւ այսր յաւիտենիւ
զհանդերձելոցն ինձ կերպարանեն,
ասլա ևս յաւէտ մերձեցաւ 'ի վերայ
իմ՝ արքայութիւնն Աստուծոյ մար-
մին եղելոյ. մեծապէս գտեալ զիս
առիթ մնասուց՝ բազմաց տոկոսեաց՝
զանազան մասանց յանդիմանողաց

Ճշմարտապատմից, քան զձեռին նորին վերակացումն անդ ուրեմն երբեմն 'ի հարուածս եղովմայեցւոց և փղշտացւոց, և այլոց բարբարոս ազգաց: Քանզի այն ընտրութիւն ամօք չափեցաւ, իսկ սլատուհաս իմուամս պարտուց առանց աւարաման ունի զսահման: Ահ, դուք և որոգայթ անճողոսպրեւի, ըստ մարգարէին և առակողին. տագնասպաւ մեծաւ առդուրս ինձ հասեալ՝ զամօթն մշտնջենաւոր աստէն գծագրել: Ձոր միայն քո է հրաշագործել սլտուղս գեղոց 'ի հնարս կենաց ամենավարան տարակուսանաց հոգւոց վտանգից, քաւիչ ամենայնի՝ գովեալ 'ի փառս անճառս անսահմանելի բարձրութեան, յաւիտեանս յաւիտենից:

ԲԱՆ Բ.

Վերսափին յաւելումս իրիին հեծումէան
նորին հակողի առ նոյն աղերս հաղթանաց
Բանի.

Ի խորոյ սրբից խօսք ընդ Աստուծոյ :

Ա. Եւ արդ քանզի առ բարձրեալն
Աստուած յօդաւորական չլծամբք
կարգաս, որ գործովք միայն գրաւի
և ոչ ստեղծաբանութեամբ կաշառի,
որ յԵգիպտոս միշտ ունիս զսրտիդ
զդարձն, զի՛նչ օրինակ առ այս քեզ
նմանագոյն և յարմարական աստանօր
եղից՝ անձն իմ պարտաւոր, պատժա-
կիցս կործանեցելոյն Սողոմայ, ըմ-
բերանեալ գատախաղս՝ ինուէի, ան-
արի բարբարոսս քան զտիկինն հա-
րաւային, վատթարագոյնս քան ըզ-
Քանան, յամառեցեալս քան զԱմա-
ղէկ, անբժշկականս քաղաք գրօշե-
լոց, նշմար մնացեալ ապստամբու-
թեան հինն Իսրայէլի, յիշատակա-
րան պահեալ՝ ուխտազանցութեանն

Յուդայ, կշտամբեալս գեր քան ըզ-
 Ծուր, տարամերժեալս քան զԾայ-
 դան, խորթաբարոյս քան զԳալի-
 լեա, աններելիս քան զանհաւանն
 Կափառնառում, պարսաւեցեալս իբր
 զՔորազին, բամբասեցեալս ընդ
 Բեթսայիդայ, անսլարկեշտ ծաղկե-
 ցեալ ալեքս Եփրեմի, աղու աղաւնիս
 միշտ յիմարութե՛ այլ ոչ հանդար-
 տութեամբ, ՚ի կորեանց առիւծուց
 անձնական օձս եղեռնային. կերպս
 ձուոց քարբից լցեալ ժանտու-
 թեամբ, սլատկերս վերջին հարուա-
 ծոցն Երուսաղէմի, ըստ բանին տէ-
 րունի՝ և տեսանողացն ձայնի, տա-
 ղաւարս մերժեալ՝ հասեալ ՚ի կոր-
 ծանութեմն, խորտակեալ դրացս վստա-
 հարան, և կրկին ծրդեալ շինուածս
 խօսուն, թողեալ ժառանգութիւնս
 յարմարական, մոռացեալ տունս
 աստուածակերտ, ըստ բանից նախա-
 գրեցելոցն Մովսէսի, Դաւթայ և
 Երեմիայի, յարկս բանական՝ ունողս
 բորոտութեան, հարուածեալ խրա-
 տու քերմանն, օրինիւ կաղզուրեալ,
 օծեալ կաւովն՝ ողորբական հեղու-

Թեամբն , անճարակ դտեալ յեւս
հնարից , քակտեալ վերստին ձեռամբ
շինողին , արտաքս ընկեցեալ իրաւա-
ցի հատուցմամբ հրամանաւ հզօրին
'ի տեղի անսուրբ , հերքեալ տարա-
գրեալ խտրոցաւ մեծաւ՝ ամենայնիւ
առանց խնայելոյ , ծածկեալ դրամս
յերկրի չարեօք , ըստ աւանդակո-
րոյս Ժխտողին՝ որ յաւետարանին
ցուցանի :

Բ. Այլ դու Աստուած , Աճդ
հոգւոց և ամենայն մարմնոց՝ ըստ
դաւանելոյ աստուածաշնորհին , եր-
կայնամիտ և բազումողորմ՝ ըստ սրբ-
բոյն Յովնանու ձայնին , շնորհեա-
կատարել'ի քոյդ հաճուի օրհնեալդ
կամաց՝ զսկզբնաւորեալ մատեան
մաղթանաց այսր ողբերգութիւն : Եւ
ընդ լալով սերմանել բանիս 'ի նախ-
ընթաց չուս աստիճանաց օթեա-
նացս պատրաստութեան , 'ի կատա-
րածն ժամանելոյ հաւաքման հըն-
ձոցն , դարձայց բերկրեցեալ լու-
թեամբ քաւութեան՝ պտղոյն երա-
նութեան որայիցն բարութեան : Մի՛
տայես ինձ արգանդ սրտի անորդի՝

իբր Խորայէլի, և սաինս աչաց ցամա-
 քեալս՝ ով ամենագութ: Լուր բա-
 նական մաղթողիս՝ հզօր և ողորմած,
 նախ քան երկնի, և երկին երկրի, և
 նա ցորենոյ և գինւոյ և ձիւթոյ, և
 նոքա Խորայէլի: Եւ երկնաւորացն
 աղերս որ առ քեզ՝ հոգւոյս ազդեա-
 ցէ, քան թէ տարերաց ապականա-
 ցուաց: Դու ստեղծիչ՝ և ես կաւ,
 բաց տարակուսելոյս՝ ի մոլտս մաղ-
 թանաց այսր հեծութեան՝ կամս
 քաղցրութեան՝ զօրանալ աստէն.
 զի մի ի բանալ վերնայինն երկնի՝ ան-
 ընտիր գտեալ կրթութեան վայել-
 ման լուսոյ, իբր զնիւթ մոմոյ սպա-
 ուեցայց ջնջեալ ի միջոյ: Ոգի զրկե-
 լոյս, ըստ մաղթանաց գոջման ասո-
 ղին, և ոյժ թալկացելոյս, և կեանք
 մաշելոյս՝ մտացս խղճիւ, այլ ոչ տա-
 ժանմամբ կրից՝ աշխատութեամբ
 զքեզ խնդրելոյ, առ զաւանդ մաղ-
 թանացս, և տուր զողորմութիւնք
 շնորհացդ. ընկալ զփոքրս ի տկա-
 րէս, և շնորհեա զմեծդ առ ի հզօ-
 րէդ. զօրացո զբանս զլջման, առա-
 քեալ ի մեզ հոգի ի բարձանց՝ աս-

տուածաշունչ պատգամօքս 'ի սմա
 եդեւոցս: Պարգևեա բարերար՝ զա-
 ոական Եսայեայ, լուսաւորեալ առ-
 ճշմարտութիւնն, մատուցանելով
 մահու արժանոյս՝ ընդ պղնձոյս գոյի
 անարդս ձայնի՝ զոսկի քո շնորհի,
 ընդ անզարդութեան երկաթոյս սե-
 ւութեան գունոյս՝ պղինձ պճնելի,
 ցոյցք առաքինութեան, հրաշեկ Լի-
 բանանու: Ընդէր կարծրացուցանես
 զսիրտ եղկելոյս՝ չերկնչել 'ի քէն,
 անճառ և ահաւոր: Մի՛ եղէց անպը-
 տուղ՝ի փոքր վաստակոյս՝ իբր ապա-
 ջան սերմանող անբերրի երկրի: Մի՛
 լիցի ինձ երկնել և ոչ ծնանել, ողբալ
 և ոչ արտասուել, խորհել և ոչ հա-
 ոաչել, ամպել և ոչ անձրևել, ընթա-
 նալ և ոչ հասանել, ինձ ձայնել և
 քեզ ոչ լսել. պաղատիլ և անտես
 մնալ, կողկողել և ոչ ողորմել, աղա-
 չել և ոչ ինչ օգտել, զոհել և ոչ ճեղ-
 ճերել, զքեզ տեսանել և դատարկ
 ելանել: Լուր ինձ նախ քան զկար-
 դալս իմ առ քեզ՝ միայնդ հզօր. մի՛
 զանվճար տանջանացն տոյժս՝ ընդ
 թուով աւուրց մեղօք կեցելոյս չա-

րազործիւ ինձ հատուցաներ: Կեցո
 ղիւ գլթած, լուր ինձ ողորմած, մար
 դասիրեա ներող, խնայեա երկայնա
 միտ, սլաշտպանեա ապաւէն, բարե
 րարեա հզօր, աղատեա ամենակալ,
 կենագործեա նորոգող, վերական
 գնեա ահաւոր, լուսաւորեա եր
 կնային, բժշկեա հնարաւոր, քաւեա
 անքնին, պարգևատրեա առատ, շնոր
 հազարդեա աննախանձ, հաշտեա
 անախտակիր, ընկալ անոխակալ,
 սրբեա 'ի պարտուց օրհնեալ: Եթէ
 յառեցից զաչս իմ, նայեցեալ 'ի
 հայեցուածս երկուց վտանգից յա
 ւուր թշուառութեան, զքոյդ տեսից
 փրկութիւն՝ յոյս և խնամակալ. եթէ
 նկատեալ դիտեցից 'ի վեր յամենա
 գրաւ ուղին սոսկալի, հրեշտակ քո
 խաղաղութե քաղցրութեամբ ինձ
 պատահեսցէ: Յոյց ինձ տէր 'ի յե
 լիցն աւուր շնչոյս արձակման՝ մաք
 րութեան ոգի լուսով ամբարձեալ
 'ի յերկնաւորացն երջանկաց՝ պար
 դեօք սիրոյ քոյ եկեալ հասեալ: Ի
 յարդարոցն կատարելոց՝ կարեաց
 ինձ կցորդ ժամանեցուսցես. զան

ակնկալն բարի՝ չարիս՝ ի յուսահա-
տութեանն աւուր շնորհեսցես :
Քաւ լիցի քեզ, բարեբանեալ, որ
փրկութիւնդ ես ամենայնի, եթէ
ախտացեալս քո ոչխարի՝ գազան
դժնդակ տացես ուղեկից, մեղօք մե-
ռելոյս՝ անախտ կեանք, կործանե-
լոյս պարտեօք՝ փրկութիւն :

Գ. Արդեւք մոռասցի՞ս զբարերա-
րելդ՝ ակնկալութիւն. անտեսեսցե՞ս
զգթասիրելդ՝ խնամող. այլայլեսցե՞ս
զմարդասիրելդ՝ անփոփոխ. նհան-
ջեսցե՞ս զկենագործելդ՝ անվախ-
ճան. թողուցո՞ւս զողորմութիւնդ՝
երջանիկ պտուղ. աղաւաղեսցե՞ս
զքաղցրութեանդ բարեշնորհ ծա-
ղիկդ. անպատուեսցե՞ս զնիւթ սլան-
ձանաց քումդ ճոխութեան. յեղա-
նակեսցե՞ս զփառս հերաց քումդ
բարձրութեան. ո՞չ պահեսցես ըզ-
վայելչական զարդ պայծառութեան
քումդ պսակի : Եթէ ողորմածացն
է երանութիւն, իսկ դու բնաւ իսկ
արքայութիւն լցեալ փափաքմամբ,
ո՞չ զբոլորն պարգևեսցես փրկու-
թիւն. ո՞չ մատուցանիցես դեղ վե-

րացս , ո՛չ սպեղանիս խոցուածոյս ,
 ո՛չ դարման տկարութեանս . ո՛չ ծա-
 գեսցես լոյս 'ի խաւարի՝ յուսացե-
 լոյս 'ի քո զօրութիւնդ՝ կենաց սլար-
 ցւեդ տիեզերաց , որ միայնդ ունիս
 փառս ինքնութեամբ իսկութեամբ
 և յարակայ մշտնջենաւորութեամբ ,
 վկայեալ 'ի բնաւից , օրհնեալ և փա-
 ռաւորեալ յերիս յաւիտեանս , և
 անդր քան զսպասման սահմանի իմա-
 նալեացն յաւիտենից . ամէն :

ԲԱՆ Գ .

Վերսփին յաւելուած իրիին հեծու-
 նորին հսկողի առ նոյն աղերս մաղ-
 Բանի .

Ի խորոյ սրբից խօսք ընդ Աստուծոյ :

Ա . ՏԵՐ իմտէր տուիչ պարգեւաց ,
 ինքնաբուն բարի , ամենից տիրող
 հաւասարապէս , միայն արարիչ ըզ-
 բնաւս յոգէից , փառաւորեալ , ան-
 քնին , յահել , ահարկու , սոսկալի ,
 հզօր , սաստիկ , անտանելի , անմեղ-

ձենալի , անըմբռնելի , անխմանալի ,
 անճառելի , անտեսանելի , անզննե-
 լի , անշօշափելի , անորոնելի , ան-
 սկիզբն , անժամանակ , անչամանդաղ
 գիտութիւն , աներկեւան տեսու-
 թիւն , ճշմարիտ էականութիւն ,
 բարձր և խոնարհ , օրհնաբանեալ
 գոյութիւն , անստուեր ծագումն ,
 ամենափայլ ճառագայթ , խոստո-
 վանեալ լոյս , անտարակոյս վստա-
 հութիւն , անտարտամ հանգիստ ,
 անյեղլի կնիք , անսահմանելի տե-
 սիլ , վկայեալ անուն , ճաշակ քաղ-
 ցրութեան , բաժակ բերկրութեան ,
 հաստիչ հոգւոց հաց , օտար մ' թու-
 թեանց սէր , աներկբայ խոստումն ,
 ծածկոյթ ցանկալի , զգեստ անկա-
 պուտ , օթոց բաղձալի , զարդ փա-
 ռաց , ձեռնկալու մեծ , ապաւէն
 գովեալ , աննուագելի շնորհ , ան-
 պակասելի գանձ , անապական ան-
 ձրև , արիիացնցուղ ցօղ , ամենա-
 տեղաց դեղ , ձրի բժշկութիւն , կրը-
 կնաձիր առողջութիւն , վեհագոյն
 խրախոյս , անսրատիր կոչումն , հա-
 մօռէն աւետիս , ստրկամեծար թա-

գաւոր , աղքատասէր պաշտպան ,
 մշտահարուստ տուիչ , անխափան
 դիմեցումն , աննահանջելի հրաման ,
 անհամառօտ յոյս , երկար տեսո-
 ղութիւն , անզղջական տուր , ամե-
 նաբաշխ աջ , արդարակշիռ ձեռն ,
 անաչառատես ակն , մխիթարու-
 թեան ձայն , սփոփանաց լուր , բեր-
 կրութեան բերումն , անուն կեն-
 դանի , նախախնամող մատն , ան-
 գայթագղելի ելք , անխարդախ ըն-
 թացք , կենդանարար կամք , աննեն-
 գելի խրատ , աննախանձ սլատիւ ,
 լայնական հնարք , անձկական պայ-
 ման , անգտանելի հետք , աներևոյթ
 շաւիղ , անչափագիր սլատկեր , որ-
 քանութիւն անսահման , աննմա-
 նական տիպ , անզուգական գութ ,
 ողորմութիւն բազմազեղ , խոնար-
 հութի տօնելի , համբոյր փրկական :
 Եւ ևս քան զայս ազգմունք վայել-
 չականք՝ աստուածութեանդ նուի-
 րելք . օրհնեալ , գովեալ , բարե-
 բանեալ , քարոզեալ , աւետարա-
 նեալ , հռչակեալ , հնչեցեալ , պատ-
 մեալ , անխաբելի կամօք աղաչեալ ,

և որ ինչ առ մեզ բերին առ 'ի քէն
հոսմունք քաղցրութեան, զոր հան-
դերձելոցն ճառից լուսաբանեն կեր-
պաւորութիւնք. որով զուարթ ցու-
ցանիս 'ի փրկութիւն իմ, երանու-
թիւն, իբր 'ի պարարտութենէ ի-
մեքէ ախորժ տենչանօք լցեալ. զի
ոչ իմովս ինչ սնոտիապատուաստ
փառատրիս երգով, այլ զի պատճառ
իմն առցես զփոքրս աղերս՝ մեծիդ
փրկանաց :

Բ. Եւ քանզի առ ամենայն հասակ
տնկեցեալ յերկրի ազգ բանականաց՝
այս պատուէր նկարագրական նո-
րոգ մատենի ողբոց նուագի, որ զա-
մենեցունց ունի զկրից սլատահմանց
նշաւակեալ յիւրում սլատկերի, իբր
կցորդ մեծ գիտական կարեաց հա-
մայնից, առ բոլոր գումարս բազ-
մահոլով տիեզերակոյտ քրիստոնէից,
առ նախնի ժամն ժամանողաց, և առ
երկրորդ կոչեցեալ չափու արբունն,
առ որ 'ի կատարած աւուրն կա-
լեալ՝ սակաւաձեռն ծերութեամբն,
առ սլարտաւորս և արդարս, առ
ինքնարդոյ բարձրայօնն և սխալեալ

անձնագրատ գտեալն , առ բարին
 և եղեռնագործս , առ նկուհս և առ
 արիս , առ սորուկս և ներքոյան
 կեալս , առ սեպուհս և գերաշխար
 հիկս , միջակայնոց և պայազատաց ,
 շինականաց և տոհմականաց , արուաց
 և իգաց , հրամայողաց և հնազան
 դելոց , գերելոց և նուաստից , վե
 հից և փոքունց , պատուականաց և
 ռամկաց , ձիավարժից և սոսկակա
 նաց , քաղաքականաց և գեղջկաց ,
 արքայից գոռոզուծեանց 'ի սանձս
 ահաւորին ըմբռնեցելոց , միայնա
 ցելոց՝ վերնականացն խօսակցաց ,
 մաքրականաց տիրանուէր զգաստու
 թեանց , քահանայական երջանկա
 կրօնընտրուծեանց , այցելուծեանց
 բարեզգեստից դիտողուծեանց , ա
 թուակալուծեանց նախագահից
 սրբանուէր տեսողուծեանց . որոց
 ոմանց աղերս աղաչանաց , և ոմանց
 խրատ բարեաց առ դէմս աղօթից
 այսու մատենիւ մատակարարեցի ,
 ձեռնարկեալ հոգւոյդ զօրուծեամբ՝
 կարգելինձ մաղթանս բազմագիմիս ,
 և ամենեցունս սոցին խնդրուածս՝

գլխով թեան մեծիդ յանդիման լինել սովաւ հանապազ :

Գ . Եւ արասցես զսոյն ընթերցողացն 'ի սիրտս յատակս՝ բժշկութիւն հոգւոց և մաքրութիւն յանցանաց , թողութիւն պարտուց և արձակուրդ մեղաց կապանաց : Եւ զիցի բղխումն արտասուաց սովաւ վարժեցն , և պարգևեալ տացի 'ի ձեռն սորին ապաշաւ ըղձից : Շնորհեսցի տէր և ինձ ընդ նոսին առ 'ի քէն զըջումն կամաց , և նոցա իմովս ձայնիւ շունչս բարեհամբոյրս . նուիրեսցի վասն իմ այսու մատենիւ պաղատանք նոցին , և բանիւս այսու հեծութիւնք նոցին ընդ իմ խնկեացին : Ընդ համբոյր ճաշակման այսրողբերութեան , շնորհ լուսոյքոյ մտեալ բնակեսցէ : Եթէ ելցեն ինձ բարեպարիշտք ընծայիլ սովաւ , ընկալ կենդանեօքն վասնքո , գլխած , և զիս ընդ նոսին . եթէ ախտս ինչ սրբանուէրս կաթուածոց աչաց սովմբ բերիցի , եղիցի 'ի քէն խնամակալ՝ և յիս անձրևեալ . եթէ գրեսցի և 'ի փրկութիւն կարգեսցի հաղոր-

դեւոյն յայս կիրս կենաց, արասցես
կամաւ քո օրհնեալ՝ և ինձ համա-
րեալ: Եթէ հեծուծիւնս աստուա-
ծահաճոյս ՚ի ձեռն այսր բանի ՚ի
դադանեաց ուրուք յառաջ եկեսցէ,
օգտեցայց քեւ բարձրեալ՝ և ես ընդ
նմին. եթէ ձեռն մաքուր՝ խնկով
հանդերձեալ առ քեզ համբարձցի,
հասցէ միասցի ընդ իմն ձայնի և ա-
ղաչողացն աղերս յառաջ մատու-
ցեալ: Եթէ պաղատանս բաղմադի-
միս ընդ իմն երկնեացի, լիցի և ինձ
քեւ և վասն սորին կրկին նուիրեալ,
եթէ յարգեսցի այս անձին բանի
պատարագ՝ քեզ ՚ի հաճուծիւն,
նախայլոցն ընդ իս քեւ ընծայեսցի:
Եթէ ՚ի տխրանացինչ ձանձրուծենէ
դքնուաղեսցի, կանգնեսցի վերստին
հաստարանաւ այս հառաչանաց՝ ՚ի
քեզ յուսացեալ. եթէ համբարտակն
վստահութեան մեղօք յատակի, այ-
սու արձանօք պատկանեցելովք ա-
ջով քո պաշտպան՝ դարձեալ կա-
ռուսցի: Եթէ յուսոյն ձգարան սու-
սերբն յանցանաց հատեալ կտրեսցի,
կցեսցի դարձեալ միւս անդամ կամօք

ամենակալիդ բարւոք պատուաս-
տեալ . եթէ վտանգ մահու անձնա-
կան ցաւոյ դոք պաշարեացէ , գոցէ
փրկութի սովաւ առ 'ի յոյս կենաց'
յաղօթելն առ քեզ կեցուցիչ . եթէ
սագնապաւ ոք տարակուսի 'ի սիրտ
խոցիցի , քաղցրութեամբ քո՝ սովաւ
ապրեալ ողջացի : Եթէ անբաւելի
կորստեամբ պարտեաց՝ յանդունդս
ոք խորոց իցէ ընկլուղեալ , եկեացէ
'ի լոյս կարծիւ այս հնարից՝ քե
պատասպարեալ . եթէ թմբրութեամբ
խաբից խաւարին գործոց իցէ ոք
վնասեալ , զօրացի անդրէն վասն
քո՝ միայն ապաւէն՝ 'ի քեզ ապաս-
տան եղեալ : Եթէ պահպանակն
վստահութեան զանձն ուրուք լքցէ ,
ընկալցի այսու միջնորդիւ ձեռն քո
զնա՝ ամփոփեալ 'ի նոյն հաստա-
տութեան . եթէ ամայի 'ի զգու-
շութենէ պահողացն ոք դեգերեացի ,
սպասեացէ սովիմբ առ 'ի նոյն դարձ
նորոգողիդ : Եթէ սարսուռ դի-
ւային ջերման՝ դողութեամբ ինչ դոք
խռովեացէ , սթափեացի 'ի սոյն յայս
նշան խոստովանեալ և երկրպագեալ

խաչիդ խորհրդոյ • եթէ անօրէնու-
թեան մըրիկ խորտակիչ հողմոյ յան-
կարծ բախեսցէ զհաստուածս մար-
մնոյ շինուածոյ մարդոյ յերկրային
ծովուս, հանդարտեսցի անդրէն ղե-
կաւ այս թւոց 'ի քեզ սլատկանեալ:

Դ • Եւ արասցես լինել դեղ կե-
նաց առ հնարս ցաւոց հոգւոց և
մարմնոց քոց ստեղծուածոց՝ զայս
կարգեալ սահման ողբոց մատենի
սկզբնեցելոյ յանուն քո՝ բարձրեալ:
Զսկսեալս իմ դու կատարեա • ե-
ղիցի հոգի քս խառնեալ 'ի սա,
շունչ զօրութեան մեծիդ միասցի 'ի
քո ինձ շնորհեալ ստեղծաբանու-
թիւնս ղի դու տաս զօրութիւն վհա-
տեալ սրտից, և ընդունիս փառս
յամենեցունց • ամէն:

ԲԱՆ Դ.

Վերստին ցաւելոսած իրին հեծոմէան
նորին հսկողի առնոյն աղէրս ճաղնանայ
բանի.

Ի խորոյ սրտից խօսք ընդ Աստուծոյ :

Ա. Ե՛ւ քանզի սկիզբն կալայ խօսել ընդ քեզ՝ որ 'ի ձեռին ունիա զշունչ կենդանութեան հոգւոյս բազմամեղի, յիրաւի սարսեալ դողացեալ տաղնապաւ մեծաւ յաւէտ երկնչիմ. վասն զի ահաւոր և անտանելի և 'ի սահմանէ բանի փախչելի յիշատակ անճողոտրելի անաչառք քո ատենի՝ 'ի կշտամբումն իմ պարտաւորի՝ արարիչ երկնի և երկրի : Նա զի և չիք իսկ բժշկութիւն բազմավտանգ սաստկութեան վիրացս անողջանալի, խայթմանց խածուածոց մահաբերին բերանոյ ժանեաց՝ որսողին զանձն իմ՝ 'ի կորուստ : Մանաւանդ զի ոչ գոյ պատասխանի, ըստ առակողին, յաւուր պատե-

րազմի, և ոչ բանիւ իրաւանալի, և
 ոչ վերարկուաւ պատասպարելի, և ոչ
 դիմակօք կեղծաւորելի. ոչ առ ե-
 րեսս բանիւք մատչելի, և ոչ կեր-
 պարանօք երբէք խաբելի, ոչ յօ-
 գուածովք բանից ստելի, ոչ արագ-
 մամբ ոտից փախչելի, ոչ թիկանց
 դարձուցանելի, ոչ դիմաց ընդ եր-
 կիր մածուցանելի, ոչ բերանով ընդ
 հող հաստելի, ոչ ՚ի խորս երկրի
 ղօղելի: Քանզի մերկ են քեզ ծած-
 կեալքն, և հրապարակեալ են անե-
 րևոյթքն. արդարուի իմնուաղեալ
 և ՚ի սպառ ունայնացեալ մեղանքն
 յայտնեցեալ և յաւէտ առաւելեալ.
 չարիքն իմ մնացական, և ես կորստա-
 կան. իրաւանցն կշիռ պակասեալ
 և անիրաւութիւն իսկոյն զօրացեալ.
 բարեացն բերք հալեալ, և սխալմուն-
 քն արձանացեալ. աւանդն կորու-
 սեալ, և դատակնիքն այժմէն գտեալ.
 մահուն մուրհակ գծեալ և աւե-
 տեացն կտակ եղծեալ: Բարերարն
 տխրեցեալ, և բանսարկուն ուրա-
 խացեալ. հրեշտակաց գունդն թախ-
 ծեալ, և սատանայ խնծղիւք պա-

բեալ . վերնականն զօրքն ողբացեալ ,
 և ստորնայինքն բերկրեցեալ . սպա-
 նողին մեթերք լցեալ , և պահողին
 գանձն կապտեալ . օտարին կողմն
 կանգնեալ , և ստացողին տարգև
 մատնեալ . հաստողին ձիր մոռա-
 ցեալ , և կորուսչին հաղբքն պահեալ .
 երախտիք փրկչին հենգնեալ , և բե-
 լիար զուարթացեալ . կենացն աղ-
 բիւր փակեալ , և գոռողին ժանգ
 ժանդիս ժամանեալ :

Բ . Եւ արդ ոչ ասաքէն ըղձալի
 էր , ըստ գրոյն կանխութեան նա-
 խաձայնելոյ , ոչ ստեղծանիլն երբէք
 յարգանդի և ոչ նկարչիլն 'ի յորո-
 վայնի , ոչ 'ի ծնունդ . յառաջագայիլ
 և ոչ 'ի լոյս կենաց հասանիլ , ոչ 'ի
 թիւս մարդկան գրիլ և ոչ 'ի հասակ
 աճման ամբառնալ , ոչ 'ի սլառկեր
 գեղոյ զարդարիլ և ոչ բանիւ հան-
 դերձաւորիլ , քան ընդ այսպիսեաց
 սաստկագոռնից և սարսափեւեաց
 ըմբռնիլ տարաուց , զոր և ոչ վիմաց
 կարծրութիւն բերէ , թող թէ մար-
 մնոց լուծականութիւն :

Գ . Եւ արդ տուր բարեգոռթ ա-

ղաջեմ զքեզ, ատուր ինձ ողորմու-
թիւն, որ զայսօտիկ դու ինքնին քե-
զէն քոյովդ բանիւ մեզ սահմանեցեր
ասելով, թէ ատւք զայդ նուէր յա-
նուն փրկութեան ձերոյ Աստուծոյ,
և սուրբ եղերութք՝ զի զողորմութիւն
կամիմ, և ոչ զպատարագ: Ահա
բարձրացիր վերստին խնկեալ այսր
յիշատակաւ, որ ունիս զամենայն,
և ի քէն է ամենայն, և քեզ փառք
յամենեցունց՝ ամէն:

ԲԱՆ Ե.

Վերստին յաւելոցած իրիկն հեծոմեաց
նորին հսկողի առ նոյն աղէբս մաղթանան
Բանի.

Ի խորոյ սեպին խօսք ընդ Աստուծոյ:

Ա. Եւ արդ ես երկրածինս մարդ՝
կենցաղականաւ անկայուն գոյիւ
զբաղեալ, և յիմարութեամբ սլա-
տրողականաւ գինեաւս յիմարեալ,
որ ամենայնիւ ստեմ, և ոչ միով իւրիք
ճշմարտեմ: Քանզի որովք գիմօք վե-

րադրեցելովք նշանակօք աղարտեցելովք յանդգնեցայց լինել յանդիման քում դատաստանիդ, ով իրաւադատ ահաւոր, անճառ, անպատում, հզօր Աստուած բոլորից։ Քանզի դասեալ աստատին ի սոյն զապերախտութիւն մեղուցեալ անձինս առ քումդ երախտիս, ցուցից զիրաւունս քո միշտ զօրացեալ և զանիրաւութիւնս իմ յաւէտ պարտաւորեալ։ Որ արարեր զիս ի քո պատկեր պանծալի՝ ի ձեռն վեհիդ տըպաւորութեան, զոկարս օթանդակելով։

Բ. Չարդարեցեր բանիւ, փայլեցուցեր փշմամբ, մտօք ճոխացուցեր, իմաստիւք աճեցուցեր, հանճարով հաստատեցեր, ի շնչականացն որոշեցեր, հոգւով իմանալեալ խառնեցեր, իշխանականին գոյիւ պըճնեցեր, ծնար հայրաբար, սնուցեր դայեկասկէս, տածեր ստացողապէս, տնկեցեր զամպարիշտս ի քումդ գաւթի, ջրովն կենաց ոռոգեցեր, աւազանին ցօղով մաքրեցեր, կենացն վտակաւ արմատացուցեր, հացիւդ եր-

կնայնով ջամբեցեր, աստուածային արեամբդ արբուցեր, անհպիցն և անհասանելեացն ընտանեցուցեր, զաչս երկրեղէն 'ի քեզ համարձակեցեր, լուսովդ փառաց վերածածկեցեր, զհողանիւթ մատունս անմաքուր ձեռացս 'ի քեզ մատուցեր, զմոխիրս անարգ մահացու՝ իբր զնրշոյլ լուսոյ յարգեցեր, զհայր քո հզօր ահաւոր օրհնեալ մաքդասիրապէս և անարժանիս իմոյ անձին կրնքեցեր: Ոչ կիզեր զբերանս լցեալ նանրութեամբ՝ 'ի ժառանգակիցն կարդալ զքեզ, ոչ կշտամբեցեր ըզյանդգնեալս 'ի քո կցորդութիւն, ոչ ստուերացուցեր զտեսիլ աչացս 'ի քումդ ակնարկութիւն, ոչ արգելանաւ կապանաց ընդ մահապարտացն տարագրեցեր, ոչ խորտակեցեր զդաստակ բազկիս՝ որ անմաքրապէս առ քեզ համբառնայր, ոչ մանրեցեր զոստս իմոց մատանցս 'ի շօշափելն զբանդ կենաց, ոչ սլատեցին զինև մառախուղք 'ի ձփնելն ըզքեզ՝ ահաւոր, ոչ փշրեցեր զպարս ատամանցս յըմբոշխնելն զքեզ՝ ան-

սահմանելի , ոչ գնացեր բարկութեամբ խոտորնակ՝ խոտորնակի ընդ քեզ հետևողս , իբր ընդ վրիպեալ տունն Խորայելի , ոչ խայտառակեցեր ՚ի հարսնարանիդ զանարժանս քումդ պարերգութեան , ոչ ՚ի գըձուձ հանդերձին տեսիլ զանօրինեալս յանդիմանեցեր , ոչ կապանօք ձեռացս և ոտիցս յարտաքին խաւարն հալածեցեր :

Գ . Զայս ամենայն մասունս բարեաց և զներելոյդ երկայնմտութիւն ընկալեալ՚ի քէն՝ բարերար , օրհնեալ և յամենայնի միշտ երկայնամիտ , փոխադրեցի վնասակարս պարտեաց՝ անթիւս և բազմօրինակ անօրէնութիւնս , մարմնականաց և անձնականաց՝ ամենակիր բազմածուփ խորհրդոց յուզմանց երկրաքարշութեանց : Զայսոսիկ քեզ , Աստուած իմ և տէր , ընդ այսքանեաց բարեաց փոխաբերեցի . զայս քեզ ինձէն հատուցի չարիս , ըստ մովսիսեան յանդիմանութեան առակի , մոռացեալ զիմաստութիւն և սիրողս յիմարութեան : Զայսց բարեաց երախտեաց

կաճառս՝ ընդունայնութեան գնացիւք՝ չարաչար ունայնացուցի • զայս լուսաւորութիւն շնորհաց անճառից՝ ի բարձրելոյդ խնամոց բարդեցեալ՝ մըրկաւն խելագարութեան ցնդեցի : Եւ թէպէտ բազում անգամ ծանուցար կարկառմամբ ձեռին քո այցելութեան ձգել զիս առ քեզ, ոչ հաւանեցայ ըստ մարգարէին որ զԽորայէլէ ամբաստանութեան • և թէպէտ խոստացայ դաշնաւորեցի քեզ հաճոյանալ • և ոչ ընդ այսմ սահմանաւ ուխտիւ փակեցայ, այլ դարձեալ զնոյն նիւթեցի չարիս, անդատին յոճն առաջին մատեայ, փշոցն մեղաց հերկեցի զանդաստան սրտիս յորոմանն արգիւնատրութիւն : Առ իս ելանէն առաժք աստուածարեալ սուրբմարգարէիցն • քանզի մնացեր յինէն խաղողոյ, և ես ընդ այնորիկ փուշչառաւիղեցի • դարձայ յանախորժ գառնութիւն պողոյ, այգիս օտարացեալ • բուռն հարի զանհաստատ հողմոյ, որովք միշտ տատանեալ սյսր անդր տարաբերիմ • ըստ ձայնի երա-

նելոյն Յոբայ ընդ ճանապարհ իմն
անդարձ գնացի . 'ի վերայ աւազոյ
չինուածս յիմարութեան կառուցի :
Լայնատարր հետովք խաբեցայ կե-
նացն անձկալեաց հասանել . փա-
կեցի ինձէն զելիցն ուղեորութիւն .
բացի կամաւ զկորստեան խորխո-
րատն : Խցի զսլատուհան լսելեացս
իմոց առ բանիդ կենաց ընդունելու-
թիւն . կափուցի զաչաց հոգւոյս
հայեցուած առ 'ի զկենացն դեղ-
նկատել : Ոչ ընդոստեայ 'ի թմբրու-
թեանց լքմանէ մտացս 'ի պատգամ
փողոյդ ահաւորութեան . ոչ զգաս-
տացայ 'ի բողոք գուժի հրափորձա-
կան աւուրն ընտրութեան . ոչ եր-
բէք զարթեայ 'ի նիրհմանէ քնոյն
մահացուի , որ 'ի կորուստն կարա-
պետէ : Ոչ ետու հանգիստ քոյ հո-
գւոյդ 'ի մարմնեղէնս տաղաւարի . ոչ
ընդ բնութիւն շնչոյս խառնեցի ըզ-
մասն շնորհաց քումդ պարգևի . ի-
մոյս ձեռօք կոչեցի կորուստ , ըստ
առակողին , զհոգիս կենդանի մա-
հացուցանել :

Դ . Եւ զինչ է ինձ սակաւս և նուա-

զադոյնս յօդել սահմանս կսկծելիս
չափաբերականս, մինչ անցեալ է
ըստ քանակութիւնս և վրիպեալ ըստ
բժշկութիւնս: Արդ քո է ընձեռել
կեանս հոգւով մեռելոյս, և անո-
խակալութեամբ մատչել առ այցե-
լութիւն դատաւարտելոյս Որդի Աս-
տուծոյ կենդանւոյ. քեզ փառք յա-
մենայնի. ամէն:

ԲԱՆ Զ.

Վերստին յաւելուած կրկին հեծոմեան
նորին հսկողի առ նոյն աղերս մաղթանաց
Բանի.

Ի խորոյ սրբից խօսք ընդ Աստուծոյ:

Ա. ԻՍԿ արդ զնիչ բարւոք գոյ
առ այս, կամ ո՞ր օգուտ ինձ առ սոյն
սահման ընթացից ձայնիս հեծու-
թեան՝ լքանել, և ոչ զամբարեալ
չարաւ մահացու վիրիս՝ խարանաւ
բանիս արտաքս հերքել, և կամ ըզ-
ծանրութիւն սրտիս մթերեալ ցա-
ւոյս հոգեկան խիթոյս, իբր տաղու-

կացուցանողական հնարաւորութեամբ, մասնամուխ զգուանօք փրփիւնէ:

Բ. Եւ քանզի ոչ գտայ արժանի տարծելոյ 'ի փառս ընդ սրբոցն դաս, որոց լի են բերանք նոցա ծաղու, և շրթունք իւրեանց ցնծութեամբ, ըստ առակողին և սաղմոսողին, 'ի կարգն երկրորդ գիմեցից՝ զմաննիսն իմ յիշատակել համայն աստանօր. թէպէտ առ իմում թերութեան բարուց անբարեաց՝ և նոքա յաղթականք իցեն, իբր ապաշաւեալն քան զանապաշխարն: Տօնելի եղև Մանասէ առ իմոց պարտուցս առաւելութիւն. պատուեցաւ և փարիսեցին առ դժնէիս ամբարշտութիւն. գովեցաւ անառակ որդին առ անդարձիս ուխտազանցութիւն. յիշատակեցաւ կեղծաւորութիւն որդւոյն Ամասեայ առ անշնորհութիւն ասպախտաւորիս. օրհնաբանեալ եղև աւազակն, որ դատախազն է անհաւատից. պատուեցաւ և կինն սլոռնիկ՝ սկզբնամայրն ասպաշաւողաց: Ոչ տակաս

քան զՓարաւոն զստեղծուած սրբա-
տիս իմ խստացուցի . ըստ օրինակի
խռովութեան մրրկաց ծովու ծփե-
ցայ . ոչ այնքան սարսեցի և պատ-
կառեցի 'ի սաստկութենէ քումդ
հրամանի , որքան ալիք ծովուն յե-
զերացն : Ընդ թիւս չափուց կշռու-
թեան առ իմս գործոց՝ և աւագոյն
կոյտ սահմանեցաւ . սկսեալէն ան-
բաւիցն շիւղք առ համբարս իմոցս
անօրէնութեանց :

Գ . Զի թէպէտ և յոյժ բազում
են մանուկն 'ի յափունս ջրոյն հա-
մահաւաքեալք , այլ ուրոյնք և ա-
ռանձնականք 'ի ծննդոց աճելու-
թենէ . իսկ մեղանք իմոյս յանցա-
նաց՝ անթիւք , զորս անհնար է առ-
նուլ 'ի միտ : Ոմն և ծնունդք իւր ,
ոմն և շառաւիղք իւր , ոմն և բիծք
իւր , ոմն և արկածք իւր , ոմն և
փուշք իւր , ոմն և արմատք իւր , ոմն
և հաստուածք իւր , ոմն և պտուղք
իւր , ոմն և նշխարք իւր , ոմն և ճիւղք
իւր , ոմն և ոստք իւր , ոմն և արմկունք
իւր , ոմն և ճիւրանք իւր , ոմն և մա-
տունք իւր , ոմն և խլրամունք իւր ,

ոմն և զօրութիւնք իւր, ոմն և ազգ-
 մունք իւր, ոմն և նշմարանք իւր, ոմն
 և տիպք իւր, ոմն և մնացուածք իւր,
 ոմն և ստուերք իւր, ոմն և մթու-
 թիւնք իւր, ոմն և յարձակմունք
 իւր, ոմն և հնարք իւր, ոմն և պա-
 տիրք իւր, ոմն և դիտմունք իւր, ոմն
 և դիմեցմունք իւր, ոմն և չափք իւր,
 ոմն և խորք իւր, ոմն և գարշութիւնք
 իւր, ոմն և կայծակունք իւր, ոմն
 և կիրք իւր, ոմն և մթերք իւր, ոմն
 և գանձք իւր, ոմն և ցնցուղք իւր,
 ոմն և աղբերք իւր, ոմն և գիւտք
 իւր, ոմն և շանթք իւր, ոմն և հըր-
 դեհմունք իւր, ոմն և պատկառանք
 իւր, ոմն և վիհք իւր, ոմն և ան-
 դունդք իւր, ոմն և բորբոքմունք
 իւր, ոմն և աղջութիւնք իւր, ոմն
 և ամպրոտք իւր, ոմն և կայլակք
 իւր, ոմն և հոսմունք իւր, ոմն և
 հեղեղք իւր, ոմն և սառնամանիք
 իւր, ոմն և դրունք իւր, ոմն և շա-
 ւիղք իւր: Հնոցն և տապ իւր, հրատն
 և գոլորշիք իւր, հալոցն ճարպին
 և ճենճերմունք իւր, օշինդրն և դառ-
 նութիւն իւր, կործանիչն և հնա-

զանդեալք իւր , բռնաւորն և յելու-
զակք իւր , գոռոզն և սպառազէնք
իւր , աւազակապետն և գումարտակք
իւր , գազանն և կորիւնք իւր , խա-
ծանողն և ծակոտուածք իւր , ապա-
կանագործն և նմանիք իւր :

Դ . Արդ այսոքիկ սկսեալ են գլխա-
ւորութեանց ասպականողաց ոգւոց
համայնից , դասեալք ընդ ինքեամբք
նուաճութիւնք մասանց՝ իւրաքան-
չիւր ոք ՚ի սոցանէ բիւրք բիւրուց և
հազարք հազարաց . իսկ զհամայնիցս
թիւնա միայն զօրէ իմանալ , որ զառ-
՚ի մէնջ չէութիւնն գրեալ՝ իբր զէութիւն
գործոց տեսանէ : Եւ արդ
եթէ ոք զանձն ոչ խաբեսցէ , և առ-
երեսս ոչ կերսլարանեսցի , և կեղ-
ծաւորաբար ոչ անհաւատեսցէ , և
մարդ զինքն ծանիցէ , և հասարակաց
բնութեամբ վարեսցի , և երկրածին
զանձն դիտեսցէ , և ՚ի չափութիւրում
կանոնին կացցէ , իմասցի ծանիցէ
զնախաթիւ մասունս արկածիցդ վե-
րագրելոց , թէ ոչ ընդունայն ինչ
գրեցի և կամ զբնաւ իսկութիւնս սահ-
մանեցի , որ ՚ի մերս բնութեան

սլաուտկի ազգի ազգի վրիպականու-
թիւն . այլ 'ի բիւրուցն արգասեաց
չարեաց չափ մի երևեցուցի , զի նո-
քօք և զայլն իմաստասիրեսցիք , թէ-
պէտ և ոչ բաւանդականպէս :

ԲԱՆ Է .

Սէրսպին յաւելումս Էրիին հեծումնան
նորին հակադի առ նոյն աղէրս մաղնանաց
Բանի .

Ի խորոյ սրբից Խօսք ընդ Աստուծոյ :

Ա. Եւ զի մի զփրկութեանն վստա-
հութիւն 'ի սպառ կտրեցից , և ապա-
ղէն եղեալ մատնեցայց այսքանեաց
աներևութից ընդդիմամարտից , որք
ոչ այլ ինչ են՝ քան թէ ընտանի թըշ-
նամիք ինքնածին բուսեալք զոր վե-
րագրեալքս սահմանեցին՝ զորքա-
նութիւն սլաուկերին ձևոյ եղեալ
ահարկուս , ցուցից առ ամին բազմա-
բոյլ բռնութեան մարտկացդ՝ զօրեղ
ախոյեանս աստուածականս՝ ամե-
նայազթողս և անպարտելիս , թէ և

Կսկծելիս կիրս և դժուարակուլ
պտուղս ծառոց անհասանելեաց, և
անկոխ ճանապարհաց երկք և տա-
ժանմունք: Քանզի զայն ամենայն
գունդս չարութեան բանսարկուն
զօրաց՝ սակաւ մի արտօսը կաթուա-
ծոց աչաց, իբր զճճիս զեռունս բազ-
մոտանիս խիայթից երկրի տկար
խլրտմանց՝ անկեալ ՚ի վերայ ծորումն
ձիթոյ կամ դոյզն դեղ ինչ սատակ-
չական, ցամաքեցուցանէ. և դոյզն
մի հառաչումն սրտի հեծութեան
եղեալ ՚ի յոգւոյ, իբր շնչումն հարա-
ւային ջերմութեան խառնեալ յա-
րևու, զսառնամանեաց սաստկու-
թիւն հալէ. քանզի ըստ միումդ
նմանութեան հեշտածինք են, և
ըստ միւսումդ դիմագրութեան դիւ-
րամեռք:

Բ. Այլեւ ոչ երբէք կասեցից դա-
տել զդատապարտեալս՝ բանից կըս-
կըծմամբ, պարսել զպարտաւորեալս
իբր զվնասակար անփրկանաւոր ան-
համոզելի. վասն զի զոմանս սատա-
կեալ ՚ի յիմոց նեղչացն, ոմանց զօ-
րութիւն տամ կենդանանալ առ-

հոգւոյս կորուստ : Տունկս դառնում
տեան, որ զգարչութիւն անառակ
վարուց ծաղկեցի . բարունակս ա-
պականաբեր և մահողկուղեան, որ
զկորստեան գինին երկնեցի . Քանա-
նու զաւակս՝ և ոչ Յուդայի, ըստ
ասից մեծին Դանիէլի . որդիս գե-
հենին, ոչ արքայութեան . ժա-
ռանգս դժոխոց, և ոչ փառացն փա-
փաքելեաց . նիւթս տանջանացն, և
ոչ հանգստեան : Ապերախտս առ ե-
րախտաւորդ, ապաշնորհս առ բազ-
մապարգեդ, միշտ մեղուցեալս առ
երկայնամիտդ, դառնացուցիչս քաղ-
ցրութեան բարերարիդ, ծառայս
չար և վատ, ըստ տէրունեան յանդի-
մանութեանն, իմաստունս զչարիս
գործել ըստ Եսայեայ նախասացու-
թեանն, ժիրս առ ժանդագործու-
թիւնս զազրութեան . փոյթս առ
ի բարկացուցանել զտէրն, մշտա-
չարժս առ գիւտս սատանայականս,
հանապազորդեան վիշտս ստացողին,
թոյլս առ բարեացն թռիչս, ծոյլս
առ երանութիւնն ընտրութեան,
դանդաղս առ դիտմունս խոստացե-

լոցն, անարիս առ կարիս պիտա-
նեացն և օգտակարացն, պաշտօնեայս
տիրադրուժ երախտամոռաց :

Գ. Վայ անձինս մեղաւորի, զի
ղարարիչն իմ բարկացուցիւ . վայ որ
դւոյս կորստեան, որ զկենդանու-
թէն ձիր մոռացայ . վայ պարտապա-
նիս անհամար բիւրուց քանքարաց
որ ոչ դոյ հատուցանել . վայ բեռ-
նակրիս ծանրութեան մեղաց դժնէ-
ից, որ չունիմ դառնալ առ հանգըս-
տարարն . վայ փնասակարիս տէրու-
նեան պարտուցն, որ չիք հնար յան-
դիման լինել հզօրին . վայ եղէգնա-
խուիւ կիզանողականս նիւթոյ, որ
տոչորելոց եմ 'ի գեհէնին . վայ ինձ
առ այս յիշատակ, զինեւթ բարկու-
թեանն Աստուծոյ այրեցելովք են
գործեալ . վայ յիմարութեանս, որ
ոչ մտառեցի զծածկեցելոցն յայտ-
նութեան հանգէս . վայ ամբարշտիս,
զի միշտ անդադար ոստայնս չարեաց
կկեցի . վայ զմարմինս պարարողի կե-
րակուր որդանցն անմահից, կտու-
ղացն թունաւորաց զիմորդ համբերե-
ցից . վայ ինձ առ արբումն մահուն

բաժակի, որպէս զյաւիտենականն
տուժեցայց. վայ ինձ առ ելս անար-
ժան հոգւոյս յեղկելի մարմնոյս, իբր
դատաւորին ճշմարտի յանգիմանե-
ցայց. վայ ինձ առ նուազութիւն իւ-
ղոյն լապտերաց, զի անարժարժեւի
է աղօտանալն. վայ ինձ առ ճեպ
տագնապի ահին պակուցման, յոր-
ժամ առաքատին մուտն փակեացի.
վայ ինձ առ ձայնին ահաւորութիւն
դողացուցչաց և սարսափելեացն բա-
նից՝ երկնաւոր թագաւորին վճռաւ
կնքելոյն, թէ ոչ գիտեմ զքեզ:

ԲԱՆ Ը.

Վէրսփին յաւելոած իրիին հեծուկեան
նորին հակողի առ նոյն աղէբս մաղկանաց
Բանի.

Ի խորոյ սրփոյ խօսք ընդ Աստուծոյ:

Ա. Ե. Ի արդ զինչ գործեսցես անձն
իմ կորուսեալ, կամ ո՞ր թաքիցես,
կամ զիմօրդ ապրեսցիս, կամ որպէս
ելցես ի մեղաց բանդէ: Քանզի բա-

զուամեն պարտիքդ և անթիւ հատուցմունքն, սաստիկ կշտամբանքն և անվախճան նախատինքն. անողորմ են հրեշտակքն և անկաշառ դատաւորն, հզօր ատեանն և անաչառ բեմն, քսոմեկի սպառնալիքն և անողորմ հատուցմունքն, ահարկու հրամանն և մերկապարանոց յանդիմանութիւնքն, հրեղէն են գետքն և անանցանեկ են վտակքն, թանձրամած խաւարն և արտաքոյ այցելութեան մառախուղն, ապակահոլութեան է գուբն և մշտնջենաւոր է տագնապն, ամենագրաւ տարտարոսն և անզերծ սառնամանիքն : Եւ արդ արդարեւ քեզ են գանձեալ դառինքս այսոքիկ դժնդակք և տարժանեկ օթեանք անլմբերելեացդ պատուհասից, ով անարժան անձն իմ մեղաւոր, չարագործ, պոռնիկ, բազմաբիծ և սահման անդաստանի բնաւին անմաքրութեան : Ահա զարդիւնս գործոց ձեռաց քոց ժառանգեսցես՝ թիւրեալդ 'ի յուղլութեանց և զառածեալդ 'ի մաքրութեանց, տարագրեալդ յարդարու-

Թեանց և 'ի կարգաց պարկեշտու-
 Թեանց, ունայնդ 'ի լիութեանց հո-
 գեպարգև հարստութեանց, նա-
 խանձարկու բարերարին և ամենա-
 կալ Թագաւորին :

Բ. Եւ քանզի կառուցեր քեզ ա-
 նել արգելան և անփախչելի որո-
 գայթ, խոստովանեալ քեզէն զան-
 բժշկականդ քո վեր և զանօրինա-
 կրդ հարուած, վկայելով զանձինդ
 զսլարտականդ մահու զանբուժելիդ
 բեկութիւն, ով չարդ 'ի բարեաց,
 ով դառնութիւնդ 'ի քաղցրու-
 Թեանց, ով խաւարդ 'ի լուսազար-
 մից, ով կապտեալդ 'ի պճնելոց, ով
 գարովեալդ 'ի գովելոց, ով անբա-
 րիշտդ 'ի բարեպաշտից, ով շնչա-
 կանդ 'ի բանականաց, ով անմիտդ 'ի
 մտաւորաց, ով անհանճարդ յիմաստ-
 նոց, ով անմաքուրդ յընտրելոց, ով
 մահացուդ 'ի կենդանեաց, ով խո-
 հերականդ 'ի սրբոց, ով արբշիւդ
 'ի պարկեշտից, ով կեղծաւորդ յար-
 դարոց, ով անպիտանդ 'ի պիտա-
 նեաց, ով անարգդ 'ի փառաւորաց,
 ով նուազդ յառաւելութեանց, ով

գերիդ 'ի գերագունից , ով նուա-
տագոյնդ 'ի վեհից , ով աղքատդ
յընչեղաց , ով անարժանդ 'ի փր-
կութեանց , ով տնանկդ 'ի բար-
ձրութեանց և 'ի հոգևոր հարստու-
թեանց , և հատուածեալդ յօրհնե-
լոց :

ԲԱՆ Թ .

Վէսփին յա-էլ-ա-Թ իրին հեծո-մէան
նորին հսկողի առ նոյն աղէքս մաղմանաց
բանի .

Ի խորոյ սրբի խօսք ընդ Աստուծոյ :

Ա . Եւ արդ զինչ արժանաւոր ըստ
քեզ բամբասանս շարագրեցից 'ի
կտակ մաղթանաց մատենի այսր ող-
բերգութեան , ով անձն իմ թշուառ ,
ամենասղատկառ և առ սլատասխա-
նիս բանից անբարբառ , անսլիտան
Աստուծոյ և սրբոյ մասնակցու-
թեան : Զի եթէ զլիճ մի ծովուց 'ի
յորակութիւն գեղոյ յեղեղեցից , և
զգաշտս աստարիսօք բազմօք սահմա-

նեալ՝ 'ի տարածումն լայնութեան
քարտենի չափեցից, և զպուրակս
յոքունց անտառաց շամբից եղեգանց
'ի հատուածս գոյութեան գրչաց
կազմեցից, և ոչ զթիւ մի 'ի բարդե-
լոցն անօրէնութեանց զօրեցից ընդ
գրով սահմանի գրաւել: Նա՝ զի թէ
զմայրս Նիբանանու 'ի մի լուծ կշռոց
զօդեցից, և կամ զէառն արարա-
տեան 'ի կէտ ամբարձման նժարի
միոյ արդարութեան միջնորդ կա-
ցուցից, ոչ հաւասարէ այնր հարթու-
թեան համազուգակցել:

Բ. Ծառս ամբարձուղէշ՝ ստուա-
րաստեղն՝ տերւալից՝ ունայն 'ի պը-
տղոց, նմանակից յաւէտ հարազատ
այնր թղենւոյ՝ զոր տէրն դօսացոյց.
քանզի սաղարթօք վարսից, այս է
արտաքին դիմօք բարեշուք կերպից
իբր պսակաւ իմիք պաճուճեալ, բա-
ցականացն գոս բաղձալի, իսկ եթէ
մերձեացի անկողն խուղել զննդրե-
լին, գտցէ զքեզ ունայն 'ի բարեաց
և գարշելի 'ի գեղեցկութեանց,
ծաղր տեսողաց և նշաւակութիւնք
նախատողաց: Զի եթէ ապաժաման

յանդգոյշ ժամուն հերապանծ
տունէն պտղակորոյս անկենդան, որ
դոյզն պատկերն է անպատրաստից,
եկն ընդ անիծիւք, և կամ երկիր ու
ռոգեալ ցօղով, և ոչ բազմապատիկ
զաւանդս արգասեաց երկրագործ
ծուծեան տածողացն մատուցանէ՝
լքեալ մոռանի, իսկ դու ով անձն
իմ եղկելի, սահման բանաւոր և
տունկ կենդանի՝ և ոչ ՚ի ժամուիւ
րում պտղաւոր, իբր ոչ զնոյն կրեա
ցես պատիժ նախնում առակիդ։
Վասն զի զհամայնն ընկալար ՚ի քեզ
անպակաս յառաւելուծեանց, ըս
կըզբնաւորեալ ՚ի մարդն առաջին և
մինչև ՚ի սպառումն ծննդոց նորին,
զբերս գործոց նանրուծեանց և ըզ
գիւտս նորոգս՝ ատելիս և անախոր
ժելիս հաստողին զքեզ Աստուծոյ։
Գ. Եւ վասն զի եդի զքեզ նպատակ
հանդէպ երեսաց տեսուծեան մը
տացս՝ անձն իմ անպիտան, վիմօք ձը
դելոց արձանաց բանից, իբր զանըն
դել գազան վայրենի՝ անողորմաբար
զքեզ քարկոծել։ Որ թէպէտ և ոչ
պատահիմ անուանիլ արդար, սա

կայն յառաջնումն պատասխանեոջ
 իբր ընդ ոսոխի ումեմն ընդ անձին
 յօժարամիտ կամօք ոգորիմ, ըստ ի-
 մաստութեան բանի. և զյոյզս մտաց
 խորհրդոցս գաղանեաց իբր զգլխա-
 ւորեալ յանգաւորութիւն չարու-
 թեան գործոց խոստովանեալ, քեզ
 տարածեցից՝ Աստուած իմ և տէր :
 Զի որով չափով չափեցից զանձինս
 ստգտանք, ՚ի քոցդ աննուաղ գթութեանց
 այսրէն չափեցայց՝ ընկա-
 լեալ զչնորհդ յաճախագոյնս ընդ
 մեծագունիցս պարտեաց: Եւ որքան
 վիրացն հարուածք անբժշկականք և
 անհնարաւորք ճարակեսցին, այնքա-
 նեօք չափովք կրկին առ սմին և ի-
 մասոք արուեստից բարձրեալ բժըշ-
 կիդ բարեհաջակեալ լուսաւորես-
 ցին. և ՚ի պարտուցն առաւելութիւն,
 նոյնքան փոխաստուիդ առա-
 տատրութիւն բարեբանեալ միշտ
 պսակեսցի, ըստ խնկաւորդ քում ա-
 ռակի: Զի քո է փրկութիւն, և ՚ի
 քէն է քաւութիւն, և աջով քո նո-
 րոգութիւն, և մատամբ քո զօրեղութիւն,
 և ՚ի հրամանաց քոց արդարութիւն

Թիւն, և յողորմութեանց քոյ ազա-
տութիւն, և յերեսաց քոյ լուսաւո-
րութիւն, և ՚ի դիմաց քոյ զուարճու-
թիւն, և հոգւովդ քո բարութիւն,
և օծմամբ իւղոյ քոյ ափովութիւն,
և ցօղով շնորհի քոյ զուարթութիւն,
և դու տաս մխիթարութիւն, և
մոռացուցանես զվհատութիւն, և
բառնաս զխաւար վշտաց, և զհեծու-
թիւն ողբոց ՚ի ծաղը փոխես: Եւ քեզ
վայել է օրհնութիւն գովութեամբ
հանդերձ յերկինս՝ և յազգս հարցն
և ՚ի ծնունդս նոցա, և յաւիտենից
յաւիտեանս. ամէն:

ԲԱՆ Ժ.

Անբախին յաւելուած իրիկն հինգու-
նորին հսկողի առ նոյն ազնւոյն ճաշ-
բանի:

Ի խորոյ սրբից խօսք ընդ Աստուծոյ:

Ո. Եւ արդ քանզի միապէս մատ-
նէ կորստեան և զլջումնն ուժգնա-

պէս և մեղանչելն մոլեգնաբար, զի
 թէ և օտարացեղ խմն են 'ի միմեանց
 այլայլութիւնք նմանութեանցն, սա-
 կայն զկերպարանս երկաքանչիւրո-
 ցնն առ միմեանս եղեալ, զմի և ըզ-
 նոյն վհատութեան ծնունդս արտա-
 դրեն: Զի մինն զհղօրին ձեռն իբր
 ապիկար թերահաւատէ, իսկ միւսն
 ըստ նմանութեան քառոտանեաց
 սրաճարեղինաց յանդգայս եղեալ,
 զյուսոյն առասպան խզէ. վասն որոյ
 ընդ առաջնունմն միշտ փաղաքշեալ՝
 հանապազ խնդայ սատանայ, իսկ
 երկրորդաւն՝ ըստ նմանութեան
 լափլիզող դժոխորովայն գազանի՝
 իբր կերակրով արեամբ սլարարի:

Բ. Եւ արդ իբր զգանեալ բազմա-
 հարուածեան հեծանաւ և յափն
 մահու ժամանեալ, դոյզն ինչ դար-
 ձունն շնչոյ ընկալեալ և յոգի կենդա-
 նի եկեալ կազդուրեցայց, սլատսպա-
 րեցայց, կանգնեցայց, յարեայց յան-
 կենդանականս կորստենէ, օժանդա-
 կեալ Քրիստոսի ձեռամբն՝ որ գթա-
 ծըն է յամենայնի. 'ի բարերար յեր-
 կնաւոր հօրէն՝ փրկութեան և բժըշ-

կութեան պտուղ ընձեռեալ ինձ մեղուցեւոյս, ախտացեւոյս և մահացեւոյս: Եւ սկզբնաւոր ողբերգութեան այսր աղերսանաց՝ զհաւատոցն շինուած կառուցից. քանզի և ոմն ՚ի նախնեացն սոքիմբք զինեալ, փոխեցաւ իսկոյն յանմահականն վիճակ վերին. զապաշխարութեանն գեղ ընկալեալ, ապաշաւանաց թռչակաւն զգրաւականն անեղծութեան աստէն ժառանգեաց, ՚ի վեր քան զորոց առաքեալ ընդ նմին ցուցանէ, որք զհանգէսն մրցանակին յերկրի կատարեալ, ապագայիցն և երկնաւորացն յուսոյ հաւատացին, և անտեսիցն ճոխութեամբ փարթաւմացան: Իսկ զխրախոյս տէրունի պաշտելի բանին յիշեալ առ սմին, զի ամենայն ինչ հնարաւոր է այնմ որ հաւատայն, է զի և զչափն ընտրակաւնացն բարեմասնութեան Աստուծոյ հաճելեացն զննեալ աստանօր, զայս պատկեր բանի ընկալաք նախնի դահերէց առ ՚ի սրբութեանցն մուսսովիմբ հանգերձել. առանց որոյ և ոչ տէրն փառաց զիւրան առ մեզ

հրաշափործեաց զօրութիւնս, եթէ ոչ նախ լծակից խնդրեաց բարերարութեանն իւրոյ զհաւատան մեր. ուստի և կեանս ընձեռել զօրէ ինքն իշխան բաւականութեամբ առ ընթեր գոլով Աստուծոյ. քանզի հաւատքքո կեցուցին զքեզ, օրհնաբանեալն Աստուծոյ բերան վկայեաց: Քանզի արդարեւ սեռն տեսութիւն և կատարեալ իմաստութիւն և առ Աստուած ընտանութիւն և բարձրելոյն ծանօթութիւն՝ հաւատոց մասն՝ երջանիկ և ընտրեալ անուն, որ յարաձգեալ մնայ անվթար և անփակելի, պատուակից գոլով սիրոյ և յուսոյ: Զի եթէ փոքր սերմանի գոյի հատի մանանխոյ չափոյ նուաստի հաւատք զլերանց մեծութիւն փոխէ զօրեղապէս ՚ի սիրոս ծովու, ապա յիրաւի ընկալաք զսոյն սկզբնաշաւիղ առաջնորդ կենաց՝ աներկմիտ պաշտօն առ Աստուած, որ զասլանիսն և զծածկեալն առանց երկբայութեան ՚ի հոգւոյն աչս տեսանէ, Երրորդութեանն փառատրելի առնումբն պատուեալս հաւատք՝ ընդ

սիրոյն դասեալ և յուսոյ : Զի թէ և
ղերիսն հատուածս առանձնաւորա-
կանս 'ի մի և 'ի նոյն խորհուրդ գի-
տեսցես , յաւէտ մեծասցիս նոքօք 'ի
յԱստուած . քանզի թէ հաւատաս
'ի նա , և սիրես . որով և յուսաս ա-
ներևութից սրբաբնաց նորին : Նմա
փառք յաւիտեանս . ամէն :

ԲԱՆ ԺԱ .

Աւերաբին յաւելումս կրկին հեծումեան
նորին հսկողի առ նոյն աղերս մաղթանաց
Բանի .

Ի խորոյ սրբից խօսք ընդ Աստուծոյ :

Ա . Եւ արդ ես յետինս դաւանու-
ղաց՝ ունայն 'ի բարեաց , նայեցեալ
խորհրդով մտացս 'ի սկզբնաւորն իմ
եղեղութիւն 'ի ձեռն ձեռին ստացո-
ղին իմոյ յանէից յուսով հաւատամ
Յիսուսի Քրիստոսի առնել զոր կա-
մի : Քանզի հաւատացի , վասն որոյ և
խօսեցայ խրատեալ Պաւղոսիւ , ու

սեալ 'ի Դաւթայ, թէ և արդ կեն-
դանի մաղթանքն ոցա սյց ինձ արաս-
ցէ • որպէս հաւատովք ճանաչել
զնա, և զգօրու թիւն յարու թեան նո-
րա, ըստ առաքելոյ, և զհաղորդու-
թիւն չարչարանաց նորա, և որ զկնի
բերին ասացեալքն: Այցորդ է սմին և
յոյժ նմանատիւ՝ հաւատաշն իսկա-
պէս և 'ի նորոգս այս փոխադրու-
թիւն, որ 'ի մեղացն 'ի քաւութիւն,
և 'ի չարագործութենէ յարդարու-
թիւն, և յանմաքրութենէ 'ի սրբու-
թիւն, և յանքաւելեացս պարտեաց
մահու յանցանաց՝ յանդատապարտն
երանութիւն, և 'ի ծառայական կա-
պանացս յերկնաւորն ազատութիւն:
Քանզի զիսորդ ոչ արդեօք չքնաղ-
քան զքան՝ և 'ի մթութենէ երկեա-
նութեան խաւարի զտեալ՝ և Աստու-
ծով օթանդակեալ և օգնեալ սիրտ
մեղաւորի, որ ընդ մարմնապէս ծի-
ծաղելն՝ առ նմին հեծէ հոգեպէս:
Որ թէպէտ և յամբարձմանէ բար-
ձրութե գերագունիցն կայից՝ ստո-
րասութեալ ծանրութեամբ յանդըն-
դային վհին խորխորատ գբոյն կոր-

ծանման, նորագիւտ մեղօքն անջրե-
 լեօք, ունի և նշխար նշուլից՝ փըր-
 կուլթեան կենաց հպաւոր, իբր կայ-
 ծակն լուսոյ պահեցեալ ՚ի միտս և
 յոգի, որպէս զհուրն նշանաւոր և
 զարմանաւոր թանձրամած՝ հրաշիւք
 մակարդեալ վեհին հրամանի ՚ի յա-
 տակս ներքինս նիրհեալ ջրհորոցն :
 Ուստի և մեղուցելոյն ՚ի սպառ թախ-
 ծելոյ, և ակնկալուլթիւն բարւոյն
 բարձելոյ, և համարձակուլթիւն շնոր-
 հին լքելոյ, յուսալ վերստին ան-
 դրէն միւս անգամ՝ նախապարգեւիցն
 փառազարդուլթեանց դարձեալ հա-
 սանել լքանդի և յաստուած ուստ ան-
 դուստ հանդերձի և այս՝ ներգոր-
 ծիլ առ սոյնս. վասն զի սա զտուողին
 զօրուլթիւն ամենահնար աւետարա-
 նէ : Յոր խուհկ հաճուլթեան մեծա-
 պէս հոտոտի Աստուած, քան յամե-
 նայն բուրումն անուշից, և քան ՚ի
 խառնեալն երբեմն աղացմամբ ՚ի
 սպաս խորանին, որ է կերպարան
 անձանց խոնարհից զիջեալ բեկու-
 թեամբ՝ առ ՚ի միուլթիւն նոյն նմա-
 նուլթեան : Ըստ որում հարցեալ

փրկչին ամենից ցումանս ախտացեալս
տեսանելէօք, հաւատոմբ ասելով
առ այդ թէ կարող եմ առնել ձեզ
ղայդ, ոչ պարգեւաց աչաց նոցա լոյս,
եթէ ոչ նախ զհաւատոցն գրաւ ըն-
կալաւ: Քանզի զինչ քան զմեռելու
թիւն քառօրեայն գիոյ առ կենդա-
նու թիւն մեզ անյուսագոյն, առ որ
կանանցն ժամանելոց 'ի յոտս արար-
չին հաւատոցն հանդերձանօք, անյա-
պաղաքար զփառացն Աստուծոյ տե-
սին զհանդէս՝ 'ի յեղբօրն կենդանու
թիւն:

Բ • Իսկ աստատին անկապուտ
շնորհին մնացելոյ զկնի մեղանացն՝
հզօրագոյն են վկայք: Նախ Ենովք,
զկնի Ահարոն, յետ նոցա Դաւիթ,
գարձեալ և Պետրոս • ընդ որս և
փոքրն Եղիազար • որ 'ի մեծէն Աս-
տուծոյ ողորմեալ՝ մեծագունիցն վը-
կայեցաւ: Աւելորդ է առ այս և
բանն առաւելի անառակ ուղւոյն • թո-
ղում զսլոռնիկն՝ որ 'ի տեառնէ գո-
վեցաւ, և զմաքսաւորն՝ որ 'ի բարե-
գործէն յիշատակեցաւ, և զաւա-
ղակն երջանիկ՝ որ յարձակումն վեր-

Զին շնչոյն հաւատովքն պսակեցաւ,
 և զոր անքաւելին են պարտիք՝ զհա-
 ղորդեալքն սպանման մահու արար-
 չին. առ որս և գլխաւորն ընտրելոց
 Պաւղոս, որ երբեմն նախնին էր ան-
 օրինաց: Յորոց ոմանք ծանօթու-
 թեամբ օրինին գլորեալք անդրէն
 կանգնեցան բիւրասպատկեան գերա-
 ղանցութեամբ քան զնախակրօնիցն
 առաւելութիւն: Իսկ որ նախ քան
 զօրինակին տուչութիւն զաւանդն
 պահեալ հայրենի մերձաւորագոյն
 գոլ պատուիրանի սկզբնահօրն դա-
 ւանութեան, որ և զնախնոյն պար-
 տիս ինքեան վարկուցեալ, զնորայն
 իւրովքն տուժեաց կրից տաժան-
 մամբ, ոչ քաւեցաւ միայն ծածկեալ
 'ի յերկրի, այլ չարչարելեալն մար-
 մնով՝ բանականաց բնութեան կե-
 նաց կարապետ՝ յաղթող զօրապէս
 բռնութեան մահու փոխեցաւ: Իսկ
 ոմանք 'ի բուսոյ տհաս հասակին չա-
 րութեամբն յերկարաձգեալ, 'ի կա-
 տարեալ տիս ժամանակին ոչ 'ի բար-
 ձրութեանն կայից հոսեցան, քան
 թէ 'ի ստորնականաց թշուառու

Թեանց դժնէից կենացս 'ի կամարն
 երկնից համբարձան : Եւ թէ այն
 ժամանեաց կանխաւ՝ զօրացեալ 'ի
 չարեացն դարձ, որ մինչև յոսկեղէն
 նիւթ յեղանակեալ հողոյս գոյու
 թեան, և պատկերն արքունի 'ի պա-
 տիւ կերպիս մերոյ նկարեալ արքու-
 նականն քանդակուածով, անկո-
 րուստ և անփոխադիր և յաղթող
 դաւաճանութեան զմերս ենթա-
 դրեալ բնութիւն, ապա առաւել
 յուսալի է այժմ մերկապարանոց
 լուսաւորութիւն անքօղ և անվե-
 րարկու՝ տերամբ Քրիստոսիւ ուխ-
 տեալ, որով և միշտ հաստատեալ
 պահի 'ի մեզ բանն տէրունի, ըստ
 մարգարէին ձայնի, ուխտ խաղա-
 ղութեան և կնիք հաստատութեան
 առ հաշտարարն միջնորդ՝ երկնային
 անմահ կենդանի և մշտնջենաւոր
 բարեխօս : Ապա ուրեմն ըստ այսու
 կանոնի ճշմարտագունի, և անփո-
 խադրելի սահմանի, և արարչաւանդ
 պայմանի, համբուրեմհաւատոց շըր-
 Թամբք զպատկեր բանիս, և ական ու-
 նիմ փառացն շնորհի, քանզի ար-

դարև յարդարացուցանելն զմեզ
Աստուծոյ՝ ոչ ոք զօրէ դատապարտ
առնել, ըստ առաքելական բանին
սահմանի :

Գ • Այլ յայս անասուներագիր
վտահուծիւն ապաստան, կամ կոր
ծանեալս կանգուն, թշուառա
ցեալս՝ յաղթող, վրիպեալս՝ ի դարձն
կենդանական, ամենաթշուառ չա
րագործս՝ ի յոյսն, մահու մասնե
ցեալս՝ ի կեանսն, ընդ ապականու
թեամբ վաճառեալս՝ ի ձիրն, դժո
խային գործովք գրաւեալս՝ ի լոյսն,
ստորնասէր անասնականցաղս՝ յեր
կինս, կրկին գայթակղեալս՝ ի վերջա
տին փրկութիւնն, մեղօք կապե
ցեալս՝ ի հանգստեանն խոստումն,
անբժշկական վիրօք վարանեալս՝ ի
դեղն անմահացուցիչ, ստամբակեալս
վայրագութեամբ՝ ի սանձսն հան
դարտութեան, սրացեալս վարատա
կան ի կոչումնն, ապառուժ գժըն
դակս՝ ի հեղութիւն, ընդդիմաբան
լուտացողս՝ ի ներումնն : Ի Բրիստոս
Յիսուս ե ի Հայր նորին հզօր և ահա
ւոր, յանուն և ի կամս բարերա

ըստ թեան հոգւոյն ճշմարտի. օրհնաբանեալ իսկ ըստեանն և մի աստուած ծնած թեան՝ զօրութիւն և արքայութիւն, մեծութիւն և փառք յաւիտեանս. ամէն :

ԲԱՆ ԺԲ .

Ալեքսանդրի յաւելումաժ իրիկն հեծումեան նորիկն հսկողի աս նոյն աղէրս Տաղմանաց Բանի .

Ի խորոյ սրբից խօսք ընդ Աստուծոյ :

Ա. Եւ արդ քանզի յաւելումաժնում զղջմանն յուսահատութեանն բանիւ լքայ, և տարակուսանաց հեծանաւն ՚ի մահ ձաղկեցայ, աստանօր ՚ի յուսոյն կերպարան փոխեալ՝ յարգահատել համարձակեցայց, զԵրրորդութիւն սուրբ կարգալով յօգնականութիւն ինձ մեղաւորիս : Որ և անդստին իսկ յօրհնաբանեւն և ՚ի դաւանեւն զկենդանարարն բնաւից Աստուած, իսկոյն և

կոչումն ընտանի ձայնի ահաւորութեան անուան շնորհածիրն բարերարի մահացելոյս է կենդանութիւն, ըստ մարգարէին նախաճառութե, թէ որ կարգայ զանուն տեառն, նա կեցցէ: Իսկ ես ոչ միայն կարգամ, այլ նախ հաւատամ մեծութեան նորին. ոչ եթէ վասն պարգևաց նորա մատուցեալ յողորմ գերիմ, այլ իբր զկենդանութիւն իսկապէս, և զչնչոյ տուրեւութիւն հաւաստի, առանց որոյ ոչ է շարժողութիւն կամ ընթացութի. զի ոչ այնքան յուսոյն հանգուցիւ, որքան սիրոյն կապանօք բերիմ: Ոչ 'ի տուրսն, այլ 'ի տուողն յաւէտ կարօտիմ. ոչ փառքն են ինձ անձկալի, այլ փառաւորեալն է համբուրելի. ոչ կենացն փափագանօք, այլ կենարարին յիշատակաւն միշտ ճենճերիմ. ոչ վայելիցն տարփանօք հեծեմ, այլ հանգերձողին տենչանօք յերիկամանց աստի կականիմ. ոչ զհանգիստն խնդրեմ, այլ զհանգուցին զերեսս աղաչեմ. ոչ հարսնարանին խնճոյիւք, այլ փեսային անձ.

կութեամբ մաշիմ: Ի ձեռն որոյ զօրութեան վստահապէս ակնկալութեամբ վերագրեցեալդ յանցանօք բեռանց՝ աներկմիտ յուսով հաւատամ՝ ի կարողին ձեռն ապաստանեալ, ոչ քաւութեան միայն հասանել, այլ զնոյն ինքն տեսանել՝ յողորմութիւն և ի գթութիւն և յերկնիցն ժառանգութիւն, թէպէտ և յոյժ եմ տարագրելի:

Բ. Եւ արդ բազում պատկառանօք ամաչեցելոյ դիմաց կորացեալ, զմիջնորդ ազդման կափուցմանց երկակի շրթանցս՝ արժանափակ աղիւսիւ կարկելոց՝ առ անհամար ձակլեզուիս շարժութիւն, նորոգեցից ի յերդ հաւաքման պաղատանաց յեղանակութեանց աղիողորմ հեծեծանաց՝ ի բարձունս աղաղակելոյ:

ՄԱՂԹԱՆՔ ԶՕՐԱՒՈՐՔ

ԱՐՀԱՒՐԱՑ ԳԻՇԵՐԱՅՆՈՑ

Գ. Ընկալ քաղցրութեամբ, տէր Աստուած հզօր, զդառնացողիս զաղաչանս. մատիր գթութեամբ առ

պատկառեալս դիմօք . փարատեա ,
ամենապարզեւ , զամօթական տըխ-
րութիւնս . բարձ յինէն , ողորմած ,
զանքերեւի ծանրութիւնս . անջըր-
պետեա , հնարաւոր , զմահացու-
կրթութիւնս . աւարեա , միշտ յաղ-
թող , զխաբողին հաճութիւնս . բա-
ցադրեա , վերնային , զմոլեւոյն մառա-
խուղ . կնքեա , կեցուցիչ , զկորուս-
չին ընթացմունս . ցրուեա , ծած-
կատեա , զըմբռնողին չար դամունս .
խորտակեա , անքնին , զմարտողին
դիմեցմունս : Տեառնագրեա քո ա-
նուամբդ զըւսանցոյց երդ յարկիս .
պարփակեա քո ձեռամբդ զառաս-
տաղ տաճարիս . գծագրեա քո ա-
րեամբդ զմուտ սեմոց սենեկիս . կեր-
պացո քո նշանդ 'ի հետս ելից մաղ-
թողիս . ամրացո քո աջովդ զհանգըս-
տեանս խշտի . մաքրեսցես 'ի հաղբից
զծածկարան անկողնոյս . սահեսցես
քո կամօքդ զտառապեալ անձն ոգ-
ւոյս . անխարդախ արասցես զքո շնոր-
հեալ շունչ մարմնոյս . կացուսցես
շրջափակ զպար զօրութեւ երկնայնոյ ,
կարգեսցես 'ի դիմի ընդդէմ դիւացն

դասու։ Տուր հանգիստ բերկրու-
թեան մահահանգոյնս նիրհման 'ի
խորութեան գիշերիս, բարեխօսու-
թեամբ հայցուածոց սրբոյ Աստուա-
ծածնիդ և ամենայն ընտրեւոց։ Ամ-
փոփեալ սլարուրեա զպատուհան
տեսութեց զգայարանացս իմաստից
անզարհուրելի զետեղմամբ 'ի ծփա-
կան խռովութեանց, կենցաղական
զբաղմանց, անըջական երազոց, խօ-
լականաց ցնորից, յիշատակաւ քո
յուսոյդ անմխասելի պաշտպանեալ։
Եւ սթափեալ վերստին 'ի ննջմանէ
ծանրութեան ամենազգաստ ար-
թնութիւն, հոգենորոգ զուարթու-
թեամբ 'ի քեզ արձանացեալ, զայս
ձայն մաղթանաց բուրմամբ հաւա-
սոց քեզ, ամէնօրհնեալ Թագաւոր
փառաց անճառից, փառաբանողաց
երկնագումար խմբից երգակցեալ,
յերկինս առաքել։ Զի դու փառա-
ւորեալ ես յամենայն արարածոց
յաւիտեանս յաւիտենից . ամէն։

ԲԱՆ ժԳ .

Վէրսպին յաւելոած իրին հեծումէան
նորին հսկողի առ նոյն աղէրս Տաղլանայ
Բանի .

Ի խորոյ սրտին խօսք ընդ Աստուծոյ :

Ա . ԱՍՏՈՒԱԾ բարերար հզօր ա-
հաւոր, հայրդ բարի ողորմութեանդ
չնորհի, որոյ անունդ իսկ մեծիդ
ղգթութիւն և զընտանութիւն աւե-
տարանէ, քաղցր դժնէից և անգո-
հացողաց : Ընդ քեզ և Որդիդ քո
իրեւ զքեզ, զօրաւոր ձեռն իրեւ ըզ-
քոյդ, անժամանակ տէրութեամբ
ահեղ, ընդ արարչութեանդ քում
բարձրացեալ : Եւ հոգիդ սուրբ ճըշ-
մարտութեան՝ բղխեալ առ 'ի քէն
անապառութեամբ, կատարեալ իս-
կութիւն գոյի, էութիւն մշտնջե-
նաւոր, հաւասար քո ամենայնիւ,
փառակից որդւոյքոյ տէրութեամբ :
Երբեակ անձնաւորութիւն՝ համայն

անքնին , տրոհեալ 'ի դիմաց՝ ուրոյն
 զատուցմամբ՝ իսկ միաւորեալ համա-
 զուգութեամբ , նոյնագոյ բնու-
 թեամբ տիրապէս , անշփոթ և ան-
 անջրպետ՝ միով կամօք և կցորդու-
 թեամբ . ոչ երկցութիւն ումեմն 'ի
 յումեմն և ոչ քթթել մի ական առ
 նուազութիւն միոյն ժամանեալ ,
 քան թէ պատճառ սիրոյ երկնայ-
 նոյ անատուեր լուսոյ՝ որ առ մերն
 է ծանօթութիւն , միով պսակաւ
 սրբասացութեան անսկզբնաբար առ-
 տուածաբանեալ : Քանզի արդա-
 րև վերաձայնեալս այս խոստովա-
 նութիւն երեքփառատրեանդ դա-
 ւանութեան զվէմն հաւատոյ Պե-
 տրոս երանեաց . իսկ զգատապար-
 տելոյս անձն մեղօք՝ բարեհրաման
 քո ակնարկութեամբ , ով խնդրողդ
 գերելոյս , հրաշանորոգ արդարա-
 ցուսցէ : Քանզի թէպէտ և քո իցեն
 պարգևք , և քո ողորմութիւնք , այլ
 ոչ 'ի պարգևսն ես այնքան հռչա-
 կեալ , որքան յողորմութեան . զի
 երկրորդն զքոյդ յաճախէ զփառս ,
 իսկ առաջինն զճգնաւորացն յայտնէ

զգործս . զի սլարդէք՝ վատտակոցն
են փոխատրութիւնք , իսկ ողորմութիւնք՝
մեղուցելոյս բարերարութիւնք :

Բ . Եւ արդ մի շորասցի մարդ-
կայինս գործք առաջի քոյոցդ շնոր-
հաց , Աստուած գթութեանց , թէ
և անդր իսկ իցեն քան զօրէնս հա-
սարակաց բնաւորականս հոսմանց .
այլ յաղթող եղեալ քոյդ երկայն-
մտութեան , նուազ եղիցի առ քումդ
մասին ընթացք երկրածնաց : Քան
զի և որ մաքրութեամբն պերճանայ-
ին օրինականացն վատահութիւնք՝
լուսաւորել քոյդ արդարութեան
գուշակ ներկայիս , ամենանուազ
անձկութեամբ լքեալ հրէութիւնն
յետնեալ , և յաւէտ ընդ տարագրա-
կան ողորմելոցն , առաւել նոքա գը-
տան կարօտեալ մարդասիրութեան :
Եւ քանզի ամենայն ինչ հնարաւոր
է քեզ , բարերար , լուր սաղատա-
նաց գոչման հեծութեանս՝ որ կար-
դամս առ քեզ . ողորմեա , կեցո և
մարդասիրեա : Զի քո է երկայն-
մտութիւն , քաղցրութիւն , փրկու-

Թիւն , քաւութիւն և փառք յամեն
նեցունց յաւիտեանց ազգաց . ամէն :

ԲԱՆ ԺԳ .

Վերսփին յաւելումս իրիկն հեծումնեան
նորին հսկողի առ նոյն աղէրս հաղթանառ
Բանի .

Ի խորոյ սբփից խօսք ընդ Աստուծոյ :

Ա . ՊԱՆԱՏԻՄ առ քեզ լուսոյ ճա-
ռագայթ , արքայ երկնաւոր , գո-
վեալ անպատում , որդի անճառ մե-
ծիդ Աստուծոյ . խոնարհեցո զունկն
քո՝ բարձրեալ բարեգութ , կենաց
ապաւէն , նորոգ մերձեցեալ կրկին
աստանօր 'ի հառաչումն նուաղս
ձայնի վիրաւորելոյս :

Բ . Ոչ ցուցեալ է երբէք , եթէ
աղաչեաց զքեզ 'ի ձեռնաւազակացն
սրոյ խողխողեալն , քանզի կարկա-
մեալ էր . ոչ ձայն պաղատանաց զկնի
արձակեաց , քանզի անկռինչ էր .
ոչ մատամբքն տատանելոց զաղէա

վտանգին յայտնեաց տեսողիդ, քան
 զի խորտակեալ էր. ոչ աչս կողկո-
 ղագինս արտասուօք ողբոց բարե-
 ըարիդ յանդիման կացոյց, քանզի
 մնասապարտ էր. ոչ 'ի պատգամ
 բանից միջնորդի զողորմածիդ կամս
 հաճեցոյց, զի անայցելու էր. ոչ
 հայթայթմամբ խորտակեալ մար-
 մնոյն արիւնեւանդ ներկուածով
 ձորձոց զգթածիդ զսիրտ ճմլեցոյց,
 վասն զի անյոյս էր. նա և ոչ ծըն-
 գովքն հաստատութեամբ իբր գար-
 շապարաւ ոտին վարեցաւ, այն զի
 անյարիր էր. քանզի կիսամեռնասել
 կենդանւոյն՝ սակաւ ինչ նուազ է
 'ի մեռելութենէ: Մանաւանդ զի 'ի
 քոյոցդ խրատեալ բանից, և բարե-
 ըարեալ քոյդ ողորմութեամբ, և
 փառօք քո լուսազարդեալ, ոչմիայն
 զի ոչ վերջացաւ 'ի հակառակն քո
 ընթացից, այլստահակեալապստամ
 բութեամբ յիւր թշնամեացն թիւ
 յաւելլաւ, ընդ նոսին դաշնաւորե-
 ցաւ, միաբանեաց ատելեացն քոց:

Գ. Իսկ դու բազմապարգև, բա-
 րերար, անոխակալ, ամենակեցոյց,

ոչ միայն զի ոչ սլահեցեր զչարագործին մեղաց յիշատակ, այլ և ոչ քանիւ յանդիմանեցեր • ոչ ոտն հարեր անկելոյն, այլ կարեկցաբար մատուցեալ զծայրագոյն ցուցեր զննամս : Ոչ քահանայապէս ըստ ահարով նեան տկար օրինին՝ զօրաւոր առ մահուն սլաշտօն՝ դատապարտիչն անիծիւք և բռնալիր քարանցն ձգմամբ ՚ի խորտակումն խոցելոյն արագեալ մատեար • և ոչ որպէս զլատականն կարապետային անկատարագործ՝ ՚ի յերկուցն միջի բաժանեալ խտրոց, հնոյն լրումն և նորոյս սկիզբն, ունայն ՚ի հոգւոյ յապաշխարանն հանդիսացեալ՝ զվիրաւորելոյն տեսեր զլտանգ, զի մի սատակիչն օրինակութեամբ տապարաւն արմատակրորաւ՝ զմահուն սլաշտօն ՚ի քեզ նրկատեալ, յառաջ քան զփորձ առականիցն սատակեցի • այլ հեթանոսացն սլահական անուն ասորեստանեացն, որք ՚ի հրէիցն ընկալեալ զօրէնս ամբողջ սլահեցին, զոր նոքամոռացան, նոցին կցորդեալ մարմնոյդ վերարկուաւ մերակերպարան

խառնութեամբ, զաղատարարն դը-
 ծագրեցեր զաւետիս առ օտարազ-
 գիւն, և աստուածաբարդ ներգոր-
 ծութեամբ անասականաւ ձեռն
 կարկառեալ, յարուցեր զմարդն
 նախնի մեղուցեալ ՚ի մահ իւրովքն
 ծննդովք: Չարամեցելոյն սիրտեր-
 կրեցուցեր, և զվհատեալն հաստա-
 տեցեր, և զթշուառացեալն մի ան-
 գամ՝ կրկին զուարթացուցեր: Աւա-
 զանին կենարար օծմամբն և բաժա-
 կան լուսոյ լցեր. հացիւդ երկնայ-
 նով արարչականդ քոյին մարմնով
 նոր յեղանակեցեր: Աերակացու-
 թեամբ երջանկացն ազանց ընտրե-
 լոց յանձանձեցեր, գրգեցեր և խը-
 նամարկեցեր: Հանգարտընթաց դը-
 րաստուն տաժողութեամբ անզգուե-
 լի սլահեցեր, մինչև յարկն լուսոյ
 ածեր: Ի ձեռն երկաքանչիւրոց
 միջնորդաց՝ նախնեաց և երկրորդաց
 տուչութեան կտակաց կենդանա-
 կանաց, մարդասիրապէս դարմա-
 նատրեցեր: Եւ որպէս երբեմն ընդ
 Մովսէսի՝ թէս տարածեալ ար-
 ծուոյն օրինակաւ ընկալար զնա, և ՚ի

Հանգիստն հանդարտութեան երկրին բարութեան առաջնորդեցեր, և զբանին կերակուր ջամբել հրամանատրեցեր վարդապետութեանց:

Դ. Եւ արդ որ զբնաւն ծայրագունին բարութեան լուսոյ յամենայնի բովանդակապէս հրաշագործեցեր, զօցտողին զգանձ քեզ սեպ հականեալ զքոստացուածն առ քեզ դարձուցեր, կեցո և զիս մաքրեալ ՚ի մեղաց պարտեաց, որ ձրի պարգևես և անպատրաստից. ընդ որոց և ինձ տացես քաւութիւն և բժշկութիւն, բարեգութ, զօրեղ անքնին, անեղծ, ահաւոր, օրհնեալ միշտ յաւիտենից յաւիտեանս. ամէն:

ԲԱՆ ԺԵ .

Վէրսաբին յաւելոած կրկին հեծո-
նորին հսկողի առ նոյն աղէքս ճաղկանաց
բանի .

Ի խորոյ սրբից խօսք ընդ Աստուծոյ :

Ա . ԻՍԿ դարձեալ աստուածս վե-
րըստին առ նոյն հեծութիւն սրախ
վտանգի ինձէն մատուցեալ, սովին
նուագաւ 'ի նոյն ոճ բանի զամե-
նապարգեղ արգահատեցից , տա-
գնապեալ ոգւոյս վտանգիւ 'ի սպառ-
իբր մեռեալ կենդանւոյ անմահիդ
մաղթեմ Աստուծոյ խոստովանեալ
ընդ վառացդ քո զիմս անարգու-
թիւն , և առ չարեօքս իմովք զքոյդ
բարութիւն . որովք յաղթեալ գտայ
քան թէ բժշկեալ , և ամաչեցեալ
քան թէ համարձակեալ, ուխտակո-
րոյս աւանդամոռաց :

Բ . Իսկ կրկին առական որառ իս , որ
ոչնարին տրեւսն տալացեցիւ , որ

յետին անգգայութեանն էր մատնեցեալ՝ մոլորեալ, և ՚ի լերինս ուր ոչ է այցելութիւն՝ ընդ գազանականացնի դիւաց և կռոցն վայրենութեան թափառեալ, ոչ մերձաւոր գոլ սակաւ մի հօտին, ոչ բան ունէի, որով և զցաւոցն աղէտ սկստմէի, ոչ ձեռն ձգողական, որ համերցն է ազգողական: Իսկ գու միայն գովեալդ յըսկըզբանցն յաւիտեանց և յարդի ծնելոցս, գտեալ ըստ մատթանաց գոչման երգողին՝ զիս զմեղուցեալս յանհշոյն մոլորութեան, խնամողօրէն տեսչութեամբ կամաց հովիւ կոչեցար. և ոչ միայն հոգացար, այլ և խնդրեցեր. և ոչ գտեր միայն, հրաշագործ, այլ անճառելիդ բարերարութեամբ սիրոյ ՚ի կենդանարարդ քո յուս բարձեր, և ընդ երկնային զօրուն դասեցեր ՚ի հայրենիդ քո ժառանգութիւն: Եւ արդ գու հզօր կենարար օրհնեալ այցելու գթածդ յողորմութեան, եթէ զնոսա ընկալար զապաբանեալն աղերսանաց, որ մինն ՚ի միջոց մահու սահմանի էր չարչարեցեալ, իսկ միւսն ըստ ան-

բանանիցն անդգայուլթեան վտա-
րանդի բացամերժուլթեամբ յան-
բնական վայրի վարանեալ, 'ի բառաջ
ձայնի բարբառոյ, որ անկերպաւոր
աննշանական, աստուածային բա-
րեխնամուլթեամբդ անտեսեցեր ըզ-
տիեզերահրաշն խնամողուլթիւն առ-
կորուսելոյն մեծ թշուառուլթիւն,
յայտնեաց վերստին և արդ գլթու-
լթեանցդ խորք և բարերարուլթեան-
ցըդ հոսանք՝ առ անօրինեալս առա-
ւելուլթեամբ վերագրելոցդ օրինա-
կուլթեամբ, առ բազմօրինակ մահու-
պարտականս, առ որ 'ի բարու-
լթեանց խառնից քաղցրուլթեանց
յատուկ համս չար, առ անդամս
մարմնոյ արժանաւորս հատման, առ
համաճարակ ամենաբոլոր ախտա-
ցեալ հոգիս վերաւոր, առ հաւասա-
րեալս անդգայուլթեանց անասնոց,
առ օտարացեալս յընտանուլթենէ ի-
մաստնոց, առ աննմանս հանգուհա-
կից բանաւորուլթեանց : Ար եթէ
տարացոյց գոյր, ես ասէի . թէ նմա-
նակից գոյր իմ, սլատմէի . թէ հան-
գուհակից գոյր, ես ճառէի . թէ հա-

ւասար գոյր, ես գրէի. թէ զուգա-
գործ գոյր, ցուցանէի. թէ օրինակ
գոյր, ես ազգէի. թէ յանցեալն,
հայթայթէի. թէ 'ի ներկայումս
աստ, ես յուսայի: Բայց քանզի ան-
ցեալ է ըստ օրինակ, և հրաժարեալ
ըստ նմանութիւն, զոր միայն քո է
քաւել, բժշկել և կենսագործել, կեն-
դանարար համայն մեռելոց, նորո-
գութիւնդ տիեզերաց:

Գ. Ձի եթէ սրբոյն սրտի տեսու-
թեամբ երջանկին Դաւթայ անօրէ-
նութիւն չարեաց բարձրացեալ ասի
քան զգլուխ, և ըստ ծանրութեանց
բեռանց դժուարակրելոց յանց-
մունք մեղաց, իսկ որ առ իս կրին
սխալմունք գերազանցէ քան զհեղե-
ղին ջրակուտակ տիեզերասոյզ ամե-
նասպառ ծովուն յորդութիւն, և
գլխոց լերանց մերագրէ: Այլ շնչեա-
ցէ օդ քո քաղցրութեան իբր առ
Նոյիւն, և որ զլերինս հալէ զօրու-
թիւն, ցամաքեցուցանել զչիղջս ջրա-
կոյսս բազմակոհակս՝ և երկրակոր-
ծան իմոցս սլարտեաց և լեռնակար-
կառ բարձրութեան մեղացս ամբար-

ձեռոց : Եւ համառօտեալ զբանքս
հզօր՝ ամենակար հնարաւորութեամբ
հակիրճ հատուցմամբ, արասցես
ահա ելս քաւութեան, ըստ մարգարէին,
առ երկարածիդ անւրէնութիւնս
և ներելով իմս յամառութեան,
ով երկայնամիտ ողորմած օրհնեալ,
թողցես միանգամայն, բարեգործեացես
իսկապէս, հաւցես բոլորովին
զանվճարելի պարտուցս զարժանահատոյց
տոկոսեացս տոյժս տարժանակիրս : Նա
զի և չիք իսկ առ քեզ ցասումն սրտի,
և կամ բորբոքումն բարկութեան,
որպէս ոչ կրին նենգութիւնք և կամ
նշմարանք մթութեւն քանզի կեանք
են ՚ի կամաց քոց և լոյս, և ոչ
արարեր զմահ և ոչ խնդառ ընդ կորուստ
մարդոյ ըստ Դաւթի և Սողոմոնի :

Դ . Եթէ մարդկան կարգեցեր
զայս կէտ սահմանի մեծի սլայմանի՝
ի բարեվիճակդ քո կանոնաց՝ ոչ փոխա-
տրել անգրէն չարի չար, այլ եօթանասնիցս
եօթն թողուլ անգուստ ՚ի յաւուր
զիւրաքանչիւր մեղանաց

զարտա . և այդ բան առ մեզ , որ
միշտ 'ի բնութեան ունիմք բնաւորա-
բար ուղերձեալ զբիծս չարեաց ան-
համար բիւրուց նորոգ յայտնելոց ,
որք օրինաւորին երևին յանդաստան
սահմանի ամենաբոյս փշածին բնու-
թեանս , ըստ անսուտ քո վկայու-
թեան , որ թէ միտք մարդոյ 'ի խնամս
չարի են արձանացեալ 'ի մանկու-
թենէ : Զի որ զկատարեալ մաքրու-
թիւնն ունէր աւետարանիչն կե-
նացդ բանի Յովհաննէս , և զինքն ընդ
հասարակաց բնութեան լծակցեալ ,
հաստատեաց զճշմարտութիւն քո
առ իմս ստութիւն յոյժ արդարա-
ցեալ . թէ ասեմք , ասէ , մեղս ինչ մեք
չունել , սուտ առնեմք զնա : Եւ արդ-
կատարեալ է բան քո խնկեալ , և 'ի
գլուխ ելեալ անպակաս 'ի ստուգու-
թենէ առ իմս մոլորութիւն և դժըն-
դակ անիրաւութիւն : Այսն որոյ
խնայեա յիս ողորմութեամբ , քաղ-
ցրութեան ճաշակաց աղբիւր , միայն
օրհնեալդ յամենայն յաւիտենից .
ամէն :

ԲԱՆ ԺԶ.

Վերստին յաւելած իրին հեծումնան
 նորին հսկողի առ նոյն աղէրս ճաղմանաց
 Բանի:

Ի խորոյ սրտից խօսք ընդ Աստուծոյ:

Ա. Եւ արդ դու միայն Աստուած
 երկնաւոր, բարձրեալ, բարեգործ.
 քո է զօրութիւն, քո ներողութիւն,
 քո բժշկութիւն, քո առատութիւն,
 քո են պարգևք, քո միայնոյ են ձիրք
 ձրի, քո քաւութիւն, քո սլաշտպա
 նութիւն, քո հնարք անխմանալիք,
 քո արուեստք անգտանելիք, քո
 չափք անչափելիք, դու սկիզբն և
 դու կատարած: Քանզի ոչ երբէք
 ստուերացուցանէ զլոյս ողորմու
 թեան քո խաւար սրտամոռութեան.
 Վասն զի ոչ ես գրաւեալ ընդ մա
 սամբք ակառից՝ ի վերդ քան զքան:
 Պատկեր անսլարագիր անդր քան
 զորքանութիւն կշռութեան, անչափ

լայնութիւնն փառաց, անասարկափակ
ընդարձակութիւնն հաստու զօրու-
թեան, անամփոփելի առաւելու-
թիւնն բացարձակութեան, անտկա-
րանալի բարերարութիւնն գթու-
թեան: Դու դարձուցանես, ըստ
մարդարէին, յայդ զստուերս մա-
հու. որ իջեր կամաւ 'ի տարտարոսն
ներքին արգելափանացն բանտի, յո-
րում և մաղթանացն գուռն էր աղ-
խեալ, և գերեալ անտի զմթերիցն
կապուտ վտարանդելոցն հոգւոց,
սուսերք հրամանի յաղթական բա-
նիդ զկապ սատակման մահուն խղե-
ցեր, և զմեղացն կարծիս ցրուեցեր:
Դարձ առ իս՝ որ զընդամ զընդանաւ
վհիս տղմասիդ գբոյս յերկաթս մե-
ղաց, վիրաւորեալ խոցմամբ սլաքաց
բանասարկութիւնն նետից:

Բ. Այլ դու յամենայնի տէրդ բա-
րերաւ, ընսդ 'ի մէջ խաւարի, օրհ-
նութեանդ գանձ, ողորմած, գթած,
մարդասէր, կարող, զօրաւոր, ան-
պատում, անքնին, անճառ, բաւա-
կան ըստ սրբոյն Յակոբայ, անհնա-
րիցդ ամենից դիւրապատրաստ հնա-

րաւորութիւն, հուր ծախիչ զխո-իւս
մեղաց, ճաճանչ կիզանող ընդհան-
րական թափանցանցութեան խոր-
հըրդոյ մեծի, յիշեա զիս յողորմու-
թեանքո, օրհնեալ, և մի յիրաւունս
քո. 'ի ներողութեան քո, և մի 'ի
հատուցման. յերկայնմտութեան
քան 'ի հաւաստութեան: Եթէ կըշ-
ռեսցես զմեղանաց իմոց ծանրու-
թիւն, ընդ քաղցրութեանքո և մի
ընդ արդարութեան. զի առ սակ
նախնումն՝ յոյժ է նուազեալ, իսկ
'ի ներհակ վերջնոյս յաւետ ծան-
րակիր:

Գ. Արդ մատիր առ իս, բարութ-
թիւն, որպէս յունկանն բժշկու-
թիւն հակառակքո համբարձելոյն.
բարձ 'ի մեղուցելոյս զհողմ մահու
խռովութեանս, զի հանգիցէ յիս
ամենակալ հոգիդ խաղաղութեան:
Եւ քեզ փառք յամենայնի, յաւի-
տեանս յաւիտենից. ամէն:

ԲԱՆ ԺԷ .

Վերստինն յաւելուած էրինն հեծումէան
նորին հսկողի առ նոյն աղէրս ճաղլանաց
բանի .

Ի խորոյ սրտից խօսք ընդ Աստուծոյ :

Ե . ԱՐԴ . աղաչեմ զխնամակալդ
վտանգաւորաց տաժանեւեաց կրից
թախծուծեանց հոգւոց վշտացե-
լոց, մի յաւելուր հեծուծեանս ցաւ,
մի խոցեր զվիրաւորեալս, մի դատա-
պարտեր զպատժեալս, մի տանջեր
զչարչարեալս, մի գաներ զհարուա-
ծեալս, մի գլորեր զանկեալս, մի
կործաներ զգայթագղեալս, մի մեր-
ժեր զհեռացեալս, մի տարագրեր
զհալածեալս, մի ամաչեցուցաներ
զպատկառեալս, մի կշտամբեր զհար-
թուցեալս, մի խորտակեր զբեկեալս,
մի խռովեցուցաներ զամբոխեալս,
մի ալէկոծեր զբքացեալս, մի ոսոսա-
նեցուցաներ զգղղղեալս, մի շփո-

Թեր զմրրկեալս , մի կեղեքեր զգի-
 շատեալս , մի ջաղջախեր զբեկեալս ,
 մի գօշեր զմորմոքեալս , մի կուրա-
 ցուցաներ զխաւարեալս , մի զար-
 հուրեցուցաներ զապշեալս , մի խո-
 րովեր զխարշատեալս , մի մահացու-
 ցաներ զհիւանդս , մի բեռանց ծան-
 րութեան մատներ զտկարս : Մի ա-
 նուր յաւելուր կարկամեալ Թիկան-
 ցըս , մի կրկնակի ողբումն դառն
 հեծութեանս , մի ուժգնապէս վա-
 րեսցիս առ հողս , մի սաստկապէս
 առ մոխիրս , մի անաչառապէս առ
 ստեղծուածս , մի ահարկութեամբ
 առ փոշիս : Մի ընդհարկանիւր խըս-
 տութեամբ մեծդ ընդ փոքուս ,
 լոյսդ ընդ ստորնականիս , բնութե
 բարիդ ընդ ՚ի բնէ չարիս , ողկոյզդ
 օրհնութեան ընդ սլտղոյս անիծից ,
 քաղցրութիւնդ իսկապէս ընդ հա-
 մայն դառնութեանս , փառաւո-
 րեալդ անփոփոխ ընդ ամենեւին ա-
 նաբդիս , կենացդ նշխարընդ կաւոյս
 զանգուածոյ , տէրդ տերանց ընդ
 տղմիս երկրայնոյ , աննուաղ լիութ-
 Թիւնդ ընդ չքաւոր ստրկիս , ան-

կապուտ ճոխութիւնդ ընդ ան-
սլատասպար տառապելոյս, անկարօտ
բարութիւնդ ընդ ամենաթշուառ
աղքատիս: Քանզի ո՞վ ոք հասեալ
յառաւօտ՝ և ՚ի ծագման լուսոյն
խիթայ միթանալ, և կամ ընթերակաց
կենաց՝ մահանալ, կամ ազատու-
թեան՝ և սլարտաւորիլ, կամ շնոր-
հաց՝ և դատասպարտիլ, կամ փրկու-
թեան՝ և մատնիլ, կամ նորոգման՝
և եղծանիլ, կամ օրհնութեան՝ և
տարագրիլ, կամ բժշկութեան՝ և
վիրաւորիլ, կամ լիութեան՝ և նուա-
զիլ, կամ յաճախութեան հացի և
քաղցնուլ, կամ գետոց հոսանաց՝ և
սպաքիլ, կամ մայրենի գլթոց՝ և նեն-
դիլ, կամ խնամոց աստուածեան
աջոյդ՝ և զղուիլ:

Բ. Եւ արդ ընդ ախտացելոյն
սաստկապէս մարմնոյն զորոտու-
թեամբ հողւոյս վտանգաւ և ես պա-
ղատիմ, տէր եթէ կամիս, կարող
ես զիս սրբել: Ընդ աչացուացն նե-
ղելոց մշտագիշերն խարխափանօք՝
մեծակական ձայնիւ հառաչեմ. ոչ
որդի անուանեմ Դաւթի, այլ ծը-

նունդ էիդ Աստուծոյ դաւանեմ.
 ոչ միայն ռաբբի կոչեմ, որ վարդա-
 պետացն է սլաութիւ կարծողական
 զիսկն գիտելոյ, այլ տէր երկնի և
 երկրի հաւատամ: Ոչ ձեռինդ միայն
 ձգմամբ հաւաւորութեան, ով բա-
 րեգութ Աստուած մերձաւոր, այլ
 'ի բացեայ գոլով միջոցաւ մեծաւ՝
 ակն ունիմ զօրել Քո բանիդ առ իմ՝
 բժշկութիւն: Ոչ թէ ինչ խորոց
 կասկածանաց միջոցի բանի, որ երկմը-
 տութեան կարծի նշանակ, 'ի մէջ
 արկանեմ կամելոյն և ողորմութեան,
 այլ կամիս որպէս բարեգութ, և
 կարես որպէս զարարիչ. ասա բա-
 նիւդ, և բժշկեցայց: Ընդ հարիւ-
 րապետին հաւատոց և ես լծակցեմ.
 ոչ մինչ անձուկ միայն բացակայու-
 թեամբ հեռի լինելով խորան 'ի խո-
 րանէ հաւատամ ազդել Քոյ կարո-
 ղութեանդ առ յարութիւն և բժըշ-
 կութիւն, այլ 'ի վերինն երկնի բազ-
 մելով և 'ի ստորինս երկրի բովան-
 դակ, առ հրաշիցն սքանչելութիւն
 ոչ ունիմ հատուցանել:

Գ. Շնորհեա ինձ, որպէս դատա-

կնիք բանին քո վճռեաց առ պոռ-
նըկին ընդունելութիւն, հնգից հա-
րիւրոց դէնարաց պարտուց շնոր-
հաբաշխութիւն՝ Աստուած բարու-
թեանց և տէր երանութեանց, որ
յաճախն ընձեռել՝ բազումս փառա-
ւորիս, և ՚ի շատն մատուցանել՝ նո-
վին չափ սիրիս, և յառաւելն ողոր-
մել՝ կրկին բարգաւաճիս, և յայս-
քան բարիս իրաւամբք գովիս, և
ամենայնի տէր գոլով հաւասարորդ
ճանաչիս, և որ զբոլորն ունիս՝ ընդ
մերումս կշռիս, և անճառելեալ
ձրիւ մերայնովքս վճարիս, և ընդ
երկրաւորիս զանվախճանն պարտ
վարկանիս, և մեծագրեալ քո ըզ-
մերն՝ վեհա գոհաբանիս, և ՚ի սա-
կաւուն տուչութիւն գոյզն փառա-
ւորիլ ոչ ամբարտաւանիս: Արա և
ինձ զնոյն գթութիւն ունողիս ըզ-
գործս անհամար պարտուց. զի և ՚ի
ճառս երախտեաց քումդ պարգեաց՝
նորին իսկ սակով սիրելն կարգեսցի.
և քեզ փառք յամենայնի. ամէն:

ԲԱՆ ԺԲ.

Ալեքսանդրոս Երեւանի Կաթողիկոսի Կաթողիկոսական
 Կաթողիկոսական Կաթողիկոսական Կաթողիկոսական
 Կաթողիկոսական Կաթողիկոսական Կաթողիկոսական
 Կաթողիկոսական Կաթողիկոսական Կաթողիկոսական

Ի Կաթողիկոսական Կաթողիկոսական Կաթողիկոսական :

Ա. Արդեա ծնունդս մեղաց , որ
 դիւս մահացու երկանց , արդարեւ
 անսահման բիւրուց քանքարաց տու
 ժից գոլ հատուցանող 'ի միում ա
 լուր : Այլ ոչ թէ առ փոքրկութիւն
 մարդկային մտաց հայցեմ ներու
 թիւն , այլ առ աննուազ լիութիւն
 փրկչիդ Յիսուսի Քրիստոսի պաղա
 տիմ մարդասիրութիւն , որ չէի եր
 բեմն և ստեղծեր , չմաղթեցի և դու
 արարեր , չեւ ևս եկեալ 'ի լոյս և տե
 սեր , ոչ յայտնեցեալ իմ և գթա
 ցար , ոչ կարգացեալ և խնամարկե
 ցեր , ոչ համբարձեալ ձեռն և նայ
 եցար , ոչ պաղատեալ և ողորմե
 ցար , ոչ կերպացեալ ձայնիս և լուար ,

ոչ հեծեծեալ՝ և ունինդրեցեր, դիտելով զարդեան դիպուածոյս՝ և չանտեսեցեր, նախահայեացդ աջօք նկատեալ զպատժապարտիս չարագործութիւն՝ և յօրինեցեր: Եւ արդ զքո արարեալս և զքեւ փրկեալս և զայսքանեաց խնամոց յանձանձեալս մի՛ ՚ի սսլառ կորուսցէ մեղացն հարուած դիւտք բանսարկուին, մի՛ յաղթեսցէ յամառութեանս իմոյ մառախուղ՝ ներողութեան քո լուսոյ, մի՛ սրտիս կարծրութիւն՝ երկայնամիտ բարութեանդ, մի՛ մահացու մսեղիս՝ ամենակատարդ լուութեան, մի՛ տկարութիւնս նիւթոյ՝ անսլարտելիդ բարձրութեան:

Բ. Ահա կարկառեմ զկարկամեալ բազուկս հոգւոյս յանուէն քո՝ հզօր, արասցես ողջ իբրեւ զառաջինն մինչ ՚ի դրախտին փափկութեան զպլտուղն կենաց կ[թ]էի: Վաշկանդեալ գօսացեալ ՚ի կոր կործանմամբ ընդ կնոջն տագնասելոյ՝ կայ անուղղելի հոգւոյս թշուառութիւն, ընդ երկիր պշուցեալ մեղացն կքմամբ՝ սատանայական բուռն կասկանօք, զի

մի զերկնայնոյդ ընկալցի զողջոյն .
 խոնարհեաց առ իս , միայն ողոր-
 մած , զի բարձրացուսցես զփայտս
 խոնարհ բանաւոր անկեալ , և զչո-
 րացեալս ծաղկեցուսցես 'ի բարի
 կրօնս վայելչութեան , ըստ աստուա-
 ծաբանութեան սուրբ մարգարէին :
 Որպէս զ'ի ծնէ կոյրն անլուսաւոր՝
 չունիմ տեսարան , որով զստեղծ չիդ-
 նկատեալ զկերպ մաղթեցից , հզօր
 բարեգութ , միայն դու պաշտպան
 ակնարկեալ խնամովք անճառ քոյ
 սիրոյ՝ 'ի շնչական խօսունքո անօթս ,
 յանէից գոյաւորութիւն լուսոյ հաս-
 տեսցես : Ընդ երկոտասանամեայ
 չարեօք չարչարեալ վշտագին կնոջն
 տանջեցելոյ՝ գետովք մեղանաց ա-
 րեան հեղեղիմ , հայեաց 'ի բարձանց
 անմատոյց լուսովդ պարածածկեալ ,
 ուր ոչ է քղանձք ձեռաստեղծ ական
 վերարկուի ձորձոյ , այլ տարածումն
 հրաշից ամենայն ուրեք զօրացեալ :
 Ոչ օծութեամբ իւղով՝ պատժաւ
 պարտս ընդ մեղաւորին մատուցեալ
 առ կենդանաձիրութից գարշապարդ՝
 զկաթիլս աչացս վարսիւք հերացս

ընծայեցուցանեմ, այլ զամբիծ հա-
ւատս ամբարձմամբ բազկացս ստոյգ
դաւանմամբ հոգւոյ ողջունիւ շըր-
թանց կափուցմամբ զերկիր համբու-
րեմ, խառնեալ հեծ ութիւն աղբերցս
արտասուաց՝ բժշկութիւն հոգւոյս
աղերսեմ: Ատենեալ մեղանօք հոգ-
ւոյս գոյութիւն լուծեալ մեղկու-
թեամբ, և յերկուց կայից միայնա-
կողմամբ անհաստատ հետովք զըն-
թացից գործին՝ նահանջմամբ չա-
րին՝ զհետևականն բարձողութիւն
չինուածոյ մարմնոյս՝ առ ելս ծա-
ռոյն կենսառիթ պտղոյն խափանե-
ցելոյ, պատասպարեսցես անդրէն
վերստին, միայն հնարաւորդ առ ՚ի
փրկութիւն: Զփառաբանարան հաս-
տուածոյ կերպիս ՚ի քէն եղելոյ՝
ամրափակ խցմամբ համրացոյց ար-
գել հողմն բանսարկուն. հոգիդ քո
աղղեալ մեծդ ողորմութեամբ, ըստ
յաւետարանին բժշկեցելոյ, հրաշա-
փառասպէս բարեգործեսցես բանդ
կենդանի՝ ինձ խօսողութիւն անսայ-
թաքելի: Անկեալ կամ չարեօք ՚ի
մահիճս ախաից ընկողնոց մեղաց՝ դի

կենդանի և խօսուհի մեռեալ, կարե-
կցեալ խմումս թշուառութեան՝
ողբականօք քրուանաց ձայնից, ու
բարերար որդի Աստուծոյ, օրհնա-
բանեալ աչացդ ցօղով վերական-
գնեացես՝ի կենդանութիւն, իբր ըզ-
սիրելին ի յանշնչական մեռելու-
թեանէ։ Ստոյգ դառնացողս ի գբի
մեղաց կամ տարակուսեալ, ձեռն
մատուցեալ՝ արև անատուեր որդի
բարձրելոյ, հանցես զիս ի լոյս քումդ
նշուլից։ Ընդ աղիողորմ թշուառու-
թեան կականման ձայնի այրւոյն ի
Նային մօր միամօրին, տատանմամբ
մատանցն, կոծմամբ կրծիցն, հոս-
մամբ արտասուացն, տուայտանօք
տխրութեան գիմացն, և ես պաղա-
տիմ վերջին հեծութեամբս, տուր
յուսահատելոյս զքաջալերութիւն
մխիթարութեան գթած քո բանիդ,
ասելով և ինձ գովեալդ բարի ստեղ-
ծիչ աշխարհի, թէ մի լար գերի բազ-
մաց ողբալի․ որով ընդ պատանւոյն
կենդանացելոյ ի վշտացելոյ ծնողին
սփոփանս՝ զամենապարտ ոգիս ըն-
կալայց ի քէն ընդ նմին կրկին նորո-

գեալ : Ընդ այսակիր անդգայելոցն
 դիւալուկ և քարակոշկոճ հեղձա-
 մըղձուկ եղիելի անձանցն, քստմե-
 լի գիսախուիւ հերացն, վայրենեւեա
 բանդագուշելոցն, ՚ի քէն ողորմեալ
 փրկիչ բոլորից, իբրև զնոսին առ քեզ
 դիմեցից . հերքեալ մերժեսցես ըզ-
 դունդա չարացն ապականողաց ՚ի
 քո խորանէս, զի ժամանեալ հոգիդ
 քո բարի այսրէն հանգիցէ, լցեալ
 զմարմինս մաքրութեամբ շնչոյս՝ ըզ-
 դեցմամբ անդամոցս, զգաստ արաս-
 ցես զխեղագարեալս ամենաթը-
 շուառ : Ընդ գերեցեալ դժոխաբնա-
 կաց վտարանդելոցն հոգւոց ար-
 գելեալ կամ ՚ի վտանգի . զճառա-
 դայթ ողորմութեան վառաց քոց
 ծագեալ՝ լոյսդ իմ անձկութեան, ՚ի
 կապանաց օցտողին զերծեալ զիս ա-
 սրեցուսցես : Գաղանորոգայթ ան-
 երևութերակ վրիպակ արահետ
 դարչութեամբ մեղացս ջրգողեցեալ
 ոգւոյս կերպարան կայ ՚ի տագնա-
 սի . զծածկեցեալն ՚ի տեսողու-
 թեանց զչորագործին թիւնիցն այ-
 տուցմունս, քո ինքնաւորդ զօրե-

ղուծեամբ որդի Աստուծոյ, դժա-
ծաբար առողջացուցես: Չբազ-
մազան տարազս ցեղիցն զանազանից
ախտաւորութեանց մահացուցանո-
ղաց իւրականօք կորստեան բերիւք,
դժնդակարմատն շառաւելօք հաս-
տատեցելովք ՚ի յանդաստանի անօ-
րէն մարմնոյս, տարակորզեսցես ՚ի
ձեռն ձեռինդ ամենակալի, որ արօ-
րադրեալ միշտ՝ և մշակես զսահմանս
հոգւոց առ բանիդ կենաց արդիւ-
նատրութիւն:

Գ. Եւ քանզի անցաւ ըստ նմա-
նութիւն օրինակութեանց յանցուա-
ծոցս վեր, ըստ ճարակողն քաղցկե-
ղի, առ բնաւ անդամս մասնաւորեալ
զախտին տարածումն, չիք սպե-
ղանի իբր Խորայելի առ անչափու-
թիւն խարանացն մատուցանել. ՚ի
խարսխաց բարձիցս մինչև ցափն կա-
ռուցման լրութեան անդամոցս չէ
առողջութիւն, այլ ամենևին ան-
բժշկութիւն: Իսկ դու ողորմած բա-
րերար օրհնեալ և երկայնամիտ թա-
գաւոր անմահ, լուր սղաղատանացս
արգահատութեան սրտիս վտանգի,

որ կարգամս առ քեզ տէր 'ի նեղու-
թեան :

ԲԱՆ ԺԹ .

Աւերաբիւն յաւելուած կրկին հեծումէան
նորին հսկողի առ նոյն աղէրս մաղթանաց
Բանի .

Ի խորոյ սրբից խօսք ընդ Աստուծոյ :

Ա . ՆԱՅԵԱՑ ամենահայեաց տե-
սութիւն կենաց բարութեան յու-
սոյ 'ի մեծաբարբառ աղաղակ ցա-
ւազնեալանձինս հեծեծանաց : Ան-
հաս մեծութիւն , անուն ահաւոր ,
բարբառ կենդանի , լուր ցանկալի ,
ճաշակ ախորժեղի , կոչումն սաշ-
տելի , բարութիւն խոստովանելի ,
աղբումն խնկելի , իսկութիւն դա-
ւանելի , էութիւն փառատրելի ,
գոյութիւն օրհնաբանելի , տէր Յի-
սուս ընդ Հօր քում գովեալ և եր-
կրրապագեալ , և ընդ Հոգւոյդ սրբոյ
բարձրացեալ և վերաձայնեալ , որ

միայն մարմնացար վասն մեր ըստ
մեզ, զի արասցես զմեզ վասն քո ըստ
քեզ, լոյս ամենայնի, յամենայնի
ողորմած, հզօր, երկնային, և այժմ
զլուծեալ և զխորտակեալ հողանիւթ
անօթս աստուածօրէն հրաշակեր-
տութեամբ, աղաչեմ գթած, նորոգ
հաստատեալ: Ձքոյին սլատկերս մե-
զօք հնացեալս՝ ի քրայս հալոցաց
կայծակամբ բանիդ, պաղատիմ առ
քեզ, վերստին ձուլեալ: Ձխախ-
տեալ շինուածս քուսմդ հանգստեան
խորանի մարմնոյս՝ պահպանաւ հո-
գւոյս, մաղթեմ բարերար, ի բնա-
կութիւն քեզ մաքրագործեալ: Մի
հատուցաներ չարեացն իմ գործոց
զնոյն փոխաարութիւն: Արբեալ
եմ ըստ մարգարէին բանի՝ և ոչ ի
գինւոյ. թափեա զմրուրս անօրէ-
նութեան թմբրութեան մահու բա-
ժակիս՝ ազատարար հրամանաւդ ա-
մենակեցոյց, զի մի զքոյդ քամեցից
՛ի վերջին աւուր յետնում հատուց-
մանն:

Բ. Արդար ես յիրաւունս քո, և
յաղթող ՛ի դատաստանի. եթէ մա-

հու մատնեա , ճշմարիտ են գործք
քո . եթէ դատապարտես՝ աստուած
սկսեալ զտանջողականն կշտամբու-
թիւն , ստոյգ են հատուցմունքքո .
եթէ յանդունդս խորոց սուղեսցես ,
թէ զկենդանութի շարժմանս բարձ-
ցես , թէ զբանիս զօրութիւն ու-
նայնացուցես , թէ զաչացս պատու
հանս ստուերացուցես , թէ զկե-
նացն ճաշակ 'ի քեզինքն ամփոփես-
ցես , թէ զհասարակաց կերակրոյս
դարմանս բարձցես , թէ զաւուրցս
հարստութի համառօտեսցես , թէ
ընդ իջման քաղցրութեան ցօղոյ և
հուր տեղացես , թէ 'ի լրութենէ
բանի քոյ սովեցուցես , թէ զական-
ջացս դրունս խցցես , թէ զշնորհիդ
ձիր կտրեսցես , թէ զգետին յատակի
ոտիցս սասանեցուցես , թէ յանձ-
կալի երեսաց լուսոյդ քոյ հանցես ,
թէ 'ի համօրէն աշխարհէ աստի հեր-
քեսցես , թէ փայլատակմամբք հրոյ
սկսուցես , թէ անբժշկական ցա-
ւօք դատեսցես , թէ դիւաց չարաց
մատնեսցես , թէ գազանաց ժանեօք
մանրեսցես , թէ հողմով ցատման

հոսեացես , և թէ այլ ինչ նորոգ աւրարած տանջանարանացկազմեացես՝ չար քան զտարտարոսն և սաստիկ քան զգեհենն , թունաւորագոյն քան զորդունան , տարակուսելի քան զխաւարն , երկիւղագին քան զխորխորաան , ողորմելի քան զմերկուծիւնն , վկայեմ անձամբ անձին՝ յոյժ պարտապան գոլ սոցա :

Գ . Եւ քանզի յաւէտ տալաւորագոյն են նմանուծիւնք փոխաորուծեանցն առ ազգակցուծիւն մեղանացս՝ իբր պատկերակիւք միատեսակք զուգաշաւիղք նշանակիչք այսր խորհրդոյ , արդ կարեւոր է խոստովանել և յանդիմանել զերեսացն ծածկոյթս առ ծանօթուծիւն խնդրողին : Որպէս՝ զի ոչ ջերմն սիրով առ ընկերին կարիս մատուցայ , յիրաւի՛ի նախնումն վտանգին տագնապեալ սառնում : Եւ զի ոչ զցանկաւանն խրոխտականուծիւն սանձեցի , յարժանի կրեմեղկելիս զանդովանալի զկիզումն : Եւ քանզի ոչ սիրեցի զլուսոյդ աւետիս , արդար հատուցմամբ : Ի մթուծիւն ըմբռնու

ղական միգին կորստեան վերիդեալ
գանգաչեմ: Եւ զի ոչ խտրեցի զմա-
նունս փոքունցն յանցանաց իբր-
անվասասկարք վարկանելով, պա-
կանապէս ՚ի խաճանողականացն զա-
ղերն զեռնոց խթեալ խոցոտիմ: Եւ
զի ոչ ձեռն կարկառի առ կիրս վը-
տանգաւորին՝ այց առնել նմին, ՚ի
դէպ իսկ ըստ գծագրութեան այսր
օրինակի ապականութեան գբոյնը-
վրեալ մատնիմ:

Դ. Եւ արդ ոչ յաստուածուստ
ամենաբարի գանձուցդ չարիս, և ոչ
՚ի լուսոյդ նշուղից խաւար, և ոչ յա-
պաւինութենէդ գայթագղութիւն,
այլ ես ինձէն կորստեան որդիս գտի
զայսոսիկ. մեղանք անօրէնութեան
իմոյ գանձեցին նիւթեցին զայսքա-
նեաց բարկութեան մթերս. հոգւոյ
իշխանին մոլորութեան հնազան-
դեալ, թողի զտեղի քո նորա, ըստ
գրոյն խրատու յանգիմանութեան:
Եւ քանզի յայտնեցաւ յետուստ
գաղտնեաց առականաց մարմնոյս
անգամոց, և արկաւ զերեսօք կերպիւ
անվայելուչ ստուեր ամօթոյս, ըստ

մարդարէին առակի, տգեղս ցուցեալ զիս ամենեւին իբր մերկացեալ խայտառակեցելոյ պոռնկի, ծագեալ յիս զլոյս քառութեան, արքայ երկնաւոր • զի թօթափեալ զմեղաց փռ շիս ըստ աւետեաց ձայնին դարձելոցն 'ի Բաբելոնէ, նստայց վերստին կանգնեալ 'ի հողոյ, և 'ի հաստատութիւն յուսոյդ հիմնացեալ անսասանելի, ըստ եսայեան բանին, զգեցեալ զզօրութիւն բազկի կարութեան նախնում մաքրութեանն, վասն մեծութեան փառաց քաղցրութեան ամենապարզ և քոյ աստուածութեանդ • օրհնեալ յաւիտեանս • ամէն :

ԲԱՆ Ի .

Վերստին յաւելլուած իրիին հեծումնան
նորին հակողի առ նոյն աղէրս ճաղնանայ
բանի .

Ի խորոյ սրբից խօսք ընդ Աստուծոյ :

Ա . ՏԵՐ տէր անոխակալ և երկայ-
նամիտ , ներսզ , բարեգուծ , հզօր ,
ողորմած . ահա ճշմարտութեամբ
են գործք քո , և խոստովանեալ դա-
տաստանք քո . վկայեալ են ընտրու-
թիւնք քո՝ տեսողդ ծածկութից :
Ընդ երկց երջանկաց մանկանցն՝ որք
կիզանողական բոցովն փորձեցան և
ոչ մնասեցան 'ի Բաբելոնի , զնոցա
թախծութե զերգն հառաչեմ , մե-
ղայ , անօրինեցայ , յանցեայ , ապրս-
տամբեցայ , և պատուիրանաց քոց
ոչ անսացի : Եւ քանզի մաքուր գո-
լով 'ի մնասուց նոքա և զայս խոս-
տովանութիւն գոչէին , իսկ ես ընդ
նոցայն նովին աղերսիւ ձայնակ-

ցեալ սմին ողբոց երգութեան, և այլ յաւելից ամենապարտս մահու ընդ Դանիէլի երանեալ և սուրբ մեծ մարգարէի, որ 'ի քում հարաւ զատութեան ազգականութէ տանն Յուդայի շառաւիղ ընտրեալ, զնորայն առեալ ընդունական և նուիրական բանից պաղատանս, իմովս պատժականութեան գոչմամբ հեծութեանս և այլ կրկնեցից: Ի մէջ գիտութեանս անպատշաճականս գնացի, զարտուղի սխալեալ դժնդակապէս. այս է ամենայնիւ ամենայն իրօք մեղանչելն: Ըստ սահման կըշռութեան կամաց քոց արտաքս վազեցի. որ է հաւաստի կերպարան բասիր անօրէնութեան: Անգիտիցն չափոց չարութեան գործոց լրումն յաճախութեան նիւթեցի. որ է ճշգրիտ պատկեր յանցաւորութեան: Սպառնացար, և ոչ զարհուրեցայ. արգահատեցեր, և ոչ երբէք լուայ. որ է ապստամբութեան յայտնինշանակ: Քեզ արգարութիւն հանդերձեցեր, բարերար, և ինձ ամօթ և պատկառանս պատրաստեցեր. քեզ

փառս վայելչականս , և ինձ նախա-
տինս յարմարաւորս . քեզ քաղցրու-
թե յիշատակ , և ինձ մաղձ քացա-
խեալ 'ի կատարածի . քեզ բարեբա-
նութիւն անլուելի , և ինձ ձայնս ող-
բոց աղաղակի . քեզ օրհնութիւնս
երգոց խնկելի , և ինձ մերժումն տա-
րագրութեան . քեզ իրաւունս բազմ-
արժանիս , և ինձ պատասխանատու-
ութիւնս ամենավարանս . քեզ բար-
ձրութիւնս անճառ գովեստից , և ինձ
զաճիւն լիզելոյ պատիժ ձաղանաց :

Բ . Եւ արդ ընկալար դու բարեաց
ընտրութեանց անկշիւ սահման՝ ըզ-
քոյոցդ ակորժականաց կնդրկաց
պաղոց վերառեալ ըստ քեզ , և ես
զիմոյս աստէն առ սմին պարսաւանս
յոգունս կրկնակի բարդեալ ինձ ըստ
իս : Իսկ եթէ անարատիցն մաղթա-
նաց այս էր յանձնառութիւն , իսկ
ինձ զորս հիւսեցից շարս և տողս բա-
նից դարովականաց , որ քան զամե-
նայն դժնեայս յաւէտ վրիպեցայ :
Մոլորեցայ անառակ ընթացիւք 'ի
միտս վայրենիս . յանդգնեցայ չըր-
թամբքիսսից 'ի բանս երկրաւորս , զա-

կատեցայ անկասելի 'ի պատկառե-
լեացն գործոց: Փբացայ, վերացայ,
որ յետ սակաւ մի ժամանակի 'ի հող
մահու եմ իջանելոց. գոռողացայ,
բարձրացայ, որ և ոչ զգրաւական
հոգւոյս տուրւառութեան շնչոյս
ունիմ'ի ձեռին: Ամբարտաւանեցայ
փոշիս շնչաւոր, ամբարհաւաճեցայ
կաւս ձայնաւոր, հպարտացայ հողս
անարգութեան, 'ի վեր ամբարձայ
մոխիրս մերժելի, բազուկ կառուցի
բաժակս մանրելի: Տարածեցայ ա-
ռաւել իբր վեհ, և դարձեալ իբր ըզ-
հերքեալ առ իս ինքն ամփոփեցայ:
Բարկութեանն բոցով ցոլացայ աիդ-
մըս բանաւոր. իբր զանմեռ ոք մե-
ծամտեցի, որ ընդ քառոտանեաց
մահու եմ փակեալ: Գիրկս արկի
կենցաղոյս սիրոյ, և 'ի քեզ թիկունս
փոխանակ դիմաց դարձուցի. 'ի թը-
ռիչս մտաց ընդ իսաւար խորհրդոց
սլացայ. զանարատ հոգիս մարմնոյս
փափկութեամբ յաւէտ վտտեցի. ըզ-
զօրութիւն աջական կողմանս տկար
արարի, ահեկանացս կայից ուժ-
գնութիւն տալով յաղթեցի: Զքեզ

խակ տեսի հոգացեալ վասն իմ, զոր
 չէ աստ գրելի, և ոչ պատկառեցի .
 իբրև զհաւ վայրենի սրացայ, ըստ ով
 սէեան բանին առ Եփրեմ, 'ի նախ
 նին իմ սովորութիւն: Յաղօթարանն
 վայրի ընդ սլատաղմունս այսր կեն
 ցաղոյս շրջանակեցայ . ոչ կացուցի
 յոտին զերիվար մտացս երասանաւ
 բանին: Ընդ հին չարութեանցն նո
 րոգ ինքնաստեղծութիւնս գտի . ա
 նուրս ըստ Յոբայ ծանուենս և անտա
 նելիս ինձէն ինձ սաստկացուցի . ա
 ռիգած անկարկատելի, ըստ Երե
 միայի, զանձն իմ արարի . իբր զվե
 ժած անգրելի կոչման, ըստ առակ
 արկուին, 'ի մարդկանէ համարոյ
 եղծայ . իբր զհանգերձս ինչ ասլա
 ըահից, ըստ եսայեան բանին, զազ
 րացայ . որպէս զթրծեալ աման խե
 ցեղէն փշրեցայ անարծարծելի . ըստ
 բամբասանացն Եդոմայ 'ի մարգարէ
 կն զչորրորդ չափն անօրէնութեան
 սատակման ինձ սլատորաստեցի: Եւ
 զի՞նչ ստութիւն առ այս՝ և զայս յա
 ւելուլ ընդ այս . քանզի զվրանն խակ
 դիւանութիւն Մողոքայ առի ինձ այս

րէն՝ առ դժոխոցն ժառանգութիւն , լքեալ զերկնայինն յեղանակաւ իմն օրինակինմանակիր ձեակերպութեան , որպէս առակ պատկերի աստեղն Ռեփանայ բաբելականի՝ յԽորայէլէ սլաառուեցեալ ցուցաւ ՚ի Սինայ :

Գ . Իսկ արդ զի ՚ի նախնի շնորհին համարձակութենէ դարձեալ փոխեցայ , զրկեցայ , ելայ , հեռացայ , բաժանեցայ և անպատուաստելի կտրեցայ , արդ ընկալ զիս տէր վերստին կերպարանեալ ՚ի պատկեր հոգւոյ , զանարժանս կենաց իբր զմահասլարտ , իբր զչարագործ , իբր զպատկառեալ , իբր զկոխան եղեալ բանսարկուին , որպէս զանբըժըշկելի մանրեցեալ , որպէս ըզհասեալ յասակս մահու , որպէս զգարչեցեալ , որպէս զխոտան գըտեալ քո կոչմանդ , որպէս միանգամայն ՚ի կորուստ վարեալ , որպէս դեգերեալ , որպէս վանեցեալ , որպէս տարակուսեալ , որպէս թշուառացեալ , որպէս վհատեալ , որպէս կործանեալ , որպէս խորտակեալ ,

որպէս բեկեալ, որպէս զթախծեալ,
 որպէս յոգի տրտմեցեալ, որպէս
 թշնամանեալ: Իսկ դարձեալ ակնար-
 կելով քո՝ գթած, մարդասէր, հզօր,
 ի յաղերս բանիս՝ որպէս զղջացեալ,
 որպէս խոստովանեալ, որպէս ի յու-
 տըս քո գիմեցեալ, որպէս զապաշ-
 խարեալ: Որ կշռես, գրես և մեծ
 համարիս զհառաջ հոգւոյ և զազ-
 դումն շնչոց հեծութեան, զկսկիծ
 ջրթանց, զպասքել լեզուի և զտխրա-
 կանութիւն երեսաց, զկամս խորհր-
 դոց և ըյօժարութիւն խորութեան
 սրտից: Որ փրկութիւնդ ես անձանց,
 և տեսող ոչ գործեցելոց, և ստեղ-
 ծիչ բոլորից, և բժիշկ վերաց ան-
 երևութից, պաշտպան յուսացելոց,
 և բարեխնամող տէր ամենեցուն:
 Եւ քեզ փառք յամենայնի, յաւի-
 տեանս, ամէն:

ԲԱՆ ԻԱ.

Վերստին ցաւելաւած իրիին հեծաւելան
նորին հսկողի առ նոյն աղերս ճաղլանաց
բանի.

Ի խորոյ սրտից խօսէ ընդ Աստուծոյ :

Ա. Եւ քանզի ես ինձէն անձամբ
խմով ինքնագրաւ 'ի մահ՝ ոչ կացի
երբէք 'ի յոտս մարդոյ, և ոչ սիրտ
բանականի ստացայ՝ ըստ գրոյն, և
քանզի ոչ փոփոխեցայ 'ի նախակար
գելոցդ, և ոչ ընդ բարւոք ուղին ըն-
թացայ, ընդէր ոչ զխոտորնական հե-
տոցն խաւարայնոց զգէմն ցուցից 'ի
սահման կարգի այսր ընթերցուա-
ծոյ: Առ որս ածեալ յարմարեալ
առ սոյն զկերպարան տեսակի բանիդ
երեսաց, ըստ վերագոյնդ նշանակե-
լոյ անփոխադրելի սլահելով, խոս-
տովանեցայց վերստին դարձեալ աս-
տանօր զմնացեալ չարութեանցն ըզ-
բիծս, զոր յաջորդաւդ է իմանալի:

Բ. Օտար ժանտագործս արժա-
 նապատիժս՝ աճեցուն արարի գնա-
 ցիւք անսաստուծեան զգունդն բե-
 լիարայ։ Վաքսւո կայծից և ցոյցս
 վազից խաղալկացն դիւաց գարշե-
 լեաց ճարտար խաբողաց ծուլու-
 թեամբս իմով շնորհեցի։ Գանս
 գաղտնիս և խոցուածս անյայտս՝ի
 կործանեցելոցն դահճաց ընկալայ։
 Ոչ հերքեցի զվանեալսն խաչին
 Քրիստոսի, քան թէ անդրէն առա-
 ւել կրկին իսկ զօրացուցի։ Վասն իմոյ
 հիքոյս անօրէնութե՛ն անունդ Յիսու-
 սի հայհոյի՝ի մէջ այսականաց, որ-
 սէս վասն Իսրայէլի՝ի մէջ հեթանո-
 սաց։ Հարուածս հարուածոց մնա-
 սակարս ապականութեանց ժանգոյ
 և թրթրոյ և այլոց կերչաց վտանո-
 ղաց զծաղիկ հոգւոյս, ըստ սրբոյն
 Յովէլեայ հրաշական ողբոցն, որ՝ի
 ցոյցս երկրի վասն Իսրայէլի՝ յառակս
 հինից և չարաց հոգւոց, յիս ինքն
 անկեցի. ստեղծանել զնոսա պատ-
 րաստեցայ, քան թէ սատակել։
 Բիւրս կուտեալ հաւաքեցի անձին
 իմում՝ մարտիկս մահազէնս. կշտամ-

բիչս ինձ գոյացուցի անիրաւս և ան-
 պատկառելիս . ներհակս ինձ զօրա-
 ցուցի ապառումս և անկռուելիս .
 դառինս ինձ առիմասունս ընդ քաղ-
 ցրաւենեացն ճաշակաց , առ ստացո-
 ղըն միշտ նենգաւորս , և առ բանսար-
 կուն յաւէտ հաւատարիմս : Աւաղ ա-
 ղէտիս , վիշտ վտանգիս , խաւար ամօ-
 թոյս , մոռթ պատկառանացս . զիմորդ
 և առ բանիս յանդիմանութիւն հա-
 մարձակեցայց . մեծ է ձայնս գու-
 ժի , և անբերելի բողոքս աղաղակի :
 Քանզի թէ զհոգիս էր զիմ տեսա-
 նել , տգեղս և նուաղս և ամենեւին
 ներգլեալս , ցաւովք հեծութեանս
 'ի վերջինս վարեալ վարանումն , և
 մրճոտեալ աղտեղեալ գունով զաղ-
 րութե իբր զպաշտօնատար մեհենի .
 վասն զի նոյն է սպաս տանել ձու-
 լեալ պատկերի , և մեղաց ախտի :
 Արդ ես գնացի ընդ այս ճանապարհ
 կորստեան հեռոց խաւարի . ետու
 զբաժինն քոցանկալի յանապատ ան-
 կոխ , ըստ մարգարէին որ առ քահա-
 նայսն Խորայելի ամբաստանու-
 թեան :

Գ. Եւ զիա՛րդ ասացից անձին ի մում մարդ՝ գրեալս ընդ անմարդիս. և իբր անուանեցայց բանական՝ անբանիցն յիմարուծեան կցորդեալ. և որպէս կոչեցայց տեսանողական՝ մթացուցեալ զլոյսս որ յիս. և ընդէր համբաւեցայց զգայական՝ զիմաստիցս գրունս փակեալ. կամ որովք ցուցայց տպաւորուծիւն նկարագրուծեան անեղծին շնորհի՛ անձամբ ինձէն յոգի մահացեալ. նա և ոչ շարժողական և կամ շնչական ունիմ անուանել, թող թէ հոգեկան կամ մտաց ընդունական. անպիտանս ՚ի թիւս անօթոց, անարգս ՚ի քարինս որմոց, արհամարհեալս ՚ի կարգս կոչեցելոց, վատթարս ՚ի յազգս հրաւիրելոց, արհաւրօք մահու պակուցեալս, անխրախուսելի ՚ի բոլորեցունց՝ ցաւովք և տանջանօքն Երուսաղեմի ըստ Երեմիայի բանին խրատեցեալ, պակասեալ աւուրցս ՚ի հեծուծենէ, և ընթացք ամացս ՚ի հառաչմանէ, ըստ նուագարանաց երգողին: Իբր ասուի ՚ի ցեցոյ և փայտ, ՚ի յորդանէ, ըստ ի-

մաստնոյն բանի 'ի խիթմանէ սրտիս
հալեցայ • իբր զոստայն սարդից մա-
շեցայ, ըստ սաղմոսողին, և խոտան
գտայ • իբր զամպ առաւօտեայ և
և զցօղ վաղորդայնի՝ ըստ մար-
դարէութեանն ձայնի՝ սպառեցայ :
Այլ ոչ 'ի մարդ ոք ունիմ զյոյս, եթէ
անիծեալ 'ի տեսանողէն անյուսա-
դրելի վհատիմ • այլ 'ի քեզ, տէր իմ
ոգեսէր, որ ընկղմեալ 'ի քոյդ գթու-
թեանց բարեաց անբաւից, և 'ի բլե-
ռելոյն ժամու 'ի խաչին մաղթեցեր
մեծդ ողորմութեան առ Հայր քո
բարձրեալ՝ քո չարչարողացն : Արդ
չնորհեա ինձ յոյս քաւութեան
կեանք, և ապաւէն, և 'ի տուր շնչոյս
թշուառի՝ առից զողիդ քո բարի : Եւ
քեզ ընդ Հօր Հոգւովդ սրբով՝ զօ-
րութիւն, յաղթութիւն, մեծութիւն
և փառք յաւիտեանս • ամէն :

ԲԱՆ ԻԲ .

Վերստին ցաւելուած իրիին հեծուելան
նորին հակողի առ նոյն աղէրս մաղլանայ
Բանի .

Ի խորոյ սրտից խօսք ընդ Աստուծոյ :

Ա . ԴԱՐՁԵԱԼ այլաբանեցից 'ի
նոյն շարունակ բարդեալ զկշտամ
բանացս եղանակ դարովեալ անձինս ,
ածեալ մատուցեալ կրկին կացու
ցեալ նովին սլատկերաւ 'ի նոյն պայ
մանի . թերևս գրեցե ինձ ամենա
գէտն զայս յանդիմանութեան գա
տակնիք կսկծեցուցանողականս բանի
ճմարիտ խոստովանութիւն համայ
նից գործոց գաղտնութեանց չա
րեաց :

Բ . Այլ ոմն ձիս խօսնական կար
ծրերախ սանձակոտոր արձակերա
սան , յովանակս անհամբոյր վայրե
նական և անկրթական , երինջս աւու
ղական անուղղական և անվարժա

կան : Մարդ մոլեգնական տարագրական և կորստական, մանուկս մեղանչական անխրատական և վարատական, անտեսս մահապարտական տարտամական և անգործական, բանականս անասնական գաղանական և անմաքրական : Ձիթենիս ամայական անպտղական և կործանական, մարմինս հոգւոյս իմ թախծողական դատողական և տանջողական, խոցեալս անբժշկական անխնամական և անկանգնական : Ոսկի շարս կայսերական՝ արդ վատնական և անգտական, ծառայս սխալական վախրատական և թշուառական :

Գ . Ահա ես ինքն ինձէն կամաւորասպէս անճնամատն և մարմնակործան, հոգեկորոյս և միշտ մտախաբ, կամակոր իսկ և սրտաբեկ, ուշամոռաց և հանճարազրաւ, զգայազիրկ և իմաստասպառ, յայրատատես և եղեռնալուր : Ես աստուած և անդուստ բնաւիւք բորբոքմամբ մահաբեր երկամբք փնասեալ, ոչ միով իւրիք տեսութեամբ ՚ի գործընտրութեան քեզ պիտանացուս,

տէրդ բոլորից . ողբամ զորովայնն ,
 որ երկնեացն զիս . աշխարեմ զըս-
 տինան , որ դիեցուցին . ընդէր ոչ
 մաղձ մակարդեալ ընդ կաթինն ձգե-
 ցի , և զիսորդ ոչ դառնութիւն ինձ
 ընդ քաղցրութեան ջամբեալ մատու-
 ցաւ : Զի եթէ ես ինձէն անձին ի-
 մում դժնեայ դատախազ համբար-
 ձայ այսքանեօք բանիւք , և ունիմ
 տակաւին զսուր բարկութեանս ան-
 խոնարհելի , ո՞վ ոք 'ի յերկրածնաց
 աստի զիս ողորբեսցէ . զամենայն խայ-
 տառակեցից , զբնաւ էութիւնս դա-
 տեալ տուժեցից , զհամօրէն զվնա-
 սակարացն զգուռդ գանեցից , զխո-
 ցողացն զինուորութեանց դատա-
 խազեցից , զգայականացն գլխաւո-
 րութիւնս կշտամբեցից : Մեղայ ա-
 մենայնիւ յամենայնի , ողորմեա գը-
 թած . ոչ նոր ինչ գտեր յիս զյան-
 ցանացս սլարտեաց մառախուղ , այլ
 նոյն եմ յաւէտ նովին սլատահմամբ
 սլարտաւորութեան , անկցելի ձոր-
 ձով սխալեալ առաջիքո՝ անփոփո-
 խելի , և դու միայն իսկապէս գթած
 օրհնեալ մարդասէր , ընդ աջմէ ի-

մոյս փրկութեան կանխեալներու
թեամբ անայլայլելի :

Դ. Արդ մատո, խնամակալ, հզօր
երկնաւոր, բարի, ամենից հաստիչ
յոչէից, զբանիդ զօրութեամբ իմաս
տից կայծակն 'ի գործի ազգման լե
զուիս շարժութեան, առիթ մաքրու
թեան յամենուստ զգայականաց գոյ
աւորութեանց յիս մասնաւորե
լոց՝ քո ձեռակերտից, սոքօք առ 'ի
քէն եղելովք և բժշկելովք կրկին
հանդերձանօք, անպակաս ձայնիւ,
անհատ բարբառով, քեզ վերընծայ
ել գոհաբանութիւն 'ի փառս մե
ծութեան հօրդ քոյ Աստուծոյ մե
րոյ, յաւիտեանս. ամէն :

ԲԱՆ ԻԳ.

Վերստին Ես-էլո-ած Իրիին Կեծո-Բէան
 Կորին Կոկոշի առ նոյն աղէրս Տաղ-Լանաց
 Բանի .

Ի Խորոյ սրտից Խօսք ընդ Աստուծոյ :

Ա . ՏԵՐ Աստուած ամենայնի, զօ-
 րաւոր յամենայնի, անպարագիւր և
 անվայրամիակ տեղի ամենեցուն . բո-
 լոր իսկուծեամբ հոռալ յամենեսին,
 անուրեք վայրից, և չիք սահման ա-
 ռանցքո : Ոչ երևեալ երբէք, և ոչ
 տեսականութիւն առանցքո ծագ-
 ման լուսաւոր : Փառք ահաւորու-
 թեան, անուն անհասութեան, կո-
 չումն մեծութեան, ձայն անբաւու-
 թեան, իսկութիւն անքննութեան,
 անմատչելի հեռաւոր, և անընդմի-
 ջելի մերձաւոր, տեսող հեծութեան,
 նկատիչ թշուառութեան, մօտակաց
 թախծութեան, ամենաբոյժ հնար
 անճարութեան, հայր գթութեանց,

ծագող ողորմութեան , Աստուած մխիթարութեան .

Բ . Հայեաց տէր ողորմութեամբ 'ի պատկեր վշտաց դառնութեան բազմավտանգ կրիցս կարեաց , զոր հանդէպ քո տարածանեմ . կցորդակից լեր բժշկապէս , և մի 'ի խոյզ ընտրութեան կոչեր դատաւորաբար : Արդարև մեծ է վտանգ տարակուսանաց ցաւոյ այսր վարանման , յորժամ իցէ մարմինն մեղօք գրաւեալ , և անձն 'ի գործոց չարեաց ոչ մեկուսացեալ , գործնականացն գործի սովորութեամբ կարեաց կապեալ , զանգուածն հանդերձանաց մահացու կրիւք շաղախեալ . զգայութիւն սրտին իմաստից խեթիւ խոցոտեալ . ակնկալութիւն բարեացն բնաւին բարձեալ , և 'ի բանականութեան ընդ անասունս դասակարգեալ , և զազիր դարչութիւն ընդ գոյութեան շարամանեալ , և տեսականացն ողջ ելով իմանալիքն վերաւորեալ , և 'ի ոստակութենէ յանցանացն յիշատակի յաւէտ յուսահատեալ , և տագնապաւ

նախագործեւոցն միշտ տարակուսեալ, և յստակութիւն աղերսին 'ի սպառ սղտորեալ, և խղճիւ մտացն յուզմանց կրկին ճենճերեալ, և ձեռն 'ի մաճի գործոյն զյետնոցն հետազօտեալ, և կերպ 'ի յառաջ դիմեալ՝ ոտք 'ի վերջ կոյս յետահարեալ, և գիտութեամբ էիցն՝ 'ի չէիցն միշտ խաբեցեալ, և 'ի մտացն մարտ՝ 'ի փոքրունցն յաղթահարեալ, և 'ի թառանջ սրտին հագագին դուռն հրդեհեալ, և խոնաւ զօրուն քմացն ամենայն ուրեք տոչորեալ, և անարեւ միգով յամենայն մասանց պարփակեալ, և լայնութիւն ակնկալութեն ամենեւին 'ի սպառ ամփոփեալ, և անբերեւեացն տոյժ 'ի զգալիսն տալաւորեալ, և եղկութիւն կորստեանն 'ի յուշ անդ եկեալ, և դատականիք հատուցմանն 'ի դիւանի մտացն գրեցեալ, և բարերարին ակն 'ի ցասումն իմն երևեցեալ, և լոյսն բնութեամբ՝ զանգուածոյ հողոյս զայրացեալ, և ահաւորութիւն էին ընդ փոքրկութիւն բնութեանս ընդհարեալ, և միշտ որոտմամբ բանից

բանաւոր մոխրոյս բարկացեալ, և իրաւանցն վիմօք զարժանիս մահու կոշկոծեալ, և որ իմն է տաղանդ՝ յանառակս աստէն կորուսեալ, և պատուական իրին ստացուած իբրեւ անարդ յերկրի թաղեալ, և տաժանմանցն արգասիք ծուլութեանն մթով ծածկեալ, և իբրեւ զի բաց բարձեալ նշմարան ճրագի չերևեալ, և պատասխանարան լեզուիս՝ յիրաւանցն օտար՝ կարկեցեալ, և անհամբոյր շրթանցս դրութիւն օրինաւոր դատմամբ պատանձեալ, և յուզմունք մտացս ՚ի զանազան մասունացնդեալ, և զկեալն ՚ի վերայ օգտին ոչ ինչ գիտացեալ, և ՚ի կշռութիւն բարւոյն ընտրութե յիմար երևեալ, և ընթացք ելիցն նհանջմամբ չարին խափանեալ, և վառարան իւղոյն ածիւնովն հնոցի լցեալ, և անուանս գիր ՚ի կենաց մատենէն եղծեալ, և կշտամբանք ընդ երանութեան անդ արձանացեալ:

Գ. Եթէ զինուոր տեսանեմ, մահու ակն ունիմ. եթէ պատուամաւոր, խստութեան. եթէ մատենա-

գէտ, մուրհակի կորստեան. եթէ օրինաւոր, անիծից. եթէ աւետարանական, փոշոյ ոտիցն թօթափելոյ. եթէ բարեկրօն, յանդիմանութեան. եթէ ապառուժ, կսկըծման: Եթէ ջրօժնը նորութեան փորձիմ՝ խորտակիմ. եթէ դեղինչ դատման ձգեմ, սատակիմ: Եթէ բերս նկատեմ բարութեան, 'ի կարծեաց չարեացս փախնում. եթէ ձեռն համբարձեալ, կորանամ. եթէ փոքր ինչ խրտուիլ, սարսեմ. եթէ սակաւ մի թնդիւն, ընդոստիմ. եթէ 'ի խըրախճանս ըմպելեաց հրաւիրիմ, դողամ. եթէ մեծիդ յանդիման լինիմ, սարսափեմ. եթէ 'ի հարցումն բանի կոչիմ, կարկիմ. եթէ իրաւամբք քննիմ, համրանամ: Արդ այսքան ամենաթշուառ և ողորմագին տարակուսանացս 'ի վերայ միմեանց բարդեւոց, որք զստորև զգայականաց սրտիս գոյութեան 'ի ներքուստ անտուստ անբժշկական ցաւօք՝ աներևակի նետիւք խոցոտեալ, անարտաբերելի մշտակիր յարամնաց հա՛նապազամուխ բևեռեալ աստուտ

Ընդ հոգւոյս • լցեալ շարաւով կրկին
 հարուածով, վտանգ սատակման
 մահու գուշակեն: Թարախ մթերից
 պատեալ զերկաթով գաղտնեացս
 ծածուկք ազդեն ինձ տագնապս՝
 վերսպահեալս անխնամարկելիս Ընդ
 ելս շնչոյս տուրեւառութեան • յորոց
 նեղութեանց չարաչար ճնշեալ ա
 ղաղակ ձայնիս, խառնեալ արտա
 սուօք՝ կողկողագին թախծանօք հո
 գւոյ, բարեգործիդ հնարաւորու
 թեան յերկրաստեղծիցս նահատա
 կաց Ընդ իմ մաղթողաց, վերջին հե
 ծութեամբս և ես Ընդ նոսին արտա
 սուօք ողբոց ամենեքումբք նուիրո
 ղօք՝ զաղերսանս ըղձիցս ՚ի ստորնայ
 նոցս աստի յերկինս առաքեմ: Շը
 նորհեա տէր անդորրութիւն կե
 նաց հանգստեան ողորմելի վաստա
 կեցելոյս ՚ի յընդունայն երկրագոր
 ծութիւնս, համայնդ յամենայնում,
 ամենայնիւ ստացեալ քեզ փառս:

ԲԱՆ ԻՒ.

Վէրսաիւն յաւելուած էրէին հէծոթեան
նորին հակողի առ նոյն աղէրս ճաղբանաց
Բանի.

Ի խորոյ սրբից խօսք ընդ Աստուծոյ :

Ա. Եւ արդ որոց խնդրոց արժա-
նաւոր վարկանելով զիս մատչիմ ա-
ղերսել, արքայու թեանն յորմէ վրի-
պեցայ, եթէ փառանցդ վայելչու-
թեան յորմէ զրկեցայ, թէ ընդ կե-
նանցդ անմահականաց յորմէ հերքե-
ցայ, թէ ընդ հրեշտակն պարա-
կցու թեան յորոց ճեղքեցայ, թէ ուռ-
որթոյն կենդանւոյ յորմէ քանցե-
ցայ, թէ ոստ տնկոյն բերկրու թեան
յորմէ գօսացայ, թէ ծաղիկ փա-
ռացն շնորհի յորմէ թափեցայ, թէ
պանձանանցն ժառանգաւոր յորմէ
կորացայ, թէ հայրենի՞ ծոցոյն հա-
րազատ յորմէ ընկեցայ, եթէ զգես-
տովն լուսոյ պարծիմ յորմէ մերկա-

ցայ, եթէ 'ի ստացո՞ղ դարձին յուսացայց յորմէ խորթացայ, եթէ 'ի լուսոյն իղձս դիմեցից յորմէ մեկնեցայ, եթէ Յիսուսի՞ յոսկերան յօգիմ յորմէ մերժեցայ, եթէ 'ի թլէս նորամերձիմ յորմէ օտարացայ, եթէ յապաւէնն ասպատանեցայց յորմէ խեթացայ, եթէ 'ի փրկութեանն նորոգութիւն յորմէ մահացայ, եթէ 'ի զգաստութեա՞նն զուարթութիւն յորմէ ես լքայ, եթէ 'ի կանոն կենացն ուխտի յորմէ փոխեցայ, եթէ 'ի սահմանն հաստադրական յորմէ սահեցայ, եթէ յանշարժ վիմին սլնդութիւն յորմէ սասանեցայ, եթէ 'ի շարս գումարտակին յորմէ հօսեցայ, եթէ 'ի քաղաքն անդրանկաց շինիմ յորմէ գերեցայ, եթէ հանապազորդեան հացի՞ն աղօթեմ զոռջ վաստակեցայ, եթէ փոխադրութիւն երկանցն խնդրեմ յոր ոչ քըրտնեցայ, թէ պարգևօքն պսակեցայց յոր չհանդիսացայ, թէ արձա՞ն ինձ կենաց գրեցից յորմէ ջնջեցայ, թէ զերախտեա՞ցդ ձեր յիշեցից զոր միշտ մոռացայ :

Բ. Ահա հատաւ և կամ խզեցաւ
 լար կենաց յուսոյն, տիրեցայ 'ի բո-
 րոտութեանցն դարչութենէ հա-
 մայն ախտացեալ, ամենայնիւ սպա-
 ւեալ զմարմինս ապականութիւնն
 շրջապատեալ՝ մեռոյց Աստուծոյ :
 Դոյզն պալար փայլունակ տգեղ լըս-
 նացեալ, մնացուած ինչ պահեալ
 նախունակ երկդիմի կերպին, որ ըզ-
 կրկին անմաքրութիւնն նշանակէ,
 պարծանացն նշոյլ ամենեւին ինձ չե-
 ջաւ, փրկութիւնն մատնեցաւ, բա-
 րին ստուերացաւ, ելք կենացն բնա-
 ւին փակեցաւ, մխիթարութիւնն
 բարձաւ, դատաստանին ատեան
 մերձեցաւ, թոյնք մահուն ինձ ար-
 ծարծեցաւ, սպանեալն կրկին ինձ
 կենդանացաւ, լաստին դադարք վի-
 մօք խցաւ, շաւիղն յուսոյն կուրա-
 ցաւ, շնորհին ծածկոյթ յինէն մեր-
 կացաւ, փառացն վայելչութիւն
 ստուերացաւ, հանճարն առաջնոր-
 դական խափանեցաւ, կշտամբա-
 նացն փուշ բազմացաւ, անօրէնու-
 թեանն ուղէշ ծաղկեցաւ, բոց գե-
 հենին ինձ բորբոքեցաւ, ծառայու-

Թեանն լուծ սաստկացաւ, ստրկու-
 Թեանն կապ զօրացաւ. ունողն յար-
 կին կառուցման ահա անկաւ, բար-
 ձրուԹեանն վստահարան կործանե-
 ցաւ, ընտանուԹեանն միաւորու-
 Թիւն անջրպետեցաւ, սրբուԹեանն
 սիրող հոգին Աստուծոյ տրտմեցաւ:

Գ. Եւ քանզի զվերջինն համբու-
 րեցի դառնուԹի, տանջանա՝ խէթս՝
 տխրուԹիւնս, վիշտս հոգեկանս,
 ցաւս անխնամարկելիս, տարակոյսս
 անյուսադրելիս, ամօթանս անպա-
 րուրելիս, խայտառականս անվե-
 րարկելիս, պատկառանս անհամար-
 ձակելիս, փախուստս անդառնալիս,
 հալածանս անմարդասիրելիս, եր-
 կայն ուղլորուԹեան ապաճեռն ան-
 ԹոշակուԹիւնս. իսկ դու փրկու-
 Թիւն զօրուԹիւն և օգնուԹիւն, ո-
 ղորմոլԹիւն լուսաւորուԹիւն քա-
 ւուԹիւն և անմահուԹիւն տէր Յի-
 սուս Քրիստոս, որդի Աստուծոյ
 կենդանւոյ, արարիչ երկնի և երկրի,
 որ ընձեռես ջուր պասքելոցն՝ ի ծա-
 րաւուտ վայրս անապատի, օրհնեալ
 բարեգուԹ, հզօր, մարդասէր, եր-

կայնամիտ, խնամակալ, հնարաւոր,
այցելու, պաշտպան աննախանձ,
պահապան յաղթող, կեանք անկո-
րուստ, միջնորդ երկնային, լիու-
թիւն աննուազ, երանութիւն տօ-
նելի, ձեռն ձգեալ սիրոյ ողորմու-
թեան քոյ աջոյ՝ ընկալ և մատու քա-
ւեալ և սրբեալ զիս զամենապարտա՝
Բանդ կենդանի՝ առ հաւասարապա-
տիւ քո հոգի, զի քեւ վերստին հաշ-
տեալ յիս դարձցի: Եւ 'ի ձեռն քո
իւրովն կամօք մաքուր նուիրեալ, զօ-
րեղն ինքնութեամբ զիս հօր ընծայ-
եալ, անդէն առ նմին նովիմք միշտ
'ի քեզ շնչոյս ողջունիւ կապեալ ընդ
շնորհիդ՝ 'ի քեզ միանալ անբաժանե-
լի: Վասն որոյ քեզ ընդ հօր քում
հոգւովդ սրբով՝ երրեակ անձնաւո-
րութեանդ 'ի միում բնութեան և 'ի
մի աստուածութեան փառք, և 'ի
ստեղծականաց էից գոհաբանու-
թիւն յաւիտեանս յաւիտենից, ամէն:

ԲԱՆ ԻԵ .

Վերստին ցաւելում իրիին հեծումն
նորին հսկողի առ նոյն աղերս հաղթանայ
Բանի .

Ի խորոյ սրբիո խօսք ընդ Աստուծոյ :

Ա . ԲԱՅՅ քանզի 'ի վերայ այսքա-
նեաց գերութեանց ամենաթշուառ
վտանգաւորիս մի զմիով ել և ելա
առնելոյ , զոր զկերպարանս անցիցն
'ի մասնէ վերաճառեալքդ նախա-
գրեցին . ուստի և փոխեալ զեղանակ
բանիս՝ այլ ոչ զեղկութիւն աղէտիս :

Բ . Այն զի ծով է ինձ ծփանայ
կենցաղոյս բերմունք յոյժ նմանա-
գոյն . յորում կոհակօք բազմօք ան
թիւ դիմեցմանց տատանեալ հոգիս 'ի
յայսմ աշխարհի մարմնոյս շինուա-
ծով իբր 'ի նաւակի : Զոր Եսայիաս
մարգարէ զյանկարծագէտ կատա-
րածն որ 'ի սլարսկականն հինից՝ Ե-
րուսաղէմի և Սամարիայ կործան

մանն, նմանութեամբ այսր օրինակի
կերպաւորեցոյց : որ և առ իմն հո-
գեորական խորտակումն զուգաձայ-
նել՝ ոչ է սխալական : Քանզի մինչ
դեռ չուէի ես յանհոգութեան ան-
տարակոյսն վստահութեամբ, գոյզն
կասկած արկածից 'ի միտ բերելով
առ խտրոց փոքր միջոցին, որ 'ի մէջ
հանգստեանն և աշխատութեանն,
իբր այն թէ հասեալ իցեմ, ձմեռն
յամարանի բքաբեր հողմով ժամա-
նեալ երեքալեանն գիմակցու-
թեամբ ամբօխեաց զհանդարտու-
թիւնն : Ուստի նաւն 'ի բախմանէ
վայրենի ալեացն խորտակեցաւ :
Թևոցն ձեռնարկութիւն քայքայե-
ցաւ, կայմն ամբարձման 'ի կայից իւ-
րոց խլեցաւ, առագաստին թռչա-
րան յանկարկատելի ծուէնս սլատա-
ռեցաւ, շինուածոյն շուք անդար-
դեցաւ, առասանք ձգողականացն
խղեցաւ, տեսարան գլխոյն գիտակի
խոնարհեցաւ, ապաւանդակին սլա-
րան կտրեցաւ, ապաւինութիւն
խարսխին լուծաւ, լուծք ստուարք
ամուլիցն կցորդութեան բաժանե-

ցան, սամիք ուղղացն հետոց գալա-
 րեցան, լաստ հիմանն հաստարանի
 ընկղմեցաւ, ղեկացն կառուցմունք
 անդրէն սուղան, չուոցն յարմարու-
 թիւնք պակասեցան, ողնափայտին
 պատսպարան իսկոյն բեկաւ, կապա-
 րանք զըստին հաստուածոյ յօշատե-
 ցաւ, գոգք ամփոփման ծոցոյն կաղ-
 մածոյ անարգեցան, խելք չըթանցն
 եզերաց խախտեալ ոստեաւ, պաղ
 պաջունք բազմականացն անկեալ
 բարձաւ, վանդակասպատին վայել
 չութիւն յատակեցաւ, գահաւորա-
 կին հանգստարանն շփոթեցաւ,
 մածմունք տախտակաշարք 'ի միա-
 բանութեանց միմեանց անջատե-
 ցան, հեղոյսք պնդման բւեռացն
 քարշեցան : Արգասիք իրին յիշա-
 տակարան ողբոց ինձ նմանեցաւ :
 Նաւուղիւն հանդէպ նաւին դեգե-
 րեալ ողբայ, ձեռն 'ի ծնօտի ե-
 դեալ՝ արտասուաց գետս իջուցանէ :
 Նշմարք սակաւ մնացուածոցն՝ 'ի
 ծայրից ծփմանց ազդելոյ ծովուն,
 իբր խողխողեալ բանաւոր, ողորմա-
 գին թախծանօք հեծէ : Ասան ղի

Թէ զբարի նաւապետն երկնաւորօքն
 զօրօք յաշխարհիս ծովու առ 'ի ըզ-
 խորտակեալս իմ տապան իմանալի
 գոյութեանս առցէ աշխարեւ բանիս
 յարմարութիւն, ոչ ինչ վրիպեսցէ
 'ի ստուգութենէ: Քանզի արդարեւ
 եւաց բարեգութն տէր յառակ
 մարդկութեանս զթաղեալ ազգա-
 կիցն, եւաց առ նմին և զԵրուսաղէմ
 մոլեալ և զՅուդաս մոլեգնեալ, յո-
 րոց երկուցն կորեալ վստահութիւն
 յօրինակ նմանութեան աղարտեալ
 նաւի, իսկ միւսն հասեալ յատակս
 անդնդոց՝ առասան յուսոյն ձեռամբ
 ունողին յանքոյթն արտաբերեաց
 խաղաղութիւն:

Գ. Արդ իցէ Թէ յաւելից հայել
 զբազմախորտակելի տապանակմար-
 մնոյս իմոյ նորոգեալ: Իցէ ար-
 դեօք տեսանել զփշրեալս նաւ ող-
 բալի հոգւոյս ողջացեալ: Իցէ ար-
 դեօք տեսանել զբաժանեցեալս մի-
 ջոցաւ մեծաւ՝ վերստին կցեալ: Իցէ
 արդեօք տեսանել զյոքնաթախիծ
 սիրտ վշտացելոյս բերկրեցեալ: Արդ
 իցէ ակն ունել նայել զյաւէտ խա-

Թարեալ կերպարան բնութեանս
 կրկին հանդերձեալ: Իցէ՞ արդեօք
 թէ տեսից զքակտեալ տաղաւար թը-
 շուառացելու մնա միւս անգամ կան-
 գնեցեալ: Իցէ՞ արդեօք յուսալի նայ-
 ել զտարամերժեալ գերիս ազա-
 տեալ: Ապաքէն գուցէ՞ ակն ունել
 զանկեալս 'ի շնորհէդ լուսոյ դար-
 ձեալ կազդուրեալ: Արդեօք տեսից
 զվայելչութիւն ընտանիդ քո սլա-
 ծառութեան յողորմութիւն ինձ ե-
 րևեցեալ: Եթէ տեսից երբէք զամե-
 նատխուր կերպարան հոգւոյս իմոյ
 ժպտեցեալ: Արդեօք լուսնց ընդ
 ձայնի գուժիս աւետեաց համբա-
 ինձ առաքեցեալ: Արդեօք տեսից
 զբիւրակործան փնասեցեալս անթ-
 կազմեցեալ: Իցէ՞ թէ տեսցեն սլա-
 տուհանք աչացս իմաստից զմուր-
 հակ սլարտուցս իմոց սլատառեալ:
 Եթէ յայտնեսցի՞ օրն իմ անձկու-
 թեան շնորհին քաւութեան բարւոք
 ինձ ծագեալ: Արդեօք մտից 'ի խը-
 րախճանութիւն խորանին լուսոյ
 քն առաջնորդեալ: Իցէ՞ թէ կենդա-
 նի լինիցին ռսկերքս, ըստ Եզեկիէլի

ցամաքեալքս 'ի կենդանութեանց
եկաւորութեամբ ազդողական շըն-
չոյս զօրացեալ: Իցէ՞ թէ յաւելից
հայել 'ի տաճար սուրբ քո, աղաղա-
կան մարգարէին 'ի պորտոյ կիտին,
հերքեալս 'ի լուսոյ որ կամ առաջի
քո ամաչեցեալ: Եթէ լինիցի՞ խա-
ւարաննունդս մթացելոյ ծագման
առաւօտ: Եթէ հասցէ՞ տեսանել
ղտադնապեալս մշտասառոյց յեղա-
նակս գարնանն մօտ: Եթէ տեսից
զցօղ անձրևոյն կանաչացուցանողն
հոգևոց ինձ արօտ: Եթէ իցէ՞ ար-
դեօք նկատել զգազանաբեկ հերքելի
ոչխարս վերստին կամաց գթու-
թեան քո հօտ:

Դ. Եւ քանզի ըստ բանին Յոբայ
շուրջ սլատեալ են չարեացն հնարք
ընդ որ ոչ կարացից անցանել, իսկ
եթէ լոյս ողորմութեւ բարերար կա-
մաց քոց ցուցցի, գթութեան քոյ
գուռն բացցի, ճառագայթ փառաց
քոց ծաւալեսցի, խնամք ձեռին քոյ
յայտնեսցի, արեգականդ կենաց օր
տարածեսցի, առաւօտիդ ըղձալի
տեսիլ մերկացցի, առաւօտութիւն

քաղցրութեան քոյ աղբերացի, վը
 տակ արարչիդ կողից հոսեացի, ծո
 րումն անասականսիրոյ քոյ հեղցի, ծա
 գումն աւետեաց շնորհի քոյ երևես
 ցի, պարգևիդ քո ծառ ծաղկեացի,
 մասունք օրհնեալ մարմնոյդ բաշ
 խեացի, համառօտեալն ակնկալու
 թիւն հանդիպեացի, հատուածեալ
 ձայն ողջունի քոյ տէր լուիցն, հե
 ոացեալդ խաղաղութիւն մերձեացի,
 յայսոսիկ յաւէտ սովին սահմանաւ
 երանականաւ հաւատ ընկալեալ
 յուսոյ հաստատնոյ, ապաւինեալ
 'ի հոգիդ քո սուրբ, որ ընդ հօր
 քում պաշտի ձայնիւ քաղցրութեան
 ընդ քեզ փառատրեալ 'ի լոյս ան
 մատոյց, որով կեանք և երանու
 թիւն քաւութեամբ հանդերձ ըն
 ծայեալ ինձ մեղապարտիս • յաւանդ
 անկորուստ ընդ իս պահելով առ
 հաւատչեայ ճշմարիտ յիշատակի, 'ի
 ձիր անեղծութեան անուամբդ ան
 ճառելեալ ահաւորութեան հզօրի
 սրբոյ միայնոյ և անքննելի տէրու
 թեան երբեական ճնաւորութեանդ՝
 որ եսդ յիսկութեան յէութեան և

յարակայութիւն բարձրութե՛ք քաղ-
ցրութեամբ ողորմութեամբ և մար-
դասիրութեամբ պսակեալ հանդեր-
ձեալ և թագաւորեալ: Այո առ-
ամենեւին ամենայնիւ յամենայնի
կարող ես, գթած և քեզ վայել է
փառք յայսմ յաւիտենի և 'ի հան-
դերձեալ մշտնջենաւորութի՛ն յայտ-
նութեան աւուրն մեծի, յաւիտեա-
նըս . ամէն:

ԲԱՆ ԻԶ.

Վերստին յաւելուած իրիին հեծոմեան
նորին հսկողի առ նոյն աղէբս Տաղլեանաց
Բանի .

Ի խորոյ սրտից խօսք ընդ Աստուծոյ :

Ա. ԵՒ արդ ստուգապէս և իրաւա-
բար, ընդ որս որք ըստ ձայնից կող-
կողանացն և զբանիցն յարմարու-
թիւն հանդերձեն, 'ի նոյն գիր բե-
րեալ զաւարտմունս տանցն, որովք
առաւել սաստիկ մորմոքեալ ճմլե-

ցուցանեն զաղէսս կարեացն սրտին ըզձից առ արտասուացն բղամունս . ուստի և բազմեալ իմ'ի գլուխս պարու ակմբից դասու այնր երախանաց, որք զլալեացն յեղանակեն բանաստեղծութիւն, և ես ընդ նոսին՝ նոցին հեծութեամբ աւաղական ձայնարկութեամբ զանձինս տարածանեմ զվշտակրութիւն, որ ոչ բնաւին մեռեալ աշխարհի, և ոչ իսկապէս կենդանի Աստուծոյ, ոչ ջերմ սոսկ և ոչ ցուրտ յատուկ, ըստ առակի աւետարանչին գրեալ'ի յայտնութեանն . երիցս ատելի երբեակ տէրութեանն և ամենատես արարչութեանն: Եւ այս են սլատկանեալ թախծականացն կերպագրութիւնք, կրկին ողորմելի այսու երևեցեալ որ'ի մի գիծ սահմանեալ կացուցանեն զթշուառութեանցն զօրինակ, այսպիսի կցորդութեամբ շաղկապեալ:

Բ. Պարտուցն ժխտեալ տաղանդացն՝ ճեպով մեծաւ'ի տուժի, ես ասկիկար մատնեալ անարժան գործովքս յիրաւի, վատնիչ արքունի

դանձուց կրկնադատ և անթափելի,
պատասխանատու մեծին ըմբռ-
նեալ անհրաժարելի, բիւր քանքա-
րոյ խնդիր՝ ես չունիմ կշիռ մի ունկի:
Անբարեխօս կապեալ 'ի պահեստ
դառն արգելանի, հեծումն և վաս-
տակ ցաւոց ճաշակեալ յաննշոյլ
բանոի, անասլաւէն տանջեալ ան-
թոշակ կամ ողորմելի. այլ յեղանակ
ինձ ողբականաց աստուածո կնքեցի,
փոխատրեցի սովին բարբառով կոծ-
կակծելի, կարգադրեցի շրջաբերու-
թեամբ 'ի նոյն պայմանի, անհատա-
կան թիւ խորհրդական երկեակ
տասնեկի: Աղքատութեանն հնոց
յամենուած մասանց մրրկի, անպա-
տըստար թշուառ վտանգեալ սրտիւ
'ի գրաւի, տարակուսեալ հոգւով
ասլաշնորհ այր 'ի վրիպակի, անխնա-
մելի հայցմամբ դատաստանն յինէն
պահանջի: Մեղաց և մահու զինուք
զգայարան գաղտնեացս խոցի, ան-
փրկելի մատնեալ բռնութեան չա-
րեացս գերի, սուր սուսերաւ սաս-
տից գոյութիւն բնութեանս յօշա-
տի: Յիշատակաւ բեմին աստատին 'ի

դատաստանի, անծագելի մռայլ չարատես աչացս երևի, անձեռնկալ կապեալ եղկելիս 'ի տարակուսի, ահարկութիւն դիմաց պատկերի վերնոյն տեսանի: Յոյժ անարեւ և անվերարկու 'ի տարտարոսի, անասլաւէն մոլար մորմոքեալ 'ի հուր գեհէնի, անյայանելի կորուստ կործանեալ 'ի մեղաց վհի: Ահա զոր ունիմ արծաթ անպիտան ոչ երբէք յարգի, և ոչ ընդունի և կամ համբարի 'ի գանձ տէրունի, հայցուած պղտոր և ձեռն անմաքուր աննուիրելի: Այլ բեկեալ սրտիւ մատանց տատանմամբ յոյս առեալ դարձի, զդէմս 'ի յերկիր եդեալ պաղատիմ մօրդ Յիսուսի, բարեխօսեա մաղթեա քաւութիւն ինձ մեղաւորի՝ դու զօրաւոր փրկանակ կենաց իսկուհի երկնի, քեզ օրհնութիւնք ձայնից և բուրմունք խնկոց 'ի յերկրի և անուշից իւղոց մատուցումն յամենայնի:

Գ. Արդ յասացեալ ողբոցս հիւսուած այլ մասն յաւելի, բարերարին շնորհաց արտասուաց պտուղ

մատուցի. զկորստեան խորս չափե-
լով զորքանն երբէք ոչ գտի, մասնա-
ւորօք բանիւք 'ի հանգէս նորին ջա-
նացի, զմտացս արագեալ զթևս յե-
րևոյթ իրին ոչ հասի, զուշին պար-
տութիւն յանվթարելեացն բաժակ
բարկութեան 'ի ձեռն իմ առի, ըզ-
տարտամութիւն տարակուսանացս
իբր ճաշակումն մահու արբի. և
այժմ զյանցիցն յաճախութի ողոր-
մելի ձայնիւ յերգ արկի: Աներևոյթ
կրակարան տապոյ բորբոքմամբ մե-
ծաւ անզովանալի, անտեսական իմն
քրայս հալոցաց սաստիկ եռացմամբ
անշիջանելի, սլաքս նետից սլատկա-
նեալ դեղովք 'ի շտեմարան խորու-
թեան սրտի, խիթք ցաւոց խոցոտ-
ման մահու 'ի գնացս երակաց գոյու-
թեան լերդի, կիրք երկանց անճարակ
ճեպոյ 'ի սլատուած աղեացս ան-
ելանելի. անզօրելի դեղոց ջերմու-
թիւն 'ի յերիկամանց մասունս եր-
կակի, անհնարաւոր դառնութիւն
մաղձի 'ի նախագուռն իմոյս կոկոր-
դի: Աւաղս ձայնից լքուցանողաց 'ի
փողս շնչոյս խոշորս հնչի, բազմա-

Հատուած էութիւնն բնութեանս
 ներհակք միմեանց 'ի սլատերազմի,
 երկչոտութեամբ կարծեաց վարա-
 նեալ ամենայնիւ կայ 'ի վտանգի,
 հարազատաց դաւաճանութիւն ան-
 հաշտելի 'ի կոտորուածի, ոչ մե-
 ռեալ և ոչ կենդանի թաղեալ 'ի մե-
 ղաց գարշութեան տղմի, կասկածա-
 ւոր սլաոժապարտութեամբ վեր-
 ականարկելով քեզ բարերարի, յան-
 ականկալ կենաց վհէ արտաբերել 'ի
 լոյս անձկալի:

Դ. Նոյն ինքն որ զայս բան տալա-
 ւորեաց՝ ընդ երջանկացն պսակես-
 ցի, ականարկելով քո ողորմութեան
 անարատիցն հաղորդեսցի, վասն
 զենման Աստուծոյ բանիդ՝ բարե-
 դործեալ քե կենդանասցի. օրհնու-
 թիւն գովեալ քո շրթանց 'ի գլուխ
 բաշխողի այսր մատենի, հաստատե-
 ցի ըղձականութիւն սողոմոնեան
 բանիս առակի, նկարագրեալ հոգւով
 քո բարձրեալ 'ի նորոգումն անեղ-
 ծանելի, զի դու միայն ես երկայնա-
 միտ ներող, քեզ փառք յամենայ-
 նի, ամէն:

ԲԱՆ ԻԷ.

Վերստին յաւելուած իրիին հեծուկեան
նորին հսկողի առնոյն աղերս մաղկանաց
Բանի.

Ի խորոյ սրտից խօսք ընդ Աստուծոյ :

Ա. Եւ քանզի ընդ ողբաձայնիցն
բանաստեղծութեանց վերընծայե-
լոց զգրութիւն թուոցս յարմարեցի
կական և հեծութիւն, հառաչանք
կողկողագին, դառնութեան լալումն
և արտասուաց երգ, դարձեալ ըս-
կայց զճառ պաղատանացս խոստո-
վանօրէն զլջականաբար զգալունա-
ծածուկն յայտնաբարբառ. զի ան-
դրադարձութեամբ սկզբամբն և
վերջաւորօքն բառիւք, զնոյն համա-
ձեութիւն 'ի մի թախանձ նմին մաղ-
թանաց հոգեկեցոյցն խոնարհու-
թեան աստանօր եղից :

Բ. Մեղայ մեծիդ բարերարու-
թեան՝ անարգս մեղայ, մեղայ ծագ-
մանդ ճառագայթից՝ խաւարս մե-

ղայ, մեղայ շնորհացդ անբաւ երախտեաց՝ արդարեւ մեղայ, մեղայ սիրոյդ վերնուամ գթութեան՝ յայանապէս մեղայ, մեղայ ստացողիդ յոգեութենէ՝ ստուգապէս մեղայ, մեղայ գերունակ գոգոյդ գրգանաց՝ անբաւս մեղայ, մեղայ աննուազ լուսոյդ վայելման՝ նենգողս մեղայ, մեղայ ճաշակման անճառդ կենաց՝ բազումս մեղայ, մեղայ անհաս պարգեւացդ ձրից՝ հանապազ մեղայ, մեղայ գովեալ մարմնոյդ Աստուծոյ՝ մահու չափ մեղայ, մեղայ պաշտելի արեան արարչիդ՝ իսկապէս մեղայ։ Ահա արդարեւ օրհնեալ է հատուած բանի յուսադրական սրտի այսր մեղայի, սոյն սա պատուելի աւանդ, անմոռաց պատուէր, հայրենեացն տուր, նախահարցն օրէն, համայնից թոշակ, անհերքելի բան, զօրաւոր պատասխանի, կենդանութեան կամուրջ, ախորժեւի վերնոյն, սիրելի սրբոց, անխղելի կապ, հրաշալի բարբառ, անշրջելի պատճառ, բաղձալի աղերս, փափաքելի սեղան, սրտաբեկ հնչումն, անհնարից ճա-

բակ, կարծրութեան վանիչ, աստուածապաշտից սահման, հեթանոսաց գիրք, վաղնջուց կանոն, քրիստոնէից հարազատ, արարչութեանն յաղթող, անջրպետ հզօր, խորոցահաւոր, արուեստ բարձրութեան, խորութիւն անչափ, հիացման տեսիլ, խորհուրդ կնքեալ, ընդ որ չիք ումէք անցանել, եթէ ոչ անըմբռնելի մտաց արագման զսա ծանիցէ։ Չայն բարեպատեհ հրաշաւորական, որ ոչ յիշատակեցաւ 'ի վերջին դատականիք դասուն լքելոյ. գուցէ առ նմին խզեալ համառօտ զվրիժակն իրաւանց մահուն հասելոյ, յորմէ ընտրութիւնն ապագործ եղեալ, զսահմանն յաւիտենական քակտեսցէ։ Չարդ փառաց մեծութեան, որով նոյն ինքն աստուածութիւնն սլտակեալ բարգաւաճի։ Քանզի ո՞վ ոք դիմեալ կալաւ զեղջերաց սեղանոյ այսր սրբութեան, և ոչ առ ժամայն պրծեալ 'ի պատժոց անարատ դտաւ։ Իսկ եթէ Աբար զարմեան և Սաւուղ կիսեան և Յուդա սիմոնեան ասելով զսոյն

ոչ արդարացան, և ես վկայեմ իրաւամբք խոստովանեալ զայս սրայման բանի, զի ակամայիցն բռնադատելոց ոչ է կատարեալ սէր, ուստի և ոչ բովանդակապէս փրկուածիւն: Իսկ ես կամաւ համբուրեմ դարձեալ կրկնելով զերջանիկ բանիդ զմէրառութեան հարազատս:

Գ. Մեղայ երախտեացդ մոռացութեան՝ վերստին մեղայ, մեղայ մարմնոյ ձեռն յոգի հարեալ՝ յիմարս մեղայ, մեղայ առ կեանսդ դրժողութեան՝ իսկ և իսկ մեղայ, մեղայ բանիդ աստիտ առնելոյ՝ չարաչար մեղայ, մեղայ ՚ի յօր սատակման ինձէն ստիպեալ՝ վատթարս մեղայ, մեղայ սպարտականս անկենդան մահուն՝ ձաղէլիս մեղայ, մեղայ անպատկառս քո բարձրութեան՝ տաղտկալիս մեղայ: Աերջին ինձ կրկին աշխարհս դւոր՝ զի ՚ի կորուստ և ՚ի կործանումն ինձ երևեցաւ, զի անդարձս վտարեցայ, զի որդիս թշնամի գրեցայ, զի ՚ի բարձանցն երկնից ընկեցայ, զի փուշս վարուցդիզի: Եւ ևս առ սմին ողբք աղաղակի, զի անձամբ զանձն

անարգեցի, զի բագինն կորուսչին
 դտայ: Այլ իմն կակիծ գժնդակ որը
 տի, զի զիս ունին առ որ չեմ, զար-
 տաքնայարդար բաժակս անմաքուր,
 զբռեալ որմս դարչունակ, զսին
 պարծանօք սլաճուճեալս, զլոյսս 'ի
 մեայլ շրջեալ՝ զգերանակիր ակնս
 թշուառացեալ, զջահս փառաց շի-
 ջեալ, զամենայնիւս յամենայնիւ ամե-
 նայն իրօք փնասակարս, առ տնօրի-
 նականսն տէրունականս, առ յայտ-
 նութիւնսն աստուածայինս, առ ե-
 ըմունսն արարչագիրս, առ խոնար-
 հութիսն սարսափելիս, առ այն զոր
 տեսի աչօք իսկ իմովք, առ որ մեծ
 է պատասխանատուութիւնս քան
 առ համօրէն աւետարանին զար-
 մանս, հիացմունս, հոգս հալողա-
 կանս, անդաճմունս անհնարաւորս,
 թուականութիւնս մտաց անբար-
 դելիս, ելմունս անկատարս, իջ-
 մունս անհաստատս, յուսահատու-
 թիւնս յարմարականս, յանդիմա-
 նութիւնս պատշաճականս, ձաղանս
 պատեհագոյնս, նզովս իրաւացիս,
 անէծս արժանահատոյցս: Արդ այ-

սոքիկ են մեղաւորիս իմ կշտամբու-
թիւնք, և ինքնահարուած տանջա-
նաւորութիւն :

Ռ. Եւ քանզի կարող էս զայս ա-
մենայն զպարտս թողուլ և զխայ-
թուածս մահու բժշկել, տէր ողոր-
մութեանց, Աստուած բոլորից,
Քրիստոս թագաւոր բարձրեալ Հօր
որդի, ստեղծիչ գթած բարերար,
օրհնեալ առատ հարուստ, ահաւոր
հզօր ողորմած, տեսուչ ձեռնկալ
հաստիչ, ասրեցուցիչ դարմանիչ
կեցուցիչ, երկայնամիտ անօխակալ
ապաւէն, բժիշկ գովեալ երկնաւոր,
անճառ լոյս կեանք, յարութիւն նո-
րոգութիւն քաւութիւն, եթէ հայ-
եացես մարդասիրութեամբ, ըստ
որում քոյդ են սովորութիւնք, նայ-
եցեալ ի քեզ կողկողիմ և ես.
եթէ լուիցես, հառաչեմ. եթէ
ունկն մատուցանիցես, պաղատիմ.
եթէ անսայցես, աղերսեմ. եթէ
ներեացես, աղաչեմ. եթէ առ իս
գառնայցես, գոչեմ: Ապա եթէ ան-
տես առնիցես, կործանիմ. իսկ եթէ
առ ոտն հարկանիցես, լամ. եթէ

զողեալահն ոչ ընծայեացես, մեռա-
նիմ, ասլա եթէ ահարկու դէմս ցու-
ցանիցես, սատակիմ. իսկ եթէ սատ-
տեսցես, գողամ. եթէ խեթիւ տե-
սանես, սոսկում. ասլա եթէ սատտ-
կանաս, սարսափեմ. եթէ հալածես,
հեծեմ. իսկ եթէ ընդ վայր հարկա-
նիցես, հերքիմ. եթէ զողբոց վհա-
տութիւնս ոչ առցես, տագնապիմ.
եթէ խստանաս, փախնում. ասլա ե-
թէ սպառնաս, ընկճիմ: Իսկ եթէ
քննես, քարկոծիմ. ասլա եթէ ուժ-
դինս ակնարկես, սուղանիմ. եթէ
ոչ անխայեացես, մերժիմ. եթէ կո-
չեսցես, խիթամ. իսկ եթէ աչս
յառեսցես, ամաչեմ. եթէ ձայն
տացես, երկնչիմ: Չբարեացն սլար-
գէ մատնեալ, զերանութիւնն թո-
ղեալ, զչնորհն լքեալ, զուխտն ցը-
րեալ, զաւանդն կենաց մոռացեալ,
զհամարձակութեան վստահութիւն
կորուսեալ, զստեղծիչդ էիցս բար-
կացուցեալ, զանճառութիւն շնորհին
ընդոտնեալ, զսլատուոյն պատկեր
այլայլեալ: Իսկ եթէ առ այս խեղդ-
մահու հեծութեան ցաւոյ մարդա-

սիրեալ առ իս ժամանեցուցես ,
 տէր Յիսուս Քրիստոս , զազդեալն
 գիր շնանիլ 'ի յիս , եթէ բժշկութիւն
 դադարեցուցանէ զմեղս մեծամեծս ,
 որով ամենառատ քաղցրութեամբ
 պատուաստեալ 'ի քեզ , զքոյդ կեր-
 պարան լուսոյ նկարեալ յոգի՝ վե-
 ընստին գտեալ պնդեցայց քաւեալ ,
 և ստեղծեալ կրկին 'ի փրկութիւն
 անմահից կենացն անախտականաց .
 և քեզ ընդ Հօր Հոգւովդ սրբով
 փառք յաւիտեանս . ամէն :

ԲԱՆ ԻԸ .

Վէրսաբին յաւելոած կրկին հեծաւեան
 նորին հսկողի առ նոյն ազէրս Տաշմանայ
 Բանի .

Ի խորոյ սրբին խօսք ընդ Աստուծոյ :

Ա . Եւ արդ զորս յայտնեցից , և
 յաղագս ոյց նշանակեցից , և վասն
 որպիսեաց ճառեցից , և զորքան ծած-
 կեալս մերկացուցից , և կամ վասն

որոց խոստովանեցայց • զներկայիցս՝
 զոր արդէն ունիմ, [թէ զանցելոցն՝
 զոր մթերեցի • զապագայիցն՝ յորոց
 կասկածեմ, [թէ զբազմասահ շար-
 ժութեանցն՝ յորոց գլորեցայ • Ըզ-
 փոքրն ինձ համարեալ՝ որ է Աստու-
 ծոյ մեծ գրեցեալ, [թէ զանկերպա-
 գրելին ջիշատակելի • զնուաճն՝ որ
 է առաւել, [թէ զ[թեթեւագոյնսն՝ որ
 են ծանունք • զհոգեկանացն կրից
 կորուսչաց, [թէ զմարմնականաց ախ-
 տից սպանողաց • զառ դրունս հեշ-
 տականացն, [թէ զծայրակոտոր փա-
 սակարութեանցն • զաներևութիցն,
 [թէ զտեսականացն • զառ ձեռն հը-
 պաւորութիւն, [թէ զառ նոյն ինքն
 շունչ հեռաւորութիւն • զլայնա-
 կանն դիւրին խածմունս, [թէ զեր-
 կարաւորն նետաձգութիւն • զխո-
 րութեանն զանչափութիւն, [թէ զա-
 մենաժախն յայտնատեսիլ • զյոքնա-
 դըւխն պոռնկութիւն, [թէ զառող-
 ջութեանն անբժշկութիւն • զպարա-
 րոմն չարին մարմնովս, [թէ զսովին
 բարեոյն հոգւովս • զխնամովն հան-
 դիսանալ յոչ ախորժեւիան Աստու-

ծոյ, թէ զբռնադատութեանն տո
ռամբ ձգիլն 'ի նոյն մոլեգնութիւն
զառ 'ի մահն մեղաց, թէ զընդու
նայնութեանն կարծեաց:

Բ. Արդարեւ որպէս կամաւ խե
ղագար զերծեալ 'ի ձործոյ, զառա
կանացս տեսիլ յանդիմանեցի, զընդ
դէմն գործեալ իմաստնոյն, որ թէ
հանճարեղքն վերարկեացեն զամօթս
իւրեանց, օտարացեալս 'ի կրօնից,
հեռացեալս 'ի կարգաց, 'ի սրբու
թեան անսուրբ, 'ի կուսութեան
անմաքուր, յարգարութեան ամ
բարիշտ, 'ի բարեպաշտութեան միա
սապարտ, բերանովս մերձ առ տա
ցողն և հեռի երիկամամբք, շրթամբ
քրս սլատուամատոյց, ըստ մարգա
րէին, այլ ոչ եթէ սրտիւս: Եւ եթէ
սլարտ է զքստմնելիսն ասել աստու
նոր, չար քան զտանջանան յանդը
նութիւն, իբր զուր իմն սլաշտօնա
տարս Աստուծոյ, 'ի միտս անկայուն
երկեակ ճանապարհաւ մահու լա
րանեալս՝ ջանամ և ոչ ինչ օգտիմ,
պնդիմ և ոչ հասանեմ, փութամ և
ոչ ժամանեմ, անձկամ և ոչ տեսա

նեմ, փափաքեմ և ոչ հանդիպիմ,
 կարօտիմ և ոչ պատահիմ, ունիմ զա-
 մենայն երկրի, և եմ պատգամաւոր
 աղօթանուէր ամենայն աշխարհի :
 Այլ թող զբազումս զայսոսիկ, բա-
 րերար, և մի ունիցիս . դիւրինք են
 քեզ զսոսին եղծանել, քան ինձ տա-
 ժանաւորս աջով նկարել . վասն այ-
 նորիկ գրեցի առանց խնայելոյ, զի
 դու առատապէս ջնջեսցես, օրհ-
 նեալ, որ վասն մեր մեղաւորացս եր-
 կայնամիտ անուանեցար, ըստ մաղ-
 թանաց բանի հեծութեան սրտի
 Եղրի երջանկի, յոյժ նեղեալ անձն
 և ձանձրացեալ ոգի բանին յիշատա-
 կաւ, որ զսոյն պատմէ . յամենայն
 կրից մահացուցանողաց վտանգեալ,
 անկեալ ՚ի վիհ դարչութեան մեղաց
 անդնդականաց ապականութեանց .
 քանզի չհաւատամ, թէ լսես իսկ
 ինձ, ըստ Յոբայ ձայնին : Արդ ես
 ինձէն ինքնադսրով անձնադատ գե-
 րի՝ կամաւորապէս մատն եղեալ բը-
 նութեանս, արգելի փակեցի կնքե-
 ցի առ յինէն յամենայն մասանց
 զկենացն հնար, զի ՚ի փրկութիւն

մեղօք կասկեւոյս կրկին մեծասցիս
գովեալ :

Գ . Եւ քանզի 'ի մարգարէէն բար-
ւոք խրատեալ փորձ գտցուք , մաղ-
թեւ ընդ նմին հոգւով քո երգեալ
յուսով հաստատնով 'ի քեզ ապաս-
տանեալ . առէք ընդ ձեզ բանս , ասէ
Ովսէէ , և դարձարուք առ տէր Աս-
տուած ձեր , և ասացէք ջնա , կա-
րող ես թողուլ զմեզս . զի ընդունի-
ցիք զբարիս , և վայելեացեն 'ի բա-
րութեան անձինք ձեր : Ահա Աս-
տուած խօսեցաւ , և ո՞վ է որ ոչ լուի-
ցէ . նոյն ինքն վկայեաց , և ո՞վ է որ
ոչ հաւատասցէ : Արդ այսոքիկ վճիռ
պաշտելի , նուիրեալ պայման , սահ-
ման նոյնագոյ , կենաց աւետիս ,
կէտ տէրունի , գուռն բարութեան ,
սփոփանաց հրաւեր , ճշգրիտ պատ-
կեր , անստգիւտ գանձ , անմոռաց
յիշատակ : Այսու առ սոյն և ես
հաւատ ընկալեալ , աստուծոս վկայ-
եմ սմին՝ ընդ մարգարէին , կարող
ես յամենայնի թողուլ զմեզանս բաղ-
մաբեղունս . և ես զօրասցիս կրկին
բարձրացեալ՝ առ ամենաթշուա

կործանեալ հոգիս : Յամենայնի իշխեսս , ամենայնի բաւեսս , ամենայն ուրեք հասանեսս , ամենից բռնութեանց յաղթեսս , զամենայն կարծրութիւն փշրեսս . զամենայն ընդդիմահար վանեսս , զամենայն խստութիւն վատնեսս , զամենայն սրացեալ ընդոտնեսս , զամենայն դառինս ահուշեսս , զամենայն դժուարամոքելիս քաղցրացուցանեսս , զամենայն զպարտոս չնորհեսս , զամենայն յանցանս թողուս : Կարող ես , զօրաւոր , հզօր , հնարաւոր , ամենարուեստ , զամենեցուն զմեզս ընկրդմել և չքացուցանել բառնալ 'ի միջոյ , իբր զճաճանչ փոքու կայծական սահմանեալ 'ի չափ ոչէից՝ անկեալ ընկրուեալ կորուսեալ 'ի տիեզերատարածն ծովու :

Դ . Արդ բանիւ մաղթանաց վերծանողացն այսմ մատենի , ողորմեա վասն խաչի և չարչարանաց մահու Որդւոյքոյ , հայր դթութեան : Սկիզբն առաքողի ողբերգութեան ձայնի այսմ արտօսրածին նուագի , որ զայս դեղ փրկութեան կենաց մեզ

յարմարեցոյց , եղիցի բժշկեալ յանուն քո հզօր : Որ հետոս ելից խոստովանութեան մեղ նկատեցոյց այսու սլայմանաւ պատշաճականաւ , լիցի անարատ յիւրոցն պարտեաց : Որ զհսկարտութեանն թեւս հարթել մեղ վարդապետեաց 'ի սոյն կանոնի կենաց պատգամի , եղիցի զերծեալ 'ի չար կապանաց մահու արկածից սկզբնականաց վերջնոց և միջնոց , Երրորդութեամբդ բարեգործեալ , 'ի նորոգութիւն լուսաւորութեան , ընդ որում' և մեք գրեսցուք երջանիկ գտեալ ընդ սմին :

Ընդդիմամարտի-աց այս նստագ աղօթից , և դիմաւորութեան ջերմապագնապախաւորութեանց Աստուծով փառապիւ :

Ե . Արդ այսքանեացս անբաւից հրաշից հանդերձիչ հայր ամենաստեղծ՝ անունդ ահաւոր , ձայն սարսափելի , կոչումն ընտանի , բան համբուրելի , ազդումն սքանչելի , հրաման սոսկալի , էութիւն անքննելի , գոյութիւն անճառելի , իսկութիւն

անբաւելի , զօրութիւնն անդննելի ,
 կամք ամենաբարի , տէրութիւնն ան-
 սահմանելի , մեծութիւնն անչափե-
 լի , բարձրութիւնն անբովանդակելի ,
 որքանութիւնն անկշռելի , առաւել-
 լութիւնն անհասանելի , պատճառ
 որդւոյ հայրութեամբ , այլ ոչ նա-
 խադրութեամբ . քեւ և 'ի ձեռն քոյդ
 անպարագիր զօրութեանդ սաստեա-
 տագնապող և դիւական տենդիս ջեր-
 մութեան , որ սպրդեալ մութաւ ընդ
 մեղաց , զի միախիցէ 'ի մարդոյս՝ զար-
 հուրեալ 'ի սխրալի և յանբաւելի
 արեան վտակի գառինդ երկնաւորի ,
 որով սրսկեալ մի անգամ 'ի մշտնջե-
 նաւորս համայն մաքրեցաք :

Զ . Եւ արդ յայսց պատկառելի
 խոնարհութենէ արարչակերտսխոր-
 հրդոյ ամաչեացէ սատանայ 'ի գոր-
 ծրս չարեաց իւրոցն հրեշտակաց .
 տանջեցի և հալածեցի , հեռացեալ
 և արտաքս առաքեալ 'ի շինուածոյ
 խորանէ քումդ բնակութեան յար-
 տաքին խաւարն : Եւ ջնջեալ մաքրեա
 զարտասուս ողբոցս 'ի դիմաց մերոց ,
 և զհառաչումն ձայնիս հեծութեանն

'ի սրտից մերոց : Եւ յիշատակաւ
 հարման հեղուսիցն քստմնափուշ
 տաժանատեսիլ ոգեսպահանջից , ո-
 րով պնդեցաւ միածինդ քո յաշ-
 տարակ խաչին , ցաւեսցի չարին : Եւ
 'ի կողահերձ սայրասուր սլաքէ ուժ-
 գին Բախմանէ , որով զվէրն մեծ ըն-
 կալաւ , 'ի սպառ սատակեսցի սկըզ-
 բնարար մահուն : Եւ զի խոնարհե-
 ցոյց զգովեալն գլուխ յաւանդել զո-
 գին 'ի ծոց քո , բարձրեալ , ապրա-
 տամբուծիւն անբարի բարուցն Բե-
 լիարայ 'ի կոր կործանեսցի , ամե-
 նայնիւ հերքեալ 'ի կորուստ : Եւ զի
 ղօղեալ ծածկեցաւ անմահն իսկու-
 թիւն յորովայնի երկրի , այսուամ-
 բարձեալն հսկարտութիւն կարծեալ
 գոռոզին 'ի յատակս մահու գժո-
 խոց մթին ստուերին յառեալ դի-
 տեսցէ . և յիշեսցէ զառաջին հա-
 րուածն անբժշկական , որով մահա-
 ցաւ դիմամարտութիւն թիւնից վի-
 շապին կենարարն կրիւք ամենաղօ-
 րին : Ասան զի 'ի փառս քո , հայր-
 ողորմութեան , իբր 'ի գովեստ Որդ-
 ւոյ քոյ հոգւովդ սրբով զայս խոս-

տովանիմ. քանզի ոչ պիտակ ինչ սոսկ
զօրութեանն ունի զմիւսմէն առ մի
խորհրդականն խորութեան, այլ
զանակիզբն բանդ անձնաւոր ընդ
անժամանակդ հօր փառաւորեմք :
Եւ քեզ միայնոյ սուրբ Երրորդու-
թեանդ, հաւասարասլաաիւ տէրու
թեանդ, համաբուն անբաժին ին-
քնութեանդ՝ օրհնաբանութիւն ,
գոհութիւն, զօրեղութիւն և անճառ
վայելչութիւն մեծութեան, բարե-
վիճակ հարթութեան, զուգակշիռ
հաւասարութեան յաւիտեանս, ա-
մէն :

ԲԱՆ ԻԹ .

Վերստին յաւելոած իրկին հեծոմեան
նորին հսկողի առ նոյն ազէրս ճաղմանաց
Բանի .

Ի խորոյ սրտից խօսք ընդ Աստուծոյ :

Ա. Եւ արդ գուցեմիայն սկիզբն բա-
րեաց, գթութիւն անճառ, Որդի

բարձրեալ միոյդ Աստուծոյ, որ զողջոյն զօրն թողու թեան ցուցեր փրկարան, և ոչ կորստեան դատապարտարան, յեղանակեալ ինձ զաւուրն չար առ մեծ աւետիս ակնկալութեան: Բժիշկ ախտացելոյս, հովիւ մոլորեալ ոչխարիս, տէր ապաւինեալ ծառայիս, գինի անապակ մեծ տրտմեցելոյս, սպեղանեաց դեղ վիրաւորեցելոյս, ազատութիւն մեղօք գրաւելոյս, օրհնութիւն բարեաց մերժելոյս, կնիք շնորհաց խոտելոյս, օծումն կոչման կապտելոյս, կանգնումն վերստին կործանեցելոյս, պատսպարան հզօր դլորեցելոյս, օժանդակ վեհ գայթակղեցելոյս, դուռն բարձրութեան տարակուսելոյս, սանդուխք երանութեան եղկելոյս, ճանապարհ շաւղաց մոլորելոյս, թագաւորներոզ պարտելոյս, քաղցր յուսադրութիւն լքելոյս, ձեռնկալ կենաց հերքելոյս, մեծդ միայն և ամէնառատ, որ ըլլութիւն բարեաց սահմանեալ հեղուս անչափ յաճախութեամբ քան զոր խնդրեմք և իմանամք, ըստ Պաւ-

ղոսի գոհաբանութեան : Քանզի ին-
նուց յանից և թուոց երից և չո-
րեակ տասանց՝ ի վաղորդայնէ տուըն-
ջեանն առ մուտս արևուն, անդուտս
առ նմին յաւէտ կարկառմամբ իսկ
և իսկ ՚ի սոյն անարգել սրտիւ, ՚ի
վերէ քան զաղերսանաց ակնկալու-
թիւն մարդկան, բարեգործել մի-
մեանց շնորհատրութիւն . իսկ առ
իմս թշուառութեան և անարգու-
թեան զքոյդ եղեալ փառս, ամե-
նակարող զօրութիւն ասէղ, բոլորից
Աստուած, օրհնեալ տէր Քրիս-
տոս, որո՞վք սահմանեսցի կշռու-
թեամբ չափոյ հաստողիդ ընդ հո-
ղոյս հաւասարութիւն կցորդեալ :
Քանզի մնաս յայսոսիկ անբաւ և ան-
հետազօտելի, ամենևին բարի ան-
մասն բարկութեան խաւարի, ուս-
տի յոյժնուազ ենքում մեծութեան
աստեղացն թիւք, զորս գոյացու-
ցեալ յօգնից յորջորջմամբ անուանց
կնքեցեր, և կամ հիւթ երկրի՝ ՚ի
յօդս հեղեալ, զոր ՚ի չքոյից հաս-
տեալ տարած ումն յատակի կառու-
ցեր, քան ինձ նախագրեալ համարդ

սակաւութեան , որովք քեզ նմանիլ
վարդապետեցեր :

Բ . Ահա ծածկեցաւ և ընկղմեցաւ
'ի քոյդ լոյս կամաց երկայնատու
թեան՝ հանուրց չարութիւն , իբր
դոյզն մուշլ 'ի տապ արևու , և որ
սկսա աստուած իսկ կիրք բնութեանց
զհասարակաց բարուց ցուցանէ :
Քանզի ո՛վ ոք 'ի մարդկանէ մեղաւ
և ոչ զղջացաւ . ո՛վ ոք զազրացաւ և
ոչ ամաչեաց . ո՛վ ոք գարշեցաւ և ոչ
սլատկաւեաց . ո՛վ ոք սխալեաց և
ոչ ասպաշաւեաց . ո՛վ ոք կործանեցաւ
և ոչ հեծեծեաց . ո՛վ ոք գայթակ
ղեցաւ և ոչ ստրջացաւ . ո՛վ ոք սլաթ
տեցաւ և ոչ ինքեամբ ըմբերանեցաւ .
ո՛վ ոք սլատրեցաւ և ոչ յոգւոց ե
լաւ . ո՛վ ոք ճաշակեաց լեղի և ոչ
դառնացաւ . ո՛վ ոք անկաւ 'ի բարձ
րութենէ և ոչ ընդոստեաւ . ո՛վ ոք
կորոյս մեծութիւն և ոչ աշխարեաց .
ո՛վ ոք զրկեցաւ յերանութենէ և ոչ
եւաց . ո՛վ ոք կասկեցաւ 'ի շնորհ
փառաց և ոչ ողբաց . ո՛վ ոք գտաւ
ինքեան փնասակար և ոչ ըստգտաւ .
ո՛վ ոք մերժեցաւ յերեսացն Աստու

ծոյ և ոչ հաւաքեաց . ո՛վ ոք լուաւ
 զԱստուծոյ սպառնալիսն և ոչ սոս-
 կացաւ . ո՛վ ոք ընդ մի չարեացն հա-
 զարս չաւաղեաց . ո՛վ ոք մերկացեալ
 յաւուրս ձմերայնոյ և ոչ զովացաւ .
 ո՛վ ոք անօրինեցաւ և ոչ քարամբք
 զմիտսն կոծեաց . ո՛վ ոք ետես զըս-
 տրուկն յիւրում մեծութեան և ոչ
 զկծեցաւ . ո՛վ ոք կատարեաց չարիս
 և ոչ զինքն իսկ նզովեաց . ո՛վ ոք ախ-
 տացաւ և ոչ զանձն դարովեաց . ո՛վ
 ոք յամօթալեացն գործեաց և ոչ
 զիւրն մարմինն ձաղեաց . ո՛վ ոք ՚ի
 սրտկառելիսն հպեցաւ և ոչ զօրն
 իւր անիծեաց . ո՛վ ոք զգործեցեալսն
 յիշեաց և ոչ տապացաւ . ո՛վ ոք ըզ-
 դաղտնիսն մտաբերեաց , և ոչ խորո-
 վեցաւ . ո՛վ ոք զծածուկսն նկատեաց
 և ոչ մահ կորստեան խնդրեաց . ո՛վ
 ոք զաներևոյթսն կերպաւորեաց և
 ոչ կրկին յերկիր կորացաւ . ո՛վ ոք
 ընդ մեղացն հեշտութեան բոց ան-
 չէջ հնոցի ոչ խառնեաց . ո՛վ ոք զվը-
 նասակարսն բնութեանն , և ոչ սա-
 պակեցաւ . ո՛վ ոք զկամաւ ներգոր-
 ծեալսն , և ոչ սատակման ինքեան

աղօթեաց . ո՛վ ոք զանճառելիսն , և
 ոչ խռովեցաւ . ո՛վ ոք զանկրեւիսն
 էութեանն , և ոչ թախծեցաւ . ո՛վ
 ոք զմեծամեծսն , և ոչ մաշեցաւ . ո՛վ
 ոք զանբծութեանն ասպականարար
 սըն , և ոչ տոչորեցաւ . ո՛վ ոք զտա-
 րագրութեանն պատճառ յանց-
 մունս , և ոչ տապնապեցաւ . ո՛վ ոք
 զերեսացն աղտեղի տեսիլ , և ոչ բար-
 կութեան վերնոյն զանճն սլարա-
 վարկաւ . ո՛վ ոք զմի 'ի կարեորացն
 մեղաց յաջս կերպացոյց և ոչ զի-
 նուք մահո՛ւ խոցեցաւ . ո՛վ ոք զխայ-
 տառականացն , և ոչ վայս վհատու-
 թեան ընդ հեծութիւնս ձայնին
 հիւսեաց . ո՛վ ոք յարքայական գա-
 հոյլիցն տնանկացաւ և ոչ կարկա-
 մեալ 'ի վայր գլորեցաւ . ո՛վ ոք ընդ
 պսակին պերճութեան հող 'ի գլուխ
 եղեալ և ոչ կրկին չարչարեալ յո-
 գի մահացաւ . ո՛վ ոք ընդ պայծառ
 պատմութեանին քրճաղգած եղեալ
 և ոչ տխրեցաւ . ո՛վ ոք զկեանս իւր
 կորոյս և ոչ արեան արտասուս եր-
 կնեաց . ո՛վ ոք ընդ արկանեւեաց լու-
 սոյ խաւար զգեցաւ և ոչ նուաղե-

ցաւ . ո՛վ ոք 'ի վերայ սգոյ սիրելոյ
 ոչ թառամեցաւ : Ահա այս կերպա-
 լանք ճշգրտագոյնք պարտաւորիս
 յանդիմանութեան , տխուր դէմ ,
 քաղեալ ճաճանչ , ցամաքեալ խոնա-
 ւութիւն , երկթացեալ շուրթն , ան-
 ջըքեալ տիպ , տրտմեցեալ ոգի , այլ-
 այլեալ ձայն , կրկնեալ պարանոց :
 Եւ զի թէ ոք զիսկութիւնն իսկ նշա-
 նակեսցէ , ոչ անօրինէ . անամբար-
 տաւան միտ , անհպարտ սիրտ , ան-
 խնդրող պարգևի թշուառ , ան-
 ալերսալիս պսքեալ , ինքնակշտամբե-
 լի դեգերեալ , իրաւամերժ սովեալ ,
 արդարալուկ քաղցեալ , պատշա-
 ճագատ հարուածեալ , ինքնավկայ
 մահապարտեալ , արժանապէս հա-
 նեալ , անձնանէծ եղկելի : Եւ զայս
 թարգմանեալ ցուցանէ արդարա-
 գործ փարիսեցին կշտամբեալ . և
 մեղապարտ մաքսաւորն բարեհամ-
 բաւեալ :

Գ . Եւ արդ եթէ զչարիսն՝ հնա-
 րաւորութիւն բանսարկուին գտո-
 ղին զմեզ գայթակղեալս , զիւրսն 'ի
 մեզ սերմանիս առ օրն համարեսցի ,

զիւորդ ոչ զբարիան տնկեալս 'ի մեզ
 հոգւոյ արուծիւնս 'ի խնամակալու
 թենէ կամաց կեցուցչիդ օն և օն զը
 րեսցես, տէր բարեգութ, հզօր և
 յաղթող, քաւիչ մեղուցեւոց, կարող
 յամենայնի առ ամենայն փրկու
 թիւն: Եթէ զանդունդս առ երկինս
 փոխես, և կամ զխաւար մթութեան
 'ի լոյս հաստատես, եթէ զդառնու
 թիւն լեղւոյ 'ի մանանայի քաղցրու
 թիւն կաղմես, և կամ զկոծ սաստ
 կութեան վշտաց 'ի պարս դասու
 բերկրութեան հարսանեաց կար
 գես, դիւրինք և հնարաւորք ենքեզ
 այսոքիկ. և ևս քան զսոսին բաւս
 առ նոսին տիրեալ համայնից ահա
 ւորապէս. և քեզ փառք յաւիտենից
 յաւիտեանս. ամէն:

ԲԱՆ Լ.

Վերստին յաւելոած իրին հեծոմեան
նորին հսկողի առնոյն աղէրս մաղլեանաց
բանի .

Ի խորոյ սրտից խօսք ընդ Աստուծոյ :

Ա . Եւ արդ ճշմարտեացի բանքո ,
ողորմած բոլորից Աստուած , ներող
և օրհնեալ , 'ի բազմագթելին դար-
ձաւորութիւն աւուրն պատկերի
ղջման մեղաւորին . թէ և առ յե-
տին իսկ շունչն իցէ ընտրութիւն , և
կամ 'ի մէջ չարութեանն փոխա-
դրութիւն : Մանաւանդ զի դժնեայ
կցորդս այս անձնիշխանական՝ միշտ
մարտիկ , խաբող շողոքորթ , յա-
րեալ 'ի ստութիւն , ըստ առակողին ար-
ածող հողմոց , դժուարունելի հաս-
տողին փախչող , գերեալ որսողին
մոլեկան մարմնոյս , ներհակ տնկա-
կից , յոգնապատճառեան ամենա-
վարան , զորքո է գիտել զքանեացն

յաճախութիւն : Եւ զկնի մեղանայն ,
 ողորմագինս իմն ողբարկութիւնս
 վհատականս տաժանակոծս բազմ-
 աւաղելիս , քո առաջի տէր գթար-
 կութիւնս գրեալս արտասուօք , թա-
 ոանչս թշուառութեանց կարգելոց
 անբաւս չար վտանգից մեղսատա-
 գնապ սլատկառեցելոյն :

Բ . Եւ զի մի կրկնաբանութիւնս
 'ի շատխօսութիւն կրթեսցի , առա-
 ւել քան զսոյն այսու ողբալի . քան-
 զի ոչ երբէք համարձակի խնդրել
 իւր զարքայութիւն , այլ զտանջա-
 նացն թեթևութիւն , ոչ ընդ կեն-
 դանեացն 'ի լոյս , քան թէ ընդ գե-
 րեզմանականացն զգայական ճիւղին
 'ի խաւար . ոչ ընդ ամբարձեալն ,
 այլ ընդ բեկեալն և ընդ խորտա-
 կեալն : Ի հանդստեան իւրում
 վաստակեալ , 'ի խրախութեան ին-
 քեան տրտմեցեալ . դիմօք ժպտեալ
 և մտօք խոցեալ . կերպ 'ի ծաղր և
 աչք 'ի յողբումն . երեսք զսփոփանս
 ձևացուցանէ և արտասուքն զգառ-
 նութիւն սրտին ճշմարտէ : Ըմպա-
 նակք երկու յերկոսին ձեռին , մինն

արեամբ և միւսն կաթամբ . երկու
բուրանոցք կայծակնաւորք , մինն
խնկով և միւսն ճենճերիւ . սկաւա-
ռակք կրկին կրաւորականք համոց ,
մինն քաղցու և միւսն դառնութեամբ .
բաժակք զոյգ առ երկուս բերմու-
նըս , մինն արտօսը և միւսն ծծումբ .
տաշտք կրեցեալք 'ի ծայրս մատանց ,
մինն գինի և միւսն լեղի . դրունք
տեսանելեաց ներհակաց , մինն 'ի
լաց և միւսն 'ի վրիպումն . խանութք
հալոցականաց հակառակութեանց ,
մինն արծարծէ և միւսն շիջուցանէ .
հայեցուածք դիմաց երկուց , մինն
դոյզն ողոքանօք և միւսն անխայելի
բարկութեամբ . համբարձումն եր-
կակի բաղկաց , ոմն 'ի հարուածս և
ոմն 'ի մերժումն . դէմք կրկնակի
կերպից , մինն տխրեալ և միւսն ցա-
սուցեալ . կշտամբանք ընդ միոյ եր-
կու , մինն աստեացս և միւսն ասպառ-
նեացն . ասպաւինութիւնք կարծո-
ղականք , մինն գոնէ և միւսն թե-
րես . 'ի մի բերան երկակի բարբառ ,
մինն եղկութիւն և միւսն խռովու-
թիւն . երկուս ազդմունս 'ի միում

սրտի , մինն կեղակարծ յուսոյ և միւսն ճշգրիտ կորստեան . ամպ լըր թագոյն ահագնատեսիլ կրկին տեղացմանց , մինն նետս և միւսն քարինս . որոտումն ահեղ երկոցունց բերմանց , մինն կարկուտ և միւսն հրացան . ցայգ ցաւագին երկուց վտանգից , մինն լալոյ և միւսն մահու . առաւօտ սգոյ երկուց բողոքմանց , մինն սաստից և միւսն սպառնալեաց . արեգակունք երկու 'ի յերկուց ծայրից , մինն խաւարի և միւսն կիզման :

Գ . Եթէ հարուածոց աջ կառուցանի , ինքեան վարկանի . և թէ ձեռն սլարգւաձիր , ոչ իւր ակն ունի : Ի սլարծանս ուրուք կորանայ , յամբարձումն գլխոյ ընկճի , 'ի չարեացն յիշատակ հեծէ , 'ի ճառս մաքրոց սլատկաւէ , 'ի սլառմով թիւնս հանդերձեւոցն երերի : Եթէ օրհնի յումեքէ յայտնի , 'ի ծածուկ զանձն աշիծանէ . եթէ դովեստ յումեքէ լսէ , սլարսաւանօք զինքն կշտամբէ . եթէ դսրովեսցի սաստկապէս , ինքեամբ ինքեան վկայէ . եթէ ձաղես

ցի ուժգին, սակաւ հատուցումն առաւել սլարտուցն գրեցէ. եթէ ըղձումն մահու ինքեան լսիցէ, այո ասէ, և դարձեալ կրկնէ. և եթէ որոգայթ մահու ճայթեացէ յերկնէ, հազիւ զդէմն համբառնայցէ: Զիւրոյ իրաւանցն մատեան խփեալ, զպատասխանութեանն յոյս լքուցեալ, զհամարձակութեանն ընթացս փակեալ: Եւ եթէ ոչ էր անփրկանաւոր կորուստ գերեւոյն, զիւրովին երթալ ոչ ինչ դանդաղէր: Արդարև վայ մեղաւորին՝ որ տալակուսեալ կայցէ ՚ի վերայ երկուց ճանապարհաց, ըստ հոգեւից բանի խմաստնոյն:

Դ. Եւ արդ զիւրդ ոչ ողորմեացիս, բարեգութ, այսքանեացս ձայնարկութեանց կողկողադինս հեծեծանաց, որ անուամբս այսու մեծացար, թէ ողորմած եմ ես տէր: Ահա առ չարութիւն գերւոյս բարութիւնքո, առ մահապարտիս դառնութիւնքաղցրութիւնքո, առ կորուսելոյս յայտնութիւն ճառագայթքո, առ յանդգնելոյս մոլութիւն

ողորմութիւն քո, առ խակութիւն
 վնասակարիս հեղութիւն քո, առ կոր-
 ծանեւոյս այցելութիւն աջ քո, առ
 ընկղմեւոյս վերբերութիւն ձեռն քո,
 առ բժշկութիւն անողջանալի խո-
 ցուածոյս մատն քո, առ պակուցե-
 լոյս պաշտպանութիւն ոգի քո, առ
 ապախտաւորիս իմ վստահութիւն եր-
 կայնմաութիւն քո, առ օծումն ա-
 մենադժնէիս զօրութիւն քո, առ մե-
 ղաւորիս քաւութիւն հրաման քո, առ
 փախուցեւոյս ապաւինութիւն ոտք
 քո, առ սրացեւոյս պատասպարու-
 թիւն բազուկ քո, առ վրիպեւոյս
 առաջնորդութիւն լոյս քո, առ տա-
 րակուսեւոյս հնարաւորութիւն հան-
 ճար քո, առ անիծեւոյս կրկին ստա-
 ցումն օրհնութիւն քո, առ վհատե-
 լոյս քաջալերութիւն խրախոյս քո,
 առ վշտագնեւոյս մխիթարութիւն
 բաժակ քո, առ նեղեւոյս ընդարձա-
 կութիւն կամք քո, առ ատեցեւոյս
 կոչումն սէր քո, առ հաստումն սա-
 սանեցեւոյս բան քո, առ հոգւով
 Վիրաւորեւոյս կաթուած արեան քո,
 առ աներևոյթ մթերս ցաւոցս ակն

173

Լ արկուծիւն քո , առ յուսահատե-
լոյս անդրէն ընտրուծիւն իշխանու-
ծիւն քո , առ սլատուաստումն կը-
տրեցելոյս կցորդուծիւն քո , առ
խաւարաւ մահու ծածկելոյս նշոյլ
կենաց քոց , առ խռովեցելոյս իմ
հանդարտուծի խաղաղուծիւն քո ,
առ վայրագուծիւն օտարացելոյս
ողջոյն քո , առ մոլորելոյս դարձա-
ւորուծիւն ձայն քո : Զի դու տի-
րես ամենայնի գծուծեամբ , և չիք
ի քեզ մասն ինչ խաւարի . և ոչ
է բարուծիւն առանց քո , և քեզ
վայելէ փառք յաւիտեանս . ամէն :

ԲԱՆ ԼԱ .

Վերապիս յաւելուած իրիկն հեծոմեան
նորին հսկողի առ նոյն աղերս մաղկեանաչ
Բանի .

Ի խորոյ սրբից խօսք ընդ Աստուծոյ :

Ա . Եւ արդ քանզի բազմացուցի
սլայմանաւ բանիս զաղէտ տագնա-

ալի հեծու թեան ձայնիս մեծ հառա-
 չանացս անսփոփելի խմոյս վտանգի .
 զի դու ողորմած սկզբնահայրդ խոս-
 տովանութեան անյայտ ծածկու-
 թից որդի Աստուծոյ կենդանւոյ տէր
 Յիսուս Քրիստոս , քաղցրութեամբ
 նայեսցիս քաւել : Արդարեւ կարող
 ես , ճշմարտապէս բաւական ես , ե-
 թէ կամիս հնարաւոր ես , կամիս ա-
 ռաւելապէս , որպէս և կարեւր : Հա-
 ըրստանաս մեծապէս ընդ տալն քան
 եթէ ընդ առնուլն , բազմանան քեզ
 գանձք 'ի ցրուելն քան 'ի ժողովելն ,
 յաճախեն ստացուածք քո 'ի սը-
 փուելն քան 'ի ճշդելն , կուտին քեզ
 համբարք 'ի տարածանելն քան 'ի
 շտեմարանելն : Հաւատամ այսմ ա-
 մենայնի՝ գտանել քեւ ելք փրկ-
 կութեան . հաւատամ անարգս ընդ
 պատուականին , յուսամ ընդ Աբրա-
 համու և ընդ Աննայի . զի մինն բանիդ
 քո հաւատաց և միւսն քահանայա-
 պետին բարբառոյ անապ : Վասն
 որոյ և ոմն 'ի խորին ծերութեան ան-
 համար որդւոց հայր հաստատեցաւ ,
 զառանցեալն և զամուլն արգանդ

Սառայի՝ անդաստան պաղածին արդեան օրհնութեան բազում ժողովրդոց մարգարէից սրբոց և թագաւորաց ընտրելոց հայել յուսացաւ : Իսկ միւսն զանհանդերձելի երկիր ուրովայնին սենեկի եօթնեակ զաւակօք բարգաւաճեցոյց , որ է թիւ մի անբաւութեան զբնաւն նշանակելոյ զէութիւն , աստուածութեանն յարակայութիւն սահման անհետազօտելի , և աւազանին նորածին որդւոց անհատ յորդութիւն : Այս թիւ պանծալի , որում ոչ է կէտ կցորդի և ոչ սպառնալի վախճանի , այլ կոյս ոմն է ուրոյն ընտրութեամբ նուիրեալ յաւէտ անճառ վիճակաւ համայն յաւիտենիւ , դժուարաթարգմանելի մերոց իմաստից :

Բ. Արդ համարեա յարդարութիւն անյուսալի փրկութեան հոգւոյս զամենավարան ձայն կողկողանաց սրտիս հեծութեան , ընդ նախագրելոցն երջանկաց եղեալ և դասեալ զայս դաւանութիւն փոքր հաւատոց իմոյս խնդրուածոց . զի կեցից և ես առ նոքօք բերկրեալ ընդ

նոսին, բուռն հարեալ քան զինոց
 գործոց զքոյդ շնորհաց: Մանա-
 ւանդ զի կրկին բարձունք են և փա-
 ռաւորք և քան զչափ կշռութեան
 բանի գերագոյնք, խմումս խռովու-
 թեան հաշտարանք և հզօրապէս քա-
 ւարանք, և կարծեաց թերութեան
 մտաց սլացեալք. ընդ արեան քո
 ահաւորի և ըստ մարմնոյ ծնողդ քո
 խնկելի. պարք առաքելոցն, դասք
 մարգարէիցն, գունդք մալտիրո-
 սացն՝ ձիաւորեալքն հետեակ սպա-
 ռազէն արիութեամբ մերկամար-
 տիկն մրցութեամբ, գումարք միան-
 ձանց, բոյլք բանականաց ընտրելոց,
 ժողովք բարեկրօնից, հոյլք հոգեզի-
 նաց յերկրէ երկնաւորաց, զինուո-
 րութիւն վերնականաց ընդ մեզ կը-
 ցորդելոց, աւանդք երախայրեաց,
 մատուցմունք զուարակաց, լուց-
 մունք զամբարաց, բուրմունք խնկոց
 իւղոց հանդերձանօք, յաղթանակք
 փրկականնշանաց, կառուցմունք խո-
 րանաց աստուածաբնական, ձեռք
 քահանայից շնորհիւ կատարելոց:
 Առ շարժումն անձին յիշատակ Աս

տուծոյ, առ փոփոխումն գարշապարի, առ կարկառումն աջոյ և ամբարձումն բազկի, առ բարիս գոհութիւն, և առ գթել աղաչանք, առ բանս ընտանիս, առ խօսս հասարակաց, առ ձայնս բնաւորականս, առ գործոց յաջողուածս, առ առաքինութեան ջերմութիւնս, որ ՚ի տունջեան և ՚ի գիշերի ընթացմունս օգտակարաց հոգևորաց քեռաւջնորդեալք. ՚ի նիրհել և ՚ի զարթնուլ, ՚ի պատերազմի ազգաց, ՚ի մարտս գիւաց, ՚ի հակառակութիւնս հերձուածողաց, առ փոքունս, առ մեծամեծս, առ ձգումն ընկելեաց և ճաշակումն կերակրոց, և որ ինչ մի անգամ ՚ի կիրս մեր կերպանան, եթէ հեշտականս եթէ տատամսելիս. վասն ոմանց աղօթս՝ մնալ ՚ի նոսին, և յաղագս ոմանց՝ զի զերծ արասցես սքանչելապէս հնարիւք անճառիւք. հաւատացեալ յամենեցունց, թէ բաւական ես յամենայնի, կաթնաբոյծ հասակաց, տիոց պատանեաց, մտաց վայրենեաց, ստամբակաց գոռողաց. մինչ զի առ թա-

տերս տեսարանաց, և առ կոյտս
խառնիճաղանճ՝ բազմութեանց, և
կամ առ կաքաւս կայթից անախոր-
ժականաց կամաց հզօրիդ՝ ոչ ես մո-
ռացեալ:

Գ. Արդ դու ստացար զամենե-
սեան և քո են ամենեքեան, և ողոր-
մեսցիս ամենեցուն՝ միայն բարե-
գութ. զի թէ և մեղիցեն քո են.
վասն զի՛ի քում համարի են. քանզի
գիտեն զզօրութիւն քո, ըստ առա-
կողին մալթանաց: Որում և ես կցոր-
դիմ թշուառս բանիւ վկայեալ սո-
րին յանցաւորապէս. յանդգնիմ
ասել, թէ որ կարգայ զքեզ գովես-
աիւ, ծանուցեալ զքեզ թէ իցես,
թէ և եօթեամբք իցէ վարակեալ
կրկնապատիկ պատժաւորութեամբ,
առ այս օրինակ կիրթ ձեռնարկու-
թեան, զեմրդ ոչ քո իցէ: Յորս է
աեսանել ՚ի մէջ արջնատես ագռա-
ւուց սպիտականիչ երամս աղաւ-
նեաց, ՚ի մէջ խրոխտականաց ձիոց
անմաքրից որոջս հանդարտաբարս,
ի թիւ շանց գազանականաց գա-
ռինս նուիրելիս, հեզութիւն ՚ի

խոտութեան , կատարելութիւն 'ի
 թերութեան , խոնարհութիւն յամ
 բարհաւաճութե , ճշմարտութիւն
 'ի ստութեան , միամտութիւն 'ի ման
 կութեան , անբծութիւն յայլամը
 տութեան , բարօրութիւն 'ի չարու
 թեան , պարկեշտութիւն 'ի լկտու
 թեան , ողորմութիւն յանգիծու
 թեան , ապաշաւանք յանյու
 սութեան , քաղցրութիւն 'ի բար
 կութեան , հաշտութիւն 'ի թշ
 նամութեան , անոխութիւն 'ի խա
 ծանողութեան , քաջալերութիւն 'ի
 լկութեան , օրհնութիւն 'ի նետա
 ձգութեան : Յոր ոչ բաւականացայ
 երբեք 'ի դատել ճշգրտապէս , թէ
 ով յերկրածնաց աստի կանխեսցէ
 ժառանգել զքեզ , որ միայն անաչա
 ռաբար կշտամբես իրաւամբք զար
 դարութիւն՝ առ ամսպարիշտ մա
 քունն և առ պոռնիկ զըջացեալն .
 առ ամենեւին բարեգործ՝ միայն
 թագաւոր օրհնեալ 'ի բարձունս և
 յամենայն յաւիտեանս . ամէն :

ԲԱՆ ԼԲ .

Վերստին յաւելուած իրին հեծոմեան
նորին հսկողի առ նոյն աղերս ճաղման
բանի .

Ի խորոյ սրտից խօսք ընդ Աստուծոյ :

Ա . Եւ արդ ես յեանեալս 'ի
նախադրութեանց արժանաւորաց
գրեալ ինձէն ընդ սլարտաւորսն
սլատոժոց , հայցեմ զողորմութիւն
ընդ ամենեցուն մաղթանաց . ընդ
նկունս և անհամարձակս , ընդ
տկարսն և փոքրկունս , ընդ ընկե-
ցիկսն և արհամարհեալս , ընդ տարա-
գրեալսն և առ քեզ դարձեալս , ընդ
երկուացեալսն և ճշմարտեալս , ընդ
կործանեալսն և յարուցեալս , ընդ
ընկճեալսն և հաստատեալս , ընդ
գլորեալսն և կանգնեցեալս , ընդ
մերժեալսն և ընկալեալս , ընդ ատե-
ցեալսն և կոչեցեալս , ընդ ապ-
շեալսն և զգաստացեալս , ընդ անա-

ուակեալսն և զսպեալս , ընդ հեռացեալսն և մերձեցեալս , ընդ հերքեալսն և սիրեցեալս , ընդ պատկառեալսն և զուարթացեալս , ընդ ամաչեցեալսն և խնդամոեալս : Այլ ես պատմեմ աստանօր դարձեալ՝ ոչ զմեզնն Երուսաղեմի , ըստ մարգարէին հրամանաւու թեանն որ առ ժողովուրդն նախնի , և կամ տանն Յակոբու զանօրէնութիւնս նորա , այլ իմոյս ժամանեցից յայտնութեան . քանզի աւաղ ընդ աղէտս մահու յարելով ըստ մարգարէին , յանդիմանեցից զիս ինքն ինձէն իմովս ձայնիւ ըստ սաղմոսողին . որպէս զի յանձնաւական յայսմ համայնապատում խոստովանութենէ ոչ կարօտացեալ կրկնակին , միանգամայն ի սպառ սրբեցայց օրհնեալ հրամանաւ էիդ :

Բ . Եւ արդ կրկնելով ծուներ բարերարիդ քաղցրութեան , տարածեալ զանձն իմ առաջի , զի մահ գլորմանն ցուցից կերպարան . որ ի հող խոնարհեալ մածայ ընդ երկրի , և ընդ անցաւորս այս կենցաղ կորըս .

տեան՝ անասնական գետնաքարշու-
թեան սողնոյ սահեցմամբ՝ կամօք
բևեռեցայ : Այլ 'ի քեզ տէր յե-
ցեալ իբր 'ի հաստարան կենաց գա-
ւազան 'ի յարմատոյն Դաւթի ըն-
ծիւղեալ մարմնով անճառ շաղկապ
մամբ յանեղ աստուածութիւնդ ,
կանգնեցայց անդրէն կիսայար՝
պատկառեալ 'ի քոցդ երախտեաց 'ի
վայր կորացեալ դիմօք , աչք 'ի բար-
ձունս յառեալ ողորմագին տեսու-
թեամբ 'ի քեզ մերձդ 'ի հեծութիւն ,
բնաւին ողորմութիւն , բոլորովին
քաղցրութիւն , զլիճ լուսոյս արտա-
սուօք լցեալ՝ պաղատանս յուսոյ ա-
ռաջի մեծիդ վերընծայեցից : Լուր
ամենառատ աննուազ երկայնամտութեամբ քո դառնացուցչիս , միայն
դու 'ի յամենայնի սահման վերկու-
թեան , Աստուած բոլորից , անճառ
մեծութիւն , անբովանդակելի բնութիւն ,
անքննելի իսկութիւն , հզօր
զօրութիւն , կարող բարերարութիւն ,
անպակաս լրութիւն , անճառ
Ժառանգութիւն , վայելչական վի-
ճակ , առատ պատրաստութիւն ,

անասողեր իմաստութիւն , տէնչալի
 տուրք , անձկալի ձիր , բաղձալի բեր-
 կրութիւն , անախուր հանգիստ , ան-
 տարակոյս գիւտ , անկապուտ կեանք ,
 անծախելի ստացուած , անփոխա-
 նորդելի բարձրութիւն , ամենարուեստ
 բժիշկ , անսասանելի հաստատու-
 թիւն , դարձուցիչ մոլորեւոյ , գտիչ
 կորուսեւոյ , յոյս ապաւինեւոյ , լոյս
 խաւարեւոյ , քաւիչ մեղուցեւոյ ,
 ծածկարանդ փախուցեւոյ , անդոր-
 րիչ խռովեցեւոյ , փրկութիւնդ մա-
 հացեւոյ , արձակիչդ կապեւոյ , ազա-
 տիչդ մատնեւոյ , սլատսպարանդ
 սահեցեւոյ , վշտակիցդ գայթագդե-
 ւոյ , երկայնամոռութիւն տարակուսե-
 ւոյ , լուսոյ տեսակ , ցնծութեան
 ցոյցք , օրհնութեան անձրեւ , հոգի
 երեսաց , զօրութիւն գիմաց , հովանի
 գլխոյ , շարժարան շրթանց , ազդումն
 բանի , կառավար անձին , բարձումն
 բաղկի , ձգումն ձեռին , երասանա-
 կալդ սրտի , ընտանի անուն , մերձա-
 ւոր ձայն , կցորդութիւն հարազատ ,
 ինամածութիւն հայրենի , խոստո-
 վանեալ անուն , սլաշտեցեալ սլատ

կեր, անսպարազիր տիպ, երկրպագեալ տէրութիւն, բարեբանեալ յիշատակ, խնդութեան մուտք, անվրէպ շաւիղ, փառաց դուռն, ճշմարտութեան ճանապարհ, երկնաճեմ սանդուղք: Եւ այլ բազմութիւն բանից գովեստից անհամար կարգաց և տանց անբաւից, զոր ոչ բերէ բերան երկրածին, և ոչ տանի գործի մարմնեղէն, և ոչ կշռեն իղձհոգեղէնք:

Գ. Առ քեզ Հայր ամենայն ակն տեսողի, Աստուածդ ամենայնի, նայեա 'ի սպառաշունս հառաչման ձայնի քոյոց ծառայից, և եթէ յաղախնաց ոք աղաչեսցէ: Եւ ընկալ զցօղ ողբերգութեան լալոյ արտասուաց աչացս ցանկասիրի՝ յանարատոս մարդեղութեան քոյ, Քրիստոս և օրինակաւ խորհրդոյ հերաց կնոջն յանցաւորի՝ զառքեզ դարձն և զգաւանութիւն, և համբուրիւ շրթանցս առ ճաշակ փրկութեան կենացդ հաղորդութե՝ համաշնչապէս զանբակ միութիւն, և զնոյն գթութիւն նորին ողորմութեամբ ընկալեալ 'ի

քէն, բարերար, գրաւականեացես
 զմեծդ պարգև ընդ փոքու հաւա-
 տոցս. և ՚ի ձեռն գթութեան սիրոյ
 քոյ առ քո անձկալի անունդ խոս-
 տովանեալ ծառայիս, դարձցին ձմե-
 րունք հողմոյն խստութեան ՚ի յօդ
 հանդարտութե, և մրկին սաստկու-
 թիւն ՚ի սիւք ախորժութե, և կարծիք
 երկիւղին ՚ի մեծ վստահութիւն, և
 պատուհաս պատժոցն յերանու-
 թեան պատահումն, և վտանգք
 թախճանացն ՚ի հոգւոր խրախճա-
 նութիւն, և ալէկոծութիւն ծփա-
 նացն ՚ի խոր խաղաղութիւն, և զե-
 կացն թւարկմունք յանքոյթ նաւա-
 հանգիստն, և բերք բեռանցս մեղաց
 փոխարկեսցի ՚ի թռչակ շնորհաց:
 Եւ յայսքանեացս ամենից բիւրուց
 բարութեանցս ՚ի քէն եղեւոց՝ մե-
 ծասցի անուն հզօրիդ խնկեալ և խոս-
 տովանեալ, ամաչեացէ բանսարկուն
 չարեաց՝ հերքեալ և հալածեցեալ,
 ունայնասցին մուրհակք մեղացս,
 խզեսցին հաղւքն, որոշեսցին որո-
 գայթքն, կապտեսցին կապանքն, վա-
 նեսցի վիհն, վերասցին փնասքն,

սպարսեացին սպարանքն , ջրեացին մեղքն , սպառառեացին սպարտիքն , խորտակեացի լուծն , քակտեացին քեղիքն : Եւ ընդ մնայլ մթու թեան չարեացն յանցանայ և գիււացն բանակաց սաշարողաց՝ արեւ փառաց քոց ժամանեացէ կեցուցանել փրկել և լուսաւորել , յաջմէ և յահեկէ , 'ի դիմաց և 'ի թիկանց . և եղիցի նշոյլ առաւօտու հոգւոյ գարնայնոյ ընդ ակնկալու թեան սպասողացն քումդ երևման : Զի դու ես բարերար առ ամենեսին , և հնարաւոր են քեզ ամենայնք . և ամենեցուն զկեալն կամիս և զփրկութիւնն բաղձաս :

Դ. Ով ամենապարգև ձեռն Յիսուսի Քրիստոսի , և առ իս դարձցիս կարկառամամբ շնորհի աջոյդ քոյ սրբոյ բնակեալ միացեալ , և ոչ հեռացեալ յանձկութեան սրտէ սիրոյ սենեկիս . և անեղծական քո նկարագիր՝ նշխար պանծալի լուսոյ քրիստոնէական փրկաւէտ կոչմանս՝ ընդ իս պահեսցի , միջնորդեալ ընդ քեզ 'ի մատեան յաւիտեան կտա

կաւդ կենաց հոգւոյդ աւետեաց
երկնից յօրինողիդ : Եւ քեզ միայնոյ
պատճառիդ, և միոյդ 'ի միոյ պատ-
ճառէ, և ունողիդ զպատճառ միոյ,
երբեակ անձնաւորութեանդ և միոյ
աստուածութեանդ վայելէն փառք
յերկնաւորացն վեհից. 'ի սրբոցն
դասուց, յաւիտեանս յաւիտենից.
ամէն :

ԲԱՆ ԼԳ.

Վերադին յաւելած էրիին հեծոմեան
նորին հսկողի առ նոյն աղէրս մաղկանաց
բանի.

ի խորոյ սրբից խօսք ընդ Աստուծոյ :

Ա. ԱՐԴ զյարմարութիւն սլաշ
տաման բանիս 'ի խայրեաց հոգւոյս
քեզ նուիրելոյ, օրհնեալ բարե-
գութ, կցորդելով ընդ խնկազգես-
տիցն զուգամասնապէս խառնեացես
'ի յանուշութիւն կազմութեան իւ-
ղոյն Մարիամու կնոջ բարեպաշտի :

Յոր հաւասարեալ նոյնութեամբ ընդ երջանիկ պոռնկացն 'ի քէն ընկալելոցն յաւէտահրաշ յարգանօք, պարարեսցիս մեծապէս իմովս բանիւ նուաստին, ընկալեալ յանհաս և 'ի բարեբանեալդ գլուխ բարձրելոյդ, անկշտամբելի 'ի բամբասանաց սաղմոսին, մի օծցէ զտերև ոստոց գագաթան իւղ մեղաւորին: Այլ արասցես զօրանալ կրկին յաճախութեամբ բուրման խոստովանութեայսր մատենի 'ի բազումս ազգեալ, համասփիռ ամենատարած և աշխարհալիր տանն տեսակաւ, ըստ օրինակի համեմատութեան նոցայն յիշատակի: Քանզի դու նոյն տէր ըզգաստացուցիչ նախնի չարախորհից կանանց մեղաւորաց, որոց առակեալ զմարդարէին կերպարան՝ քումդ ճշմարտատիպ պատկերի յեղանակեցեր, անդուստ առ սոսին անճառ ներգործութեամբ 'ի յիս վերաբերեալ զծայրագոյն շնորհին կատարումն: Ընդ անասնական գալուցն կերակրոյ զբազմահամբար պտուղ ցորենոյդ կենացդ հացի, ընդ

ապականացու արծաթոյն զարքու-
նականդ պատկեր, ընդ յիմարարար
թմբրութեան գլինւոյն զբաժակդ ա-
րեան արարչիդ, ընդ իւղոյն առելոյ
ի յայրատ կնոջէն հնոյ ժողովըր-
դեանն՝ զօծումն շնորհին առ իս
դարձելոյ, ընդ զերծման գլխաշուք
կտաւոյն զանապականութեան վեր-
արկուն, ապարանջանին պճնու-
թեամբ՝ զթռիչս բարեմասնութե-
օրինիւն և աւետարանաւն՝ հանդերձ
գործնական առաքինութեամբն,
ընդ ունկանն գնդի վայելչականն
զարդու՝ զանստուեր յիշատակ տէ-
րունականդ ձայնի, ընդ քայռս պեր-
ճութեան լանջացն՝ զյոբնահաւաք
աւանդս ուղղութեան քոյինակրօն
լծոյդ քաղցրութեան:

Բ. Բայց զի է յայսոսիկ ինձ սլար-
ծել, և ոչ վերստին ՚ի սոյն սլատ-
կառել: Այլ յայլ օրինակ փոխեալ
զմատեան մաղթանաց այսր ողբեր-
գութեան, որ ինչ ինձ է յարմարա-
ւոր, ամենայնիւ հատուցից զսլա-
տիժ պարտուցս իմոց մեղանաց, ՚ի
մարգարէիցն տառից բերեալ համա-

ուսում՝ ՚ի սոյն յարկ մուծից սաստիկ
դատախազ. ընդ ողբոց նոցին լծա-
կցեալ, քան թէ ընդ բերկրումն նոցա
պարել. յորս հառաչանա, ձայնս հե-
ծութեան, բողոքս բարկութեան,
նախատինս խորտակման, լալումն
կարևոր: Այլ մեծիդ Աստուծոյ գը-
թութիւն ամենաժաման՝ կանուխ
ազդեցաւ յիմ՝ յուսատրութիւն,
առ որս՝ զղջմունս, խոստովանու-
թիւնս, աւետիս, պարգևս, լուսոյ
երևմունս, խրախոյսս աստուածայ-
ինս, փառաց ժառանգութիւնս, հը-
րաշից յայանութիւնս, սքանչելեաց
տեսութիւնս. յորոց ոմանք յոյս ըն-
ձեռեն, և ոմանք վհատութիւնս բա-
զումս մատուցանեն. յորս ես կա-
մաւ կործանեալ՝ կորստեանն վիճա-
կեցայ: Զի եթէ զգեստ Աստուծոյ
զվարագութիւնն պատրուակ ասաց ե-
զեկիէլ, յորում արար ժողովուրդն
կուռս կարկատունս, որով պոռնը-
կել ասէ ՚ի նոսա, իսկ ո՞րքան պատիժ
անմաքրութեանս եղիցի զԱստուած
զգեցողն ներքոյ և արտաքոյ: Զար-
մանամ, թէ զիմորդ ոչ կիզում. հիա-

նամ, թէ իբր ոչ այրիմ. ամիշիմ, թէ
 որպէս չյամիշտակիմ տանջեալ, լը-
 քեալ, չարչարեալ, ջաղխեալ, ման-
 րեալ, խորտակեալ, կտրեալ, բաժա-
 նեալ՝ ի յօրինակէ ժանեաց կորուս-
 լին, ըստ գրոյն : Այլ այս միայն է
 պահեցեալ ինձ նշոյլ յիշատակի
 փրկութեան յուսոյ, զի քրիստո-
 սեան աւետարանն կեանս է ամենե-
 լին, ի կերպաւանաց պատկերի բա-
 նին ծանուցեալ. որով առ մեղանան
 դարձն, առ պարտիսն շնորհն, առ
 եղծումն նորոգութիւնն, առ անօ-
 րէնութիւնն քաւութիւնն, առ վերն
 բժշկութիւնն, առ վտանգն անդոր-
 րութիւնն, առ պատիժն ներումնն,
 առ պատերազմն հանդարտանալն,
 առ հուրն անձրեւն, առ պատուհասն
 պարգևն, առ ակնկալութիւն սա-
 տակմանն ձիրն, առ գործարան մա-
 հուն կենացն ազատութիւն :

Գ. Եւ զի՞նչ է ինձ զայսքանեաց
 յիշմանց ի թիւ արկանել, և ոչ զան-
 ճառելիսն աստանօր դասել : Յիշա-
 տակաւ Հօրն բարձրելոյ՝ յՈրդին
 կցորդութիւն, յանուն միածնին՝

առ Հայրն ընտանութիւն , սոցին
 ակնարկութեամբ ընդ Հոգւոյն հա
 ղորդութիւն . խաչին փրկանք , բա
 նին սփոփութիւն , բարւոք վարձ
 կամացս առ կշռութիւն գիտողին ,
 աւագանն կենդանարար՝ հաշտու
 թեանն միջնորդութիւն , և այլք ա
 մենայնք անթիւք բարիք 'ի բարե
 րարէն բարդեցեալք , ազատք 'ի
 հարկէ , արձակք 'ի լծոյ , իշխանա
 կանք և ոչ իշխեցեալք : Այսոքիկ
 են , որ ինձ 'ի մէջ դառնութեանս
 մահո՛ւ կեանս անտարակոյսս աւե
 տարանեն . քանզի եթէ ոչ զայսոսիկ
 ունէի , կանխաւ արդեօք կորու
 սեալ էի իսկ և իսկ ըստ բանի եր
 գողին : Ոչ փոքրկութեամբ Որդւոյ
 զՀայր փառաւորեմ , ոչ նուաստու
 թեամբ Հոգւոյ զՈրդի նախագա
 սեմ . համափառ ունիմ զերեսեան
 և նոյն արարչութեամբ : Քանզի և
 'ի դէմս Հոգւոյն սրբոյ այս են ա
 ղաչանք , նախընծայ սկզբան սչա
 տարագին՝ յորում գառնդ երկնա
 ւոր զենանի , զայս աղօթեցի :

Աղօթք , ոչ նախ քան զպատարագն
Տապառ-դանի :

Դ . Ամենակալ բարերար մարդա-
սէր Աստուած բոլորից , յօրինող
երևութից և աներևութից , փրկ-
ող և հաստատող , խնամող և խա-
ղաղարար , հօր հզօր հոգի , հայցեմք
բազկատարած մաղթանաց դոչմամբ
հեծութեան յանդիման եղեալքեզ
ահաւորիդ : Մատչիմք մեծաւ դո-
ղութբ սաստիկ երկիւղիւ մատուցա-
նել նախ զբանականս զայս պատա-
րագ քում անղնին զօրութեանդ ,
իբր աթոռակցի փառակցի և արար-
չակցի հայրենի անկապուտ պա-
տուոյդ , և քննողի ծածկութեան
խորոցխորհրդոց ամենակատար կա-
մաց հօրդ Խմմանուէլի՝ զքեզ առաք-
չի , փրկչի և կենդանատուի և արար-
չի ամենայնի : Ի ձեռն քո ծանու-
ցաւ մեզ երրեակ անձնաւորութիւն
միասնական աստուածութեանդ ,
յորոց մի և դու ճանաչիս անհաս :
Քե և 'ի ձեռն քո առաջինքն նահա-

պետական տոհմին շառաւիղք՝ տե-
սանողք անուանակոչեալք զան-
ցեալսն և զգալոցսն, զեղեալսն և զոչ
գոյացեալսն անստուերաբար բար-
բառով բանի վերապատմեցին : Ոգի
Աստուծոյ քարոզեալ զքեզ Մով-
սէսի, որ ՚ի գնալն քո ՚ի վերայ
Նրոցն, անպարագիր զօրութիւն,
ահեղ շրջարկութեամբ տածողակա-
նաւ՝ թեապարփակ պաշտպանող
օրէն գթասիրեալ ՚ի ծնունդս նո-
րոգս՝ զաւազանին խորհուրդ ծա-
նուցեր : Յոր կերպարան օրինակու-
թեան՝ նախ քան զկառուցանել
զլոյծդ մածուած վերջնում վարա-
գութիւ՝ յօրինեցեր, կարող տիրա-
պէս, զբովանդակ բնութիւնս ամե-
նից բնաւից բոլորից գոյից ամենայն
էից յանէից : Քի ստեղծանին ՚ի նո-
րոգութիւն յարութեան ամենայն
եղեալքս առ ՚ի քէն յայնմ ժամա-
նակի, որ է օր վերջին այսմ կենցա-
ղի, և օր առաջին երկրին կենդա-
նեաց : Քեզ հնազանդեցաւ միու-
թեամբ կամացն որպէս հօրն իւրում
ազգակիցն քո, էակիցն հօր անդրա-

նիկն Որդի մերովս կերպիւ . զքեզ
աւետարանեաց ճշմարիտ Աստուած
հաւասար և համագոյ հօր իւր հզօրի,
և զառ. 'ի քեզ հայհոյութիւնն ան-
քաւելի քարոզեաց, և իբր զաս-
տուածամարտիցն զքո հետեւոցն
չարաբանական բերանս կարկեաց, և
զիւրն շնորհեաց արդարն և ան-
արատն գտիչն ամենայնի որ վասն
մեղաց մերոց մատնեցաւ, և յարեաւ
վասն զմեզ արդարացուցանելոյ: Նը-
մա փառք 'ի ձեռն քո, և քեզ բարե-
բանութիւն ընդ հօր ամենակալի,
յաւիտեանս յաւիտենից. ամէն:

Դարձեալ ի իննեացի 'ի նոյն իարգ բանի,
միւլս վստահութիւնն լոսոյ հրաշապէս
յայտնեացի ազգեալ, աւետարանել վերջս-
րին զհիմն խաղաղութիւն:

Ե. Ազաչեմք և աղերսեմք արտա-
սուալից հառաչմամք յամենայն անձ
նէ զփառաւորեալ արարչութիւնդ
անեղծ և անստեղծ անժամանակ հո-
գւոյդ գթածի որ բարեխօսդ ես
վասն մեր յանմուռնչ հեծութիւնս

առ ողորմածդ Հայր, որ զսուրբանս
 պահես, և զմեղուցեալսն մաքրես և
 տաճարս կազմես կենդանի և կեցու-
 ցիչ կամաց բարձրեալդ Հօր: Արդ
 ազատեա զմեզ յամենայն անմաքուր
 գործոց, որ ոչ է հաճոյ քումդ բնա-
 կութեան. և մի շիջցին առ 'ի մէնջ
 լուսոյդ շնորհաց փայլմունք 'ի տե-
 սականացս աչաց իմաստից. վասն զի
 զքեզ ուսաք միանալ 'ի մեզ 'ի ձեռն
 աղօթից, և ընտիր վարուց խնկելոց:
 Եւ քանզի մինդ յԵրրորդութենէդ
 սլատարագի, և միւսդ ընդունի՝ հա-
 ճեալ ընդ մեզ հաշտարար արեամբ
 անդրանկի իւրոյ, իսկ դու ընկալցիս
 զմեր սլաղատանս, և յարդարեսցես
 զմեզ օթեանս սլատուականս ամե-
 նայն սլատորաստութեամբ 'ի վայե-
 լումն ճաշակման երկնաւոր գա-
 ուինդ, առանց սլատոժոց դատապար-
 տութեան ընդունել զայս անմահա-
 ցուցիչ մանանայս կենաց նորոյ փր-
 կութեան: Եւ հալեսցի 'ի հրոյս
 յայսմանէ գայթաղութիւնս մեր,
 որպէս մարգարէին կենդանախա-
 րոյկ կայծակամբն 'ի ձեռն ունե-

լեաց մատուցման . զի յամենայնի
քոյդ քարոզեսցի գթութիւն , որ
սէս Որդւովդ աստուծոյ՝ Հօր քաղ-
ցրութիւն . որ զանառակ որդին
մերձեցոյց ՚ի հայրենի ժառանգու-
թիւնն , և զպօռնիկան յառաջեցոյց
յերկնային արքայութիւնն արդա-
րոցն երանութեան : Այո այո և ես
մի եմ ՚ի նոցանէ . և զիս ընկալ ընդ
նոսին իբր մարդասիրութեան կա-
րօտեալ մեծի , Հնորհօք քո ապրեալ ,
զարեամբ Քրիստոսի ստացեալս : Զի
յայտմ ամենայնի՝ յամենայնի ծանի-
ցիքո աստուածութիդ ընդ Հօր փա-
ռաւորեալ համապատուաբար ՚ի մի
կամս և ՚ի մի իշխանութիւն գովու-
թեան , զի քո է գթութիւն և կարո-
ղութիւն և մարդասիրութիւն , զօ-
րութիւն և փառք յաւիտեանս յա-
ւիտենից , ամէն :

ԲԱՆ ԼԳ .

Վերադառնալ յաւելաւած կրկին հեծաւելան
նորին հսկողի առ նոյն աղերս մաղմանաց
Բանի .

Ի խորոջ սրբից խօսե ընդ Աստուծոյ :

Ա . Արդ առ այսոքիկ թշուառա-
ցեալ շնչոյս իմոյ իղձք , և առ քեզ
դաւանութիւնք յարմարականք , որ
բովանդակես բանիւ զամենայն՝ Աս-
տուած , զոր 'ի նախնին ճառեալ
և յերկրորդումս ցուցից : Իսկ յան-
դիմանութիւնս դրաբանականս՝ 'ի
կոյտս բազմութեան աղգաց , և
թարգմանութիւն ժողովրդոց , զայս
արգահատութիւնս մաղթողականս
նուիրեցի , զոր ներքնաշարեալքդ
սահմանադրեն դոհաբանութիւնք :

Ի հանդիսարանս խօսից ասենի Բանս Տաղ-
 Խանայ, որով հոգին Աստուծոյ հաշտեալ
 հասանէ յօգնականութիւն :

Բ. Աղաչեմ զանփութիսելի աէ-
 րութիւն ամենազօր հոգւոյդ հզօրի,
 առաքեա զցօղ քաղցրութեան քոյ,
 և բարեգործեա 'ի յանձին և յիշխա-
 նական ազգման զգայութեան զա-
 մենայն շնորհս բազմապարգև քո
 ողորմութեան : Եւ հերկեա զբա-
 նական անդաստան մարմնեղէն կար-
 ծրացեալ սրտիս՝ յընդունակութիւն
 արգասեաց հոգւորսերմանդ : Քում
 ամենիմաստ էութեանդ խոստովա-
 նիմք զամենայն պարգևս 'ի մեզ ծաղ-
 կեալ և աճեցեալ, որ ձեռնադրես
 առաքեալս, լցուցանես մարգարէս,
 ուսուցանես վարդապետս, բարբա-
 ռեցուցանես համերս, և բանաս ըզ-
 փակեալ ականջս խլից, որպէս ազ-
 դակիցն քո էակիցն հօր անդրանիկն
 Որդի քոյին գործակցութեամբ ներ-
 գործելով զայս ամենայն, քարոզեաց
 զքեզ Աստուած հաւասարակից իս-
 կութեանդ հօր : Շնորհեա և ինձ մե-

դաւորիս խօսել համարձակութեամբ
 զկենդանարար խորհուրդ աւետեաց
 աւետարանիդ, հետեւել արագա-
 թռիչ ընթացիւք մտաց ընդ անհուն
 ասպարէզս քոյինաշունչ կտակարա-
 նաց: Եւ 'ի մատչել իմ'ի գլուխ հան-
 դիսի մեկնութեան բանի՝ նախաժա-
 մանեսցէ առ իս գթութիւն քո, խօ-
 սելով յիս զարժանն և զպիտանիսն
 և զհաճոյսն քո 'ի ժամանակի, 'ի
 փառս և 'ի գովեստ աստուածու-
 թեանդ քո, և 'ի լրութիւն շինու-
 թեան կաթողիկէ եկեղեցւոյ: Եւ
 կարկառեա 'ի վերայ իմ զամենամերձ
 աջ քո, և զօրացո զիս շնորհօք գթու-
 թեանդ քո. փարատեա 'ի մտաց
 իմոց զմեզ մթութեան մոռացու-
 թեան, ապաքինեալ ընդ նմին զխա-
 լար մեղաց, ամբառնալ ուշիւ իմաս-
 տիցս՝ 'ի կենցաղոյս երկրէ 'ի բար-
 ձունս: Լուսաւորեա 'ի յիս վերըս-
 տին զծագումն անստուեր հրաշից
 գիտութեան աստուածութեան քոյ,
 հզօր, արժանի լինել առնել և ուսու-
 ցանել յօրինակ բարեաց աստուա-
 ծասէր լսողաց: Եւ քեզ ամենայն

փառք յամեայնի ընդ Հօր ամենա-
կալի և ընդ Որդւոյդ միածնի և բա-
րերարի , այժմ և յանվախճան յա-
ւիտեանս . ամէն :

Իսկ զհաւատոյ սահման բանի ըն-
տրութեան շնորհի կենաց կանոնի
առ համագոյ սուրբ Երրորդ ութեան
զայս վարդապետեցի , զոր շաւիղ
կարգիդ վերանկալէ :

Երրորդո-ւթեան անաշտայտիան նորոգ ըս-
փել ծախանո-ւթեան ազդեալ , Աստուծոյ ,
յոր ինչ 'ի Նիկիայն սահմանէցաւ հաւատ :

Գ . Խոստովանիմք և դաւանեմք ,
պաշտեմք և երկրպագեմք զզուգա-
փառ միութիւն ամենասուրբ Եր-
րորդութեանն , աստուածութիւն
անճառ , միշտ բարի , նոյնագոյ , հա-
ւասարապատիւ , անհաս իմաստից
թեոց սլացման , 'ի վեր քան զօրի-
նակ և անդր քան զնմանութիւն ,
գերազանց գոչով սահմանի անպա-
րագիր բացարձակութեամբ , յա-
ռաջ քան զհիմն յաւիտեանցս ան-
տարրափակ էութեանց ստեղծակա-
նացս կարգաց , օրհնաբանութեամբ

անթարգմանելեալ ամենահարուստ մեծութեամբ յաւէտ պսակեալ, հաստիչ ժամանակաց և որ 'ի ժամանակի ե՛ն կերպաւորեալք, ինքն պատճառ հանդերձիչ և յարմարապէս յօրինիչ տեսականաց և աներևութից: Ոչ անուամբ չափեալ և ոչ յորջորջմամբ նշանակեալ, ոչ որակութեամբ նմանեալ և ոչ քանակութեամբ կշռեցեալ, ոչ օրինակաւ ձևացեալ և ոչ որակիսութեամբ ծանուցեալ, ոչ 'ի թերութեանէ տարածեալ և ոչ 'ի լրմանէ ամփոփեալ, ոչ ուրեք երբեք գրաւեալ և ոչ 'ի տեղոջ վայրի երևեալ:

Դ. Հայր գթութեանց՝ ունող ամենայնի, և Աստուածհանուրց որ յերկնի և որ յերկրի, բաց 'ի բանէն մեայնոյ՝ որով զամենայն ինչ ունի. ստեղծիչ և թուիչ շնչոց ամենից, բաց 'ի հոգւոյն իսկակցէ որով զհամայնն կազմեաց:

Ե. Մինն յերջանկաւորաւ համազօր ահաւորութեանէ երիցն անձնաւորութեանց խոնարհեալ՝ իմերուստ անդուստ 'ի պտորինս, որ էրն իսկ

'ի բնէ անբաժ 'ի ներքնոցս՝ անկա-
 պուտ մնալով փառացն աթոռոյ, և
 անկարօտ դիմացն ծնողին սիրոյ, մը-
 տեալ 'ի սենեակ կուսին արգանդի
 պարզաբար, և ելեալ անտի յօդա-
 ւորաբար մարմին էապէս անորոշելի,
 անթերի մարդկու թեամբն և ան-
 պակաս աստուածութեամբն : Մի
 որդի հօրն միայնոյ, և միածին ան-
 դրանիկ աստուածամայր տիրածին
 կուսին, արարիչն յեղականութեամբ մարդ-
 ելով ճշմարիտ սկզբնածին . ահա ոչ
 զինի եղելոց երկրաստեղծիցս նմա-
 նութեան, այլ նոր և չքնաղ, թա-
 գաւորաց վեհափառ, որ ոչ ցուցաւ
 'ի դարս, և ոչ գոյացաւ 'ի ժամա-
 նակս, անդրանիկ ըստ սաղմոսողին,
 քան զամենայն թագաւորս երկրի .
 անապական խառնութեամբ կերպա-
 ցեալ զմերս 'ի մարմնի, ըստ օրինի
 հոգւոյ ընդ մարմնոյ, և ոսկւոյ ընդ
 հրոյ, և կամ յայտնապէս խիստ ասել
 լուսոյ ընդ օդոյ, ոչ փոփոխեալ և
 ոչ անջատեալ : Նոյն ինքն եկեալ
 կամաւորութեամբ 'ի խաչն մահու,
 իբր զգառն անարատ 'ի սպանդ վա-

րեցաւ, և հանդերձեաց զօրեղ ինքն իշխանութեամբ զարարածոց իւրոց փրկութիւն. չարչարեալ իսկութեամբ կենդանեօք՝ եղաւ ՚ի շիրմի անորոշելի յաստուածութենէն. եւ օրեայ թաղմամբն ՚ի դժոխս՝ սանդարամետականացն վհատելոցն բանտարգելիցն քարոզեալ ցուցաւ նորոգումն և լոյս: Եւ աւարտեալ զանօրինականացն զփրկանաւորն զանաւորութիւն, աստուածապէս վերակենցաղեաց. և կառավարեալ ՚ի թևս հողմոց ելեալ ՚ի Քրովքէս ամպով անքննութեան ծածկեցաւ. համբարձեալ գեր ՚ի վերոյ ամենայն երկնի, նստաւ ճոխութեամբ յաթոռն իւրական սկզբնաժառանգ հօրն հաւասարութեան, յորմէ և բնաւ իսկ ոչ մեկուսացաւ, անկորուստ առեցելովն և աննուազ սեպհականօքն: Որով և եկեսցէ ՚ի դատաստան հատուցման, քննել զծածկեալսն կշռութեամբ չափոյ արդար իրաւանց. որում սպասեմք և յոր աղօթեմք, հաւատացեալք յամենայնի՝ ամենայնիւ ամենակալ տէ-

րութեան նորա . որ արդարև մինն է միայն 'ի միայնոյն՝ 'ի միոյն փառակցութիւն յաւիտեան երկրպագեալ :

Զ . Բարեբանեմք միշտ և օրհնեմք ընդ Որդւոյ և ընդ Հօր և զՀոգի էութեան նոցին , ամենազօր , ճշմարիտ , կատարեալ և սուրբ , որ յանէից գոյացոյց զբոլոր եղեալքս ամենայն . ինքնագործ հոմիշխան երկուցն ևս ընդ նմին անեղծ և անսահման թագաւորութեան . որ ինչ սլառճառն առաջին և բանն ահաւոր նորին ինքնութեան , նոյն ինքն և հոգին բարձրացեալ : Բարի ինքնակալ , ամենից բաշխիչ զհօրն պարգևս 'ի գովեստ անուան փառաց միածնին . որ ազդեաց յօրէնսն , շնչեաց 'ի մարգարէսն , փչմամբ ազգակցին տպաւորեցաւ յառաքեալսն , կերպիւ աղանւոյ ցուցաւ 'ի Յորդանան 'ի մեծութիւն փառաց եկեղոյն , փայլեաց 'ի գիրս աւանդականաց , արար հանճարեղս , զօրացոյց իմաստունս , լցոյց վարդապետս , օծ արքայութիւնս , օժանդակեաց թագաւորս ,

եւ լերակացուս , հրամանատրեաց
փրկութիւնս , զմկրտեալսս 'ի մահն
'Քրիստոսի' 'ի բնակութիւն իւր մաք-
րազարդեաց . զոր հայր և Որդի , ըզ-
նոյն և հոգին ներգործեաց , և ինքն
է Աստուած խնկեալ տիրապէս ա-
մենայն յամենայնի :

Է . Քանզի ոչ նախաթուելովն
յերրորդութեանն ոք մեծ ինչ քան
զմիւսն , և կամ զկնի անուանիլն
նուաստագոյն առ նմանն , և կամ
'ի մինն ասելով խառնակութիւն գոլ
դիմացն , և կամ յերիցն տրոհումն
ուրոյնութիւն ել կամացն : Քանզի
անմեծար հայր ամենայնիւ , եթէ ոչ
զբանն ունիցի ինքեան զօրութիւն .
որպէս ոչ գոլով ընդ նմա հոգւոյն՝
անհագագ ոմն և անկենդան և առ
ամենայն հրաման նուազեալ : Իսկ
բանն եթէ ոչ անուամբ հօրն ծա-
նիցի , որք ոմն և կամ լքեալ և կամ
'ի մահացուէ ումեմնէ ոչէի : Որպէս
և հոգին եթէ ոչ 'ի սլաոճառէն
նշանակեսցի , ասլաշուք ոմն թափա-
ռեալ՝ իբր զշունչ ինչ անգասելի :
Այլ եթէ ոք հակաճառական բա-

նիւ յաւակնի կապտել զհայր 'ի յիւր մէ բանէն , որ թէ էր երբեմն յոր ժամ'ն չէր , և անբանութեանն բամբասանօք սլատուել վարկանի զվեհին մեծութիւն , և կամ ստրկութիւն տացէ բոլորին՝ ոչ բնաւ որաբար գուլով հոգևոր , որով այլ իմն գոյութիւն օտար մութանել և կամ ամբոխումն ինչ այլայլական յանարատ սլատիւ միութեան սուրբ Երրորդութեանն , զայնպիսիան քարամբք սլարսից հաւատոյ բանից , իբր զգթնդակ դևս գիմամարտիկս գազանականս հերբեալ 'ի միջոյ 'ի բաց հալածեմք , եգեալ 'ի նզովս զնոյնս ընդ նոսին՝ փակեմք ընդդէմ նոցին զկենացն մուտեկեղեցականս գաւթի : Ուստի զսուրբ Երրորդութիւնն փառաւորելով 'ի նոյն տէրութիւն միակցորդ հաւասարութեան , զուգաձայն սրբաբանութեամբ , հանգունատիսլ հարթութեամբ , օրհնեալ և փառաւորեալ յերկնի և յերկրի , 'ի ժողովս անդրանկացն , և յազգս երկրածնացս բանականաց , յաւիտեանս յաւիտենից . ամէն :

Ը . Արդ զայս գոչումն ծածուկ
խորհրդոց կերպաւորելոց յայսմ
մատենի՝ ամենաշուր ականջաց մե-
ծիդ Աստուծոյ ընծայեցուցի . սո-
վիմք սպառազինեալ, և ապա մօի
'ի հանդէսն : Այլ ոչ եթէ կարօ-
տեալ իմոյս ինչ ձայնի այսու մեծա-
նաս, որ մինչ չև ստեղծեալ էր քո
զամենայն՝ նախ քան զլինելն երկնի
փառաբանչօքն անմահից և երկրա-
ստեղծս բանաւորօք, դու քեզէն 'ի
քումդ լըութեան փառաւորեալ
իսկ էիր . այլ զի զմերժեալս զիս յար-
գեսցես, անճառ քաղցրութիւն,
ճաշակել զքեզ բանիս հաղորդու-
թեամբ : Իսկ զինչ պարտ իցէ ըստ
արքունական հրամանիդ կենաց կա-
նոնիդ ասել, ադոնայի տէր, և զհրա-
մայեալ պատուէրդ ոչ առնել . որ
ինձէն իսկ զիս զոսկեզէն տախտակս
խօսուն՝ նուիրեալ քումդ սլատգա-
մի, զգրեալս մատամբդ Աստուծոյ
եղծի, որ և խորտակելն է իրաւացի .
և ես տխրատեսակ մրով զերկրորդն
նմանութիւն առեալ հայթայթեմ :
Այլ արդ քանզի բազմօք սլաղա-

տեցայ դրուակօք խանդաղատակա-
նօք, որ ոչ է գրեալ 'ի յայս կարգ-
ձայնի, լուր բարեգութ, ըստ սմին
բանի այնմ ամենայնի: Եղիցի և այս
աղերս բարբառոյ հայցման աղօթից
յօդեալ ընդ նոսին. թերևս 'ի մաք-
րոց և 'ի կամարարից այս նուէր հա-
ցի պանից բաղարջուց իւղով զանգե-
լոց 'ի սեղան փառացդ քոց մատիցէ:

Թ. Այլ դու բարերար և յամե-
նայնի մարդասէր, Քրիստոսդ մի
Աստուծոյ միոյ, հզօր և ամենակալ,
որ յաղթես գթութեամբ խնամոց
քաղցրութեան քո, ոչ հասարակա-
կանաց միայն մարդկութեանս իմոց
գոյակցաց, առ որս յաւէտ է ամ-
բօխութիւն և բիւրամասնեայ հա-
կառակութիւն, այլ և հրեշտակացն
անախտականութեան, նաև և ևս
քան զայս՝ սրբասնէլոցն անարատու-
թեան. յորոց մի էր և հեղիաս, ո-
րոյ ցոյցք խստութեանն 'ի Քորեբ
լէրինն շանակեցաւ յերիս օրինակս,
'ի շարժումն մեծ, 'ի հողմն ուժգին,
'ի հուրն կիզանողական. իսկ քոյդ
հեղութիւն երկայնմտութեան 'ի

հանդարտութիւն մեղմութեան օգոյն քաղցրութեան . քանզի կամաց ողորմութեանց դու միայն ես , ըստ գրեցելումն : Ասան զի թէ և հաճոյք գտան մերասերքս առաքինութեամբն յեղանակեալ յայլնմանութիւն վերնային , սակայն երկրածինք են և նոքա , ընտրեալք 'ի մարդկանէ . իսկ դու ոչ ունիս չարանալ իսկութեամբ բարիդ , յամենայնի օրհնեալդ , ամենեւին փրկութիւնդ , ամենայնիւ հանգիստդ , համայնից անդորրութիւնդ , համօրէն ակստացելոց դեղ առողջութեան , աղբիւր ջրոյ կենդանւոյ ըստ Երեմիայ : Դարձաւ իս և ողորմեա ինձ , որ այնքան ծարաւես պասքիս անկարօտդ Աստուած իմում փրկութեան , մինչ զի զուարթնոցն երկնից անմահից օրհնաբանողաց բան իմն ընծայեցեր մարդկօրէն փրկական քահանայապէս և քաւչապետաբար՝ անեղծական յարակայութեամբ մշտնջենաւոր սաղատանս օրհնեալդ քո գթութեան 'ի մերոց գիմաց կենցաղակնաց վասն իմ լքելոյս հաշտութեան

մաղթել, ողորմեա Երուսաղէմի . որ
է լուսաւոր խորհուրդ յայց ելանե-
լոյ մեծիդ յայտնուածեան առ հրեշ-
տակականն թափուր տեղի ստոր-
անկելոց 'ի ձեռն մարդկան՝ քո կը-
ցորդուածեամբ աւետարանեալ ա-
ռակաւ այսր օրինականս , Երուսա-
ղէմի :

Ժ . Արդարեւ լուար բարեգութ ,
անսացեր թագաւոր , ունկնդրե-
ցեր կեանք և յոյս , 'ի միտ առեր
երկնաւոր , յարգեցեր հօր , նկա-
տեցեր ծածկագէտ , տեսեր խնա-
մակալ , կարեկցեցեր անպատում ,
խոնարհեցար միշտ բարձրեալ ,
նուաստացար ահաւոր , յայտնե-
ցար անճառ , ամփոփեցար ան-
սահման , քանակեցար անքնին , մա-
ծար ճառագայթ , մարդացար ան-
մարմին , շօշափեցար անքանակ , կեր-
պաւորեցար անորակ , լցեր խակ-
պէս զաղաչողացն բաղձանս : Դու
խկ եղեր թշուառացելոյս ինձ՝ ձայ-
նիւ զուարթնոցն՝ բարի բարեխօս ,
միջնորդ կենդանի , պատարագ ան-
մահ , սպանդ անվախճան , նուէր

մաքրութեան , ողջակէզ անծախ ,
բաժակ անսպառ : Ահա ողորմած ,
մարդասէր , օրհնեալ , միշտ կատա-
րեսցես առ մեղուցելոյս զբարե-
բաստութիւն կամաց քոց կենդա-
նատուաց , գովեալ երկայնամիտ . և
քեզ վայել է փառք յաւիտեանս .
ամէն :

ԲԱՆ ԼԵ .

Վերստին յաւելոած իրիկն հեծոթեան
նորին հսկողի առ նոյն աղէբս մաշկմանոյ
բանի .

Ի խորոյ սրտից խօսք ընդ Աստուծոյ :

Ա . ԵՒ արդ , տէր զօրութեանց ,
մեծութիւն ահեղ , անտարակոյս տե-
սաւորութիւն , կամք ամենաընդար-
ձակ , առատութիւն անսպակաս , մի-
ոք զօրեսցէ տօնել հանդիսիւ սար-
երգութեամբ 'ի միոյ կաթուածոյ
ցօղոյ քումդ բարութեան , որ ցանկ
դեգերիս պատրաստել պատճառս

հնարից խմում փրկութեան : Եւ զոր մեծն է գրեցից պատմել յապառնիսն . քանզի ոչ անուանեցար հրեշտակասէր , և որ զպետութիւնս նոցունց հաստատեցեր , այլ և զերկինս զամբարօքնոցին զմատանց քոց գործ , ոչ գրեցեր երբէք սիրել զնոսա . այլ առեր 'ի պատիւ մեծաց գովեստից առաջին դասեալ զմարդասիրութիւնն : Ասան որոյ կրկին մեծացուցեր քեզ անուն անճառ 'ի խորհուրդս սոսկալիս . զերկնայինս լուսակերպիցն կոչեցեր զնոսին սալասաւորս և գլխաւորս յատուկ մատակարարութեանց . իսկ զստորնային ծնունդս մահկանացուաց տիրական և աստուածական պաշտելի ահուամբդ պերճացուցեր : Անցեալ վերստին ըստ սահման կշռութեան չափոյ , լայնեցեր քեզ կտակս գրոց ճառից անբաւից զանասակ ծորմանն ծայրագունին վերնում բարութեանն : Եւս և 'ի մարդանալդ քո միդ յէութեանէն , ոմանց վասն ինքեանց և կիսոց վասն այլոց զեղեր առատութեամբ զտուրս կենաց , ա-

րուէստս բազմօրինակս , սքանչելիս
 աստուածագործս , նշանս ճշմար-
 տատեսիլս : Որպէս զի թէ անգամա-
 լուծին պակասելոյն 'ի հաւատոցն
 հոգաբարձացն առաջարկու[թեամբ
 զցոյցս յուսոյն՝ գ[թացեալ ողորմե-
 ցար , և ո՞րչափ զօրեսցէ առաւել
 քան քո ամենակար առ ախտալից
 մարմնոյս մաքրու[թիւն աղաղակողիս
 հառաջման . քանզի արդարեւ մեծ
 են չափք հրաշից , քան զանմաք-
 րեալս հոգի սուրբ հաստել , զլուա-
 ցեալս սլատիւեր անտիրելի ազտոյ
 ներգործել . նա զի և երկրորդս ա-
 ռաւելու[թեամբ յաւազանին շնորհ
 յաճախեալ՝ զփառսն հայրենի բար-
 ձրացուցանէ :

Բ . Դու ես աէր որ սրբես զմեզ ,
 որպէս ընտրեցելոյն քո նախատաւ-
 ւորեցեր Մովսէսի . դու ես , որ 'ի
 մեզս և յանօրէնու[թիւնս վերակացու
 եղեր տոհմին Յակոբայ , մինչ յե-
 գիպտացւոցն երկրի ընդ խաւարն
 հե[թանոսաց ընտանենային : Դու ես ,
 որ օրէնսդէտ առնես զմեզաւորսն
 'ի ճանապարհի , ըստ բանի երգո-

ղին Դաւթայ . դու ես որ փոխա-
տրես զքարեղէն սրտից կարծրութի
'ի լոյծ կակղութեան մարմնոյ դոյ-
ութեան բանի ընդունելութեան :
Դու ես, որ բաւես ընձեռել սիրտ
այլ, և ճանապարհ մի՝ երկնչել 'ի
քէն զբովանդակ կենացն սահման .
դու ես, որ տաս զերկիւղ քո 'ի միտս
խտութեան առ քեզ ուշ ունել
հաւատովք, ըստ մարգարէիցն ձայ-
նի :

Գ . Զօրհնեալ քո շրթանցդ զաշ-
խարհաստեղծ բերանոյդ զաստուա-
ծեղէն անձրևացդ զկեցուցանողդ
կաթուած մատո լսելեացս դրանց
բացարան, որով զօձին խորամանկու-
թիւն բանսարկուին թիւնից բարձ-
ցես և բժշկեսցես : Ամենակալդ ձե-
ռօք զխօսականացս շարժողական
դործի ըմբռնեալ ազդեա զօրութիւն
ձայնի, որ տաս բնաւից ընտրութիւն
բանի . զի դաստիարակեալ զսրտ-
շաճականն՝ մի յանդգնաբար խօսե-
լով իբր զնախնին լքայց 'ի յուսոյդ,
և անբանութեան մատնեցայց վա-
նեալ յորսողէն : Լուսաւորեա վե-

րըստին՝ զխաւարեցեալ հոգւոյս աչս
 կենդանաբաշխ աջոյդ կարկառամամբ,
 զի մի համարձակութեանն շիջեալ
 լապտեր շնչմամբ վիշապին՝ 'ի ներ-
 քոյ գրուանին ստորածածկեցայց :
 Բարձ զանօրէնութիւնս իմ, տէր, և
 ընկեա 'ի խորս ծովու . որ է փոքր
 առակ մեծութեան քումդ անբա-
 ւութեան, ըստ մարգարէին, զիմս
 ընկղմել չարութիւն : Վանգնեա կոր-
 ծանեալս անձին նշան վստահու-
 թեան, զի մի յուսահատութեանն
 կոթող կառուցեալ զծածկեցելոցն
 բողոքեսցէ : Բաց, հզօր և գլխած,
 զբժշկարանիդ կենաց վարդապետա-
 րան, զի զառ ի ներքոյսն մշակու-
 թեան կորուսչին սերմանց՝ մանդա-
 ղաւ կամացդ հուպ առ արմատ խու-
 ղեալ հնձեսցես : Դէմ եղեալ հե-
 տեւել առ քեզ բոլորիցդ Աստուած՝
 պետրոսեան օրինակութեամբն, 'ի
 կենցաղիս ծովու մեղանացս ալեաց
 ընկղուղայ . մատո ժամանեա զաջդ
 կեցուցիչ յօգնականութիւն ինձ սա-
 սանեցելոյս : Ընդ քանանուհւոյն
 ձայնի 'ի խորոց սրտիս սլաղատիմ,

սովեցեղոյս աստղականաստղաս կաղ-
կանձողական ամենաթշուառ վտան-
գաւորիս, ապրուստ կերակրոյ փրշ-
րանաց հացի 'ի բազմազեղգ քո սե-
ղանոյ մասնաւորեացես: Արա փրը-
կութիւն նիւթոյ խորանիս որդւոյս
դառնութեան, որ եկիր խնդրել և
կեցուցանել զիս զկորուսեալս: Զի
քո է մեծութիւն, յաղթութիւն և
զօրութիւն, և դու ես քաւութիւն
և բժշկութիւն, նորոգութիւն և երա-
նութիւն, և քեզ վայելէ փառք և
երկրպագութիւն յաւիտեանս. ա-
մէն:

ԲԱՆ ԼԶ.

Վերստիս յաւելոած իրիին հեծումեան
նորին հսկողի առ նոյն աղէրս հաղթանաց
Բանի.

Ի խորոյ սրբից խօսի ընդ Աստուծոյ:

Ա. ԵՒ քանզի անթիւ են յաճա-
խեցեալ և դերազանցութեամբ միշտ

առաւելեալ փրկանաւորդ արգասիք
 չնորհաց առ սլարտուցս իմոց առա-
 ւելութիւն, չարչարանացդ հանդէս
 և յանձնառութիւն : Զափդ ամ-
 փոփիչ ամենից հոգւոց գոյից արա-
 ըիչ 'ի գործարանի մահուն նշանի
 խաչին հեղուսեր, զի զձեռնարձա-
 կութիւնն իմ ընդդիմութեան կա-
 մաց քոց լքցես : Զընթացողականդ
 լծակցութիւն երկոցունց ոտիցդ կե-
 ցուցողաց՝ յանարգելութեա սլառ-
 ճառ՝ 'ի սլատժարանի փայտին մա-
 ծուցեր, զի զփախուցեալս վայրա-
 գութիւն թշուառացելոյս գրաւա-
 կանեսցես գթածաբար :

Բ • Ոչ գօսանալ ձեռաց կռփողացն
 հրամայեցեր օրհնեալ գազաթանդ,
 որ զթգենւոյն տունկ առ ժամայն
 չորացուցեր, զի և զառ իս ներեւոյդ
 օրինակ կանխաւ աւետարանեսցես :
 Ոչ գանողացն ապիրատութեան ըզ-
 խոռտովանեալդ Աստուած սպառ-
 նացար, որ զարուսեակն մթացուցեր,
 զի մահացելոյս անձին բարութիւն
 հանգստեամբ հանդերձ գործեսցես :
 Ոչ զհայհոյչացն հնարաւոր չարա-

բանութիւնն կապտեցեր, որ զլուսնին սլատկեր երանգաւ արեան գունեցեր, զի զանհամարձակ լեզուս 'ի գովեստ քեզ զօրացուսցես: Ոչ նախատողացն մոլեգնութեան սաստեցեր, որ զտարերս սասանեցեր, զի զթշուառացեալս գլուխ գթութեանըդ օծմամբ իւղեսցես: Ոչ 'ի մոլորեցուցիչն կարգալ զքեզ աստուածասպանիցն՝ զօգուած ծնոտիցն բաժանեցեր քաղտեալ 'ի միմեանց, որ զկարծրութիւն վիմացն հերձեր, զի զանունակս բարեաց հոգիս՝ 'ի բերմանէ ընդունայնութեան ողորմութեամբ հանդարտեցուսցես: Ոչ ըզսլահապանացն սուրս ընդերաց իւրեանց մատուցեր, որ զորովայն օձին սահեցման հողոյ մատնեցեր, զի ըզտառապեալս մարմնոյ ոսկերս իբր 'ի գանձարանի սլահեալ, կենաց յարութեան արժանացուսցես: Ոչ 'ի կնքեւն զշիրմին փականս կենդանակիր քո գերեզմանին անդրէն յորսայսեալս զնոսին յանդունդս երկրի սուղեցեր, զի 'ի տապանակի անձինս զնշխար լուսոյդ հանգուսցես:

Ոչ 'ի համբաւելն զքեզ կորուսեալ ,
 և իբր զերկրաւոր մարմին գողացեալ ,
 համայնաջինջ և ամենասպառ զսերմն
 ծննդոցն կրճատեցեր , զի զիս զա
 նարժանս յիշատակի ընտրութեան
 բարեաց՝ անկորուստ և անվնասելի
 ընդ փրկեցելոցն հաղորդեսցես : Ոչ
 յարժաթոյն կրկնակապէն կաշա
 ուած գութիւն , որ 'ի գանձարանէ
 հօր քում նուիրանաց քեզ դրաւ
 մատնութեան և անարգութեան
 մասնաւորեցին՝ զուրացողացն մո
 լեգնելոց , ըստ հին հարուածոց հա
 նոյն Մովսէսի՝ յարձան քարի յե
 ղանակեցեր , զի զիս զվրիպեալս 'ի
 հաստատութեանց և ընդ իշխանու
 թեամբ մահու վաճառեալս՝ արեամբ
 քո փրկեալ , 'ի հաստատութիւն վի
 միդ կառուցես : Օրհնեալ կրկին ,
 օրհնեալ վերստին , յամենայնի միշտ
 օրհնաբանեալ յաւիտեանս յաւի
 տենից . ամէն :

ԲԱՆ ԱԵ .

Վերստին Եւանջելիս Իրիին Կէծաւն
նորին Կախիտի առ նոյն աղէրս Տաղլեանաց
Բանի .

Ի խորոյ որսին խօսք ընդ Աստուծոյ :

Ա . ԱՐԴ այդ գումարտակ վերա-
դասեցեալ բարեշնորհութե քոյդ
պարգեաց առ իմս երախտիս, ով ա-
մենագութ բարերար գովեալ և ա-
մենազօր, թէ և սակաւք շարագրե-
ցան աստանօր եղեալ, այլ արքայա-
զունք են և իշխանականք ինքնակա-
լութեանց, որդիք զօրութեանց,
ծնունդք վեհից, մեծափառք, լու-
սանորոգք և հրաշապատիւք . յաղ-
թողական վերամբարձութեամբ գրօ-
շիւք հռչակեալք ըստ գլխոց գլխոց
պսակապաճոյճ գեղազարդելոց, բե-
րեալ ընդ ինքեանս անթիւ պետու-
թիւնս օրհնաբանողաց, համբոյրս
հեզս երջանիկս և խաղաղականս աս-

տուածային հարազատութեանց այ-
նոցիկ նահանգաց, զորոց մարդարէն
մաղթեաց ասելով. Չարթո տէր զգո-
րութիւնս քո, և եկ կեցուցանել ըզ-
մեզ. որք յոյժ զօրեն հալածել զմեզս,
և զանյուսութեանն կարկուտ հալել
և փախուցանել, քան թէ նախա-
մարտիկն զինուորութիւն երկնային
պարուն զգիշերավարն խաւարասէր
սկզբնաներհակ բարւոյն Աստուծոյ:
Քանզի և զբնաւն այսքանեացս ձրից
որ 'ի բարձրելոյն ինձ անձրևեցաւ
տկարիս, թշնամւոյս և ապախտաւոր
ծառայիս, անճառ է ասել. իսկ եթէ
համարձակեսցի ոք զօրել խօսել, ըզ-
սակաւս 'ի բազմացն քան թէ զիս-
կութիւն համանգամայնիցն. առայ-
սոսիկ զառաջին նիւթն յիշելով
յորմէ հաստեցաւն, իբր զտկար ոք
նկուն 'ի զօրութենէ մեծէ հերքեալ
պարտեսցի:

Բ. Այլ թէպէտ և այսպէս գրեցի,
և դարձեալ զնոյն վկայեմ առ թերի
խակութիւն հողոյս՝ և կատարելու
թիւն հաստողիդ, և առ բարիսն իմ
չարժանութիւն, սակայն ամենալոյս

աննախանձ և բազմազեղուն գովեալ
 արարչութեանդ զօրեղութեան վա-
 նեալ են կարծրութիւնք արտաբե-
 րութեան սրտի բանսարկուն . որ
 քարին առակաւ՝ յուսահատն վհա-
 տութեան , սպառմամբ խոսրանման
 աղբերացս երկուց , որ 'ի զգայա-
 կանս Եդեմայ բղխել պատրաստեաց
 տնկողն , զի ոռոգեալ ծաղկեացի նո-
 վաւ որ 'ի յիս բարեգործութեան
 կենսատունկն գրախտ , ահա մի ցա-
 մաքութեամբ արտասուացս՝ աղան-
 դահնար պատրանօք՝ չարաչար խո-
 րամանկեացէ վերստին հանել 'ի
 փափկութենէ նախնոյ վիճակին :
 Իսկ յորժամ կացցէ Աստուած համ-
 բարձեալ հրաշիւք արուեստից 'ի
 մէջ աստուածոց հաշտարանացն խա-
 ղաղութեամբ , բարձեալ ընդ ինքեան
 զնորհացն կտակ , առ որ ամենայն
 փասակարութիւնք խարդախութեց
 և կարճմտութիւնք սրտնեղութեց
 իբր ընդ վիմեղէն լերին պնդութեան
 բախեցեալ ցնդին , ջրոյ օրինակաւ
 սակաւու հեղեալ , և կամ հողոյ խոր-
 տակմամբ փշրեալ :

Գ. Արդ չե իմ կշտամբանքս ըստ
 ձայնին Յորայ 'ի մարդկանէ իցեն ,
 այլ յամենատես աչաց վերին հրա-
 մանիդ , մտեալ ընդ խղճիս տագնապ-
 երկիւղիս , սոսկամ սասանեալ յա-
 մենայն կարծեաց . ապաւինիմ և արդ-
 անձամբ բեկելով 'ի յոյսդ հաստա-
 տուլթեան կենդանի անեղծ . զի ո.
 ղորմուլթեամբ նայեցեալ 'ի յիսիբր
 'ի սլարտաւոր կորստեան սլաութոյ ,
 առաջի բարերարուլթեան երկնայ-
 նոյդ յանդիման եղեալ ապաճեուն
 անթոշակուլթեամբ , զքոյդ երախ-
 տիս անպատում փառաց բերելով
 ընդ իս՝ յուշ քեզ արկանեմ . որ ոչ
 մոռացմամբ զբաղեալ նիրհես , և
 ոչ թարթափմամբ աչաց ընդմիջեալ
 զհեծուլիւն կրից անտեսես : Աե-
 րացո յինէն , աղաչեմ զքեզ , խաչիւղ-
 լուսոյ զխեղդ վտանգիս , հոգարկու-
 թեամբ տրամուլթեանդ՝ զտարակու-
 սելի տխրուլթիւնս , փշանիւլթ սլա-
 կաւն՝ զբողբոջ մեղացս , զարկուա-
 ծով գանին՝ զհարուած մահուս ,
 ապտակին յիշմամբ՝ զկարիս ամօ-
 թոյս , թշնամանօք թքոյն՝ զանգոս .

նեղի գարշուծիւնս, լեղւոյն ճաշակ-
մամբ՝ զհոգւոյս դառնուծիւն: Ահա
քո են այս ամենայն բարուծիւնք
անբովանդակելիք՝ Աստուծոյ միոյ
միածին որդի. առ որովք զչարու-
ծիւնս իմ յիշատակեալ՝ զամէնօրհ-
նեալ անուն քո կարգամբ բարձր ա-
ղաղակաւ իմանալեացս պաղատա-
նօք: Տես ՚ի խոստովանուծիւն զըղջ-
ման պարտուծեան ամաչեցելոյս,
և տուր ողորմուծիւն որդւոյս սա-
տակման մահուն անմահի. զի ՚ի
բազմուծեան իմոցս մեղաց՝ վերստին
կրկնեալ նովին աճեցմամբ առաւե-
լուծեամբ՝ քո ողորմուծիւնդ աւե-
տարանեացի, հռչակեալ հնչմամբ ա-
հաւորուծեան յերկնի և յերկրի:
Եւ քեզ ընդ Հօր Հոգւովդ սրբով
փառք յաւիտեանս. ամէն:

ԲԱՆ ԼԸ .

Վէրսիին յաւելոած էրիին հէծումնէան
նորին հսկողի առ նոյն աղէրս մաշկանաց
բանի .

Ի խորոյ սրտից խօսք ընդ Աստուծոյ :

Ա . ԲԱՅՅ արդ որպէս երբեմն
յայլ ընթերցուածի որ 'ի սկզբնա-
ւորականացն կարգի՝ զմեղանացն
զխաւարային ծնունդս գլխաւորացն
օրինացն մարմնականացն անդամոց
գրեցի , յորոց տիրեցայ ժառանգս
մահու , նոյնպէս և յայսմ սահման
ընտրութեան բանի զլուսածնեւոցն
զազատարարն օրէնս հոգւոյն կե-
նաց որ 'ի տէր Յիսուս՝ յիշատակեցից
նուազս յոքունց , իբր յանբաւ բազ-
մութեանց ծովու կաթիլ մի առեալ :

Բ . Քանզի են արդարեւ կայսե-
րականք ոմանք 'ի բարձրութեանն
դահի բազմեալք , թռչակաւն շնոր-
հաց լցեալք և հարստացեալք : Թա-

գաւորն և սիրեցեալք իւր , արքայն
 և պատուաւորք իւր , պսակեալն և
 իշխանականք իւր , բարեհռչակեալն
 և հնչմունք իւր , յաղթողականն և
 փողք իւր , զօրաւորն և մարտիկք
 իւր , գովեցեալն և փառք իւր , փե-
 սայն և պարաւորք իւր , դշխոյն և օ-
 լիորդք իւր , փեսաւերն և հանդեր-
 ձանք իւր , ազատութիւնն և շնորհք
 իւր , այցելութիւնն և ձեռն իւր ,
 խոստումն և քաւութիւն իւր , պահ-
 պանութիւնն և աջ իւր , պարգէն և
 զարդ իւր , նշանն կենաց և ամրու-
 թիւն իւր , կնիքն և նկարագիր իւր ,
 ամսն և հովանի իւր , արուեստն և
 հրաշք իւր , հոգին և անեղծութիւն
 իւր , բանն և կատարած իւր , ուխ-
 տագրութիւնն և լրումն իւր , զօրու-
 թիւնն և հրամանք իւր , լուացարանն
 և սքանչելիք իւր , մանանայն և անա-
 պականութիւն իւր , վէմն կենդանի
 և վտակք իւր , սիւնն հրոյ և ճառա-
 գայթ իւր , որոտումն և ազգմունք
 իւր , յոյսն վերին և փրկութիւն իւր ,
 ծառն օրհնութեան և սրտուղք իւր ,
 բարունակն և բարութիւնք իւր : Եւ

զի մի՞ զբնաւն ասելով յամենայնէն վերիպեցայց, իբր յարեգակնէ այլայլեալ աչաց տկարութիւն, 'ի շատն ասել լռեցից և 'ի սակաւն ժամանեցից, բաւականացեալ ամէնապիկար կարիւ :

Գ. Բայց աւաղ յաւէտ աստանօր թշուառացելում եղկելի անձինս, քանզի կարգ բանիս բերէ ինձ խառնել ընդ ձայն աւետեացս բողոք դու թիս. վասն զի ընդ այսոսիկ առննթեր սորին գայ արդարութիւնն և կշիռքն, վճիռն և հատուցմունքն, քննութիւնն և լոյսն, յանդիմանութիւնն և ղամբարքն, մերկութիւնն և պատկառանքն, յայտնութիւնն և ամօթն, ամբիժն և վաստակքն, թիւրեալն և պատիժքն :

Դ. Դարձեալ վերստին աշխարհըրկին եղկելոյս, քանզի գայ հասանէ առ հասկ հասակիս անհնարին բարկութեամբ մանգաղն առ հունձսն, դատաւորն առ ատեանն, հղօրն առ բեմն, սպառնացեալն առ կորուստն, բաղուկն առ դատաստանն, գաւազան խրատուն առ հարուածն, ըս-

պառազինութիւնն առ նախանձն ,
 հովիւն առ ընտրութիւնն : Քանզի
 բանն զոր խօսեցար ընդ իս , նա դատի
 զդատապարտեալս 'ի վերջնումն ա-
 լուր հատուցմանն : Այլ կանխեա ,
 բարեգութ , նախընծայ քաղցրու-
 թեամբ առ նուազ հեծութիւն վա-
 րանական երկիւղիս , և զօրութիւն
 ընձեռեա ձեռամբդ օրհնութեան 'ի
 յետին տագնապիս առաջինդ քո օ-
 գնութեամբ մխիթարեւ. բժշկեւ. քա-
 լեւ և կենագործեւ : Եւ քեզ փառք
 յամենայնի յաւիտեանս յաւիտե-
 նից . ամէն :

ԲԱՆ ԼԹ.

Վերստին յաւելոած իրիին հեծոմեան
 նորին հսկողի առ նոյն աղերս մաղկանաց
 բանի .

Ի խորոյ սրբից խօսք ընդ Աստուծոյ :

Ա . ԵՒ քանզի զկերպարանն ա-
 ռաջին լքի 'ի վնասակարին թելա-

դրու[թե՛նէ իմովս ծուլու[թեամբ կո-
րուսեալ՝ի սպառ , ցուցից արդ այժ-
մուս զՀնոյն յիս տեսակ . ողորմելի
հեծու[թեամբ թախծեալ՝ի հոգի ,
անաչառ խայտառականօք հրապա-
րակաւ ՚ի յեկեղեցիս բազմու[թեան
ազգաց վերապատմեցից բարձր ձայ-
նիւ , բարբառով մեծաւ աղաղակե-
լով :

Բ . Մատեանս շնչական բարդեալ
՚ի յինքեան ներքոյ և արտաքոյ ողբս
և վայս և ձայնս , ըստ տումարի տես-
լեանն Եղեկիելի , քաղաքս անսպա-
տուար և անմահարձան , յարկս ու-
նայն ՚ի դռնափակաց ամրու[թեանց,
աղս տեսակաւ՝ այլ ոչ համեղու-
[թեամբ , ջուրս աղտաղտին անախոր-
ժելի ծարաւեաց արբման , գետինս
անօգուտ հերկագործու[թեան , սահ-
մանս լքեալ հեղեղավայրս կնիւնոյ ,
խոսրանացեալ և տատասկաբեր ան-
դաստանս , աստուածախնամերկիրս
անձնաւոր՝ որ բանսարկուին սլառ-
րանաց մշակեցայ , իւղընծիւղ փայ-
տըս պտղակորոյս , հատանելի ծառս
ռնայնաբոյս , կրկնամեռ խօսուն

տունկս անյոյս , ամենաշէջ ճրագա-
րանս անլոյս : Արդ վերստին առ-
սոյն բերելով զայս նմանութիւն
աւարականաց , բազմօք կրկնեցից .
որ ամօթոյն դառն պատուհասս սլա-
հեալ կայ հիւքոյս , կրճումն ատա-
մանց և անկէտ լալումն աջաց եղկե-
լոյս , հայրական ցասումն անսպու-
ժելի՝ դառնութեան որդւոյս , ա-
պականութիւն աննորոգելի՝ մեղու-
ցեալ մարմնոյս , նոր կշտամբութիւն
գտողիս չարեաց՝ ախտացեալ հո-
գւոյս , տարտամ տագնաալի տարա-
կուսանաց ելից գերելոյս , զոր եր-
կնային զօրքն մատուցանեն թշուա-
ռացելոյս , 'ի խրճունս որոմանցն
վկայելով՝ վտանգեցելոյս , 'ի ձայն
ահարկու զանբժշկութիւնն ազդել
լքելոյս :

Գ . Ահա արդարեւ երգս կատակ-
երգութեան ջնարահար սլոռնկի ,
յածեալ և կոծեալ քաջ հնչեցու-
ցեալ ողբս ողորմելիս և զկծեցու-
ցիչս , ըստ առակաւոր բանին Եսայ-
եայ՝ որ 'ի պատգամին Տիւրոսի :
Զի թէ նա զդիպուածն փոքր ան-

ցից ապառնեացն 'ի մօտոյ իմն տալա-
 ւորեալ, բողոքէր դիմակս դիմակս
 կերպից կերպից աւաղականաց՝ ըստ
 կոծողացն կաքաւելոյ, իսկ առ իս
 որչափս և որսկիսիս ձայնս մըմնջե-
 ցից վհատեցուցիչս. որ դաշտտեանն
 տեառն սպասեալ առանց վրիպա-
 նաց, մնացի անպատրաստ և անհան-
 դերձելի: Արդ եթէ զդատաստա-
 նացն ահաւորութի կրկնեցից, բազ-
 մացուցից ինձ աշխար. ապա եթէ
 զփորձն իսկութեամբ ցուցից, յա-
 ճախէ ինձ երկիւղ. իսկ եթէ զկեր-
 պարանացն տեսիլ գրեցից, առաւե-
 լուն ինձ հատուցմունք, զի կանխաւ
 նկատեալ զսոյնս և ոչ անադան ա-
 պաշաւեցի: Այլ խնայեա յիս, դը-
 թած, մարդասէր, հզօր, բարերար,
 ամենապարզ և Քրիստոս թագաւոր,
 օրհնեալ յաւիտեանս. ամէն:

ԲԱՆ Խ.

Վերադիմ յաւելոած իրիկն հեծումնեան
նորին հսկողի առ նոյն աղէրս մաղկանաց
Բանի .

Ի խորոյ սրբից Խօսք ընդ Աստուծոյ :

Ա. ԱՄԵՆԱԿԱԼ Աստուած բա-
րերար ստեղծիչ բոլորից՝ լուր հա-
ռաչանաց ձայնիս վտանգի , և յեր-
կիւղէ տագնապի ապագայիցն կար-
ծեաց փրկեա կարող զօրութեամբ
զերծեալ 'ի սլարտեաց . քանզի բա-
ւական ես յամենայնի առ ամենայն
հնարս զօրանալանբաւ մեծութեամբ
և իմաստութիւն անսահմանեւեալ :

Բ. Եւ քանզի ուշիւ մտացս տե-
սեալ 'ի հեռուստ զհանդերձելոցն
հանդէս ահաւորափայլ , նկատեմ
ինձէն աստանօր կանխաւ զտիւն լու-
սոյ սրբոցն յուսոյ , զօրն խաւարի
պատժապարտիս պատուհասի . ուս-
տի ոչ զօրէ ոք յէիցս առ պատասա-
րան փախստեան . ոչ վեհք վհից ,

ոչ բարձրութիւնք լերանց, ոչ ան-
 ձաւք քարանց, ոչ կարծրութիւնք
 արձանաց, ոչ ծերսւք ծակաց, ոչ
 փասլարք փոսից, ոչ սորք հեղեղաց,
 ոչ բաւիղք խորշից, ոչ շտեմարանք
 յարկաց, ոչ ծածկութիւնք սենե-
 կաց, ոչ եմակք հովտաց, ոչ ծոր-
 ծորք դժուարաց, ոչ վերադրու-
 թիւնք բլրոց, ոչ արձակմունք շնչոց,
 ոչ անբաւութիւնք ծովուց, ոչ սա-
 հանք յորձանաց, ոչ հեռաւորու-
 թիւնք եզերաց, ոչ ողբմունք ձայ-
 նից, ոչ հեղեղք արտասուաց, ոչ
 տատանմունք մատանց, ոչ համբարձ-
 մունք ձեռաց, ոչ պաղատանք ջըր-
 թանց :

Գ. Այսոցիկ սասակութեանց մա-
 սանց անճողոպրեւեաց դու ես, տէր
 Քրիստոս, հնարք և դադարք գիւ-
 րութեան և անդորրութեան փրկու-
 թեան ամենամեղս հոգւոյ . արդ
 հայեա՛ի յանգերծ վտանգիցս ջըր-
 ջադրութիւն՝ միայնդ քաղցր առա-
 մենեսեան : Խզեա սուսերաւ յաղ-
 թական կենազէն խաչիդ զցանցս վար-
 միս, որ յամենայն կայից պաշարեն

'ի մահ զգերիս , և հան 'ի յանդորր
 զոտս սասանեալ թիւր ընթացողիս :
 Բժշկեա զհրատապ ջերմնական տո-
 չորումն մղձկեալ սրտիս , մերժեա
 զգիւային չարահնարութեանս չռկ
 քո պարտաւորիս , հալածեա զյու-
 սահատ անձկութեան հոգւոյս մը-
 թութիւն չարի կենակցիս , ցրուեա
 զծխամած թանձրութիւն բռնու-
 թեան մեղացս երևոյթ մտելոյս 'ի
 յիս , կորո զղաղիր թխատիս կրիցս
 ասականութեանս կարիս : Նորոգեա
 զպատկեր լուսոյ պաշտեցեալ փա-
 ռաց մեծութեան անուան հզօրիդ
 յոգիս , զօրացո զշնորհիդ փայլումն
 'ի գեղ դիմացս և 'ի կերպարան տե-
 սութեան մտացս հողեղինիս , յար-
 մար յերիւրմամբ կացո յարդարեալ
 որ զքոյդ բերէ նկատումն՝ նշուլա-
 ղարդ մաքրութեամբ զտեալ զմռայլս
 մեղաւորիս , աստուածային կենդա-
 նի անեղծ երկնաւոր լուսով քո
 ծածկեալ յօրինակս երիս : Զի դու
 միայն ես օրհնեալ ընդ հօր 'ի դովեստ
 հոգւոյդ սրբոյ յաւիտեանս յաւի-
 տենից . ամէն :

ԲԱՆ ԽԱ .

Վերստին յաւելումս իրիկն հեծումեան
նորին հսկողի առ նոյն աղէրս մաղխանաց
Բանի .

Ի խորոյ սրտից խօսք ընդ Աստուծոյ :

Ա . ՈՐԴԻ Աստուծոյ կենդանւոյ
օրհնեալ յամենայնի , Հօրդ ահա-
ւորի անքնին ծնունդ , որ տկարա-
նայ առ 'ի քէն և ոչ ինչ . որ 'ի ծա-
գել անստուեր նշուլից ողորմու-
թեան քոյ փառաց՝ հալին մեղք ,
հալածին դէք , ջնջին յանցանք , խը-
ղին կապանք , խորտակին շղթայք ,
կենդանածնին մահացեալք , բժշկին
հարուածք , ողջանան վերք , բառ-
նին ասպականութիւնք , տեղի տան
տխրութիւնք , նահանջին հեծու-
թիւնք , փախնու խաւարն , մեկնի
մէգն , մերժի մառախուղն , փարա-
տի մռայլն , սպառի աղջամուղջն ,
վերանայ մութն , գնայ գիշերն ,

տարագրի տագնապն , չքանաւ չա-
րիքն , հաշածին յուսահատութիւնքն ,
և թագաւորէ ձեռն քո ամենակար ,
քաւիչդ ամենայնի :

Բ. Որ ոչ եկիր կորուսանել զմարդ-
կան ոգիս , այլ կեցուցանել . թող
ինձ զանթիւ չարիան իմ բազում
ողորմութեամբդ , զի դու միայն ես
յերկնի անճառ , և յերկրի անզնին ,
ի տարր գոյի , և յեզրս ծագաց աշ-
խարհի , սկիզբն ամենայնի և յամե-
նայնի ամենայն լրամբ , օրհնեալ ի
բարձունս , և քեզ ընդ Հօր և Հո-
գւոյդ սրբոյ փառք յաւիտեանս .
ամէն :

ԲԱՆ ԽԲ .

Վերստին յաւելուած իրկին հեծումն
նորին հսկողի առ նոյն ազնւոյ ճաշմանաց
բանի .

Ի խորոյ սրտից խօսք ընդ Աստուծոյ :

Ա. Տէ՛ր Աստուած գթութեան ,
փրկութեան և ողորմութեան , քա-

ւուծեան և նորոգուծեան , բժշկուծեան և առողջուծեան , լուսաւորուծեան և կենդանուծեան , յարուծեան և անմահուծեան , յիշեա զիս յորժամ գայցես արքայուծք քո՝ ահաւոր , հզօր , բարերար և ամենաստեղծ , կենդանի , գովեալ , ամենակատար , մերձ 'ի հեծուծիւն համայն եղելոց : Ընդ խաչեցելոյն ընդ քեզ սպառափմ , որ ոչ ըմբռնեալ վասն քո և ոչ կապեցեալ , ոչ կախեալ և ոչ բւեռեալ , ոչ կռփեալ յանուն մեծիդ և ոչ անարգեալ , ոչ ըկեալ և ոչ նշկահեալ , ոչ խորտակեալ և ոչ մահացեալ , և արքայուծեանն արդարոց մասին անձկալեաց լուսոյ արժանի ցուցեալ , իրաւամբք ուխտի երդմնականաւ ամենիւն ազդեալ զանփոփոխուծիւն բարեացն տուելոց , փառաւորեցեր առ յոյս փրկուծեան 'ի սպառ լքելոյս :

Բ . Օրհնեալ օրհնեալ և դարձեալ օրհնեալ , և զիս ընկալեալ նովին հաւատովք կանգնեա 'ի կործանմանէս , բարերար . բժշկեա 'ի հի-

ւանդուծեանցս ախտից, ողորմած .
 յեզերաց մահուս դարձո զիս 'ի
 կեանս, կենդանութիւն . քո եմ և
 ես, կեցո ընդ նմին, ապաւինու-
 թիւն . անձամբ մեռելոյս կենդա-
 նական շունչ ընծայեցո, յարու-
 թիւն, կեանք, անմահութիւն, ան-
 պական բարութիւն, անսպառ շը-
 նորհ, անփոփոխ ներողութիւն, աջ
 ամենազօր, ձեռն ամենիշխան, մատն
 ամենամերձ : Ամեաց տէր և փրկե-
 ցայց, անկնարկեա միայն գթու-
 թեամբ և արդարացայց, ասա բա-
 նիւ և վաղվաղակի անարատ գոտայց,
 մոռացիր զթիւս չարեացն և անդըս-
 տին համարձակեցայց, առատաձեռ-
 նեա՝ և արդէն 'ի քեզ իսկ պատուա-
 տեցայց . փառաւորեալդ յամենայ-
 նի յաւիտեանս . ամէն :

ԲԱՆ ԽԳ .

Վերստինն յաւելումս իրկին հիշումն
նորին հակողի առ նոյն աղէրս ճաղլանաց
Բանի .

Ի խորոյ սրտից խօսք ընդ Աստուծոյ :

Ա. ԲԺՇԿԱԿԱՆ կրթականութեան
ամենափորձ հնարաւորութեամբ
պատճառ կենաց անախտականաց ,
թագաւոր զօրաւոր երկնաւոր՝ տէր
Յիսուս Քրիստոս . Աստուած ամե-
նեցուն, իմանալեաց և տեսականաց .
ահա դու 'ի յիս ըստ մարգարէին՝ որ
ընդ ասելոյն՝ նոր կցորդութեան .
առ որ բարեղարդ դաշամբ այս բանի
ընդ քեզ միութեան , լուսաւորե-
ցայց կրկին ողջացեալ շնչով և մար-
մնով , ամենայնիւ կարող և անվանելի :

Բ . Որ ոչ կարօտանաս սպեղանեաց
առ պատրաստութիւն պատանաց
հոգեկան վերաց , ոչ ժամանակի ,
ոչ միջնորդի , ոչ աւուրց երկարա-

ձգուածեան, ոչ փոփոխս մատուցա-
 նելոյ, ոչ հատման, ոչ խարման, ոչ
 սրագործութեան, ըստ երկրաւորս
 դեղատուութեան. առ որս միշտ է
 վրիպութիւն և ամենասխալ տարա-
 կուտութիւն: Այլ քեզ արարչիդ
 հոգւոց և մարմնոց ամենայն ինչ լու-
 սաւորեալ է, ամենայն ինչ առաջի է,
 ամենայն ինչ գրեալ է, ամենայն ինչ
 դիւրին է, համայնն հնարաւոր է, ի
 մաստն գլխաւորեալ է, խոստումն
 լցեալ է, կամելն կատարեալ է, քո
 կտակն աւետարան է, քո վճիռն ա-
 զատութիւն է, քո մատեանն շնորհ
 է: Ոչ փակեալ ես ընդ օրինօք, ոչ
 պարունակեալ ես ընդ կանոնաւ,
 ոչ արգելեալ ընդ նուազութեամբ,
 ոչ խոնարհեալ ընդ հնազանդու-
 թեամբ, ոչ սլարագրեալ ընդ փոքր-
 կութեամբ. ոչ չափեալ ես ընդ
 սահմանաւ, ոչ վրիպեալ ՚ի բարկու-
 թենէ, ոչ այլայլեալ ինչ ՚ի ցաամա-
 նէ, ոչ սխալեալ ՚ի խառութենէ, ոչ
 ամբօխեալ ՚ի խռովութենէ, ոչ
 դըրդեալ յանգիտութենէ, ոչ փո-
 փոխեալ յողորմութենէ, ոչ սակա-

սեալ 'ի բարձրութենէ, ոչ լքեալ
յայցելութենէ, ոչ տկարացեալ 'ի
փրկութենէ : Դու սկիզբն և լրումն
ամենայնի, և 'ի քէն է ամենայն.
և քեզ փառք և երկրպագութիւն
յաւիտեանս . ամէն :

ԲԱՆ ԽԴ.

Վերստին յաւելած ինչին հեծոմէան
նորին հսկողի առ նոյն աղերս Տաղմանայ
Բանի .

Ի խորոյ սրտից խօսք ընդ Աստուծոյ :

Ա . ԱՍՏՈՒԱԾ անսահման , ծը
նունդ . Աստուծոյ հարազատ ան
թարգմանելի, արարիչ բնաւին եղե
լոց, Քրիստոս թագաւոր, լոյս 'ի
խաւարի սրտից մթացելոց . ընդ մեզ
լրմամբ և ընդ առաքելի իսկու
թեամբ , մերայնովս զքոյինսդ ծա
նուցանող հրաշապէս : Հայր քո օրհ
նեալ երկնաւոր անճառ՝ որ առա
քեացդ զքեզ 'ի վերուստ, ում փա

ռակիցդ ես արարչութեամբ . այն-
քան հոգացաւ փրկութեան իմոյ
տարագրեալ գերւոյ , մինչև զքեզ
խի մատնեաց մարդկան : Իսկ դու
կարող գոլով 'ի վեր քան զվիշտս , ըզ-
անտեսութեանն աւարտեալ խոր-
հուրդ՝ հաճեցար ընդ պարտեցե-
լումս զմահուն ճաշակել բաժակ
անթերի մարդկութե և անպակաս
աստուածութե : Եւ հոգիդ սուրբ
կենդանարար՝ որպէս քո և հօր քոյ
խկակից , և համապատիւ էութե
ծնողիդ և ծնիցելոյդ : Մի Երրորդ-
ութիւն կատարեալ 'ի դիմաց երկից
անորոշելի հատուածոց , անսկիզբն
և անժամանակ , բնաւին բարերար ,
համայն կենդանարար , բոլորից խա-
ղաղարար , ստեղծիչ գոյից և յօրի-
նիչամենից , անքակութեամբ և միով
բնութեամբ փառաւորեալ :

Բ . Իսկ եթէ հայրն գթած եր-
կնաւոր հղօր՝ մին յէութենէ՝ վասն
մահապարտիս յանցանաց մատոյց
զմիայնակ ծնունդդ յանքնին ծոցոյն ,
ոչ անխայեալ յՈրդիդ 'ի համապա-
տիւդ և 'ի սիրելիդ , այլ կամաւ նը-

ւիրեաց մահու չարչարողացն զինու,
 ըստ մարգարէութեանն Չաքարիայ.
 վասն զի զարթնուլ սրոյն 'ի վերայ
 հովուին, և հարկանիլ նոյն ինքն հօ-
 տապետին, և ցրուիլ ոչխարացն հօ-
 տին, որպէս օրինակն նուրբ նախա-
 գրին և ուխտագրութիւն խորանին
 և նուիրումն արեան սպանդին և ա-
 ռակ խորհրդոյ աբրահամեան պա-
 տարագին, զփրկութիւն թշուառա-
 ցելոյս 'ի կամաց կեցուցչիդ յառա-
 ջագոյն նկարագրէր. և արդ հիմ
 տրտմիս անձն իմ կործանեալ՝ ոչ
 յԱստուածուստ հնարաւորութեց,
 այլ 'ի քումդ ինքնագործ հակամի-
 տութեանց. կամ ընդէր զիս խռ-
 վեա՝ յուսահատութեամբ սատա-
 նայականաւ զմիտս հարեալ. յուսա
 յԱստուած, խոստովան լեր նմա, և
 նա հոգայ վասն քո, ըստ դաւթեան
 սաղմոսին, և այլ մարգարէի կենսա-
 խրախոյսն բանի:

Գ. Իսկ յեղանակ խնամարկելոյ
 հաստողին 'ի վեր է քան զսահման
 կշռութեան մտաց հրեշտակաց և
 երկրականաց. և եթէ բիւրս կըր.

կնեացի , ոչ լինի չափեալ . քանզի անբովանդակելոյն և բարերարելն է անճառելի : Նա զի ոմն օրհնեալ զոմն օրհնաբանեալ յերրորդական համադոյութենէն առաքեաց . իսկ նա 'ի հաճութիւն կամաց առաքչին մեռաւ . և միւսն ահաւոր՝ 'ի յերկուցն հաւանութիւն՝ մեծաջան բաղձանօք մտլթէ : Իսկ համաբարւոյ միակամութեանն ցուցակ՝ առ 'ի զնոյն բարի ներգործել , որպէս հոգին կենդանւոյն և բանն բանականին , պայծառութիւն փառացն և կերպարան էութեան : Առ կեանսն փոյթ , առ ողորմութիւնն սթափ , առ ձեռնկալութիւնն պատրաստ , առ փրկութիւնն կազմ , առ առատութիւնն յորդ , առ յաճախութիւնն զեղուն , առ անբաւութիւնն լի , տու աննուազութիւնն փարթամ , առ երկայնմտութիւնն ճոխ , առ անհասութիւնն բարձրեալ . մի Երրորդութիւն կատարեալ 'ի յանձանց երկց , օրհնեալ յաւիտեանս , ամէն :

ԲԱՆ ԽԵ .

ԱԼԵՐԱՔԻՆ յԱՆԵԼՈՒՄԺ ԻՐԻՔԻՆ ԳԵԾՈՒԹԵԱՆ
ՆՈՐԻՆ ԳՆԻՊՂԻ ՄԱՆՈՅԻՆ ՄԱՂԵՐԱ ՏՄԱՂԼԵԱՆՄԱՅ
ԲԱՆԻ .

Ի ԽՈՐՈՂ ՄԵՔԻՅ ԽՕՄԻ ԸՆԴ ԱՄՔՈՒԾՈՅ :

Ա. Ի՛ արդ յոյս բարեաց տնկեալ
'ի սրտի՝ անձն իմ կործանեալ, և գօ
տեաւն հաւատոց պնդեալ զերիկա
մանցդ երկակի մասոււնս՝ զկրկնա
պըղտոր խորհրդոցդ զցանկականիդ
գործարան, խոստովան լեր բարե
րարին Աստուծոյ՝ զմտացդ իբրև ըզ
գործոց, զխորհրդոցդ իբրև զլու
թեանց, զանտեսիցն իբրև զյայտնե
ցելոց, զսրտիդ ծածկուլթից իբրև
զբարբառումն ձայնից, զակնարկու
թեանցդ իբրև զարդիւնականաց մե
ղանաց, զազդեւ շրթանցդ իբրև 'ի
դլուխ ելելոց չարի, զոտիցդ հետոց
իբրև զպատուիրանաւն Աստուծոյ
վաղողաց, զձեռացդ ձգումն առ ցա

սուսն իբրև 'ի հեղուսն արեան գործողի, զծիծաղելն բնաւին իբրև ըզկամաւորական լքումն շնորհի, զերդմնականն՝ որ թէ 'ի հանդէպս թէ 'ի տարադէպս՝ իբր զգործակցութիւն խաբողին, զամբարտաւանութիւնն իբր զհին կործանիչ նախաստեղծին բարձրութեան, զսրտին նեղութիւն իբրև զթերութիւն հաւատոց, զմեղկութիւնն իբրև զսպարտութիւն զօրաւորին պնդութեան, զտրտունջն առ վտանգս կրիցն՝ իբր զուրացութի ուխտին որ առ տէրն, զապարասանութիւնն իբր զթոռն իմն անգթութեանն, զամբարհաւաճութիւնն իբր ոչէիւք առ վեհսն գոռոզութիւն, զհսպարտութիւնն իբր զկամակոր հարազատ գոռոզին չարեաց, զակամայիցն ընդ կամաւորացն, զբռնացելոցն ընդ հաւանականացն, զեկամտիցն ընդ բնաւորականացն, զանօրէնութիւնն ընդ ապաստուածութեանն, զփոքունսն ընդ սաստկագունիցն, զնուազունսն ընդ յոլովիցն, զանճառիցն իմոց իբր զճառելեաց գիտողին, զանգրեւոց

մնասուցն իբր զնկարեւոյ տեսողին
 'ի յարձան մագնեստիս վիմի, զթե-
 թեազուենիցն առ խտիր մտաց իբր
 զստուար ծանրութիւն բեռանց, ըզ-
 խնդիր չափոյ ծածկեւոցն իբր զճըշ-
 դով պահանջումն սատերն սակի 'ի
 բերանոյ կետին կորիւնի չորեքդրա-
 մեան կշռութեամբն, զանդնդակա-
 նացն դործոց իբր 'ի յականջս Աս-
 տուծոյ արագ ժամանեւոյ: Զայսու-
 սիկ յաճախեա կուտեա կրկին
 յանձնառութեամբ, վերստին պատ-
 մեալ աստանօր մեծաւ հեծութեամբ
 զէոցն իբր զեղեւոյ, ընծայեալ
 Աստուծոյ զպարտութիւն վանե-
 ցեալ անձինդ. զի ընկալցիս 'ի փո-
 խատուէն զնորհօք թողութիւն
 պարտուց մեղաւորին, զոր տէրն
 արդարացոյց և հրաշափառապէս
 հռչակեաց, ամենապատիկ ներքո-
 ղիւ կրկնեալ զգովեստ զղջմանն քան
 զպարսաւանս մեղացն:

Բ. Բարդեա և գիղեա անձինդ
 մեղապարտի բամբասանս յոքունս
 զքոյսն խոհերս բազմամասնեայս,
 անձն իմ կշտամբեալ յոքնախթանդ

բանիւ . զչարու թիւնն , զանօրէնու
 թիւնն , զվրիպու թիւնն , զառ'ի մար-
 տին հանգիսէ փախուստ , զպար-
 տու թիւնն , զմոլեգնու թիւնն , զամ-
 բարշտու թիւնն , զապշու թիւնն , ըզ-
 թմբու թիւնն , զքունն արթնա-
 կան , զառ'ի յընթացսն զնիրհումնն ,
 զսորհուրդն օտարոտի , զբանիցն
 նանրու թիւն , զզազրու թեանն հա-
 ճու թիւն , զյամենալն 'ի նմին , զփա-
 փագէլն Աստուծոյ ատելեացն , զան-
 սաստուին , զանհարթու թիւնն , ըզ-
 թերու թիւնն , զթիւրու թիւնն , ըզ-
 լուծու թիւնն , զճշգու թիւնն , զան-
 կապ արձակումնն , զծիծաղականն ,
 զվրնջողականն , զկատակերգական-
 սըն , զգայթագողականն , զպատրո-
 ղականն , զանգէպ քաջու թիւնն ,
 զանյարմար մարտսն , զառանց օրինի
 արիու թիւնն , զսեղգմունս հո-
 գւոյն , զտաստանողականն զերկչո-
 տուինս , զբազմաստեղնեան ճիւղսն
 զրահետականս , զանպատկառ փա-
 րաքմունսն , զգթտու թիւնն , զդրժգ-
 մնու թիւնն , զանգատ ատելու թիւն-
 սըն , զմարմաջմունսն գիւրըմբու-

նողականս , զփոքունցն զանկշռու-
 թիւնս , զխոստմանցն դրժողութիւ-
 նըս , զուխտիցն մոռացութիւնս , ըզ-
 նմանեացն այլակերպութիւն , զկեղ-
 ծեացն քողարկութիւն , զփառամո-
 լութեանն մորոսութիւն , զյօնիցն
 յաւակնութիւն , զասլիրատութիւն-
 սըն , զինքնասիրութիւնսն , զնախա-
 դահիցն տեսչութիւն , զհատուցա-
 նելն եղեռնականացն , զնոցինսն զան-
 շահ աղճատանսն , զվայրասպար բեր-
 մունսն , զընթացակցութիւնսն խո-
 րամանկութեան բանսարկուին , ըզ-
 բանին սերմնակաթութիւն , զվաճա-
 ռումն կենացն ընդ գնոց սատակ-
 մանն , զկորուստ աւանդիցն , զհայ-
 րենեացն ծախս , զկապարանն ձգո-
 ղական , զփոկով լծոյ երնջոց անխը-
 զելի ըմբռնմամբ զանօրէնութիւնս ,
 զյարաթաթաւ տղմաբնակութիւնս ,
 զլքումն լաւացն , զընթագրութիւնս
 անկարծիցն , զկնի դարձին առ նոյն
 դարձ տաժանական , զնորոգ մտացն ,
 զօտար խորհրդոցն , զանկայուն կա-
 մացն , զհաչման հագագին , զէու-
 թիւն շնչոյն , զհսն քան զսահման

կանոնացն դրուծեան՝ զիշխանակա-
նին զամենաստիճառ բացարձակու-
թիւն, և զոր չէ ճառելի և կամ դրելի
և կամ պատմելի և կամ յերեսս դի-
մաց բերելի :

Գ. Եւ արդ զիմորդ բժշկեսցիս,
անձն իմ եղկելի, 'ի յայսքանեաց
տիգաց խոցոտեալ, բարձեալ թո-
ղեալ այր մի տարագիր անողջանալի,
ըստ մարդարէին. քանզի մի 'ի վերա-
գրելոցդ բաւականապէս զօրէ սա-
տակման, թող թէ այսքան դասք ըս-
պանողաց դժնէից դահճաց շուրջ
պաշարողաց : Մանաւանդ զի ոչ
այսու և եթ նմանագրուծեամք կշռի
տարացոյց տարժանեցելոյս, այլ զոր
օրինակ անթիւ բազմութիւն կայտա-
ռաց կարճաց խայթողականաց՝ 'ի
ստորին մասունս ծայրից տունոցն
զօրհասական թոյնս բերելոց, և յա-
ման մաշկեղէն արկեալ ամփոփէ զե-
լիցն շաւիղ կապարանին շրջափակու-
ծեամբ, ցուցանի արտաքուստ բա-
րիոք, իսկ 'ի ներքուստ համբարք չա-
րի և պահեստ կորստեան և կոյտ
կսկծման և դործօնեայք սատակման

և մշակք մահու : Արդ այսոքիկ են
ամբարեալքն քո անօրէնութեան
տաժանեաց թշուառաբիրտն թոշակք,
անձն իմ պարտական կրկին
սատակման . որ կամաւորաբար ընկալար
'ի քեզ, զոր թշնամին սերմանեաց
'ի վերայ ցորենոյն՝ յագարակ
աշխարհիս . ո՛վ այր անմաքուր ամբարիշտ
և ծոյլ, բնաւին ատեցեալ, սիրողդ
մտացդ ախորժմամբ զըցեալսն
ամենայն անառակութեամբ, և զոր
առաքեալ ցուցանէ զթիւս բանիցն
սարսափեւեացն կշտամբողաց,
աստուստ սկսեալ մինչև 'ի կատար
կանոնի այնր պայմանի, և որ հասեալ
են, ասէ, յԱստուծոյ իրաւանցն
վերայ, եթէ որք զայսպիսիսն գործեն
և կամ կամակից են, արժանի են
մահու : Արդ ես ինձէն զիս ինքն
պարտ վարկայ կրկին հատուցման
կորստեան սատակման 'ի մահ դատապարտութեան . այլ անխայեա
յիս ողորմութեամբ բարեգութ,
կենդանի, հզօր, կամարար, կարող,
հնարաւոր, օրհնեալ յաւիտեանս,
ամէն :

ԲԱՆ ԽԶ.

վերստին յաւելոած իրիկն հեծոմէան
նորին հսկողի առ նոյն աղերս մաղկանաց
Բանի .

Ի խորոյ սրտից խօսք ընդ Աստուծոյ :

Ա. ԱՐԴ վրիպեալս ես յաւէտ ա-
մենապատիժ, միշտ գժնեայ վայրե-
նաբարոյ տնձամբ անձին մահու կըշ-
տամբիչ, արածողս զերամակս զա-
ղիս վայրագասունս խողից արօտա-
կանաց գարշութեան մեղաց նախատ
վարձկանութեանց, հովիւս տածո-
ղական զհօրանս ուղուցն ամայաբնա-
կաց 'ի վրանս հովուացն, ըստ եր-
գոյն երգոց առ իս առակին . որ ոչ
խսկ ծանեայ զիս երբէք գիտել, թէ
յով և յոյր պատկեր և վասն ոյր
գոյացայ :

Բ. Ահա 'ի յոտս տանողականս կրո-
ղաց երկուց միակցորդ խորհրդակա-
նաց, ըստ ձևոյ հրեշտակի կառուցար,

Իբր 'ի Թուխս Թևոց կրկնաբարձ բազ-
 կաց վերատանողաց յաշխարհն հայ-
 րենական հայել, ուլ յիմար, զիմորդ
 քեզէն կորացար յերկիր, զաստեացս
 միշտ հոգացեալ դիպուածս, ընդ
 ցիւս անապատականս համարեցար:
 Իբր զճրագ բազմաբերանեան 'ի
 յաշտանակի մարմնիդ հաստեցաւ
 դիւսոյդ բոլորութիւն, զի և այսու 'ի
 յօրինակէն շնորհէ մի օտարասցիս
 զԱստուած տեսանել, և զմնացակա-
 նացն իմաստասիրել: Բանականու-
 թեանն յարգանօք կրկին ճոխացար,
 զի զյաղթանակ բարեմասնութեանն
 որ առ քեզ եղեն՝ անարգել լեզուով
 խօսեսցիս: Ձեռինդ հաստմամբ յար-
 մարութեան մատանցդ շառաւիղօք՝
 զգործնականացն տնօրինել զտնտե-
 սութիւն, իբր կցորդ համացեղու-
 թեամբ ամենաբաշխ աջոյն Աստու-
 ծոյ՝ աստուած կոչեցար: Երից հա-
 րիւրոց և տասանց վեցից յօդիւք
 շաղկապեցար, յարեալ 'ի քեզ ընդ
 նոսին 'ի նոյն և պատշաճական մա-
 սունս չափոց ազդողականաց հինգ
 զգայութեանց, զի մի և երևելիդ

նիւթականութիւն քուժի տեսութեան՝ մտացդ գիտման անդատ եղիցի • զի ոմանք ստուարք են և զօրաւորք, և այլք փոքունք են և պիտանիք, կէսք կարծրակերտք և ազդողականք, են և գողտրականք և պատուականագոյնք, դարձեալ կարեւորք և պատկառելիք : Իսկ թարգմանութիւնք սոցին տեսութեան 'ի քեզ են նկարեալ իբր յարձանի անջնջականի անձն իմ եղկելի • որպէս զի և տարր ժամանակաց և շարունակ հետևման աւուրցն առ պըսակ ամին, իբր կանոնաւ իւնք սահմանեալ մասամբքդ՝ անսխալ և անայլայլելի պահեսցի :

Գ • Դարձեալ այլ օրինակ հոգևորական, որ զսիրոյն յօգուած շաղկապէ 'ի մի առ եկեղեցի, քեւ խորհրդածի • իբր զի առանց բնաւից զուգամասնութեան կապակցել լըծով հաւանականաւ զվէհն ընդ փոքուն, փասեալ է հաստուածոյն անարատութիւն յանուն Քրիստոսի ժողովելոցն որպէս 'ի հատումն և 'ի նուազութիւն միոյ յանդամոցս

անարգացս պատուաստելոցս 'ի մարմնի, կրճատեալ իմն է յօրինուած կազմութեան մարդոյդ քում սենեկի զգայականի, և շրջեալ է ընտանութիւն պատկերին յանարգ փոփոխութիւն: Եւ արդ այսպիսեօք, և ևս բազմօք անզուգական հրաշակերտութեամբ եղական պատկեր Աստուծոյ՝ կշտամբեալ 'ի սպառ ռգի իմ գերի. և թէպէտ յառաջին նմանութենէն կողոպտեալ գտար պատուիրանին յանցաւորութեամբ 'ի դրախտին կենաց, այլ աւազանին լուսաշարդ շնորհիւն զհոգւոյն փրչումն առեալ, և նմանութիւն ես կերպարանին. և արդ ընդէր կորուսեր զփառսն երկնաւորս, իբր նախաստեղծնն երբեմն զվիճակն երկրաւոր յԱդին գարաստանի. ընդէր փակեցեր քեզէն քեզ զերկին, և ըզվերելիցն գուռն աղետեցեր. ընդէր խառնեցեր ընդ ջրոյն մաքրութեան զախտ արտասուացդ թարժանութեան. ընդէր զլուացեալ զձորձ վերարկուին գարշելի գործովք զազրացուցեր. հիմ զեզեալ հանդերձին

մեղաց պատմութեան անառակ վա-
րուք քեզ արկեր . ընդէր զտանո-
ղացդ ոտից սրբութիւն ճանապար-
հան ժանդից աղտեղեր . ընդէր
կրկնեցեր իրաւագատին զուխտա-
ղանցութիւն հին պատուիրանին .
ընդէր մերժեցար 'ի պտղոյն շնոր-
հաց՝ իբր զԱդամ 'ի ծառոյն կենաց .
ընդէր նենգեցեր քեզէն քո կամաւ
ղանստուեր յուսոյն յարակայու-
թիւն . ընդէր սլատկառանք անհա-
մարձակելիք քոյին գիմացդ նսլաս-
տեցեր . ընդէր զլնեցար ընդդէմ քո
ներհակ , ով ընդունարան խելագա-
րութեան . ընդէր որսացար 'ի ծու-
ղակ մահու՝ թողեալ զարահետն
վտահութեան . ընդէր կարթիւ
պատրանաց ածար հաղորդդ մար-
մնոյ կենդանարարին : Այլ վերստին
յուսացեալ 'ի նա կարգա նմա ապա-
ւինելոյս քաւիչ նորոգիչ փրկիչ կե-
ցուցիչ և կենդանարար , ողորմած
խնամող մարդասէր և անոխակալ
բազմագութ , օրհնեալ յաւիտեանս .
ամէն :

ԲԱՆ ԽԵ .

Վերստին յաւելոսած էրիին հեծոմեան
նորին հակողի առ նոյն աղէրս մաղկանայ
բանի .

Ի խորոյ սրտից խօսէ ընդ Աստուծոյ :

Ա. Եւ արդ զինչ գոյ ասել ամա-
չեցելոյս յերեսաց մեծիդ ահաւո-
րութեանէ , բայց եթէ համրանալ և
հող 'ի բերան եղեալ լռել 'ի սրտի ,
ըստ մարդարէութեանն խրատու ,
ահա 'ի բարւոյն կարկառեալ 'ի յոյս :
Իսկ եթէ զփականս շարժողութեան
չթանցս բացից , բռնադատեցից
խօսել կամեցեալ , դարձեալ զնոյն
ձայն կրկնական եղերերգութեան
լալեաց բազմութեան խէթ մտացս
յառաջագրէ :

Բ. Եւ արդ ողբակից մեծ մեղա-
ւորին անօրինելոյ կամաւ առ 'ի մահ
զնորին գոչումն երկրորդեցից և ես
ընդ նմին . մեղայ տէր մեղայ , և ան

օրէնու[թեանց խմոց ինձէն վկայեմ :
Հիւսեալ ընդ նմին զբանս յիսնե-
րորդի սաղմոսին , ան[թիւս գրեմ
զսարտուցս տակ անձինս մեղաց՝ քան
զհիւղ երկրի հողմահոս փոշւոյ ընդ
օդս ամենայն տարածեցելոյ :

Գ. Մեղայ յերկինս և առաջի քո ,
ընդ անառակ որդւոյն պատկառե-
ցելոյ հայրենի գ[թոյդ վերստին դար-
ձեալ թախանձ արկանեմ . զողոր-
մելին ձայն աղերսանաց արտօսրա-
ծին ողբովք գոչման 'ի տխուր դէմս
մատուցեալ առաջի քոյ տարածա-
նեմ , հայր գ[թու[թեանց , Ա՛ճ բոլո-
րից , չեմ արժանի կոչիլ և ոչ բնաւին
առ այս անուանիլ , ոչ միայն որդի ,
այլ և անպիտան ապաքան վարձ
կան : Ընկալ զսովեալս տարագրա-
կան , պարտական մնասուց . և զցաւ
քաղցոյս լկանաց նեղոյս նուաղե-
ցելոյս՝ կենաց քո հացիւդ բժշկեա-
ցես : Լեր ընդ առաջ քո ողորմու-
թեամբդ 'ի սկզբնաւորս ապաւինու-
թեան . զգեցո , գ[թած և անոխա-
կալ , անօրինեալս մեղասպարտի զնա-
խակասութեամբ հանդերձին ծածկոյթ .

աւանդակորոյս ձեռացս աղտեղեալ
մեղօք՝ զկնիք մատանւոյն համարձա-
կութեան ամենառատ կամօք մա-
տուցես . զգարչասլարացս թշուա-
ռութիւն մերկութեան ոտիցս՝ պա-
տրասլարութեամբ աւետարանական
ամրավերարկութեան օգիցս կօշկաց 'ի յո-
ձին թիւնից միշտ ամրացուցես :
Զգուարակդ պարարակի եզկնդ եր-
կնայնոյ , որ է միաժին Որդիդ քո
օրհնեալ իսկասկէս մարդասիրու-
թեամբ , կարօտելոյս բարեաց նուիրեա .
որ մատուցեալ միշտ և անպա-
կաս մնայ 'ի լրութեան , յարակայ
զենեալ 'ի սպանդարանի անթիւ սե-
ղանոց անսպառութեամբ , բոլոր
յամենեւին և բնաւ յամենայնում ,
էութեամբ յերկինս և իսկութեամբ
'ի ստորինս , աննուաղ մարդկու-
թեամբ և անթերի աստուածու-
թեամբ . փշրեալ և բաշխի 'ի մասունս
անհատս , զի զհամայնն հաւաքեսցէ
առ 'ի նոյն մարմին իւրումն գլխոյ .
քեզ փառք ընդ նմին , հայր ողոր-
մութեան , յաւիտեանս . ամէն :

ԲԱՆ ԽԸ .

Վերստին յաւելումաժ կրկին հեծումէան
նորին հակողի առ նոյն աղերս Տաղմանաց
Բանի .

Ի խորոյ սրբից խօսք ընդ Աստուծոյ :

Ա. ԲԱՐՁՐԵՍԱԼ, հղօր, անսկիզբն,
անեղ, անբովանդակելի, աննիրհելի
ակնդ նկատող, ծնող անքնին փա-
ռաց միածնիդ . իրաւացուսցես զիմս
ողորմութիւն հերքեցելոյս ընդու-
նելութեան առ երկնայինս և առ
երկրաւորս : Տօնեա զկեալս կորու-
սելոյս վերնականացն պարերգու-
թեամբ, աւետարանեա բանիւդ օրհ-
նութեան զկենդանութիւն իմ մա-
հացելոյս, զբարեբաստութիւն կա-
մացդ յայտնեա, գովեալ բոլորից
գոյից եղելոց, ստացիր անուն քեզ
անճառ և ինձ թշուառ խնորոգփըր-
կութիւն, կորուսցես զգիր մուր-
հակի մեղուցելոյս ամբաստանու-
թեան, զվճիռ հոգւոյս մահու ջրեա-

ցես կայլակօք արեան Որդւոյդ սի-
րելւոյ, վստահութիւն փրկութեան
բարեաց արեամբ Քրիստոսի քո
նկարեացես, ցոյց զսքանչելիս քո
բարեգթութեանդ 'ի Ճաշ հարսա-
նեաց քում հարազատի : Մի փա-
կեացես դիմելոյս առ քեզ զառա-
գաստ սրահի կենացդ յարկի, մի
տրոհեացես 'ի բազմականացդ և 'ի
բարեացդ քո զըկեացես, մի սլա-
հեացես 'ի գանձարանիդ զնիւթեալ
իմ պարտուցս անօրէնութիւն, մի
կնքեացես 'ի քսակ բարեացդ զզազ-
րութեանց իմոց գարշութիւն, մի
երկարս ինձ զվէր մեղացս 'ի յախ-
տալից մարմնիս ծածկեացես, մի
զփտութիւն նեխութեան ցաւոցս
ինձ տնկակից մահու մնացուցես,
այլ բարձբանիւ քոյդ ողորմութեան
զժանտուին ապականարար, որպէս
զի զատեալ 'ի հիւծմանց ախտից
առողջութեանն պատրաստեցայց .
հնարաւորեա, գթութեանցդ հայր,
մեծ խոցուածոյս զօրեղ սպեղանիս,
կարևոր կործանմանս՝ բարի այցե-
լութիւնս : Զի քո եմ, տէր ոգե-

սէր, թէ և առ մի նուագ բերս մեղիցեմ, բայց ոչ գրեցայց համայն մեղուցեալ, տուիչ կենաց իմոց բարերար, 'ի շնորհ պարգևաց կենաց քոց ապաւինեալ. զի ճանաչելդ ըզքեզ բովանդակ արգարուծիւն է, և գիտել զգորուծիւնդ քո՝ արմատ անմահուծեան, որպէս և կանխաւ իսկ գրեաց իմաստունն. և դարձեալ՝ տիրելդ քո, ասէ, ամենեցուն, խնայել տայ քեզ յամենայն. և դարձեալ՝ մօտ է քեզ յորժամ և կամիս կարող գտանել:

Բ. Այս Սողոմոնի յուսոյ աղերսանք իմոյս առեալ տիպ. քանզի ոչ այլ ոք բազմամեղ որքան զնա ինձ զուգաշաւիղ. երբեմն որդի, ապա ատելի. երբեմն միջնորդ խաղաղուծեան Աստուծոյ ժողովրդեանն, և յետոյ խտրոց որոշման բազում խռովուծեան. երբեմն օրէնք կենաց կացեալ, և յետոյ մուրհակ մահու հաստատեալ. զերկնաւորին պաշտօն ընդոտնեալ, և զօտարին անուն ծանուցեալ: Անպատճառ օցտող, անկարօտ զըկող, անսովելի գող, գըր-

գեալ տրանջող, փափկացեալ փախըստական, սեղանանէնդ սարտուցեալ, անսլատասխանի մնասապարտ, քաղցրասնոյց հայհոյիչ, զաւակ հայրատեաց, կտակարանացն մատնիչ, Մովսէսի չարախօս, մոռացող երախտեացն, իմաստուն սխալական, ամենագէտ յանցաւոր, ամօթապարտ զղջացեալ, տարակուսեալ աշխատող, աղաչաւոր կռապաշտեալ, յամբային դարձաւոր, կաղակարծ ընկալեալ, կասկածաւոր հաշտութիւն, յապայս յիշատակ, յերկբայս փրկութիւն, չաւատալի գիւտ, 'ի մասնէ մնացուած, խարդաւանեալ գերի, կիսակտուր պրծեալ, կամաւոր անձնամատն, տմարդի յղիացեալ, բազմավրէպ հանձարեղ: Ի յընթացս բանից երկեակ որոշմանց՝ ամենայն ուրեք բանս արկեալ ողբոց և ձաղանաց, մեծ պարտաւ և փոքր գովեստ՝ իբր 'ի վերայ ինքնագրաւ կորստականի, երգիծանութիւն խառնեալ ընդ աշխարհ բաննորա թեւադիր բարդաւաճութեան ամենայն հասակի, և խոտորումն

նորին 'ի շրթունա բնաւից թառանչ
 թախծութեան ողորմելիս իմն ազ-
 դեալ :

Գ . Զարմանամ վհատիմ տարա-
 կուսեալ ասլշութեամբ . զի թէ նա
 այնքան գթեաց , ինձ զննչ սլատա-
 հեցէ . զիւրդ անկաւ ամբարձեալն ,
 զիւրդ սասանեցաւ հաստատեալն ,
 զիւրդ կործանեցաւ կառուցեալն ,
 իբրօտարացաւ ծանուցեալն , զիւրդ
 զակատեցաւ զաւակն ընտրութեան ,
 զիւրդ սրացաւ մերձաւորն , զիւրդ
 աղօտացաւ փայլեցեալն , զիւրդ սլա-
 տանդեցաւ ազատեալն , զիւրդ անօ-
 րինեցաւ ուսուցիչն , զիւրդ նուա-
 ղեցաւ հռչակեալն , զիւրդ անար-
 գեցաւ փառաւորն , զիւրդ փոքրը-
 կացաւ մեծատունն , զիւրդ ամբա-
 րըշտեցաւ բարեսլաշան , զիւրդ ամ-
 բարհաւաճեցաւ ընտրողն , զիւրդ
 ունայնացաւ սլատարունն , զիւրդ
 կտրեաց զուխտն որ ընդ բարձրե-
 լոյն : Պատկառեմ ասել , թէ և ընդ
 սանդսրամետականին կապեցաւ . զի
 կայր նորա և կռոց , ուսալի սէրն ընդ
 սլատկերաց , վասն էր կամքն ընդ

Լսարանաց, զիմորդ ոչ յիշեցաւ յան
 գիմանուծիւնն Սամուէլի առ Սա-
 ւուղ եղեալ, հմայք, ասէ, մեղք են,
 և ցաւս և աշխատուծիւնն ածէ թե-
 րաւի 'ի վերայ. զիմորդ ոչ հայրենի
 յանգիմանուծիւնն, կուռք, ասէ,
 հեթանոսաց դէք և անշունչք են, և
 նմաննոցա լիցին սլաշտօնեայք նոցա:
 Տէր միայն ածէր զնոսա, Մովսէս
 նախագրեալ յառաջաձայն ձաղա-
 նօք սաստիկս իմն ամբաստանէ. ոչ
 էր ընդ նոսա, ասէ, աստուածս օտա-
 րոտիս, զոր ոչ ճանաչէին հարքնո-
 ցա: Ո՞ր է մահամատոյց այլազնեայ
 արձանն Փագովրայ, ո՞ր տգեղն և
 անպանծալին սիգոնացւոց իգական
 ամենանզով ձուլածոյն, ո՞ր կանա-
 ցի կերպին անգրեւին խայտառակու-
 թիւն զազիր տեսակին, որով ամօ-
 թոյ մարգարէքն զանասնօրէն գի-
 մեցումն անխորաբար յանուն չա-
 րու թեան անժուժկալ գիւնն ան-
 աստուածաբար ձօնեալ մոլէին:
 Տարաւ զէուծիւն բարեբաստու-
 թեանն՝ որ զնախնին որսաց 'ի կո-
 րուստ, յաղթեաց մեծուծիւնն ի

մաստիցն առաւելու թեան, գերեաց
գոռողութիւնն, յիմարեցոյց փափ-
կութիւնն, վանեաց արծաթն ծա-
ռայեցուցիչ, յոգի դատեցաւ զայրն
տօնելի հին գէնն կործանողին, 'ի
գրկացն Աստուծոյ հանեալ՝ 'ի յոտս
ստամբակին գթեցոյց, մեռոյց մեղ-
կութիւնն, թմբրեցոյց ծուլութին,
արբեցոյց շուայտութիւնն: Ա' վ գիւ-
րապատիր մարմին երկրածին, որոմք
ձայնարկութեամբք զքեզ աւաղե-
ցից. քանզի ոչ տիրապէս առ նա
հանգիպի ընդդիմաբանուծիս, այլ
ամենից սխալողաց՝ կամաւ վրիպե-
լոց. վասն զի նովաւ է իմանալ, թէ
անիրաւ է պարծել յիմաստս մար-
մնոյ, եթէ ոչ Աստուծով դատեալ
ընտրեսցի. որ զի թէ առ այս պայ-
մանի յիմար ոք իցէ, և 'ի հաստջին
կամս յուսասցի, ոչ ևս 'ի նորայոց
անտի ինչ կրեսցէ:

Դ. Այլ քանզի սասաիկս և քըստ-
մնելիս ունի Սողոմոն զգարձին իւրոյ
յիշատակարան ինքնապարսաւն կըշ-
տամբութեամբ, իբր մեռեալ իսկա-
պէս համայն աշխարհիս անձնասի-

րութեան . զոր եթէ զխնն ոք նկա-
 տեսցէ , Ունայնութեամբքն է իմա-
 նալի . այլև իմատեանս քահանայիցն
 և ի գիրս Ա. քիայ սիւննացւոյ , յո-
 րումգիոյթն իւրում ընթացիցն ար-
 տասուէլիս իմն յեղանակէ . զուր-
 ջան , անօգուտ վաստակ , անմիտ
 , ետեւումն , անշահ արշաւանք , ան-
 կայուն երկք , օտարին իմաստք , ոչըն-
 ձից հոլովք , բամբասելի բերք , ան-
 յարմար վարկածք , սնոտի սերմա-
 նիք , աւաղափուլ շինուածք , ապա-
 կանացու ստացուածք , քամահա-
 նաց տաժանմունք , ինքնամարտ կը-
 ուիւ , ընդ ոգւոյ իւրում դատ , ընդ-
 ունայնութոյ քիրտն , փնասակար-
 փափաք , կորստական շաւիղ , վրե-
 պակ ճանապարհ , կործանական
 կրթութիւնք , մոլորապատիր վար-
 ժութիւնք , հանապազասխալ տե-
 սութիւն , ակնայայրատ պջրութիւն ,
 պոռնկակերտ կերպարան , ախտա-
 բորբոք նիւթ , դժնէատեսիլ գոյն ,
 յոքնատխուր գեղ , յոլովամեղձ
 ծուխ , շոգի ցնդելի , վաճառ մերձ
 ի յառ , տաղաւար քակտելի , ընդ-

վայր աղաղակ , անպատճառաւոր
 ծաղր , արհամարհելի ասպարէզ ,
 անձնավաճառ գիր , սատակչական
 ելք , անաստուած մտածմունք , սը-
 տայօդ ճառ , զայրացուցանող զը-
 րոյցք , եպերանաց խծբիծ , խելա-
 գարութեան խնդիր , ամօթանաց
 ցոյցք , խայտառականաց յայտնու-
 թիւնք , առակ ասպառնեացն , ասպա-
 շաւանաց գործ , ըմպահականաց սլաու-
 մութիւն , հեղգացելոց օրինակ ,
 խորխորատ ծածուկ , որս խաւա-
 րային , մահագուշակ վիհ , անյա-
 տակելի անդունդք , ուղեկցութիւն
 սպանողաց , յիմարութեան բար-
 բանջմունք , դարանակալաց վայր ,
 խարխուլ յարկ , շինուած սասա-
 նեալ , կամուրջ խախտեցեալ , երե-
 ւոյթ փախչելի , խաբող շողոքորթ ,
 անոպայ մատնիչ , ընդդէմ բարձրե-
 լոյն հակառակութիւն : Զայս ամե-
 նայն մասունս բանից խոստովանա-
 կան կանոնադրութիւն , 'ի սիրտս
 բնաւիցնախասերմանեաց ժողովողս
 կանոնադիր դարձեւոց զղջման . որ-
 պէս զի մի պարծեսցի ոք 'ի մարդ-

կանէ բամբասաւորօք զինուորեալ
 նետիւք՝ զանձն և զընկերն խոցո-
 տելով. քանզի կռապարիշտ է քո-
 ղով ծածկեալն, որ զկերպարանան
 միայն ունի, և զոչ ախորժելիս
 ստեղծչին կատարէ:

Ե. Եւ արդ նա՝ որ ոչ այնքան մե-
 ղաւ որքան զըջացաւ, մի՛ ՚ի սպառ-
 սլախարակեսցի. այլ յիշեսցի այրն
 այն ՚ի բարի, իբրև զհիմն յուսա-
 դրութեան ՚ի տէրունի ոտան դիմե-
 լոց, յորժամ հոգւովն էջ յայցե-
 լութիւն աստուածութեամբն ան-
 բաժանելեալ՝ կենագործել զանդ
 խոստովանեալսն. զոր մեռեալքն ա-
 հա կենդանեացս անտարակոյս բերին
 աւետիս: Ընդ որում մաղթեալ իմ
 պարտաւորի՝ իմաստութեանն ոչ
 ժամանելոյ, ՚ի մեղանացն մասն
 կարգեալ, բարեբանեալ մեծիդ պա-
 ղատիմ. լից զնուազդ իմ բանագրու-
 թիւն ՚ի յերջանկին հանճարեղու-
 թիւն. նիւթեսցին ներկայիս հայց-
 մունք ՚ի բարդաւաճին յարգաւո-
 րութիւն՝ ՚ի գերաշխարան արքային
 աղերս. այցելութիւն խնդրոցս դի-

քի քո ընտրեցեալ վեհ արքայորդւոյն, զոր միածնիդ օրինակեցեր : Յարեանն կցորդու[թենէ դքո փառակիցդ ճաշակեցաք . տուր փրկութիւն քոյոյ ծառային, ամենահնար, զօրեղ, ահաւոր, 'ի ստեղծողիդ փառս աճեցուցեալ զանքաւելի մեղացն ջնջումն : Յիշատակաւ խորհրդոց բարեաց՝ ընդ ողորմեալն նորոգեսցես . որ ամենահամախորժա՝ ճաշակբազմապաճոյ՝ ճառակագրութեամբ զաստուածութիւնդ քո քարողեալ 'ի մատեան լուսազարդ կրտակի, եկեղեցւոյ ընծայեաց հետս բարութեան՝ խոստովանութեամբ մատչելառ քեզ, Հայր : Քանզի ոչ հեռի յողորմութենէ առ այս ցոյց բանի է իմանալի, [թէ անյուսութեանն կա[թուած չէր անկեալ 'ի յեռանդն սրտին ըղձից, որ զճեպ զղմանն փոքր ինչ կասեաց :

Զ . Արդ 'ի յուշբերեալ զոր 'ի քեզանճառելի բարեմասնութիւնք, զգ[թութիւն քո ողջունեսցես . որով զկոչկոճեալն 'ի բազումդարուց՝ բամբասանաց քարաձգութեամբ, երա-

նութեամբ վերարժանացո՛ւ որ յոք
 նահոսան արտասուաց ելիւք զմէջ
 յատակի յարկին հեղեղեալ ապա-
 րանիցն իւր խրախճանութեան
 սաստկակսկիծն ապաշաւանօք, հօրն
 կրիցն գերազանցեաց ողորմելի ու
 դւոյն հեծութեամբ • զոր 'ի յաջաց
 բանիդ քո արտօսը՝ առ որ մերովս
 'ի յիւրն ախտակրեաց, երկայնա-
 միտդ ներողութեամբ միացուցեալ
 խառնեացես, գթած • և զանյարմարն
 առ նա կարծեցեալ զսաղմոսին բա-
 րեբանութիւն, 'ի փառս էակցի Որ-
 դւոյդ կնքելով նովաւ կեցուցես
 զնա քաղցրութեամբ ընդ աղքատս
 ժողովրդոց : Զայս սուեօրհնոս ոմն
 բարեշնորհ արգահատէր ընդ Սողո-
 մոնի, ամենայնիւ վարձս վարկու-
 ցեալ համակցորդ զուգաձայնու-
 թեամբ՝ իբր կենդանեօք նովաւ ընդ
 նմին վասն նորին աղերսել առ քեզ
 զոր յաւելուած կարգիդ տնտես :
 Քանզի և աւստացւոյն 'ի նմանէ ըս-
 տեղծեալն բազմահրաշաւորն մար-
 գարէաճառն սլատմագրութիւն աս-
 տուածութեան արդարացուցիչ՝ ըզ-

Սողոմոնն ողորմեալ կարգէ . որ զի անպարտաւ է աղօթեւն , քան չարաբանեւն վասն նորին :

Է . Ձոր և ես մաղթեմ մեծ վըստահութեամբ նմանակից այսր հեծութեան՝ և զիմս ընդ նմին ընծայել գոչումն . զի թէ կորուսցես զմեզ դատեալ ըստ դործոց , ոչ սկսեալին փառք քո , զի իրաւամբք քո ճանաչիս . իսկ եթէ գտցես , այնքան բարձրանաս , որքան մեծութեանդ քում վայելէ . քանզի յաւէտ օրհնաբանելի ես դու երկրորդաւս՝ ողորմածութեամբ , քան նախահրամանսասակութեամբն : Դարձիր , տէր , դարձիր քաղցրութեամբ ի խնամս գթունէ ձրի և ամէնառատ պարգևօք սիրոյ մխիթարել յաւէտ զաւրտմեալքս համաշաւիլ տագնապաւ տապոյ տոչորման անբժշկականի : Ձեռն եդեալ փրկութեան նորոգեսցես վերստին , քաւեալ և պատըսպարեալ ի մեղսակործանս խորտակմանէ : Եւ քեզ միայնոյ սկզբանդ և անսկզբանդ , ընդ սկզբնաւորիդ սկզբանց՝ սուրբ Երրորդութեանդ

և միում աստուածութեանդ փառք
և իշխանութիւն յաւիտեանս յա-
ւիտենից . ամէն :

ԲԱՆ ԽԹ .

Աւերաբիւն յաւելոած իրիկն հեծո-վեան
նորին հախալի առ նոյն աղբւրս մաղվանաց
Բանի .

Ի խորոց սրբից Խօսք ընդ Աստուծոյ :

Ա . Եւ արդ մի տիրեսցեն անօրէ-
նութիւնք քում պատկերիս կայսե-
րականի արքայութեանդ վերնում,
Աստուած բոլորից լուսոյ , մի կապ-
տեսցէ գոռոզն ապստամբ զղարդ
փչմանդ շնորհի 'ի քո ստեղծեալս
կերպէ , մի թագաւորեսցէ մեղքն
խափանեալ՝ մարմնոյս մահացուի
առ 'ի գրաւել զիս 'ի նոյն : Չիք իմ
թագաւոր առ իշխել շնչոյս բաց 'ի
քէն , Քրիստոս , որ անբռնադատ
հաղանդեցուցանես լծոյն քաղ-
ցրութեան , որ բառնաս զկարիս մե-

զաց ամենակարգ բանիւ, որ ա-
 րեամբդ քո ստացար և մարմնովդ կե-
 րակրեցեր. որ կարգեալ սահմանե-
 ցեր ուխտ կենաց անփոխադրելի,
 որ յողի քո կնքեալ կցորդ քեզ գրե-
 լով, հօր քում մատուցեր ժառան-
 գակցապէս. որ յանուն զենման
 միշտ յիշատակաւ քո չարչարանաց
 առ նոյն բարերար աղօթել համար-
 ձակեցեր, ստեղծիչ ամենից և կեանք:
 Դու ես Աստուած ամենայն հո-
 գւոց, որ մեծացուցեր զայս տուրս
 շնորհաց քան զամենայն գործոց քո
 հրաշս. ոչ զերկինս իւրովքն զար-
 դուք և հրեշտակացն սլայծառու-
 թեամբք, ոչ զերկիրս և զմարդկու-
 թիւնս և որ առ սոսա են զարմանու-
 թիւնք, ոչ զսահման լայնութեան
 ծովու և որ ի նմա են եղելութիւնք,
 ոչ զանդուռնդս աղխիւքն հանդերձ և
 որ ի նմա են անբաւութիւնք, ոչ
 բարձրացար յօրինմամբ այսքանեօք
 վեհիւք որչափ առ իմս կարեկցու-
 թիւն, յասելն քո սուրբ մարգա-
 րէիւն՝ քաղցրութեանց յուսոյ բա-
 րութիւն, ո՞վ է Աստուած իբրեւ զիս

կարող թողուլ միշտ զմեզս և ջնջել զանօրէնութիւնն : Ահա արդ խնկեալ են բանք քո , ողորմած , և խոստովանեալ բարերարութիւնք , փառաւորեալ խորք խորհրդոցդ , և երկընտրեալ զեղմունք շնորհացդ :

Բ . Արդարեւ ոչ ոք բաւէ յէկոյս թարգմանել խօսիւք նիւթական լեզուի 'ի մասանց այտի քումդ գծութեանց զոր առ իս ցուցեր , յօրինիչ , քանզի և մեծ իսկ է զօրութիւն՝ զհնացեալն անդրէն նորոգել ըստ առաջնութան պայծառութեան , քան յանգոյից ստեղծագործել : Եւ զի ոչ է քո տկարութիւն , որ զօրութիւնդ ես ամենայնի , առ որ բան քո միայն ազդեալ՝ զլըութիւն գործոցն գլխաւորէ , ահա յարիցես փառաւոր լինել , բարեգործ , 'ի ստացուածս այս կրկին անյուսալի փրկութեանս . զի իրաւամբք ուխտի բարձրասցի՝ հաստատուն եղեալ մեծապէս օրհնաբան աւետեաց քո ձայն 'ի քաւելոյդ շնորհ ծանուցեալ , ողորմութեան լուսովդ ուղերձեալ , քան 'ի ճանապարհ ստեղ

ծանեւոյն : Զի առ մինն արարիչ
միայն ճանաչիս , իսկ առ միւսն՝ ա-
ռաջնով կոչմամբն և երախտաւոր .
ընդ կերպացուցանեւոյն և քաւիչ ,
ընդ նորոգեւոյն և բարերար , ընդ
հաստեւոյն և ողորմած , ընդ կազ-
մեւոյն և հնարաւոր , ընդ յօրինեւոյն
և հեզ , ընդ նկարեւոյն ամենազօր ,
ընդ առաջնորդեւոյն և լոյս , ընդ
տածեւոյն հովիւ , ընդ դարմանեւոյն
խնամիչ , ընդ ողջ պահեւոյս բժիշկ ,
ընդ ձեռնկալութեանն զօրավար ,
ընդ անսլարութեանն թաղաւոր ,
ընդ արարչութեանն քաղցր , ընդ
ամենատուր պարգեւացն առատ , ընդ
միշտ անսալոյն ներող , ընդ ոչ բար-
կանալոյն անոխակալ , ընդ կարեացս
վշտակցեւոյ ծածկագէտ , ընդ յան-
ձանձեւոյ գթոցն ապաւէն , ընդ գե-
րունակ գորովոյն Աստուած , ընդ
անսպառ բարութեանն օրհնեալ
յամենայնի :

Գ . Արդ որպէս ստեղծեք մինչ
ոչն իսկ էի , և ծանուցար ինձ գոյա-
ցուցիչ , և այժմ՝ զհոգի մաղթողիս
մարմնոյս տաղաւարաւ յարդարեա

անդրէն վերստին յանարատու
 թիւն մաքուր սրբութեան նախնի
 լինելութեանն . զի բազմասցի առա-
 ւել աճեցուն եղեալ յաճախ տը-
 չութիւն անսահմանելի քոյդ սքան-
 ճելեաց նորոգ ներկայիս , քան զան-
 ցելոց հնոցն ստուերականաց : Եւ
 ընդ ճառելոյս զթիւս մեղացս՝ որ-
 քան մտացս թեւ ընթանայ զանբե-
 րելիսն յիշատակել , արդարացայց
 յանուն քո հզօր , և ՚ի պատմելս
 ինձէն զանձին իմոյ բիծ , և դու թող-
 ցես զամբարշտութիւն բազում մե-
 ղանաց խոստովանելոյս , հզօր , ծած-
 կատես , ամենափրկիչ . զի մի ծայ-
 րագոյն լրութեամբ աւետեացս ,
 դարձեալ նախնումն կարօտացայց՝
 երանելով սաղմոսիւն զչնորհօք փր-
 կեալսն մկրտութեամբն . և փշովք
 մեղաց յոգի խոցոտեալ , ձեռն քո
 մխեսցի յիս առաւելապէս այժմէն
 վերստին , ծանրս առնելով զբեռն
 պարտեացս քան զքաղցրութի պար-
 գեացդ , այլ ազատեա զիս օրհնա-
 բանեալ հոգւովդ սրբով , աղաչեմ
 զքեզ՝ տէր ամենայնի , յօրինաց մե-

ղացն և մահու : Քաւ լիցի , թէ անկ-
ցի ընդ տկարութեամբ սահմանաւ
ճշմարտութեդ ծագումն իբրեւ ըզ-
գրոյն օրինակ . քանզի ուր քաւուի
է թագաւորեալ՝ վտարեալ են մեղք ,
և ի խրախոյս կենդանի բանիդ՝ ոչ
է յուսահատութիւն , և ամբար-
ձեալ քոյոցդ շնորհաց՝ հալածեալ
են սլարալիքն , և մերձ գոլով ձեռինդ
Աստուծոյ՝ ոչ գոյ անհնարութիւն ,
այլ ամենեւին լուսաւորութիւն բո-
ւանդակասէս զօրութիւն , անսլար
տեւի կարողութիւն : Քո է փրկու-
թիւն , կենդանութիւն , նորոգու-
թիւն , ողորմութիւն , միանգամայն
և քաղցրութիւն , արքայութիւն ,
անեղծութիւն և փառք յաւիտեանս .
ամէն :

ԲԱՆ Ժ .

Ալեքսանդրի յաւելաւած իրկին հեծաւան
նորին հակողի առ նոյն աղերս մաղթանաց
Բանի .

Ի խորոյ սրբից խօստ ընդ Աստուծոյ :

Ա . ԱՅԼ արդ , քանզի որպէս ոչ
է առանց Քրիստոսի Աստուծոյ
ողորդ փրկութիւն , և ոչ առանց
տեսման աչաց՝ առ լոյս զուարճու
թիւն , և կամ առանց արուսեկին
նշուլից արեւու երբէք քաղցրութիւն,
այսպէս և ոչ առանց խոստովանու
թեան ծածկութից ևս սողտանաց
անձին՝ քաւութիւն : Զի զի՞նչ օգուտ
քեզ է մաքրութիւնդ , եթէ ընդ
փարիսեցւոյն դատեսցիս , և կամ
զի՞նչ վնասեսցեն զիս սլարտիքս , եթէ
ընդ մաքսաւորին գովեցայց , և կամ
ո՞ր ասի սլարսաւեալ մարգարէն Յո
վէլ՝ երիցս կրկնելով զանձինն եղ
կութիւն , և կամ զի՞ գուցէ սրբոյն

դատաստան առ 'ի յիշատակ աւուրն
մեծի, և կամ իբր արդեօք անմա-
քուր իմասցի շրթամբք Եսայի՝ հե-
ռին 'ի գործոց տանն Իսրայէլի, և
զիմրդ Աստուած պարտաւոր պաշտի
ադամեան մարմնովն՝ իմոյս կարեկ-
ցեալ յանցաւորապէս առ հայր աղօ-
թել, և կամ յորս թարգմանի առած
առակին, թէ սիրտ իմաստնոյն 'ի
տան սգոյ, և սիրտ անմտին 'ի տան ու-
րախութե : Զի որ զսխալէն Ադա-
մայ անձին իւրում ոչ գրեցէ, և ըզ-
մեղս ամենից ինքեան ոչ համարեցի,
իբր երջանիկն արքայից զհարցն, կո-
րոյս զիւրն արդարութիւն՝ որպէս
անախտակիր գոչ բնութեանս . և ոչ
բերկրի սիրտ առ զուարթութիւն
երեսաց աւետեօք յուսոյն, ըստ
ասացելոյն, եթէ ոչ յառաքելոյն
Քրիստոսի ուսեալ ամենայնիւ ահա
ըստ Աստուծոյ տրամեացի :

Բ . Արդ ըզձալի է ինձ յաւէտ
աստանօր խրատն հին նորոգ ընկա-
լեալ՝ հոգևոր հանճարեղին, զորտէրն
իսկ երկրորդեաց, երթալ նստել ոչ
յառաջին բարձին հպարտից ընդ

ամբարշտացն նանրախորհուրդ ժողովելոց, ուստի Դաւթի և Երեմիա ուխտիւ կանոնի սահման հաստատեալ հրաժարեցուցին, այլ ընդ զղջացեալսն սրտիւ պատկառեալսն մեղօք՝ և ՚ի դատաստանաց մեծին պակուցեալ ահիւ հատուցմանն, յետնոցն հաւասարեալ աստէն ՚ի յերկրի կամաւ խոնարհութեան, ուստի բարձրեալն Աստուած պարարեալ բերկրի • որով ընդ նախադասեալսն ՚ի բազմականսն երանութեան համարձակեցայց, թէ ես և թէ նա հետեւեալ սովիմք։ Առ որ զերծեալ ՚ի բամբասանաց բանի մարդարէին, որ ՚ի վէսս ոմանս ակնարկի • մի յիս, ասէ, մերձենար • մաքուր եմ, և ո՞վ զիս տեսանիցէ։ Այլ զանկշիռն խոնարհութիւն երջանկին Դաւթի ինձ նպաստ առեալ ասել ընդ նմին, ես իբրեւ զանասուն համարեցայ հերքեալ ՚ի զգայութեանէ, և հասին չարիք ինձ շուրջանակի • և նեխեցան և փտեցան վերք իմ ՚ի յանզգամիս անբժշկութիւն, և զայլոց ոմանց ընտրելոց ՚ի յասորե

ստանի՝ զկամաւորն կշտամբուլթիւն
մեղապարտութեան անձանցն անա-
րատից . ընդ որս և զԵզրի մեծի քա-
հանայի զասելն՝ ես ինձէն առեալ
բարբառիմ, թէ և ոչ զերեսս բա-
ւական իցեմ համբառնալ ՚ի վեր առ-
քեզ Աստուած :

Գ . Արդ ես ճշգրիտ պատկեր ա-
մենայն երկրի՝ զիմս խառնեալ ընդ
նոցին պարտիս , և ՚ի նոցայոցն զառ-
իս դառնութիւն կրկին առաւե-
լեալ, նոքօք հեծեծեցից . թէպէտ
և չէ ինչ պիտոյ գարշութեան գու-
նոյ՝ դարձեալ տգեղութիւն : Ահա
արդ մեղայ , զի անմտութեամբ գոր-
ծեցի զոչ հաճոյսն քո բազմօք սխա-
լեալ յանցաւորութեամբք , նայեա-
լիս , գթած , որպէս երբեմն յու-
րացութեանն ըմբռնեալ Պետրոս ,
զի յոյժ ունայնացայ : Լուսաւորեա
ինձ զողորմութեանդ քո ճառա-
գայթ , ամենևին բարերարութիւն .
զի ընկալեալ զօրհնութիւն քո , տէր,
արդարացայց կեցից և մաքուր եղէց
յանստեղծիցն քո իմոց լկողաց :
Չունիմ համարձակութիւն զմեղա-

սլարա ձեռինս հաստուած առ քեզ
տարածանել , մինչև մատուցես
զօրհնեալդ քո զաջ 'ի նորոգութիւն
դատապարտելոյս : Արդ յաղթեա
վերստին իմումս յամառութեան
քոյին հեղութեամբդ առ իս ժամա
նեալ մարդասիրապէս . և զամենայն
յամենայնի ամենայնիւ քո կարողութեամբդ՝ զառաջին չարիսն միջնով
քնն և վերջնականօքն թող ինձ , հը
նարաւոր անհասից Քրիստոս թա
գաւոր լուսոյն արդարոց :

Դ . Չեմ արժանի յիշել զանուն
քո օրհնեալ , զի վնասակար եմ բա
րեգործիդ մահու հարուածոց առ
կնիքն , առ շնորհն , առ փչումն , առ
սլարդէն , առ աւանդն , առ ձիրն ,
առ անունն , առ որդեգրութիւնն ,
առ սլատիւն արքայական , առ սլա
տիւն , առ դրոշմն , առ օծումն , առ
ճոխութիւն , առ համարձակութիւն ,
առ ընտանութիւնն , առ կեանսն ,
առ լոյսն , առ երանութիւնն , առ
յոյսն , առ փառսն , առ անխոնար
հելի բարձրութիւն , առ պսակն անկապ
տելի , առ խոստումունսն ծածկեցե

Լոյն, որ քեւ, տէր Քրիստոս, բազմօք
 աւետարանեցաւ ինձ յամառելոյս
 իժիս և քարբիս՝ ունկնախից և լսելա-
 փակ անլուր ականջացս. որ միշտ
 յառաւելութեան քումդ բարու-
 թեան յոքնապատիկ յաւէտ քան
 զսոյն չարիքն իմ յաճախեալ, ի ըս-
 պառ կործանեցին, մերժեալ ի կե-
 նաց ընդ մահ կապեցին, ծառայ
 կարգեալ ապականութե : Եւ արդ-
 դու միայն իրաւակշիռ և ճշմարտա-
 դատ բարերար՝ օրհնեալդ ի գթութե-
 թեան, մեղայ քեզ անօրինեցայ ա-
 նիրաւեցայ. վասն որոյ և եղծայ,
 զեղծայ, յանցեայ, ամբարշտեցայ. և
 ոչ լուայ խոստովանեալ և երկրպա-
 գեալ գովեալ քո բանիդ, որ դու իսկ
 երևեցար անճառելեալ քո սիրովդ,
 զոր գրեւն իսկ մեծ է, և նշանակեւն
 սարսափելի : Քեզ արդարութիւն
 և փառս և մշտնջենաւոր գովու-
 թիւն, և ինձ պատկառեցելոյս ի
 քէն, խնամակալ, քաւութիւն և ո-
 ղորմութիւն և բժշկութիւն, օգնու-
 թիւն և սլահապանութիւն սրտի և
 ոգւոյ, բարեբանեալդ յամենայնի
 յաւիտեանս. ամէն :

ԲԱՆ ԺԱ.

Վերստինն յաւելոած կրկին հեծո-վեան
նորին հսկողի առ նոյն աղերս մաղթանաց
Բանի .

Ի խորոյ սրտից խօսք ընդ Աստուծոյ :

Ա . Եւ արդ առ երկրածլին ոք
սլաղատեցայ այրս մահացու ամե-
նապատիր , եթէ ընդունայն է ա-
ղաղակելն . առ մահկանացո՞ւ բա-
նական , եթէ սուտ իցէ փրկութիւնն
առ յուսոյն վստահութիւն . առ
մարդ ոք եղծական , եթէ ընդ տը-
կարութեան բանին և նանիր է զօ-
րութիւնն . առ իշխանս երկրաւոր
գահից , եթէ անցաւոր է ընդ ին-
քեանս և իւրեանցն բարութիւն .
առ եղբայր ոք հարազատ , եթէ
կարօտ է կամելոյն առ անձինն ան-
դորրութիւն . առ հայրն իմ երկրա-
ւոր , եթէ սպաւառեալ են խնամա-
կանքն ընդ աւուրց նուազութեան .

առ մայրն իմ որ երկնեաց, եթէ կա-
սեցան դժու թիւնքն ընդ նահանջել
կենդանութեն . առ թագաւորու-
թիւնս աշխարհի արդեօք, որք զմա-
հացուցանելն միշտ արուեստաւորեն
քան զկենագործելն . այլ առ քեզ
բարերար Աստուած օրհնեալ ի բար-
ձունս, որ կենդանի ես և զկենդա-
նութիւն տաս ամենայնի, որ և յետ
վախճանին զօրեա անեղծապէս նո-
րոգել:

Բ. Որ եթէ փախնումք ի քէն,
դու զկնի ընթանաս . եթէ տկարա-
նամք, զօրացուցանես . եթէ վըրի-
սիմք, շաւիղ դիւրութեան ուղղես .
եթէ պատկառիմք, քաջալերես .
եթէ ախտանամք յանձն և ի մար-
մին, բժշկես . եթէ դարչանամք մե-
ղօք, մաքրես . եթէ ստեմք, քո
ճմարտութեամբդ արդարացուցա-
նես . եթէ յանդուռնդ սնեւքինս սու-
զեալ գլորիցիմք, յերկինս ցուցա-
նես . եթէ ի կամաց մերոց ոչ դառ-
նամք, դու դարձուցանես . եթէ
մեղանչեմք, ողբաս . եթէ արդա-
րանամք, ժպտիս . եթէ Ետարանամք,

սգաս . եթէ մերձենամք , տօնես .
 եթէ տամք , ընդունիս . եթէ յամ-
 րանամք , երկայնամտես . եթէ մէք
 ժխտեմք , դու առատասպէս շնոր-
 հեալ ընձեռես . եթէ լքանիմք ,
 տրտմիս . եթէ արիանամք , խնդաս :

Գ . Որպէս հարիւրորդ երկրորդ
 սաղմոսն օրհնաբան հրաշաւորական
 զվհատելոյս զսիրտ սփռփէ , և մեծ
 յոյս կենաց աւետարանէ առ փրկու-
 թեան հանդէս . որ յաղթականն
 է դիւաց և տարակոյս բանսարկուն .
 որ իբր զխաչին տէրունի նշան բարե-
 բախտ պանծալին սքանչելափառ ,
 անխոնարհելի բարձրութեամբ լու-
 սոյ և անպարտելի վերնոյն զօրու-
 թեամբ կանգնեալ է ախոյեան ան-
 վանական և անշարժական ամենայ-
 նիւ յաւիտենական ընդդէմ անբարի
 բարուց բռնութեանն բեւիարայ , որ
 ունի յինքեան գանձս հոգւոր օգ-
 տից գիտողաց մտաց ընծայեալս
 զպարտումն մահու և զլուծումն մե-
 ղաց , և յոյսս կրկինս յերկուս յա-
 ւիտեանս , և զնորոգումն խոստման
 անեղծութեան արդարոցն , կանոնս

բարեհրաւէրս և կենդանատուրս գըրեալս հոգւովն Աստուծոյ . որպէս ամենայն իսկ երգ սաղմոսացն մաքուր սրտից է տեսանելի կտակ կենաց մարդկան նկարեալ :

Դ . Զի թէ 'ի նախնումն տկար կերպարանն զայս աւետիս և վստահութի ընդդոգեալ ունէր՝ կործանման մահու նախաժաման մեծ աւետագիր և կեանս երկնակրօնս վերնակենցաղս միշտ անճառելիս , և այն՝ ջնջական գիրն և յեղանակաւոր օրինակն , և սլաշտօնն դատաւարտիչ վհատութեան յանցաւորացն , և խափանելի կտակն երկրային , և տկար հաշտարարութիւն միջնորդացն , և թերութիւն բանից մաղթողացն : Որ զի թէ Մանասէի փրկութիւնն խոստովանելի է անդուստ վկայեալ յետ այնքանեաց մեղանաց անբժըշկականաց . որ արեամբն արդարոց ելից՝ զնուիրեալն մեծի թագաւորին հրաշանուն քաղաք հայրենի , ըստ մարգարէագիր անսուտ պատմութեան . որ և զմեծն իսկ տեսանողաց բազմերախտիս ձեռնկալութեան

խնամողորէնն պաշտպանութեան
 նախնականերա յարկին տեսչութեան,
 մանկավարժ ինքեան և նախնի, մե-
 քենայիւ մահու սղոցեաց, 'ի յեր-
 կուս մասունս խղեալ դժնդակ տան-
 ջանօք մաշեաց, իբր խորհրդով ա-
 պրտամբութե զյուսոյն փրկանակ
 կտրեալ: Առ որով զչար յաւելուածն
 մոլեգնական՝ զքրէական վերնամար-
 տութիւն 'ի բարձրեալն յանդգնու-
 թիւն, քանզի ոչ պատկառեաց եր-
 բէք զստեղծողին պատիւ և զանուն
 յիւրաքնակ խորանէն մերժել, հա-
 լածեալ զԱստուծոյ հոգին, Բեւիա-
 րայ զանձն դաւանեաց: Քանզի ըզ-
 նոյն տաճար տիրական խնկարկու-
 թեան հաստողին սահման՝ հռչակա-
 ւորն երկրի տեսարան՝ զսարսափե-
 լին ազանց սրբարան, ուր տեսիլք
 հրեշտակականք և Աստուածային
 հրամանք յաղթողականք լուսաւո-
 րապէս յայտնութեամբ ազդեալ
 երևէին, զայն վայր երկնանման ա-
 հաւոր սքանչելատես՝ Քեւանայու-
 մեմն քառագիմակի նախանձարկու
 պատկերի աւերածոյն անապատի

պաշտօնեատեղ գարշելի և դիւաճեն՝
 ձեր զոհարան պատրաստեալ կաղ-
 մեաց : Զրկեալ զարքայն երկնաւոր
 'ի յարքայականն կայից, զամենա-
 հարուստն՝ ունայն 'ի տապալածոց
 իւրոց, զտանուտէրն՝ անհանգիստ
 և թափառական տատանեալ, Բէեզ
 զեքուղայ ձեղուն նկարեալ, և զա-
 նունն ահեղ վտարանդի արարեալ .
 գերի տարեալ զաւանդ գովելոյն,
 ողբալի զթղորմածին մասն նուազե-
 ցուցեալ . ազուէսուն փոքու ապա-
 լանք զսրահն լուսոյ կարգեալ . և
 բնաւից ունողին և ոչ գլխոյն տաղա-
 ւար յիւրայոցն եգեալ . հատեալ
 զցանկ հզօրին, բախտից հմայից զսե-
 ղանն մեծախորհդ արեանն սըրսկ-
 ման երևեցուցեալ : Այնեալ հետս
 բազումս ընթացելոց 'ի գայթակ-
 ղութիւն, հովիւ կորստեան հօտին
 սատակման, մոլորութեան բուռն
 վարդապետ, և այն՝ գիտութեամբ
 կրօնիցն օրինաց, հայր ունելով զմեծն
 Նզեկիա զնմանակիցն Կաւթի :

Ե . Այնքան ստացեալ դամուս-
 չարեաց, որ և զՆսու ուծոյ սպախւն՝

որ զարքայու թեան փառս ընծայեաց
 նմա, հայհոյեալ և թշնամանեալ,
 և զաղօթ կերացն բազմութիւն սու-
 սերաւ մահու խողխողեալ: Ընտանի
 գաւառան, մերձաւոր վասնիչ, հա-
 բազատ սատակիչ, կցորդակից սպա-
 նող: Առ Աստուած ոչ գոյր գառ-
 նալ, զի ուրացեալ էր զնա. զԱբրա-
 համ ոչ էր յիշել, զի խորթացեալ
 էր ՚ի նմանէ: Իսահակաւ ոչ էր աղօ-
 թել, զի նզովեալ էր ՚ի նմանէ. Իս-
 րայէլիւ ոչ էր պարծել, զի տարա-
 գիր էր անուան կոչմանն մեծախոր-
 հուրդն շնորհի. զգաւթեան երգ ոչ
 էր նուագել, զի կշտամբիչ էր նո-
 լին. ՚ի քաւարանն ոչ էր մերձե՛նալ,
 զի պղծեալ էր զնա. ՚ի տապանակն
 աստուածագիծ ոչ էր ապաւինել,
 զի ընդ գարշութեան ձուլած ուին
 էր փոխանակեալ. առ Մովսէս ոչ
 էր կարգալ, զի անքաւելի էր պար-
 ախփն որ առ նա. առ Ահարոն ոչ
 գոյր աղաչել, զի վնասապարտ էր
 առ նա. առ մերձաւոր մարգա-
 րէիցն գունդ ոչ էր դիմել, զի սղա-
 նող էր նոցա: Եւ նորա քաւու

Թիւն մեղաց , և արքայութիւն թա-
գաւորութեան վերստին պարգևեալ
տուաւ . զի քեզ , բարերար , բազ-
մացուցեա կարգեսցեա գովեստս
անճառս և անլռելիս 'ի յազգս տոհմից
և 'ի դարս ժամանակաց , և ըզ-
դուռն յուսոյն մոխցանիակելի պա-
հեսցեա 'ի փառս քոյդ բառձրու-
թեան և 'ի փրկութիւն դատապար-
տելոյս , անմահութեանց պարգևաց
տուիչ Քրիստոս , գովեալ յաւի-
տեանս . ամէն :

ԲԱՆ ԾԲ.

Վերստին յաւելոած իրիկն հեծոմեան
նորին հսկողի առ նոյն աշերս մաղթանաց
բանի .

Ի խորոյ սրբից խօսք ընդ Աստուծոյ :

Ա . ՕՐՀՆԵԱԼ տիրաբար 'ի քումի-
կութեան , անսահմանելի և անփո-
խադրելի իսկապէս բարի , պաշտօն
խնկելի և երջանկութիւն խոստո-

վանեւի ամենայն երկրի , երկայն
յուսոյ ամենապատրաստ տեսու-
թիւն , գթած ողորմած , որ ոչ պա-
հես ռիս բազմութեան ամաց մեղա-
նաց քթթել մի աւան , որ հրաշա-
ւորս զարմանալիս գեր քան զամե-
նայն ազննս նախնեացն անսահման
առաւելութեամբ կրկին ընդ միոյ
հաճեցար հեղուլ զողորմութեան
վերնահոս վտակս ամենախնկաւորս
'ի շնորհաբաշխութեանս նորում :
Եւ զանդուստ զմուտս լուսարանի
պատուհանին անձկութեան նշու-
ղիցն աղօտականաց , չափով գիտու-
թեանցն ըստ Սողոմոնի , և իւր իսկ
նմին և ինձ ընդ նորին բացեր ընդար-
ձակեցեր թշուառացելումս զառա-
գաստն անջրպետարան ելիցն ողոր-
մութեան ձրի սարգեացն Աստուա-
ծականաց . զոր ընդ մէջ իմն մաս-
նաւորօք աւետաւոր յիշատակաց և
'ի հնումն զայսր տաւաւորութիւն օրի
նակաւ նկարագրեր , զգարձարուքն
առ իս և ես գառնամ առ ձեզ . և
յորժամ գարձցիս և հառաչեոցես ,
յայնժամ կեցցես : 'Աս զի և զաղ-

ջամղջին սևութիւն գունոյն փոխարկել 'ի ձեան պայծառութիւն , և զարանցն արեամբ ներկեւոցն յեղանակել 'ի պատահումն գեղման , ըստ Եսայեայ և Զաքարիայ , և 'ի մէջ բարկութեան դարձեալ զոյգ զողորմութի . քանզի անապատանալ քաղաքացն Իսրայէլի և դարձեալ բնակիլ , և ճանապարհացն ամայի լինել 'ի չգոյէ մարդկան և անդրէն հետեւիլ , և լքանիլ 'ի սովոյն ոգւով և դարձեալ զօրանալ ձեռամբ , և գնալ Աստուծոյ 'ի տեղի իւր զայրացմամբ և դառնալ ողորմութեամբ , ըստ ներողութեան զելն , և 'ի մէջ սաստիցն սպառնալեացն կրկին պաշտպանութիւն , և 'ի սրտին խռովութեան յուզումն խնամոց գթութեան :

Բ . Այս մարգարէիցն ձայն խընկելի , որ զօրհնեալդ քո գալստեան զազատարարդ հրամանն կանխաւ ազդէին , և զոր չէ բանիւ նիւթեղէն լեզուի ընդ թիւ արկանել վասն անբաւութեան , փոքունք են և նուազունք օրինակք և նմանութիւնք ,

հինք և ժամանակաւորք առ աւետեացդ քո յայտնութիւն և խաչիդ փրկագործութիւն : Որ յամենայն վայրի կառուցելը զխորանն վկայութեան արեան քո ուխտի , որք մեծաբարբառ միշտ աղաղակեն քան զգատակնիք մահուն հաբելի զյալութանակ բարեաց քումդ հանդիսի , կեանս կրկինս և անմահականս շնորհաց , մկրտութեան , յարութեան , նորոգութեան , առ քեզ ընտանութեան , ընդ հոգւոյդ սրբոյ միութեան , քաւութեան , աղատութե , լուսաւորութե , մշտնջենաւոր մաքրութեան , իսկասպէս երանութե , ընդ վերնայնոցն կցորդութեան , անկապուտ փառաց , 'ի շրթունս մեր ձայնիւ բարձրելոյն հաշտեցուցիչ բանից աղաչանք : Եւ զոր ահաւորն է ասել , կարգեմ աստանօր յիշատակ եդեալ մեծիդ երախտեաց , աստուած իսկ լինել ընտրութեամբ շնորհին , և ընդ հաստողիդ միանալ տէրունի մարմնոյդ ճաշակմամբ , և ընդ լուսոյդ կենաց խառնութեամբ զոր կատարումն երջանիկ խոստմանն ,

ըստ Պաւ զոսի բանին, ոչ ունէր օրէնն:
Այլ գու, փրկութիւն, եկիր հայ-
րենիդ. քո հարստութեամբ, արարեր
և կատարեցեր զյուսոյն յերկարա-
ձգութիւն, որ առ քեզ սլահեալ
անհամառօտելի, քաւիչ ամենայնի:
Եւ քեզ փառք ընդ հօր քում 'ի գո-
վեստ բարեբանութեան հոգւոյդ
քո սրբոյ, յաւիտեանս յաւիտենից.
ամէն:

ԲԱՆ ԾԳ.

Վերստին յաւելուած իրիին հեծ-ւնեան
նորին հակողի առ նոյն ազնւոս մաղթանաց
Բանի.

Ի խորոյ սրբից խօսք ընդ Աստուծոյ:

Ա. ՏԵՐ տէր զօրութեանց, բոլո-
րից գոյից թագաւոր, օրհնաբանեալ
ողորմութիւն, Աստուած ամենե-
ցուն, որ յաղթես սահմանի լայնա-
տարած ընդարձակութեան, ամե-
նայն անբաւութեանց գու ես որ-

քանութիւն մինչ զի կարծրն քեզ
հասանուա է, և լոյծն քեզ պնդա-
կազմ, և չիք քո իր անհնարաւորա-
կան, յաղթող զօրութիւն ասեղ-
հուրն ցօղ իմն է զովական, և ան-
ձրեն բոց կիզանողական: Չքարն
բաւես ցուցանել կերպարան ազգ-
ման, և զբանականն գնես անխօս և
անշունչ արձան: Չպարտաւորն ողո-
քեալ պատուական առնես, և զկար-
ծեցեալն մաքուր՝ իրաւամբք քն-
նեալ դատիս: Չմատուցեալն՝ ի մահ՝
բերկրութեամբ բարեաց արձակես,
և զամաչեցեալն՝ զուարթ տեսու-
թեամբ օծեալ դարձուցանես: Ան-
գնես զմատնեալն հաղբից գլորման,
և զսասանեալն՝ ի վստահութիւն
վիմիզ հաստատես: Չախտացեալն
բազմահառաջ՝ երջանիկ կարգես, և
զյառաջատեալն դարձեալ անդրէն
՝ ի յետս նահանջես: Եւ յորժամ
ստառին առ ՚ի մէնջ բարիքն, զառա-
ւել զարմանալիսն յայնժամ ներգոր-
ծես. քանզի վասն քո գիտես թո-
ղու՝ զմեզս և ջնջել զանօրէնութիւն,
և բաւիչ լինել անխրաւութեանց և

զմեղս մեր ոչ յիշատակել, ըստ
Եսայեայ և Երեմիայ :

Բ • Այլ առ շնորհ նորոգ փրկու-
թեանս բազմօք գոհաբանութեամբ
հետևեալ, 'ի յաճախութիւն ան-
բաւիցն լռեալ առ սմին իսկոյն կար-
կեցայ • քանզի կրկնեալ զլուսոյդ
անսպառ բարիսդ, որ 'ի քէն առ
իմ յամառս թշուառութիւն, քոյին
աղերսիւ առ քեզ մաղթեցից, յար-
մարեալ դարձեալ 'ի նիւթս բանիս
ղտառ ողբերգութեան այսր մա-
տենի, լցից թախծութեամբք և հե-
ծեծանօք : Այլ առեալ խառնեցից
'ի տուողիդ հաճութիւն ընդ ցաւոցն
զդեզն, ընդ վհատութեանն զխրա-
խոյսն, ընդ յուսահատութեն զյի-
շատակդ անուան հաստողիդ, ընդ
տխրութեանս զսփոփանսդ, ընդ
իմումս դառնութեան զքաղցրու-
թիւն կենարարիդ, ընդ սլատիժ օրի-
նին զշնորհն, ընդ սլարտս անիծիցն
զազատարար օրհնութիւնդ, ընդ
մարմնոյ մահուն զամենայնիւ նորո-
գութիւնդ :

Գ • Հաւատամ հզօրիդ բանի, ուս-

տի վկայեմ. լուր լուռ թեան սրտիս,
 տէր Յիսուս, որ հնչումն է առ
 քեզ մեծութեան ձայնի երկար գո-
 չելոյ: Որ մարմնակից և պատկերա-
 կից մեր եղեալ, և քահանայապե-
 տապէս անօրինակդ զօրինակին խոր-
 տակեալ զլուծ, ընդ զենման մահու
 անամուտն՝ բարեբանեալ մարմնոյդ
 նուիրմամբ անմահապէս միշտ մա-
 տուցանիս, և աննուազաբար քաւու-
 թիւն շնորհես, ոչ սակաւամեղիցն
 միայն, այլ և որոց հասեալ է ակն-
 կաշութիւն առ ելս կենաց: Զի որ-
 քան զօրէ մարմնոց անդամոց առ մեղս
 կենդանութիւն, թէ և բիւրուց ա-
 մաց ունիցի յերկարաձգութիւն,
 յորժամ Աստուածդ բոլորեցուն
 վտան սորին կամաւ և յօժարութե-
 զենումն ընկալեալ, մահու համբե-
 րես քաշխեալ ՚ի քաւութիւն: Զի
 ոչ եթէ մայրութեանդ աղբեր
 սլարտական գոյ մահու յօր ըստ օրէ
 կատարին, այլ կամօք քովք հոգ-
 ւոյդ գործակցութեամբ՝ ՚ի հաճու-
 թիւն հօր և ՚ի մեր հաշտութիւն
 ցանկ մատուցանիս: Իսկ եթէ ամե-

նիցդ Աստուած անքնին՝ իմովս վասն
 իմ առ իմ փրկութիւն , 'ի դէմս իմ ,
 իբր թէ ընդ քոյդ էութեան ես իցեմ
 մարմնով սարունակողիդ կցորդ միա-
 ցեալ . և դու , բարերար , յաղագս
 իմ 'ի յիմա կերպի փոխանակեալ
 ընդ իմում սրտեաց , և մահ ըն-
 կալեալ անսարտդ զմահապարտիս
 միասուց սատուհաս , և 'ի յիմա
 նուն յանցաւորապէս , որպէս թէ
 կամաւ ընդ քեզ ես կրիցեմ , բազումս
 մեռեալ և մնաս կենդանի . ոչ ու-
 ըացողացն ձեռօք , այլ դաւանողացն
 հաւատովք աստուածապէս նուի-
 րեալ և 'ի մասունս անհատս բաշ-
 խեալ :

Գ . Ասէր ոմն ողորբաւոր՝ չաւա-
 տալեացն սաշտօնատար . մեծ ինձ
 և անկշռելի առ սմին դատէր անյար-
 մարագիր անձին յուսագիր , հա-
 ւատամ զփառս և զերջանկութիւն ,
 քան թէ մարտիրոսութեամբ իսկ՝
 թող թէ ուղղութեամբ իմս թշուա-
 ռութեան յանցաւոր մարմինս վախ-
 ճան ընդունել : Իսկ զանճառութիւն
 խորհրդոյս այսու դիտեցի . դաւա-

նէր իսկոյն, որ զի և մաքրոցն ան-
 ձինք առանց նուիրման այսր յիշա-
 տակի չէ են իսկասկէս կատարեալք
 'ի սպառ, եթէ ոչ ընդ այս հրաշա-
 կերտութիւն մեծութեան հոգւով
 խառնեսցին: Ասկա թէ մեղաւորիս
 մասին կրկին մատուցար բաժին ասե-
 լով յուսայր, իբրեւ այն թէ ես ինքն
 եղեր ճշմարտիւ, գրաւեալ զիմս
 դաժանութիւն ընդ քում համեղու-
 թեան, սկատարագեալ քոյինանիւթ
 զանգուածոյն շխարաւդ կենաց լու-
 սոյ: Այսու ամենայնիւ 'ի վերնա-
 տանն նախանուէր բարեշնորհու-
 թեան՝ անհնարաւոր ախտիցն ճա-
 րակ՝ զմարմին և զարիւն իւր բաշխեաց
 'ի քաւութիւն, 'ի վեր կարծեցու-
 ցանէր քան զնահատակի վկայեցե-
 լոյ արեամբ կատարմամբ. յուսոյս
 օրինակ յարգաւորութեամբ գրել
 զիս 'ի փառս, այսմ փրկանօք հաւա-
 տալի երևեցուցանէր, քան թէ քա-
 ւելոյ և ողորմելոյ և շնորհելոյ, որ-
 չափ աստուածականիդ առ մարդ
 զօրութիւն, և տիրական աստուա-
 ծախառն մարմնոյն կամաւորա-

կան նուիրումն առ անասնական ըս-
պանդին մատուցումն , և անմահն
առ մահկանացուս , լոյսն ահաւոր
առ ստուերայինս , յաւիտենականն
քան զանցաւորս , բարձրեալն քան
զերկրաւորս , անստեղծն քան զե-
ղականս , բարին իսկութեամբ քան
զթիւրեալս բնութեամբ , մանաւանդ
զի իւր է կամելն և իւր կենագոր-
ծելն , օրհնութեանն առ ի թ քան
զանիծիցս պատճառ :

Ե . Արդ տուր խոցելոյս 'ի սիրտ
և յոգի , աղաչեմ գթած , զառ 'ի
յերկնուստ ընծայեալ զդեղդ կե-
նաց . մատիր քաղցրութեամբ առ
ախտացեալս մեղօք , քաւեա 'ի պար-
տեաց՝ ամենակատար բաւականու-
թիւն : Իսկ առ 'ի յինէն այս է ճըշ-
մարիտ և անխաբելի կերպարան բա-
նի , որ զի հաստիչդ ամենից 'ի սուրբս
բնակես , և ըստ տարազու սերմանն
և հնձելն է իրաւացի , ըստ ճշմարիտ
բանին Պաւղոսի , և աջացաւացն 'ի
տապ արեու ոչ է զօրութիւն : Այլ
դու , բարերար հաստիչ յոչէից , յար-
գես յաւէտ իսկրասէս համայն և

զգտւանելն զքեզ՝ բաւական առ կեն-
դանութիւն . և ոչ ես ընդ սահմա-
նաւ փակեալ օրինի , այլ յազթեա՝
մանաւանդ թէ խզես զկապ կանոնի,
և դու միայն մնաս պայման աւետեաց
համօրէն յանցաւորաց տարակու-
սելոց : Եւ քեզ ընդ հօր հոգւովդ
սրբով փառք և իշխանութիւն յաւի-
տեանս . ամէն :

ԲԱՆ ԾԳ.

Վերստին յաւելումս իրիկն հեծումեան
նորին հսկողի առ նոյն ազէրս հաշմանաց
Բանի .

Ի խորոյ սրտից խօսք ընդ Աստուծոյ :

Ա . Ե՛ւ արդ յամենայնի առ ա-
մենայն ականկալութիւն քո է ողոր-
մութիւն , սկզբնալոյսդ աչաց տե-
սանելեաց և սրտի խմաստից Յի-
սուս . քո է բարերարութիւն ,
կեանք և անմահութիւն : Դարձ առ
իս դթութեամբ , և հանդերձեացես

դառնալ առ քեզ ինձ կրկին բեր-
կրութեամբ . զի առանց քոց կամաց
ոչ ունիմ լինել նորոգ փոփոխեալ .
և եթէ ոչ կամբ քո գթասցին , ոչ
զօրեմ փրկիլ մահու պարտականա .
և եթէ ոչ կառավարդ յարդարեա-
ցես պատրաստել ինձ հետս ճանա-
պարհի՝ որ առ քեզ բերէ , վիհ է
ինձ խորոց յաջմէ և յահեկէ :

Բ . Ահա ոչ պարծիմ ամենայն իրօք
նախատեալս , ոչ պանծամ դսրո-
վեալս , ոչ խրոխտանամ լքեալս , ոչ
մեծաբանեմ պապանձեալս , ոչ ըմ-
բոստանամ ձաղեալս , ոչ երջանկա-
նամ եղկելիս , ոչ արդարանամ ամ-
բարիչոս : Զի ոչ երբէք հարթ ըն-
թանայ երիվար առանց սանձակալի ,
և ոչ նաւ համբառնայ հանգէս ա-
ռանց ուղղչի , և ոչ արօր կշիռ ինչ
գործէ առանց մաճակալի , և ոչ եր-
կուորեակք լծոցն 'ի ճահ ճեմեսցին
առանց եզողի , ոչ ամսլ վերաչուէ
առանց հողմոյ , ոչ աստեղք ցնդին
և կամ դումարին առանց ժամանա-
կին , ոչ արեգակն փոխաբերեալ
շուրջանակի առանց տարրական

օգոյ, և ոչ ես նոքօք հանդերձ առանց բարեգործիդ հրամանաց ակնարկութեան: Զի դու միայն ես տուիչ կենաց բանականաց և խնամիչ կարգաց հոլովման արարածոյ, և 'ի քէն է ինձ փրկութիւն, ըստ սաղմոսողին. և դու ձայնես բարբառ խնդալից աւետեաց հնչման յականջս լսելութեան ամենայն հասակի, Եկայք 'ի հանդիստ իմ բնաւին աշխատեալք, և ես մաքրեցից զձեզ 'ի սլարտեաց: Իսկ զի՞նչ օգուտ 'ի լուացմանէն, եթէ կրկնակի զազրացայց. և կամ ո՞ր օգուտ 'ի ճաշակմանէն, եթէ գեհեհին մտանեցայց: Եւ կամ զիմորդ յԱբրահամսլարծեցայց խորթացեալս 'ի գործոյ նորին որդիս գարշութեան հօր ամուրհացւոյ, և մօր քետացւոյ կամ քանանացւոյ, ըստ մարդարէին որ առ իս յանկաւոր ձայնի. Ժառանգս մերժեւի եթովպացի և ոչ սենեկին Սառայի, ըստ տեսանողին առ իս առածի, եղբայրս Շամրնի և կամ Գոմորայ, համբախս անլուաց և անաղելի՝ խակակութ սփրտոյն խակութեան Ողայ

և Ողորհեայ, ըստ Եղեկիէլի կրկնա-
նախատն կշտամբութեան :

Գ . Եւ քանզի 'ի ծուփս բազմա-
վտանգս ալէտանջ հողմոյ սաստկա-
պէս զղուեալ ուժգին լլկանօք 'ի
սպառ տագնաւամբ 'ի ծովին, փո-
խեալ ընկեցեալ 'ի վտակն վայրենա-
կան ողորհչ . առ որս զմատունս ձե-
ռացս այսր անդր տարաբերեալ, իբր
'ի հոսանաց բռնութեանց գարնա-
նազայր գետոց, արտաձգեալ յա-
կամայ ընթացս ողորմագին գլոր-
ման, ջրակուլ ոգեսպառ պղտորար-
բութեամբ, դաժանահոտ սկախառն
մամռարմատ խառնախալւ մահա-
բեր երկամբք վանեալ, ըստ որոց
յուզլսիցն հեղեղիցին հեղձուցեալ :
Այսու առակաւ և ես եղկելիս՝ խօ-
սին և ոչ խմանամ, գոչեն և ոչ ինչ
լեւմ, բարբառին և ոչ զարթնանամ,
հնչեն և ոչ փոխադրիմ, փողեն և ոչ
գումարիմ, վիրաւորիմ և ոչ ևս ըզ-
գամ, կռոցն գարշութեան նմանեալ
թափուր յազդմանէ բարեաց իմաս-
տից : Արդարեւ չար առաւել յա-
ւէտ իսկապէս քան զօրինակդ ճըշ-

մարտութիւնս , ատելի և մեղադրելի և ատենին Քրիստոսի արժանապէս մատնելի :

Դ . Եւ քանզի անդառնալի ուղւոյն յիշատակ աստեացս սլարտեաց զայս կտակ թողի որոց ընթեռնուն , իմովս բանիւ առ Աստուած կարդալ հանապազորդութեամբ , այս կացցէ սահման յանձնառական խոստովանութեամբ մշտնջենաւոր ձայն արկու առաջի քո , ամենակալ . զոր դիրդ ընդ մարմնոյս և բանդ ընդ հոգւոյս զանսահմանելիդ միշտ թախանձեսցէ , իբր յանեղծական մաղթողէ ընկալեալ աղերս 'ի յիմոյս ձայնէ , բարեգութ , մարդասէր , օրհնեալ յաւիտեանս . ամէն :

ԲԱՆ ԺԵ .

Վէրսսիւն յաւելոած հրէիս հէծոթեան
նորին հսկողի առ նոյն աղէրս մաղթանաց
Բանի .

Ի խորոյ սրբից խօսք ընդ Աստուծոյ :

Ա . Եւ վասն զի սլացեալ ոգւոյս
թեօք 'ի թիւս անբաւից ծննդոց
մարդկան եդի 'ի կշիռս իմանալեացս
մտաց , ոչ գտի համեմատ զոք ինձ
պարտաւոր . և առ այս զգաւթեան
սաղմոսին զբանն 'ի յերգ ինձ առի
գառն կշտամբութեան գաւազանաւ
որ գործավար . ո՞վ յարիցէ ընդ իս
'ի չարիս հաւասարել յանօրէնութիւնս :
Եւ քանզի այս ըստ սմին
մասին կնքեցաւ և ճշմարտեցաւ առ
այրս մահու , և ես վկայեմ կրկին
հաստատեալ . առ այսր իրաւունս
գրեմ՝ ինձ միայնոյ զեղծանիլ 'ի
սպառ , քան իմովս բանիւ բազմաց
տարագրիլ . թերեւս սովիմբ առ այսու

արդեւք և ինձ շնորհեսցես, շնորհողին զպարտիս իմոցն:

Բ. Եւ արդ զի՞նչ քեզ աղերս հաճոյական ՚ի յայսմ և ՚ի սոյն, և ծուխանուշից ընդունելի խնկոց մատուցից, գովեալ թագաւոր երկնաւոր Քրիստոս, եթէ ոչ զառ ՚ի յինէն անիծեալսն օրհնել մաղթեմ, զկապեալսն արձակել, ազատել զգատապարտեալսն, բարեգործել զնրդովեալսն, պսակել զթշնամանեալսն ւսիւփել զտրտմեցեալսն, դարմանել զխորտակեալսն, խնամել զսարտուցեալսն, պատասպարել զնենգեալսն, զվիրաւորեալսն ՚ի մարմին՝ յոգի բժշկել: Եթէ օրհնութեան բանիւ առ ոք մատուցայ, լուիցես. իսկ եթէ անիծիւք, մի հայեսցի ընդունել, գթած: Ես տառապեալս ամենաթշուառ ՚ի վերջին սպասաւորութեան մաղթանաց այսր մատենի ՚ի բովանդակ մտաց շնորհեցի իմոցն՝ փակեալառ ՚ի քէն զանիծիցն դժնդակ ըղձիցն չարաշուք ձայն. և դժնէից նենգողացն իմոց՝ ընդ բարիսն ՚ի բոլոր սրտէ հաշտութեան արգա-

հատեցի, վասն որոց և ծուներ պա-
ղատանաց կրկնեցի. որչափ դու ինձ
ահա յայց ելեալ առաւել ողորմեա-
ցիս ըստ քոյդ մեծութեան, գովեալ
խնամակալ, կեանքդ՝ մահացուիս,
հօրդ՝ տկարիս, ամենակարդ՝ վա-
րանելոյս, իմաստութեանդ ազբեւր՝
յիմարիս և թմբրեցելոյս: Քանզի
յաւէտ սխալեալ անկայ իբրև զողո-
ղակ մ' թային ոչ ընդեւական՝ ի հաղթս
մահու անղգայապէս, չիմացայ զկո-
րուսան, չգիտացի զորոգայթն, չտե-
սի զըմբռնող որսոյն ծածուկ մեքե-
նայս, չկարծեցի զխաբուժն կերպա-
րանաց կեղծաւոր վարմին, չնկա-
տեցի զգայթագողութին շուրջանա-
կի, չջօշափեցի զպատանդիչ զցանց-
արկ կարթին, ժամանեցին ինձ չա-
րիք, և ես ոչ կարացի ճանաչել, ըստ
սաղմոսողին:

Գ. Քանզի և որպէս իմաստակի
ուժեմն արտաքնոյ բարւոք թուե-
ցաւ, չար ասել զմահ առ չիմանա-
լոյն պատճառի, և ես վկայեմ իմովս
բանիւ. քանզի իբր զանղգայ պաճարս
անասնոց մեռանիմք և ոչ զարհու-

րիւմք , կորնչիւմք և ոչ հիանամք , թա-
 զեցեալ լինիւմք և ոչ խոնարհիւմք ,
 տարագրիւմք և ոչ տագնապիւմք , եղ-
 ծանիւմք և ոչ զղջանամք , մաշիւմք և
 ոչ մտառեմք , պակասիւմք և ոչ պատ-
 րաստիւմք , գնամք և ոչ զգուշանամք ,
 գերիւմք և ոչ ևս զգամք : Իսկ հան-
 գիստ ասել երջանկին Յոբայ զվախ-
 ճան մարդոյ , և ես խոստովանիմ
 զսոյն ընդ սրբոյն , եթէ ոչ ունէի
 զբեռն աշխատութեան մահացու
 գործոց ստանձնեալ : Մանաւանդ
 զի որոգայթն գաղտնի և հնարագիրն
 աներևակի , տարր ժամանակիս յան-
 էից , անցեալն անյայտ և ապառ-
 նին կարծողական , ես անհամբեր և
 բնութիւն թերահաւատ , ոտք ան-
 հաստասք և միտք ցնդեալք , կիրք
 հարկաւորք և բարք անժուժկալք ,
 մարմին մեղսամակարդ և յօժարու-
 թիւն երկրասէր , դիմամարտութիւն
 անկակից և խառնութիւն ներհա-
 կական , բնակութիւն կաւեղէն և
 անձրեք ուժգնակիք , կարիք անթը-
 ւելիք և պատահարք ամենագրաւք ,
 միտք չարախնամք և տէնչմունք

բարիատեացք, կեանք առօրեայք և զմբաղք սակաւաւորք, խաբսուհիք յիմարութեան և խաղալիք տղայականք, աշխատութիւնք ընդունայնք և վայելմունք երազականք, համբարք ոչնչից և պահեստք հողմոց, նմանութիւնք ստուերաց և կերպարանք ծիծաղելիք: Քանզի իբրև եկն եհաս պատուիրանն, ըստ պաւղոսեան բանին, անպատրաստ գտեալ զիս ինքեան, մեղքն կենդանացան յանդիմանեալ յարդարութեանցն, և ես մահացայ կենացն և կենդանացայ կորստեանն:

Դ. Գողացան օտարք, չարին գումարք, զստացուածս սրտիս իմաստից, ըստ գրոյն կանխաբանութեան. որով եկն եհաս իսկոյն աստանօր իմաստութեան ինձնուազանալ, ըստ առակողին, և առաւելուլ ոչ բարւոյ ցանկութիւն: Ոչ յառեցի զակն ոգւոյս ՚ի գլուխն իմ կենաց Քրիստոս, որով ընդ ուղիղն հետեւեցայ: Քանզի կամեւով ուժգինս ընթանալ՝ ընկչայ սաստկապէս, յանչափն ձգտիլ՝ իմոյն ոչ հասի, ՚ի մե-

ծագոյնն ամբառնալ՝ աստուածսո գը-
 լորեցայ, յերկնային ուղւոյն ան-
 դընդոց մատնեցայ, 'ի զգուշանալն
 առաւել՝ յաւէտ լնասեցայ, յան-
 արատն պահել՝ մանր խորտակե-
 ցայ, կարծելով ընդ ահեակն մրցիլ
 յաջն գլթեցի, 'ի զերկրորդն խու-
 զել՝ զնախնին կորուսի, 'ի խնդիր
 սակաւուն՝ 'ի կարեւորացն զըկեցայ,
 'ի յուխտին պահել՝ դաշինն դրժե-
 ցի, առ սովորութեանն կտրիլ՝ կո-
 րուսիչս գտի, 'ի փոքունցն փախու-
 ցեալ՝ մեծամեծացն մատնեցայ, զոր-
 ես ինքն ինձէն ստեղծեալ՝ չարաչար
 դատախազ անձին կարգեցի : Յորոց
 փրկել զմատնեալ գերիս դու միայն
 զօրեացես, կենաց մատուցեալ զըն-
 ծայեալս մահու զհոգիս . զի դու
 միայն, տէր Յիսուս, Ճանաչիս բա-
 րերար, անսահման փառօք ընդ Հօր
 և Հոգւոյդ սրբոյ օրհնեալ յաւի-
 տեանս յաւիտենից . ամէն :

ԲԱՆ ԺԶ .

Վերստինն յաւելաւած կրկին հեծաւելան
նորին հակողի առ նոյն աղերս մաղկանաց
բանի .

Ի խորոյ սրտից խօսէ ընդ Աստուծոյ :

Ա . ԻՍԿ զառիթսն մահու գե-
պուածս դժոխարմատ ծառոյսդառ-
նութեան պտուղք , ընտանիք թշնա-
միք , հարազատք հակառակք , և որ-
դիքդաւաճանողք ստորագրեցելովք
մասամբքդ նշանակեցից՝ գրեալ յա-
նուանէ , որ են այսոքիկ :

Բ . Սիրտս նանրախորհուրդ , բե-
րանս չարախօս , ակնս յայրատա-
տես , ականջս վրիպալուր , ձեռնս
մահաձիգ , երիկամունքս անփորձ ,
ոտնս մոլորաշաւիղ , ընթացքս աներ-
կեւղ , հետք խոտորնակ , չունչք
ծխախառն , գնացք խաւարային ,
գոյութիւն լերդի վիմական , խոր-
հուրդ ծորեալ , կամք անկայուն ,

չար անփոփոխ , բարեմասնութիւն
 սասանեալ , անձն տարագիր , աւանդ
 վաճառեալ : Գազան վերաւոր , թըռ-
 չուն նետահար , փախստական քա-
 ըրավէժ , ըմբռնեցեալ վնասապարտ ,
 աւազակ ծովակուր : Ձինուոր նեն-
 գաւոր , մարտիկ անպատրաստ , ըս-
 տառագէն անժուժկալ , մշակ հեղ-
 գացեալ : Աղօթական անխրախոյս ,
 բեմական ստորնաքարչ , քահանայ
 անկնդրուկ , օրինական աննուէր :
 Դպիր կշտամբեալ , իմաստակ խե-
 լագար , ճարտասան անճոռնի : Կերպ
 անպատկառ , դէմք անամօթ , երեսք
 լպրշեալ , գոյն անհամբոյր , տիպ
 տմարդի , գեղ ծանակեալ : Խորտիկ
 խանգարեալ , ճաշակ գարշեցեալ ,
 այգի գաղձնաւոր , որթ որդնահար ,
 պարտէզ փշաբեր , հասկ ուտճա-
 հալ , մեղր ՚ի մկանց ճարակեալ , ան-
 պատսպար անկեալ : Սնասլարծ յու-
 սահատ , անհամոզելի նզով , անհաշ-
 տական բաժանեալ , ունայնաբան
 շողակրատ , պաճարամիտ գոռոզ ,
 անասնօրէն ապիրատ , դժոխային
 ագահ , աներասան յանդուգն : Մո

Լեզնուլթիւնն անաստուած , ձեռ-
 նաձգուլթիւնն սպանող , տատասկա-
 ցան երկրագործ , երջանկուլթիւնն
 եղկելի , մեծուլթիւնն վատթարեալ ,
 վայելչուլթիւնն անչքեալ , կարողու-
 լթիւնն տկարացեալ , բարձրուլթիւնն
 խոնարհեալ , փառաւորուլթիւնն
 ընդոտնեալ , պատուիրանազանցու-
 լթիւնն յարակայ , սխալանք ինքնա-
 կամ : Մատակարար կամակոր , խոր-
 հրդակիցնենգաւոր , բարեկամ հա-
 տուածեալ , հազարապետ գողամիտ ,
 մերձաւոր կծծի , բաշխող ժլատ ,
 վերատեսուչ կարկամ , ոգի անախ-
 տակիր , իղձք անսէր , բարք ատե-
 ցող , աղիք անգթականք , գնացք
 անխոհեմ , աներեւոյթք փրատեալք ,
 ծածուկք անիծեալք , դիպուածք
 թշնամսնեալք : Ա՛յ աճառական վատ-
 նիչ , շահարար շուայտեալ , պաշ-
 տօնեայ արբեցող , գանձուց ոստի-
 կան երկմիտ , պատգամաւոր բանա-
 արկու , դռնապան քնէած , աղքատ
 հպարտ , մեծատուն ժխտող : Դի-
 ւանապետ անօրէն , սլահապան մատ-
 նիչ , բնակակից չարախօս , սուրհան-

դակ անժաման, թղթաբեր պարտաւոր, առաքեալ խռովարար, միջնորդ անխմաստ : Արքայ արտալած, թագաւոր թարմատար, կայսր ոգէկործան, իշխան տիրադաւ, զօրավար զըկող, դատաւոր աննառու, ռամիկ ինքնագործ : Նախատողի ծաղը, սիրելոյ աշխար, բանագրի դսրով, յանդիմանչի դատախազութի : Քանզի և 'ի վեհագունիցդ կոչմանց էր ուրեք արդեւք զի էի, իսկ 'ի վատ թարականացդ մասանց եկն երբեմն եհաս զի եղէ : Արդ այսքան վնասակարութիւնք խարդախութեանց յաճախագունից, յորոց յոմանց խաբեցայ իբրև զյիմար, և յոմանց տիրեցայ իբրև զտկար, կամաւ մատնեալ զիս ինքն մահու :

Գ . Արդ զորս 'ի վերագրելոցդ մասանց քեզ ատելեաց և իմ կորուսչաց 'ի սպաս պաշտաման քեզ ընծայեցից . զորպիսիս ասպականութեամբ պարագրեալս ամենասուրբըդ քո մեծութեան հանդէպ կացուցից, և կամ որքանեօք երկայն մտութեամբք համբերեացես այս

քանեաց պարտուց , որքան ներես ,
 որպէս լռեսցես , զիմորդ իսկ անսայ-
 ցես , իբր ոչ մասնեսցես հարուա-
 ծոց գանից զարժանիս սատակման
 մահու : Արդ այսոցիկ աննշոյլ մթու-
 թեանց հոգւոց խաւարի ողորմու-
 թեամբ լուսոյ քոյ պատահեսցես
 բժշկել քաւել և կենագործել , զօ-
 րեղութիւն անվթարելի . և քեզ
 փառք յամենայնի . ամէն :

ԲԱՆ ԺԷ .

Վերադին յաւելումած իրիին հեծումէան
 նորին հանդի առ նոյն աղէրս մաղնանաց
 Բանի .

Ի խորոյ սրբիոյ խօսք ընդ Աստուծոյ :

Ա . ՔՐԻՍՏՈՍ Աստուած անուն
 ահաւոր , մեծութեան տեսակ , ան-
 քնին բարձրութեան պատկեր , ան-
 սահման զօրութիւն , կերպարան
 փրկութեան լուսոյ , պաշտպան կե-
 նաց , դուռն արքայութե մերնում

հանդստեանն , ճանապարհ հան-
դարտութեան , ապաւինութիւնն ու
րոգ և անտխրական երանութեան
ամենակալ ինքնիշխանութիւն բոլոր
էականութեան , օրհնութեան կո-
չումն , աւետեաց ձայն , բերկրու-
թեան բարբառ , անմահութեան
դեղ , որդի անճառ Աստուծոյ միոյ ,
որ ինձ անհնարին է , քեզ դիւրին
է . որ ինձ անհասն է , քեզ սահմա-
նեալ է . որ ինձ անանցն է , քեզ
հալաւոր է . որ եղկելոյս ինձ ծած-
կեցեալն է , քումդ երանութեան
մերձաւոր է . որ ինձ անկարելին է ,
քեզ կատարեալ է . որ ինձ անկրչ-
ուելին է , քումդ անճառութեան
չափեալ է . որ ինձ յուսահատու-
թեանն է , քեզ սփոփանաց է . որ
ինձ անբժշկականն է , քեզ անվտան-
դելի է . որ ինձ հեծութեանն է ,
քեզ խնդութեան է . որ ինձ ծա-
նունք են , քեզ թեթեւագոյնք են .
որ ինձ եղծեալն է , քումդ զօրեղու-
թեան գրեցեալ է . որ ինձ կորու-
սեալն է , քեզ ըմբռնեալ է . որ ինձ
անճառն է , քեզ համարեալ է . որ

ինձ մնայլն է , քեզ ճառադայթ է .
որ ինձ անթիւն է , օրհնեալդ քում
ձեռին բովանդակեալ է . որ ինձ սոս-
կալին է , քեզ հեշտալի է . որ ինձ
փախչելին է , քեզ վանելի է . որ
ինձ անմատոյցն է , քեզ դիւրահեր-
քելի է . որ ինձ մահաբերն է , քումդ
հականութեան զօրութեան ընդ ոչ-
գոյսն համարեալ է :

Բ . Այլ դու , ողորմած Աստուած
բոլորից տէր Յիսուս Քրիստոս . և
այսմ զօրես առ ելիցն հնար՝ եթէ
գթասցիս . վասն անուան փառաց
մեծութեան Հօր քոյ օրհնելոյ , վասն
կամաց գթութեան Ոգւոյդ քոյ սրբ-
բոյ , տես 'ի տաժանաւորս կրից յան-
դիմանական յայտնութիւն , և 'ի
խորոց սրտի ինքնամատոյց դատա-
խազութիւն . նայեա 'ի բնութեանս
ամենապատաղ խակութիւն , և սլար-
գեւա բժշկութիւն վերացս և հնա-
րաւորութիւն կորստեանս , զեր-
ծումն բազմամասնեայ մահուս և
չաւիղ կենաց ապականելոյս , նորո-
գութիւն եղծմանս և մուտք յու-
սոյ ամբարշտելոյս : Եթէ ես զան-

նմանն ինձ կամս ցուցի, որչափ առաւել դու զբնաւորականսդ քողընտանի բարերարութիւնսդ. եթէ 'ի փշոց պտուղ ընծայեցաւ քաղցրութեան, որչափ առաւել 'ի ծառոյդ կենաց ճաշակ անմահութեան. եթէ ես իմոց ատելեաց ողորմութիւն մաղթեցի, դու քոյոյս զիա՛րդ ոչ կրկին մատուցես, հզօր, յաննուազդ առատութենէ:

Գ. Արդ տես 'ի քոյդ մեծութիւն, բարձրեալ, նայեցեալ 'ի յիմս փոքրկութիւն. ընկալ զսակաւ խոստովանութիւնս անհամար մեղացս, որ զբնան համայն տեսանես. և որպէս զԱլիմին գթել ոչ գրեցեր, և զաւազոյս փոքու սասանել մի համարեսցիս. և իբրեւ զԴաւթին ընդ մեղայն ասել իսկոյն անցուցեր զպատիժ պարտուցն, և առ իմ ձայնիս հեծութիւն զնոյն գործեսցես, երկայնմտութիւն. որ տաս ամենեցուն առատապէս անաչառութեամբ որպէս յաղթող բարի բազմիմաստ, և ոչ նախատես զյետեալ ստրուկս որպէս ողորմած և ամենաստեղծ:

ստացիր վերստին , և մի կորուսաներ
ղբուծեալս արեամբ քո , գթած :
Զի քո է փրկութիւն , և 'ի քէն է
քաւութիւն , և քեզ վայել է փառք
յամենայնի յաւիտեանս . ամէն :

ԲԱՆ ԾԸ.

Վերստին յաւելումս իրիկն հեծումեան
նորին հակողի առ նոյն աղերս մաղկանաց
բանի .

Ի խորոյ սրբից խօսք ընդ Աստուծոյ :

Ա . ՕՐՀՆԵԱԼ տէր ՅԵՐԵՄ Զօր ,
'ի կամս հաճութեան Հոգւոյդ քո
սրբոյ . և օրհնեալք ամենայն առ 'ի
յօրհնելոյդ օրհնեցան . օրհնեալ մի-
այն Որդի օրհնելոյ . չեք իմ թագա-
ւոր իշխեցող շնչոյս բաց 'ի քէն ,
Քրիստոս : Այս է օրհնութիւն Յա-
կոբայ , ասէ Եսայի , յորժամ բար-
ձից զմեզս նորա :

Բ . Արդ ողորմեաց ինձ , տէր բա-
րեգութ , ըստ նախնիդ քո սովորու-

Թեան , և օրհնեալ զանօթս քո բա-
 նական , ըստ ձայնին Դաւթի և ըստ
 Մովսէսի . զի բանիւդ քո փրկու-
 թեան ժամանեալ հասից քաւութե-
 օրհնեալ առ 'ի քէն : Աստուածա-
 պէս ինձ հրաշագործեա , ողորմած
 արքայ երկնաւոր , որսպէս անկեւոյն
 'ի բազմաժամանակեայ մահճացն
 խշտիս , ժողովեւոյն 'ի սրահին
 Բեթհեզդայ : Յորոց մի էր և կրկին
 Թերազաւատն երկցտասանց և ութի
 միոյ ամօք ախտացեալ յօդիցն լուծ-
 մամք , որում ոչ անխայեցեր զբժըշ-
 կութեանն ձեռնաստութիւն , իբր
 գիտելով զանբոյժ չարութիւնն՝ որ
 նիւթեացն քեզ յաւուր մատնու-
 թեան դառն գիշերին տիրամարտու-
 թեան երախտաւորիդ , մեծիդ և
 բարերարիդ : Որ թէպէտ և կան-
 խաւ իմն զգուշացուցեր , թէ մի՛ մե-
 ղանչեր , զի մի՛ կրկնեսցին կրկին
 քեզ չարիք , ոչինչ վերջացաւ լինել
 ձեռներէց սկզբնաւոր անհանբու-
 րելի դատողացն զքեզ 'ի խաչին :
 Եւ դու այնպիսւոյ անյարիր ջատուկ
 մահու ծնդեցեալ չարաշուք առն

ողորմեցար, անճառ բարութիւն, սիրալի մարդասիրութիւն, սարսափելի ներողութիւն, սոսկալի երկայնմտութիւն, անբաւելի քաղցրութիւն, փառատրելի հեղութիւն։ Որ միշտ յաղթիս 'ի դժութենէ և ոչ թշնամանիս, պարտիս յողորմութիւն և ոչ պարսաւիս, բռնադատիս 'ի մարդասիրութիւն և ոչ անգոսնիս, հարկիս 'ի բարութենէ, և ոչ հայհոյիս, ստիպիս 'ի սիրոյ և ոչ բամբասիս։ Պաղատիս դարձին իմ առ քեզ և ոչ ձանձրանաս, արագես զկնի ապերասանիս և ոչ լքանիս, ձայնես չսողիս և ոչ սրամտիս, փութաս մեղկելոյս և ոչ խափանիս։ Առ չարսես բարի, առ ամենապարտս ես ներող, առ մեղաւորս ես քաւիչ, առ խաւարեալս ես լոյս, առ մահացեալս ես կեանք։

Գ. Այս են գիրք ամենայն հոգեշունչ օգտակարութեան, որ յաճախս ծնանին երկնաւոր պտուղս անճառս և զարմանալիս։ Ասա և ինձ թշուառացելումս, օրհնեալ ամենապարգև, արդ առ զմահիճս

խշտացդ մեղաց 'ի վայր կործանմանդ, և հետևեալ ժամանեա յանդորր հանգիստ անաշխատ կենաց: Խզեսցես ամենակարող սուսերաւ բանիդ հրամանի զերիզասնդեալ մահազգեստս պարփակութիւն դը ժոխազնեայ կապանացս, և լոյծ ինձ զհանգոյցս խեղդողականս ոգեպահանջ սատակութեանս, առաքելով զարժանաւորս մահու յազատութիւնն վերին անանց բերկրութեանն, կենսաբեր և աստուածային քո բանիւդ: Մի տակաւ տակաւ ազգեսցես, և մի օր 'ի յօր յերկարաձգեսցես, զի մի աստուար ծանրութի բեռանցս մեղաց տիրեսցէ թիկանցս ազդերաց, և կործանեալ զիս կորացուսցէ հայել 'ի դժոխս, և ուժգնակի գոռոզ բռնութեամբ անպարապ հոգևորական զինուն արարեալ՝ մահու ծառայեցուսցէ: Այլ օգնեա ինձ, բարի վշտակից հեծութեան կարեացս մահու երկանց, առեալ յինէն զփայտ սատակմանն, որովէս երբեմն յուսոյ պահակին, որով կառուսցես զվայելչականն

յաղթանակի արի զօրութեանն ,
պնդապէս հաւատով յուսոյն կար-
ծրութեան ընդ քեզ բեւեռել ան-
սայթաքելի : Եւ քեզ հօր հոգւովդ
սրբով փառք և իշխանութիւն յաւի-
տեանս . ամէն :

ԲԱՆ ԺԹ.

Վերսափին յաւելոած իրիկն հեծաւելան
նորին հակողի առ նոյն աղերս ճաղխանաց
բանի .

Ի խորոյ սրբից խօսք ընդ Աստուծոյ :

Ա . ՀԱՒԱՏԱՄ և վկայեմ մտաց
դիտութեամբ՝ 'ի քէն ազդեցեալ
ոգւոյս իմաստիւ ուշիւս տեսման , զի
ըղձալի են քեզ, բարերար , աղա-
չանք մեղաւորաց քան զխնդրուածս
արդարոց : Զի մինն զպարտութիւն
անձինն յայտնեալ՝ շնորհիդ քո
սպասէ , առ որ ծանուցեալ զքնու-
թեանս չափ , և մեծ կշտամբիչ աս-
տէն համբարձեալ ինքնոգոր մար-

տակից նմին իսկ ինքեան և դառն
դարովիչ և ծածկատես դատախազ :
Իսկ միւսն յարդիւնս բարեացն իւրոց
նայելով, յանձին հարեալ ձեռն
վստահութեան, մոռանայ զսահման
բնուէն, և պարգևաց քան ողորմու-
թեան դիտեալ ակն ունի : Ասան
որոյ առ մինն անթիւ են ստեղծ
ծուածք ճառից, որ զողորմութեցդ
քո փողով բարբառոյ ազդէ . իսկ առ
միւսն լռեալ են քոյդ, անքնին
ահաւոր և ամենախնամ, ամաչեմ
ասել՝ թէ և երկրաւորիս դործոց
պատմութիւն զքոյդ յառաջեալ :
Արդ արի տէր, և մի՛ զօրասցի քան
զքոյդ աջ հողեղինի . մի՛ կշռեսցին
ողորմութիւնք քո ընդ ջանից մարդ-
կան :

Բ . Եւ արդ առողջքն անդամօք
անկարօտք են բժշկութեան, և տե-
սանողականքն աչօք չունին պէտս ա-
ռաջնորդի, և փարթամքն ընչիւք ոչ
դեգերին առ դուրս լիոցն, և ամե-
նայնիւ յղփացեալքն ոչ սպասեն
փշրանաց սեղանոյ հացի, և սուրբքն
վարուք ասկէնիազ են ողորմութեան :

Եւ արդ ինձ դժասցիս ողորմել .
 բարձրեալ երկնաւոր հզօր, ամե-
 նատխուր վարանեցելոյս : Քանզի
 թէ էի իբրեւ զՅօբ, ասէի զանձն իմ
 իբրեւ զնա արդար և անարատ . թէ
 էի իբրեւ զՄովսէս, ասէի վստահու-
 թեամբ զնորայսն, ծանիցէ տէր
 զայնոսիկ որ իւրն են . թէ էի իբրեւ
 զԴաւիթ, ասէի՝ արարի զիրաւունս
 և զարդարուիմ, և դարձեալ զմեծն
 քան զբնուածիւն մարմնոյ, զմեղս թէ
 տեսանէի ՚ի սրտի իմում, մի՛ լուսեցէ
 ինձ տէր . թէ էի իբրեւ զՆդիա,
 ասէի զանձն իմ այր աստուծոյ . թէ
 էի իբրեւ զՆրեմիա, զքոյդ ճշմար-
 տուածիւն յանձն օրինակէի . թէ էի
 իբրեւ զՆզեկիա, պարծէի զբարւոքն
 և զիրաւացին՝ դնացի առաջի քո
 արդարութեամբ . թէ էի իբրեւ
 զՊաւղոս, ասէի զիս բնակարան
 ազդարան և ընդունարան Աստու-
 ծոյ բանին : Այլ ես անօրէնս ՚ի մէջ
 գիտութեան օրինացն, ոչ միայն
 չունիմ զանձն իմ քեզ ընծայել
 յարգանօք բանից իբրեւ զնոսա և
 զբնաւին չարս որպէս զայնոսիկ ա-

ռաջի քո յիշատակել, այլ և ոչ զամենուստ գոյից զբարեհաջակեալ անուանդ հզօր ամբարշտեալս լեզուով գովել: Իսկ դու առ ամենայն հնարս զօրաւոր՝ մատո ինձ ոգի փրկութեան, ձեռն այցելութեան, հրաման բարութեան, լոյս ողորմութեան բան նորոգութեան. պատճառ քաւութեան, գաւազան կենաց օգնութեան: Զի դու ես յոյս ապաւինութեան, տէր Յիսուս Քրիստոս, օրհնեալ ընդ հօր հոգւովդ սրբով յաւիտեանս յաւիտեանից. ամէն:

ԲԱՆ Կ.

Վերստին յաւելոած իրիին հեծումեան նորին հսկողի առ նոյն աղէբս ճաղմանաց Բանի.

Ի խորոջ սրտից խօսե ընդ Աստուծոյ:

Ա. Ե՛ի արդ որպէս զի ոչ վայելէ օրհնաբանութիւն 'ի բերան

մեղաւորի՝ 'ի ճշմարիտն առակէ
կանխաւ իսկ ուսայ, զիա՛րդ յաւե-
լից կրկնեւ զնոյն գովու[թիւն աղա-
չաւորս բազմասլատկառ, որ հանա-
պաղ ընդունիմ անէծս 'ի սաղմոսիս
բարեբաստութեան: Զի իբր եր-
գեցից ինձ վտանգս և արձանացու-
ցից նախատինս, և 'ի մերկութեանս
գրկի փուշս ընդ շուշանաց ժողո-
վեցից. զիա՛րդ ընդ Դաւ[թի համար-
ձակեցայց ասել, [թէ զատամունս
մեղաւորաց փշրեսցես. զիա՛րդ դար-
ձեալ, [թէ մի անօրէնք բնակեսցեն
առաջի աչաց. քոց. զիա՛րդ, [թէ դատ
արա ինձ տէր ըստ արդարութեան
քո, ըստ անբժութեան իմոյ որ յիս.
զիա՛րդ, [թէ կատարեսցին չարիք 'ի
վերայ մեղաւորաց. զիա՛րդ, [թէ
խորտակեսցին բազուկք մեղաւորի
և չարի, և զայլն որ զկնի. զիա՛րդ,
[թէ տեղասցէ 'ի վերայ մեղաւորաց
որոգայթ հուր և ծծումբ. զիա՛րդ,
[թէ սատակէ տէր զշր[թունս նենգա-
ւորս և զլեզուս մեծաբանս. զիա՛րդ,
[թէ փորձեցեր զսիրտ իմ և ոչ գտեր
անիրաւութիւն. զիա՛րդ զյաջորդն

սմին, թէ ես պահեցի զճանապարհս
 խիստս. զիսորդ զԼան, թէ ես ար-
 դարու թեամբ երևեցայց երեսաց
 քոց. զիսորդ, թէ և ես եղէց անբիծ
 ընդ նմա. զիսորդ զմիւսն, թէ հա-
 տուսցէ ինձ տէր ըստ արդարու,
 թեան իմում և ըստ սրբու թեան
 ձեռաց իմոց. զիսորդ անձամբ ին-
 ձէն զստու թիւն իմ ծանակեցից՝
 ասել ընդ սրբոյն, թէ լուացայց
 սրբու թեամբ զձեռս իմ. զիսորդ ՚ի
 մէջ նանրու թեան զամբարշտացն
 աթոռս բամբասեցից. զիսորդ զեր-
 ջանկին պարծանս թշուառացե-
 լումս կերպաւորեցից, թէ դատ
 արա ինձ տէր՝ զի ես յանբծու
 թեան իմում գնացի. զիսորդ օտարս
 ՚ի բարեաց՝ գիտողիդ գաղտնեաց
 արգահատեցից, թէ մի համարիր
 ընդ ամբարիշտս զանձն իմ. զիսորդ
 ես ինքն գոլով զայլս անիծեցից, թէ
 տուր նոցա տէր զգործս նոցա, և ՚ի
 կարգ բանիցն համարձակեցայց :

Բ. Քանզի թէ զյետինս բանիցն
 առաջնովքն աստանօր եդից, կրկին
 ծանրանան ինձ ցաւք և յաճախես

ցեն դառնուածիւնք: Բայց 'ի շէղջեցելոցն արտասուաց՝ դոյզն մի չափեալ, բաւականացայց հանապազորդէ յանդիմանուած օաղմոսարանին ընտանի ձայնիւն, որ զպարտաւորեալս միշտ կշտամբէ. առ որս և սպառուած քառասներորդի իննէրորդի հատուածի բանի յանդիմանողի զիս դարչեցուցեալ, հանապազխայտառակէ. խցեալ զբերանս 'ի փառաբանուածէնէ, եղկելի զանձն իմ ցուցանէ, աստուածային ձայնիւն դատախազեալ, յակնկալութենէ կենաց լքանէ, միանգամայն և վիրգս մահու ինձ իբր 'ի պատնշէ առաքէ: Քանզի թէ չար է անկծս առնուլ յօտարէ, ասպա անձամբ զանձն անիծանել կրկին չարաչար. իսկ եթէ չառնուլ նախատինք 'ի մերձաւորաց օրէնք են, ասպա 'ի տեսողէն հայել զայսոսիկ, կրից արեան տաժանմուք, վիշաք աղէտից և խէթք մտաց: Բայց թէ առ խոնարհութեան անձին իւրում մասնեսցի, ջնեալ և կշտամբեալ անիծիւք 'ի լեզուէ իւրմէ, 'ի խոս-

տովանեալ և յամէնիշխան շրթանց
բերանոյ վերնոյն օրհնեսցի . զի
ճշգրտեալ թարգմանեաց զդարձն
իւր առ նա՝ զհետս կենաց ոչ Լքա-
նելով . սահմանաւն սիրոյ զպար-
տեացն արմատ կրճատեաց , ոչ
տիրեալ ՚ի խարդաւանաց չարաբա-
նողաց . ոչխար հօտին Քրիստոսի
գտաւ բժշկեալ՝ դիմելով ՚ի յաղն
բուժիչ աղեացն արկածից : Բայց
ևս անբանական բարոյից է՝ ասուն
կենդանեաց ՚ի մէջ դաւարոց ծաղ-
կածին վայրից կենաձիր բանից
թմբրութեամբ մտաց ՚ի յարօտս
մահու ճարակել :

Գ . Եւ արդ քանզի իմ է առակս
վերջին կշտամբողական , և առ իս
ականարկէ զգիպուածոցն չար պա-
տահմունս , որ ինձէն անձին նիւ-
թեցի միշտ զեղմունս կիզանողա-
կանս հրոյ տոջորման , հօսեալ ՚ի
յերկնուստ զգոյիւ գագաթանս ի
իմաստնարանի բազմակիս : Քանզի
զիմօրդ ՚ի յարդիւնս ինձ օգտից սաղ-
մոսն եկեսցէ , յորժամ անպտուղ ՚ի
բազմերգութենէն լինիցիմ , ոչ նը-

ւազել հոգւով, ըստ թելադրելոյն
Պաւղոսի . զիա՛րդ ընդ մարգարէին
ևս զտէրունին խառնեցից մեծս
մեղաւորաց՝ նկունս պիտանեաց,
ասել ընդ սրբոյն, թէ 'ի բաց կա-
ցէք յինէն ամենեքեան որ գործէք
զանօրէնութիւն . զիա՛րդ ոչ ունե-
լով 'ի բազմացն պատուիրանաց կա-
տարեալ՝ շնորհին և օրինին՝ բարբա-
ռեցայց զերջանկին, որ նախ ինքն
արար զոր մեզ կանոնեաց, թէ
քանզի ծառայս քո սլահեցի զայս,
և որ զհետն գան ասացեալքն . զի-
ա՛րդ թափուրս 'ի լրութենէ իմաս-
տից կենաց ընդ երկիւղածս տեառն
օրհնեցից . զիա՛րդ ընդ մեծին մաղ-
թանաց զիմս յօդեցից, թէ զմին
խնդրեցի 'ի տեառնէ՝ զտեսիլ վայ-
ելլութեան նորա և զհրամանա-
տրութիւն տաճարի նորա . զիա՛րդ
'ի հրաժարելին ինձ ձեռնամխեցից,
յորժամ լսեմ, թէ ուղղոց վայել է
օրհնութիւն . զիա՛րդ շրթամբք ի-
մովք զանձն իմ անիծից՝ ասելով
զկնի յոլովից առեալն, թէ երեւք
տեառն 'ի վերայ չարագործաց՝ սա-

տակել զյիշատակս նոցա յերկրէ .
 զիւրդ զմեւսն դարձեալ, թէ չարք
 վաղվաղակի սատակեսցին . զիւրդ
 զկերպարանացն իմ նմանութիւն ,
 թէ բազուկք անբարշտաց խորտա-
 կեսցին . զիւրդ սատակման ինձ
 պաղատեցայց , թէ ահա մեղաւորք
 կորիցեն . զիւրդ զբազմայածեան
 լեզուս 'ի յօրհնեալն բան մխեցից ,
 թէ ասացի պահել զճանապարհս
 իմ, զի մի' մեղայց լեզուաւ իմով .
 զիւրդ փշովք մեղաց հեղձեալս զան-
 արատին պարծեցայց , թէ այլ զիս
 յանբծութեան իմում ընկալար . զի-
 ւրդ ես մեղաւոր և կրկին պատժա-
 ւոր զհանգուսնակիցսն դսրովեցից
 ասարել 'ի նոցունց , թէ 'ի մարդոյ
 մեղաւորէ նենգաւորէ փրկեա զիս
 Աստուած :

Դ . Զիւրդ իբր ոչ կռապաշտեալ
 անպատկառապէս պերճացայց ու-
 նայն պանծանօք ասել ընդ Դաւ-
 թի , միթէ մոռացեալ իցէ մեր զա-
 նուն ՍԵ, կամ ձգեալ զձեռս 'ի մաղ-
 թանս օտար աստուածոց . քանզի
 որ 'ի մեղս դարչութեան խոնար-

հետցի, առաջի կայ նորին կառուցեալ առեալ 'ի պաշտօն յաւանականացն ակտարծարծիցն պոռնկապատիր պատկերացն կերպարան՝ Աստարտայ և Քամովսայ և Մեղքումայ արուարձանի և Թարահատայ Թարմատարի, ընդ զազրոտեացն կանացեաց՝ իշանդամիցն պատկառանք անվերարկու ծանակու թիւնք: Ի՞բր ոչ պատկառեցից սովիմք ասել ընդ նահատակին, որ զայս դիմագրաւութիւն առ բարին ունէր միշտ, թէ վասն քոյ մեռանիմք զօրհանապազ, և որ 'ի կարգին է սորին սաղմոս: Ի՞բր յիմարս յարս և վատթարս ասել Ժպրհիմ, թէ բերան իմ պատմեսցէ զիմաստութիւն և սիրտս զհանճար. ի՞բր մարդեւոյզ կերպարանաւոր՝ զմարդահաճոյիցն ոսկերս ցրուել մաղ թեցից. ի՞բր զկրկին երկրորդեալսն մեծանունն բարութիւնս, թէ հաճոյ եղէց առաջի տեառն յերկրին կենդանեաց: Զիմորդ ունողս անբաւից մեղաց զարդարոյն առեալ կարդացից, թէ ոչ մեղք իմ և ոչ

յանցանք, առանց մեղաց ընթացայ
 և ուղիղ եղէ. զիա՞րդ զիս ինքն մատ-
 նեցից կորստեան յասելս զայս բան,
 թէ մի՛ ողորմիր գործողացն զանո-
 րէնութիւն. զիա՞րդ, թէ որպէս
 հայի մոմ առաջի հրոյ, այնպէս և
 մեղաւորք յերեսաց Աստուծոյ. զի-
 ա՞րդ գրգեալս ասականացու փափ-
 կութեամբ՝ սահմանեցից զաննմանն
 ինձ բան, խոնարհեցուցի պահօք
 զանձն իմ, և զազգակիցս նորին ընդ-
 նոյն. թէ ես ՚ի նեղել նոցա քուրձ
 զգէնուի, և իբրև զսգաւոր և զտը-
 ւումխոնարհ առնէի: Ո՞րպէս հան-
 դարտեցից զնմանեացն իմ պաափժ
 միշտ յիշատակել, թէ սակայն մրուր
 բարկութեանն Աստուծոյ ոչ սպա-
 ուեսցի, և արբցեն ՚ի նմանէ ամե-
 նայն մեղաւորք երկրի. իբրև զան-
 առ սմին, թէ զամենայն եղջերս
 մեղաւորաց փշրեսցես: Զիա՞րդ զա-
 պերախտութիւնն Յակոբայ ՚ի ճառ
 առեալ հենգնեցից, որ ընդ ստուե-
 րին զճշմարտութիւնն ընկալեալ,
 մոռացայ ընդ նոսին նոցին թերու-
 թեամբ զերախտիսն Քրիստոսի աս-

տուածայնովքն արուեստիւք խա-
չին փրկանօք, քան նոքա զգորավա-
րութիւնն Մովսէսի ցաոյն սքան-
չելեօք, որ զօրինակն նկարագրէր
տէրունական տնտեսութեանն: Զի
ա՛րդ ըյարուցելոցն 'ի վերայ գիւաց
զաղէաս ցուցից, իբր նոքա զօտարա-
ցեղից խուժադուժ ազգացն ասե-
լով, թէ արկին զգիակունս բա-
րեացն որ ի մեզ՝ կուր միասակարացն
թռչնոց, այս է՝ այսոցն օգայնոց •
որպէս զանկեալ զսերմն բանին 'ի
ճանապարհին, և զմիաբանեալ ըզ-
կամս ընդ չարին՝ սուրբ անուա-
նեցից, իբրև զնմանակիցն առ 'ի
նոյն շաւիղ չարին պատերազմի՝ գու-
պար գազանամարտ մտացս օցտելոց
զոր ես զօրացուցի գործակցեալ
հարից բանասարկուին: Եւ ոչ ունիմ՝
աղերսել, թէ մի՛ լուեր և մի՛ դադա-
րեր, Աստուած • և խորհեցան 'ի
վերայ սրբոց քոց և ասացին, զոր
'ի կարգէ սաղմոսիս է աղօթել:
Քանզի յոյժ պատեհագոյն է առ-
նուլ զայսոսիկ 'ի վերայ բռնու-
թեան մոլեկան գիւաց միշտ ճակա-

տեւոց առ ներկայիս խառնութիւն ,
 և ընդ նոսինն նոցինն մշակաց :

Ե . Յորոց դու , տէր Քրիստոս ,
 Որդի բարձրեալ մեծիդ Աստուծոյ ,
 պահեսցես և ամրացուցես եր-
 կնային զօրուդ շրջափակութեամբ
 յամենայն ընթացից խաբողին հող-
 մոց խաչիւդ լուսոյ զմեզ պաշտպա-
 նեալ . որ զի թէ և գոցին յիս-
 անօրէնութիւնք բազմօրինակք , այլ
 ոչ հայհոյութիւնք : Որ ոչ հան-
 դեար 'ի կորուստ նմանեացն իմոց
 ամբարշտեւոց , այլ ամենագորով
 թախանձմամբ ընդ եղծման ջրողոյն
 զազրագործաց կրկին վշտացար ,
 տաղտկալի զմահուս նոցա գիպուածն
 քեզ գրեցեր , ասելով զգարմանա-
 լիսն լսողաց բան , ածեալ զմտաւ-
 ոչ ևս յաւելից անիծանել զերկիր
 վասն գործոց մարդկան : Եւ մի-
 թարիս մեծ իմն պարարեալ ընդ
 կեանս անմաքրից և պարտաւորաց
 սատակման . որ երբեմն առական
 դժմենւոյն զանխայեւն 'ի կործանե-
 լիսն ցուցեր , ողորմած , և առ այլ
 ումեմն նեղեցար սաստիկ վտան .

գեալ ընդ յամբանալ անձրեին առ
 ուրացողացն դարման: Անճառելիս
 ցուցեր բարութեան տեսակս յիշա-
 տակաց տօնելիս՝ ՚ի վերջին աւուրս.
 քև ՚ի ձեռն առաքելոցն քոց՝
 ողջոյնս հասարակաց անհամբուրիցն
 հեռաւորաց քաղցրաճաշակս հրա-
 մայեցեր: Ահա և յիս ցօղեա կեն-
 դանի զհայրենի գթութեանցդ
 զսէր, զի և ես փրկեցայց քաւեալ
 ամենառատ քո այցելութեամբդ:
 Եւ քեզ ընդ հօր հոգւովդ սրբով
 փառք յաւիտեանս. ամէն:

ԲԱՆ ԿԱ.

Վերստին յաւելոած էրիին հեծոմէան
 նորին հակողի առ նոյն ազնւոս մաղմանաց
 Բանի.

Ի խորոյ սրբից խօսք ընդ Աստուծոյ:

Ա. Եւ ընդէր է ինձ բնաւն որ
 ՚ի սաղմոսին այնպիսեաց բանիցն ՚ի
 կիր արկանել, որ ՚ի նախատինս մի-

անգամայն և 'ի նշովս ինձ յարակայ
ին, հանապազ երգել իմովս տաւ
ղօք: Քանզի զիա՞րդ արդեւք զչուք
երջանկին ինձ դատասպարտելոյս
նմանեցուցից՝ ասելով ընդ նմին,
թէ ոչ մերձեցաւ առ իս թիւրեալն
սրտիւ: Ձիա՞րդ զկարգադրութիւնս
տանցն 'ի յայսմանէ զկնի թուելոցն
զարհուրեցուցչաց ընդակից կայից
կանոնաց օրինաւորին՝ զինուորին և
թաղաւորին և մարմնական հրամա-
նատուին, որք և երկնայնոցն են
համբուրելիք ասելով, ոչ յուսահատ
եղէց 'ի կենաց պատմողս աւե-
տեացս և նորոյս աշակերտ անմասն
յամենուստ բարեկարգութեանց:
Ձիա՞րդ ըստ իրաւախորհ արդարոյն,
ընդգէմ մեղաւորացն մահու զինե-
ցայց առական առաւօտին և սկիզբն
արթնութեանն միշտ պատրաստա-
կան լինելոյ, որ և ոչ զանդամս
մարմնոյս գանեալ խրատեցի: Ձի-
ա՞րդ մասնակցեալ մեծին արութեան
սատակեցից 'ի քաղաքի տեառն զան-
օրինեալն, որ և ոչ զբուսեալ
բիծս հոգւոյս իմոյ մեռուցի: Ձի

ամբողջ ստեղծեց գրողին չէ յայտնելոցն,
 թէ զմոխիր որպէս հաց կերայ. զե-
 րորդ, որ ոչ միացուցի յիմոցս կրկի
 կաթիլ մի սղտոր ընդ յստակ ար-
 փոսր աղբերց երգողին՝ ասեմ ընդ
 նմին, թէ զըմպելիս իմ արտասուօք
 խառնեցի, և արտասուօք իմովք
 զանկողինս իմ թացի։ Զորս ինձ
 գրեցից մեղօք մահացեալս, յորժամ
 սիրողն Աստուծոյ 'ի բոլոր սրտէ
 ղյանցմունս նախնեացն իւր վարկա-
 նիցի, թէ մեղաք մէք ընդ հարս
 մեր՝ անօրինեցաք և յանցեաք, և որ
 'ի վախճանն յանգի սաղմոս իրա-
 ւամբք առ իս, քան առ Իսրայէլ։
 Որովք յարգեցայց դասիլ ընդ բա-
 րիսն, յորժամ մարդկային հնարից
 այս դեղ պատուեցաւ՝ որ ոչ յիս
 գտաւ, 'ի գարշութենէ կերակրոց
 'ի մահ սովեցեալք և յաճախութե-
 նէ ճգանց 'ի հոգւոց նուաղեալք,
 ըստ խտրութեան ինքնօրէն կրօնից և
 հեթանոսաց։ Զիւրդ արդարու-
 թիւն իմ մնայ յաւիտեանս, զոր ոչ
 բնաւ իսկ կատարեցի։

Բ. Եւ զիմի՝ տաղտկացայց յամեալ

'ի բանիս , 'ի համառօտել զսոյն
 փութացայց : Զի՞նչ ունիմ ասել 'ի
 տեղի բանիցն՝ զոր աստուածաշունչ
 ձայնն նուագեաց օրհներգոյն Դաւ-
 թի , թէ բոլորով սրտիւ իմով խըն-
 դրեցի զքեզ . զիա՞րդ ընդ ամին ըզ-
 մեծն քան զայս , թէ յամենայն ճա-
 նապարհէ չարաց արգելի զոտս իմ .
 իբր ընդ եդեալս և զայն մատուցից ,
 թէ 'ի սրտի իմում թաքուցի զբանս
 քո , որպէս զի մի մեղայց քեզ : Ո՞ր-
 պէս զունայնութեանցս իբր զլրու-
 թեանց ճառեցից ընդ պարս մաք-
 րոց , թէ 'ի պատուիրանաց քոց ի
 մացեալ , ատեցի զամենայն ճանա-
 պարհս չարաց : Զիա՞րդ զհեղոյն
 ճշմարտութիւն իմում ստութեանս
 մշտնջենական երգմնահարութիւն
 կարգեցից՝ ուխտեալ ընդ հաւա-
 տարմին , երգուայ զոր հաստատեցի
 սլահել զդաստատանս արդարու-
 թեան քոյ : Զիա՞րդ ինձ հրեշտակ
 մահագոյժ անհրաժեշտ վճռի՝ զբա-
 նին պատգամ կրկնեցից , թէ հեռի
 է 'ի մեղաւորաց փրկութիւն : Զի-
 ա՞րդ չարս իսկապէս՝ զբարեացն

գրեցից՝ որք ՚ի տեառնէ առնուն
 զնոյն հատուցումն՝ զայս տուն յեղ
 յեղէլ, թէ բարի առնէ տէր ուղ
 զոց սրտից՝ : Զխա՛րդ զհամառօտն
 փոխատրու[թիւն անաչառութեան՝
 վրիպեցելոյս ինձ սահմանեցից, թէ
 զ[թիւրեալսն յափշտակութեամբ
 ասնի ընդ այնոսիկ, որ գործեն
 զանօրէնութիւն : Զխա՛րդ զաստուա
 ծաղգեստին սլանծանս ամաչեցե
 լոյս ինձ սլատուաստեցից՝ ասել
 զնորայան, թէ տէր՝ ոչ բարձրա
 ցաւ սիրտ իմ և ոչ զբօսան աչք իմ,
 և որ յետ սորին սլատմին ասացեալ
 քնն : Զխա՛րդ զանճառն քան զմար
 մին բան՝ ՚ի ցոյցս առից քաջալերու
 թեան վհատելոց ես գանձ գեհե
 նին, ասել ընդ օծեալն Աստուծոյ
 հոգւովն, թէ յառաջագոյն տեսեր,
 զի ոչ գոյ նենգութիւն ՚ի լեզուի
 իմում, ՚ի սկզբնաւորն նախաձայ
 նեալ սաղմոսիս մինչև ՚ի լրումն
 աւարտման բանիս : Զխա՛րդ դասա
 կցութեան դժնէից մարդոց համա
 բան այրս մահու և որդիս սատակ
 ման բարբառիմ զբարեշնորհին,

որչա՛հա զատեցիս քո տէր ատեցի, և զմնացուածն սորին կարգի: Ձիա՛րդ մեծաւն վստահութեամբ տօնելի վեհին, անձն իմ և դու աշխար աշխարհի, զանգատ քո ոգի յառաջ ընծայեալ՝ մեծացուցանես ընդ պսակելոյն, թէ փորձեա զիս տէր և տես, թէ իցեն անօրէնութիւնք 'ի ձեռս իմ, և զյաւելուածն որ զհետ սորին: Ձիա՛րդ ես գոչով՝ և յայլոց աղօթեմ սարեւ՝ յուսացելոցն յԱստուած ձայնակցեալ, պահեա զիս տէր 'ի ձեռաց մեղաւորի և 'ի մարդոյ չարէ: Ձիա՛րդ հա՛մբարձայց ընդ փառաւորեալն մաղթել Աստուծոյ թէ դու ես յոյս և բաժին իմ յերկրին կենդանեաց: Ձիա՛րդ իբր հանգիսացեալ ընդ ճգնաւորին՝ զմրցանակն յաղթանակի թագաւորին մատուցանելով՝ զառաւելեալն քան զօրինակ աղերս աղօթից, թէ ինձ սպասեսցեն արդարք քո մինչև հատուցես ինձ:

Գ • Բարեբանեալ է և այս իմաստ հոգւոր և տէրունի գործոյն նմանի, որ զփորձիչն պատկառեցոյց,

յորժամ զամենայն արհամարհիցէ և զսկզբնապատճառն եղելոց միայն ընտրիցէ ասելով, թէ երանի ժողովրդեան, որոյ տէր Աստուած է նոցա: Մեծ է և այս բարձրութիւն շնորհի և զգուշական համարձակութիւն լցեալ երանութեամբ, թէ սուրբքքո օրհնեսցեն զքեզ: Ըղձալի է և այս ընտանութիւն մերձաւորական հոգևոր հաղորդութեան՝ յԱստուած յուսալ և ՚ի նոյն արձանանալ բանիւ սաղմոսին բերկրեալ, թէ զկամս երկիւղածաց իւրոց առնէ տէր. և զկարգ բանին կատարէ, մինչև զողբալին և զզուարճալին աղգեսցէ, թէ պահէ տէր զամենեսեան որ սիրեն զնա, և զամենայն մեղաւորս սատակէ տէր. ՚ի գլուխս լման գրոց նուագարանաց սաղմոսիս՝ իբր թէ զօրինակն իսկ եցոյց վերջին հատուցման արդարոց և մեղաւորաց: Զուգակցորդք են միմեանց և զկնի երգեցեալքս. զի թէ ընդունի զհեզս տէր և խոնարհ առնէ զամբարտաւանս մինչև յերկիր, ապա ինձ ո՞րքան եղկութիւնք կան

առաջի . իսկ եթէ հաճի տէր ընդ
 ժողովուրդ սուրբ և բարձր առնէ
 զհեղս 'ի փրկութեան , ապա հեր-
 քեալս 'ի բարեմասնութեանց ես
 ո՛ր հաստատեցայց . իսկ եթէ օրհ-
 նելի է Աստուած 'ի սուրբս նորա
 տիրապէս , ապա օտարս ես 'ի մաք-
 րութեանց ընդ ո՛րս դասեցայց . իսկ
 եթէ 'ի կանխերդիցն մերձ այսր ե-
 դից յիշատակարան ինձ կշտամբու-
 թեան , թէ սիրեցէք զտէր սուրբ
 նորա , զի ստուգութիւն խնդրէ
 տէր՝ և կրկին հաստուցանէ ամբար-
 տաւանիցն , ապա յորո՞ւմ գնդի ես
 գտայց գերեալս 'ի գաղտնեաց
 գտողին չարեաց : Քանզի զոր օրի-
 նակ տատանին տագնապաւ տերեւ
 տնկոց եղևին ծառոց շարժեալք 'ի
 հողմոց ուժգին բախելոց հոսեալք
 'ի խոնարհ , այնպէս ջանացաւ
 շարդել զընթացից իմոց վերարձա-
 կութեան քաջաբեր ուղէչս՝ զյար-
 մարեալս ձեռամբ անեղ մշակիդ :
 Զոր հաստատեսցես արմատացու-
 ցեալ վերստին դարձեալ նոր ստղա-
 ւորութեամբ անապականաւ , յան

դաստանն կենաց խնամոց քոց կամացդ ամենասպարդէ թագաւոր Քրիստոս, օրհնեալ յաւիտեանս ամէն :

ԲԱՆ ԿԲ.

Վերստին յաւելեալս իրիկն հեծոմեանն նորին հսկողի առ նոյն ազէրս մաղթանաց Բանի .

Ի խորոյ սրտից խոստ ընդ Աստուծոյ :

Ա. ԱՅԼ արդ ընդէր ոչ 'ի վերագրեցեալն սաղմոս նախաճառական և յայլ մարգարէիցն մասն ինչ յօդեցից : Քանզի զլոյս վայելումն իցէ կերակրոյն, եթէ անզգայեալ ցաւովք ուտիցեմ. և կամ զոր շահ սաղմոսն ունիցի, եթէ ոչ 'ի միտ առնուցում : Քանզի նզովեմ զիս ինքն 'ի նոսին և ոչ իմանամ, լուացեալ լինիմ և ոչ պայծառանամ, արևու ծագեալ և ոչ լուսաւորիմ, մեղր ճաշակեմ և ոչ քաղցրանամ,

ռեւոնիւ ընանիմ և ոչ բժշկիմ, միշտ
կանխեմ 'ի նոյն և դատարկ երևիմ,
հանապազ ձաղիմ և ոչ երբեք խրա-
տիմ, ողոքիմ դարձեալ և ոչ զգաս-
տանամ:

Բ. Արդարեւ մեղք և անօրէնու-
թիւնք իմ յիս, և ես մաշիմ 'ի նո-
սին, ըստ մարգարէին որ 'ի դիմաց
սլարտաւորացն բանի և տէրունա-
կան առակին հին տկոցն և նոր դի-
նւոյն: Վասն զի թէ սատակին ան-
օրէնք և մեղաւորք 'ի միասին ըստ
Եսայեայ ձայնին, ապա և ինձ դժ-
նէիս նոյն բաժին հանդերձեալ սլա-
հի: Քանզի ասեմ զսաղմոսն, թէ
հատուցանէ այնոցիկ՝ որ առաւել
առնեն զամբարտաւանութիւն, և
կցորդեմ սմին զընթերցուածն, թէ
որ տեառն 'ի վերայ հսլարտից և ամ-
բարտաւանից, ասեմ, թէ օտար ե-
ղէն մեղաւորք 'ի մօրէ, և որ ինչ
կարդ սորին ցուցանէ. յարեմ առ
սմին, թէ կործանեսցին անօրէնք
երկրի, և ամբարիշտն բարձցի յեր-
կրէ, և անիրաւք մերժեսցին 'ի
նմանէ: Ողբք ինձ կարդացէք առ

ձայնն , թէ զոր օրինակ վառի եղէգն 'ի կայծականց հրոյ , այնպէս այրեսցին մեղաւորք 'ի բորբոքեալ բոցոյն . լացէք առ սաղմոսն , թէ արկցես 'ի վերայ նոցա կայծակունս հրոյ . աշխարս պատմեցէք 'ի բանս աստուածեան վճռին մարգարէիւն ազդեցեալ , թէ ոչ կամիցիք լսել ինձ , սուր կերիցէ զձեզ . կոծեցարուք առ սաղմոսն , թէ մահ հովուեսցէ զնոսա . աղի արտասուս ողորմ հառաչմամբ ընդ հեծուծիս իմ յարմարեցէք , յորժամ բարձրեալն ընդ Խորայելի և ինձ ասացէ բանիւ սաղմոսին , թէ ժողովուրդ իմ ոչ լուաւ ձայնի իմում . աւաղ կարդացէք թշուառացելոյս , յորժամ այլ մարգարէ զնոյն գիցէ , վայ նոցա զի վազեցին զինն : Բարբառ փողեցէք 'ի սիրտ մղձկեալ նոր աղաղակի , յորժամ տեսանողն Աստուծով ամաչեցուցեալ զիս կշտամբեսցէ ընդ ապարասան տանն Յակոբայ , տեսէք արհամարհոաք՝ զարմացարուք և եղծարուք :

Ի. Այլ դարձուցես և ամփոփես

ցես զբարձրացեալ զսուր բարկու-
թեան ահաւորիդ սպառնալեաց 'ի
սարտուցելոյս յերեսաց մեծիդ , և
խնամովք աջոյդ բարեբաշխութեան
առ իս ժամանեալ՝ օծումն կենաց
պարգևատրեսցես քո աղաչողիս :
Եւ քեզ փառք յերկինս 'ի բար-
ձունս , և 'ի մահացուաց յերկիր 'ի
խոնարհ , 'ի սահմանս բոլոր ազանց
և յամենայն յաւիտեանս . ամէն :

ԲԱՆ ԿԳ .

Աւերաբիւն յաւելումս իրիւն հեծումնան
նորին հախալի առ նոյն աղերս մաղթանաց
բանի .

Ի խորոյ սրբից խօսք ընդ Աստուծոյ :

Ա . ԲԱՐԵՐԱՐ և բազմադուլթ ,
մարդասէր և երկայնամիտ միայն թա-
գաւոր , ընդ Հօր քում պատուեալ
և օրհնաբանեալ տէր ամենայնի , Որ-
դի Աստուծոյ կենդանւոյ . անպատ-
ճառդ միշտ իմում կորստեան , որ

ամենեւին անփորձ ես 'ի չարեաց ,
որ ոչ կամիս զմահ մեղաւորի , որ
փրկութիւն են 'ի քոց կամաց ըն-
ծայեցեալ , որ դարձուցանես զմրրիկ
մեղաց 'ի յօդ քաւութեան , որ ըզ-
հուր բարկութեան յանձրն փոխար-
կես : Որ զյետնեալ զկինն 'ի բարեաց՝
կրկնակի գոյիւ նահանջեր երկեակ
բնութիւն 'ի նոյն արձանի , ոչ իս-
կապէս ընդ անպարտան , և ոչ հա-
մայն ընդ պատժաւորան : Որ զլու-
ծութիւն ծովուն սահանաց իբր ըզ-
կարկառս քարանց կառուցեալ յե-
ղանակեցեր . որ զկարծրանիւթ վէմն
անապատին 'ի վիժակս վտակաց հո-
սեալ բղխեցեր : Որ զՅորդանանու
ջրոյն սրաշարժ վայրեկութիւն՝ հրա-
շաւոր անդրադարձութեամբ 'ի յետ-
նորդս հեթանոսաց լուացումն աւա-
ղանին 'ի թիկունս առաքեցեր : Որ
զպատուաստեալ պարիսպ Երեքովի ,
յօրինակ կործանման բռնութեանն
սատանայի իբր զթեթևութիւն յար-
դի ցնդեցեր . որ զմատակար ջուր
նորին 'ի յառակ այլայլութեան առ
'ի բարձն փոխարկութեան՝ քանա-

նացւոցն փրկուածեան խորհրդական
 աղիւնն համեմեալ անուշեցեր : Որ
 զՄեռային դառնութիւն , իբր ըզ-
 մաաց անհաւանութի , կենացն փայ-
 տիւ 'ի քեզ յարմարեալ պիտանի
 արարեր : Որ զառեալն 'ի գետոյն՝
 'ի գծագրութիւն անսահմանդ քո
 հրամանի անորակիդ գունակու-
 թեան՝ 'ի նոր երանգ բոսորային
 մածեր արիւնն 'ի ցամաքի : Որ զան-
 կենդան ցուպ գաւազանին , 'ի
 կերպառութիւն առ 'ի զքոյդ մերովս
 նկարագրիւ , այլ և յօտարազնիցն
 ընտրութիւն , 'ի տիպն ապաթոյն
 կերպիւ վիշապի նմանեալ ցուցեր :
 Որ զերջանիկ ձեռն աջոյն Մովսէ-
 սի , 'ի ցոյցս տեսութեան ապագայ-
 իցս հրաշից մարդեղութեանդ քո ,
 բարձրեալ , և քեւ ախտաւոր մարմնոյս
 մաքուր լինելոյ անփոփոխ փոխա-
 տրութեամբ՝ կրկին գուշակեցեր : Որ
 յայսքանեացս շրջագրութիւն բա-
 րեինամապէս արուեստիւ սիրոյ
 զանակնկալն գիւտ մեղաւորաց կո-
 ըրստականաց նշանակեցեր , օրհ-
 նեալ ամենադուծ :

Բ • Որ բուսուսանես յերկրէ դա-
 ւարի զմեռեալն յանշնչականէն , որ
 զանշարժն իբր զընթացող կառավա-
 րես , որ յանարգ արգանդէ կոչես
 քեզ սլատկերակիրս , որ տասս սլա-
 տանեկաց աղօրիս ըմբոշննելիս , որ
 յայտս մաքուրս հերս ընծայես , որ
 զսաղարթ սևութեան վարսից՝ իձեան
 կերպարան զարմանադործես , ցու-
 ցեալ՝ թէ առ ամենայն սահման հե-
 ուաւորական յաղթող ես հզօր • որ
 փոփոխես զշրթունս բնաւորա-
 կանս • ըստ բանին Յօբայ , ՚ի կամս
 հաւատարիմս : Որ սասանես զերկիր
 և զսիւնս նորին ՚ի հիմանց , նշանա-
 կեալ հաստուածին գոյիւ՝ թէ դու
 միայն մնաս անկորնչելի • որ հոլո-
 վես զտարերս իբրև զանցաւորս , և
 դարձեալ ՚ի նոյնն կապես իբրև զյա-
 րակայս , յայտ արարեալ՝ թէ և առ
 մեղաց բազմութիւն դիւրապէս ու-
 նել կամ թողուլ գոյնսպէս զօրաւոր
 իցես : Որ զարուսեկին անզգայ էու-
 թիւն իբր երասանաւ իմն դաստիա-
 րակես , երևեցուցեալ այնր իրի կեր-
 սիւ , թէ զբնութեանս չար դիմե-

ցումն յորժամ և կամիս հանդարտ
 առնիցես : Որ զանբարբառ բոլորակ
 լուսնին կարգես ունայնս և պատա-
 րունս , լուսաւորեալ զպատճառն
 առ աւետիս տեսողաց՝ թէ 'ի նուա-
 զութենէ բարեաց զպարտաւորս
 մարմին դու ածես 'ի լրութիւն ա-
 ռաջնօտեղծ հարստութեանն : Որ
 զպատկերս անխօս աստեղաց իբր ըզ-
 դասակս դոյզն հօտից տրոհես և ժո-
 ղովես , յոյս իմն կենաց առ այս
 խորհրդաբերեալ , քաղցրահայեաց
 տեսութիւն , թէ և անաղաչաւորաց
 լեզուաց կարողապէս բաւես ողոր-
 մել : Որ 'ի մէջ մահու և կենաց շա-
 ւիղ վստահութեան ուղղես 'ի ծո-
 վու , վկայութիւն եղեալ հաւաս-
 տի , թէ և յանկասկածաւորն վայրի
 քե սլաշտպանիմք անգայթագղելի .
 որ իբր զջուր կաթսայից 'ի հրոյ ե-
 ռացեալ , որպէս զմեղաց մրրիկ պղ-
 տորեալ՝ բանիւ կամաց քոյ խափու-
 ցանես : Որ հայիս յերկիր և տատա-
 նես զսա , զի անբանիւն զմտաւորս
 զգաստացուցանես . որ իբր զակա-
 մի անձուկ նաւի 'ի վերայ շարժու-

[Թեան ալեաց՝ զանբաւ [Թանձրու-
 [Թիւն գետնոյս գլորդես, որով ծա-
 նուցեալ լինիս ամենից հաստուա-
 ծոց՝ [Թէ իցես աներկբայելի, որ 'ի
 բան քո զօրեղ հիմնացեալ ունիս զա-
 մենայն : Ար սերմանես զարտաշնչա-
 ցեալ մարմինս յերկրի, և զնոյն ան-
 կորուստ պահեալ կրկին կենդանա-
 ծնես, որ ապականացուս աւան-
 դեալ՝ անեղծս ստանաս, որ ընդ մա-
 հացու նիւթոյս՝ զնշխարդ կենաց
 խառնես, որ հրամանաւ ակնարկուէ
 'ի խուն վայրկենի կազմեցեր՝ պա-
 արաստ կացուցեր զանզարդու[Թի ա-
 մենից եղանակաց : Քո է զօրու[Թիւն
 և կարողու[Թիւն, որ շրջանակես ըզ-
 ժամանակս ամաց հոլովման աւուրց
 յայլ նմանու[Թի բարեպատեհ տե-
 սողու[Թէ . որ կարգաս զանմուռնչ
 սըն իբրև զկենդանիս . որ ազգես
 միայն, և նոքա ընթանան, որ միայն
 հենուս անկանես անճառ արուես-
 տիւ հնարագիտու[Թեան մէգ և ա-
 ռաւօտ : Ար յետ նախակարգ յօրի-
 նուածոյն առաջնաստեղծ լինելու-
 [Թեան, արարեր զփառաւորեալն

մեծամեծս հրաշակերտիցն հանդի-
սից , ըստ գրոյն երջանկու-թեան
կանխահիացն զարմացման , այլ իմն
գոյացու-թիւն տօնելի տեսակի ան-
եղծ աշխարհագործու-թեան Լսւքան
զսոյն 'ի մարդանալդ քո , որոց ոչ
գոյ թիւ :

Գ . Որ ահա զվիսան մեր քեզ գրե-
ցեր , որ զարդարու-թիւնն քո մեզ
շնորհեցեր , որ ընդ քեզ կրեցեր ըզ-
հաշտու-թեանն մերում փրկանակ ,
որ ոչ երբէք լքանիս յողորմու-թենէ ,
դարձո զամբարշատալս 'ի սլաշտօն
բարի երկիւղի , զթմբեալս 'ի զգաս-
տու-թիւն ար-թնու-թեան սրտի , զան-
մաքուրս 'ի սրբու-թիւն սլայծառու-
թեան կերպարանի , զբազմաբիծս
յանբծու-թի հանգարտական սուրբ
սլատկերի , զբեկեալս յողջու-թիւն ,
որ 'ի դիպմանց ոչ խորտակի , զլա-
ցեալս 'ի խնդու-թիւն զուարթու-
թեան անտխրելի , զյուսահատեալս
'ի սէր միաւորիչ անքակտելի , զա-
մաչեցեալս 'ի վստահու-թի հաստա-
տու-թեան անշարժելի , զխաւարեալս
'ի լոյս երանու-թեան անմեկնելի , ըզ-

մահու գերեալս 'ի կեանս որ ընդ
 եղծմամբ ոչ անկանի : Զի փառա-
 ւորեսցի անուն քո , Յիսուս , խոս-
 տովանեալ յամենայնի ընդ հօր և
 ընդ հոգւոյդ սրբոյ 'ի բարձունս եր-
 կնի և 'ի ստորեւ երկրի և 'ի բնակիչս
 նոցա , յաւիտեանս յաւիտենից .
 ամէն :

ԲԱՆ ԿԴ .

Վերսափեն յաւելոած կրկին հեծումեան
 նորին հակողի առ նոյն աղէրս մաղթանաց
 բանի .

Ի խորոյ սրբից խօսք ընդ Աստուծոյ :

Ա ԵՒ արդ առ ամենայն բան յա-
 մենայնի ուղիղ ես , Աստուած , իրա-
 ւամբք դատիս , արդարութեամբ
 կշռես , ճշմարտութեամբ չափես ,
 օրհնութեամբ հետեիս , բարւոք ըն-
 թանաս , ստուգութիւն սիրես , յըս-
 տակութիւն կամիս , լուսաւորու-
 թիւն համբուրես , փորձիւ յանդի-

մանեա , երկայնամտութեամբ քննեա . ոչ ունիս նենգութիւն և ոչ գողութիւն , այլ ամենեւին հեղութիւն , հանգարտութիւն և ողորմութիւն :

Բ . Արդարացար վերին իմաստութիւն անայլալական հօրդ հանճարոյ՝ կրկին վկայեալ անզեղջ գովեստիւ յորդեգրելոցն շնորհօք . ըստ բանին սրբութեան՝ որ աւետարանաւն կենաց 'ի քէն ընկալաք . որ ոչ 'ի կոծեւն ողբացի , և ոչ 'ի փողեւն կաքաւեցի : Ասացեր անօրինիս՝ թէ մի անօրինիր , և ես 'ի նոյն չարիս սնդեցայ . մեղաւորիս՝ թէ մի ամբառնար եղջեւր 'ի բարձունս , և ես զընդդէմսն քեզ գործեցի , և ոչ ըդգացի երբէք զառածեալս , թէ 'ի ձեռին քո են եղջեւրք արքայութեան հպարտից ամբարձելոց . խոհարհեցուցանել և բարձրացուցանել , ըստ Ամբակումայ , Դաւթի և Ջաքարիայ : Օրհնութիւն ինձ կամեցար , ողորմած , և ես անիծեալ՝ մեծ տարագրութեամբ խոտորեցայ յարժանին ինձ մասն . սիրեցի բարկութիւն և ոչ բարութիւն , շօշա .

փեցի ըստ գրոյն զխաւար և ոչ զլոյս,
 կենդանի ձայնիդ քո, գթած, ա-
 պառու մնա պատասխանեցի: Զորդնն
 անմահ ասացեր բանիւ Եսայեայ, և
 զհօրն անշէջ և զկշտամբութիւնն
 անվախճան և զտեղին յաւիտենից
 և զօրինակ նմին սոսկալի, և ես ոչ
 իմացայ ըստ սաղմոսողին և ոչ մը-
 տառեցի, այլ ՚ի մռայլ մտաւորա-
 կան կուրութեան գնացի: Յուցեր
 մարգարէիւն, թէ զօրհնութիւն
 ստացի որ զօրէնս դնէ, և ես հա-
 մառօտեւ զնոյն փութացայ: Արձան
 հոգևոր վիմի գրեալ մատամբ քո,
 տէր Յիսուս Քրիստոս, զԴաւիթ
 իւրովքն բանիւք կանգնեցեր, ասե-
 լովն ինքեան ընտրութեամբն առ-
 սոյն, թէ պահեցի զօրէնս քո յա-
 մենայն ժամ, յաւիտեան. անդրա-
 դարձութեամբ բանին միջնորդեալ
 զկրկին հաստատութիւնն, թէ և
 յաւիտեանս յաւիտենից. ընդ որս
 զսորին նմանիս պարծանաց առ իմս
 խրախոյս, և ոչ զկծեցայ. ճեպե-
 ցայ ՚ի տօնս Բահադու և ոչ Աստու-
 ծոյ. ՚ի յերկուս հետս երկմտու-

Թեան կրկին կաղացի կասեալ 'ի բա-
րեաց, ըստ երգիծանելոյն Հելլիու:
Ունիմ զՄովսէս իւրովքն օրինակօք
եկեալ 'ի մեռելոց, և զտառս մար-
գարէիցն գրեալ 'ի յոգի, և զմա-
տեանս առաքելոցն ընդ մտացս մատն
յեռեալ, և զտէրդ հասարակաց կը-
տակաւն աւետեաց յարուցեալ 'ի
Թաղմանէ անթիւ ննջեցելովք, և
անհաւատագոյն քան զհնգեսին եղ-
բայրակցութիւնս այնր մեծատան,
որ է առակ իմն յարմարական, նը-
մանեալ զգայականացն մասանց ան
ողորմիցն յղփացելոց, մնացի իբրև
զսալ դարբնաց անոստ՝ յամառեալ
քարացեալ սրտիւ, որպէս օրինակն
է Բելիարայ, և ոչ ապաշխարեցի:

Գ. Այլ ազդեա վերստին առ սոյն
կերպարան լքեալ կրկին ողորմու-
թիւն բարի, ահաւոր, մարդասէր,
խնամակալ, կենդանի, սուրբ, լու-
սաւոր և անվախճան Թագաւոր,
զօրութեամբ պանծալի խաչիդ խոր-
հըրդոյ, 'ի կարծրացեալս մեղօք ան-
բեր անդաստան, Էրիկամանցս յի-
մարութեան և անպտուղ սրտիս լը-

քու թեան . զի առեալ նպաստ օժանդակութեան 'ի գթութենէ կամաց ամենակալիդ , որոտացէ բոլեացէ հոգիս , ընծայեալ աչաց վշտագնեցելոյս վտակս արտասուաց արքուցանողաց ինձ 'ի փրկութիւն և 'ի մաքրութիւն , և քեզ 'ի հաճութիւն ընդունելութեան , ամենասպարգեւ տէր ըդ բոլորից , փառաւորեալդ յափտենից . ամէն :

ԲԱՆ ԿԵ .

Վերապի՛ն յաւելո՛ւած իրի՛ն հեծո՛ւնեան
նորի՛ն հսկողի՛ մտնոյն աղէրս մաղլեանաց
Բանի .

Ի խորոջ սրբից խօսք ընդ Առաքուծոց :

Ա . Եւ արդ ես նախնիս ամբարշտաց , գլուխս մեղաւորաց , պետս անիրաւաց , առաջինս պարտաւորաց , պատկերս յանցաւորաց , ատփկեցիս ըստ վատթարութեան՝ այլ ոչ ըստ բարեբաստութեան , ահա

զանճառիցն իմոց ճառեցի, զսպառ-
 կառելիսն խայտառակեցի, զգաղտ-
 նիսն հրապարակեցի, զծածուկսն
 յայտնեցի, զթաքուցեալսն ցուցի,
 զամփոփեալսն տարածեցի, զդառ-
 նութեանս մաղձ ժայթքեցի, զգոր-
 ծակցութիւն չարին մատնեցի, զամ-
 բարեալ թարախ վերիս քամեցի, ըզ-
 խորս սարսեաց իմոց ծանուցի, ըզ-
 սչատրուակն կեղծեաց առի, զքող
 տգեղութեանն վերացուցի, զամօ-
 թալեացն զգեստ մերկացուցի, ըզ-
 գարշելիսն յանդիմանեցի, զմրուրն
 մահու փսխեցի, զսալարս հոգւոյս
 խածուածոց քահանայապետիդ
 Քրիստոսի բացի : Յանձինս վտանգ
 ոչ անխայեցի, մարմնոյս սիրոյ ոչ
 աչառեցի, զարմատն հնութեան
 տեսիլ արարի, բնութեանս կարեաց
 ոչ ողորմեցայ, զմիաբանութեանն
 կապ խղեցի • զդղեակ սրտիս քան-
 դեցի, ընդ կամացս որսոյ իբր ընդ
 դարանակալի մահու կռուեցայ,
 զպահեստ անյայտիցն արտաքս հա-
 նի, զմթերիցն դանձ՝ մեծին գու-
 շակեցի, զդատախազն դատաւորին

հանդէպ կացուցի , զապառնեացն զփորձ այժմէն իսկ գտի , զդաշն կործանողին կտրեցի , զուխտն խաբողին ցրուեցի , զկատարած մարտին յաղթութեան ի. քեզ տէր Յիսուս ապաստանեցի , զպատերազմին խումբ դրգուեցի , զգիմադրութիւն գիմեցմանն բանիդ Աստուծոյ յուսացայ , զխաւարասիրացն փաղանգ լուսեղինացն զինուց սադրեցի :

Բ. Եւ արդ , ստեղծիչդ ամենայն եղելոց Քրիստոս որդի բարձրեալդ Աստուծոյ , զաստէն դսրովեալս յայսպիսեաց բանից և զհարուածեալս յայսքանեաց գանից մի կշտամբեացես կրկնակի դատել ի մեծի աւուրն : Ահա , հզօր անքնին անճառ բարերար թագաւոր անմահ , առ այս կերպ պատկառանաց ինքնապարսաւս խոնարհութեան , որ ինձէն զանձն մեծաւ ձաղանօք յոգի դատեցի , լից նուագօք այսր մատենի անարգանօք ամօթոյ զդէմն սատանայի , և զերեսս կերպի պատկառեցելոյս նշանաւ խաչիդ զօրացո : Միասցի կնիքդ լուսոյ ի գեղ տեսաւ

կիս , ամբողթեանդ նշան հաստա-
տեսցի 'ի տիպ դիտակիս , երևակ
կենացդ փայտի ձևացի 'ի պատկեր
այտիս , արուեստդ հրաշից 'ի ճա-
կատիս շուք նշանակեսցի : Մի այլայ-
լեսցի յինէն դրոշմդ լուսապաճոյճ ,
մի բարձցի 'ի տեսանելեացս բբաց
ճաճանչդ օրհնութեան , մի մերժես-
ցի 'ի գլխոյս առհաւատչեայդ վըս-
տահութեան , մի սասանեսցի 'ի բե-
րանոյս ամբողթեան սեմոց՝ փառք
տեառնագրութեանդ : Պահպանա-
կըդ երկրպագելի 'ի զգայարան սրը-
տիս միացի , չորիցս նիւթոց իմոյս
գոյութեան քառաթևիդ նշոյլ ազ-
դեսցէ , ձեռինս կարկառման փրրկ-
չիդ իշխանութիւն օժանդակեսցէ ,
մատուցման հաստուածոյ մատինս՝
խորհրդարանդ համարձակութեան
բարեգործեսցէ : Ի մեկնելս իմում
մի հեռացի սրբութիւնդ , մի լքցի
պատիւս 'ի պատիւն պարտաւորիս ,
մի մերժեսցի 'ի յոգւոյս անգաւա-
ճանելիդ փրկութիւն , մի ջնջեսցին
գիծք կենդանատուիդ 'ի քո գրե-
ցեալս շնչոյ , մի եղծցի նկարումն

արեան զօրութեան 'ի տիրաաւիպ
 խորանէս , ընդ իս բնակեացէ յի-
 մօւմ գերեզմանին . 'ի ծորել մար-
 մնոյս թշուառի՝ օծումն շնորհիդ
 առ իս պահեսցի , 'ի նորոգութեանն
 տաւր սովաւ հանդիպեցայց փա-
 ռաց փեսայիդ , 'ի քոյոց այտի ծա-
 նուցայց , քոյովքդ վաստակօք պըճ-
 նեցայց , երախտեօք մեծիդ յարգե-
 ցայց , աւազանին զգեստիւ պերճա-
 ցայց՝ քաւեալ ողորմութեամբ : Մա-
 տո , բարեգութ , զվերարկուդ անա-
 պականութեան տաժանեցեալս մե-
 ղօք մարմնոյս , մի՛ յարիցէ ընդ քոյս՝
 բանսարկուին , հնացուցիչ հոգւոյս
 վատնեսցի , խաւարաբնակացն պա-
 տիրք մի՛ ընդ իս վերերևեսցին : Օրհ-
 նեսցի անուամբ քո , գթած , վիհն
 իմ հանգստեան , ողորմութեամբ քո
 լցցի գուբն իմ գերութեան , ընդար-
 ձակեսցի քեւ ինձ տեղին թշուառու-
 թեան , անգորր եղիցի , խնամող ,
 ինձ բանտն բարկութեան , անուսցէ
 զիս առ յաճումն արգանդն մթու-
 թեան , յուսով քո շտեմարանեսցէ
 զիս յարկն այն անձկութեան , ձե-

ուամբ քո պահեցայց 'ի խշտին տար-
տամուլթեան, թևօք քո ընկալայց 'ի
տունն տագնապի, դու, գովեալ,
ընդ իս 'ի սենեակն վտանգի: Աւաղս
ինձ աստանօր 'ի թիւս հաղարաց, զի
երբեմն էի վերնային և այժմ ան-
դընդային, երբեմն տօնելի և այժմ
աշխարհելի:

Գ. Այլ և անդ կրկին դու օր-
հնեալ 'ի բոլորից գոյից յերկնայնոց
և 'ի ստորնայնոց և 'ի սանդարամե-
տականաց մեռելոց, անպարտականդ
այս տարագրուլթեան: Ես վրիպե-
ցայ, ես օտարացայ, ես յիմարե-
ցայ, պարտեցայ և խոտան գտայ,
եւ լքայ, կամեցայ և կործանեցայ,
եւ մոլորեցայ, եւ մատնեցայ, եւ
մերժեցայ, եւ խորթացայ, գերե-
ցայ, և գայթապեցայ. եւ նղովե-
ցայ, եւ թշուառացայ, արբեցայ և
վատթարացայ. եւ ընկլուզայ, եւ
խաբեցայ, եւ անօրինեցայ, եւ ա-
պականեցայ, մահացայ և 'ի սպառ-
եղծայ. չեք քո առ այս ինչ մատն
չարի, որ եւ միայն անփոփոխ բարի:
Արդ կամք քո յիս, և խաւարն ինձ

Ճառագայթ • Ճրագ յուսոյ քո անդ ,
 և գիշերն վաղորդայն • մարմնոյ քո
 հաղորդեալ , և յամօթոյն կարծեաց
 ապրեալ : Իսկ ես ոչ գրեմ զանձն
 իմ կենդանի վասն անսխալելի վախ-
 ճանին , դարձեալ զի ոչ վարկանիմ
 կորուսեալ վասն աներկևան նորոգ-
 մանն : Որ և փակեալ համարիմ ինձ
 զելս կենացդ վասն անբաւելեացն
 պարտեաց , դարձեալ բացեալ ինձ
 զդրախտն՝ վասն փրկութեանն ա-
 ւետեաց • քանզի ոչ այնքան վհա-
 տութեանն գոյժ տազնապէ , որ-
 չափ փրկութեանդ քաջալերեալ
 ձեռն կարկառէ : Արդ տուր , տէր ,
 տուր ողորմութիւն , առ ամենայն
 ձայն գոհաբանեալ , օրհնեալ յա-
 վտեանս • ամէն :

ԲԱՆ ԿԶ.

Վէրսափին յաւելոած իրիկն հեծաւելան
նորին հսկողի առ նոյն աղէքս ճաղմանաց
Բանի.

Ի խորոյ սրբից խօսք ընդ Աստուծոյ :

Ա. ԱՐԴ որ ոք և առցէ զայս գեղ
մաղթանաց այսր մատենի սպարկեշ
տականի սպաղատել սովաւ, եթէ 'ի
մեղաւորաց իցէ մատուցեալն, եղէց
և ես իմովս բանիւ կցորդեալ նմա.
Իսկ եթէ յարդարոց գուցէ յառա
ջեալն, գտայց և ես սովիմք ընդ նմին
ողորմեալ նովաւ : Ապա թէ երջան
կասցի այնպիսին ինքեամբ՝ ինձ միայ
նոյ գրեալ զեղկուծիւնն, և ես ին
ձէն վկայեմ այսմիկ : Բայց յիշեսցէ
նա զՍողոմոն և զբանս նորա զհո
գեշունչս, թէ ո՞վ ոք վստահասցի
սիրտ սուրբ ունել, և կամ ո՞վ պար
ծեսցի մաքուր լինել 'ի մեղաց, և զի
ոչ յարեաւ մարդ երկրածին ազա.

տեալ 'ի պատասխանեաց . և ոչ ըն-
տիր՝ ինքնարշաւ վազիւքն , և ոչ թէ
և 'ի թռիչս ամբարձման թևոց բե-
րիցի . առ որ զգոյշ լինիցի կրկին
երկուցեալ 'ի վիմին իսկ հաստատու-
թեան՝ ուսեալ 'ի Պաւղոսէ , գուցէ
անկեալ 'ի յերկիր՝ սահմանողի այսմ
կանոնի իրաւագատի կշռեալ նմա-
նեսցի : Այլ առցէ զայս կշտամբու-
թիւն մաքուրն՝ նիւթ պսակաց , առ
'ի չիջանել անընտրողաբար յանձե-
ւընհասն բարձրութենէ . և պատ-
ժասլարոն՝ առիթ աղատութեան ,
որով ամբարձեալ 'ի կործանմանէ
հոգևորական մահուն՝ ապրեսցի յու-
սով : Իսկ ինձ եղիցի պատգամս
այս բանի արձան փորագրեալ ամե-
նկին անեղծանելի , որ փոխանակ
իմոյ եղկելոյս անձին մահացուի՝
անդադար հնչմամբ հեծութեան
լալոյ առանց լուելոյ միշտ աղաղակէ .
լիցի և ոսկերացս քակտեցելոց 'ի հո-
ղապատեան շիրիմ վերարկուին՝ ան-
մուռնչ ձայնիւ զայս խոստովանել .
հասցէ և մարմնոյս 'ի հող լուծելոյ՝
բարբառով իմն անաղդէլեաւ ծած-

կատեսի՞գ զսոյն պաղատել :

Բ . Տէր գթութեանց , աղբեր ողորմութեանց , պարգեք բարութեանց , Որդի բարձրելոյ տէր Յիսուս Քրիստոս , ողորմեա խնայեա , մարդասիրեա , նայեա 'ի վտանգս , ակնարկեա 'ի բեկութիւնս . խոնարհեաց 'ի թշուառութիւնս , տես 'ի տարակոյս անձեռնհաս տագնապիս , հասիր հաղորդել կորստականս կարեաց : Շօշափեա բժշկապէս զամենաթշուառ ախտաւորութիւնս , ունկն մատուցեա քաղցրութեամբ ողորմագին հեծութեանս , լուր 'ի խորոցն անդնդոց մահուն գերեզմանի անմռնչելի հառաչմանս , մոցէ յականջս ամենալուր լսելեացդ ձայն պաղատանաց վասնեալ անդամոցս : Եւ վասն զի գրաւական կենդանութեանս անապական է , անխոփոփ լիցի և սիրոյդ քո գթութիւն . կցորդ լեր հեզութեամբ տաժանաւորս տըկարութեան : Մեռեալ պատկերիս մի ոխս պահեսցես , ընդ անշունչ կերպարանիս մի 'ի դատքնութեան մոցես , մահու տանջեցելոյս մի հա

րուածս յաւելցես, ընդ բեկեալ
խեցեղէն անօթոյս մի ուժգնու-
թեամբ մարտիցես, վճռաւ կոշկո-
ճելոյս մի՛ բարկութիւն կրկնեսցես,
կործանեալ շինուածոյս մի սպառու-
հաս մատուցես, շանս սպանելոյ
մի քարինս արձակեսցես, լուոյս
ջախջախելոյ մի սաստիկս որոտա-
ցես, հողոյս անպատուելոյ մի իբր
ամբարհաւաճի ուժգինս մոնչե-
ցես: Չմօխիրս մերժելի մի ՚ի դատ
ընտրութեան կոչեսցես, զփոշիս
ցնդելի մի իբր զքո գիմամարտ գլու-
ցես, զտիղմս տաղտկալի մի իբր զո-
սոխ վարկանիցիս, զգարչութիւնս
անգոմնելի մի իբր զբռնամարտիկ
վանեսցես, զլսէթս ՚ի բաց ընկենլի
մինիւթ գեհեհնին պահեսցես, զայս
քանեաց բազմապատիկ բանից կըշ-
տամբեալս մի վերստին յանդիմա-
նեսցես:

Գ. Այս ամենաթշուառ և խա-
ւարարգել շիրմին են ահա սրտաբեկ
և յոքնաթախիծ արգահատութիւնք.
հաստատեսցէ օրհնեալդ քո բան ան-
փոփոխական լինել, ըստ սրտի ար-

գահատելոյս . քանզի և այժմ մինչ
կենդանեօքս խօսիմ, մեռեալ եմ
անհասիդ . որպէս 'ի կորուստ մա-
հուն սատակման՝ ամենազօրիդ հրա-
մանի անեղծ եմ հաւատովքս : Արդ
աղաչեմ զքեզ, տէր Յիսուս Քրիս-
տոս, հայեաց յիս ողորմութեամբ,
և մի թողացուցես լինել տնակից
ինձ Բելիարայ . և զմահազեկոյց
տապանին ազգումն անկենդանա-
ւորն թնգման թշուառն թաղման՝
աղաղակ ձայնի հառաջման լալեաց
քեզ հաշտեցուցչաց՝ յարգեսցես
լսել, միայն բարեգործ, հոգեակեր,
հզօր մարդասէր . և հոգիդ քո բարի
բնակեսցէ ընդ իս՝ լոյս առնելով
ինձ 'ի խաւարին : Մնասցեն ընդ իս
կենսորար քո կրից պաշտեցեալ մա-
սունք . զի իբր զաւանդ գանձու զիս
պահեալ 'ի քեզ, կենաց նորոգման
ընծայեցուցեն . օճառք անվատնելի
զինուց ինձ պատկանեսցին, ընդ իս
յարակայեալ քարինք պարսից հո-
գևոր հնարից՝ զչարին հալածել ըզ-
գունդ : Մարտն որ առ իս, քեւ տէր,
վանեսցի . զի եթէ յարիցէ 'ի վերայ

իմ պատերազմել, տեսեալ զքաղաքն
 ունայն 'ի զօրաց և զազդողականացն
 գործի ապաճայն, զքեզ տէր ունիմ
 մշտնջենաւոր և աննիրհելի սլահա-
 պան :

Դ . Զի եթէ այժմ իսկ կանխաւ
 արագեալ յառաջ քան զօրն կատա-
 րածի, և անշաւիղ արդեւան ինձ
 պատրաստեսցէ, առաքեմ զաղօթսն
 տէրունականս նմին գան մահու .
 եթէ 'ի վայր զիս հնարի կործանել,
 զծնրագրութիւն արարչին . եթէ 'ի
 մոխիր երկրի թաւալել ձեռն բերի-
 ցէ, երեսացն Աստուծոյ 'ի նոյն մա-
 ծուցումն զնա հերքեսցէ . եթէ վառ-
 տակս ինձ ցաւոց նիւթեսցէ, քրք-
 րունքն յուռթիարեամբն զանգեալ
 փրկչին աշխարհի զնա խուսեսցէ .
 եթէ յընթացից բարեաց զշունչս
 իմ պատանդեսցէ, կասանք ամե-
 նաստեղծին զիս արձակեսցէ . եթէ
 յուրացութիւն պարգեաց լուսոյն
 բռնադատեսցէ, հայհոյութեանն
 համբերութիւն յաստուածամար-
 տիցն՝ զնոսին ընդ նոյն կարկեսցէ .
 եթէ հարուածսն ետից գաղտնաձիգ

զինուոց ինձ արձակեացէ, կարթ հը-
 նարից աղեղան փառաց հօրն կա-
 պարճից նմին պատահեացէ: Եթէ
 քողով լուսոյ խաւարականի մօտանել
 ընդ աչս անամօթեացի, կուփումն
 գլխոյն ձորձով պատեցեալ լումանն
 ամենից զնա տանջեացէ. եթէ մօլեւ-
 ցի զվստահութիւն ձեռինս կապել,
 եղէգն մատուցեալ 'ի յաջ գոյա-
 ցուցչին զնա չարչարեալ ըմբերա-
 նեացէ. եթէ ձաղանօք սյսպանման զիս
 կատակեացէ, տանելն ծաղու ամենա-
 զօրին զնա հենգնեացէ: Եթէ բըժ-
 ժանօք ինչ յուռթից կախարդել խո-
 ռամանկեացէ, ապտակն դիմաց հօ-
 րին Այ զնա սաստկապէս ամաչե-
 ցուցէ. եթէ 'ի մուտս գիշերային
 մթութեան խաւարաւ խաբէու-
 թեան լկնեալ մարտիցէ, 'ի ճառա-
 գայթից լուսոյ երևման քո, տէր,
 խայտառակեցի. եթէ 'ի միջօրէա-
 կան տապոյ փորձութեանցն արե-
 գակնակէզ վատնիչ խորշակին զիս
 'ի յարմատոց խախտել կարծիցէ, 'ի
 զօրութենէ նշանիդ լուսոյ խլեալ
 գօսուացի: Եթէ 'ի փչմանն շնորհէ

ունայն զիս առնել հնարաւորեացի ,
 Թուքն զոր ընկալաւ տէրն քրովքէից
 ընդ մեղաւորիս զնա պատկառեցուս-
 ցէ : Եթէ ժանիք խաժողք ինձ ցու-
 ցանիցէ , լռութիւն երկնաւորին բե-
 րանոյ զնա պասպանձեցուսցէ . եթէ
 խաժմունս աղուականս հոգւոյս աղ-
 դեսցէ , բեւեռացն հարմունք հաս-
 տողին բնաւից զնա կսկծեցուսցէ :
 Եթէ յընթացս անիրաւութեանց
 խորհրդոց զիս մոլորեցուսցէ , սևեռք
 ոտից անհասանելոյն զնա կապեա-
 ցէ . եթէ հրապոյրս ինձ դժնեայս
 արբուսցէ , քացախն ընդ լեղւոյն
 խառնեալ 'ի յարբումն բարերարին
 զնա դառնացուսցէ : Եթէ առաջին
 ճաշակմամբ փայտին զիս դտցէ , սոս-
 կալի խորհրդով խաչին ըմբռնեալ 'ի
 սպառ սլարտաւորեսցի . եթէ ընդ-
 վելլ ընդդէմ հնազանդուն տեառն
 հրամանի զանձն իմ ուսուսցէ , բե-
 րումն պարանոցի անսահմանելոյն
 զնա կործանեսցէ . եթէ 'ի մահ
 սատակման զիս վանեալ վիրաւորեա-
 ցէ , ստուար տէգ զինու մխելոյն 'ի
 կող ստեղծ չին Ագամայ զնա հերձեա-

ցէ . Եթէ երկամբք վշտաց դժոխականաց զիս սլարփակեացէ , պատանացն կտաւ էից ունողին զնա ըմբռնեացէ . Եթէ յատակս մահու հայել զիս խարդախեացէ , բնակել կենդանւոյն 'ի վէմն մահու զնա մեռուացէ . Եթէ խնդասցէ ընդ մարդկօրէնս իմ գայթափողութիւն , կըրկին կորասցի կարկամեալ կամաւ , յորժամ անմահն Աստուած յարուցեալ փառօք ընդ իւր նորոգեաց զբնաւ մահացեալս : Եթէ ընդ լուծանել փոքր կապանաց հազարամէից բերկրեցի , դողասցի կրկնեալ վերստին իսկոյն ընդ վերջին շղթայս անդերձ տագնասլին ըմբռնման սաստկագունի յանվախճան տանջանարանին : Եթէ ընդ առաջին հարուածն դժուարեցի , գոյժ կորըստեան յետնում սատակմանն անշէջ գեհէնին , որ պատրաստեալն է նորա և նորին հրեշտակաց , նմա պատմեցի , որ յաւուրն մեծի մեծին ատենի :

Ե . Իսկ ինձ ապաւինեւոյս 'ի քեզ տէր Յիսուս , միայն թագաւոր ին

քնակալ զօրեղ, արարիչ երկնի և երկրի և ամենայն զարդուն որ 'ի նմա, որ գալստեանդ քոյ ական ունիմ և ուղորմութեան փրկչիդ սպասեալ յուսամ. 'ի յոտս քո անկանիմ, և զգարչապարիդ հետս համբուրեմ, զպարտութիւնս խոստովանիմ և ըզմեղանս հրապարակեմ, կշտամբանաց քարամբք կոծիմ և հառաչանօք սրտիս տապանամ, 'ի խէթ խղճիս խոցոտիմ և բոցով շնչոյս ճենճերիմ, աղի ցօղով արտասուացս այրիմ և երիկամանցս ազդմամբ կիզանիմ, յուսակտուր օգով ցամաքիմ և դառնաշունչ հողմով շիջանիմ, թախանձանաց բանիւս երերիմ և կողկողագին հեծութեամբ դողամ, տաժանելի կրիւք տուայտիմ և տագնապաւ հոգւոյս տատանիմ, 'ի կոծ մրրկաց ծփիմ և 'ի բախմանէ ալեաց սասանիմ, 'ի լրութենէ համբաւոյն սարսեմ և յիշատակաւ ահին կորնչիմ, կերպարանօք ատենին հալիմ և ըսպառնալեօք մեծիդ մեռանիմ, լուր բաղմագութ, քաւիչ, մարդասէր և երկայնամիտ, քաղցրութիւն անճառ,

օր բարի և տիւ տենչալի : Քանզի կա-
րող ես յամենայնի և առ ելս շնչոյս
իմոյ՝ փրկուլթեան մեծի . և քեզ ընդ
Հօր Հոգւովդ սրբով փառք յաւի-
տեանս . ամէն :

ԲԱՆ ԿԵ .

Վերադին յաւելումս իշիին հեծումեան
նորին հակողի առ նոյն աշերս մաղմանայ
բանի .

Ի խորոյ սրբից խօսք ընդ Աստուծոյ

Ա . ԲԱՅՑ քանզի յոյժ արդար է
բան իրաւանցն Քրիստոսի Աստու-
ծոյ առ իս քան առ սկզբնահայրն
չարեաց սատանայ . զի վասն նորա
յայն սակս յայտնեցաւ , զի լուծցէ
ղգործս նորին . և վասն իմ՝ զի ըզ-
հնացեալ պատկերս նորոգեսցէ . ա-
ռեալ զկերպարանիս բոլոր էութիւն
կերպին իսկութեան մեծին Աստու-
ծոյ՝ միացոյց ինքեան անշուշտ խառ-
նութեամբ : Նորա ոչ են շնորհեալ

ի բազմացն, և ինձ զբովանդակն
էհեղ առատութեմ. վասն նորա ոչ
երբեք չարչարեալ, և վասն իմ հա-
նապազ սլատարագի. նա անհաղորդ
է կենացն, և ես միշտ վայելեմ ի փրկ-
կութեն. նա վանեալ է խաչիւն, և
ես զօրացեալ նշանաւն. նա հերքեալ
ի լուսոյն, և ես միացեալ ընդ փա-
ռացն. նորա ոչ խոստացաւ հանգիստ
և յերկրի, և ինձ զերկինս սեպհա-
կանեաց. զնորայն կտրեաց զառհա-
ւատչեայ, և զիմն առանց խզելոյ
յարակայեաց. զնա յերամակս խո-
ղիցն արգել, և յիս ինքն զօրացաւ.
զնա կարճաց օրինակեաց, և զիս ճա-
ռագայթ նշանակեաց. զնա սողնոց
նմանեցոյց, և զիս իւրովն անուամբ
կնքեաց :

Բ. Իսկ ես զերախտիսն Աստուծոյ
լքի զայսքանեաց բարեաց արարո-
ղի, և չարին զկնի միտեցայ՝ հայել
ընդ նմին յատակս դժոխոց, ահա
անարժանս բարեաց, անձիրս երախ-
տեաց անընդունակս սիրոյ, տո-
ւամբք մեղաց ձգեալս, յերիկա-
մունս խորոց խոցեալս, քանցեալ

ծառս արմաւենւոյ, գինիս յեղա-
 ջըրջեալ, ցորեանս հեղեղեալ, մուր-
 հակս ջրեալ, վճիռս պատառեալ,
 կնիքս այլակերպեալ, նմանութիւնս
 փոխեալ, արկանելիքս կիզեալ,
 ըմպանակս կորուսեալ, նաւս ըն-
 կղմեալ, մարգարիտս մանրեալ,
 ակնս պատուական սուղեալ,
 տունկս գօսացեալ, նեցուկս խորտա-
 կեալ, փայտս ամենեւին փտեալ, ման-
 րագորս աղաւաղեալ, յարկս տապա-
 լեալ, խորանս խարխալեալ, բոյսս
 արմատաքի խլեալ, ձէթս հեղեալ
 'ի գռեհս աղբեաց, կաթնս հոսեալ
 'ի կոյտս մոխրոց, այրս մահու 'ի յա-
 րեաց գնդից: Քանզի միշտ խրատեալ
 ընդ Երուսաղէմի առակաւ Բաբելոնի
 'ի մարգարէիցն ձայնից անձն
 իմ ողբալի, և ոչ ինչ խրատեցեալ,
 որ աստէն անգոսնեալ եմ և անդէն
 խայտառակեալ, աստ դսրովեալ և
 անդ կշտամբեալ, աստ ձաղեալ և
 անդ նախատեալ, աստ թշնամա-
 նեալ և անդ յանդիմանեալ, աս-
 տուստ ապշեալ և անդանօր լքեալ:
 Աստ հեծումն և անդ հառաչանք,

աստ կարծիս և անդ կատարած,
 աստ խէթ և անդ հատուցումն, աստ
 արկածք և անդ հանդէսք դատաս-
 տանի, ուր ոչ է բան իրաւանց և ոչ
 ձայն պաղատանաց, ոչ թիւք աւուրց
 և ոչ ելք ժամանակաց, ոչ ուղք յու-
 սոյ և ոչ դրունք ողորմութեանց, ոչ
 աջ պաշտպանութեան և ոչ ձեռն
 այցելութեան:

Գ. Այլ դու ապաւինութիւն,
 դու ինքն փրկութիւն, դու այցելու-
 թիւն, դու և քաւութիւն, դու ե-
 րանութիւն, քեւ բժշկութիւն, քո
 ողորմութիւն, միայն հզօր, կենդանի,
 անճառ, տէր Յիսուս Քրիստոս բա-
 րերար աստուած. օրհնեալ, օրհ-
 նեալ և դարձեալ օրհնեալ, ընդ Հո-
 դոյդ քո սրբոյ յաւէտ բարձրա-
 ցեալ ի փառս հայրենի իսկութեան
 մեծիդ յաւիտեանս յաւիտենից.
 ամէն:

ԲԱՆ ԿԸ .

Վերստին ցաւելուած կրկին հեծաւնեան
նորին հսկողի առ նոյն ազնւոյն Տաղլեանայ
Բանի .

Ի խորոյ սրբիոյ խօսք ընդ Աստուծոյ :

Ա . Եւ արդ 'ի յիշատակ ահար
կութեան վերագրեցելոցդ՝ որք
յաստուած ուստ են սպառնալիք ինձ
ժամանեցեալք , զիա՞րդ դագարե
ցայց 'ի նորոգ ողբերգութեանց , և
կամ զորպէս զցամաքումն առցէ հե
ղեղք արտասուացս : Զի եթէ զչո
րեքվտակեան առաջս գետոցդ յոր
դահոսան ծաւալմանցդ , որ զԵդեմ
և զերկիր առ հասարակ ոռոգանեն
լիապէս բաւականութեամբ բաշ
խեալ ամենայնի , և զբոլսումն ելից
իւրեանց առ աչս իմ եդեալ , զան
ձինս մեղաց սաստկութեան զբոց զո
վացուցանել ոչ բաւականացին : Եւ
կամ մարգարէին սրբոյ ըղձականու

Թիւն հրկին ինձ լցցի գլուխս ջուրց
բազմութիւն, և ճրագարան տեսու
թեանց կերպիս՝ աղբերց կայլակ
մունք, զբեկման ոգւոցս չափել ըզ
վտանդ ոչ ձեռնարկեսցեն, և ոչ ե
ղերականք ջայլից համօրէն բանա
հիւսից կանանց լալականաց՝ ի սիրտ
և յոգի վերաւորելոց՝ զաղէտ վտան
գիս ի յերգ արկանել և կամ ի
նուագս ձայնից բերել:

Բ. Իմ է օրն լինելութեան նզո
վեալ, և ոչ Յոբայ կամ Երեմիայ
քանզի տօնելի է օրն նոցա, զորոց մի
ի նոցանէ ոչ արժէ աշխարհ, և ոչ
տարագրելի. ապա ուրեմն զիս նկա
տեալ եղեալ զոչ արժանիս լուսոյ և
կամ միոյ մասնաւոր բարւոյ, զհան
դիպումն աւուրն անիծին՝ յորում
ես գտայ կորստեան որդիս և մահու
դրացիս, մշակս մեղաց և արբանեակս
անօրէնութեանց: Ար ոչ կացի յուխ
տին կենաց զոր դու սահմանեցեր,
Աստուած բարեբար. ոչ գնացի ի
քո պատուիրանն կենդանական ան
մահացուցիչ. ոչ վաստակեցի ի հուն
ձրս արմտեացն, որով ի մուտս ձեանն

աւուրցն խռովութեան Կերակրել
 պատրաստեցայց . ոչ կառուցի ամ-
 րութիւն որմոց և ոչ ձեղուն յարկայ
 ձգեցի , որով 'ի շնչմանէ մրրկաց օդոց
 պահեցայց . ոչ համբարեցի նշխարս
 պաշարաց 'ի յուղին անեղրական ,
 որով զտագնապ սուլոյն իմ բժշկե-
 ցից . ոչ հանդերձաւորեցի քեզ
 աղերս աղօթից , որով աւաջի քո
 կալ համարձակեցայց . ոչ կազմեցի
 թռչակ փրկութեան վարուց մաք-
 րութեան , որ զնորոգութիւն ինձ
 երաշխաւորէ . ոչ ետու զընտրու-
 թեան հաշիւն 'ի կենցաղոյս ճանա-
 պարհի ' իմոյ մասնէն , զի 'ի դատա-
 ւորին ձեռանէ աստէն իսկ փրծայց .
 ոչ լրութեամբ ձեռին օրհնութեան
 մատեայ յանդիման , որով օրէնսդրին
 մասնակից գտայց սրբեցեալ : Ոչ գի-
 մաց ետու զգուշութիւն և ոչ թի-
 կանց պատսպարութիւն , ոչ աշոյս
 իմ զինուորութիւն և ոչ անկիւս
 պարածածկութիւն , որով 'ի պատե-
 լազմիս վտանգէ զերծայց . զերի-
 վարս ոչ զգեցուցի զըահիւք , և ոչ
 զմարտիկս սպառազինութեամբ , ո-

րով զճակատն յարդարեցից : Զկանուխն ոչ կապտեցի պտուղ, և անագանինն ոչ ժամանեցի, և ահա տարակուսիմ ունայն 'ի բարեաց . մաքրութեան ծաղիկ ոչ ունիմ և ոչ եւղողորմութեան, և գիշերոյն մռայլ աննշոյլ . 'ի նիրհումն մահու ննչեալ եմ, և տագնապ կոչողին փողոյ ստիպէ . զզարդ հարսանեացն կրկին մերկացայ, և զձէթ վարուցն վերստին լքի, և դուռն մտին հարսանեաց աւասիկ փակի :

Գ . Եւ արդ զեմրդ առից մխիթարութիւն այսքանեաց վշտաց, և կամ ընդ որքանեաց տարակուսանաց խաւարի՝ չուսաւորուի յուսոյ կենաց խառնեցից, և կամ ուր արդեւք ըզգարչապարս ոտին կառուցից, և կամ յոր վստահութիւն զաջս իմ յառեցից, և զի՛նչ անդորրութիւն ծփանացս նկատեցից, և կամ յոր ըղձական դիւրութիւն ձեռն համբարձից : Զի եթէ 'ի ձեղուն բարձրութեան երկնի, անտի անձրեւեաց հուրն Սոգոմայ, որսէս ասացեալէ . իսկ եթէ յատակ խորութեան երկրի, սա եւ

բաց զկոկորդն ըմբռնողական և ե-
 կուլ զԴատդան բանակօքն Աբիրոնի:
 Եթէ յանդգնեցայց փախչել յու-
 նողէն, գուցէ կալցի զիս վիշապն
 տհապին: Եթէ ընդ գազանս ինչ
 թափառեցայց, արագունք են խըն-
 դրել զվրէժ ստացողին առաւել առ-
 իսք երբեմն զՆղիսէին առ մատաղ
 մանկունս բեթեւացիս քրմորդիս:
 Եթէ յամենատարած օդոյս պար-
 զուծիւն, այն եղև եգիպտացւոցն
 խաւար շօշափելի: Եթէ 'ի թռչունս
 բարձանց, նոքա են կոչեցեալք 'ի ըս-
 պանդն զոհին բոսորայ գիականցն:
 Եթէ 'ի տկարսն խիզախեցէց, վատ-
 նիմ 'ի պիծակացն, և զի պիտոյ են
 ինձ առիւծունք: Եթէ յարջոցն պա-
 տառողաց ապրեցայց, մժիխքն ա-
 րեան ծարաւիք ինձ պատահեացեն:
 Եթէ յանհոգս ուրեք նստիցիմ,
 մժղուկքն անարգագոյնք՝ իբր ցըն-
 ցուղս հրոյ եռացման զինև մաղես-
 ցին: Եթէ յեղջերէ միեղջերւոյ
 փախնուցում զերծեալ, նկուն ճի-
 ւանք աղկաղկաց մնոցն մորմոքողաց
 զիս կեղեքեացեն: Եթէ 'ի սենեակս

շտեմարանաց խորշից ղողեալ ամփոփիցիմ, ասաղտկատեսակ դարչուծի գորտոցն զիս զազրացուսցեն: Եթէ ՚ի վայրս ինչ անդաստանաց կացեալ ղետեղեցայց, շարք շանաճանճոցն տարմից ղինև սլատեսցեն: Թողում ասել ղնառնիճն և զջորեակն զզօրն ղօրաւոր ընդ թունաւորն թրթուր և ընդ անկենդանական երևիլն, հանդերձ ջրակարծ կարկտիւն և ապականագործ եղեմամբն. որ առ աչաց տեսիլ ապագէնք և նուաստագոյնք, բայց ՚ի յակնարկելն Աստուծոյ յաւէտ գոռոզաբար ուժգնութեամբ հարին հանին վանեցին զհալարտն ամբարհաւաճութիւն Փարաւոնի բռնութեանն բուռն գաւաղանին՝ յաղթող վիճակաւ. որ են կերպարանք թաքուցելոցն կրից լկողաց անձնականացն աներևութից եգիպտացւոցն անօրէնութեանց՝ յոգի տանջողաց՝ գաղտնի միասողաց:

Դ. Այլ դու ամենագօր արարիչ բնաւից տէրդ բոլորից, ՚ի յատելիսն հանգիսացիր հերքել զնոսա. և ինձ ողորմեա կրկին գթութեամբ ձեռն

մատուցեալ փրկութեան տարակուսեցեալ կոչկոճեալ վարանեալ 'ի մահ պարտելոյս : Ձի դու միայն ճանաչիս Աստուած փառաւորեալ միշտ ընդ Հօր Հոգւովդ սրբով յաւիտեանս յաւիտենից . ամէն :

ԲԱՆ ԿԹ .

Աւերաբիւն յաւելոած իրիին հեծումեան նորին հսկողի առ նոյն աղէրս մաղկանայ
Բանի .

Ի խորոյ սրբից Խօսք ընդ Աստուծոյ :

Ա . Եւ արդ , վասն զի 'ի ձեռն մեծիդ և ամենահնար արուեստաւորիդ իմս եղանութեան տեսուն և Աստուծոյ՝ իբր 'ի քրայս ընտրուէ փութոյ քոյ սիրոյ հանապազ եռամ և ոչ երբէք պարզիմ , միշտ խառնիմ զուգիլ և ոչ ևս միանամ , ահա զուր արծաթագործդ երկնաւոր իմ ճարտարապետ , 'ի սնտախ վաստակեալ առ իս աշխատիս , ըստ մարգարէին յայտ

նի առակի , և չարութիւնս իմ ոչ
հալեցաւ . զոր ինձէն մոլեալ չարա-
չար՝ իբր զխելագար գիւարախ իմն
ողորմելի յանդգնեալ անկարգս խօ-
սիմ՝ զիմս զպարտիսս աճեցուցանել,
քան հաշտութեան հնարս ինձ այսու
կազմել : Եւ զի մի անընդէլ դիպուած
և անկիրթ պատահումն և անհաւա-
սար հանդիպումն՝ պատրաստութիւնք
հանդերձելոց տանջանարանացն ինձ
երևեսցին , ամենևին անմոռաց պա-
հեաց աստօտին 'ի յիմում մարմնի
նշխար մնացուած ոց նախնումն անի-
ծիցն . զոր 'ի փոքուէ տարրէ անարդէ
զմեծն է ուսանել :

Բ . Քանզի խաղալի ինքնաբերա-
կան գիւտք որովայնի՝ բոտոտք ճա-
պուկք շարժողականք և աղգիաղգիք ,
որդունք աղեաց դաղտնակուրք ,
խաղաւարտք հրակայծակք և բիծք
բոցակիծք և անիծք անկերպաւորք
և երամակք ոմանք քրտնածինք զազ-
րաթ որմիք կակծեցուցիչք և մարմա-
լողականք : Ասպատակք այլոց վայ-
րենեաց , ըստ նմանութեան դիւաց
գիշերամարտից և մեկնադէն բարբա-

րոս գնդից խաւարասիրաց, և գա-
 ղանուլթեամբ քանասար գայլոց ա-
 րաբացւոց, կորակոր գնացիւքն, արջ-
 նաթոյր գունուլն, կրկնապարոյր
 կռածագ կոցաւն, որ զօրէն ունի
 խայթոցաց կարճի, իբր գժնիկ փը-
 շովք խոցոտեալ ծծեն ձգեն զա-
 րեանն խոնաւուլթիւն, և յանկո-
 ղինս մահճաց հանգստեանն վաս-
 տակա կրից ցուցանեն: Եւ կարկա-
 ռեալ ուրուք ձեռն՝ հատուցանել
 զհատուցումն նոցա նոցին, վաղ-
 վաղակի զգան զվնաս վտանգին՝
 զոր ազգեն մարդոյն. և անդէն
 իսկոյն լերկամարմին փոքր հասա-
 կաւն իբր թւօք իմն թռիչս արձա-
 կեն, և ըստ մարախի ձեռոյ ոստոս-
 տեալ այսր անդր տարաբերին. և
 ըստ բազմապատիր նենդուլթեան
 բարոյից դաւող աղուեսուց՝ խորա-
 մանկեալ խուսափեն ՚ի սլաւոռածս
 բազում ելից, զի յերկիւղէ մահուն
 ապրեացին: Եւ այնքան չքոտի և ան-
 քատ անձամբքն ոչ միայն զռամիկսն
 և զխառնիճաղանճս, այլ և զթագա-
 ւորս հզօրս և ահագինս փախուցա-

նեն հանեն տարագրեն 'ի դատիկոն
յարկի տօյարանիցն բարձրութեան,
և կա՛մ 'ի բացի բնակեցուցանեն .
քաջք արանց արեաց, որք իշխեցին
ամբօխից և տիրեցին ժողովրդոց և
առին զքաղաքս ազգաց, զպարտու-
թիւն իւրեանց զօրաւոր ձեռնն ին-
քեանք վկայեն, թէ քանզի ոչ կա-
րացաք 'ի դիմի հարկանել վեհիցն
բռնութեան, վասն այնորիկ խոյս
տուեալ հասաք յայս տեղի :

Գ . Եւ զի՞նչ է ինձ զփոքունց և
ղանկածից ծաղրականաց ոմանց
գոյութեանց 'ի կիր արկանել, որք
զօրեղ և անհերքելի ջատագովք
են աստուածութեանն՝ յիշատակել
ինձ զհանդերձեալսն, որք 'ի մար-
մնոյս անօրինելոյ ընծային սլտուղք
դառնութեան : Ընդ որս և եկամուտ
սատակչականացն ախտից գիւտք, և
կերչացն կոյտք անողոքելիք . յորոց
է զերծանել, քան թէ հարկաւ
մարմնոյն վտանգի զապագայիցն սո-
քօք իմաստասիրել . և ոչ տեղի է
գտանել ապաստանի՝ փախստեամբ
անկանել առ նոսա . այլ առանց կա-

մաց քումդ ակնարկու[թէ և մարդ-
կային կարբ և հնարք վրիպեցան :
Իսկ դու, բարերար, զամենայն ու-
նիս բաւականապէս զկենացն հնար-
ե[թէ կամեսցիս փրկել, նորոգել,
բաւել, բժշկել և կենագործել . և
քեզ փառք յամենայնի յաւիտեանս
յաւիտենից . ամէն :

ԲԱՆ Հ .

Աւերաբիւն յաւելաւած իրիւն հեծոմեան
նորիւ հակողի առ նոյն աղերս մաղնանաց
Բանի .

Ի խորոյ սրբից խօսք ընդ Աստուծոյ :

Ա . Եւ քանզի համբարձեալ զըն-
թացս բանիս'ի փոքունց աստիւեր
կրայնոց չհամարելոց ընդ գոյս ե-
ղելոց՝ 'ի մեծագունիցն տեսակս,
ասացից զտօնելի հանդէս իրաւանց
ահաւորին անաչառութեան : Որ
զի [թէ մերձաւորագոյնք իցեն Աս-
տուծոյ իբրեւ զնախածանօթ հայ-

լապետութիւնսն , և կամ մաքրագոյնք որպէս մարգարէսն , կամ անբժագոյնք իբրև զառաքեալսն , կամ ընարեւագոյնք որպէս մարտիրոսսն , եթէ ոչ դու մարդասիրեսցես աննուազ բարիդ և անփոփոխ ինամակալութիւնդ և անսպակաս ողորմութիւնդ , ընդունայն է ինձ փրկութիւնն առ 'ի նոցանէ :

Բ . Զի եթէ առ նոյն ինքն Աբրահամ ձայն արձակիցեմ , իբր ողորմագին առակ ընչեղին ինձ վարդապետէ , 'ի տապոյ անտի սլապակեալ , կաթի միոյ ջրոյ ոչ բաւակա նանայ . քանզի և նա փակեալ է ընդ կարեօք հասարակաց անհնարութեան : Իսկ եթէ առ Մովսէս , և նա զգածեալ է սկարութեամբ , որ ոչ զօրեաց առնն փրկութեան , որ զհայթայթանաց կրկուտն 'ի պահպանութեանն աւուր ժողովէր , իսկ եթէ առ Ահարոն , և նա ինքնին իսկ կարօտացաւ մաղթողի . իսկ եթէ առ Դաւիթ , 'ի մէջ բարեացն առաւելութեան սողտեալ է և նա , իսկ եթէ առ Նոյ և Զոբ և Դանի-

էլ, զայս Եղեկիէլ մարդարէ մեկ
 նեաց յանուանէ իսկ յիշատակեալ
 զնոսա, և զայն ընդ նոսին իբր ՚ի
 դիմաց Աստուծոյ ազդեալ, կեն-
 դանի եմ ես ասէ տէր, թէ ոչ
 ապրեցուսցեն զուստերս և զդս-
 տերս իւրեանց ՚ի բարկութե-
 նէն որ հասանիցէ, բայց եթէ ին-
 քեանք միայն ապրեսցին. իսկ եթէ
 առ Պետրոս վէմն հաւատոյ, ՚ի
 բռնմդ խնամոց խուն մի խիթացեալ
 և նա ընդ կրիւք իմն գրաւեցաւ:
 Թողում ասել զբազմացն գումարու
 թիւն խոնարհեալ առ կարիս կարիս,
 թէ և յաւէտ երջանիկք իցեն. ընդ
 որս և Յովասու ոմն մարդարէի ՚ի
 մէջ աստուածառաքն սպասաւո-
 րութեան մարդկօրէնն գայթաղ
 զութիւն մնայ յոլովից անթարգմա-
 նելի, թէ և ՚ի դէմս իմն մեկնու-
 թեան ձեակերպեսցի:

Գ. Եւ քանզի չափեալ սահմանե-
 ցաւ զօրութիւն փրկուէ մարդկան,
 և ցուցան նոքա ողորմեալք բարե-
 րարիդ և զօրացեալք ամենակալիդ,
 կոչեցեալք պաշտպանողիդ և քաւե-

ցեալք հնարաւորիդ, շնորհեալք
 ազատեցուցչիդ և բժշկեալք ան-
 ախտականիդ, կենագործեալք ա-
 նասականիդ և լուսաւորեալք նորո-
 գողիդ, այսուհետեւ գիտացեալ
 զսակն որքանութեանց հողածին
 բնութեանս, որք միւլիթարեն օրի-
 նակաւն նմանաբար հարազատապէս
 վստահութեան յուսահատելոց, ա-
 հա առ քեզ դիմեցից՝ որդի Աստու-
 ծոյ կենդանւոյ Քրիստոս օրհնեալ
 յամենայնի: Մանաւանդ զառակն
 ազգակից այսմ մաղթանաց աստա-
 նոր յիշեալ, զվերագրելոցդ բան
 վերստին արդարացուցանէ. բարի
 է, ըստ իմաստնոյ ումեմն երջանկի,
 անկանել 'ի ձեռս տեառն, և մի 'ի
 ձեռս մարդկան. զի որպէս մեծու-
 թիւն նորա, և ողորմութիւն նորին:
 Եւ այս բան թէ և զԴաւթին իմն
 գծագրէր, որ զերեքմասնեան հա-
 րուածն աստուածեան առաջի ե-
 դեալ՝ ընտրեաց ինքնին կամաւորա-
 բար զգառակնիք մահուն սատակ-
 ման՝ իբր զկենդանի Քրիստոսի հա-
 ւատոցն յաճախութեմ, քան զեր-

կուսն ևս այլ փոքրկուսն՝ որք տան
ջենն և ոչ ողորմին . սակայն և իմս
օրինակութիւն բանիս պատկերի ճա-
րակեցելոյ հնարս կենաց կորու-
սեալս անձին՝ ոչ է այլայլեալ յար-
մարութենէ . զի ոչ է թէ զփրկեալն
նուաստացուցանեմ՝ ի մատենի այսր
ողբերգութեան՝ առանց յրոց ոչ
է մատչել առ տէր , այլ զփրկողին
անուն պատկեմ , և զչնորհ նորին
առ ամենեսին բարեհաջակեմ , և
զբնաւին բարձունսն ի թռիչս վա-
րուց խոստովանիմ բանիս պայմանաւ
յաւէտ կարօտեալ ողորմութեանն
դեղոյ :

Գ. Ահա դու կեանք , դու փրկու-
թիւն , դու բժշկութիւն , դու ան-
մահութիւն , դու երանութիւն ,
դու լուսաւորութիւն . արա ինձ
անդորր ի մեղացս աշխատութեանց ,
զի և քեզ լիցի հանգիստ ի մշտա-
դատս հեծութեանց՝ ձանձրացու-
ցիչս թախանձանաց . որ ոչ այլ ի
ւրիւ , քան թէ փրկութեամբ մարդ-
կան պարարիս , օրհնեալ յաւի-
տեանս . ամէն :

ԲԱՆ ՀԱ.

Ուշերոյին յաւելոած կրկին հեծո-
ներին հակադի առ նոյն աղէրս մաղկանայ
Բանի .

Ի խորոյ սրտից խօս ընդ Աստուծոյ :

Ա. Եւ քանզի երջանիկքն և փա-
ռաւորեալք սրբոցն պարք, յորոց
ոմանք դոյզն ինչ գլթեցին և յաճա-
խագոյնս հաստատեցան, փոքունս
սասանեցան, և մեծագոյն վառ-
մամբ նշուլից հոգւոյն մաքրու-
թեամբ լուսաւորեցան . յորոց մինն
զղանդուածոյն յայտնէ զհասարա-
կաստեղծն տկարութիւն, իսկ միւսն
զգերազանցն քան զբնութեանն օ-
րէնս, վարս և առաքինութիւնս
հրեշտակականս : Եւ արդ նոքա որ
օրհնեալքն են յամենիշխան բերա-
նոյ աստուածութեան հօրն Քրիս-
տոսի, ընտրեալքն տօնեալքն խն-
կեալքն և բարեբանեալքն, իբրեւ

զանդամս քրիստոսի պաշտեցեալք ,
 և իբրև զօթեվանս Հոգւոյն սրբոյ
 յարդարեալք , յորս չիք ինչ նշմա-
 րանք և կամ գիւտք խաւարի , այլ
 ամենեւին անկեղծութի և լուսաւոր
 արդարութիւն , և որքան մարթ է
 զմարդն Աստուծոյ՝ Աստուծոյ նմա-
 նեցուցանել : Երեսք պարզք և
 անպատկառելիք , կրօնք բարձունք
 և անխոնարհելիք , կեանք զգաստք
 և անստգտանելիք , պաշտօն առ
 Աստուած կարծր և անխոխարկելի ,
 ընթացք արիականք և անկասելիք ,
 ճշմարտութիւն միատարր և անցըն-
 դելի , գիմադրաւութիւն զօրեղ և
 անհերքելի , տեսաւորութիւն պայ-
 ծառ և անապշելի , իմաստասիրու-
 թիւն վերնական և անկոխելի ,
 պատկեր մաքուր և անաղարտելի :
 Զորոց կերպարանս և զյիշատակս
 անուանցն աղաչել՝ Աստուած իսկ
 վարդապետեաց , և նոքօք հաճու-
 թիւն ՚ի մէջ խռովութեան արար-
 չիդ բան լուսաւորեաց :

Բ • Այլ ես անպիտանս յամենայ-
 նի , և որքան բան զօրէ պարսա-

ւեալս, որ մինչ դեռ արթունս եմ՝
 նիրհեմ, մինչ դեռ զգաստ երեւիմ՝
 թմբրիմ, 'ի բարեպաշտելս իմում
 գայթադղիմ, մինչ դեռ աղօթեմս՝
 և վրիպիմ, 'ի յընթանալս իմում և
 կասիմ, յարդարանալս իմ և մեղան-
 չեմ, 'ի խաղաղանալս իմում ամբո-
 խիմ, մինչ դեռ արշաւեմս՝ առ 'ի
 յետոյսն հակամիտեմ, 'ի չուելն ի-
 մում՝ ընդ կրօնէն դառնամ: Ընդ
 լուսոյն մասին և խաւար յարեմ,
 ընդ քաղցրութեանն ճաշակ՝ օշինդր
 խառնեմ, ընդ կուղս բարեացն՝ չա-
 րիս հիւսեմ, ընդ կանգնելն և կրկին
 գլորիմ: Ծաղկիմ և ոչ սլաղաբե-
 րիմ, ասեմ և ոչ առնեմ, խոստանամ
 և ոչ կատարեմ, ուխտեմ և ոչ վճա-
 րեմ, կարկառեմ և անդրէն ամփո-
 փեմ, ցուցանեմ և ոչ ընծայեմ:
 մերձեցուցանեմ և ոչ մատուցանեմ:
 Ի ճարակել խոցուածոյս անդրէն
 վիրաւորիմ, 'ի հաշտեցուցանելն՝
 վերստին խռովեմ, զուր հանգիսա-
 նամ և իրաւամբք սլարտաւորիմ,
 գրիմ և իսկոյն եղծանիմ, նաւեմ և
 'ի գիծն թուլանամ, սկսանիմ և 'ի

հանգիստն ոչ ժամանեմ: Կարգիմ
 և դարձեալ սասանիմ, ընանիմ, և
 կրկին հեղում. շարունակիմ աստ՝
 և անդ ՚ի ստորև հոսիմ, բարդիմ
 և անդէն տոչորիմ: Հիմն արկա-
 նեմ և ոչ գլխաւորեմ, սակաւ վա-
 տակիմ և բեւրս վատնեմ, գոյզն
 դանձեմ և անթիւս սպառեմ, զայլս
 խրատեմ և ես ինքն անփորձ եմ,
 միշտ ուսանիմ և երբեք ՚ի ճշմար-
 տութիւն գիտութե ոչ հասանեմ:
 Զշիջեալ չարիան նոյնչափ արծար-
 ծեմ, սուղ ինչ քաջալերիմ և առա-
 ւելապէս լքանիմ, լարիմ և իսկ և
 իսկ առ նմին մեղկիմ, զայս կարկա-
 տեմ և զայն պատառեմ, խլեմ զե-
 ղիճն և տատասկ տնկեմ: Ընդ ամ
 բառնալն և այսրէն բերիմ, մտեմ
 ՚ի բոյնն աղաւնի և անտուտ ագ-
 ուաւ ելանեմ, դամ սակաւ մի սպի-
 տակ և օրանամ դառնամ բնաւին
 սևացեալ, ասեմ զիս քեզ դաւանել
 և սպանողին նուիրիմ, ընդ յանգի-
 ման լինելն և թիկունս դարձուցա-
 նեմ: Սաքրիմ և այլ մրճոտիմ, լուա-
 նիմ և նովին զազրանամ, կերպարա-

նիմ զԴաւթին և դործք զՍաւու-
 լայն կատարեմ, շրթամբք ճշմար-
 տեմ և ստեմ երիկամամբք, աջովս
 մատակարարեմ և ահեակ կողմամբս
 աւերեմ: Ընդ երկրագործութե ցո-
 րենոյն որոմն սերմանեմ, 'ի բար-
 ձրագոյն իմաստիցն 'ի վայր իջեալ,
 ես ինքն գտանիմ: Հրեշտականամ
 յերեսս և 'ի խորհուրդս գիւանամ,
 'ի յոտս հաստատիմ և 'ի միտս տա-
 տանիմ, սուտ ձևանամ և իրօք խո-
 տորիմ, կեղծաւորիմ արդար և ար-
 դեամբք ամբարշտեմ: Դասիմ 'ի
 պարս հեզոց և ընդ այսս կաքաւեմ,
 'ի մարգկանէ դովիմ և 'ի տեսողէդ
 պարսաւիմ, 'ի հողածնեւոցս երա-
 նիմ և յորդւոցն լուսոյ աւաղիմ, հա-
 ճոյանամ յետին ռամկին և թագա-
 ւորիդ մեծի յաչաց ելանեմ: Չա-
 տեանն դատաւորին թողեալ, խառ-
 նակրօնիցն աղերսեմ. հերքեալ 'ի
 վէհիցն, սոսկակ անացն սպրդիմ.
 մարմնովս արտաքուստ պճնիմ, և
 անձամբս երփնիւ ճային ճանաչիմ.
 հպաւորիմ դաշն հաստատել, և
 ուխտակորոյս արտաքս մերժիմ:

Այսօր մաքուր հոգեկիր և վաղիւ մոլի խելագար . զոհերունի պատուէրն լքեալ, թելադրութե օձին հետեւիմ. արիանամ զօրապէս, և վատթարագոյնս ընկրկիմ. զծանրութիւն աւուրն բառնամ, և 'ի ժամ վարձուն անմասն ելանեմ. 'ի բացուստ ճոռոմս խօսիմ, և 'ի պատասխանութեանն պահու պապանձեալ կարկիմ. 'ի յեւս արեւուն հարուստ երևիմ, և ընդ երեկս ունայն գեգերիմ : Յաթուս ծերոց բազմեալ, և խելայեղից կցորդիմ. ննջեմ խեթիւ, և արհաւրօք զարհուրեալ զարթնում : Զանդաստանս կամացս չարաչարս հերկեմ, փոյթ խնամով 'ի չարիս, միշտ անառակ որդիս, անդարձ տարագրեալս, անզղջական զառածեալս, անմխիթար տրտմեալս, ինքնագրաւ գերեալս, մահու և ապականութեան ծառայեալս, անողոքելի տանջեալս, անփրկելի մատնեցեալս, անպատուաստելի հատուածեալս, անարժարժելի շիջուցեալս, անկազդուրելի խորտակեալս, անհանգեր

ձեռն կործանեալս : Եւ եթէ պարտ
է զսաստիկն աստանօր ասել անօրի-
նեալս անձին նախատինս , ասա
գրեմ գրեմ և ոչ անխայեմ զխռիւս
նիւթեալ գեհենին : Ստացուածս
նախանձու նորոյս Ագամայ երկնայ-
նոյ , որպէս և Այէնն առաջին
հնոյն և հողեղինին . որ ունիմ ըզ-
բնաւն աստուստ 'ի յանձին զնշա-
նակ ամբաստանութեանս , ոչ ըզ-
նչոյս տուրևառութիւն , այլ զբա-
նիցս կշտամբութիւն :

Գ . Եւ արդ ո՛ւր իցեն փրկու-
թիւնքն , ուր սկզբնահայրն հաւա-
սոց 'ի յուսահատութեանն վայրի
զանգթութեանն իմ չարիս կրկնէ ,
մեծն մարգարէից քարամբք բանից
կոչկոծէ , արին բարեփառ աշտէին
նիզակաւ 'ի մահ սատակէ , պատկեր
ճմարտին ընդ Աքարու համայնիւ
ջնջէ , աստուածարեալն վեհից՝ յա-
րագողացն վրիժուց մատնէ , մար-
գարէածին տեսանօղն՝ ընդ ամաղէ
կացւոյն առաջի տեառն սպանանէ ,
նախանձաւորն Աստուծոյ երկնա-
տեղաց բոցովն վատնէ , ստուերին

լըռումն և նորոյս սկիզբն՝ հեծանոցին
 ընտրութեամբ հոսէ, պետն առա-
 քելոց ընդ Սափիրայի ՚ի կենաց զը-
 րաւէ, զարմանալին քննութեամբ
 հոգւոյն՝ բուրումն ինձ մահու ընդ
 կենացն քարոզ խառնէ: Արդ անա-
 չառք և ինձ կաճառք երջանկացն,
 և ուժգնութեան հրամանի վերնոյն
 արի սպառազէնք. ընդ հրեշտակացն
 և մարդիկ, ընդ տիեզերաց երկրի
 և տարերք, ընդ անզգայիցն և շար-
 ժողականք, որովք դատեալ միշտ
 լինիմ տուժիւք լկանաց յօրինակ և
 յիշատակ սոսկալեացն ապագայից.
 Իբր հողմով փոթորկի ալեաց յաւէտ
 մրրկեալ կենացս վստահութիւն,
 մնայ անկայուն ՚ի հաստատու-
 թեանց: Զոր եթէ ոք իմաստու-
 թեամբ ՚ի քնին առեալ խուզեսցէ
 զլուղակացն բազմատեսիլ զանազա-
 նութիւն, զմանունս փոքունս ընդ
 մեծամեծացն դասեալ, որ առանց
 թուոյ և քանակութեան համարոյ
 թինդս առեալ անբաւ երամոցեռան
 զեռան սլանան ՚ի մարմնիս ծովու,
 վկայեսցէ և հաստատեսցէ ճշմա-

րիտ լինել զասացելոցս բանագրու-
թիւնն :

Գ . Այլ դու ինքն օրհնաբանեալ
անմահ թագաւոր բարի երկնաւոր
մարգասէր Քրիստոս , Աստուծոյ
կենդանւոյ միածին որդի , հզօր
բարձրեալ անքնին անճառ քաւիչ
ահաւոր , սաստեա 'ի ձմեռն ամ-
բօխեալ ալեաց ոգւոյս ծփանաց ,
արձանացո զծաւալս մօլեգին շարժ-
ման սրտիս խռովութեան , ընդօս-
նեա 'ի սանձս կապոյ երասանաց
ըմբռնման զցնդեալ մտացս վայրա-
գութիւնն : Եղիցի խաղաղութիւն
հրամանաւ մեծիդ ամենաւարան
բքոյս սասանման , ստատկեա խա-
փանեա զբազմագլխեան անդամն
ուրուականս գաղտնեաց ամօթոյս
երկրակենցալս հինից : Գրեցես
աղօթս մշտամատոյցս զայս նորըն-
ծայ տառ ողորմագերս թախճագին
ձայնի ողբերգարկութեան այսր մա-
տենի . հան 'ի խորոց մահուս անդըն-
դոց չքնաղ ապրեցեալ ընդ մարգա-
րէին փրկելոյ . ընկալ զխոստովա-
նութիւն անճնագատա բանիս 'ի հոտ

անուշից . շնորհեա մխիթար դառ-
նութեան վշտաց ուժգին հեծու-
թեան յուսահատելոյս : Եւքեզընդ
Հօր , Հոգւովդ սրբով փառք պատիւ
և իշխանութիւն յաւիտեանս . ամէն :

ԲԱՆ ՀԲ .

Վերադին յաւելոած իրիկն հեծոթեան
նորին հսկողի առ նոյն աղէրս ճաղմանաց
Բանի .

Ի Խորոյ սրբին Խօսք ընդ Աստուծոյ :

Ա . ԱՅԼ ահա ձեզ ասեմ , ով ե-
կեղեցիք միանձանց և աշակերտու-
թիւնք կրօնաստանաց , որք մերկա-
մարմին մատանցդ ձեռօք առ-
ականկալութիւն յուսոյն պարգեաց
բարեացն անբաւից տեառն զինուո-
րեալք , որոց զայս սեղան հանդեր-
ձանաց խորտկաց բանից ընծայեցու-
ցի , ընկալարուք զայս աւանդու-
թիւն խոստովանութեան 'ի շի-
նուած փրկութե հոգւոց : Ծանե-

րուք սովիմբ զմարմնոյս պարտու-
 թիւն, յիշեցէք զմարգարէականն
 ընդ առաքելականին առեալ մեզ
 'ի խրատ, զի մի' պարծեսցի ամենայն
 մարմին առաջի Աստուծոյ, և զոչ
 ոք է արդարն և ոչ մի: Զաէրու-
 նականն մի' մոռանայք, 'ի կատա-
 րածն իսկ պատուիրանին գոգջիք
 զձեզ ծառայս անպիտանս. մի' եղի-
 ցի լինել ձեզ որսք խաբողին. զպու-
 շացարուք և գրոյն, թէ կէրակուրք
 նորա ընտիրքն: Քանզի և ես իսկ, որ
 զայս նուազութիւն մասնաւոր պըտ-
 լոյ ձեզ ջամբեցուցի, վկայեալ զան
 ձնէ կամաւորական սագտանք բիւր
 բամբասանաց անբժշկական մեղա-
 նաց, 'ի սկզբնահայրն սկսեալ մին-
 չև 'ի սպառութիւն ծննդոց նորա՝ կա-
 մայականն յանձնառութեամբ հաս-
 տեցի եդի զիս ամենայնիդ պարտա-
 կան չարեաց:

Բ. Լուայ յումեմիւէ ոչ պարտա-
 ւորէ, և ոչ հաճեցայ, 'ի յասելն նո-
 րա անյարմարասէս առ այն, որոյ
 առաջի ոչ է արդարանալ մարմնոյ
 երկրածնի, թէ ոչ երբէք շնացայ,

ոչ պոռնկեցայ և ոչ զաշխարհիս
 ինչ համբուրեցի ճաշակս մահու։
 Այլ ոչ ընդհատ ինչ յանօրէնութե
 նէ . թողցէ նմա տէր Աստուած
 զայսոսիկ . թէ և ճշմարտիւ իսկ
 դրեցաւ, ոչ ընթացաւ, որքան թէ
 գթեաց, 'ի յասել զանյարմարսն 'ի
 դիմաց Ժողովրդեանն Իսրայէլի
 բանիւ Զաքարիայ, օրհնեալ տէր,
 և մեծացաք . որ է փարիսեցւոյն
 ձայնի կերպարան։ Բայց ես քանզի
 գիտողին Աստուծոյ մատնեալ եմ
 դատաստանի, որ զկիրս աներևու
 թիցն մտաց 'ի կշիռս եդեալ՝ հա
 մարի դատել զիս նոքօք ամենիրաւ
 հատուցմամբք, ոչ կերպարանե
 ցայց տեսողին, ոչ կեղծաւորեցայց
 քննողին, ոչ ստեցից զոչ գործե
 ցեալսն նկատողին, ոչ խաբէու
 թեամբ ընդ միտ ինչ մտից մեծին,
 ոչ 'ի տեսիլ բարւոյ ցովութեան
 զչարս քողարկեցից, ոչ 'ի պատկեր
 ընտանի զապիկարս երբէք յարգե
 ցից, ոչ խենեշացայց 'ի զարդ օտա
 րոտի, ոչ պճնեցայց այլով պայ
 ծառութեամբ, ոչ սպաճուճանս յար

մարեցից տգեղութեանս գեղոյ : Ոչ
 ոք մեղաւոր իբրեւ զիս , ոչ ոք անօ-
 րէն , ոչ ոք ամբարիշտ , ոչ ոք անի-
 րաւ , ոչ ոք չարագործ , ոչ ոք վրի-
 պեալ , ոչ ոք սխալեալ , ոչ ոք մոլե-
 գնեալ , ոչ ոք խարդախեալ , ոչ ոք
 շողախեալ , ոչ ոք ամաչեցեալ , ոչ
 ոք դատապարտեալ , ես միայն եմ և
 այլ ոչ ոք , ես ամենայնն և յիս ամե-
 նեցուն : Ոչ հեթանոսք , զի ոչ գի-
 տէին . ոչ հրեայք , քանզի կուրա-
 ցան . ոչ տգէտք և խառնիճաղանջք ,
 քանզի յիմարք էին խմաստից : Պետ
 վարժից կոչեցայ յանձինս դատա-
 խաղ . ռաբբի ռաբբի անուանեցայ ,
 և զգովեստն առ Աստուած եղծի .
 բարի ասացայ առ եղկութեան ժա-
 ռանգութիւն . սուրբ վկայեցայ 'ի
 մարդկանէ , որ եմանմաքուր առա-
 ջն Աստուծոյ . արդար դաւանեցայ
 ամենայն իրօք ամբարիշտս . հեշտա-
 ցայ 'ի գովեստ մարդկան , զի ծաղը
 եղէց յատենին Քրիստոսի . յաւա-
 ղանէ կոչեցայ Արթուրն , և ես 'ի
 քուն մահու ննջեցի . 'ի վերկու-
 թեանն աւուր Հսկող յորջորջեցայ ,

բայց զզգաստութեան աչս կափու-
ցի : Ահա դատաստան , ահա յանդի-
մանութի , ահա նոր կշտամբանք և
հին դատապարտութիւն , ահա ա-
մօթ գիմաց և տագնապ հոգւոյ ,
ահա խնդիրք փոքունց և կշիռք մե-
ծամեծաց :

Գ. Այլ դու միայն տէր Աստուած
մարդասէր , անոխակալ և երկայ-
նամիտ , համարեաց մեղապարտս ան-
ձին ընդ վերջին պարտաւորութեան
աւուրն ահաւորի զայս կսկծեցու-
ցանող ինքնաբանական նախատինս :
Մի լուայց ի քէն զայսոսիկ , գթած ,
փոխանակ զի ես ինձէն անձինս գը-
րեցի : Արդ բարձցես և վերացու-
ցես զպահ պարտաւորութեան կա-
նոնիս ընդ քեզ կապելոյս տենչանօք
հոգւոյս : Հան զնախատինս պատ-
կառանաց խայտառակութեանս ,
ծածկեա աջովդ կարողութեան ըզ-
տգեղ տեսակ մարմնոյս մերկութե ,
մատո հանգստեան զթոպեալս ուժ-
գին մեղացս բեռամբք , կարգեա ինձ
սահման հետոց բարութեան առ-
ելս կենացդ , պահեա յիշատակ ինձ

ողորմութեան և զկնի մահու կեանք
ամենևին , օրհնեալ յերկինս և գո-
վեալ յերկրի , բարեբանեալ միշտ
յամենայնի՝ յաւիտեանս յաւիտե-
նից . ամէն :

ԲԱՆ ՀԳ.

Վերստին յաւելո-ած էրկին հեծո-ւեան
նորին հաւողի առ նոյն ազնւո ճաշմանաց
Բանի .

Ի խորոյ սրբից խօսք ընդ Աստուծոյ :

Ա . ԹԱԳԱՒՈՐ բարձրեալ հզօր
ահաւոր , օրհնեալդ միայն տէր
Յիսուս Քրիստոս , քո է փոխար-
կել յանականչալս կենաց յուսահա-
տութեան զսատակիչ անէծս առ
կեցուցանող օրհնութիւնս , զպար-
տաւանս վհատութեան առ զուար-
թացուցիչ գովութիւն , ընդ ամօ
թոյն՝ համարձակութիւն , ընդ պատ-
կառանացն՝ պատիւ , ընդ տարա-
գրութեանն՝ յոյս բարութեան , ընդ

բաժանմանն ակնկալութիւն միութեան , ընդ սպառնականացն բանից՝ ողորդական սփոփանս , ընդ մի անգամ դատասպարտութեանն կրկին աղատութիւն :

Բ • Ողորմեա , տէր , մահու մեղապարտիս յաւուր արձակման չընչոյս կենդանութեան , մինչ աչացս ողորմագին հայեցուածս 'ի բարձունս կողկողիցի , զբազմարկածեան ուղւոյն զանգերծ ընթացիցն զանփախչելին ճանապարհ յաչս բերելով մտացս տեսմամբ ամենայնիւ վրտանգեալ . և 'ի յերդ բնակութեան յարկիս նկատեալ յեւելցն շաւիղ , թշուառացեալ կիսամեռութեամբ , դիմօք այլայլութեան , տատանմամբ մատանցս , կարկամ հառաչմամբ , նուաղ հեծութեամբ , նրբական ձայնիւ , յոգի թախծութեան յոքնամասնեայ տարակուսանաց՝ 'ի խորոցս աներևութից զգործեցելոցս ողբալով հառաչեմ : Կարող ես , բարեգութ , և անդ հրաշագործել յաւիտ զօրեղութեամբ ասելով , թէ ողջ եղիցիր յոգւոյդ խորտակմանէ , և

կամ թողեալ լիցին քեզ մեղանք քո ,
 կամ թէ երթ 'ի խաղաղութիւն սրբ-
 բեալ 'ի մեղաց : Եւ զոր յայնմ ժա-
 մու ոչ ժամանեցից պաղատել , այսօր
 ընկալցիս մարդասիրասէս , ով եր-
 կայնամիտ բազմաշնորհ ամենակե-
 ցոյց : Յորժամ , որ այժմս բանապա-
 ճոյճ խրոխտաձայն սիգացող բար-
 ձրապարանոց , անկեալ դնիմ դի ան-
 կենդան , կարկեալ 'ի խօսից , կաշ-
 կանդեալ ձեռօք , լքեալ անդամօք ,
 խփեալ շրթամբք , կափուցեալ աչօք ,
 տախտակ անշարժուն , կոճղ կիսայ-
 րեաց , արձան անդգայ , պատկեր
 անբարբառ , գոյութիւն անշունչ ,
 ողորմելի տեսիլ , աշխարելի կեր-
 պարան , ողբալի օրինակ , եղկելի
 դէմք , արտասուելի նմանութիւն ,
 լռեցեալ լեզու , ցամաքեալ խոտ ,
 թօթափեալ ծաղիկ , ծորեալ գեղ ,
 շիջեալ զամբար , դատարկ կոկորդ ,
 խոսանացեալ սիրտ , աղխեալ ազ-
 դարան , սպառեալ աղբեւր , թալ-
 կացեալ մարմին , ժողխեալ որովայն ,
 քակտեալ տաղաւար , կոտորեալ
 ոստք , բաժանեալ յօդք , հատեալ

ծառ , սղոցեալ արմատ , թռ-
 ղեալ տուն , հնձեալ արտ , ստորա-
 խուղեալ բոյս , օտարացեալ բարե-
 կամ , մոռացեալ պահեստ , թա-
 ղեալ գարշուծի , մերժեալ ստեղծ ,
 բարձեալ խէթ , անարգեալ կմախք ,
 և իբր զանպիտան առ ոսն կոխեալ :
 Կարօտեալ այլոց մաղթանաց , որք
 զհաւատոց թշուառիս ձայնիւ նը-
 լագեալ աղերս հառաչման , ցօղով
 արտասուաց բարերարիդ գթու-
 թեան 'ի բարձունս տարածանեն :
 Զառքեղ գարձն յեղանակեն ար-
 գահաստելով , զոր օրհնեմ . զնշան
 խաչիդ փրկուէ , զոր երկրսպագեմ .
 զյարուծեանն ճշմարտութիւն , ո-
 բում հաւատամ . զփառացդ քո յայտ-
 նութիւն , զոր փառաւորեմ , զգա-
 տաստանիդ ահաւորութիւն , զոր
 խօստովանիմ . զբանիցդ յանգիմա-
 նութիւն , յորմէ զարհուրիմ . զհո-
 գւոյդ սրբոյ ինձ ուղեկցութիւն , զոր
 պաշտեմ . զօծմանդ տեառնագրու-
 թիւն , զոր և համբուրեմ . զթագա-
 ւորեւն ընդ քեզ , տէր Յիսուս , ո-
 բում պաղատիմ : Արդ լքաւ մեր

Ժեցաւ բարձաւ արոհեցաւ խախտաւ
սրացաւ տեղի ետ կցորդու[թիւն զու-
գու[թեան կենցաղոյս կենդանու-
թեան, և յոյսդ որ 'ի քէն պարգև
մնացական և անջնջական յիշատա-
կարան պահեցաւ :

Գ . Տես ողորմու[թեամբ 'ի տա-
րակուսանս վտանգելոյս, միայն բա-
րեգու[թ փառաբանեալ որդի Աս-
տուծոյ, քաւել բժշկել կենագոր-
ծել պաշտպանել նորոգել նկարել
կանգնել հաստատել, վերստին ըս-
տեղծագործել յերջանիկն անարա-
տու[թիւն . քո է կարողու[թիւն ,
քո է փրկու[թիւն , քո ողորմու-
[թիւն . չիք քո անկարու[թիւն , այլ
ամենևին զօրու[թիւն , բարձրու[թիւն ,
իշխանու[թիւն , անվախճան [թագա-
ւորու[թիւն , իսկու[թիւն , ինքնու-
[թիւն , ամենատեղի բացարձակու-
[թիւն , բարերարու[թիւն , լուսաւո-
րու[թիւն , փառաւորեալ տիրապէս,
անպակաս և անյաւելուած, խնկեալ
խորհրդով ան[թարգմանելեալ յեր-
րորդու[թեանդ սրբում, գոհաբա-
նեալ յաւէտ և ևս առ մին 'ի նոյն

սկաշտօն հաւատարութեան միապա-
տիւ զուգականութեան , երէկ և
այսօր և յաւիտենից յաւիտեանս .
ամէն :

ԲԱՆ ՀԳ.

Վերապիտ յաւելոած հրէին հեծո-
նային հալոյի առ նոյն աղէրս հաղթանաց
բանի .

Ի խորոյ սրբից խօսք ընդ Աստուծոյ :

Ա . ԱՐԲԱՅ երկնաւոր , տէր բո-
լորեցուն , առ ամենայն բան յամե-
նայնի միշտ երկայնամիտ , Աստուծոյ
կենդանւոյ անքնին ուրդի : Ահա անդ
է ողորմէն իսկապէս , յորում հա-
տաւ ակնկալութիւն վաստակոյն .
անդ է բարեգործէն , յորում տե-
սութիւն իմաստիցն խափանեցաւ .
յայնմ ժամու է մարդասիրէն , յո-
րում տկարութեանն վտանգ սկաշ-
րեալ տիրեաց ներքոյ և արտաքոյ .
անդանօր է բժշկութիւն աստուա-

ծային քոյ ձեռինդ , յորժամ բնաւ
անդամոցն տեղի ետ կենդանու-
թիւնն . այն վայր է այցելութեան ,
յորում ելք հնարից ոչ գոյ . այն է
քո մեծութիւն , յորժամ զյուսա-
հատութեան վերն ողջացուցանես .
այն է հարազատ քումդ ազգակցու-
թեան , եթէ յանականկալն ժամու-
արուեստաւորեսցես փրկութիւն .
այն է հանդիսաբան քում յաղթա-
նակի , եթէ զփականկալն մուտս կե-
նաց 'ի սպառառմն շնչոյս բացցես .
այն են քո շնորհք վայելչականք ,
եթէ զչարեացս իմոց մոռացեալ՝ ըզ-
բարեացդ քո յիշեսցես : Յայսմ ես
անոխակալ , եթէ աստախտաւորիս
ընդ երախտաւորացն իմամարկեա-
լես . 'ի սոսին ծանեալ գիտացից՝
եթէ նայեցար 'ի նուէր բանիս
նախնի գթութեամբդ , եթէ զսովո-
րութիւն չարեացս բարձցես :

Բ . Յաղադս այսորիկ հիւսնի բանք
և եղանակին նուագերգութիւնք ,
յորժամ տէրն բարի՝ չարն ծառայի
զբարեգործացն պարգևեսցէ . որ
մինչ իրաւամբք մնացէ բանտի , նա

յարքայական աստարանս զնա հան-
գուցէ . մինչ հրաւիրեալ է 'ի գուբ-
տղմոյ , նա 'ի բազմականս ամենա-
պատիկս գահուց գրգեցուցանիցէ .
մինչ բրեւոյ զաչն գիտեացէ , նա 'ի
բարձրութիւն բերկրութեան հայե-
ցուցանիցէ . մինչ ծայրատութեան
մատանցն սպասէ , նա մատանի
համարձակութեան մատուցանիցէ .
մինչ հայի հարուածոց գանից , նա
գլխոյ գիրկս արկանիցէ . մինչ պա-
տրաստեալ յուսայ կորստեան , նա
երևելի տեսողաց բազմաց առնիցէ .
մինչ ակն ունի սատակման մահու ,
նա ընդ կենացն և փառս ընծայե-
ցուցէ . մինչ հատման գլխոյն նայեա-
ցի , նա զնոյն պատկաւ պայծառա-
ցուցանիցէ : Այս պտուղք օրհնու-
թեան , գլխած , սքանչելարմատ
քում շառաւիղաց . այս արգասիք
կենաց արարչականդ քո հրամանաց .
այս իղձք խորհրդոց խոստովանեալդ
քո տենչանաց . այս նշոյլք լուսոյ
ամենաափիռդ ճառագայթից . այս
ախորժութիւն ճաշակաց բարեբա-
նեալդ քո քաղցրութեան :

Գ. Քո միայնոյ էն այսոքիկ, տէր, 'ի քէն ազդեցաւ գրել ինձ զսոսին. ահա զքոյսդ յատուկ աղերս աղաչեմ, օրհնեալ, 'ի քոյոց այտի պարգևեալ շնորհեա. բաց, տէր, զգանձս քո բարիս, ըստ աղերսանաց առակին: Մի՛ խառնեսցես 'ի համբարս բարեացդ քոց 'ի չարեացն իմոց. մի շտեմարանեսցես զատելիսն քո՝ որ էն ռիսուծիւնք և ցաամուկք, ընդ սիրելիսն քո՝ որ էն գլծուծիւնք և ողորմուծիւնք. մի պահեսցես 'ի ստացուածս քո պաշտելիս զանախորժելիսն քո՝ որ էն մլծուծիւնք և դաժանուծիւնք, և զիմ փասելիքն՝ որ էն մեղք և թշուառուծիւնք: Մի գրեսցես աջովդ օրհնուծեան 'ի մատենիդ. կենաց զմուրհակ պարտուց իմոցս անիծից, այլ զանհնարաւորսն ինձ համարեալս՝ մեծացուցես կրկին առաւել զանուն քո տէր 'ի նոսին, ցուցանել զդոյն ինձ դիւրինս և հեշտականագոյնս: Շատ էն իմ պարտիքս և անդրքան զլծիւ, այլ ոչ այնքան հրաշալիք իբրեւ զքո զողորմուծիւնդ. բաղում էն մեղան

քրս, այլ յաւէտ են նուազեալ առաջի քոյդ ներողութեան. յաճախ են չարութիւնքս, այլ յաղթական են համայնից, հզօր ամենակալ, քոյդ մարդասիրութիւն. ինձ են անհամար խմոյս անձին բիծք, այլ քեզ յոյժ գրաւեալ են ընդ սահմանաւ: Ոչ են այնքան զօրաւորք առ կենդանութիւն զէնք մեղանաց պատկառեցելոյս պողաբերութեան, որքան յիշատակ մահու կենդանւոյդ առ վանումն կործանողին բռնութեան: Զի՞նչ ազգեսցէ փոքր խաւար՝ աւուրդ Աստուծոյ, զիմօրդ բաւեսցէ դոյզն ինչ աղջամուղջ՝ մեծիդ ճառագայթից, զիմօրդ համբարձցի կշռեսցի ընդ խաչի քո կրից՝ խակութիւն հեշտութեան մարմնոյս տկարութեան: Զի՞նչ երևեսցի յաչս ամենակալիդ քոյ առատութեան՝ կոյտք մեղանաց ամենայն տիեզերաց, ահա կոշտ մի հողոյ դիւրափխրելի՝ ի կարծրութենէ բախման վանեցեալ, իբր զսղսլակ անձրևոյ բազմազեղ հոսմամբ քո կամացդ չքացեալ պայթեալ անդստին: Զի՞նչ

պիտոյ են քում զօրութեանդ ամե-
 նահարդ կարողութեան ժամանա-
 կաց տուաւ լութիւն առ յանցու-
 ծոց իմոց քաւութիւն . ոչ քթթել
 մի ական, ոչ խուն մի տեսութիւն
 ածանցական, ոչ սակաւ մի նայե-
 ցուած փայլական, ոչ կիսամասնեայ
 յամբութիւն, ոչ փութացելոց ոտից
 յեղեղումն, ոչ յեղից բարձրութենէ
 միոյ կանգնոյ կաթի անկելոյ, ոչ
 գիծ մի չափոյ մտաց հետեւեցելոյ,
 ոչ նշուղից արագութիւն, ոչ շնչոյ
 աուրեւաւութիւն, ոչ ինչ յայտ յան-
 գոյ և յանտալաւորական նմանութե-
 նէ անձն օրինակաց յաւէտ ան-
 կայից՝ այնքան առժամայնք կամ
 հարեանցիկք, որքան եղծմունք,
 ցնդմունք և հալմունք մեղացս սառա-
 մանեաց պահեստի՝ քումդ զօրու-
 թեան, Ա՛ճ ամենայնի տէր ՅԵՍՒՍ
 ՔՐԻՍՏՈՍ, Որդի անքնին կենդանւոյդ
 Աստուծոյ : Որ տաս պարգևես արեւ-
 քաղցրութեան՝ չարաց ընդ բարիս,
 և անձրեւես երկաքանչիւրոցն անա-
 չառապէս . կշռես սահմանես իրա-
 ւամբք և զվտանգս կրիցն հաւա-

սարաբար . որոյ մեծ է հանգիստն
 առ ակնկալութիւն պարգեին , փոքր
 խթանաւ փորձութեան զսակաւութեան
 թիւն պարտութեան աստէն վճարես .
 իսկ որ զերկիր ընտրեցին , ներես
 ողորմութեամբ , տալով և սոցա
 դարման ընդ նոցա՝ միշտ առ քեզ
 դարձին սպասես : Եւ քեզ փառք
 ամենազօրիդ առ ամենայն հրաշա-
 փորձութիւն բարեխնամող երկայն
 մտութեան , օրհնեալ յաւիտեանս .
 ամէն :

ԲԱՆ ՀԵ՛.

Դարձեալ առ նմին կրկնապատիկ էր
կրորդութիւնն սաքո-ածային հոգ-ոք
ազգեցեալ, յոր ինչ յառաքելացն ապ-
մանկացաւ առանդութիւնն՝ առ ամենայն
լաւաւորութիւնն էկեղեցոյ դասանո-
ւելան մեկնապէս իրեալ սաքանօր։ Ե-
րառաւ առ շնչապանս ինքեղէն յոցանի է-
րանաւոր կերպապարութիւնն անճառելի։

Վերոպին խօսք ընդ Ասքո-ծոյ։

Ա. Եւ արդ ընկղմեալ զմայլեալ
և ՚ի սպառ ծածկեալ ՚ի յանճա-
ռութենէ առաւելութեան բազմա-
մասնեայ յաճախութեան մեծիդ
երախտեաց, որ ամենառատ լրմամբ
աննուազեղեալ յաջմէ և յահեկէ՝
ի դիմաց և ՚ի թիկանց համբարեալ
կան անբաւութիւնք։

Բ. Մատուցանեմ ընծայեմ դար-
ձեալ աստանօր աւանդ գովեստի
դաւանման ճշմարտականի։ Զի որ-

պէս երբեմն հերձուածականին չարափառութեամբ ամենապատիրն խաբէութեամբնենդողին կարթիւն հատուածեալ 'ի բաց հերքեցայ՝ ելեալ 'ի դրախտէն . արդ միաւորականաւ այսու ուղիղ անբծութեամբ 'ի յաւանդ իսկապէս շնորհի անդրէն միւս անդամ համբարձեալ սովիմբ՝ 'ի թռիչս թևոցն լուսոյ ահա յերկինս ժամանեցից հետեւեալ :

Գ • Այլ քանզի յարգանդէն՝ յորում յղացայ հոգևոր երկամբք ծնիցեալ, զմեծ և զերջանիկ դշտոյ անարատ՝ ամենից կուսից իսկուհի՝ ըզպանծալի մայրն իմ գովելի պարտէ կանոնաւ սահմանի բանի արձանագրել յայտմատենի , զի ծանիցիցուցցի և այլոց ևս ապագայիցն ազգաց պատմեսցի որքանութի փառաց խնկելոյն , արժանապէս պաշտմամբ պատուեալ իբր մաքուր մարմին , ընդ գլխոյ մարդեղութեան բանին Աստուծոյ , 'ի յիշատակ ճառիս հաւատոյ Երրորդութեանն դաւանութեան : Եւ արդ 'ի յայս օրինակ

հոգեհար ապականելի բանի, որ զնորանէս լուսոյ յարմարի, ընկալ զիս, գթած օրհնեալ, քաւեցեալ և սրբեալ 'ի սմին: Հան սովաւ 'ի հոգւոյս զնախատինս մեղացս, անմեղս և անբիծս ընդ հովանեաւ սոբին բազմեցո, յաւել զտկարս 'ի տունն Դաւթի, և անդուստ փոխեալ 'ի տունդ Աստուծոյ, ըստ մարգարէին ձայնի՝ որ 'ի քեզ Յիսուս ակնարկի: Մի՛ սոսկ զմօիցն, և մի՛ անօգուտ զեւիցն հետևութիւն արասցես. մի՛ զհաւատոյս ջերմութիւն ցուրտ համարեսցիս, և մի՛ զհամբոյր ողջունիս անկարգ ինչ վարկանիցիս, մի՛ զսպառնանս ապաշնորհ գրեսցես և մի՛ զերկրապագութիւն անխորհուրդ լքցես. մի՛ անպտուղ լիցի տեսականութիւն պատկերին, և մի՛ աննշոյլ կերպարանին սքանչելութիւն, մի՛ անհուր ողջակիզին սպանդ մոռասցի, և մի՛ պատարագ ուխտի այս ճառի՝ արտաքոյ ցրեսցի. մի՛ ճաշակդ լուսոյ ինձ մահու լիցի, և մի՛ բաժակքո կողկցդ արեան 'ի դապապարտութիւն եղիցի:

Դ. Աղաչեմ՝ զքեզ, տէր Յիսուս միդ յէութենէդ, որով զգիտութիւնն հօրքոյ և հօգւոյդ սրբոյ ճաշակեալ ծանեաք. քանզի 'ի քէն իսկ վարդապետեալ զամենասուարգիւ կարգս եկեղեցւոյ, և 'ի սմին աղօթանուէր լուսարան կենաց փրկութեան բարեաց, տարածեալ զսիրտս ձեռաց համբարձմամբ զայս կնդրուկ բանի բնակողիդ 'ի սմա անրողիդ բնակից երեքսրբենիդ մատուցեալ յաւէժ ընծայեցուցանեմք այսու բարբառով բարեշնորհութեան:

Աստուծո՛ր 'ի Նիկիայն սուրբ հոգիսն, բանայլ իմն իստուրգութեանն աստուծո՛ր ծային աստուծո՛րն:

Ե. Փառաւորեմք վերաձայնեալ նուազօք օրհնութեան երգոց 'ի հաւատ պաշտաման բանի զբարեհրաման պատճառն եղեւոց զՆերքորդութիւնն անսկիզբն՝ անհամեմատ բարձրութեամբ անհասական խորհրդոց և անըմբռնելի իմաստից, անզննելի զգայութեանց և անբե-

րելի եղելոց, քանակութիւն վեր-
նականն երկնի և անսահման ներք-
նային խորոց, լլուծիւն սպառմանց
և նախագորութիւն սկզբանց. միյե-
րից անշփոթ կերպից, և երիս՝ ՚ի
միոյ անհատուածելի իսկութեանց,
՚ի վերքան զմտաց անարդելութիւն
յարածգեալ ամենայն ուրեք բովան-
դակ: Անփոփոխ բարի, անսասա-
նելի ուղղութիւն, անխառն կեր-
պարան սիրոյ, մեծութիւն անյա-
ջորդ, բարձրութիւն անխոնարհե-
լի, անվասնելի տեսականութիւն,
բարեբարութիւն աննուազելի, կամք
կայուն, հրաման կենդանի, ակն-
արկութիւն փրկչական, երանու-
թիւն ճշմարիտ, ակնկալութիւն
հաւաստի, խոստումն անստեղի, ա-
ւանդ արդասաւոր, ստոյգ աւե-
տիս, վերամբարձութիւն անձեռն-
արկելի:

Զ. Մի հայր միայնոյ Որդւոյ՝
միական հոգւովն պատուեալ, ամ-
ենահարուստ բարութեամբ ամե-
նեւին ունայն ՚ի չարէ, օրհնաձայն գո-
հաբանութեամբ անքնին ներբողել-
գովեալ:

Է . Մին բարձրեալ ահաւոր
անուռն՝ համապատիւն կցորդու-
թեանց, անպատումն ազգականու-
թեանց, եռալուսեանն զուգակցու-
թեանց, անյաւելուածն լրականու-
թեանց, ինքնիշխան կամաւորու-
թեանք սլատուասիրեալ առ հայրն
հանգուռնափալ՝ դործակցութեամբ
հոգւոյն սրբութեան խոնարհեալ
իջեալ՝ ի յերկնից, աննուազ գոլով
ընտանի փառացն, հաճեցաւ մտա-
նել յարգանդ մայրենի Աստուա-
ծածին կուսին մաքրութե . յորում
աճեցոյց զբոյսն օրհնութեան ի
լուսասահման անդաստանին ան-
արատութեան . ընդ ամենակատարն
էութեան համասնեալ յանանջըր-
պետ միականութիւն, թափանձա-
կան խառնութեամբ յաստուածու-
թեանն ոգի բաղկացոյց զգոյութիւն
չնչոյս հրաշասպէս : Արով անստամ
բակելի երասանաւ սանձաց կրթու-
թեան զստահակութիւնս իմ հան-
գարտեցոյց . և կամաւ ընծայեալ
խաչին՝ ամբարձաւ ծաղիկն պաղոյն
կենաց ի ծայրս լուծեան անմա-

հականն տնկոյ . 'ի մահ վերաւորե-
 ցաւ՝ աստուածութեանն անընդմի-
 ջելի 'իմերասերն մարմնոյ , որով
 կենսացոյց զգործին պարտեաց ,
 արարչութեանն իսկութեան 'ի նմին
 յաւէտ անբաժանօրէն ընդ նիւթա-
 կան մարմնոյն վշտացեալ : Իջեալ
 'ի վայրս խաւարային դժոխոց , ե-
 հան զկապուտն իւրաստեղծ 'ի կա-
 պանաց օցտողին . և իբր 'ի նիրհմա-
 նէ քնոյ զարթուցեալ , յինքն նահան-
 ջեալ զգիմեցումն մահու , կանգնե-
 ցաւ կենդանացաւ աստուածապէս՝
 ելեալ 'ի յերկրէ հացն կենաց և հո-
 վիւն հօտից բանաւորականաց : Հա-
 լատարիմ եղև յաշխարհի , և երևե-
 ցեալ նոյնութեամբ ամենևին ան-
 նուազելի , որպէս եկն համայն , և
 համբարձաւ բովանդակ . բազմեցաւ
 նստաւ 'ի գերօւնակն գահոյս նախ-
 նականին պարզութեան արարչա-
 կան փառաւորութեամբ : Չոր խոս-
 տովանիմք Աստուած բարերար և
 տէր բոլորից , որ գատի զամենայն
 երկիր արդար ընարութեամբ յաւու-
 րն մեծի . որ ինքն է սկիզբն և ինքն

կատարած , նոյն առաջին և նոյն
առյապայ , անսկզբաբաշխ
կուլթեամբ թագաւորեալ 'ի լոյս
անմատոյց :

Ը . Օրհնաբանեմք ընդ Հօր և Որ-
դւոյ և զանբաժանելի բոլորմն
նոցին՝ փառակից Հոգւոյն տէրու
թեան . որ ստեղծ զբնաւս և կեն-
դանածնէ զամենայն , որ անդստին
խակ 'ի բնէ համապարփակ մթու-
թեան աշխարհակալն միգի շրջեր
նկարէր և կերպարանէր ամէնու-
նակ ջուրքքն անբաւուլթեան եր-
կրատարածն ծովու՝ 'ի կատարումն
արդեան խորհրդոյս՝ զսուրբ աւա-
զանն լուսոյ : Նախ արար և այժմ
գործէ , գոյացոյց և միշտ կատարէ
արուեստս , սքանչելիս , նախատե-
սութիւնս սրբասնելոյ , ազգամունս
աստուածօրէնս , զօրութիւնս զար-
մունաւորս , մարդարէս , առաքեալս ,
վարդապետս վարժողս կրթու-
թեան հանճարոյ : Զսրբարարն
մատուցման արեանն Քրիստոսի
յարգարեաց , քաւութիւն անձանց ,
առողջութիւնս մարմնոց , ըստ նմա-

նութեան ֆրիստոսի ողորմութիւն
 հրամայեաց : Մկրտեաց և գեր
 քան զժուր, ինքեան միայն բաւա
 կանութեամբ նորոգեաց լուսաւո
 րեաց . հանապազ նովին բարեգոր
 ծութեամբ զօրանայ : Ակայեաց
 միածնին աստուածութեանն 'ի հո
 սանսն Յորդանանու, օրինակաւ
 տեսութեան ամպոյ ցուցաւ ձայ
 նիւ Հօր 'ի լերինն թափօրական : Ի
 նոյն տիպ նմանութեան հովանի
 եղև յակօբեան տոհմին 'ի յելսն Ե
 գիպտոսի . յուղէգնացութիւն զօ
 րավարութեանն Մովսէսի՝ հողմով
 սաստկութեան զՓարաւոն ընկըղ
 մեաց : Քահանայս կատարագործէ,
 իմաստունս կազմէ, թագաւորս զօ
 րացուցանէ, քաւութիւնս ընծեռէ,
 կեանս շնորհէ մահացելոց 'ի նորո
 գութիւն յարութեանն : Նոյն ինքն
 է օծումն մարգացելոյն Աստուծոյ .
 մշտնջենաւոր հաւասարութեամբ
 ընդ Հօր երկրպագեալ 'ի սլառիւ
 մեծութեան Որդւոյ, անսահման
 փառաւորութեամբ օրհնեալ յաւի
 տեանս . ամէն :

Աստուծոյ վասն էկեղեցւոյ, ընդդէմ Տա-
նիւնցւոյն, որ էն պաշտօնական :

Թ . Դաւանեմք 'ի հաւատ ուղիղ
և անխոտորնակ անբծութեան համ-
բուրիւ շրթանց ողջունեալ զկառու-
ցեալս խորան յանշնչական արձա-
նաց՝ աստուածային բնակութեան
եկեղեցւոյս շինուածոյ . որ գերա-
զանց գոաւ և երկնի ամենազարդ
բաժրութեամբ, որ 'ի նոցին իսկ յա-
ռաքելականացն դասուց հիմնեցաւ,
յաշակերտաց վերնոյն խնկեցաւ, 'ի
սպասաւորաց բանին պաշտեցաւ :
Սկիզբն առեալ կենացս այս գան-
ձու 'ի վերնայարկն սրահէ, խորհրդ-
գականտարն վայրէ, զոր Հոգին Աս-
տուծոյ լցոյց, փայլեցուցեալ 'ի նը-
մա զօրութիւն յաւուր մեծի պեն-
տակոստէին . նախ զտունն բարետե-
սիլ՝ յօրինակ սրբութեան կատար-
ման շնորհի այսր եկեղեցւոյ կան-
խամեծար առաւելութեան, յո-
րում ապա և 'ի նմին բնակեացն

տուաւ լուսանորոգ բարեփառութիւն: Ուստի արիւն հզօրին Աստուծոյ բաշխեալ մատուցանի՝ յաւէաքան զհաբեւին մահու գուժարկու, մեծաւ բարբառով ձայնի բերկրութեան կենդանութիւն անմահութեան՝ ի սմա ազդեւելով: Քանզի ոչ է կար զօրութեան ուրուք ընդ երկնաւ յանդիման արեգական՝ ի սպասաւորութիւն խորհրդոյ այսր ահաւորութեան ձեռնարկել, եթէ ոչ ընդ թւօք սորին սլահեսցի. նա զի ոչ երկնիւք բաւականանայ այս նըւեր տէրունի մարմնոյ, եթէ ոչ զայս ձեղուն օրհնութեան ծածկոյթ ունիցի. վասն զի մահու անիծիւք հերքի այր ըստ օրինին, որ արտաքոյ խորանի այս վկայութե՛ն զաստուածային պատարագն մատուցանէ. մանաւանդ զի պարտաւոր արեան կոչեսցի, որ ոչ զանձինն օրինակ արիւն յայս նուիրան ընծայեցուցէ: Մի՛ ի սմա լուացումն ի մահն Քրիստոսի, զի մի յանգէտս անարգեալ աստուածութիւնն՝ ի ծանուցելումն զնախնին կրեսցէ. մի ձեռնա-

դրուծիւնն 'ի սլատիւ օծուծեան լուսոյն , զի մի յանբծուծիւնն խաբէուծիւնն խառնեացի . մի և շնորհօք քան թէ ապաշխարուծեամբ քաւուծիւնն , զի մի ճշմարտուծիւնն կերպարանօք խորամանկեացի . մի յընտրուծիւնն ապառնի՝ հաւատ , զի մի ապառնալիք հատուցմանն զըրոյցս ինչ օտար համբաւոյ գրեացի . մի երկաքանչիւրոյ գոյուծեանց մերոյ իրաւամբք կշտամբուծիւնն , զի մի կիսամասնեայ առ մարդն ներքին և առ արտաքին՝ չարի և կամբարւոյ փոխաարուծիւնն կարծիցի յանմահ զօրուծիւնն արքայական որդեգրուծեանն , զի ընդեւուծեամբ երկրայնութիւն առաւելուծիւնն վերնումն թագաւորուծեան յայտնապէս ճշմարտեացի . մի յոյս կենդանուծեան առ անեղծուծիւնն սրբոյ , զի աներկեւանուծիւնն խոստացելոցն 'ի միտս ունկնդրացն ծանուցեալ հաւատասցի :

Ժ . Այս դշխոյ պաշտելի անշնչական եկեղեցի տայ կեանս և մահու իշխէ , ըստ օրինակի ագամեան պրո-

ղոյն յարմարապէս ճաշակելի . գերազանց քան զբանականս յանշնչութեանն հրաշագործէ . մինչ զկատարումն ընձեռէ և նորոգ հաստատէ , վերստին նկարեալ 'ի մեղըզկերպարանն փառաց լուսոյ : Գըրեալ ևս է տեսակ մեծութե վերնումն կամարին սկզբնաւոր յառաջակառոյց քան զբնակիչս հոգեղննացն 'ի նմա զօրութեանց : Նոր իմն ընծայէ թռիչս մարմնոց ընդ թեթևութիւնս հոգւոց , սլատուականին հարստութեամբ զանարգն յարգաւորեալ : Ոչ ինքնակիր մեղօք զազրանայ , եթէ ոչ 'ի մարդոց չարաց և կամ յանհաւատից կոխիցի : Տիպ իմն է զարմանաւոր յաղթող իմաստից մերս տեսութեանց . անբանն 'ի բանաւորէն կառուցեալ , նմին օժանդակեալ իբր վեհագոյնն յաւետնուաստի : Մեծ է քան զմարդ , որ քան ընտրելոյն Մովսէսի ցուպն յաղթողական . առաւել քան զբանաւոր , որքան զԱհարոնի գաւազանն խորհրդական ծաղկեցեալ . գերազանց քան զմշտաւոր , որ

չափ շնորհաւ և շնորհակտոս գետա-
հերձ մաշկեակն սքանչելահրա-
փայլեալ արուեստիւ : Օգնութիւն
պարգևէ կրկին ամենակատար սըր-
բամնեալ ձեռաց մաքրաբար , քան
թէ զինապէս . մարմին նիւթա-
կան քարի և հողոյ , գոյակից հարա-
զատ զգայականաց և սրբոց : Իբր ըզ-
վէմն անմահ կենդանի'ի կործանումն
է և 'ի կանգնումն . ուն զգատաւորն
ամենից հոգւոց հանգիսանայ հրա-
շապէս աշգմամբ յանէծս և յօրհ-
նութիւնս . իբրև տեսող աներևու-
թից զոմն հրապարակէ և զոմն տա-
ծէ . առ ինքն կոչէ յանուանէ իբր
զտիրող հրամանատար էիցս : Իբր ըզ-
լեառն յաւիտենական անհարուա-
ծելի է 'ի գիմամարտից . ըմբռնէ զհո-
գւորս իբր զհնարագորութիւն մեծին
արուեստի . անմեղս և անվրիպու-
թիւնս ըստ Քրիստոսի հեռոցն ըն-
թանայ , բարձր ճոխութեամբ ան-
պատկառաբար համարձակապէս զօ-
րէն գովելոյ գլուխ ամբառնայ :

ԺԱ . Այնքան մեծ ունի սրբութիւն,
մինչ զի զորս ըստ պատկերի Աստու-

ծոյ եղեն, կանոնաւ խտրէ: Յետ
յոգունց ընտրութեանց փորձից թէ
համարձակեացի մարդ ոք սխալեալ
'ի գաւիթս նորին մասնել՝ ոչ պըղ-
ծի, այլ ընդ անպատրաստիցն թե-
րհւթեանց դժուարի. ոչ նշովի, այլ
տեղի տայ ոչ գիտողացն զնորհին
ղչափ. ոչ լքանի ինքեամբ պարտա-
ւոր իւրովն գտեալ, այլ 'ի մերոց
գործոց խրթնանայ. ոչ թողացու-
ցանէ երկիցս մատչել յըմբռնումն
ոտիցն կենդանատուաց, ըստ տիրա-
կան անճառ խորհրդոյն. ոչ կրկին
յաւուր զնոյն ցուցանէ, զի մի անըն-
տրաբար նուիրանն խայտառակեացի:
Վշտակցէ կարեաց զօրապէս իբր
անախտակիր ապականութեանց որ
'ի մեզ շարժմանց. առանց բարբա-
ւոյ տիրապէս հրամանաւ դատի:

ԺԲ. Նա զի և տապան իմն է մա-
քրական, կրկին երջանկական, 'ի
հեղձմանէ կենցաղոյս ալեաց պահա-
պան. ոչ բազմօք անբանիւք գաղա-
նաց դասուք և սակաւ մարդկամբ,
այլ ընդ երկրայնոցս և զվերինսն յին-
քն հաւաքէ. ոչ յալիս խռովու-

Թեան բերի, այլ 'ի բարձրութիւնն
 երկնի համբառնայ: Իբր զաշակերտ
 հրահանգեալ հոգւոյն Աստուծոյ
 փախչի 'ի նենգութենէ. ոչ 'ի բողբոջ
 մահու մարմնոյ հարուածոց, այլ 'ի
 կենացն աւետիս ըմբռնեալ ածէ. ոչ
 'նոյիւ ձեռն արկեալ գործի, այլ
 հաստողին հրամանաւ շինի. ոչ Սով
 սէս ընդ Բեսելիէլ, այլ միածինն
 Աստուծոյ հոգւովն սրբով զսա
 հանդերձէ. ոչ յարաշարժ հանա
 պազափոխ, այլ մշտակառոյց հիմամբ
 անսասանեղեալ զսա հաստատէ:
 Դարձեալ իբր զտապանակն անխօս
 փայտեղէն մածեալ տախտակօք ա
 ռանց զգայութեան տեսողակա
 նաց մեզ առաջնորդէ. որպէս կեր
 պարան անբանակ Էլին յառաջ հե
 տեալ 'ի հանդերձանս լուսոյն կե
 նաց տեղէ պատրաստէ: Ընդ Ողիէլի
 անտուստ սատակէ, եթէ ոչ խաչա
 պէս յոգի բերիցի. սպանանէ վատ
 նեալ վաղվաղակի առժամայն, եթէ
 անասնայինն լծակցութեամբ եր
 կրասիրաբար դետնակոխ սայլիւք
 իբր զանօթ ինչ ձեռնաղնին բար

ձեռն առնիցի : Ոչ լեզուաւ մարմնոյ,
այլ բանիւ հրեշտակաց խօսի . ոչ ուն-
կան գոյականութիւն , և արագա-
պէս մտառեալ լսէ . ոչ ձայն կերպա-
ւորական բարբառոյ , և զպատգամս
գործոցն Յիսուսի համօրէն ազանց
պատմեալ հաշակէ . ոչ խաղալեաց
շարժականութիւն , և աստուածայ-
նով իմն կենդանութեան հագա-
գաւ ազդէ : Ոչ ոսկերաց և ջլաց
յօդուած , և երկուք հաղարօք կան-
գնօք լայնութեամբ՝ իբր զգունդն
անհամար բարձրեալն Աստուծոյ
զկենդանական զօրուն գումարտակ
հերբայական վառեալ ամբօխին ,
և այժմ՝ ընդ նոսին իբր զանմա-
քուրս՝ ի սրբութենէ՝ զոմանսախաիւ
մեղանաց ջեռեալս հատուածեալ
յինքենէ հեռի , ուղեկցէ ապրեցե-
լոցն ի տաժանաւոր աղիւսարկու-
թեանցն : Նոյն իսկ էութիւնն Աս-
տուծոյ մարմին եղելոյ՝ անուամբ
այս վիմի նշանակեցաւ , պատառ-
մամբ կողին զբնաւս արբուցեալ :
Ոչ արեան երակաց ընթացք , այլ
լուսոյ վերնոյն շառաւիղք թափան-

ցանց միութեամբ զսոյն կենդանա-
ցուցեալնորոգ պաշտպանէ. ոչ Սո-
ղոմոն կամ Զորաբաբէլ մահկանա-
ցուաց ոստիկանութիւն, այլ ամենից
ունողին իմաստ զսա գծագրէ. ոչ
աննուիրական հասարակաճաշակ
իւղով առ ՚ի Յակոբայ պարարի, այլ
ահաւորին արեամբ և փառօք մեծին
օծանի: Ոչ առն երկրային նիւթոյ՝
քան թէ մարմին երկնային լուսոյ
Աստուծոյ զօրին որդիս կնքեալ
ձեռնագրէ. ոչ կենցաղոյս յերկրէ
յղացմունս, այլ արքայութեանն
երկնից ժառանգս կրթէ. զի ծոց
իւր գրգեալն գոգոյն Աբրահամու
ընծայեցուցանէ: Փեսայ հարսնու-
թեան սորա որդին Աստուծոյ կեն-
դանուոյ, օրիորդք խնճոյից հայրա-
սկեաացն գումարք: Սոյն ինքն մա-
ռացումն առնէ այսակիր բարձանցն
կռամոլութեան, զի զերկնայնոյն
Աստուծոյ ունի զծանօթութիւն.
օտարութիւն է ամենայնիւ դիցն գրօ-
շէլոց, զի ՚ի համօրէն քարինս սորա
Վրիստոս երկրպագի. քակտումն
է յայտնասկէս ուրուական ըզձիցն

անտառաց, զի 'ի բնաւից մայրից աշխարհի նմանութեամբ կենացն փայտի'ի սմա տէրն նուիրի. խորտակումն է համայն գիւսապատիր յուռթիցն արձանաց, զի քարն գովեալ կարկէհան տկամբք և վիմօք կենդանեօք այսրէն հաստատի:

ԺԳ. Այս յարկ չքնաղ և աստուածընկալ ազատ է միանգամայն 'ի յամենուստ ծառայութենէ, ոչ օրինակ վերնոյն Սիոնի, քան թէ ճըշմարտութիւն նմին ճանաչի. ոչ կուսպաշտութեանն կապաւ բազին և կամ լծով օրինին տեղի պարտաւորութեան, այլ տէրունի բարերարութեանն պարգևարան 'ի մէնջ համբուրի: Ոչ սասանի երբէք յայլ իմն կերպարան ձևոյ փոխարկեալ, այլ 'ի նոյն շուք փառաց մեծապէս ընդարձակի. սոյն ինքն և երկին երկնի յերկրի լուսապայծառ կերպիւ հըռչակի: Որպէս չէ առանց հօրն Քրիստոսի, և ոչ առանց այսր մօր արդանդի յոգի կատարիլ: Անտուն շրջի անբովանդակելին, եթէ ոչ 'ի սմին տան տաղաւարեացի. ոչ ունի տեղի

գլխոյն հանգստեան տէրն բոլորից ,
 եթէ ոչ 'ի յայս կայարան կենաց
 մտեալ ագանկցի : Քան 'ի կամար
 վերնայինն երկնի՝ 'ի յայս հիւթա-
 ւոր բնակութիւն առաւել պարծի-
 անբաւութիւն աստուածեան լու-
 սոյն , որպէս զդէմս մարգարէին և
 զօրինակս սորին ծածկեցին , որպէս
 փախեան 'ի փառաց երեսացնորին ,
 և նմանութեան սորուն՝ որ 'ի տա-
 ճարին՝ ոչ հանգարտեցին , 'ի տօն
 հանգիսի մեծի գովեստի , և 'ի բանա-
 կանացս դասուց խմբեալ նուագի .
 աստ օրհնի կրկին բաղձանօք , քան 'ի
 դրախտն վայելչական :

ԺԴ . Այս մայր հոգևոր երկնաւոր
 լուսաւոր , քան թէ երկրաւոր շն-
 չաւոր մարմնաւոր , զիս գգուեաց
 որդի . կաթն ստեանց սորա արիւնն
 Քրիստոսի : Եթէ աստուածածնին
 իսկ պատկեր զսոյն ոք գրեացէ , ոչ
 անօրինի : Իբր զնշան խաչին փրկու-
 թեան զօրութիւնս զարմանազանս
 և արուեստս բազմօրինակս կատա-
 րեալ հրաշագործէ . բեմ՝ ահաւորին
 ատենի՝ 'ի սմա հաստատեալ տեսա-

նի . սովաւ խորթաբարոյիցն հեր-
 ձուածողաց մոլեգնաճառ բերանք
 կարկին : Ունի և քարինս իմն իմա-
 նալիս և բանաւորականս , որով զգա-
 ղանամիտս անմաքուրս բացուստ 'ի
 բաց հալածեալ տարագրէ : Ծնանի
 և աստուածս ոմանս եղականս՝ պատ-
 կերս մաքուրս միոյն Աստուծոյ
 Քրիստոսի : Ունի և զգիրն իւր ընդ-
 արևելս՝ 'ի տեղի խոստման բնակու-
 թեանն մերոյ առաջնոյ . ձեռամբ իմն
 ցուցանէ յայտնապէս զգալստեանն
 Աստուծոյ շաւիղ , զփայլականն ա-
 ռակ տիրական 'ի դէմս բերեալ մեզ
 վարդապետէ , զփրկութիւնն 'ի յե-
 լից անտի ծագման արուսեկին
 Քրիստոսեան երևմանն 'ի վերջնում
 աւուրն արարածոց երկրի թարգմա-
 նէ : Յաւս հալածէ , ախտաժէտս
 բժշկէ , դիւաց բռնութեանց զօրէ :
 Արգանդ որովայնի սորին աւազանն
 կենդանարար . 'ի պար հարսանեաց
 սորա դասք առաքելոցն : Այնքան
 ճոխացաւ բարգաւաճեալ երանու-
 թեամբ , մինչ զի նոյն ինքն փրկչին
 անուամբ վայելչասպէս յորջորջեցաւ .

տիրամօրն լուսոյ կոչմամբ 'ի մերձա-
ւորաց միածնին ձայնեալ կնքեցաւ :
Ծփելոց մեղաւորացն աւահանգիստ
հանգարտութեան, խրախճանարան
վերնոցն դասուց , բժշկարան ան-
սխալելի տարակուսեալ սլարտաւո-
րաց : Երրորդութիւնն անսպասում
'ի սմա փառաւորի օրհնեալ յամե-
նայնի :

ԺԵ . Իսկ եթէ ոք ձեռն չարու-
թեան 'ի վերինն արքայութիւն
յանդգնաբար համբառնայցէ , և
գիւտ ինչ մարմնաւոր և կամ հնարք
մարդկային և կամ արուեստ եր-
կրակենցաղ զսահմանեալ աւանդու-
թիւնս առ ձեռակերտս եկեղեցի
վարկանիցի , և ոչ սլարգե առաւել
կենաց և ակնկալութիւն աստուա-
ծային և Հոգւոյն սրբոյ յայտնեալ
լուսանորոգ նախագրութիւն , և ե-
րախտեաց բարձրելոյն ամենատուր
լիականութիւն , և կամաց արարողին
խնկաւորեալ խորհրդարան , և առա-
քելոց ձեռինն աջոյ բարեհանձար
հիմնարկութիւն , և միանգամայն ա-
սել՝ դուռն երկնից և քաղաք Այ

կենդանւոյ և մայր կենդանեաց ազատ 'ի սլարտեաց և ճշգրիտ տեսակ կերպի երևակիւս բանականի, իմանալին՝ խորհուրդ հոգւոյս, և շօշափելին՝ սլատկեր մարմնոյս, և սրբութեցն անդ անճառից գերազանցեալ նոր սրբութիւն, և քրիստոսեանն նշանաւ սլայծառաւարծ սլսակեցեալ, զայնալիսի ոչ խոստովանողսն մերժէ յերեսաց իւրոց հայրն ամենակալ 'ի ձեռն Բանին իւրոյ էակցի. բարձեալ 'ի նմանէ և զաւանդ շնորհի հոգւոյն փառակցի, փակեացէ ըզգուռն կենացս այս առաքաստի յանդիման նորին : Իսկ մէք զորս գրեցաք՝ սմին և վկայեմք, հաւատացեալ որում կարգեցաքս, յանուն և 'ի փառս ամենակալ Երրորդութեանն և միում աստուածութեն, յաւիտեանս յաւիտենից. ամէն :

Այն իմ հասարակ Երրորդութեանն, և այս 'ի մայրն իմ Լուսաբան խոսարովանեալ գրասանութեան :

ԲԱՆ Հ.Զ.

Վերստին յաւելումած իշիին հեծումէան
նորին հսկողի առ նոյն աղէրս մաղլանաց
Բանի.

Ի Խորոյ սրբից Խօսք ընդ Աստուծոյ:

Ա. ԱՍՏՈՒԱԾ ողորմած, բազմա-
գութ, հզօր, ահաւոր, մարդասէր,
օրհնեալ, կենդանի, անճառ որ ոչ
եղանէ երբէք ըստ բան քո իր անձեռ-
նարկելի, որ և մտաց է անհնարաւոր.
քո է հատուցանել պտուղ քաղցրու-
թեան ընդ փշոց խստութեան, ըս-
կըզբնահայրդ այսմ'նորոգ և զարմա-
նաւոր կանոնաց կենաց. քանզի բա-
րի առնել ատելւոյն և աղօթս 'ի վե-
րայ հալածչին, և փրկութիւն հայ-
ցել խոցողին, և սպանողին ներումն
խնդրել' 'ի քէն ընծայեցաւ պտուղս
այս հրաշից. որոյ քաղցրութիւնն
անճառ է քան զօրինակ և բարեբա-
նեալ կամաց քոց ախորժելիք և գո-

վեալ շրթանց քոց ճաշակելիք • հոգի երեսաց և զօրութիւն գեղոյ մերոյ տէր Քրիստոս օրհնեալ ՚ի բարձունս : Այլ մարդք երկրածինք և ամենա վեպք՝ և բարեմատոյց ձեռաց չարիս դարձուցին • իսկ դու լոյս և տուիչ լուսոյ ոչ լսես անէծս, ոչ ակնորժես չար, ոչ կամիս կորուստ, ոչ ըղձանաս մահ, ոչ յուզիս ՚ի խռովութենէ, ոչ տիրիս ՚ի ցասմանէ, ոչ հարկիս ՚ի բարկութենէ, ոչ մթանաս ՚ի սիրոյ, ոչ տյլայլիս ՚ի գթութենէ, ոչ փոփոխիս ՚ի բարութենէ, ոչ թիկանց շրջումն և ոչ երեսաց անդրադարձութիւն, այլ ամենևին լուսաւորութիւն և նկատումն փրկութեան :

Բ • Եթէ քաւեսցես, կարող ես • եթէ բժշկես, զօրաւոր ես • եթէ կենդանացուցանես, բաւական ես • եթէ շնորհես, առատ ես • եթէ ողջացուցանես, հնարաւոր ես • եթէ սլարգւես, ամենալի ես • եթէ արդարացուցանես, ամենարուեստ ես • եթէ մխիթարես, ամենիշխան ես • եթէ նորոգես, ամենակալ ես • եթէ

հրաշագործեսցես , ամենաթագա-
 ւոր ես . եթէ վերստին հաստատես ,
 արարիչ ես . եթէ կրկին գոյացու-
 ցանես , Աստուած ես . եթէ հոգա-
 ընդ մեր , ամենատէր ես . եթէ կոր-
 զես 'ի մեղաց , այցելու ես . եթէ
 չարժանեացս ընձեռես , օրհնեալ
 ես . եթէ յորսողէն զերծուցես ,
 փրկիչ ես . եթէ զեղցես 'ի քոյոցդ
 'ի մեզ , հարուստ ես . եթէ նախ
 քան 'ի մէնջ խնդրեւն դու կար-
 կառեսցես , անկարօտ ես . եթէ լայ-
 նես նեղութեանս , անգորրիչ ես .
 եթէ զվերջացեալս կոչես , խնամա-
 կալ ես . եթէ զսասանեալս հաստա-
 տես , վէմ ես . թէ պասքելոյս ար-
 բուցանիցես , աղբեր ես . թէ զծած-
 կեալն երևեցուցանես , լոյս ես . թէ
 զօգտակարն իմ ծանուցանես , բա-
 րի ես . թէ զբիծսն անտես առնի-
 ցես , երկայնամիտ ես . թէ ընդ փո-
 քուս 'ի դատ ոչ մտանիցես , բար-
 ձրեալ ես . թէ ծառայիս ձեռն մա-
 տուցես , ստացող ես . թէ աջովդ
 քո պաշտպանեսցես , յանձանձիչ
 ես . թէ վհատելոյս դարման մատու-

ցես, կերակրիչ ես. թէ զանգէտս
սարարեսցես, վարդասէտ ես. թէ
զդիմեալս առ քեզ ընկալցիս, ասա-
ւէն ես :

Գ. Եւ արդ քո են այսոքիկ, տէր
ողորմութեան, ոչ միայն գրեալ,
այլ կատարեալ և գլխաւորեալ, նախ
նինա հատակդ համբերութեան վը-
կայից, որ վասն իմոյ փրկութեան
հանդիսացար զօրասէս յասպարիսի
ճակատուն, զի կակղեսցես զկարծր
բռնութիւն մարմնոյս դռնողութե-
ւ վարժմամբ կրթութեան չարչարա-
նացն վտանգի. և յանպարտակիրդ
մարմին չափեալ զբռնութեանս մե-
րում զտաժանականն տազնաստ տու-
թի, զի զգթութիւնդ որ առ մեզ՝
արդեամբք ցուցցես ՚ի քեզ օրինա-
կեալ, օրհնեալ յաւիտեանս, ամէն :

ԲԱՆ ՀԵ .

Վերստին յաւելոած կրկին հեծումեան
նորին հակողի առ նոյն աղերս ճաղմանաց
բանի .

Ի խորոյ սրբից խօսի ընդ Աստուծոյ :

Ա. Եւ քանզի օր է օրհնաբանեալ
և լուսանորոգ կշռութեան երկուց
ընտրութեանց արարածոցս սասա-
նութեանց՝ յեղանակելոյ յայլ իմն
էութիւն երկնակենցաղ անփոխա-
դրելի , ամբարձելոցն խոնարհու-
թեան և կործանելոցս վերբերու-
թեան , սարսափելի ուրբաթու մե-
ծի պասեքիս , յորում եկն եհաս-
թամ բարեպատեհ գրել ինձ զայս
նուագ ձայնի հեծութեան զուար-
ճախառն երկիւղիւ , ահա ըղձալի
համարիմ ասել աստանօր 'ի քոյոց
այտի՝ զոր ընդ իմ կրեցեր , Աս-
տուած բողորից :

Բ . Կացեր յատենի քում ստեղ

ծուածոյն խմովս կերպիւ, ոչ խօսեցար տուիչդ բանի, ոչ բարբառեցար հաստիչդ լեզուի, ոչ ձայն արձակեցեր սասանիչդ երկրի, ոչ մունչեցեր ամենազգեցիկ փողդ մեծութեւ, ոչ երախտեօքն քոյանդ իմանեցեր և ոչ չարեօք նոցին ըմբերանեցեր, ոչ մատնեցեր ամօթոյ զմատնիչսն զքեզ տանջանաց մահու, ոչ 'ի կասկե՛ն զքեզ դիմադարձեցեր և ոչ յապտակե՛ն դժուարեցար, ոչ 'ի թքնու՛ն թշնամանեցեր և ոչ ընդ կռփե՛ն երբէք խռովեցար, ոչ ընդ կատակե՛ն սրտմտեցար և ոչ ընդ խաղարկանե՛ն երեսս փոխեցեր: Մեր կացուցին զզգեստ սլատմութեանին իբրև 'ի տկարէ, և դարձեալ ագուցին իբր անփրկանաւոր ըմբռնեցելոյ: Եթէ ոչ էր արբեալ կրկնակի քացախ զանգեալ ընդ լեզւոյ, ոչ էր հեղեալ մաղձն իմ մթերեալ նախնի դառնութեանն. ճաշակեաց վհատութեամբ և արդել անդէն տարակուսանօք, առին մոլեգնաբար և դարձեալ մատուցին անպատկառասպէս: Գանիւ հարուածոց

յետին անարգութեան 'ի մէջ խառնիճազանջն ամբօխի դատապարտեցին, ծունր կրկնեցին նախատանաց և պսակ եդին արհամարհութեան :

Գ. Ոչ ետուն հանգիստ կենդանարարիդ, եթէ ոչ զգործի մահուն կրել քեզ պատրաստեցին. ընկալար իբր երկայնամիտ, առեր իբրեզհեզ, բարձեր որպէս համբերող, ըստանձնեալ իբր զպարտական զվայտն վշտաց. որպէս զծաղիկ շուշանաց հովտաց՝ ուսով բերեալ զղէնն կենաց, զի յարհաւրաց գիշերայնոց զիւրակերտս գահաւորակս մարմնեղէն գոյութեանս պահպանեացէ 'ի դատապարտութեանն վայրի իբր 'ի խրախճան խնջոյից : Հանին արտաքս իբր զողջակէզ, կախեցին իբր զխոյն Սաբեկայ ձգեալ զեղջերացն, տարածեցին 'ի սեղան խաչին իբր զպատարագ, բռնեցին որպէս չարագործ, սնդեցին իբր զսպաստամբ, զխաղաղութիւնդ երկնաւոր իբր զաւազակ, զանկապուտ մեծութիւնդ իբր զտառա

պէալ, զառ ՚ի քրովբէից սլաշտեցեալդ իբր զքամահեալ, զսահմանդ կենաց իբր զարժանաւոր սատակման մահու, զաւետարանիս նկարիչ իբր զհայհոյիչ օրինին, զտէր և զկատարումն մարգարէից իբր զհամառօտիչ գրեցելոցն, զճառագայթըդ փառաց և զկնիք անքնին խորհրդոցդ հօր իբր զներհակ ծնողիդ կամաց, զօրհնեալդ իսկապէս իբր զտարագրեալ, զկապոյ օրինին լուծիչդ իբր զայր ՚ի նշովս գրեալ, զհուրդ ծախիչ իբր զհերքեալ իմն կալանաւոր, զահաւորդ երկնի և երկրի իբր զհաւաստի պատժաւոր, զ՚ի լոյս անմատոյց ծածկեալդ իբր զհողածին ըմբռնեալ:

Դ. Ո՛վ քաղցրութիւնդ և երկայնամիտ բարերարութիւնդ ողորմածիդ գթութեան, որ վասն ապախտաւոր և անօրինեալ ծառայիս տէրդ բոլորից զայս ամենայն կամաւորապէս և հաւանողական հաճութեամբ՝ կատարեալ մարմնոյդ միութեամբ ՚ի քեզ ընկալար, և մինչև ՚ի քնարան շիրմին տապանի

անպակաս 'ի լրութենէ ամբողջ
նոյնութեան Աստուած անքնին՝
զնոյն կրեալ նախատինս անճառ
համբերութեան, յարեար կենդանի
ինքնիշխան բարձրութեամբ յուսոյ,
աննուազ մարմնով և անթերի աս-
տուածութեամբ: Օրհնեալ փա-
ռօք, գովեալ գթութեամբ, բարե-
բանեալ միշտ ողորմութեամբ, յա-
ւիտեանս յաւիտենից • ամէն:

ԲԱՆ ՀԸ.

Ալբերտին յաւելումս կրկին հեծումէան
նորին հսկողի առ նոյն աղբւս հաղթանաց
Բանի •

Ի խորոյ սրբից խօսք ընդ Աստուծոյ:

Ա. Եւ արդ անկեալ յերեսս հո-
ղանիւթ կերպիւս, 'ի վայր խոնար-
հեալ ծնրադրական երկրպագու-
թեամբ զբարեգործիդ ողորմածու-
թեան զկենդանարար ոտս համբու-
րեմ, զայս օրինակ մաղթանաց մե-
ծիդ ընծայեցուցեալ:

Բ • Աղաչեմ զքեզ, միայն խնամա-
կալ, մարդասէր, գթած, կեցու-
ցիչ, հզօր, այցելու, սլաշտպան, մի
ունայնասցի վաստակք աշխատու-
թեան փրկականդ կրից մարդացե-
լոյդ վասն իմ Աստուծոյ, մի սոսկ
եղիցի քրտանցն կաթուած խառնե-
ցեալ արեամբ 'ի մատնութեանն
աւուր գիշերին • մի լիցի ստուե-
րացեալ լուսոյդ երախտիս զոր ձրի
և առանց փրկանաց թշուառացե-
լումս ինձ պարգևեցեր • մի ջնջեսցին
շնորհացդ աւետիս, զոր կողից քոց
կայլակք նորոգեցին • մի անշահ եղի-
ցին կրիցդ պառուղք, զոր կարօտու-
թեանս իմում մատուցեր • մի սլար-
ծեսցի բանսարկուն վանեալ՝ զքո
ստացեալս իւրացուցանել • ահա
յաղթեսցես կամօքքո ըղձից չարին,
վերստին ապշեսցի մի անգամ զար-
հուրեալն, կրկին պարտեսցի 'ի
սպառ դատեցեալն • մի անխայեր
ղաղատարարդ քո բան, որ զստեղ-
ծեալս քո քեզ ընծայեալ՝ վերըս-
տին առ քեզ դարձուցանէ։ Չան-
ճառն արարեր բարերարութիւն

յանսակնկալ ժամուն յուսահատութեան , յորժամ բնաւ իսկ կտրեալ և օտարացեալ էր կենդանութեանն շարժողութիւն . մեռար անմահդ և զմահացեալս նորոգեցեր . եթէ զկանոն համաձեռութեան օրինին փոխեցեր , արդ զգիւրինն և զհեշտականն և զևս հնարաւորն միտրգելցես , սկզբնաձիր ողորմածութեան բարեգութ օրհնեալ և երկայնամիտ թագաւոր : Ազդեա բանիւդ ամենազօրաւ , որ զգոյութիւն լուսոյն ստեղծեր 'ի նախնուիս աւուր , և վաղվազակի փոփոխեալ գաայց 'ի լաւ անդր . և փոխանակ զի ես ոչ խնդրեցի հետևել լուսոյդ , դու ելցես ինձ յայց՝ ճառագայթ ծագման հայրենի կերպիդ , և կոչեցայց առաջի քո ծառայս փառապարտ՝ ողորմեալ շնորհեալ առ 'ի քէն . ոչ է ժամանակ յերկարաձգուէ առ 'ի զպարտսրն հատուցանել , ահա շնորհեալ ինձ տառապելոյս զերեսս քո՝ լոյսդ 'ի խաւարի սրտից վհատելոց : Արգել և կնքեա զընթացմունս ելիցն , որ միշտ զեղուն բարիքն հոսեալ 'ի

յուշոյս իմ տեսութենէ . պահեա
ինձ զշնորհ ամենապայծառ գան-
ձուցդ մնացականաց, որով պատուա-
կան գտեալ՝ քո անուանեցայց ,
պաշտպանեալ 'ի քէն , անսահման
բարի :

Գ. Ահա ողորմեա ինձ , գթած ,
աղաչեմ զքեզ ողորմեա ինձ , հզօր ,
կրկին ողորմեա : Մի փոխարկեր
երկունս ցաւոց ընդ չարեաց իմոց ,
բարիդ ամենակին . մի բառնար 'ի
վտանգելոյս զառ 'ի քէն պարգե-
ւեալդ շնորհ , մի կասկտեր զփչումն
ամենօրհնեալդ հոգւոյ , մի լուծաներ
զնկեալ զկնիք արքունական պատ-
կերիդ : Մի յայանեսցին փուշք մե-
ղանացս 'ի սրբութիւնս մտացս . մի
խղեր զկապ միութեան զընդ քեզ
սիրոյն պնդութեան , մի մերժեսցես
զարուեստ զօրութե՛ն լեզուոյս յար-
մարութեան , մի պակասեցուցաներ
զաջողուած աջոյս առ 'ի զլուսոյդ
մասունս բաշխել : Մի գրեր 'ի
դպրութեան կենաց մատենիդ զմա-
հուն պարտիս , մի պահեր , մի ինձ
համարիր , մի յիշեցուցաներ , մի ա-

մաչեցուցաներ, մի նախատեր, մի
 ոտն հարկաներ, մի արձանացուցա-
 ներ զմեղկութեանցն, մի ամբարեր
 զկորստեանցն, մի իբր գտեալ իմն
 ամբաստաներ: Մի յարուսցես ընդ
 իս զծառն անիծից, մի արձակեր 'ի
 յիս զսաղարթ լինասուցն, մի ընձիւ
 զեր զծաղիկ մեղացս, մի բերցես
 ընդ առաջ զնամակ պարտուցս, մի
 արտաբերեր զէութիւնս պտղոյն:
 Մի թուեսցես 'ի ճիւղս երկրա-
 ստեղծ մատանցդ զգլխոս գործոցս,
 մի մատուցես բան ընդդէմ ահեղ
 զանօրէնութիւնս իմ յիշատակել, մի
 մատնեսցես իմոցս կամաց զաւանդս
 հոգւոյս վարել 'ի գերութե՛ն, մի աս-
 տէն զիս փառաւորեր՝ զի անստանօր
 գատապարտեսցես, մի նուազու-
 թեամբ այսրանցաւորի զյաւիտենա-
 կան բարիսն տուօր, մի 'ի սակա-
 ւում այսմ ժամանակի զանվախճա-
 նելի զփառան չափեր, մի ընդ հով-
 տիս վշտաց հեծութեան զանախ-
 տական զկեանսդ գրաւեր, մի ընդ
 ստուերի այսր մթութեան զանճա-
 ւելիդ լոյս փոխանակեր, մի զերա-

սանափ մտացս լքցես՝ ըստ արտու-
ղի հետս հեռուել, մի՛ զկամուրջ կեն-
ցաղոյս գրեցես ինձ հանդատեան
բաւականութիւն . մի՛ զհովիտ հան-
ճարոյս ստուերական սլահեր 'ի
հանդերձեալսն ինձ հրասպարակել :
Եթէ ամբարես զառանց համարոյ
գործոցս իմ չարիս, մեռայց կեն-
դանւոյն, եթէ շտեմարանես 'ի
սրտի, աստաստին կիզեալ անբոց
այրեցայց . եթէ քննեցես զանօրէ-
նութիւնս, առանց յանդիման քեզ
լինելոյ 'ի սպառ հալեցայց . եթէ
տնկակից ինձ թողցես զմեղսն, 'ի
նոսին վատնեալ մաշեցայց :

Դ . Ակնարկեա, միշտ զօրեղ ամե-
նակարող, փախնուլ չարութեանցս
որ յիս, զի բարիդ քո եկեալ փոխա-
նորդեացէ . հրամայեա, գթած,
ինամակալ, գովեալ, լոյս անշիջա-
նելի, զօրութեամբ անսահմանե-
լեալ, զի նոր հաստատեացի գոյու-
թիւն բնութեանս մարմնեղէն յար-
կի անդամոցս . յորում հանգուցեալ
անլքանելի բնակեացես բազմեալ
ախորժ տենչանօք՝ միութեամբ հո-

դւոյս իմ ընդ քեզ զապականութի
մեղացս մերժեալ 'ի սպառ՝ յանա-
րատութիւն զիս պատրաստեսցես
ամենակեցոյց թագաւոր անմահ
տէր Յիսուս Քրիստոս, օրհնեալ
յաւիտեանս. ամէն:

ԲԱՆ ՀԹ.

Վերստին յաւելած էրին հեծոմէան
նորին հսկողի առ նոյն աղէրս Տաղմանայ
Բանի.

Ի խորոյ սրտից խօսք ընդ Աստուծոյ:

Ա. ՅԻՇԵԱ տէր, տէր գթութեց,
սիրողդ իրաւանց, Աստուած
ճշմարիտ. նայեա վերստին 'ի բնութեանս
կերպարան միշտ սխալական.
զննեա ինձ դարձեալ զամենընթաց
տարածմունս ելից արեանս շարժո-
ղութեան. բժշկապէս մատիր տե-
սանել, զի մարդ եմ հաստատեալ
մոռք խակութեան թերի խորհրդոց
յայն ինչ, զոր դու իսկ վկայեցեր

տեսողդ ոչէից՝ միայն դու անմասն
ստուծեան խաւարի։ Ապա իրա-
ւունս է գրել ինձ ընդ մեղուցեալն
մարդկօրէն վրիպանաց սխալմամբ
սլարտեալ կրկին իբր զերկրածին
մահացու մարմին, քան բանիդ քում
սուտ երևել։ Քանզի արդարեւ գի-
տակ իսկ ես, թէ չար է արարն և
ընդաբոյս չարութիւնն մեր, և ոչ
փոփոխին խորհուրդք մեր, յաւի-
տեան, ըստ հոգեհանձար իմաստ-
նոյն կանխազեկոյց առաւել։

Բ. Թեթևացո զսաստկութիւն
տանջանացն, որ սլատորաստեալ և
մնայ ինձ՝ արկանել զորդիս գեհե-
նին զարդ մահուն յաւիտենականի.
բարձ զամօթոյս սլարտիս, որ սլա-
հեալ է յայտնեալ թշուառականիս
յետին ատենին յանդիմանութեան։
Խրատ խաղաղութեան յառաջա-
սլարգև ողորմութեամբ քո ընծայե-
ցո. զի մի անտանելիքն ահաւորու-
թեան ՚ի ցոյցս ինձ եկեալ կեր-
սլարտնեացին, անյոյս ապշութիւն
ընդ կենաց զղջման առաջի կար-
գեալ, դատաստանն ահաւոր, ան-

կաշառ և անխաբելի դատաւորն ,
 ամօթն սոսկալի , կշտամբանքն սար-
 սափելի , յանդիմանութիւնն ան-
 փախչելի , տագնասպն անճողոպրե-
 լի , պակուցումնն անխրախուսելի ,
 դողումնն անվճարելի , լալումնն
 անսփոփելի , կրճումն ատամանցն
 անբժշկելի , ասպականութիւնն ան-
 ողջանալի , անէծքն սարսափելի
 աստուածային քո բանիդ , փա-
 կումն գթոյն և արգելումն ողոր-
 մութեանն : Որ ընդ գալարելն
 երկնի և ընդ երկրի գղըգելն ընդ
 կարծրութիւն յատակիս , ըստ կու-
 տակելոյ կոհակաց խռովութեան
 ծովու իբր փախստեան կերպ ցու-
 ցանելով , մի զմիոյ հետս խափանեն
 կասեալ յերկոցունց • և տատանեալ
 սասանեալ լայնատարած գեանոյս
 թանձրութեան 'ի հիմանց անտի ,
 ընդ ուժգնակի բախման թնդելոյ
 ներքնային խորոց հարթէ զլերինս ,
 և հալեալ հրդեհին բնութիւնք վի-
 մաց և ամենայն տարերաց գոյից •
 այլայլին երկինք յանեղծ փոփոխու-
 թիւն , և յեղանակին արարածք տա-

րերօք իւրովք 'ի նորոգ նմանութի :
Ծածկութեք գործոցս հրապարա-
կին և աներևոյթ կրից մեր յայտնին .
վարք կրօնից ներգործեցելոց 'ի մար-
մնս մեր նկարին . թագաւոր երկնից
յառենի նստի , վճիռ հատուցմանն
'ի ձեռին իւրում : Ահա վայ ինձ
եւթնիցս անգամ կրկին եղկու-
թեամբ , ըստ չափոյ կշռութե այսր
համարոյ , որ զանբաւութիւնս թը-
ւոց սարագրէ : Զինչ գործեցից
ողբալիս հոգի յայնմ մեծի աւուր
վտանգի . քանզի սաստիկ է յիշա-
տակն իսկ յառաջեալ քան զհանգի-
սութիւնն . զոր ոմն մարդարէ զօրինա-
կին նմանութիւն 'ի գէմս բերելով ,
զճեպ տագնապի անդերծ փախըս-
տեանն նշանակէ ասելովն . զոր օ-
րինակ եթէ փախնուցու ոք 'ի ձե-
ռաց առիւծու և սլատահեսցէ նմա-
արջ , և փախնուցու յերեսաց ար-
ջոյն և մտանիցէ 'ի տուն և յեցուս-
ցէ զձեռն իւր 'ի յորմ , և խածանիցէ
զնա օձ . և դարձեալ կրկին սաստ-
կացուցանէ առ նոյն կերպարան
իր զտեսիլն քստմնելի . ոչ ապա-

քէն , ասէ , խաւար է օր տեառն , օր
խաւարոյ և մթոյ , օր ամպոյ և մա-
ռախոյ :

Գ • Յորժամ հրեշտակն պահպա-
նողական կենակից հզօր ոստիկան
իրաւամբք ամբաստանեացէ , և հա-
տուցանողն ահաւոր արդարութե-
յանդիմանեացէ , սպասաւորք թա-
գաւորին առանց խնայելոյ խուճա-
պեն , զոմանս 'ի կեանս հրաւիրեն
և զոմանս յամօթն դատապարտեն .
կիսոց դէմս լցեալս ծաղու ցուցա-
նեն , և ինձ ահարկուս և քստմնելիս
երևեցուցանեն • ոմանց պսակս լու-
սապաճոյճս մատուցանեն , և այլոց
կորուստ մահու բողոքեն • արդա-
րոցն ձայն աւետեաց , և ինձ գոյժ
անվախճան վշտաց : Յորժամ առ-
բարիան՝ մահու յաղթութիւն 'ի
սպառ մեռանի , և ինձ չարագոր-
ծիս կրկին յարակայի • ուր դրանն
բախել ոչ ինչ ազդիցէ , վճար եղեալ
գթութեանն առ իս : Յորժամ
դպրութիւնք հրաշիցն զարմանա-
լեաց , որ են ծածկեալքն յայժմուցս
հասարակաց վարուցն տեսակք

մարդկային բնութեան գործոց . յազազս որոյ եղեն գոյութիւնք ամենայն էից , յիւրաքանչիւր մարմինս անպակաս գրութեամբ իսկոյն երեւին . և խորութիւնք անճառիցն կընքեցելոց յիմաստից աստեացս առաջի աչաց մերոց կերպարանին : Ուր այժմ շահավաճառութիւնք ողբոց և արտասուաց զերկինս գրաւեն , և անդ իբր զսպաժաման ընդունայնութիւնք արհամարհեալք լքանին . հառաչմունք հեծութեան ոչ կանխաւ աստի առաքեալ , չէ երբեք գտանել անդէն . ողորմութիւնք ճշդով սերմանեալ , ոչ պայծառ վառմամբ գնան առաջի : Ուր տապանն նախայանցիցն և կտակարանն տիրանարգիցն և նշանն ահաւոր այժմուցս՝ յանդիման եղեալ մեծաձայնս գատախաղեն . յորում սուկալի վայրի ոմն զուխտն կցորդութեան հայրենի և ոմն զխորանն վկայութեան անտեսիցն և ոմն զարիւն մեծին Աստուծոյ ամբաստան իմն իրաւացի առաջի իմ տարածանեն : Զտանջանարանսն բազմա

պատիկս անձամբ անձին տատէն իսկ
 պատրաստեցի, զիմորդ մխիթարե-
 ցայց համառօտեալս յուսոյ. զի
 եթէ զօրքն լուսոյ՝ դասուք արդա-
 րոցն, որ փառաւորեալքն են երա-
 նութեամբ, սարսեն դողալով, ոչ
 բաւեն բերել զահաւոր տեսիլ ե-
 րեսաց մեծ դատաստանին, ես եղ-
 կելիս՝ աւանդակորոյս սատակման
 որդիս ո՛ր երևեցայց. որ ոչ միայն
 չեմ պսակելոց, այլ և պատուհասն
 իմ անտանելի և կորուստն անսպա-
 ռելի:

Դ. Այլ արագեա, ամենապարզե
 զօրութիւն անճառ, ձեռն փրկու-
 թեան՝ի կորուստ գերելոյս. զի օ-
 գնեալ՝ի քէն՝ դարձայց միւս անգամ
 ՝ի դրանց դժոխոց, ամենապատրաստ
 հանգերձեալ ամենեւին անվտանգելի
 պրծեալ ՝ի պատժոց. աստանոր
 տեսեալ մտացս իմաստիւ զապա-
 դայիցն դիպուածս, բաւականա-
 ցեալ ՝ի լուր երկիւղին ՝ի տագնապե-
 տանջանաց՝ ահին համբաւով, կամօք
 քո բարեաց զերծեալ ապրեցայց. և
 մի մատնեցայց կորեանցն առիւծուց,

որք խնդրեն 'ի քէն զիս 'ի կերակուր՝
 ծախել ատամամբքն գազանութեան
 զի զորովայն մահուն լցուցեալ՝
 զաստուստ սրարարեալս անդ ձգեալ
 հալեն , ուր անսպառ պահի մնա-
 ցուած մթերիցն 'ի ծախումն յա-
 վտենից : Զի դու միայն բաւես
 կորզել 'ի ժանեաց սատակման 'ի
 կեանս և յերանութիւն , բնաւից ա-
 պաւէն թագաւոր լուսոյ տէր Յի-
 սուս Քս , օրհնեալ յաւիտեանս ,
 ամէն :

ԲԱՆ Զ .

Վերստիս յաւելոած իրիին հեծումեան
 նորին հակադի առ նոյն աղերս հաղթանաց
 բանի .

Ի խորոյ սրտից իշուս ընդ Աստուծոյ :

Ա . Եւ արդ 'ի վերայ այսքանեաց
 յուսահատութեանց և ահարկու-
 սրտաբեկութեանց , պակուցանողա-
 կան սաստկութեանց աստուածայ-

ին բարկութեանց , տագնապեալ
 ոգւով թախծութեան 'ի սպառ ,
 աղաչեմ զքեզ սուրբ Աստուածա-
 ծին . հրեշտակ 'ի մարդկանէ , մար-
 փնատեսիլ քերովքէ , երկնաւոր ար-
 քայուհի , անխառն իբրեւ զօդ , մա-
 քուր որպէս լոյս , անշաղախ ըստ
 նմանութեան պատկերի արուսեկին
 բարձրութեան , գերազանց քան
 զբնակութիւն անկոխելին սրբու-
 թեանց , երանաւոր խոստմանն տե-
 ղի , Եդեմ շնչական , ծառ կենացն
 անմահից բոցեղէն սրովն պարունա-
 կեալ , 'ի բարձրեալն հօրէ զօրացեալ
 և հովանացեալ , հանգստեամբ հո-
 գւոյն հանդերձեալ և մաքրագոր-
 ծեալ , բնակութեամբ Որդւոյն յար-
 դարեալ և տաղաւարեալ . միածինն
 հօր և քեզ անդրանիկ , որդիքո՞ ծնըն-
 դեամբ և տէր արարչութեամբ . ընդ
 անաղտ մաքրութեանդ և անբիծ բա-
 րի , ընդ անարատ սրբութեանդ և
 խնամակալ բարեխօս : Բնկալ զմաղ-
 թանս այսր աղերսանաց քում դա-
 ւանողիս , և մատո ընծայեա ընդ
 սմին խառնեալ զբանն իմ նախնի

մեծիդ ներբողի 'ի քոյդ պաղատանս .
 հիւսեա միացո զմեղուցելոյս դառն
 հեծուծիւն ընդ քումդ երջանիկ և
 խնկաւորեալ հայցուածոց , տունկդ
 կենաց պտղոյն օրհնութեան . զի 'ի
 քէն միշտ օգնեալ և բարեգործեալ ,
 և 'ի մաքրական քո ծնելութիւնդ
 ապաւինեալ և լուսաւորեալ , կեցից
 Քրիստոսի որդւոյքոյ և տեառն :

Բ . Օթանդակեա թևոցդ աղօ-
 թիւք , խոստովանեալ մայրդ կեն-
 դանեաց , և ելիցն իմ յերկրէս հով-
 տէ , առանց լկանաց հետևել 'ի
 կեանս օթեւանացդ պատրաստու-
 թեան , զի թեթևացի կատարածն
 իմ ինձ ծանրացելոյս , անօրէնու-
 թեամբ : Արասցես տօն ինձ բեր-
 կրութեան զօրն իմ տագնապի , ող-
 ջացուցիչ երկանցն Եւայի . բարե-
 խօսեա խնդրեա աղաչեա . զի ըստ
 անճառելի մաքրութեանդ և ահա
 զբանիդ հաւատամ զընդունելու-
 թիւն : Արտասուօք օգնեա վտան-
 գեցելոյս , գովեալդ 'ի կանայս .
 ծունր խոնարհեցո առ իմ հաշտու-
 թիւն , ծնողդ Աստուծոյ ընդ իմում

Թշուառիս հոգա, խորան բարձրե-
լոյն . ձեռն տուր անկեւոյս, տաճար
երկնային . փառաւորեա զորդիդ . քո
'ի քեզ՝ աստուածօրէն ինձ հրաշա-
գործել քաւութիւն և ողորմու-
թիւն, աղախին Աստուծոյ և մայր .
բարձրասցի պատիւ քո ինև և ցուցցի
փրկութիւն իմ քեւ :

Գ . Եթէ զիս գտցես՝ տիրամայր,
թէ ինձ ողորմեսցիս՝ սրբուհի, թէ
զկորուսեալս շահեսցիս՝ անարատ,
թէ զհարթուցեալս յանձանձեսցես՝
երջանիկ, թէ զամաչեցեալս յառաջ
մատուցես՝ բարեշնորհ, թէ յու-
սահատելոյս ինձ միջնորդեսցես՝ միշտ
սուրբ կոյս, թէ զմերժեալս ընտա-
նեցուցես՝ մեծարեալդ Աստուծոյ,
թէ յիս ցուցցես զգթածութիւն՝
լուծիչդ անիծից, թէ զծփեալս հաս-
տատեսցես՝ հանգիստ, թէ 'ի խռ-
վութեանցս յուզմանց փոխեսցես
զիս՝ խաղաղարար, թէ վրիպելոյս
ինձ հնարաւորեսցես՝ գովեալ, թէ
վասն իմ մտցես 'ի հանգէս՝ մահու
հաճանջիչ, թէ զգառնութիւնս իմ
անուշեսցես՝ քաղցրութիւն, թէ

զբաժանմանն իմ խորոյ քակտեա-
 ցեա՝ հաշտութիւն, թէ զանմաքրու-
 թիւնս իմ բարձցեա՝ եղծման ընդ-
 րանիչ, թէ զմատնեալս մահու փրկե-
 սցեա՝ կենդանի լոյս, թէ զա-
 լեացս ձայն հատցեա՝ բերկրութիւն,
 թէ զխորտակեալս կազդուրեա-
 ցեա՝ դեղ կենաց, թէ ՚ի կործա-
 նեալս յիս ակնարկեացեա՝ հոգեւից,
 թէ ողորմութեամբ ինձ պատահեա-
 ցեա՝ կտակ նուիրեալ: Օրհնեալդ
 միայն ՚ի շրթունս անբիծս լեզուաց
 երջանկաց. ահա կաթիլ մի կաթին
 քումդ կուսութեան յանձն իմ ան-
 ձրեալ՝ կենաց ինձ զօրէ, մայրդ
 բարձրելոյ տեառն Յիսուսի արարչն
 երկնի և բնաւին երկրի, զոր անձա-
 ռապէս ծնար բովանդակ մարմնովն
 և համայն աստուածութեամբն, որ
 փառաւորեալն է ընդ Հօր և Հո-
 դայն սրբոյ էութեամբ և անքննու-
 թեամբ մերոյին բնութեամբս միա-
 ցելով, ամենայն և յամենայնում,
 մի յԵրրորդութենէն. նմա փառք
 յաւիտենից յաւիտեանս. ամէն:

ԲԱՆ ՁԱ .

Ալեքսանդրին , առաջինը իրեն հեծու-
նուն հանդիսաւ նոյն աղէրս մաղ-
բանի .

Ի խորոյ սրբից խօսք ընդ Աստուծոյ :

Ա . ԸՆԴ Աստուածածնին մաղ-
թանաց՝ ահա և զլեւրնոցն անմահ
հրեշտակացն լուսակերպից զաղերս
հայցուածոց , որ վասն իմ գոչեն
առանց լուելոյ հանապազորդեան
արգահատութեամբ մաքուր բերա-
նոց , ընկալ բարեգութ . որք են բա-
րիք բարեգործեալք ՚ի բարերարէդ
անկիրթք չարեաց , հաստեալք յա-
մենիշխան հրամանաց էիդ , զօրու-
թիւնք հզօրք ակնարկութեան բար-
ձրելոյդ , սուրբք , մաքուրք , անա-
րատք , օրհնեալք , վայելչականք ,
յաղթողք և անպարտելիք , և ըստ
ընթացից տեսութեան մտաց արա-
գունք :

Բ. Որք և ստղակորոյս տնկոյ թը-
ղենւոյն եռամեանն դատարկու-
թեամբ, որ զբնաւ յաւիտեանս ստ-
րունակէ ժամանակն՝ զանցեալն ընդ
ներկայիս և ընդ ապառնւոյն, յա-
մայր յամբուլթեամբն յերկարա-
ձգելոյ, յայգի աշխարհիս արմատա-
ցելոյ, սին սաղարթիւն սաճուճե-
լոյ՝ զրկեալ ՚ի ստղոց, որ է ճշգրիտ
պատկեր թշուառ մարդկութեանս,
սոքա բարեխօսք, հանդերձիչք, այլ
և խնամակալք. որ դեգերին հանա-
պազ առ մեզ՝ ընդ մերում կրիցս
կարեկցելով, բարեմասնութեանն
մեր սպասեն. և յաւիտեանականն
կենդանութեամբ փրկութեանն մեր
աղօթեն՝ զայս բան ասելով, զգործս
ձեռացքոց մի անտես առներ: Քան-
զի արգարե մեր են այս աղաչանք
ի բարերարէդ Աստուծոյ վասն մեր
կարգեալ առ նոսա. զի նոքա բանիւ
են ստեղծեալ, և մէք ձեռօք ներ-
գործեալ: Որք և գալոց են ընդ միա-
ծնիդ վկայք սոսկալի դատաստանին
հատուցման, ճշմարտաբան դատա-
խազք յանցաւորութեան երկրայ-

նոցս , յահաւորին ատենի յայտ-
նիչք իրաւամբք զմատակարարու-
թիւնն որ առ մեզ . որ և անդանօր
կարեկցեն ազդեալ հառաչմամբ
զմշտանուէրն նուագ ձայնի , ողոր-
մեա՝ դուստեղծեր , մի կորուսաներ :

Գ . Արդ ընդ գոհաբանութեան
ձայնիցն խնդրուածոց անմահակա-
նացն վեհից՝ և 'ի մեր հեծութիւնս
հոտոտեսցիս , բնաւից արարիչ , որ
յաղթես գթութեամբդ քո վերնոցն
և ստորնայնոցս . քանզի քո է բարե-
րարելդ առ մեզ և առ նոսին : Արդ
վասն բարեզարդութեան անախտա-
կանացն , հրաշատեսիլ հրակերպիցն ,
անշաղախ մաքրոցն , անմեղիցն , բո-
ցանիւթիցն , հոգեղնացն և անվա-
նեւեացն , ամէնաճեցուն առաւե-
լութեամբ 'ի բարձրն ընտրականու-
թիւն գերափայլ յաճախ գիտու-
թեամբ՝ անցուրտ ջերմութեամբ ջե-
ռուցանողք ինքնաբուն տապովն աս-
տուածսիրութեան ըստ ինքեանց ըզ-
մերս սառնասեր սրախցս անբորբոք
շիջումն , այրիւ անաղօտ 'ի մեծախոր-
հուրդ սրբում սեղանիս՝ որ 'ի խո-

րանիս , առանց ներհեղոյ և դանդաղանաց սպասել հրամանաց երանականաց կեցուցիչ կամաց ամենաստեղծիդ , քրովբէօրէն առաքինութեամբ յԱստուած միացեալք անբաժանելի : Որք երկնաւոր սկստութիւնք են մեծք , և զինուորութիւնք անբիծք , ահաւորք , երկնաւորիդ Աստուծոյ ազատազնեայ սպաշտօնեայք , 'ի յամսոյդ լուսոյ ցոլք նշնուղից :

Դ . Որովք և ինձ մեղաւորիս հողեղինի մարդասիրեսցես ողորմել , Յիսուս , աղաչանօք իմոյն հրեշտակի , դարձուցանելով զիս , տէր , 'ի բարիդ քո հետս լուսոյ . զի զաւանդհոգւոյս իմ սպաշտականութեան , զոր հաւատացեր նմին տեսչութեան , զնկալեալն 'ի քէն 'ի կենցաղ աստեացս՝ ուրախութեամբ սրտիւ յիս բերկրեալ , անմեղադրելի առ 'ի քէն օրհնեալ՝ խնդալից դիմաց զուարճութեամբ քեզ , արքայ բարձրութեան փառաց անհասից , 'ի խրախճանս կենդանախումբս բերկրեցելոյն սլարուց մատուցեալ ընծայե-

ցուցէ , գովեալ ողորմած : Եւքեզ
անքնին ընդ Հօր անհասի՝ թուա-
կցութեամբ Հոգւոյդ անճառի
վայելէ փառք պատիւ և երկրպա-
գովութիւն , յաւիտեանս յաւիտե-
նից • ամէն :

ԲԱՆ ՁԲ.

Վերստին յաւելումս իրիին հեծումեան
նորին հակուի առ նոյն աշէրս ճաշկանաց
բանի •

Ի խորոյ սրտից խօսք ընդ Աստուծոյ :

Ա . ՏԵՐ Աստուած բարերար ,
բազմապարգև թագաւոր , կենաց
պատսպարան , լուսոյ կերպարան ,
լայնատարր հանգստարան • որ յա-
ղագս մեղուցելոյս եկեալ մարմնա-
ցար , գործեցեր զանպատումն և
հանգերձեցեր զհրաշալիսն , մինչև
կատարեցեր զառեցեալն ընդ ամե-
նալիր աստուածութեանդ :

Բ . Արդ վասն առաքելոցն սրբոց

յերկնաստեղծ քո ձեռացդ ձեռնա-
դրելոց և հոգւովդ սրբով օծելոց ,
զորոց զգովեսան արժանաւորու-
թեան ըստ իմումկարի՝ առ 'ի փառս
քո , տէր ամենայնի , յայլում բանի
պաշտեցի , և ինձ ողորմեսցիս յիշա-
տակաւ սիրոյ նոցին ընտրութեան :
Շաւիղ ինձ ելից նոքօք հանգերձեա-
ցես յերանուծիւնն փափաքելի .
ձայն բարի հովուութեան նոցին 'ի
յողջոյն ինձ կենաց քաղցր լուիցի :
Մասն կալայց 'ի յանեղծութիւն
փրկութեան տօնեցեալ յուսոյն՝
ընդ առաջնորդացն կենաց , սկըզ-
բնաշնորհիցն պատուոյս , փառաւո-
րեալն դասուց , գետոցն բանակա-
նաց , աւետարանչացն բարձանց ,
իշխանացն պանծալեաց , լուսապայ-
ծառ թագիւ պճնեւոցն , 'ի զարդ-
անկապուտ զօրութեան շնորհին
պայծառացելոց , իւղովն զուար-
թութեան տիրական լուսոյն կատա-
րելոց :

Գ. Ընդ աշակերտաց մեծիդ հրա-
մանի բարձրեալդ Աստուծոյ Քրիս-
տոսի՝ և մարտիրոսացն ընտրելոց

նահատակուլթեամբ, որք մահացու
 և վշտաչարչարն մարմնով, վտանգա-
 ւոր և ամենակիրն անդամօք, երկրա-
 ւորական և հողազանդուածն բնու-
 թեամբ մարտուցեալ ընդ տարր գոյ-
 ից ամենայն նիւթից՝ պսակեցան
 բարձրացան և կենդանացան հոգե-
 պէս. արիաբար ելեալք ՚ի յերկրէ,
 ըստ մարգարէին, վկայք ճշմարիտք
 ամենափորձն մահու, իմանալեացն
 անտեսիցն և ծածկելոց աներկբայ
 բարեացն յուսով տեսելոցն աստէն
 նկատիչք. աշակերտք առաքելոցն
 և չարչարակիցք նոցին. որ հաւա-
 սարեալ գործովք ընդ նոսին, կա-
 տարեալ լումամբ անպակասելեալ
 սլարեն ՚ի խրախճանս անկէտն երա-
 նուլթեան. որոց հաճոյական և ըն-
 դունական մաղթանօք, արիւնընծայ
 վաստականուէր քրտնակնդրուկ ա-
 ղերսիցն յարգմամբ՝ ընկալ զիս նո-
 րոգ ըստ նոցին մասին անեղծ փրկ-
 կուլթեամբ ՚ի քեզ արձանացեալ:

Գ. Ընդ խաղացեալսն հուրք և
 սուսերք արեամբ ներկելոցն, և ճը-
 գնաւորացն սրբոց հարցն միանձանց

և քեզ հետևեւոցն , որդի Աստուծոյ ,
անպարտելի քաջութեամբ և անպա-
տիր զգաստութեամբ , ընդ դժնեայ
գոռոզի մարմնոյս բռնութեան ա-
րիապէս մարտուցեալ , սովիմբ վանե-
ցին զանմարմինն Բելիար , և մշտա-
մարտ հանդիսիւ յասպարիսի կեն-
ցաղոյս առանց զգուանաց ծանրա-
բեռնութեան 'ի լայնածաւալ ծփա-
նաց աշխարհիս ծովու տապանա-
կաւ մարմնոյս թանձրութեան զթե-
թեութիւն հոգւոցն թռուցեալ 'ի
նաւահանգիստն կենաց հասին , և
իբր սիրողք վերնում վիճակին ա-
ռանց յետնոցն մտածութեան , ըզ-
թագն յաղթութեան համարձակա-
պէս պայծառ ճոխութեամբ սլըճ-
նեալ իսկապէս 'ի գլուխ կապեցին .
վասն նոցին արժանաւոր մաղթա-
նաց և նուիրական հայցուածոց և
ղիս զմեղաւորս 'ի պատժականաց
ընկալ ընդ նոսին :

Ե . Եւ ահա խառնեալ զանմա-
քուրս բան ընդ նախագրեալ երջան-
կացն վառատրական աղերսարկու-
թիւն , որ վասն իմ գոչենքեզ 'ի հա-

Ճուլթիւն , և ես ընդ նոսին իբր դառն
 նուլթիւն եղեալ ընդ քաղցու , կամ
 տատասկ ընդ ողորկուլթեան , տգե
 ղուլթիւն ընդ վայելչուլթեան և տիղմ
 ընդ գեղեցկուլթեան մարգարտի ,
 կամ հող ընդ յստակուլթեան ոսկւոյ ,
 և կամ քարինս անարգս ընդ պայ
 ծառուլթեան արծաթոյ , բացասու
 թիւն ընդ ճշմարտուլթեան , կամ
 աւազինչ ատամնառու ընդ կակղու
 թեան զանգուածոյ հացի . արդ
 լուր , հզօր , հնարաւոր , գովեալ ,
 զնոցայն վասն իմ և զիմս ընդ նոսին
 'ի նոցին գովեստ , 'ի փրկուլթիւն
 իմ և 'ի փառսքո , ամենադուլթ , բա
 րերար , օրհնեալ , երկայնամիտ , կա
 րող , անքնին , անճառ , անեղծ և
 անստեղծ : Քո են պարգևք , քո են
 շնորհք . դու սկիզբն և պատճառ
 բարեաց ամենայնի : Ոչ ես դատա
 պարտիչ , այլ ազատիչ . ոչ ես կո
 րուսիչ , այլ գտիչ . ոչ ես մահացու
 ցիչ , այլ կեցուցիչ . ոչ ես տարա
 գրիչ , այլ ժողովիչ . ոչ ես մատնիչ ,
 այլ ապրեցուցիչ . ոչ ես ընկղմիչ ,
 այլ վերածիչ . ոչ ես գլորիչ , այլ

կանգնիչ . ոչ ես անիծիչ , այլ օրհնիչ . ոչ ես վրիժառու , այլ շնորհիչ . ոչ ես թշուառացուցիչ , այլ մխիթարիչ : Ոչ եղծանեա , այլ գրեա . ոչ սասանեա , այլ հաստատեա . ոչ ռան հարկանեա , այլ սփռփեա . ոչ պատճառս յօդեա մահու , այլ հնարս խնդրեա կենաց . ոչ ես 'ի կամս շարժեալ սատակման , այլ 'ի փրկութիւն ողորմութեան : Ոչ մոռանաս զայցելութիւն , ոչ լքանեա զբարի , ոչ արգելուս զգթութիւն , ոչ բերեա վախիկ կորստեան , այլ կտակ ազատութեան : Ոչ թշնամանիս յառատութեանց , ոչ բամբասիս 'ի շնորհաց , ոչ հայհոյիս 'ի պարգևաց , ոչ նախատիս 'ի ձրի ձրից , ոչ անգոսնիս յերկայնամոտութեանց , ոչ եպերիս 'ի ներութեանց , ոչ բանսարկիս 'ի բարութեանց , ոչ անպատուիս 'ի քաղցրութեանց , ոչ քամահիս 'ի հեղուէց , ոչ առաքին այսոցիկ տըրտընջմունք , այլ անլուելի գոհաբանութիւնք : Բարձ զմեզս իմ , հզօր . լոյծ զանէծս իմ , օրհնեալ . քաւեա զպարտիս իմ , ողորմած . ջնջեա

զյանցանս իմ, գլծած . մատոտ մատն
այցելու թեան, և անդ ստին իսկ կա-
տարեցայց . զննչ քեզ, տէր, քան
զսոսին դիւրագոյն, և կամ զննչ ինձ
պարտաւորիս կարեւորագոյն : Այլ
կենդանագրեա, բարեխնամ, քոյի-
նաստեղծ պատկերիս փշուռն կրկին
իշուռն չնորոգման լուսաւորու թեան
մաքրական շնորհի զամենամեղս ոգի
պաշտպանեալ :

Ձ . Մի՛ ածեր, ողորմած, ինձ օր
տարածամ ի համառօտս երբի՛ ան-
թռակ ապաճեռնու թեամբ ընդ ան-
կատար ուղին հետևել . մի՛ մատու-
ցաներ բաժակ դառնու թեան ի
ժամ ծարաւու . մի՛ փակեր, գլծած,
իմ հանգէպ զյաջողուած հոգևոր
օգտիս, և մի՛ իբր յանկարծագէպ
հինից ասպատակ գիշեր մահուն ինձ
պատահեցէ . մի՛ տապ տօթոյն յան-
պատրաստ պահուն զարմատս հա-
տեալ ցամաքեցուցէ, և մի՛ լուսնա-
կան դիպուածք հասեալ գաղտնեօք
փրասեցեն, մի՛ պահեցի ինձ սառն
մեղացս, և մի՛ հոսանք ուղիսից կեն-
ցաղոյս զիս ողողեցեն : Մի՛ հան-

գիտոն մահ բերիցէ , և մի ննջուա՞նն
'ի սատակուա՞ն յառաջեացէ . մի
քունն ինձ կորուստ լիցի , և մի նիր-
հուա՞նն ապականութիւն գործեացէ .
մի վախճանն անյարմար 'ի վերայ
իմ արշաւեացէ , և մի շնչոյս վերար-
ձակութիւն ըմբռնեալ 'ի խոնարհ
լքցի :

Է . Դու ես տէր , դու գթած ,
դու բարերար , դու երկայնամիտ ,
դու ամենակարող , առ ամենայն բան
անհասութեան անճառ զօրաւոր ,
քաւել փրկել կենադործել լուսա-
ւորել , վերստին հաստատել , 'ի ժա-
նեաց կերչաց գազանաց և կամ յա-
տամանց վիշապաց 'ի կեանս կորզել ,
'ի խորոց անդնդոց 'ի լոյս բերկրու-
թեան ածել , և 'ի հեղձմանէ ծփա-
նաց մեղաց ընդ արդարս երջանկաց
վառօք բազմեցուցանել : Ամենայն
ողիքեղ ակնկալեալ յուսով սալասէ ,
կարօտեալ քուսմդ շնորհաց , եթէ
երկնայինք և եթէ երկրաւորք , եթէ
անկածն մեղօք և եթէ ամբարձեալն
արդարութեամբ , եթէ տէր և եթէ
ծառայ , եթէ տիկին և եթէ աղա-

խին . և 'ի ձեռին քո է շունչ կեն-
դանական բոլորեցուն : Եւ քեզ ընդ
Հօր և Հոգւոյդ սրբոյ փառք յաւի-
տեանս յաւիտենից . ամէն :

ԲԱՆ ՁԳ .

Վէրսաբին յաւելոած էրկին հեծո-
նէան նորին հսկողի առնոյն աղէրս ճաղկատայ
Բանի .

Ի խորոց սրբից խօսք ընդ Աստուծոյ :

Ա . ԲԱՐՁՐԵԱԼ անքնին , զօրու-
թիւն ահեղ , տէր արարածոց , թա-
գաւոր երկնի , ստեղծիչ հրեշտա-
կաց , գոյարան մտաց , հաստիչ հրե-
ղինաց , պետ բարի հոգւոց , աջ ա-
պաւինութեան , անգորրութիւն
հանգստեան , տեսարան լուսաւո-
րութեան , սլայծառութիւն բեր-
կրութեան , ճանապարհ երանու-
թեան , պատճառ կենդանութեան ,
առիթ բանաւորութեան , փրկու-
թիւն առանց չարութեան , առաջ

նորդ խաղաղութեան , պարիսպ
 ամրութեան , պատուար սահալա-
 նութեան , ցանկ բոցոյ մեծի օրհ-
 նութեան , սահման անօխակալու-
 թեան , յիշեալ յայսմ ողբերգու-
 թեան մատենի բանիս խոստովանու-
 թեան և զոր 'ի մարդկային ազնե-
 թշնամիս մեր՝ 'ի բարի , և արա կա-
 տարեալ նոցին քաւութիւն և ողոր-
 մութիւն : Մի՛ բարկասցիս նոցա
 վասն իմ , տէր , իբրեւ զսուրբս բամ-
 բասողաց՝ առ յաճախ սիրոյդ որ յիս ,
 այլ որպէս զչարս կշտամբողաց և
 իրաւամբքնախատողաց՝ ներեալան-
 ցանաց նոցա : Եւ արդ մատուցեալ
 երկաքանչիւրոցս առաջիքո , արդա-
 րադատ , ոմանք առ մեզ փրասակա-
 րադոյնք սակաւութեւ , թերեւ և յի-
 րաւի բամբասելոցս , և ես առ քեզ ,
 ամենասպարդեւ , անթիւս և անկշուե-
 լիս բազմօրինակ ուխտազանցու-
 թիւնս :

Բ • Արդ յիշեալ զքո մեծութիւնդ ,
 տէր , նայեցեալ 'ի յիմս անարդու-
 թիւն . և ընդ խնդրելս իմ 'ի քէն
 բարի իմոցն ատելեաց , և դու առ

քոյս ըստ քում մեծութեանդ ան-
 ճառելիս հրաշագործեսցես : Մի
 սատակեսցես զիմն խածանողսն ,
 այլ փոփոխեսցես . խլեալ զնոտանո-
 բարս երկրաւորս , զբարիսն արմա-
 տացուցես և յիս և 'ի նոսին : Մա-
 նաւանդ զի դու լոյս ես և յոյս , և
 ես խաւար և յիմար . դու խկու-
 թեամբ բարի գովելի , և ես համայ-
 նիւն չար ապիկար . դու տէր ստո-
 րիցս և երկնից , և ես անիշխան շնչոյս
 և հոգւոյս , դու բարձրեալ 'ի կարեաց
 զատեալ , և ես տաժանաւոր և վտան-
 գաւոր . դու 'ի վերքան զկիրս երկրիս ,
 և ես կաւ անարգութեան գարշու-
 թեան . դու ըստ մարգարէին մնաս
 յաւիտեան յանբաւ բարձրութեան ,
 և ես միշտ կորնչիմ ըստ նորին բա-
 նին , 'ի քեզ ոչ է մթութիւն կամ
 նենգութիւն , և ես բաւանդակն իսկ
 իցեմ՝ որ զաւանդն իմ ոչ պահի-
 ցեմ : Հան զիս 'ի բանտէս , արձա-
 կեա 'ի կապանացս , զերծ 'ի շղթա-
 իցս , փրկեա 'ի խեղդմանէս , ազա-
 տեա 'ի տագնապէս , քակտեա 'ի
 յերկաթիցս , լոյծ 'ի պաշարմանցս ,

արտաքսեալերկմտութեանցս, սփռ-
 փեա 'ի տխրութեանցս, հանգո 'ի
 նեղութեանցս, փարատեա 'ի վըշ-
 տացս, հանգարտեա 'ի խռովու-
 թեանցս, ապաքինեա 'ի լալոյս,
 մերթեա 'ի հեծութեանցս, հեռա-
 ցո 'ի յողբոցս, կազդուրեա 'ի կա-
 կանմանցս: Աստուած ողորմութեան
 և սլարգեաւոր քաղցրութեան, մի
 զգրաւեալս արեամբ հզօրիդ անաւս
 արարեալ ընդ վայր կորուսաներ .
 կանգնեա զհասեալս յափն մահու
 'ի բազմավտանգ հիւանդութենէս:

Գ. Ահա բարդեցան կուտեցան
 ջրջանակք ամացս ընդունայնութե,
 յորմէհետէ յայտնեցեալ ցուցայ
 յոչպէտս երևեալ, 'ի յանդաստանէ
 մօրն իմոյ սենեկի փուշս դժնկի մե-
 ղաց շառաւիղի . մի լինիր ինձ խայ-
 թոյ խոցոտիչ՝ որպէս անդ տոհմին
 ցուգայի, և կամ զաւակին Եփրեմի:
 Եւ քանզի բուսուցեալ տնկեցի յո-
 գիս փոխանակ ցորենոյն բարեսեր-
 մութեան խոտս խայթողականս ինք-
 նաթոյնս ընդարմացուցիչս, ըստ
 գրոյն բանի՝ որ երէցն է քան զաւե-

տիան , զիաճրդ ոչ կոչեցից զանձն
 իմ գարշելի անդաստան անիծաբեր
 փշովք մեղաց հեղձեալ : Ոչ սերմա-
 նեցի արդարութիւն , ըստ բանին
 Ուսեայ , և զիաճրդ հնձեցից և ժողո-
 վեցից զկենաց պտուղն : Անկաւ ըս-
 տինք կուսութեան անձինս մաքրու-
 թեան , ըստ մարգարէին բանի՝ որ
 առ Իսրայէլ , կարող ես տէր 'ի նոյնն
 հաստատել : Լայնեցի ընդարձակե-
 ցի ըստ մոլեկան բարուցն Յուդայի
 զանկողին կամացս՝ գիւացն հոմա-
 նեաց , 'ի ձեռսքո է ամփոփել գար-
 ձեալ 'ի նոյն զգաստութիւն : Եթէ
 մարմնապէսն կցորդութիւն ընդ տե-
 սանողին անարատ գործեաց զպու-
 նիկն , իսկ դու փրկութիւն հոգե-
 պէս միացեալ 'ի յիս՝ կրկին մաքրեա-
 ցես . եթէ արեգակնս այս անկեն-
 դան ստեղծեալ առ 'իքէն երկրիս
 մատակարար , և զկարակումն մօրից
 ցամաքէ և զտհաս պտուղս հասու-
 ցանէ , իսկ ստացողդ ամենից հոգիդ
 Աստուծոյ ո՞րքան զօրեացես զտիղմ
 չարեաց ազտոյ և զթարախ սղծու-
 թեան մեղաց մթերից իսկոյն սպա-

ռել: Ասան այսր կանխաւ իսկ
 ժամանեցի հայցել առ 'ի քէն
 բարի՝ ատելեացն իմոց 'ի կարդ
 այս բանի, զի զհերքեալ վնա-
 սակարս պարտուց մահու յամենա-
 խնամ աչաց հղօրիդ մի՛ մերժեսցես,
 օրհնեալ գլծուծիւն. արդ կենա-
 գործեա զիս զամենամեղս անդամօք
 մարմնոյս ընդ բնուծեան հոգւոյս
 խորհել միշտ զքոյսդ: Իսկ բարե-
 գործացն խնդրել բարիս, բնուծեան
 են օրէնք՝ անբռնադատ կրիցն յա-
 րակցապէս առ սոյն բերումն: Քան-
 զի արդարեւ առ միդ այդ պատուէր
 ամենայն հասակ զօրանայ, իսկ միւ-
 սոյդ երկրորդի առաջնովդ խնամով
 հանդիպել՝ աստուածականիդ է նը-
 մանուծիւն. յաղագս այսր իրինախ-
 նի դասեցի զթշնամեացն իմոց աղեր-
 սանս քան զերախտաւորացն բարիս:

Դ. Եւ արդ յիշեա զնոսա կրկին
 ընդ միոյ, որ 'ի քո անուն բարձրա-
 ցեալ զանարժանս զիս ընկալան. և
 տուր նոցա, տէր ամենառատ բարե-
 րար և անօխակալ, վարձս արդարոյ
 և մարդարէի, թէ և ես յաւէտ թա-

փութը իցեմ՝ յարժանեաց, ըստ հա-
 ւատոց նոցա և առ յոյս նոցին ակն-
 կալութեան, որ առ պարտաւոր
 գերիս ողջամիտ կամօք ակնարկեն,
 որպէս թէ ՚ի մասանցդ քո կեցուց-
 չաց ՚ի պահպանարան հոգւոյս ծած-
 կութի լիով ունիցիմ: Եւ զպատժա-
 ւորս անամփոփելի ՚ի քոց տեսու-
 թեանց և յանխաբելի ՚ի յուղիղ կըշ-
 ոութեանց՝ քաղցր գթութեամբդ
 անսահմանելեալ մերձեցեալ առ իս
 մաքութիւն արասցես, անխայտառակե-
 լի պահելով ՚ի տիեզերական յան-
 դիմանութեանն: Եւ որպէս շուք
 իմն վայելչական գնել ակորթեն ինձ
 անարժանիս սիրելիքն քո վասն քո,
 նայեցեալ ՚ի կրօնս զգեստուս բա-
 րեկերսցութեան, չգիտելով զբիծս
 գաղտնեացն՝ երջանիկ կարգան եղ-
 կելոյս, և դու հնարաւոր ամենա-
 պարզ և օրհնեալ մարդասէր՝ առ
 բնաւս ողորմած վասն ամենաթշուա-
 ռիս հեծութեան հաշտեաց ընդ
 նոսա ըստ հաւատոց նոցա • ընծայ-
 եալ նոցին մատո պարգևեա զան-
 եղծ մեծութիւնդ և զանթառա-

մելի զպսակդ յահաւոր աւուրն յետ
նում հատուցմանն ամենափորձ ըն-
տրութեանն :

Ե . Զի դու ես գրաւ փրկութեան
մեծութեան անվատնելի և անծախ
գանձուց ստրկիս և սովեցելոյս , 'ի
վաճառ վերնային շահու օգտու-
թեան՝ բանիւդ որ 'ի քէն՝ յարգեալ
ճոխանամք : Ասու ինձ սահման ջրոյ
հանգստեան . արձանացո , անփո-
փոխ , պատրաստական վստահու-
թիւն . կարգեա , օրհնաբանեալ ,
անկաղակարծ յուսոյ ամրութիւն ,
տուր , ամենախնամ դու , անաչառ
պաշտպանութիւն , սասանեցելոյս
բարեաց անդորրութիւն , տարակու-
սելոյս լուսոյ ապաւինութիւն . աշ-
խարհելոյս մեծ երջանկութիւն , վը-
հատելոյս կենաց օգնութիւն , լքե-
լոյս անգայթագղելի օժանդակու-
թիւն , նահանջելոյս անսայթաք վեր-
ընթացութիւն : Զի քո է բնաւդ և
'ի քէն է ամենայնդ , և 'ի ձեռն քո
բաշխին հաւաստութիւնք պիտանա-
ցուաց համայնից կենաց . քեզ վայե-
լէ փառք յաւիտեանս յաւիտենից .
ամէն :

ԲԱՆ ԶԴ .

Ալեքսանիս յաւելոած իւրին հեծաւելան
նորին հսկողի առ նոյն աղերս ճաշկանաց
Բանի .

Ի խորոյ սրտից խօսք ընդ Աստուծոյ :

Ա . ԱՐՔԱՅ երկնաւոր , թագաւոր
բարձրեալ , տէր բոլորից , ամե
նից ակնկալութիւն , ստեղծող տե
սականաց , հաստիչ իմանալեաց ,
սլատճառ եղանութեանց , կազմիչ
հանգերձեւոց , տուիչ լուսոյ , ա
ռիթ առաւօտու , պատրաստիչ վա
ղորդայնի , երևեցուցիչ երեկորի ,
տարրիչ խաւարի , արուեստաւոր
բարեհնար , իմաստութեան գործո
նեայ , քաւարան օրհնեալ , հալիչ
մեղանաց , հալածիչ ցաւոց , քակ
տիչ դառնութեանց , պահպանա
րան հանգստեան , հնարք նիրհման ,
յարմարիչ քնոյ , սլարգելիչ ննջման ,
շնչոյ յարակարգութիւն , ղգայու

թեան տևողութիւն , ցրիչ ցնորեց ,
յեղանակիչ անընդ , փոխարկու-
թիւն զարհուրմանց , այլայլութիւն
տիրութեանց , խափանիչ խիթմանց ,
ընդարձակիչ կարծեաց , համադրու-
թիւն ծփմանց , ահագնութիւն
խարդախմանց , հարուածիչ դիւաց ,
փախուցիչ տխտից , ընկղմիչ դայ-
թագղութեանց :

Բ . Պաշտպանեա երկնաստեղծ
ձեռամբդ , զօրացո բարձրացեալ քո
աջովդ , ամփոփեա ամենակալդ
թեօք , ծածկեա աստուածեան խը-
նամօքդ , ամրացո վերակացութեամբ
վերնայնոցդ , շուրջանակի սլարըս-
սեա դումարտակօքդ անմահից , 'ի
յամենուստ սլարփակեա կցորդու-
թեամբ հրեշտակացդ , վանեա զընդ-
դիմամարտն իմ զինուորութեամբ
զուարթնոցդ , սլատսսլարեա զսա-
սանեալս՝ Աստուածածնիդ մաղթա-
նօք , զբանակս անդրանկացդ բարե-
կարգեա ինձ պահապան : Բաց ընդ
աչացս դիմաց և զմտացս իմ տեսա-
նելիս , զդաստ արա ընդ ոգւոցս և
զծանրաբեռն կրիցս դանդաղու-

Թիւն , վերացո տէր 'ի զգայու
 Թեանցս զմածեալս յիմարութիւն .
 բարձ , միայն բարեգործ , զպատ-
 րուակիս Թանձրութիւն : Ընդ սկըզ-
 բան բերմանս լուսոյ՝ զողորմութիւն
 քո ծագեա , ընդ ելից արևուն՝ ար-
 դարութեան արեգակնդ 'ի յանձ-
 կութիւն սրտիս մոցէ . ճառագայթ
 քո փառացդ 'ի յիմաստիցս Խորհր-
 դանոց ջահեսցի , խաչելդ տեառնա-
 գրութիւն ընդ շունչս և ընդ մարմինս
 համասփինս տարածեսցի : Յանձն
 սունեմ քեզ յաւուրս զքո յարմա-
 րեալ տաղաւարս սղահպանաւ ո-
 դւոյս՝ որ 'ի սմին : Ձի դու ես Աս-
 տուած անքնին , առ ամենեւին բա-
 ւական և յամենայնում բովանդակ ,
 օրհնեալ յաւիտեանս . ամէն :

ԲԱՆ ԶԵ .

Վերապիւն յաւելաւած իրիկն հեծոմեան
նորին հսկողի առնոյն աղէրս մաղլեանաց
Բանի .

Ի խորոյ սրբից իօսո՛ւ ընդ Աստուծոյ :

Ա . ԻՍԿ արդ վասն զի արթնա-
կանն մեր զուարթութիւն քեզ նրն-
ջումն իմն է համարեալ, իսկ 'ի խոր
թմբորութիւն լռելն՝ վասն ուղիղ հա-
ւատոյն 'ի քեզ՝ անթարթափ բացու-
թիւն աչաց, ուղղեա հոգւոյդ քո
իմաստութեամբ զյաջողուած ձե-
ռինս գործոյ ընդ հեծութեան ձայ-
նիս մաղթանաց : Զօրացո, տէր, 'ի
հանդէս բարի ճգնաւորական արի
վաստակոյ, կցորդ լեր կարեացս
տկարութեան, թեթևս կացո զաշ-
խատութեանս այս սկիզբն . արա-
գեա, միշտ կարող, զյառաջադրեալ
ձեռակերտս, գիւրաւորս ընթացո
'ի յաւարտումն լրմանն : Ի վախճան

իրին բերկրութեամբ զիս հասո, ժաման կացուցես 'ի հանդիպումն յուսոյն, կցորդ լեր ուղւոյն ճանապարհիս ընթացից, 'ի թռիչս ամբարձման փութացուցես յօգտակարն, ընդ աջմէ իմ լիցիս 'ի վտանգի ծանրութեանն, զձայն քո լուռ 'ի յանձկութեանն սղահու, ձեռամբ քո կեցո 'ի կորստեանն ժամու, մատամբ քո ազդեա 'ի սահմանին անձկութեան, հարթեա զխտրոց ամենաչար խափանմանն, հոգեղինին առաքմամբ ըստ Ամբակումայ ինձ հնարեա, բան ինձ շնորհեա 'ի յատենի բազմութեան, իմաստութիւն յիս տնկեա 'ի հանդիպման քննութեան: Ամպով կամաց քոց հովանացիր հրաշասէս, հանդարտեցո փայտիւդ կենաց ըզծովուս մրրիկ, սանձեա զաստեաց կենցաղոյս սլատկեր քոյին հրամանաւդ • քանզի թէ աստ ողորմութիւն քո, տէր, կամեսցի, այս լուծութիւն կոհակաց կարծր է քան զվէմ • և թէ 'ի ցամաքի անտես առնիցես, իբր զանկայուն՝ սնդութի յատակիս 'ի ներքոյ աստիսեալ սատանի:

Բ • Արդ ընկալ, Յիսուս, զպա-
ղատանացս ձեռնարկութիւն քեզ 'ի
հաճութիւն, և արա ինձ զամենա-
կարծն գայթաղութիւն մեծ վըս-
տահութիւն : Որպէս 'ի ջրահեղձոյց
ամենակործանն գարու, որք 'ի հարթ
տարածման գետնի առանց երկիւղի
յանհոգս կէին, յողորմութենէդ
ամայի մնացեալ կորուսան, իսկ ընդ
հովանաւոր մածուածով լաստիւն
յոգնատատան հիմանն հայթայթա-
նօք յանուն գթածիդ յեցեալ սպ-
հեցան • ընդ որս և զաղաչողս մշտա-
տատան 'ի նաւահանգիստն խաղա-
ղութեան մարդասիրապէս սրծեալ
ապրեցո • վարձս 'ի քոյոցդ ընդ իս-
բերելով հոգևոր շահից, զստորա-
բերսայս ստուարութիւն պարտուցս
լքեալ բանիդ առական, 'ի քեզ տէր
անկայց միացեալ 'ի սպառ անբաժա-
նելի, օրհնեալ յամենայնի : Եւ կը-
ցորդելով այսմ մաղթանաց հոգե-
ղէնքն ամենամաքուրք ընդ հողեղի-
նացն մարտիրոսաց, որք ջրով և
հրով փորձեցան, և յելից զերծ-
մանն ընդ մեր խնդրեցին, և մեզ

յիշատակ թողին օգնութեան , ասասցեն ընդ մեզ համաբանաբար զուգամասնութեամբ՝ եղիցի եղիցի :

ԲԱՆ ԶԶ.

Վէրաբին յաւելոած կրկին հիշումնեան նորին հսկողի առ նոյն աղէրս մաշկանայ բանի .

Ի խորոյ սրբից խօսք ընդ Աստուծոյ :

Ա. Ընդ այսր հառաչանաց թախծութեան ողբոց 'ի բազմաց կերպիւ շարակարգելոց , և ամենից հոգւոց ողորմեա , գովեալ և երկայնամիտ թագաւոր : Նա և այնոցիկ առաւել որոց հատեալ է ակնկալութիւն փրկութեան կենաց . որք ննջեցին անպատրաստաբար շիջեալ լապտերօք իւղոյն պակասութեան : Ահա յիշեա , տէր իմ գթութեան , և 'ի յայս ևս պատճառ իրաւունս ինձ գրեա : Քանզի թէ և 'ի փառս ահաւորութեան սքանչելեաց մե

ծիդ՝ հակառակօքն հանդերձեցեր
 զկազմած մարդոյս, զոմն ծանր և
 զոմն թեթև, զմին զով և զմիւսն
 հրային, զի գիմագրութի՛ն հակա-
 ռակացն հարթ պահեցեալ՝ արդար
 կոչեսցուք հաւատարիմ հաւասա-
 րութեամբն. և ՚ի յայսմ՝ ՚ի դատման
 առաքինութեան վերաբերեալ ընդ
 ամբարձելոյն, զխոնարհութիւն առ
 կան գիտման անմոռաց պահեալ՝
 պսակ ընկալցուք ճգնաւորական :
 Այլ քանզի յայսմ կանոնէ ուխտի
 վրիպեցօք, և անասնաբար սահեց-
 մամբ ըստ հողոյն զիջման ընդ եր-
 կիր մածաք, այլ ոմն ախտիւ և այլ
 ոմն անդթութեմ, միւս մասն մոլու-
 թեմ ամենաբաղձ կերակրոց իբր գա-
 զան մշտաբոյժ յարակայ կապեալ
 ընդ բնութե : Իսկ ՚ի քառիցս ոմն
 անըմբռնելի և անողոքելի սլացմամբ
 ՚ի բաց ոստուցեալ՝ վայրենապէս
 ամբարտաւանէ. եթէ ջեռնումբ
 տապով սիրոյն որ ՚ի քեզ՝ նշխարաւ
 բոցոյն որ ՚ի մեզ, ցուրան առն-
 թեր կենակից նմին զնոյն կասեցու-
 ցեալ, բարւոյն ընդ միջէ, եթէ օդա-

կանաւն հրեշտակայնովն յառիցիմք
'ի քեզ, ծանրութիւն թանձրու
անդրանիկ նիւթոյս այս հողոյ 'ի
ստորեւ քարշէալ խաւիանէ :

Բ . Եւ արդ յամենուստ սլար
տեալ և 'ի սպառ լքեալ իբր զսպի
կար հաշմեալ հերքեցայ կորեայ վա
նեցայ, վատնեալ 'ի բազմաց 'ի մահ
դրաւեցայ . վասնորոյ 'ի սլարդեա
կանէն զրկեցեալ յողորմութեանն
կողմ նայիմ, և սպառեալ դի
մօք համայնից ունողս զբնաւից ա
ղերսաբանեմ զմեռելոցն՝ քեզ կեն
դանեաց . քանզի կարող ես յաւէս
հնարիւք և կորստականացն ըստ իս
մեռելոցն, ամենայն ինչ քեզ զօ
րելի է . նա զի և ընդ անտկար կա
րելոյդ և կամելդ է ախորժելի :

Պ . Արդ այսց երկուց բարդա
ւաճ՝ շնորհաց նորոգչաց առ մի
մեանս եկեալ՝ կարելն ընդ կամելն,
բարձեալ եղիցի և յուսահատու
թեանն վհատութիւն ազգաց մեղա
ւորաց . և ժամանեալ հասցէ տե
տեացդ լոյս հոգւոց բժշկութեան
քումդ հրամանի, տէր ամենայնի,
օրհնեալ յաւիտեանս, ամէն :

ԲԱՆ ՁԻ .

Վերստիս յաւելումս իրիիս հեծումնան
նորիս հակողի առ նոյն աղէրս մաղնանաց
բանի .

Ի խորոց սրտից խօսք ընդ Աստուծոյ :

Ա . Ե՛ւ արդ քանզի 'ի գլուխ
կատարման հասեալ սակաւամաս
նեայ կտակի այսր ողբերգութեան ,
արա , տէր , վախճան դադարման
առնուլ ընդ այսց բանից մաղմա
նաց ինքնանախատա կշտամբութե
ւ որ յիս կրին չար սովորութիւնք :
Որքեզէն կարգեցեր սահման աւե
տեաց անկալութեան դատապար
տելոյս՝ ասելով , ոչ են կամք առա
ջի Հօր իմոյ եթէ կորնչիցի մի ոք 'ի
փոքրկանցս . և դարձեալ , այս են
կամք Հօր իմոյ զի զամենեւին ինձ
յանձն արարեալն ոչ կորուսից :

Բ . Ահա օրհնեալ ես 'ի գթու
թեան , բարեբանեալ միշտ 'ի քաղ

ցրուծէ, խոստովանեալ յերկայն-
մըտուծեան, ծանուցեալ 'ի յայց-
ելուծեան, քարոզեալ տէր 'ի փրկ-
կուծեան, ներբողեալ դու յառա-
տուծեան, սպասուեցեալ 'ի սպաշտ-
պանուծեան, փառաւորեալ ես 'ի
փրկուծեան, երկրպագեալ յան-
բաւ բարձրուծեան, սպաշտեցեալ
'ի յանքննուծեան, գովեցեալ մի-
այն 'ի յաղծուծեան, վերաձայ-
նեալ 'ի մեծ զօրութեան, խնկա-
ւորեալ յողորմածուծեան, համ-
բուրեցեալ յանճառ հեղուծեան
ճաշակեցեալ 'ի խոնարհուծեան :
Ընդ քեզ և ծնողդ քո երկնաւոր
Աստուածդ բոլորից մխիթարու-
ծեան . ըստ որում հոգիդ քո սուրբ
բարուծեան, որ զանկեալ զգրաստ
թշնամւոյն և զգայթագղեալ մարդն
անբանուծեամբ՝ կանոնեցեր ոչ
անտես առնել : Արոյ երախտիս հղօ-
րիդ 'ի յիս և առաքինուծիւն մեծիդ
'ի բարձունս տօնեալ անդադար յան-
վախճան փառաբանողաց . որովք
զայս ձայն աղերսական յարգեալ
ընկալցիս մարտիրոսացն սպաղասա-

նօք 'ի հոտ հաճութեան բուրման
անուշից : Եւ այսու վերկանօք հաշտ-
արար բանի՝ զնախնեացն պարտս
և զաներևոյթ վէրս միջնովքն և վերջ-
նովքն մահացուցանողօքն զանձն և
զմարմին բժշկեա , ամենակարող ,
զինքբինս և զարտաբինս , զտիպքն և
զգիծքն և զխարանս հարուածոցն ,
բարձեալ և մաքրեալ դեղովք ողոր-
մունդ զկտեալ խածուածս բազմա-
գունիս , որք գարշելիս ընդ ախոր-
ժեղեացն քեզ ցուցանեն զեութիւն
բնութեանս :

Գ . Եւ եթէ հասից յամս ծերու-
թեան քե առաջնորդեալ արժանիս
մահու , մի՛ թողցես զտկարութիւնս ,
մի՛ անարդէր զալիսն . մի՛ կորացու-
ցես զկործանեալն , մի՛ զիջուցես
զկքեալն , մի՛ վայրաբերեր զխոնար-
հեալն , մի՛ շնչման հողմոյ մատներ
զառկայծեալն , մի՛ ընդպահկեսցես
զդեղեալն , մի՛ անվերարկու առներ
զսառուցեալն , մի՛ անգարման լիցի
տագնապեալն , մի՛ առանց տածելոյ
յարկն խարխալեալ , մի՛ անպատիւ
պատկերն հնացեալ , մի՛ պարար-

տուլթիւնն անհամեալ . մի շուք
 չնորհին անարգեալ , մի հնուլթիւն
 քամահեալ , մինաւ հոգւոյս ալէկո
 ծեալ , մի երկարուլթիւն յուսոյն կա
 րեցեալ , մի լար շաւեղին խզեալ ,
 մի ուշ իմաստին բարձեալ , մի գոյ
 ին կազմած զեղծեալ , մի ամբարձ
 մանն թւք փետտեալ , մի զուար
 թուլթիւն գեղոյն տգեղեալ , մի
 ճաճանչ նշուլին քաղեալ , մի պա
 տուհանք աջացս փակեալ , մի լու
 սաւորուլթիւն նորին խափանեալ ,
 մի պատկերն խօսոււն անկեալ : Ահա
 աղաչեմ զքեզ , բարեգուլթ , ամե
 նայն սրբովք պաղատիմ , լուր սօցին
 ինձ կանխաւ , զի զանադանն մի մո
 ռասցիս : Դու առաջնորդեցեր ինձ
 ըստ սաղմոսողին և ասրեցուցեր .
 հան , տէր , ընդ երգողին և 'ի կար
 ծեացն կասկածանաց , յորմէ երկրն
 չիմ : Իսկ ես չեմ արժանի 'ի քէն և
 ոչ հասարակական կերակրոյն վար
 ձու , այլ դու կարող ես սովորաբար
 և առ զլացողս բարեգործել : Քո են
 զարմանալիք անճառից բարեաց ,
 միայն հրաշագործ առ ամենայն

երկայնմտութիւն , ընդ Հօր և Հո-
գւոյդ սրբոյ օրհնեալ հանապազ
յաւիտեանս յաւիտենից . ամէն :

ԲԱՆ ՁԸ.

Վերստին յաւելումս իրիկն հեծումէան
նորին հակողի առ նոյն աղէբս Տաղմանաց
Բանի .

Ի խորոյ սրտից խօսք ընդ Աստուծոյ :

Ա . Եւ արդ ջուր կամաց և կաթ
արտասուաց՝ բեկութեամբ հոգւոյս
մտացս լքմամբ՝ խորտակմամբ սրը-
տիս հեղեալ առաջի , զմարդարէին
յիշեցուցանեմ զարամաթացւոյն
Սամուէլի . զոր առեալ եհեզ'ի սկա-
ւառակէ յանդիմանքո , ամենատես,
առ Ժողովրդեանն օրինակութիւն
զանձն արկանելոյ խոստովանու-
թեամբ և հնազանդութեամբ կեն-
դանարարդ գարշապարաց :

Բ . Եւ արդ ընկալ զայս հիւսուած
բանի աղիողորմ հեծեծանաց , և

Հոտոտեսցիս յայս նուէր բանի ան-
արիւն զոհի , թագաւոր երկնի .
և օրհնեալ սրբեա զտառ մատենի
այսր ողբերգութեան , և գրեալ
դրոշմեսցես յարձան յաւիտեան ընդ
Հաճոյականացն ստասաւորութիս :
Ապցցէ առաջի քո մշտնջենա-
ւոր , և յիշատակեսցի 'ի լսելիսդ
քո հանապազ , բարբառեսցի շըր-
թամբ ընտրելոց քոց , և խօսեսցի
բերանովք հրեշտակաց քոց . տա-
րածեսցի հանդէս աթոռոյ քոյ . և
ընծայեսցի 'ի սրահ սրբութեան քոյ .
խնկեսցի 'ի տաճար անուան քոյ , և
բուրեսցի 'ի սեղան փառաց քոց .
սլահեսցի 'ի գանձարանի քում , և
համբարեսցի 'ի ստացուածս քո :
Պատմեսցի 'ի յականջս ազգաց , և
բարոզեսցի 'ի լուր ժողովրդոց . նկա-
րեսցի 'ի գրունս իմաստից , և տա-
ւորեսցի 'ի սեամս զգայութեանց .
իբր կենդանեօք զիմս սլատմեսցէ
խոստովանեալ զանօրէնութիւն . և
թէսկէտ վախճան ընկալայց իբր զմա-
հացու , այլ յարակայութեամբ բա-
նի այսր սոփերի գրեցայց կենդանի :

Մնասցէ սա անեղծ 'ի կամս քո ,
տէր , ինձ պատժասպարտիս համբար-
ձեալ միշտ անդուլ դատիչ , անաչառ
կշտամբիչ , անպատկառ յանդիմա-
նիչ , անանխայելի դսրովիչ , անողո-
քելի պարսաւիչ , անհամբոյր ծանա-
կիչ , անմարդասիրելի մատնիչ , ան-
փրկելի տանջիչ , անկաշառ կառա-
փիչ , անխնամելի յայտնիչ , ասպա-
ռում հրասպարակիչ , աշխարհալուր
բողոքիչ : Փողով մեծութեան ազդ-
ման առանց լռութեան և կամ
դադարման զիմոցս պարտեացս խոս-
տովանեացի :

Գ . Սոյն գիր իմովս ձայնիւ
լիբր զիս ընդ իմ աղաղակեացէ ,
տարածեացէ զծածկեալսն , հռչա-
կեացէ զդաղտնիսն , կականեացէ
զկատարածն , հնչեացէ զմոռա-
ցեալսն , յայտնեացէ զաներևոյթսն ,
բարբառեացէ զբարուրսն , քարո-
ղեացէ զխորոցն , պատմեացէ զմե-
ղացն , մերկացուցէ զանտեսիցն ,
ցուցցէ զկերպարանս թաքուցելոցն :
Շօշափեացին սովաւ որսքն , գացին
գայթադղութիւնքն , յանդիմանեա-

ցին անճառքն, քամեսցին չարեացն
մնացուածքն : Եւ թագաւորեսցեն
կեանքդ շնորհաց ողորմութեանքո,
Քրիստոս, 'ի դանձս սլահեստի ոս-
կերացն ցամաքելոց . որով 'ի ժամա-
նակս կենդանականս սկզբնաւոր
լուսոյ մօտ դարնայնոյն նորոգման
աւուրն սլայծառութեան քոյովդ
ցողով յոգի աճեցեալ այսու փրկու-
թեամբ անմահականաւ, և անցա-
մաքելի վերամբարձութեամբ շառա-
ւիղս ձգեալ իմանալեացն բարեաց՝
դարձեալ դաւարարցայց և կրկին
ծաղկեցայց ըստ քոյինաշունչ գրոյն
յուսագրութեան : Եւ քեզ միայ-
նոյ փրկողի և հոգւոյդ քում հօր
խկակցի, միասնական տէրութեանդ
և անճառ Երրորդութեանդ խորհրդ
դական գովեստիւ փառք և երկրսլա-
գութիւն յաւիտեանս . ամէն :

ԲԱՆ ԶԹ.

Վերստին յաւելումած կրկին հեծումէան
նորին հակողի առ նոյն աղերս մաղկանաց
Բանի .

Ի Խորոյ սրտից Խօսք ընդ Աստուծոյ :

ԱՍՏՈՒԱԾ և տէր , կեանք և արա-
րիչ , ողորմած , գթած , լոյս , եր-
կայնամիտ , անոխակալ , մարդասէր ,
ամենագութ , սլարգեատու , փրկիչ ,
օրհնեալ , բարեբանեալ : Դարան ամ-
րութեան , պատսպարան վստա-
հութեան , առանց նենգութեան
բարի , առանց խաւարի ճառա-
գայթ , քաւիչ մեղաց , ողջա-
ցուցիչ վիրաց , անհասանելեաց
հնարք , անմատչելեաց հպաւոր ,
անյուսութեան ելք , անունքո խոս-
տովանեալ Աստուծոյ որդի . և հօր
քո ընդ քեզ հզօրի և ահաւորի , և
հոգւոյդ ամենակալի և ընդ քեզ եր-
կրպագելոյ՝ փառք և պաշտօն գո-
հաբանութեան յաւիտեանս . ամէն :

ԲԱՆՈՒ

Վերստին յաւելումս իրիկն հեծումնան
նորին հսկողի առ նոյն աղերս ճաղկանաց
Բանի .

Ի Խորոյ սրտից Խոսք ընդ Աստուծոյ :

Ա. ԲԱՐԵԲԱՆԵԱԼ Աստուած եր-
կնաւոր , միայն արարիչ , տէր ամե-
նակալ , մեծութիւն ահեղ , գթութե-
ան օրհնաբանելի , ողորմութիւն
խոստովանելի , բարերարութիւն եր-
կրպագելի , խնամակալութիւն
սպաշտելի , մարգասիրութիւն տօ-
նելի , պահպանութիւն խնկելի ,
բարձրեալ անքնին , մերձաւոր կամ
արար , ապաւէն անկասկածելի ,
մխիթար սրտից , փարատիչ վշտաց ,
ապաքինիչ ցաւոց , սպառումն վճա-
րութեանց , բարձումն պարտեաց ,
փոխարկիչ կարեաց , կարգաւորիչ
կրից , յարմարիչ բանից , սանձարկու-
լեզուի , շրջադրութիւն շնչոյ , կա-

ցուցիչ հադադի, ամփոփիչ խորհրդոց, հրթարան կամաց, արձանացուցիչ յուզմանց, հանդարտութիւն մըրկաց, խաղաղութիւն ծփանաց, որ ունիս զթեոց ամէնընթաց իշխանականիս, և իմաստութեամբ նուաճեալ առքեղ դարձուցանես:

Բ. Գոհաբանեալ միշտ երախտաւոր, որ հեղութեամբ անհալարտութեան երկայնամտեալ հանդէս տենչանօք անճառ հրաշիւք յանձինս սրբոց: Թագաւոր էից համայնից, ամենայնիւ ծանուցեալ գթած. սկզբնահայր և նախաշաւիղ սիրոյն ընթացից. ճանապարհ կենաց, որ առաջնորդես քաղցրութեամբ դիմելոյս 'ի լոյսդ վերին: Ձեռնկալու մեծ վստահութեան, որ ոչ թողացուցանես գայթադելոյս 'ի վայր կործանել. յուսոյ կերպարան, ճշմարիտ առհաւատչէիւ աղաչողաց մատանց յայտնի երևեալ. ասպաւինութիւն հանգստեան, որ ոչ երբէք մատնես վտանգի դատասարտութեան: Ազատութիւն շնորհաձիր, որ տաս լիապէս առանց փո-

խատրութեան փրկանաց . առա-
տութիւն աննախանձելի , որ քոյին
փառաւորութեամբ զանարգ նիւթ
հողոյս ճոխացուցանես : Պայծա-
ռութիւն անստուեր , որ ճառա-
գայթիւք ահեղ բարձրութեան պա-
րածածկեալ զթշուառս՝ կրկին բար-
դաւաճ առնես : Քաւիչ մեղանաց
բազմաց , որ զհերքեալս ՚ի փրկ-
կութենէ առաջնոյն պայծառու-
թիւն որոգեալ՝ վերստին վայելչա-
ցուցանես : Հնարաւոր գիւրահաս
առ ամենայն անբաւ գերամբարձու-
թիւն յաւէտ յառաջեալ , եւք վրա-
տահութեան առ խոստացելոցն
վայելս . երանութիւն անձկալի , յոր
զկենդանութիւն շնչոյս լքանելն է
ախորժելի , զի զքեզ գտից՝ կեն-
դանի : Ամբ անփոխադրելի առ
՚ի քաւութիւն գերւոյս զօրացեալ
ամենագովելի . անսխալելի դեղ
կենաց , որ և մեռելոց բնաւին եղ-
ծելոց առնես զսքանչելիս : Ամենա-
ստեղծ աներկբայելի , որ զհօւրք
կիզեալն և զհօղմով հոսեալն և
զժանեօք դադանաց ծախեալն ՚ի

քթթեղ ական նովին հիւթականու
թեամբ անպակաս յարուցանես :
Անհաւասար համարձակութիւն ,
յորում աստուածօրէն սկանծանօք
սարծելն է իրաւացի :

Գ . Հայեաց , տէր , յերկնից
զուարթ քաղցրութիւն յամենակոր
ծան վտանգ նեղելոյս , և արա ան
դորր հանգստական դիւրաւոր 'ի
բազմատագնապս հեծութենէ : Եւ
զյարուցեալ գումարս սասակչացն ,
եթէ սպառազէնք այսական դրժ
նեայ հնարաւորութեւ բռնն մար
տակցաց սկսականեալ զինուք , եթէ
մեղաց տգեղ և քո ատելի կերպա
րանք , եթէ ցաւոց և ակստից վատ
նիչ և կորստական նշմարանք , մեր
ժեսցես հանցես հատցես խափա
նեսցես և հաշածեսցես հեռի սահ
մանաւ 'ի սպառ տարագրեալ ան
դարձ որոշմամբ վերստին կորըս
տեանն . և կառուցես կացուցես
նստատակ կենաց և ամուր մահարձան
զնչան խաչիդ ասպաւինելոյս 'ի քեզ
փրկութիւն : Եւ յայսմ անպարտ և
անպատիր և անվանելի արուեստից

ահաւորիդ մեծութե լուծցին որո-
 գայթքն գաղտնածածուկ սատա-
 նայականք, կապտեացին մեքենայքն,
 վատնեացին գայթակղուիքն, խայ-
 տառակեացին հաղբիցն դրուիք,
 յայտնեացին երևոյթք որսոյն, գտցին
 նենգողին ծուղակք, վերացին վար-
 մին վերարկուք, տոչորեացին որո-
 մանցն բոյսք, նզովեացին բռնաւորին
 չարաբանութիւնք, կտրեցի լար խաբէ-
 ութեան՝ի մահ որսողին, պարսե-
 ցին պատրողին բանսարկութիւնք,
 պակասեացին ղէնք զըսպարտողին,
 անկցին սուսերք մահաբերին, սու-
 ղեացին սագրողին պատրաստութիւնք,
 արձակեացին տոռունք տագնապո-
 ղին: Այլայլեացին սուտ կերպարանք
 կեղծաւորին, սատակեացին խրոխ-
 տականացն խիստ յարձակմունք,
 ցրուեացին կցորդութիւնք կերչացն,
 բաժանեացին աղինք աւաղակացն,
 քայքայեացին բոյլք բարբարոսացն,
 քանդեացին ամրոցք ապստամբո-
 ղացն, արգելցին ամպրոսպ յան-
 դըգնեւոցն, փարատեացին փորձողին
 անձրեք, հալեցի և ցամաքեցի

եղեամն աղանդաւորին : Խորտակեացի եղջեր գոռոզին , մանրեացին ամբառնալիք դրօշիցն կերպարանաց , փշրեացին ամբարհաւաճութիւնք հպարտացելոցն , նահանջեացին դիմեցմունք ճակատելոցն , քակտեացին միաբանութիւնք զօրացն Բելիարայ՝ թէ անմարմինք և եթէ մարմնաւորք , փախիցեն ընդ նոյն ճանասլարհ 'ի մի շաւղաց հետոց յեւթն տարակոյս . 'ի դուբն ինձ փորեալ ինքեանք ընկճեացին : Յեղանակեացին ձմերունք ձանձրացուցչին , հատցի կասն կցորդութեան մշտաջան աւազակին , նողկասցի մտացս կայից համբոյր շողոքորթին , ընդմիջեալ մեկնեացին նետաձգութիւնք նեղչին , կացցէ 'ի սասանման նաւ խարդախողին , խլեացին յարմատոց անտիատամունք խաճանողին :

Դ . Վասն փայտիդ օրհնութեան կենաց՝ յորում սրկեցար Աստուածդ անըմբռնելի , յիշատակաբեւեռացդ՝ որով 'ի գործի մահուն մածուցար արարիչդ երկնի և երկրի ,

արեամբդ տէրունականաւ՝ որովքդ վիշապն մեծ կարթիւ ածեալ որսացար, լեղւոյն դառնութեամբ՝ զոր արբեալ, զդեղատութի կորուսչին արտաքս հեղեր, պատմաբանութբ ըղձական ճառիւք կրիցն սարսափելէաց՝ որով զլրբութի հակառակողին ըմբերանեալ ամաչեցուցեր, անուամբդ անհասականաւ ամենայնիւ անթարգմանելոյդ՝ յորմէ դողան և դատապարտին սոսկացեալ սաստիկ սարսափմամբ բնութիբ ամենայն երևութից և աներևութից. եղիցին այս ամենայն պարգևք շնորհաց խոտատվանելոյս 'ի պաշտպանութիւն, 'ի բժշկութիւն և 'ի քաւութիւն: Եւ մահաբեր դառնաթոյն օձին՝ և որ 'ի նմա ազդեաց տիեզերագաւ չարութիւնն, 'ի սատակումն եղիցի նորին. նոյն ինքն 'ի կորուստ և յանբժշկական հարուած տանջանացն սովաւ մատնեացի, կապեացի և ըմբռնեացի: Եղիցի ողորմութիւն ըստեղծողիդ ընդ իս, և շունչ ոգւոյս իմ ընդ քեզ անբաժանօրէն կապաւ միացեալ 'ի մի:

Ե . Եւ որ ոք ընթերցցի զայս ա-
ղերս ձայնի մաղթանաց դոչման ա-
ղօթից հայցման ծերոյ և տղայոյ ,
կուսի և երիտասարդի , և եթէ յա-
ղախնաց ոք պաղատեսցի աստուած-
սիրաբար , հաւասարապէս անաչա-
ռութեամբ ընկալցին 'ի քէն մասն
երանութեան պարտուց ազատու-
թեան , հաստեալ վերստին յան-
արատութիւնն որոգ մաքրութեան ,
նկարեալ դարձեալ զքոյդ կերպա-
րան անփոփոխելի : Ահա տիրապէս
հնարաւոր , զօրեղ , անպատում , ան-
հաս , անխմանալի , տեսցես աստա-
նօր 'ի հառաչանս կողկողանաց այսր
հեծութեան , որ 'ի բոլորից շրթանց
ընծայեալ քեզ մատուցանի , վասն
հօր քո երկնաւորի և բարերարի , և
հոգւոյդ սրբոյ փառակցի և կեն-
դանատուի , Աստուածածնիդ բարե-
խօսութեամբ և խնդրուածովք ա-
մենայն սրբոց : Զի դու ստեղծեր
զամենայն , և 'ի քէն եղեն ամենայնք ,
և դու տիրես ամենայնի , և քեզ
փառք յամենեցունց , միդ յիսկու-
թենէ անժամանակ Երրորդութեդ ,

զուգահեցապէս փառաւորեալ յան-
բաւս, և յաւիտենից յաւիտեանս .
ամէն :

ԲԱՆ ՂԱ.

Աւերաբիւն յաւելումս իրիկն հիշումն
նորին հսկողի առ նոյն ազգեաց ճաշմանաց
բանի .

Ի խորոջ սրբից խօսք ընդ Աստուծոյ :

Ա. ՏԵՐ տէր գթութեանց և Աս-
տուած ողորմութեանց, անուն մե-
ծութեան, ձայն ահաւորութեան,
կոչումն սաստկութեան, լուր անհա-
սութեան, բարբառ դողութեան,
հնչումն հիացման, յուսադրութիւն
բարերարութեան ամէնողորմ քաղ-
ցրութեան . յորմէ երկուցեալ սա-
սանին ամենայն բնութիւնք եղեւոյ
'ի քո սպառնալեաց ահիդ պակուց-
ման, սաւառնին սերոբէք, ամիո-
փին քերոբէք, պարուրին սլարք լու-
սակերպիցն, երկնչին հիացմամբ բո-

Լոր պետութիւնք վերնոցն, նոյնք
ցնծան դողութեամբ մեծաւ 'ի մի
նաւակատիս բերկրութեան, զար-
հուրին դէք, ընկրկին չարութեանցն
գունդք, սրակասին խաւարասիրացն
հոգիք, անդնդոց մատնին հրեշտակք
օտարին: Ասպին նշանաւ խաչին
յարձակմունք դիմամարտին, փա-
կին 'ի ստորին բանտի քինաւոր ամա-
ղեկացիքն, անխղելի հանգուցիւք
սաշարին իսումք հակառակորդին,
արգելին անդերծ զընդանաւ մահա-
ղինացն կաճառք, անդին 'ի մետաղս
ահեղ հրամանիդ այսականացն գու-
մարք, սրասլանձին կարկեալ ընդդի-
մաբանիցն դատակցութիւնք, սա-
րաւանդին հիւծմամբ կորստեան ան-
երևութիցն ժողովք, անլոյծ շղ-
թայիւք նեղին առաքելութիւնք Գե-
րաքրիստոսին:

Բ. Ահա կարկառեմ մատամբք ձե-
ռինս զտեառնագրութիւն նշանիդ
'ի ժամ գիշերիս, որ ոչ մթանաս
խաւարաւ անդիտութե, ամենեկին
տեսականութիւն, քան թէ 'ի լոյս
անմատոյց հանգուցեալ բնակես:

Ընկալ զազաչողս վտանգաւոր դո-
հաբան ընդ պահպանութիւն թևոց
հզօրիդ, փրկեա 'ի ցնորից եկամուտ
պղտորութեանց, սուրբ արա զզգայ-
արան հայելեաց սրտիս նկատմանց,
ամբացո փայտիւդ կենաց 'ի տխրա-
կան անըջոց, արեամբ քո սրսկեա
զշրջարկութիւնս կայիցս, զհետս
եւումնիցն կաթուածով կենարար
կողմիդ գծագրեա, երդոցն պահալ
նարան քառակերպիդ ձևակերպու-
թիւն եղիցի, հանդէպ տեսութեան
աչացս ամբարձման փրկականդ քո
կրից խորհուրդ առդիցի. ընդ բարա-
ւոր յարկիս չարչարանաց քոց գոր-
ծի հաստիցի, զծառոյդ օրհնութեան
հաւատք յուսոյ իմոյ կախեսցի: Աք-
գեւ, տէր, սովաւ զսասակիչն հո-
գւոց, մտցէ անխափան պաշտպանն
լուսոյ, և ընդ սաստիկ ծանրութեան
ցաւոցս և զբեռն պարտեացս թե-
թևացո, զոր 'ի լուարանի մտացս ամ-
փոփման մահճացս անկողնի ուշա-
բերեալ զյուսահատութեց դառն
պաղոցն՝ խօստովանիմ ամենագի-
տիդ զանհամար մասունս գործոց

չարաչար անօրէնութեանցս :

Գ . Հանգո զվաստակեալս 'ի բազմածուփս աշխատութենէ , բարձրագնասպ տարակուսանաց ոգւոյս կործանման , զդառնութիւնն ընդ վշտացն , զհեծութիւնն ընդ կարեացն , զանձկութիւնն ընդ թշուառութեցն , զհառաչմունան ընդ խորտակմանցն , զբեկութիւնան ընդ ասլշութեանցն , զթմբրութիւնան ընդ շրտմանցն , զարբեցութիւնն ընդ յիմարութեցն , զթերամտութիւնն ընդ խելագարութեանցն , զսառումն սիրոյն և զհրայիւն ջերմութիւն աղուական ակտիւն : Օժանդակ լեր տկարութեան բազմատխուրս տարտամութեան , բարեգործ աջովդ շնորհի , ձեռամբդ նորոգողի , մատամբդ կենսաբաշխի , փառօքդ մշտափայլի , յարակայութեամբդ անեղծի , երեսօքդ զուարթականի , իսկութեամբ էիդ սլաշտելի , բաձրութեամբդ երկրպագելի : Հատո զչարաչար հեծութիւն կորստականս խեղդման , զնոր գիւտ չարին , զհին խարդախութիւնսարկուին , զօտար ազդեցմունս 'ի մահ

կրթողին, զանյարմարականերևոյթս
հանապազորդեան եղեռնագործին,
զառ աչս հնարագորութիւնն դժըն-
դակ դիւին, զողոքական բոցաշնչու-
թիւն ձգող կախարդին: Պահեա 'ի
տեղւոջ հանգստեան մեռօրինակ
այսր դադարման յաներևոյթ մտա-
ծութեանց, 'ի մասնաւոր սխալու-
թեանց, 'ի մեծագոյն գայթաղու-
թեանց, 'ի փոքրագոյն ոտնառու-
թեանց, 'ի խաբեբայ չար ձանձրու-
թեանց: Հեռացո զանհանդէս մտա-
ծութին 'ի զգայութեանց ծառայիս
յանցաւորի, զկիրս բասրելիս, ըզ-
վարս թշնամանելիս, զգիւլուածս
սլատկառելիս, զհետս վրիպելիս,
զսլատիրս ձաղելիս, զխորհուրդս
անգոսնելիս, զաւելաբանութիւնս
նշկահելիս: Անսխալ հոգւով և ան-
շաղախ մարմնով զասլաւինեալս 'ի
քեզ հանդերձեա, 'ի շնչմանէ հող-
մոց, 'ի զարկմանէ բռնութեանց, 'ի
բախմանէ փոթորկաց, 'ի յոստմանէ
մրրկաց, 'ի յարձակմանէ գազանաց:
Ի կափման աչացս հայեցուած սրտիս
մի ստուերասցի, այլ զուարթասցի

պայծառացի վայելչացի՝ ընդ քեզ
 փայլեացի, տէր Յիսուս Քրիստոս,
 լուսաւոր վառմամբ անշիջանելեալ:
 Բանիւ քո սրբեա զդատապարանս
 բաղմականիս՝ ի խորամանկութեանց,
 ի զբաղմանց, ի քո ատելի յիշատա-
 կաց, ի վերնամարտ մտածմանց, ի
 քրեական մորոսութեանց, ի տիրա-
 նենդ անշնորհութեց, յաստուած-
 ընդդէմ հերձուածութեանց: Գըն-
 դիւք վերնայնոցդ վերականգու ինձ
 լիցիս, պետութեամբք, իշխանու-
 թեամբք զօրաւորօքն անյաղթակա-
 նաց մաքուր մատակարարաց սուրբ
 աստուածութեանդ. առաքեալքն
 տւետեաց աւետարանաւն, մար-
 դարէքն կտակարանօքն, մաղթանք
 երջանկացն ի կատարածի աւուրն
 ընծայեալ: Որովք նիրհեցից եր-
 կիւղիւ ըստ քեզ տրտմութեամբ,
 և զարթեայց շնորհօք քո կրկին ու-
 րախութեամբ. եթէ վհատութեամբ
 ննջեցից, յարեայց դարձեալ հոգւո-
 րական բերկրութեամբ, եթէ ընկող-
 մեցայց մեղանօք, կանգնեցայց վե-
 ըրստին զատեալ ի խղճէ անաղտ
 անբծութեամբ:

Դ • Լուր խնդրուածոց ամենա-
հառաջ ձայնիս հեծուլթեան , միայն
բազմագուլթ , բարեխօսուլթեամբ
սրբոյ Աստուածածնիդ և ամենայն
արդարոց և նահատակաց ընտրելոց :
Եւ քեզ փառք յամենեցունց իմուլս
գոչմամբ վերառաքեցեալ սրբովք
զուարթնոցն անմահականաց դա-
սուց , 'ի գովեստ հօր քոյ աստուծոյ
մերոյ և հոգւոյդ սրբոյ բնաւից
հաստողի և նորոգողի , յաւիտեանս
յաւիտենից • ամէն :

ԲԱՆ ՂԲ .

Ի Ժայգն երջանիի Բարեբապտիստեան
Ժամահարին Խորհրդածոլթեան • աղա-
ւանս եղեալ ընդ կերպարանս Բարգմա-
նալթեանն :

Ա • ԳՈՀԱՆԱՄ զքէն , բարեգուլթ,
միայն մարդասէր , արարիչ երկնի և
երկրի , Որդի Աստուծոյ կենդանւոյ ,
այնինչ զարթուցեալ անձկուլթեամբ
սիրոյ քոյ յիշատակի 'ի լուլթիւն

հնչման փայտիդ հրաւիրման: Որով
բախեալ զձայնարձակութեանցն
զազդողարան, սթափեցաք կանգնե-
ցաք, 'ի վեր յարուցեալ 'ի մեռօրի-
նակս թմբբմանէ. ուստի իբր կոչմամբ
սփոփանաց բանի բերեալ ձգեցաք
'ի ժամ պաշտաման օրհնաբանու-
թեան, յանդիման լինել քեզ
ուրախութիամբ հանդէս հատուց-
մանս բեմի:

Բ. Ահա փառք քեզ, անսահման
և անբովանդակելի զօրութիւն, որ
այսքանեօք հնարաւորութեամբ ընդ-
փրկութեան իմում հոգացար. գո-
հաբանեալ անեղծ իսկութիւն, որ
կերպարանեցեր հրաշիւք աստուծոյն
զհանդերձելոցն նմանութիւն, հան-
դարաւ գործեալ վայելչականաւ
փայտի անօթոյ առ քունս անյարիր
սաստիկս որոտացեր. որպէս թէ ընդ
ծուլութեանս դանդաղութիւն ըզ-
յանդիմանութիւն խրատուդ իսառ-
նեցեր, 'ի հայրենի սիրոյդ հեզու-
թիւն զուժգնութիւն ճայթմանն
յարեցեր. յընդոստ զարկուած եր-
կուց միջնորդաց՝ մարդասիրապէս

քաղցր անձրևեցեր, ոչ մեղմուժք
մեղմական վանդիւ նիրհամաք ընկըղ
մեցեր. և ոչ անխնամաբար ահաւո-
րուծեամբ զտառապէալ հոգիս
զարհուրեցուցեր: Ծնրազրական
երկրպագութի ստեղծչիդ բոլորից,
որ այժմէն ցուցեր համայն յայտնա-
պէս, զօրինակ ահեղ բարբառոյն
մեծի աւուրն յարուծէ, կենդանա-
ցուցեր 'ի դադարմանէ դժոխական
անբանութէ, 'ի խնդիր ելեալ կոչե-
ցեր զսակասամիտս 'ի գինիդ ուրա-
խութեան. արարեր զսոյն լինել հան-
դերձիչ անարատ հարսինն առ սէր
փեսայիդ. երկուցեր փոքր այսխ թա-
նաւ զապարասանին զվիթխարու-
թիւն, լուծ ստուար կրթութեան
ստամբակին ուսոյ զայս իր գործե-
ցեր, վարասան վանիչ չարախօսին
կզակաց եդեալ կազմեցեր: Փառա-
ւորեալ յաւէտ անբաւ բարձրու-
թիւն մեծիդ Աստուծոյ, որ փոխար-
կեցեր զփայտին սլարտիս յազատու-
թիւն շնորհիդ կենաց, իմաստնացու-
ցեր վերստին դարձեալ զյիմարս ցըն-
դեալ՝ հոգևորական հանճարովդ

կարկառ կռճմամբ զանբժշկուծիւն
հարուածոց օձին առանց մոռացման
միշտ թարգմանեցեր, ընդ Երրոր-
դուծեանդ գծագրուծիւն զկապն
երեքկին իմ փաստակարին 'ի կատա-
րածին սովիմբ կրկնեցեր:

Գ. Գովէստ ներբողից բուրմամբ
ինկոց վերառաքեմ քեզ, ամենա-
ինամ, զի 'ի ստասլատիր կռոցն բազմ-
աստուածուծե՛նէ առաւել յա-
ճախագունիւք որսացար զանձն իմ
սարտաւոր 'ի քո երկրպագուծիւն,
խրոխտ և ահարկու նուիրեալ փայ-
տիւս զճճմարտուծիւնն քարոզե-
ցեր, մեծացուցեր այսր սատճառաւ
պատշաճականաւ զնոր աւետարա-
նուծեանդ պատիւ: Սոյն ինքն աղա-
ղակ բարձրուծեան գոչման սպա-
ռազինուծեանդ քո, արքայ պետու-
ծեանց կայսերաց երկրի տէր Քրիս-
տոս. նշան խրախուծեան աւարտ-
ման հանգիսի մարտի քո, Յիսուս,
յորում իմանալին Փարաւոն կա-
պեալ ըմբռնեցաւ, կռփիչ հանապա-
զորդեան գլխոյ գագաթան հսար-
տացեալ չարագործին՝ շերտս այս

տաշեցեալ: Սովաւ գումարին 'ի պա-
տէրազմի որդիք Սիոնի ընդդէմ աշ-
խարհակալին խաւարի . տուն իմն
աստուածաւանդ կրթութեան կար-
գեալ 'ի հեռուստ այս դրօշուած
իւղեալ՝ առանց հնանալոյ և կամ
խափանման, նշանակիչ ժամանակի
սալագայիցն հատուցման 'ի բացուստ
անդր ծանուցմամբն, ազգակից հան-
գունանման կենացն փայտի՝ որ 'ի
դրախտիդ Աստուծոյ, կոչարան բա-
րութք հաւաքման փոյթ ընթացիւք 'ի
յարկն օրհնութեան, պատկեր տե-
սակի տնկոյն գիտութեան 'ի կարգ
ընարութեան բարւոյն և չարի, յիշա-
տակ մեծ տեառնագրութեան յե-
րեսս կերպիս հոգւովդ սրբով զնշան
խաչիդ, նախազեկոյց աւետամատոյց
փառաց գալստեան 'ի դշխոյն պա-
հեալ սուրբ թագաւորիդ, յորդո-
րիչ քաջալերական մաքրասպարիցն
խրախճանութեան, անախտական
սիրարկու անձնահամբոյրն կցոր-
դութեւ շքեղաշուք քողընծայ ամե-
նածին կուսին թագուհւոյ, յարդա-
րիչ ծածուկ պճ'նութեան՝ որ 'ի հո-

գին է վայելչութիւն , նմանութիւն
սպառգամին Սինայ , որ 'ի տէրու-
նեացն արտաքս առաքիւր . միշտ օ-
րիորդ սկանծալի անշաղախ որդւոց
մայր անարատից՝ սովաւ փառազար-
դէր :

Դ . Գերագոյն քան զԵրեքովին
փողովն եղջերեայ զբռնութիւնն
Բելիարայ սովաւ հարթեալ տա-
սալեցեր , քարինս արձակեցեր
սարսիւս այս փայտեայ՝ ընդդէմ
Գողիաթու , գայիսոն նորոգ կա-
ռուցեր վկայ ահարկու կործան-
մանն սատանայի , զի խոր աճեցեալ
արմատս մեղացն մեքենայիւս այսու
խլեցեր , զմոռացեալ գործոցս իմ
սարախ՝ այսր երախտեօք ընդ իս
կասեցեր : Զոր եթէ այլ իմն ձայն
բանիդ Աստուծոյ անուանեմ՝ նա-
խասպատում եկաւորութեանն , ոչ
սխալեմ քան թէ ճշմարտեմ . 'ի
տկար ամանս այս նիւթոյ հոգեկրի՝
մեծութիւն գործոցդ Յիսուս առա-
ւելապէս սպասմեալ հռչակի . բիւրա-
ւոր օգնականութիւնս վերնասար-
գիւս և քոյինասուրս 'ի յայսմ անսլա-

տըսպար ապաւինութե՛նէ երկրա-
կանաց զարմանագրեցեր :

Ե . Խոստովանեալ անու՛նդ ան-
քնին մարդասիրիդ բարեխնամու-
թեան , խնկեալ խորհրդով սրբա-
մասնութեան անգծագրելի կեր-
պարան լուսոյ , որ կրկնաձիր նշա-
նաւս այսու նետս արձակեցեր հե-
ռաձիգս ձայնատրականս օգաչուս
և յարմարաթուիչս ունողս յինքեան
հոգի կենդանի , որով անսխալ հան-
գիսմամբ զնպատակն խաւարային
աղեղնաւորին գաղտնութեան յա-
ւէտ կործանմամբ 'ի յետս ընկճե-
ցեր : Իբր զպատմէչս ամրաբերձ բեր-
դամարտութեան կանգնաւորս ան-
վայրարկելիս՝ աստուստ անդանօր ըզ-
կտեալ գիսլուածս այս փայտի զարկ-
ման հրեշտակ կամարար թշնամ-
ւոյններհակ վերյուղարկեցեր : Բա-
նիւ հրամանի մեծիդ ակնարկու-
թեան , օծութեամբ շնորհիդ ա-
րեամբ քո խառնեալ՝ զայս եղջեւր
խեթկիչ մոլի գոռողին իբր զխաչիդ
փրկանակ յետանեալ սրեցեր : Ի
մեծ ազգմանէ այսօր աղաղակի գեր

քան 'ի վերնոցն քանդեալ վերացաւ
դրանդն ամբողթեան կամաց ան-
վայելուչ և ամէներկչոտ խենեշու-
թեան կարճամտին , ընդ հրէական
սրտին խմաստից և ստուերական
տանն կործանուածեան :

Զ . Փառաբանուածիւն քեզ վերըն-
ծայեմ , անմահ թագաւոր , զոր ա-
րարեր և հաստատեցեր աշովդ քո
հօր , աղաչեմ զքեզ , կրկին ներ-
գործեա : Անցուցեր սովաւ հեր-
քեալ առ 'ի մէնջ զխէթ դժնդակ
խորամանկութեան բանսարկուին .
զտաժանական տապ մեղաց , զհողմն
դառնութեան շնչման խաբողին ,
զտարր արկածից մահու երկիւղի ,
զառ 'ի յօդից ցնդմանէ փոսսակար
բերմունս տխրեցուցիչս , զայսա-
խառն հեծեծութիւնս թալկացու-
ցիչս : Յրուեա վերստին քոյինազէն
հեծանաւս՝ օժանդակեալ թեօքնչա-
նիդ՝ զամպս հրածինս , զորոտմունս
կարկտաբերս , զցաւագին ցոլմունս
հրախաւար կեղծաւորութեան փրչ-
ման բազմոտանի վիշապին , զսուր
ստտակման , զճակատամարտ դիմեց-

ման , զյարուցելոցն 'ի վերայ վայրե-
 նական խորհրդոց զգիւացն կաքաւս :
 Յորմէ զարհուրին յայամ իրէ փո-
 քուէ՝ տեղի տուեալ մեծաւ դողու-
 թեամբ , կիրթ իմն ծանօթութեամբ
 յայտնի գիտացեալ , թէ յայս ազգ-
 ձայնի յառնէ տէր 'ի դատաստան :
 Եւ խրախուսին յոգի արութեամբ
 զըսհեալ պնդապէս սուսերաւ հո-
 դւոյն Աստուածարեալմարտիկք ա-
 մենայն 'ի ձև կանոնի այսր յիշատա-
 կի , որ զամենափորձ հրոյն ընտրու-
 թենէ գոչմամբ անկերպագրելեալ
 համօրէն ազանց քարոզէ , 'ի յօրի-
 նաւոր ասպարէզ երջանկաբար 'նա-
 հատակութեան :

Է . Հարաւ ահա փող աւագա-
 փող , համբարձաւ սովաւ Աստուած
 օրհնութեամբ , պատմեցաւ սովիմբ
 ամենայն երկրի , հնչեաց 'ի լսելիս
 բաժանման հեթանոսաց , ձայն պա-
 հապանաց մեծին զօրացաւ , ըստ բա-
 նին Եսայեայ , և 'ի նոյն բարբառ առ
 հասարակ ցնծացցուք : Յնդեցան
 ջրոյն առակաւ 'ի ձեռն սորին թըշ-
 նամիք խաչին , անպատուեցաւ ճա-

չակն սլաղոյ առաջին փայտին, օտ-
նեցաւ նիւթս այս խորհրդական
կենաց անուանեալ, անարգեցաւ
երկաթ առ 'ի պէտս պատերազմի,
իբր զսրբութիւն տեառն 'ի սանձս ե-
րիւարին մեծին նշանի այս փայտ
կենաձայն յարմարագրեցաւ, ամ-
փոփեցաւ օծեալս ցարով հովուին
երկնայնոյ սուր իշխանութե մարդ-
կային ձեռին: Ոչ գծեաց 'ի քար
տաճարին մուրճ ինչ գործողի. իսկ
յաստուածակերտս խորան փայտս
այս նուիրեալ ընդ խաչին թևոց սը-
լացեալ զօրէ: Ոչ 'ի գլուխս ամսոցն
և կամ յեւթնիցս եւթներորդս յո-
բելինիցն՝ յանկեան ուրեք խափան
մամբ փողէ, այլ ընդ ծագս արեղե-
րաց և ընդ ծիրս եղերաց՝ 'ի ծոցս
ջուրց բազմութեան ծովուց և կըղ-
ղեաց նոցա յաճախ սաստկութեամբ
անարգել ճայթմամբ իմն աստուա-
ծայնով հնչեցեալ աւետարանէ: Առ-
տորեցան սուսերք սաստակողին այս
փայտի ցուցմամբ, յանօգտակարէ
անտի մեզ փոխաձևեալ 'ի խոփս և 'ի
մանգաղս:

Ը . Ոչ արձագանք արձանաց 'ի
խորոց ինչ գանչութենէ խիստս ա-
ռաքեցեալ, և ոչ դժնդակապէս ըստ
խմաստակի ումեմն օտարի զօդ վի-
րաւորեալ, ոչ անախորժ սրու-
թեամբ ընդ ունին մտեալ և ոչ զա-
ման ուղղոյն անկամակութեամբ չար
թնդեցուցեալ, ոչ ոսկերցն փուշ
խրտուցման յանձն բուսուցեալ և
ոչ մտացն այլայլ ապշութիւն առա-
ջի արկեալ, ոչ զանգակ նիւթոյ
սղնձոյ դանդաջեցուցեալ և ոչ քար
ընդ վիրգս սալի առանց քաղցրու-
թեան առ նոյն զարկուցեալ: Պար-
փակարան անխորտակելի նորոյս
Սիովնի, մի սա 'ի սպասուցն կաղ-
մուածոց արարչաւանդիցն գլխա-
ւորաց, զոր եկեղեցականքս քրիս-
տոնէից ընդ ղևտականացն զգուշա-
ւորապէս բարձեալ յանձանձեն,
օրինակ ձայնի հրեշտակին, զոր ա-
ռակողին բան՝ հաւուն կոչմամբ
այսու տեսակաւ զայն տպաւորեաց,
նոր գործի շնորհի նուագարանաց
աւետարանին՝ զարթուցիչ հոգւոյն
առ մեզ, քան առ օրհնաբանութիւն

սաղմոսարանին 'ի վերայ Եղիսէին :
Սկզբնապարհ նախընթացութեան
սղեյարմար ջութակաց բարետաւիդ
ողբերգարկութեանց՝ բարացուցա-
կան բամբուան բառացի բարառ-
կութեանց . օրինգ նորոգ այլ իմն
տեսակաւ առեալ մեզ ընդ հնոյն
փոխանորդութեամբ, ոչ հեթանոս-
օրէն ուրուածայն հնչման և կամ
հրէաբար խակախորհութեան, զոր
մարգարէն տերամբ ազդեցոյց՝ 'ի
բաց արա յինէն, այլ զսա սիրեաց և
կրկին պատուեաց մաքրական տաճ-
մամբ ահարկու դիւաց և ամենայն
չար պատահարաց :

Թ . Եւ արդ ընկալայ օրհնաբա-
նութիւն յարգեալ գովեստիւ զայս
սուր սրբութեան՝ ինձ պահպանու-
թիւն և քո փառատրութիւն, քո
պաշտօն և իմ գոհութիւն, անաղանդ
արուեստ բարձրութեան արարչա-
կան փառաւորութեանդ : Մտցէ
ձայնդ այդ աստուածարեալ ընդ
պատուաստ յօգիցս շաղկապու-
թեան, հանել 'ի հոգւոյս զպատիրս
դիւաց և զմուտս անիծից և մեղաց

ապականութեան : Արասցես լինել
 զայս իր նշանակիչ ջնար ջահաւո-
 րական , անջրելի նամակ , ջատա-
 գով անխափանական տէրունական
 տնօրինականացդ : Ահա պարգևեա
 սովաւ , բարեգութ , աղաչեմ , հզօր ,
 կրկին մեզ շնորհեա սլահականու-
 թիւն 'ի դիմամարտից յաներևոյթ
 և յերևելի : Ընձեռեա մեզ , ձեռն
 ամենալի , որ բանաս և մատուցանես
 պատրաստաբար բաշխմամբ 'ի մա-
 սունս բազմապիսիս , օգոց քաղցրու-
 թիւն , անձրեաց շայեկանութիւն :
 Պականեսցին քոյովհրամանաւայսու
 բարբառով հողմ տապախառն , շըն-
 չումն ցաւաբեր , յարձակմունք հի-
 նից չար խարդախութեան . սովաւ
 խափանեսցին ամենայն դիմամար-
 տութիւնք զինուորութեանց դըժ-
 նեայ մատնչին , հալեսցին հատցին
 և մեռցին յերջանիկ ձայնէ օծեալս
 այս փայտէ որդն և ուտիչ , և ամե-
 նայն նմանք սոցին , որ 'ի մերոց մե-
 ղաց զօրացեալ ընդ մեզ պատերազ-
 մին : Արմատացո մեզ սովաւ տունկ
 երանութեան զյուսոյդ 'ի քեզ մեծ

պաշտպանութիւն , ստեղծիչ բոլորից , տէր արարածոց , զայս ծառ Սաբեկայ , որ ունի կախեալ 'ի գիտակ ոստոցն զաւանդ սուրբ նորոգ այժմու փրկութեանս ծաղկեալքն , Քրիստոս , 'ի պտուղ կենաց անմահականաց : Փախիցեն յանհուն հեռաստան խորին խաւարի՝ այսր փայտի փառաւորելոյ բարեզեկոյց ձայնարձակութեամբ՝ նեսարք ներհակք ստապատիրն ստորնականաց բազմաձեռնեան խարդաւանողաց : Մերժեսցին սովաւ 'ի յանդոց պըտղատոհմական արօրադրուէց մերոց սահմանաց և 'ի քո մշակեալ կենդանի երկրէ՝ վերք վատնիչք և հոյլք մորմոքեցուցիչք . կտրեսցին սովաւ յաւելուածք կրկնատգեղ և անվայելուչ պատահմանց՝ 'ի հնարից չարին 'ի մեղ յայտնեւոց . իսկապէս վանեացի սովաւ , որք յերկաքանջիւրոց բնութեցս մերոց վերերևին ինքնաստեղծութիւնք մերձաւոր դաւաճանողաց , յումեմն օտարին վրիպակ մտածմունս , և յայլումն դարչգոյութիւնք անմաքուր զեռնոցն ա-

պահանջողաց : Փրկեա , տէր Յիսուս , աղաչեմ զքեզ , փրկեա , բարերար , կարկառեա առ իս զաջգ ամենադուլ , և օգնեալ ինձ սովաւ՝ զերծողիս յամենեցունց ընդդիմացողաց :

Ժ • Խառնեացի միասցի հրամանքո՛ր՝ ի սոյն՝ առ ՚ի փոխարկել զադամանդեայ սիրտս յիմարեալ՝ ի քոյին բանիդ արդիւնատրութիւն . հարցես միտեցես զայսնեցուկ հրաշից քումդ սքանչելեաց ՚ի սիրտս ծորեալս և յոգիս լքեալս , և հաստատեացես կազմեալ սնդապէս ՚ի կայունմն ուղիղ անսասանելի . իսկ զանընդոստն կակղացուցես զարթնուլ և զգաստ լինել յոգի հեզութեան աստուածաւանդ քո պատուիրանիդ , որպէս զՊաւղոսն և զՄատթէոսն : Յիշեցո , մարդասէր , պատուեալս այս փայտիւ զերախտիս խաչիդ , որով զանճառսն ներգործեցեր . բարձ յինէն , կեցուցիչ , զվտանգ պարտեացս պանծալիլ ծակօք ամբառնալեաց նոր տապանակիդ : Բացցին կամօք քո , հզօր , ՚ի յայս ձայն կենաց՝ լսելէք սրտից

յամառեցելոց • լուիցեն յայս մեծի
բարութեան 'ի քումդ ակնարկու-
թիւն՝ ականջք խլից • պարղեսցին 'ի
ձեռն սորին լեզուք համրացելոց •
լուսաւորեսցին 'ի սոյն տեսարանք
աչաց , հայել մաքրապէս 'ի քեզ պը-
շուցեալ անայլայլաբար • զղջացին
դարձցին կազդուրեալ կամք յափ-
րացելոց • ընձեռեալ սացես , տէր ,
տագնապելոյս անձրև արտասուաց :
Եղիցի քեզ սա մեղլուր ցնծութեան ,
ձայն ուրախութեան , բարբառ բեր-
կութեան , նուազ հանգստեան ,
նիւթ երանութե , պատճառ փրը-
կութեան , առիթ քաւութեան , մեր-
ժումն վշտաց , խզումն խեղդմանց ,
ընդարձակութիւն նեղութեց , համա-
ռօտումն խեթմանց , հալածումն
հեծութեանց , թեթևութիւն թա-
ռաջմանց , յապաշտութիւն կա-
րեաց , կարգադրութիւն կրից , սփո-
փութիւն վհատմանց , բժշկութիւն
ցաւոց , տեւականութիւն հեղգու-
թեանց , ուշադրութիւն անտեսիցն :

ԺԱ • Ի յայս կամուրջ ցանկալի
անխոտոր և անխոտորնակ , և 'ի վեր-

նաշաւիղ բարձրաբերձ սրբահետ
սանդուղ երկնաչու, առ հայր քո
օրհնաբան ահաւոր անուն ձգեալ
մատուցես, բարերար, հոգւոյդ
առաջնորդութեամբ միանալ 'ի քեզ
անընդմիջեւ. որով և սրբոյ միոյ
միայնոյ և միասնական տէրութեանդ
և անեղծ արարչութեանդ 'ի կեն-
դանեաց և յանշնչականաց հաստե-
լոց վայելչական գոհութեամբ փառք
և իշխանութիւն յաւիտեանս յա-
ւիտենից. ամէն :

ԲԱՆ ՂԳ.

Աշօ՛ր, Լաւրգմանօրէն, Վասն սրբաւոյս Ի-
շոյն Մի-ռոնի :

Ա. ՍՈՒՐԲ ահաւոր անուն բար-
ձրեալ անպատում, անձկութեան
փափաք յարախորժեւի, 'ի սրբեր-
դենիցն փառասրողաց միշտ սրբա-
բանեալ բնակեալդ 'ի սրբում, լի և
ամենազեղուն բարութեամբ առա-
տաձեռն աննուազեւի, լոյս բարի և

ծագումն գովելի, երկրպագեալ
փառաւորութիւն, ահեղ և անզնե-
լի, ամէն և յամենայնում: Այսու
բանիւ գաշամբք յուսոյ ուխտ ընդ
քեզ միութեան՝ հզօր, այո, ամէն,
ալելուիայ. գովեալ թագաւոր հա-
նուրց, Աստուած բոլորից, ստեղ-
ծիչ գոյից և տէր կամարար, միայն
առիթ սլատաճառաւորաց, փրկիչ
և օծեալ մշտապաշտելի:

Բ. Ուստի մեկնապէս թարգմա-
նեալ 'ի մեզ զայս գանձ անվաճառ
և հարստութիւն անփոխադրելի,
Յիսուս Քրիստոս արքայ երկնա-
ւոր, որում դողութեամբ մեծաւ
սպասեն անմահականացն ահեղից
լուսաբերան բոցաշնչութիւնք, կըր-
կնեալ քեզ յօժարութեամբ 'ի հա-
ճութենէ անխոտոր մտաց, ծունր
գոհութեան ստեղծող էութեանց,
որ են 'ի տեսման և 'ի ծածկու-
թեան: Որ եսդ և էիր միայն բովան-
դակ ամենեւին անսպակասելի, առեր
ղմերս իսկապէս համայն, զի 'ի լրու-
թենէ քումմէ լցուսցես. օրհնեալ
բարեբանեալ, ծանուցեալ յաւէա

միշտ անքննուածեամբ ողորմութե
մեզ 'ի փրկութիւն , 'ի փառս և 'ի
գովեստ անճառ բարձրութեան ա-
հաւորիդ բարերարութեան : Սկըզ-
բնաձիր օծմանս շնորհի մեծախոր-
հուրդ հրաշագարգութեան . քան-
զի լոյս քո մեզ ծանուցեալ ճառա-
դայթ անհաս . ծագումն անսահ-
ման , արեգակն անաչառապիւ ,
աստղ սահմանիչ երկակշիւ տարրու-
թեանց , ճրագ ոտից և լոյս հետե-
մանց , որով 'ի ցոյցս իմաստից եկեալ
տեսութեամբ բանիս այս յարմարու-
թեան , տօնեմք սլարերգութե հրեշ-
տակօրէն յստակամտաբար փրկ-
չավայելուչ կնդրկաւ խնկեալ զպար-
գեաբաշխ առատատրութիւն ամէն
իմաստիդ յեւղ զուարթ անբիծ
դուանման : Քանզի 'ի սկզբան անդ-
կապտեցելոյ ողորմելի տխրականու-
թեամբ 'ի փչմանէ բարձրագոյն շը-
նորհին՝ հայրն իմ սկզբնաստեղծ՝ և
հնացեալ յաւէտ մեղացն գերմամբ
'ի մահ գրաւեցաւ , կապեալ ընդ
եղծման ապականութեան անղերծ
հանգուցիւ , 'ի ծառոյն պատճա-

ռաւորեալ յանկուամն անյարիր ամե-
 նակործան գլորման , հերքեալ 'ի
 լուսոյ՝ այսր խաւարին վայրի մատ-
 նեցաւ . իսկ դու , գթած տէր ողոր-
 մութեան , քանզի յաւէտ քան ըզ-
 նոյն ծանեար զոր ստեղծեր , և զի
 չէիցն ակնկալութեամբ չեկաց յոր
 ինչ էրն , որով անկարողանայր իս-
 կապէս տեսանել 'ի լոյսն վերին ան-
 մատոյց գերակայութեան անսահ-
 մանելոյդ , ոչ մշտափայլ յարակայ
 վառմամբ անաղօտելի տարածանե-
 ցեր , այլ գիշերայնոյն ոտնալպիրծ
 մթին արհաւրաց ձեռնկալութիւն
 ձիթոյ՝ շարամանութեամբ նիւթոյ
 պատրուգի ընդ նոյն զանգեւոյ՝ յօ-
 րինակ քո անախտ միութեամբ ընդ
 մեզ խառնելոյ՝ մարդասիրապէս հիւ-
 սեալ կազմեցեր . զի որ 'ի ստուերս
 մահու տարագրեալ գտաք՝ կանխա-
 կօրուստ տնկովն սլարտեաց , 'ի պատ-
 ճառ իրին ազգակցաւ պտղոյն ջա-
 հաւորեցեալ հաւատոյն վառմամբ՝
 'ի նոյնն դարձցուք խնկաւորութիւն .
 որպէս և փայտիւն մահու՝ մածմամբ
 քո 'ի նա՝ ածեալ մածուցեր զմեզ ,

առական մեծի խորհրդոյն միաւորեալ 'ի փայտն կենաց :

Գ • Եւ արդ որպէս ոչ է օր լրամբ առանց գիշերոյ , և ոչ տնօրէնութիւն յարկի առանց ձիթոյ պիտոյից խնդրոյ • քանզի իբր օրինակն հասարակային ոչնուիրաւոր՝ զմարմնաւոր աչաց տեսութիւն լուսաւոր առնէ , նոյնպէս և մաքրեալն քոյինաշունչ շնորհին ընտրութեամբ անխմանալեալ զաներևոյթ հոգիս միութեամբ 'ի մեզ անտեսիդ հրաշափառապէս պայծառացուցանէ : Զի որպէս յիջումն լուսարանի սուրբ աւազանին լուացմամբ մարմնոյն զանձինն հաւատամբ առնուլ սրբութիւն , սոյնպէս 'ի յօծումն իւզոյն պարարեալ յուսով՝ զհոգւոյն զօրութիւն սովիմբ և 'ի սոյն համարիմբ ունել ամենայնիւ աներկմտելի : Եւ որպէս հրամանդ տէրունական օրհնաբանելի զքաւութիւն մեղաց ախտացելոցն նախավճռելի , իսկ ոչ հաւատ ունողացն առ այն՝ բժշկութիւն հրաշալի յանդիմանակաց անդուստ առ նմին մարմնոյն տեսա-

կի հաւատարիմ վկայ անդարձիցն հաստատէիր, սոյնպէս եւղս այս փրկութեան լուսով կատարեալ՝ հեղեալ 'ի մեզ օծանէ զարտաքին խորանս . իսկ զներքին մարդս աներևակ ծածկապէս մտեալ՝ նոր կենդանածնէ :

Դ . Պատկեր պանծալի այս զանգուած նիւթոյ արարչիդ երկնի . քանզի որք զիւղոյն կրեցին օգտութիւն՝ որ յողորմութենէն շահնձայութիւն, և դու 'ի գովեսաքեզ զայս բան սահմանեալ, թէ ողորմած եմ ես տէր . քանզի որպէս սիրոյն անուան կցորդիս Աստուած, նոյնպէս 'ի մասնէ և այսու զիջեալ դժագրիս՝ ըստ տնտեսութեանն որ առ մեզ : Ահհագոյն մեծութեան խորհրդոյ յարմարաւոր դիմակերպութիւն այս ճարպ պարարտութեան երկրի թանձրութեան հողանիւթ գոյականութեան . զի որպէս սոյն մասն 'ի կենդանւոյն ոչ 'ի կերակուր հրամայիւր անդ ըստ օրինին . այլ արարչութեանդ բոլորովին պտուղ որոշիւր, նոյն նմանու-

Թեամբ ևս և աստանօր իբր զգօրու-
 թիւն՝ տեառն մատչելի յայս աւանդ
 հաճութեան էիդ Աստուծոյ վայել
 չասկէս տուեալ նուիրի , հոգւոյս
 հարազատ զուգաճանապարհ , ա-
 րարողիդ պահեալ և ուխտեալ . քան-
 զի ոչ շունչ արեան և ոչ ճենճեր
 ինչ զուարթութեան օրինակ հո-
 գւոյս իմոյ և կարոյս ընդ անդամա-
 թիւս մսոյն ծախի , այլ արքայու-
 թեանդ վերնուովիճակի տէրունա-
 կան բազմականին ձօնեցեալ ճաշակ՝
 այս նիւթ ջահաւորական մշտաբոր-
 բոք անաղօտելի :

Ե . Ոչ էր մատչելի 'ի նախագա-
 հութիւն արու անդրանիկ դատիչ
 քննողաց , եթէ ոչ օծմամբ ինչ նը-
 շանակէր . ոչ քահանայութիւն 'ի
 յանկոխելն տեղի ձեռնարկէր , եթէ
 ոչ այսու կատարեալ լինէր : Յակոբ
 զքարն պատկեր Վիմին , 'ի խոր-
 հուրդ երկար՝ խորանին ընարու-
 թեան , օծմամբն տպաւորեալ կեր-
 պացոյց . առ որ զիջումն անճառ
 բարձրելոյդ տեսութ սանդղոցն յար-
 մարութեան , և զիս 'ի վեր տանե

լոյն անդուղեկցութեամբն , զար-
ձանն իւղեալ կառոյց նպատակ 'ի
ցոյցս ապառնեացն յիշատակի : Ա-
հարոնեան քահանայութեանն պայ-
ծառութիւն հրամանաւ մեծիդ Աս-
տուծոյ օծմամբն ճոխանայր . որով
'ի գլխոյ անտի 'ի մօրուսն զեղեալ
գերափառ իւղոյն զարմանազան կեն-
դանագրութիւն՝ ըստ սաղմոսողին ,
զփառաց նախնւոյն առակէր զան-
դրադարձութիւն , և զշնորհիդ կե-
նաց սրբութեան ընդ մեզ խառնու-
թիւն : Թագաւորութիւն ոչ էր
պանծալի անդանօր պատկերուն
ստեղծագործիդ , եթէ ոչ եղջերք
իւղոյն օրհնութեան ձեռնագրեալ՝
սլսակաւ պճնութեան թագին յա-
նուն քո , Քրիստոս , գլուխ ամբառ-
նայր : Եւ զիմրդ զնախնին վեհից
մոռացայ , զծառայն մեծիդ և ըղ-
կերպարանն անպարագրելոյդ . ոչ
ահա Մեղքիսեդեկ յօրինակ ճշմար-
տիդ ահաւորութեան 'ի ձիթաս-
տանեաց լերինն , ուր յետոյ ոտք
մարմնացելոյդ Աստուծոյ զետե-
ղեալ կացին , 'ի վերնոց անտի հրեշ-

տակաց 'ի պտղոց տեղւոյն իւղեցաւ .
 ուստի շիրմի սկզբնաձօրն պաշտպան
 եպիսկոպոսական արքայապատիւ
 Ճոխութեամբ 'ի քէն հանդերձեալ
 նստաւ , մինչև յայտնեցար երևեալ
 լըմամբ համայն իսկուծիւն ագա-
 մային կենագործութեանդ :

Զ . Եւ արդ , քանզի քո էն շնորհք
 և քեզ վայելեն դոհաբանութիւնք ,
 օրհնաբանեալ որդի Աստուծոյ , դու
 ինքն յարմարեա բարենշմար տալա-
 ւորութեամբ զաղաչանս իւղաւո-
 րականս խնկապատարս զմուսալիրս
 պատճառ քեզ փառաց , և ինձ մե-
 ղապարտիս առիթ բժշկութեան .
 մատո , տէր Յիսուս , վիրացս ան-
 երևութից զայս ձէծ լուսանիւծ , և
 արկ 'ի սոյն խարանս խոցոյ մահա-
 ցուի զկաթուած օրհնութեան իւ-
 ղոյդ փրկութեան անապակ գինեաւ
 սիրոյդ , միութեամբ արարչականաւ
 պատսպարեալ պատանօք խնամոց .
 զի յիշատակարանս թարգմանօրէնս
 բանիս մաղթանաց՝ վայելչական իմն
 յարմարութեամբ 'ի թեւ հոգւոյդ
 զկարգ իւր գտցէ : Ի վերայ Դաւ-

Թի հոգի քո , բարձրեալ , յայնմ օրէ
խաղաց , յորմէ օծուածեամբն նուի-
րեցաւ . Սաւուղ յայր յայլ և 'ի մար-
գարէս ոմանս անդուստ իսկ գրե-
ցաւ , յորժամ օծումն ժամանեցաւ
գագաթան նորին . արքայութիւնն
ասորեստանեայց օծմամբն գրաւեալ
մատուցաւ 'ի կցորդութիւն տանն
Խարայէլ . կայսերս ոմանս նշանա-
ւորս վեհս և երևելիս 'ի խժականաց
բարբարոս ազգաց եւղս այս կեն-
սացնցուղ ցօղով անձրևեալ իբր կար-
թիւ որսացաւ 'ի յընտանութիւն
հպատակութեան մեծիդ Աստու-
ծոյ . բանն որ առ Աիւրոս երկնա-
ւորին պատուասիրութեան՝ զօ-
ծեալն ձայննմին մեծ վարկաւ . ձայն
սաղմոսողին գերքան զմարգարէութիւն
զօծեալն անուն նախայարմա-
րեաց , կանոնաւիակ ընդ միջարկութեամբ
պատուէր աւանդեալ , մի
մերձենայք և մի մեղանչէք . առ
հեղիաս առաքելութիւն աստուա-
ծային հրամանատրութեանն , նշա-
նակ իմն հանելոյ 'ի պաշտամանէ ան-
տի Բահաղու , զօծելութիւնն 'ի Քո-

րեբ ազգեաց Յէուայ և Ազայէլի :
Իւղ թափեալ անուն փեսայիդ 'ի
հոգեւից բանից իմաստնոյն վերա-
վկայեալ՝ կանխաւ իսկ գրեցաւ . որ
պէս զի հոգին , Աստուծոյ յաւէտ
պատկեր և նշանակիչ , զի փոքուս
զմեծդ կերպագրուածիւն քե նկա-
րագրեալ՝ ընդ քեզ միասցուք առ-
մամբ քո շնորհիդ :

Է . Եւ զի ևս երկարս պատուած
օրէնս բացականագոյնս գծագրա-
կանս և առականորս շարագրեցից
առաջի վերնոյդ և ահաւորիդ մաղ-
թողական բանաստեղծութիւն . տէրդ
և կենդանարարդ՝ արարիչդ երկնի
և երկրի 'ի յօծմանէ անտի սկսար
քարոզել զաւետարանն արքայու-
թեան , վկայեալ անդուստ 'ի Յով-
հաննէ՝ օծեալ և գառն Աստուծոյ
բարձող մեղաց աշխարհի : Զի թէ
պէտ ընդ օծմանն օրհնութեան հո-
գին էր քեզ իսկաբար լրմամբ և առ-
տուածութեանն խառնութիւն բռ-
վանդակապէս , այլ անունն պաշտի
խորհրդեամբ շնորհին հրաշափա-
ռապէս ազգելոյ 'ի սուրբսն , զի զըս-

տրրկութիւն ադամեան մարմնոյն մե-
ծանալ յաւէտ այսու յորջորջմամբ
պատրաստ արասցես : Բացեալ զա-
ռածս մարգարէութեանն Եսայեայ՝
դու ինքն աստուածութիւնդ մար-
դացեալ ընթերցար . հաւատարիմ
առնել զբան ծառայից քոց , տէր .
և իբրև ծանուցեալ եղեր օծութեն 'ի
կարգ անդ բանին , թէ հոգի տեառն
'ի վերայ իմ՝ որով և օծ իսկ զես ,
ապա փակեցեր 'ի հանդիտափառն
օծելութենէ զորքանութիւն երկա-
քանչիւրոցն յայտ արարեալ խտրո-
ցաւ սահմանի՝ ընդարձակ հեռա-
ւորութեամբ մեծաւ կնքեցեր , ըզ-
մերս կաթուածով ինչ շնորհազար-
դեալ , և զքոյդ իսկութեամբ ընդ
հօր և ընդ հոգւոյդ հաւասարու-
թեամբ թարգմանեալ : Ի նախա-
ծանօթ մերակերպութեանն սկան-
ծալի իմն գովեստիւ՝ օծեալն կոչ-
մամբ 'ի հրեշտակացդ փառատրո-
ղաց արարածոց երկրի ծանուցար :
Զոր մարգարէն կանխաւ գուշա-
կեաց զ'ի Յորդանան , և յընտրեալն
լեառն թաքօրական հայրենի ձայնիդ

Եկաւորութիւն , թէ որ պատմէ 'ի մէջ մարդկան զօծեալ իւր . զոր սաղմոսին ձայն կանխաւ պատմէ՝ հզօրիդ փառաց զայս պատիւ առ 'ի զառեալդ ձեռնադրելոյ , օծ զքեզ Աստուած՝ Աստուած քո իւղով ուրախութեան :

Ը . Հոգիերեսացմերոցտէր Քրիստոս . որ է օծեալ անունդ իսկոյն , որով զփշուժն կենդանութեան 'ի դէմս մեր լոյս բարերարութեամբդ քո ազդեցեր . իմաստութեամբ ու մեժն երջանկի՝ մարդասիրութիւն խոստովանելի , ասելով առ ոմն , թէ եդ վկայութի առաջի տեառն օծելոյն . զնոր աւետեացս վկայելով , թէ կօշիկս անգամ ոչ առի յամենայն մտեղեաց : Երգոցն երգ իւղեփեցական գինի զԱստուծով ծանուցեալ զխորհուրդն 'ի գովեստ հարսին սուրբ եկեղեցւոյս՝ զմուռս առաքինութեան հանդերձ ամենայն առաջին իւղովն . և ևս զմուռս և կնդրուկ մաքրութեան վարուց ամենայն փոշեաց անուշից իւղովքն զանգեալ՝ անդոտին և այսր յառա-

Նաբեբեայ : Դանիէլ զկենսատու մա-
հուքո , Քրիստոս թագաւոր երկնի ,
'ի վեր քան զօրինակ կոչումն ձայնի
զայս անուանագրեալ վկայեաց յայտ-
նի , թէ զկնի վաթսուն և ինն եւթ-
ներորդացն սպանցի օծեալն , և օ-
ծեալ առաջնորդ զքեզ յորջորջեաց :
Ճրագակիր աշտանակն Չաքարիայ
Ագգո : լայ՝ որ 'ի Բարեքեայ իւղոյն
բարեբաշխ բացատրու թեամբ 'ի մա-
սունս եւթանց առաջագրու թեանց
գնդիցն վառելոց՝ 'ի ջահէ անտի զօ-
րու թեամբ անեկամտաբար վիճա-
կաւորեալ , զ'ի քոյդ լրու թենէ 'ի
մեզ փրկու թիւն և օծելու թիւն գե-
րաբնապէս նախադէկուցեր : Չոր
լստ օրինին անդուստ գուշակմամբ
'ի խորանին որ 'ի տաճարին՝ ամէն-
ընդէլ իմն կր թու թեամբ սովորա-
բար մատուցեալ լինէր , պանք բա-
ղարջընծայք և նաշիհք իւղովք խառ-
նեցեալք , և զուարակք եզանց իւղ-
արկեալք , և տիրական անուամբ
ձայնեցեալք , և հաւուց ոմանց թա-
թաւմամբ յազգակից ճարպին 'ի
յարիւն , այսր խորհրդոյ առձեռն

տեսակէք և նշանակիչք յարմարա-
կանքքեղ, միածին ծնունդ օրհնա-
բանեալ մեծիդ Աստուծոյ . միայն
դու օծեալ նորոգ և զարմանալի՝
ինքնութեամբ համայն էութեամբ
խկապէս լմամբ ամենայնիւ ան-
պակասելի :

Թ. Եւ զի՞նչ է իցէ բազմապատիկս
նշանակել առ այս մեծ խորհուրդ
անհասանելի , և ոչ ճաշակել զքեզ ,
քաղցրութիւն . իմանալ քեզ զայս՝
թէ զի՞նչ իցէ եւդն , եթէ ոչ զտխրու-
թիւնն ի փայտն պարտեաց սովիմբ
բժշկեալ , ըստ սաղմոսողն , զուարթ
գործեսցես . և զի՞նչ պարարտու-
թիւնն , եթէ ոչ զկերակուրն մահու
սովաւ մոռացուք լցեալ ի սմանէ .
և զի՞նչ օծութիւնն , եթէ ոչ զմոխ-
րոյն թշուառ տեսութիւնն ի ձեռն
սորին փոխարկեսցուք ի պայծա-
ռութիւն յաւէժ ուրախութեան ,
անուամբ քո փրկեալ յոգի զօրու-
թեան՝ հօր անուանեսցուք . և զի՞նչ
արդեւք մարգարէին հոգևոր ըղձա-
կանութիւն ամենատենչ բաղձա-
նացն իցէ իմանալ , որոյ ծերու-

Թիւնն առակի 'ի ձէթ պարարտու-
 Թեան , և կամ օժանեւն իւղով զգըւ-
 խոյն վերամբարձուԹիւն , եթէ ոչ
 զհին խարդախուԹիւն սգոյն սաստ-
 կուԹեան 'ի մահ կործանմանն կե-
 նագործեալ գեղովս այս կենաց՝
 պատսպարեալ օժանդակեսցես . և
 զի՞նչ ճրագին լուսաւորելոյ շնոր-
 հակալուԹիւն , եթէ ոչ 'ի մէջ իմն
 անյուսուԹեան մեղացն միգի և կռա-
 պաշտուԹեանն խաւարի՝ կերպակ-
 ցապէս միուԹեամբ 'ի յիս Եմմա-
 նուէլ . և կամ զի՞նչ մարգարէն
 աստուածաբանեալ 'ի սփոփանս
 զուարթարարս օրհնուԹե՛ն՝ նշանակ
 յայտնի վայելչապէս ոմանց աւետէ,
 օճցին իւղով 'ի մրրոյ սլարղելոյ . և
 կամ իմաստունն 'ի գիմաց հարսինն
 ասէ օրիորդացն , հաստատեցէք զիս
 իւղով և գեղեցկազարդ խնժորով
 յարկեալ ծածկեցէք , և 'ի պարտեզ
 իւղենեաց տածեալ գրգեցէք , եթէ
 ոչ այսր ահա ընտրական նիւԹիւ
 հոգւովդ քո լցեալ՝ 'ի սոյն լոյս տես-
 ցուք զանիմանալիդ 'ի մեզ բարձրու-
 Թիւն գովեալ : Եւ արդ քեզ , միայն

խնամակալ, պատճառ բարի բնա-
ւից եղելոց, ձեռն համբառնամ
տարածմամբ բազկացս, երիկամանցս
գործակցութեամբ, սրտիս հեծու-
թեամբ, լեզուիս և շրթանցս ձայն-
արկութեամբ. լուր ողորմութիւն
տէր, պաղատանացս խնդրուածոց
առ. քեզ կարգալոյս. շնորհաւորեալ
այսու պարգևօք՝ գոհաբանութիւն
քեզ վերընծայեմ, հզօր ահաւոր
բարձրեալ անքնին, անփակ փափաք-
մամբ միշտ համբուրեցեալ, սուրբ
սուրբ և միայն միշտ սուրբ, օրհնեալ
հանապազ յաւէթ անդադար եր-
գաձայնութիւն: Ընձեռեա առաւել
բարերարութիւն ՚ի սալառ վրիպե-
լոյս. տուր յոյս քաղցրութեան՝ ոչ
մասին միոյ մատուցման լուսոյ ար-
ժանաւոր ինչ հանդիպելոյս, լայ-
նեւ քեւ, բարի, զնրբութիւն ծա-
ծուկ խորհրդոյս, գրգութիւն խառ-
նեալ ընդ աղերս՝ ասել ընդ Դաւ-
թի, ընկալաք Աստուած զողորմու-
թիւն քո, և զծածուկս գաղտնեացդ
անտեսից՝ իմաստութեամբ քով
յայտնի արարեր:

Ժ. Եւ արդ մեծութիւն քեզ, ա-
մենակալ առատաձեռն աննուագելի,
ամենափոյթ առ 'ի գթութիւն, մըշ-
տայօժար 'ի բժշկութիւն, զի միա-
ցուցեր խառնեցեր ընդ մերձաւոր
բիւրադիւտ ընտանի նիւթոյս ըզ-
հրաշս անճառս քումդ սքանչելեաց
սհաւորութեան: Քանզի զոր եր-
կին ամենայն բարձանց՝ երկրիս լայ-
նութեամբ և անդնդոց ներքնոց խո-
րութեամբ՝ ծովուց բազմութեամբ
ոչ զօրէ տանել, այլ իբր զգոյղն 'ի
մեծէ բերի, 'ի փոքր գոյս տեսա-
կանեցեր զօրութեամբ՝ սահմանեալ
ճմարտապէս անհրապուրելի. զի
մի նորոգ իմն երևելով յայլ էութե-
նէ՝ առ աչս հարեանցի երևակա-
նութիւն ինչ վարկանիցի, վերա-
տրել քան թէ բժշկել անընտրա-
բար զկարծիս մտաց: Քանզի որպէս
մարմին քեզ հաւաստապէս, օրհնա-
բանեալ որդի Աստուծոյ, իսկու-
թիւն և ոչ օրինակ 'ի յարդեանցն
ցորենոյ արարչապէս միշտ հանդեր-
ձեցեր, և կայլակ կողիդ զարիւն
խաղողոյ, և արդանդ կենաց հոգևոր

ծննդեանն զառատութիւն ջուրց
յոլովութեան, նոյնպէս և զհոգի
անմահիդ փշման սովաւ և 'ի սոյն
արդիւնատրեցեր. երկունք կենաց
որոյ կերսլարան յառաջ եկելոյն և
ոչ հեթանոսութեամբ է փոխարկու-
թիւն, որպէս ոչ տեառնագրութեան
խաչական փայտի ինչ երկրորդու-
թիւն. նստելոցս յերկրի խաւարի
ըստ նմանութեան քո, տէր, ծագե-
ցեր: Քանզի յայս կերսլարան չը-
նորհի զանպակաս լրութիւն անհա-
սիդ յայտնեալ աշխարհի լուսաւո-
րեցեր, զի մի տնանկն կարօտասցի և
մի ընչեղն բարձրամտեսցէ, ըստ օդոյ
հաւասար բաշխման և լուսոյ արե-
գական տարածման և ջրական վտա-
կաց զեղման. զի հաւասարապէս
բաշխիւր երկրածնաց մանանային
զուգամասնութեամբ՝ փոքունցն ա-
ռաւել քան մեծամեծացն:

ԺԱ. Իսկ այս նիւթոյ տեսաւո-
րութիւն խորին խորհրդոյ և 'ի
բնուստ անդուստ հրաշապէս ունի
զթարգմանութիւն. որպէս զի ոչ
երկմիտ ինչ շուծափութեամբ ան-

հաստատապէս զտեղի փոխէ , և ոչ նենգողաբար զբնակու[թիւն ինքեան լքանէ • քանզի ոչ վերջնակա նօք աճառովք հերքի , և ոչ յընդդիմակցէ ումէքէ ողորեալ արտաքս ելանէ : Ասան զի որպէս պատահու մըն գունոյ յէու[թիւն մարմնոյ անփոփոխ իմն և անհրաժեշտ , որ գոլովն գոյացուցանէ և ոչ գոլովն ապականէ , այսպիսեալ իմն յարմարու[թեամբ իւղոյս զօրու[թիւն անդրստին 'ի յիւրոց անտի կերպարան զառեալն ունողն միասնական զուգու[թեամբ ընդ մեզ իսկ կցորդեցեր , տէր Յիսուս Քրիստոս , ընդ իրին գոյի և զօրինակն լծակցելով • քանզի զանիմանալին տեսու[թեան աչաց և մտաց ըղձից 'ի դէմս բերեալ կերպաւորեցեր , 'ի սլաղոց երկրի ճընշեալ մկեւով զարմանալեօք հրաշագործու[թեամբ մատակարարիլ մեզ պատրաստեցեր : Մանաւանդ ոչ զի յոլովնց խառնից 'ի մի եկեւոց խմբակցու[թենէ զանազան ծաղկանց , ըստ հնոյն և ստուերին բազմաբուրեան այլայլու[թենէ , զայս

եւղ օծուածեան հրամանատրեցեր ,
այլ իբր զօրինակ փոխեալ զայն առ
այս՝ դու ինքն խառնեցար 'ի սոյն
մաքրուածիւն վերնալոյս ձիթոյ : Որ
թէսպէտ անճառ են համեղուածիւնք
քումդ անուշուածեան , և ընդ օրի-
նակաց իրիք ոչ համեմատի , այլ ծա-
ղիկ գաշաի և շուշան հովտաց և նար-
դոս ընտիր և եղեգնախունկ խառ-
նեալ հալուէիւ , յարմարուածեամբ
հոտոյ քրքմոյ՝ փթթեալ ողկուղոյ և
աղնիւ գինւոյ , ոչ սոսկ քան թէ
իւղոյ միուածեամբ պատշաճապէս
օրինակեցար փառաւորեալ անունդ
անքնին , որ զամենայն ընուս , և յի-
րի իմեքէ ամենւին ոչ կարօտանաս :
Ուստի ոչ շփոթելովք 'ի հակառա-
կաց բռնադատուծեց բաժանեալ
կամաց մեկին առակի , այլ 'ի սի-
րոյ հաւանուծենէ աստուածապէս
'ի մէնջ պարարիս , վասն մեր ըստ
մեզ առ ամենայն վայելչական նմա-
նուածիւն օրինակեցեալ . առ որս
լոյս բարի և հուր ջեռուցիչ , տապ
սիրոյ առանց մասին ինչ շնչման
անգթական սառնացրտուածեան այս

զանգուած նիւթոյ կաթուածոյ ձիւթոյ մաքուր մտաց տեսեալ իմանի, որով յիրաւի սովաւ 'ի յԱստուած է միանալի: Ընդ Սողոմոնի օծելոյ որդեգրեցելոյ Աստուծոյ երգեմ բերանով հարսինն երկնաւոր փեսայից, բարեբան գոհաբանութիւն, համբուրեալ 'ի յիղձա մտաց զհոտ իւղոց. քոց քան զամենայն խունկս, և իբր զբանս կենաց յաւիտենականաց ունողի, ըստ հոգեւից բանի իմաստնոյն և աստուածաբան աւետարանչին, զհետ քո 'ի հոտ իւղոց. քոց ընթացուք լուացեալ զերեսս ջուրբք կենաց. որ 'ի վեր է քան զերկին օդոյս այսորիկ, և օծեալ զգլուխս անախտական իւղովդ երկնայնով յանդիման եղէց քեզ ուրախութեամբ, զուարթապէս և ոչ տխրաբար:

ԺԲ. Այս եւղ խնկելի պաշտելի և երանելի, ոչ սոսկ օծումն ուղղոյս սենեկի, և կամ հերաց վարսից գաթաթան նպաստ ինչ մատուցանի, եթէ ոչ տէրունական կենսատու խաչիւղ տեսառնադրեսցի: Սոյն եւղ

զարմանահրաշ օրհնութեան լուսոյ
 զհրեայն և զխուժն՝ զհնդիկն և զբար-
 բարոսն՝ զսկիւթացիին և զելէնացիին՝
 զդուժն դժնէաբար և զարհաւրա-
 տեսակ շանագլուխն սոսկավիթխար,
 զտէրն ազատ և զստրուկն ծառայ-
 ածին՝ քրիստոսեան արարեալ, ա-
 նուամբ քո կնքէ, և հոգւոյդ սրբոյ
 ընծայէ, և հօրդ երկնաւորի հարա-
 զատ որդի հաստատէ : Բազմօրինակ
 են սովաւ արուեստից տեսմունք
 յարմարեցեալք նախ նիւթոյն, ա-
 պա զօրութեանն : Քանզի իբր ա-
 նօթ փայտեղէն մինչ չե օծեալ իցէ՝
 դիւրաբար հերձի և անօգուտ ե-
 ղեալ անպատուի, նոյնպէս և մարդ
 ոչ իւղեալ սովաւ՝ հեշտեալ խորտա-
 կի, և մեկուսի եղեալ առ ի քէն՝ ոչ
 լուսաւորի : Մատն սա քո, Յիսուս,
 որով զհրաշալիսն զարմանագրես,
 քանզի իբր անգծելի կազմութեամբ
 կարծր պահպանակաւ՝ ամենա-
 պատրաստն շրջարկութեամբ պաշտ-
 պանեալ ծածկէ յայլագունակ
 խրթնի եկամտից . մինչ զի այսու
 մաքրութեամբ թաթաւեալն ի սմա

ոչ ներկի արեամբ, և ոչ տխրատեսակ երպինիւ այլայլի: Նա զի և թափանցանց իմն խառնուլթեամբ հոգեպէս ընդ թանձրուլթիւն մերոյս գոյուլթեան մտեալ անցանէ, զի թէ առնէ՞ք սաղմոսողին ձիւթոյ առական ընդ ոսկերս չարին համայնիւ բաշխի, ո՞րչափ ևս հոգիդ սոյն ճարպով լուսոյ զաներևոյթ ներքնոյն տեսակս կենագործեալ ողջացուցանէ, ազգումն տուեալ 'ի խորոց անտի շնչման հագագին՝ մինչև 'ի սպառուած ծայրիցն եզերաց ըզբնաւն ընկղմէ զյիշատակ մարմնոյ մահուն արկածից. քանզի կենդանական զօրութիւնք միշտ ահաւոր, տէր Յիսուս Քրիստոս, 'ի սմինխառնեցեալ ընդ սոյն իսկ բնակէ:

ԺԳ. Այս օծումն բարետեսիլ և առ բռնամարտիկ մերկամրցանակ ըմբիշս իբր զօրաւոր հնարից կերպարան ճգնաւորական անըմբռնելի ձեռաց ներհակին օրինօք սլաշտի, դիւաց և ախտից հզօր ահարկու: Քանզի յոքնապաճոյճ պճնութիւն բանին Նզեկիէլի առ իմանալին Փա-

րաւոն , հենգնաւոր առակագրու
 թեամբ ողբականօք շարայարմա-
 րեալ , յորժամ եղեր , ասէ , և հան-
 դերձեցար ընդ օծելոյ քերովքէին ,
 ուր արձանքն հրեղէնք հաստա-
 տեալ կառուցան : Օրհնաբանեալ
 ահաւորութիւն ամենավայր ձեռն-
 կալութեան , որ միշտ անճառ ես
 բանից և գերազանցեալ քննութեց ,
 որ աւետարանաւն կենաց խնկիս
 յարակայ իբր նորածին օծեալ 'ի
 քաղաքէ Դաւթի , և 'ի քահա-
 նայապետին հարցմանէ , դո՛ւ ես օ-
 ծեալն որդի օրհնելոյն , և յերա-
 նաւորն դաւանութենէ Պետրոսի օ-
 ծեալ միայն որդի Աստուծոյ կեն-
 դանւոյ , և յապահաւատ քննողացն ,
 եթէ դու ես օծեալն , ասեն , ասա
 մեզ համարձակ . և 'ի կանոնակա-
 նացն քոց հաւատամբ յօծեալդ
 ուսուցիչ և տէր Խմի . և Հերովդէս
 յառաջքան զսոյն զօծեալդ անուն
 յայտնասէս հարցեալ . և զիա՛րդ
 գրեն , դու իսկ ասացեր , զօծեալն
 Աստուծոյ զտէրն Դաւթի զան-
 ակիզքն որդի՝ ժամանակաւ որդի :

Քանզի տյսպէս ընկալաք վայելչաբար զայս Թարգմանեցեալ, որ 'ի մեզ բերի ծայրն կատարման խորհրդական կոչմանն՝ վիճակքրիստոնէից նախապատուութեան :

ԺԴ . Այնքան ունի ահաւորութիւն միանգամայն և սրբութիւն իւղաւորական խնկաւորութիւնսոսկալի անուռնս օծութեան, մինչ զի որպէս ոչ է համարձակել ուրուք յերկրայնոցս աստուած անուանիլ՝ այլ աստուածային, նոյնպէս ոչ բերէ մարմին զՔրիստոսդ անուռն անձին համարել, այլ զքրիստոնեայն . անտանելի նախնւոյն մեծութեան մըկըրտչին՝ ջուրք զհոգին հրաւիրողին . քանզի չեմ ես, ասէ, օծեալն, այլ առաքեալ առաջի նորա : Սովաւ չըջէին, որպէս բանն ազդէ աւետարանչին Մարկոսի, առաքելականացն լծակցութիւնք, իբր ազգակից հարազատ ձեռինդ Աստուծոյ՝ այսու վարեցեալք . քանզի իւղով օծանէին և առանց մարդկային հնարից անուամբքո բժշկէին : Ասան զի որպէս խաւար 'ի լուսոյ և ցաւ

յառողջուէ, գիշեր 'ի տունընէնէ և մահ 'ի կենաց, այսպէս և 'ի սոյն իրէ տիրապարգէնէ ամենայն չարին երեւոյթք մերժին խափանին և բնաւին ամփոփին: Քանզի որպէս ճանճք զազիրք և փոքր զեռունք սարդից և ունկնամտից իբր'ի դեղոց մահու յայս նիւթոյ սպառեալ պակասին, սոյն պէս լրութեամբ շնորհի օրհնութե սոյն եւղ զօրացեալ և զայսս վանէ և զմուրհակս չարեաց ջրէ և զվճիռ մահու պատառէ: Ոչ է աւազան կատարեալ առանց օծման օթանդակութեան: Եթէ աւազակացն մահու խոցման զմարդն առաջին, այս դեղ փրկութեան մատուցեալ տուաւ. եթէ անճարակ վիրացն Յակոբայ և Իսրայէլի, սոյն իր պատուական յիշատակեցաւ. այս իւղոյ փափաքեալ Դաւիթ՝ իբր ձիթենի սչտղալից 'ի տանն Ասաուծոյ յուսով յարակայի, լքեալ զթլփատութին՝ անդասին զմկրտութեանս շնորհ գուշակէ: Եւ զի է ինձ զայսմանէ ճառել և համայնին կարծել հասանել, որ և ոչ վերինքն զօրենն ձեռն

արկուծեամբ ինչ բանի զսոյն խոր-
հուրդ 'ի մասնաւորէ ինչ ճարելով
նշանակել, թողում ասել՝ թէ յիս-
կուծենէ :

ԺԵ . Փառք քեզ միշտ և յամենայ-
նի , անմահ թագաւոր , 'ի յայժ-
մու երգեցեալ օրհնաբանուծեանս,
զոր արարեր և կառարեցեր առ իս,
բարեխնամ գթած և երկայնա-
միտ , հարուստ և առատ ամենայաղ-
թող . անդատին 'ի հարցն գծա-
գրելով զօրինակն՝ մինչև 'ի լրումն
ածեր զիսկուծիւն ճշմարտապէս :
Դու լոյս իսկ բնուծեամբ և արե-
գակն մշտապայծառ , և զաշակեր-
տացն դաս լոյս անուանեցեր ,
որով զարարածս ամենայն երկրի
ճառագայթիւք երջանիկ շնորհի
նոցին լցուցեր : Ընկալար զեւղն ա-
նուշուծեան յումեմնէ 'ի յոտս՝ յօ-
րինակ ընդունելուծեան մաղթա-
նաց առ քեզ , և 'ի միւսմէ պոռնկէ
'ի գլուխ՝ նշանակ սիրոյ գթու-
ծեանդ առ մեզ . մշտափափաք բաղ-
ձանօք անսահմանելիդ 'ի սոյն հոտու-
տեալ , մինչ զի ուխտիւ անփոխա-

դրեւեալ օրէնս յարակայս օրհնա-
բանեւիս՝ քոյինահրաման պատուէրս
կենաց ընդ համօրէն աշխարհ քա-
րողել զսակաւաձեռն իւղոյն յար-
գաւորութիւն, զարմանս հրաշից
լսողացն առ ասպառնեացն յուսա-
գրութիւն : Դուք օծութիւն ունիք
զսրբոյն՝ ասաց երջանիկն առաքե-
լութեանց, մեկնեալ զխորհուրդն
որ 'ի մեզ զեղեալ յառաւելութենէ
կենդանարարիդ անպակաս բովան-
դակութեան : Ուստի յաւէտ իմն
յարմարաւոր և հանգունատիպ առ
'ի մասնաւորն նմանութիւն լուսոյդ
և հոգւոյդ սրբոյ՝ այս կաթուած
օրհնութեան 'ի վերնոյդ բարեբա-
սութեանց անսպառաքար սրակե-
ցեալ 'ի մեզ, և ասի լոյս իբր զնա-
խաթիւ գոլ ստեղծուածոց և արար-
չութեանդ պատկերակից, որով
զխաւար մ'թութեան մեղաց հալա-
ծես. իսկ հուր, զի յամենայն տարր
արարածոց հաւասարապէս ունի
զուգութիւն ըստ էականին կշիւ
բաշխութեան, ծածուկ և յայանի,
լուեալ և ծանուցեալ, և եթէ ոչ

ընդհարցի 'ի հակառակէն , ոչ յին-
քնասաստ յօժարմտութենէ բաղձայ
բորբոքիլ : Դարձեալ և օծումն , զի
արքայաբար որդեգրեալ ընդ քեզ
'ի ժառանգութիւն հօրդ մատու-
ցես . ողորմութեանդ ազգակցաւ
նկարեալ 'ի մեզ անեղծանելի՝ 'ի
հանդերձեալ փառսն փայլեսցուք .
դարձեալ և հոգի , զի մաքրեալ զար-
կածս խաբէութեանն՝ որ 'ի բանսար-
կուին ներգործութենէ , նորոգ փո-
փոխմամբ հոգւով և ճշմարտութե-
հօրդ երկնաւորի երկրպագեսցուք ,
բեւեռեալ ընդ քեզ յուսոյն հաւա-
տովք , ամենապարգև :

ԺԶ . Ահա արդարև յաւէտ իսկա-
պէս եւղս այս լուսապատար խնկա-
լիր՝ վերնականիդ սիրոյ տեսութիւն :
Վասն որոյ և Պաւղոս իսկ պատշաճ
վարկաւ 'ի ճառ գոհաբանութեանն՝
ասելով յայտնի , որ օծ զմեզ ձեւք
հանդերձ 'ի Քրիստոս Յիսուս Աս-
տուած է , որ և կնքեաց զմեզ և ետ
զառհաւատչեսց հոգւոյն 'ի սիրտս
մեր . և դարձեալ՝ մի , ասէ , տրտմե-
ցուցանէք զհոգին սուրբ Աստուծոյ ,

որով կնքեցարուք յաւուրն փրկութեան : Պատկառելի և անվանելի օծութեանս յորջորջութիւն՝ իբր ՚ի նորումս յաւէտ քան ՚ի հնումս . քանզի բանն դաւթեան սաղմոսին զտիրական տնօրինականացդ սկըզբնաւոր կրիցդ խորհուրդ՝ ճշմարտաբար վերասահմանէ , ժողովեցան կուտեցան իշխանք ժողովրդոց վասն տեառն և վասն օծելոյ նորա : Մարգարէութիւն մեծ տպաւորեալ զանսրբելի արեանդ պարտիս հրէախումբ չար մոլեգնութեանն՝ որ ՚ի տէրդ յանդգնութիւն , զիլ է որ ձգիցէ զձեռն իւր յօծեալն տեառն և քաւեսցի . քանզի թէ և յազգայնոյն սպանաւ Սաւուղ , այլ ոչ ՚ի սպառմերթեցան յամօթ և ՚ի նախատինս ազգաց օտարաց , մինչև արեանդ Աստուծոյ հաղորդեալ գտան : Գրաւական մեծ յիշատակի ապագայիցն ժառանգութեան աղօթանուէր ազերսարկութիւն ասել սաղմոսիւն , վասն Դաւթի սիրելւոյ քոյ մի՛ դարձուցաներ զերեսս քո յօծելոյ քումմէ . և դարձեալ , նայեա և տես յե-

րեսս օծելոյ քոյ, և արա ողորմու
թիւն ընդ օծելոյ քոյ :

ԺԵ . Ձեռին քո, Քրիստոս, եր-
կրրպագեալ պարգևատրուածիւն այս
հիւթ լուսակիր, քանզի ոչ այլ մեծ
բարձրութիւն յարքայութեանն ճո-
խութենէ ասէ մարգարէն 'ի դի-
մաց քոց, տէր, քան թէ գտի զԴա-
ւիթ ծառայ իմ և իւղով սրբով իմով
օծի զնա : Ուստի կիրթ իմն յիշա-
տակաւ զքոյդ համբուրեալ լուսոյ
օծութիւն, տէր Յիսուս Քրիստոս,
ծանկցուք զքեզ անսփոփոխ մշտնջե-
նաւորութիւն, թէ դու ես ամե-
նայն և յամենայնի միայն թագաւոր
թագաւորութեանց, և ճշմարիտ
օծեալ իւղեւոց, փառաբանեալ
երկրպագութեամբ երէկ և այսօր :
Քանզի զոր օրինակ պատրոյգ թա-
ցեալ 'ի ճարպում ոչ երևեցուցանէ
ինչ նշոյլ՝ մինչև հուրք լուցեալ վա-
ռիւի, սոյնպէս և այս օծութիւն
լուսոյ առ 'ի մեզ հեղեալ 'ի հան-
դերձեալն ջահաւորի : Այս է կեր-
պարանին մեկնաւոր բացերևութիւն
'ի նախնեացն և այսր բերեալ բա-

րենչան իմն յարմարու[թեամբ՝ հրա-
շապայծառ երանգաւ գունեալ:

ԺԸ • Արդ այսոցիկ պատճառ վե-
րագոյն մասանց կեցուցչաց աստուա-
ծականաց արարչուէր հարազատաց,
առանց որոյ ոչ է գրիլ քրիստո-
սեան, և ոչ նազովքեցի անուա-
նիլ, և ոչ յիշատակիլ յորդիս Յու-
դայի, և կամ խրախոյս բառնալ յա-
նուն Աստուծոյ Յակոբայ, այս հիւ-
թականութիւն օրհնութեան ձի-
ւոյս, յորում սուրբ Երրորդու-
թիւնդ խառնեցեալ միաւորի, ճա-
ռագայթ շնորհաց, շուք մերոց դի-
մաց, նկարագրութիւն երեսաց, բա-
րեձևութիւն պատահմանց, լուսա-
ւորութիւն աչաց, տեառնագրութիւն
բբաց, վայելչութիւն այտից,
զարդ կերպարանաց, պահպանա-
րան շրթանց, հանդերձիչ կրօնից,
յարմարիչ վարուց, շաղկապ հաւաք-
մանց, զօրութիւն անձանց, ուժգ-
նութիւն դիմեցմանց, խափանիչ
յուռթից, քակտիչ հմայեկաց, նա-
հանջիչ ձեռնածուաց, խայտառա-
կիչ կախարդաց, գտիչ աղանդից,

բռնախոյեան դիւաց, փարատիչ
ցաւոց, կատարիչ կնքեցեւոց, տեն-
չանք երախայից, անզնին արտա-
քնոց, հիացումն հեթանոսաց, նա-
խանձարկու անհաւատից, մերկա-
ցուցիչ գաղտնեաց, յարգանք յետ-
նոց, փառք ստրկաց, պճնումն կա-
նանց, աճեցումն տղայոց, հրճուանք
ծերոց, ձեռնադրիչ նուիրեւոց,
զգուշութիւն մաքրոց, պսակ թա-
գաւորաց, ճոխութիւն արքայից,
յառաջագորութիւն կայսերաց :
Քանզի զոր օրինակ աման ինչ կըն-
քեալ՝ նշանակիչ իմն է ներքնայնոցն
մեծագնութեան, նոյնսլէս բար-
ձրութիւն շնորհին 'ի մեզ սովաւ
ծած կեցեալ յանունքո, Աստուած
տէր Յիսուս Քրիստոս, վայելչա-
կան իմն տեսակաւ ծանուցեալ
նշանակի : Իսկ անուանն խկոյն ան-
դըստին 'ի նոյն յորջորջեալ կոչմամբ
ըստ հոգեւից արանց իմաստնոց՝ որ
յեգիպտացւոց անախ սկսեալ, 'ի
դէմն ածելով զիրին կերպարան՝
անհաւոր խորհրդոյ պատկեր :

Ասիս սրբաւայս ի-դոյն Մի-ռ-անի :

ԺԹ. Քանզի միւռոնս այս օրհնա-
բանեալ, զոր մարգարէն կանխաւ
լոյս աչաց գրեթէ զսոյն աղերսեալ
խնդրէր, ըստ քերթուածեանն բառի
որ ըստ խտրութեանն Հոմերոնի,
թարգմանեալ իմանի, ինձ մայր.
այսինքն է՝ առ ՚ի յինքն ձգող զմերս
բնութիւն զօրապէս, և կայուն հաս-
տատել չքնաղ փոփոխմամբ զջուրց
լուծականութիւն առ աւազանին
լուսաւորութիւն. և իբրեւ զգեղ մա-
ծուցիչ կաթին՝ ՚ի նոյն ինքն յեղա-
նակել զցնդեալս իմ վայրագութիւն
և զաղբերց հեղեղեալ մշտահոսու-
թիւն : Իսկ մառնամուտ՝ որ և այս
միւռոն, ըստ այլում բառի ցուցա-
նի. այս ինքն է մթին, որ և խաւար-
չուտ գոլ և ծածկեցեալ՝ կամանտե-
սական. որ և սոյն կոչումն դիմա-
ռութեան չէ օտարացեղ. քանզի
արդարեւ յիրէ անտի անունն նշա-
նակի. վասն չի անքնին է այս խո-
րութիւն յաւէտ քան զամենայն

սրբութիւնն սրբոց : Զի ոչ եթէ
 ջրոյ օրինակաւ զազտ ինչ լուանայ ,
 և կամ հացի բնութեամբ զսիրան
 հաստատէ . այլ նորոգ իմն յարմա-
 րութեամբ 'ի մասունս ազգողակա-
 նացն տնօրինապէս տեառնագրի .
 սակայն անհասութեամբն վերնա-
 կանաւ և զանունն ունի անքնին :
 Քանզի որպէս Աստուած իսկ և իսկ
 'ի լոյս անմատոյց ասի , իսկ անսահ-
 ման փառաւորութեամբն յեղանա-
 կաւ իմն անբաւութեան 'ի խաւար
 անղնին ծածկեալ իմանի , փակեալ
 արտաքուստ 'ի ձեռնարկութեանց
 մերոց իմաստից , նոյնպէս և այս
 ծորումն լուսոյ 'ի լեզուաց ոմանց
 ճարտարաց 'ի ճահ ճեմութեանց
 դրականապէս անուանադրութիւն
 մռայլ առձայնի , վասն ոչ զօրելոյ
 երկրածին բնութեան զիսկն գիտե-
 լոյ : Իսկ զերկաքանչիւրս աստուա-
 ծականացն անդստին յինքեան հա-
 րըստաբար տիրապէս ունի . քանզի
 'ի կոչումն անուանբարձրելոյն նմա-
 նակերպեալ՝ կրկին մեծանայ եւ զս-
 այս նուիրեալ ամենաբուրեան ազ-

նիւ կնդրկաւ . վասն զի Աստուած
մեր հօւր ծախիչ է ըստ Մովսէսի,
և դարձեալ լոյս է ըստ Յովհաննու.
ուստի և Եսայի Ճշմարտապէս
զսոյն ակնարկէ, եղիցի, ասէ, լոյսն
Խորայէլի՝ի հօւր :

Ի. Դարձեալ այլ իմն կերպացու-
ցանելով զբանս առ ՚ի նոյն պատ-
կեր յայտնութեան իրի . վասն զի
ոչ մոռանամ զիմն նուկուծիւն՝ որ ՚ի
գլծուծենէ մեծիդ. քաղցրացաւ՝ վե-
րըստին գովեստիւ օրհնել . քանզի
Մեռայ, որ է դառնուծիւն, այս
ինքն՝ նշանակ իմն յարմարական չար-
չարաւոր կրից տաժանմանց, որ և
միւռոն ստուգաբանեալ մեկնապէս
ըստ մեզ՝ մեռելուծեան արգակա-
նուծիւն : Քանզի այսու օծմամբ
հոգեւորականաւ խղեալ կամ հա-
տեալ ՚ի սնոտիասէր մահակերպա-
րան տաղուկազազրական հեշտու-
ծեանց հակառակողի և կամ զար-
կուած վերածածկուծեան մշնար-
հեստ ուժգնաբարբառ խրոխտա-
հնչական կազմուածոյ թմբկիս գոր-
ծականուծէ ջրացիր իմն գիշուծի

անվայելուչ թուլագաշնակեալ՝ 'ի ստորև կորստեան քարշէ զօրինակ մերս գոյութեան, կասկիմք յուսով վերստին դարձեալ ընդ անճառ խորհրդոյ խաչի քո, Քրիստոս, մկրտեալք 'ի մահ կենդանւոյդ՝ անվախճան կենացդ սովաւ հաղորդիմք 'ի քեզ իսկ Աստուած համայնիւ խրախուսեալ 'ի սպառ ամենեւին անհատուած ելի:

ԻԱ. Այս եւղ զդրօշեալն քառա-
կուսեան յանուն քո, Յիսուս, նշա-
նի բարձրելոյդ հաւասար հաստէ.
Հնորհ ընձեռեալ զուգափառ և
նմանատիպ արեան կեցուցչիդ նոյն
անվանելի փառօք պսակեալ մեծա-
ցուցանէ: Փայտ անուանի իւղոյ օրհ-
նութեան, ըստ մարդարէին կան-
խաձայնութեան, զի հասարակաց
կազմեցեալ բուսոց անտառաց զօ-
րապէս ուղղեալ՝ 'ի խակութենէ
չարին արկածից և օտար կտրծեաց
'ի ստեղծողդ վերաբերեալ առ նոյն
նիւթս կենաց հասուն ներդործէ:
Զի և որ 'ի մեզ մտիցն պատուհա-
նաց մշտաբացիկ թափանցանցու-

Թիւնք, յանուն մեծութեան ահաւորիդ զօրութեան 'ի խոհական իմն համեստութիւն քե տեառնագրեցեալ առ 'ի յըզակերտ օթեման հոգւոյդ՝ անազգելի պատրանաց չարին խաւարահոլմ խարդախողին, այսու լուսով զսպեալ ամփոփիմք 'ի նուագ գոհութեան երեկորեան պաշտաման ընդ երկնայնոցն զամբարաց՝ առ օրինակ վառման շնորհիդ որ 'ի մեզ . 'ի սոյն յիշատակ փրկութեան բարեացն սովաւ անկեցեալ ծագի, և ծաղկաւետ եղեալ սլողածնի, 'ի սպաս ընթրեացն պատրաստութեան յետնում գիշերի 'ի մեծիդ գալստեան . ահա զայս լոյս ճրագի համարեալ 'ի կիր արկանեմք :

ԻԲ . Դարձեալ ըստ գծագրացն գումարութե քսան և չորիցն շարագրութեան՝ որ յալփափետաց անտի վերաթուի մինչև 'ի քսաներորդ երկրորդն կարգի, յորում զայս խորհուրդ խորութե անտուստ թարգմանեալ՝ ճաշակ հեշտալի որոց հաղորդին ջամբել պատրաստեմք

ամենակազմյալ մարութեամբ . քան
 ղի յուլթաներորդէ անտի գրոյ 'ի
 չորեքհարիւրն փոխաբերեալ՝ ստու-
 դաբանօրէն քննութեամբ ընդ ձի-
 թոյն անուան նիւթ ճշմարտագրի .
 որ է կերպարան արդեան խը-
 մորոյ յինքն բերողի զզանգուածն
 զօրեղապէս . որ ոչ սակաւն 'ի յուլ-
 վէն պարագայի , քան թէ 'ի նոյն
 իրն դարձուցեալ , ըստ աւետարա-
 նական առակին , զամենայն առ ինքն
 վերաբերեալ աճեցուն առնէ :

ԻԳ . Սոյն եւղհեզութեան միշտ
 համբարձման և խոնարհութեան օ-
 թինակ և նմանութիւն , առ ոմն կա-
 կուղ պատառաւ մատուցեալ ջամ-
 բի , հարթակշիւ և բարեյարմար
 քանի կերպարան՝ իսկ համայնիցս
 լուծականած հոսանուտ և ստորա-
 ծորելի նիւթից գերափառ վերա-
 ջրջական հրաշափառ խորհրդոյ
 պատկեր . քանզի և յաման ինչ մոր-
 թոյ արկեալ՝ ոչ ըստ գինւոյ ձեւոյ և
 կամ ջրոյ թացութեան մեղկէ , այլ
 'ի սահման պատշաճին պահէ : Այս
 պէս ընկալեալ զքոյոցդ բարեաց

անհաւասար առաւելութիւն որդի
Աստուծոյ կենդանւայ, զսրբանուէր
այս օծելութիւն 'ի ճակատ դի-
մացս արեամբքո գրեմք, և 'ի բնու-
թիւն շնչոյս հոգւով քո տպաւորեմք
հաւատացեալ խորհրդով մտացս,
եթէ յաւէտ յայտնեսցի նորոգ փայ-
լեցեալ բազմաճաճանչ ծայրարձա-
կութեամբ 'ի տարածումն յոգ-
նատեսիլ զարմանահրաշ ընդարձա-
կութեան պտուղ իւղոյ ընծայեալ
զլոյս 'ի փառս ապառնեացն հան-
դերձելոցն: Այս ճարպ հոգւոր
երջանիկ և վերնանշոյլ 'ի դէմս ե-
րեսաց իմս պատկերի՝ քովդ նշա-
նաւ ջահաւորեսցի:

ԻԻ. Եւ քանզի իբր անհաս ոչ
ըմբռնական այս մեծ զօրութիւն
արագ սլացմամբ 'ի թլսս թեթլսս
մտաց պայմանի, անդրքան զկարծիս
ուշոյ իմաստից անհուն հետեման
անհետ փախստեան՝ լայն իմն միջո-
ցաւ 'ի սպառ որոշեալ, փակեցաւ
յինէն, ոչ օրինակեցաւ կցորդաւ,
ոչ նմանեցաւ զուգամասնութեամբ,
ոչ սահմանեցաւ ձեակերպութիւն,

ու կշռեցաւ ընկերին չափով .
այլ ահա ընդ աստուածեան
խաչիդ նշանի հաւասարութեամբ
սրեան կեցուցչիդ հոգիապէս գե-
րազանցեցաւ : Եւ արդ օրհնեա զմեզ
տէր , սովաւ և 'ի սոյն . ևս և անունդ
քո ահաւոր , լուսաւոր , երկնաւոր
և զարմանաւոր , 'ի գովեստ փառաց
անճառից մաքրակրօնից բուրվառաւ
խնկեալ , սուրբ , սուրբ , անքնին ,
անպատում , բարձրեալ , ողորմած ,
վերերգեալ , ճշմարիտ , բարերար
և սուրբ , արա սովաւ փրկութիւն ,
տուր և քաւութիւն , պարգևեա
բժշկութիւն , հանդերձաւորեա շը-
նորհ , առատաձեռնեա երանու-
թիւն : Յօժումն այս ձիթոյ եր-
կնանձրև լուսոյ անարատ գոայց .
յիւղեալս այս թեզան բանաւորա-
կան մի մօցէ և մի գրաւեսցէ տխրա-
կանուի աղտոց մեղանաց՝ շաղախել
երբէք զոգւոյս կերպարան : Եղիցի
սոյն ինքն որոց մատչին օծանիլ սո-
վաւ հարսնապաճոյճ պանծանօք
պճնել գեղայօրէն սուրբ վայելչու-
թեամբ՝ երջանկապէս յոգի զարդա-

րեալ: Եղիցի հուրս այս լուսափառ
 և աստուածաձիր՝ մերձեցելոցն 'ի
 սոյն ընտրութիւն մուխ կրկնեռաց
 և բարեփափաք ջերմութեան այլ
 յօրինուածոյ, որով ամենայնիւ ա-
 մենապատրաստ պնդութեամբ՝ 'ի
 կարծրականումդ անսասան վիմիդ
 յարակայեցեալ միշտ արձանացայց
 'ի քեզ հաստատեալ աներկմտելի:
 Աիցի նշանակ վերնամրցանակ այսր
 պարգևի սովաւ վառելոցն, ոչ ողո-
 ղիլ ջուրք, ոչ այրիլ հուրք, ոչ
 ցրտանալ 'ի սառնութենէ, ոչ մնա-
 սակար հողմով շիջանիլ, ոչ աղտե-
 ղիլ յուրուական ինչ պղծութենէ,
 ոչ զպահեալսն չարին մատնել, և
 ոչ 'ի ստորե ելիցն զմթերս գան-
 ձուն կենաց յիմարաբար արտաքս
 հանել. ոչ անպատասխար մնալ 'ի
 թևոց քոց օգնականութենէ, և ոչ
 դէացեալն 'ի մեզ օծութիւն անմա-
 քրապէս 'ի բաց մերկանալ: Այլ ե-
 ղիցուք քե 'ի սոյն հրացեալ, սովիմք
 պարարեալ, սովաւ լուսաւորեալ,
 այսու արդարացեալ ազատացեալ
 և թափաւորեալ: Եւ քեզ միայնոյ

միայն օծելոյ յամենեցունց օրհնու-
թիւնք երգոց, ալէլուք լեզուաց,
հնչմունք ձայնից, յաղթանակու-
թիւնք դուլեստից, բարեբաստու-
թիւնք շրթանց, սրբաբանութիւնք
սաղմոսաց, ընդ Հօր և Հոգւոյդ
սրբոյ յաւիտեանս յաւիտենից .
ամէն :

Այն ի՞նչ յիշատակու-մի-ն 'ի սրբո-ւմի-ն,
և այս արձանագրու-մի-ն 'ի սրբո-ւմեանցն
սրբո-ւմի-ն :

ԲԱՆ ՂԳ.

Վերստիս յաւելուած իրիկն հեծո-ւմեան
նորին հախալի առ նոյն աղբւս մաղնանաց
բանի .

Ի խորոց սրտից խօսք ընդ Աստուծոյ :

Ա . ԱՍՏՈՒԱԾ յաւիտենական,
բարերար և ամենակալ, ստեղծիչ
լուսոյ և յօրինիչ գիշերոյ, կեանք

'ի մահո՛ւ և լոյս 'ի խաւարի, յոյս
 ակնու՛նոդաց և երկայնամո՛ուծիւն
 տարակուսե՛լոց, որ ամենարուեստ
 իմաստու՛ծեամբ քո դարձուցանես
 յայգ զստուերս մահո՛ւ, աննուազ
 ծագու՛մն և անմուտ արեգակն .
 քանզի ոչ զօրէ ծածկել զփառս
 տէրու՛ծեան քո խաւար գիշերոյ .
 որում կրկնի ծունր երկրպագու
 թեան ամենայն եղե՛լոց երկնաւորաց
 և երկրաւորաց և սանդարամետա
 կանաց . որ լսես զհեծու՛ծիւն կա
 պե՛լոց և հայիս յաղօթս խոնարհաց
 և ընդունիս զխնդրուածս նոցա Աս
 տուած իմ և թագաւոր իմ, կեանք
 իմ և ապաւէն իմ, յոյս իմ և վստա
 հու՛ծիւն իմ, Յիսուս Քրիստոս Աս
 տուածդ ամենայնի, սուրբդ հան
 դուցեալ 'ի հոգիս սրբոց, մխիթա
 րու՛ծիւն վշտաց և քաւարան մեղու
 ցե՛լոց, որ գիտես զամենայն յառաջ
 քան զլինել նոցա . առաքեա զպահ
 պանոդական զօրու՛ծիւն աջոյ քո, և
 փրկեա զիս յերկիւղէ գիշերի և 'ի
 դիւէ չարէ : Որպէս զի զյիշատակ
 սոսկալի և սուրբ քո անուանդ միշտ

համբուրեալ շրթամբք հոգւոյ ըղ-
ձութեան շնչոյ, կեցից պահպանեալ
ընդ այնոսիկ՝ որ կարգան զքեզ 'ի
բոլոր սրտէ :

Բ . Եւ 'ի գրոշմէ խաչի քոյոյ
նշանիդ , զոր աստուածային ա-
րեամբ քո ներկեալ նորոգեցեր ,
և 'ի նոյն շնորհ որդեգրութեան
զմեզ մկրտեցեր , և 'ի փառս պատ-
կերի քո նկարեալ յօրինեցեր ,
այսու պարգևօք աստուածականօք
ամաչեսցէ սատանայ , քակտեսցին
մեքենայքն , բարձցին որոգայթքն ,
պարտեսցին մարտուցեալքն , պա-
կասեսցին զէնքն սայրասուրբ , մեր-
ժեսցի մեզն , փարատեսցի խաւարն ,
մեկնեսցի մառախուղն : Բազուկ քո
հովանասցի , և աջ քո կնքեսցէ .
վասն զի գթած ես և ողորմած , և
անուն քո կոչեցեալ է 'ի վերայ ծա-
ռայից քոց : Եւ քեզ ընդ Հօր Հո-
գւովդ սրբով փառք և իշխանութիւն
յաւիտեանս յաւիտենից . ամէն :

ԲԱՆ ՂԵ .

Ալեքսանդրի յաւելումած կրկին հետեւեալ
նորին հսկողի առ նոյն աղէքս ճաղմանաց
Բանի .

Ի խորոյ սրբից խօսք ընդ Աստուծոյ :

Ա. ԱՐԵԳԱԿՆ արդար , ճառա-
դայթ օրհնեալ , լուսոյ կերպարան ,
փափաք անձկութեան , բարձրեալ
անքնին , զօրեղ անպատում , բարւոյ
բերկրութիւն , յուսոյ տեսութիւն ,
դովեալ երկնաւոր , թագաւոր փա-
ռաց , Քրիստոս արարիչ , խոստո-
վանեալ կեանք : Եւ արդ զթերու-
թիւն վերիպանաց բազմասխալ ձայ-
նի եղկելոյս ամենազօրդ բանիւ
լցեալ , մատուցես յաղերս հաճու-
թեան Հօր քում բարձրելոյ : Որ
վասն իմի փորձ եկիր անիծից , կեր-
պարանեալ զիմ նմանութիւն , ա-
մեննին կենաց օրհնութիւն , վեր-
նոց Լներքնոց բարեխնամող տեսուչ

Համայնից : Զի թէ յանձն առեր
մեռանիլ վասն իմ , Աստուած և
տէրդ բոլորեցուն , ո՞րչափ հաճես-
ցիս առաւել և այժմ վտանգաւորս
կրից կարեկցել , ընդ իմ պարտաւո-
րիս միշտ աղօթելով ազգակցաւ
մարմնոյդ առելոյ 'ի մէնջ՝ առ հա-
մասլատիւդ քո Հայր :

Բ . Եւ վասն արեանդ սլատուա-
կանի միշտ մատուցելոյ 'ի հաճու-
թիւն կամաց առաքչիդ , բարձցին
վտանգք մեղուցեալ դատապարտե-
լոյս , թողցին պարտիքն , ապաքի-
նեցցի ամօթն , մոռացցին սլառկա-
ռանքն , բարեգործեցցին դատա-
կնիքն , սատակեցցին որդունքն , վե-
րացցի լաշն , հանգարտեցէ կրճու-
մըն ատամանցն , սպառեցցին ողբքն ,
հատցին արտասուքն , մերժեցցի
սուգն , հալածեցցի խաւարն ,
վասնեցցի հուրն սաստկուծեան ,
հերքեցցին տանջանարանքն բազմ-
օրինակք :

Գ . Եկեացեն դթուծիւնք կամո-
ղիդ և պարգևողիդ կենաց ամենից ,
ծագեցցի լոյսդ , արագեցէ փրկու-

Թիւնդ , հասցէ օգնուԹիւնդ , ժա-
մանեացէ այցելուԹիւնդ , կանխես-
ցէ ցօղդ ողորմուԹեան , յառաջես-
ցէ արբուսցէ զանդաստանս պա-
քեալ՝ անկեալ ոսկերացս Թշուա-
ռուԹեամբ՝ի վիհն մահու . ծաղկե-
ցուսցէ պտղաբերեսցէ բաժակդ եր-
կնաւոր արեան կենարարիդ զերկիրս
խնամեալ աւուրն լուսոյ , որ անծա-
խապէս միշտ պատարագի յիշատակ
կենաց փրկուԹեան հոգւոց ննջե-
ցելոց : Զի ամենայնիւ մահացեալ
հոգիս մարմնովս մեղաց՝ շնորհօք
քո , գԹած , 'ի քեզ զօրացեալ քե-
նորոգեցայց , զատեալ 'ի մեղաց ան-
մահ կենդանուԹեամբ՝ի յարուԹեն
արդարոց , հօր քում օրհնեցեալ :
Ընդ որում քեզ փառք , և հոգւոյդ
սրբոյ բարեբանուԹիւն վայելչական
գոհուԹեամբ , այժմ և միշտ և յաւի-
տեանս յաւիտենից . ամէն :

ՅԻՇԱՏԱԿԱՐԱՆ ՄԱՏԵՆԻՍ ԴՊՐՈՒԹԵԱՆ

ԸՍՏ հոլովման ընթացից ամա-
նակաց յառաջ շարժութեան, որ
ըստ լրապատարն նշուլագեղն ար-
փիաճաճանչ լուսակիրն օրակշիռն
միտափարատն ակնապարար ականն
արևու՝ ստեղծականն արուսեկի,
որ համբարէ հոլովէ կուտէ ամաց
յոլովութիւն 'ի չափս դարուց շնչա-
սպառ և կենդանանորոգ առուղե-
կան յաւիտենիս, 'ի յաւարտումն կա-
տարման իններեակ յօբելինին, 'ի
սկիզբն պսակելոյ մտի տասնեկին յա-
բեթականտոհմիստումարի յետերից
ամաց անցելոց՝ որ զկնի գալտոեան
'ի կայս և 'ի կոյս կողմանց հիւսիսոյ
դիմաց արևելից՝ յաղթող և մեծ
կայսերն հռոմոց Բասլի յորժամ
ընդարձակ և մականգաւիթ կանոնաւ
սփիռ տարածէր՝ լիասահման և ան-
խորոց 'ի ստուարակարկատ կո-
թողս կարծր արձանաց՝ 'ի ձգումն
ձեռին և յանխզելի լարս պարանաց

երկարագունից՝ անթարթափ՝ ի նոյն վերասլացեալ՝ յաջև յահեակ՝ սեպհականեւ յաւելուլ բաժինս մասանց վիճակաց խմբից աշխարհաց ՚ի ծոց իւր . արդ ՚ի յայնմ անդորրու թեան միջոցի, յորում եղերեալ ընդոտնեցաւ թշնամին եկեղեցւոյ, ստացեալ հիմնեցի, կառուցի, կարգեցի, կուտեցի, արձանացուցի, դիզի, բարդեցի, կացուցի, ցուցի, հասաատելով ՚ի հրաշակերտութիւն միագոյ իրի զբազմաստեղնեան դրուագս դրութեան այսմ սոփերի արգասաւորի, ես Գրիգոր կրօնաւոր քահանայ, յետէն բանահիւսաց և կրտսեր վարժապետաց, դործակցութեամբ եղբօր իմոյ ընտրելոյ Յովաննէս կոչեցելոյ՝ Նարեկայ մեծափառ և բարձրասպատիւ ուխտի վանականի, որք իբրև զմի մարմին բանական ՚ի յերկուց առ մի կերպարան շինելոյ դիմաց կենցաղավարելով, ոչ միայն հարազատք, այլ և միաշունչք միակրօնք համասպատիւք զուգահաւանք, ՚ի քառից աչաց առ մի և նոյն շաւիղ խորհրդոյ տեսեալք:

Արդ հայցեմք 'ի ճաշակողացդ
 յայսմ սեղանոյ յոքնօրէն և ակտը
 ժահամ հանդերձելոյ՝ յիշատակել
 զմեզ 'ի մաղթանս ուղիղս և 'ի սլառ-
 կանաւոր խնդրուածս, սեռն սի-
 րով 'ի միտս բարիս. որով և դուք
 եղիջեք դրեալ 'ի մատեանս կենաց
 վեցին դպրութեանն:

ՑԱՆԿ ԱՆՈՒԱՆՑ

- Աբիրոն . 388 .
Աբրահամ . 174 . 292 . 306 . 395 . 442 .
Ադամ . 257 . 281 . 377 . 405 .
Ադգոլ . 555 .
Ադին . 256 .
Ազայէլ . 552 .
Ահարոն . 57 . 292 . 395 .
Ահարոնիւ . 437 .
Աղաղէկ . 11 .
Ամասիա . 37 .
Ամբակոմ . 360 . 498 .
Աննայ . 174 .
Ասորեստան . 282 .
Աստարտ . 337 .
Արթուհ . 811 .
Աստացի . 272 .
Աբար . 145 . 405 .

Աբիա . 268 .

Բաբելոն . 8 . 382 .

Բաբելոն . 102 . 103 .

Բահաղ . 361 . 551 .

Բասիլ . 591 .

Բարեբէս . 555 .

Բերհեզդա . 324 .

Բեթսայիդա . 12 .

Բեշար . 111 . 158 . 288 . 290 . 362 .

374 . 481 . 517 . 531 .

Բէեզդեբուզ . 291 .

Բեսեւիէլ . 440 .

Գալիլիա . 12 .

Գողիաթ . 531 .

Գոմոր . 806 .

Գրիգոր . 592 .

Դադան . 388 .

Դանիէլ . 43 . 104 . 395 . 555 .

Դաւիթ . 8 . 12 . 57 . 59 . 79 . 80 .

87 . 182 . 215 . 282 . 282 . 291 . 322 .

324 . 329 . 331 . 336 . 344 . 360 . 395 .

397 . 403 . 427 . 550 . 558 . 566 . 566 .

568 . 572 .

Դերաբրիստոս . 521 .

Եգիպտոս . 11 . 433 .

Եդեմ . 223 . 284 . 470 .

- Եդոմ . 107 .
 Եղեկիա . 291 . 329 .
 Եղեկիէլ . 134 . 190 . 230 . 307 . 396 .
 565 .
 Եղր . 153 . 283 .
 Եղիազար . 59 .
 Եղիաա . 438 .
 Եղիսէ . 388 . 537 .
 Եղեսէոս . 438 .
 Եմմանուէլ . 193 . 557 .
 Ենուլք . 59 .
 Եսայի . 8 . 15 . 43 . 130 . 231 . 281 .
 299 . 323 . 361 . 534 . 553 . 578 .
 Երեբով . 353 . 531 .
 Երեմեայ . 12 . 107 . 113 . 210 . 282 .
 299 . 329 . 385 .
 Երուսաղէմ . 12 . 113 . 130 . 133 .
 181 . 211 . 212 . 382 .
 Եւա . 471 .
 Եփրեմ . 12 . 107 . 489 .
 Զաքարիա . 244 . 295 . 360 . 410 . 555 .
 Զորաբաբէլ . 442 :
 Թադուհի . 530 .
 Խաահակ . 292 .
 Խարաէլ . 11 . 14 . 14 . 33 . 34 . 96 .
 108 . 111 . 111 . 112 . 281 . 292 . 343 .

- 351 . 410 . 490 . 551 . 568 . 578 .
 Լիբանան . 15 . 49 .
 Ճայդան . 12 .
 Ծուր . 12 .
 Կայէն . 405 .
 Կափառնառում . 12 .
 Կեդրոն . 9 .
 Կիւրոս . 551 .
 Հաբէլ . 296 . 435 .
 Հեղիա . 362 .
 Հեղիաս . 209 . 551 .
 Հերովդէս . 566 .
 Հոմերոն . 576 .
 Հռոմք . 591 .
 Հսկող . 411 .
 Մանասէ . 37 . 289 .
 Մատթէոս . 540 .
 Մարիամ . 187 .
 Մարկոս . 567 .
 Մեւքիսեդեկ . 549 .
 Մեղքում . 337 .
 Մեռա . 354 . 578 .
 Մկրտիչ . 567 .
 Մողոք . 107 .
 Մովաբ . 220 .
 Մովսէս . 9 . 12 . 74 . 194 . 214 . 264 .

266 . 292 . 324 . 329 . 339 . 362 . 395 .
433 . 437 . 440 . 578 .

Յակոբ . 8 . 83 . 181 . 214 . 323 . 338 .
351 . 442 . 548 . 568 . 574 .

Յէու . 552 .

Յոբ . 35 . 107 . 153 . 138 . 224 . 212 .
329 . 355 . 395 .

Յովաս . 396 .

Յովէլ . 111 . 280 .

Յորդանան . 205 . 353 . 433 . 553 .

Յուդա . 12 . 43 . 104 . 133 . 145 .
489 . 490 . 574 .

Նարեկ . 592 .

Նէսարք . 592 .

Նիկիա . 201 . 428 .

Նոյ . 79 . 395 . 440 .

Շամբին . 306 .

Ողէլ . 440 .

Ոողա . 306 .

Ողիբա . 307 .

Ովսէէ . 154 . 490 .

Պաւղոս . 9 . 56 . 16 . 160 . 297 . 303 .
329 . 335 . 371 . 540 . 571 .

Պետրոս . 59 . 69 . 283 . 396 . 566 .

Պօլիկեանք . 434 .

Ռեփան . 108 .

Մաբէկ . 454 . 539 .

Մամարիայ . 130 .

Մամուէլ . 266 . 507 .

Մարայ . 175 . 306 .

Մատանայ . 157 . 353 . 365 . 380 . 531 .
587 .

Մաւռուղ . 145 . 266 . 403 . 551 . 572 .

Մափիրա . 406 .

Մէլովա . 8 .

Մինա . 108 . 531 .

Միոն . 443 . 530 .

Միովն . 536 .

Մոգում . 11 . 387 .

Մողումն . 80 . 263 . 267 . 272 . 273 .
370 . 442 . 563 .

Տարտարոս . 83 . 100 . 140 .

Տիւրոս . 231 .

Փագովր . 266 .

Փարաւոն . 38 . 389 . 433 . 529 . 565 .

Քամովա . 337 .

Քանան . 11 . 43 .

Քաջի արանց . 393 .

Քորազին . 12 .

Քորէբ . 209 . 551 .

Քեւան . 290 .

Ա Ի Ե Տ Ա Ր Ա Ն Ք

ԲՈՒՆԱՅԻՆ ԹԵԱՆ

Ի Մ Ա Տ Թ Է Ո Ս Ի

ԱԻԵՏԱՐԱՆԻՆ

Տէր՝ Դէր Յիսուս Գրիգոր :

ԵՒ շրջէր ընդ ամենայն կողմն
գալիլէացոց . ուսուցանէր 'ի ժողովուրդս նոցա և քարոզէր զաւետարանն արքայութեան , և բժշկէր զամենայն հիւանդութիւնս՝ և զամենայն ախտս 'ի ժողովրդեանն : Եւ ել լուր նորա ընդ ամենայն երկիրն ասորւոց . և մատուցին առնա զամենայն հիւանդս , որ նեղեալ էին 'ի սէսսսէս ցաւս և 'ի տանջանս , և զգիւահարս և զլուսնոտս և զանդամալոյծս , և բժշկեաց զնոսս : Եւ երթային զհետնորա ժողովուրդք բազումք 'ի Գալիլէէ և 'ի Գեկապօլէայ և յԵրուսաղեմէ և 'ի Հրէաստանէ և յայնկոյս Յորդանանու , և բժշկեաց զնոսս :

Տէրն Պէր Յիսուս Քրիստոս

ԱՅԼ իբրեւ էջ 'ի լեռնէ անտի,
գնացին զկնի նորա ժողովուրդք
բազումք: Եւ ահա մատուցեալ բո-
րոտ մի՝ երկիր սագանէր նմա և ա-
սէր . տէր, եթէ կամիս, կարող ես
զիս սրբել: Ձգեաց զձեռն իւր և
հասոյց 'ի նա Յիսուս, և ասէ. կամիմ
սրբեաց . և վաղվաղակի սրբեցաւ 'ի
նմանէ բորոտութիւնն: Եւ ասէ
ցնա Յիսուս . զգոյշ լեր, մի ումէք
ասիցես . այլ երթ ցոյց զանձն քո
քահանային, և մատո՛ղ զպատարագն՝
զոր հրամայեաց Մովսէս 'ի վկայու-
թիւն նոցա:

Տէրն Պէր Յիսուս Քրիստոս

ԵՒ մտեալ 'ի Կափառնաուով,
մատեաւ առ նա հարիւրապետ մի,
աղաչէր զնա և ասէր . տէր, մանուկ
իմ անկեալ կայ 'ի տան անդամա-
լոյ՞ծ չարաչար տանջեալ: Ասէ ցնա
Յիսուս, ես եկից և բժշկեցից զնա:

Պատասխանի ետ հարիւրապետն և
ասէ . տէր , չեմ բաւական եթէ
ընդ յարկաւ իմով մտցես , այլ ա-
սա՛ բանիւ , և բժշկեսցի մանուկն
իմ : Քանզի և ես այր մի եմ ընդ
իշխանութեամբ . ունիմ ընդ ինև
զինուորս , ասեմ ամա երթ՝ և եր-
թայ , և այլում թէ եկ՝ և գայ , և
ծառայի իմում . թէ արա՛ զայս , և
առնէ : Իբրև լուաւ Յիսուս՝ զար-
մացաւ և ասէ ցայնոսիկ որք զհետն
երթային . ամէն ասեմ ձեզ և ոչ
յիսրայէլի այսպիսի հաւատս գտի
երբէք : Բայց ասեմ ձեզ՝ զի բա-
զումք յարևելից և յարևմտից ե-
կեսցեն և բազմեսցին ընդ Աբրա-
համու և ընդ Իսահակայ և ընդ
Յակոբու յարքայութեան երկնից .
և որդիքն արքայութեան ելցեն 'ի
խաւարն արտաքին . անդ եղիցի
լալ և կրճել ատամանց : Եւ ասէ
Յիսուս ցհարիւրապետն . երթ և
որպէս հաւատացերդ , եղիցի քեզ .
և ողջացաւ մանուկն նորա յաւուր
յայնմիկ :

Եւ եկեալ Յիսուս 'ի տուն Պե-

տրոսի, ետես զի զոքանչ նորա անկեալ դնէր տապագեալ, կալաւ զձեռանէ նորա. և եթող զնա ջերմն. յոտն եկաց և պաշտէր զնա:

Իբրև եղև երեկոյ, մատուցին առ նա դիւահարս բազումս, և եհան զայսսն բանիւ, և զամենայն հիւանդսն բժշկեաց: Զի լցցի բանն որ ասացաւ 'ի ձեռն Եսայեայ մարգարէի. նա զհիւանդութիւնս մեր վերացոյց և զցաւս մեր եբարձ:

Եւ իբրև անց յայնկոյս յերկիրն գերգեսացւոց, պատահեցին նմա դիւահարք երկու ելեալք 'ի գերեզմանացն չարսչարք յոյժ, որպէս զի չէր հնար անցանել ումեք ընդ այն ճանապարհ: Եւ ահա աղաղակեցին և ասէն. զի կայ մեր և քո, Յիսուս որդի Աստուծոյ, եկիր տարաժամ տանջել զմեզ: Եւ էր հեռագոյն 'ի նոցանէ երամակ մի խողից արօտական. և դեքն աղաչէին զնա և ասէին՝ եթէ հանես զմեզ աստի, հրաման տուր մեզ երթալ յերամակ խողիցն: Եւ ասէցնոսա, երթայք. և նոքա ելեալ

գնացին յերամանն խողից . և դի-
մեաց ամենայն երամանն 'ի դա-
րէ անտի 'ի ծով . և մեռան 'ի
ջուրսն . և խողարածքն փախեան .
և երթեալ 'ի քաղաքն պատմեցին
զամենայն , և զիրս դիւահարացն :
Եւ ահա ամենայն քաղաքն եւ ընդ
առաջ Յիսուսի . իբրեւ տեսին զնա՝
աղաչէին զի գնասցէ 'ի սահմանաց
նոցա :

Տէրն Եւ Յիսուս Քրիստոս

Եւ մտեալ 'ի նաւ անց յայնկոյս
և եկն 'ի քաղաք իւր . և ահա մա-
տուցին առ նա անդամալոյծ մի՝ որ
դնէր 'ի մահիճս . և տեսեալ Յի-
սուսի զհաւատս նոցա՝ ասէ ցան-
դամալոյծն , թողեալ լիցին քեզ
մեզք քո : Եւ ահա ոմանք 'ի դըպ-
րացն ասեն ընդ միտս , հայհոյէ դա :
Եւ ծանուցեալ Յիսուսի զխոր-
հուրդս նոցա , ասէ ցնոսա . ընդէր
խորհիք դուք չարիս 'ի սիրտս ձեր :
Զի՞նչ դիւրին է , ասել՝ թողեալ
լիցին քեզ մեզք քո , թէ ասել՝ արի՛

և շրջեաց : Այլ զի գիտասցիք՝ եթէ
 իշխանութիւն ունի որդի մարդոյ
 յերկրի թողուլ զմեղս : Յայնժամ
 ասէ ցանդամալոյծն . արի՛ առ զմա,
 հիշս քո՝ և երթ 'ի տուն քո . և յա-
 րուցեալ գնաց 'ի տուն իւր : Իբրև
 աեսին ժողովուրդքն , զսրմացան .
 և փառաւոր առնէին զԱստուած
 զտուիչն այնպիսի իշխանութեան
 մարդկան :

Տէրն Դէ Յիսուս Քրիստոս

ՄԻՆՉԴԵՆԻ զայս խօսէր ընդ
 նոսա , ահա իշխան մի մատուցեալ
 երկիր պագանէր նմա և ասէր .
 դուստր իմ արդ ևս վախճանեցաւ ,
 այլ եկեալ գիցես զձեռն քո 'ի վե-
 րայ նորա , և կեցցէ : Յարեաւ Յի-
 սուս և գնաց զկնի նորա աշակեր-
 տօքն հանդերձ : Եւ ահա կին մի
 տեւատես երկոտասանամեայ՝ մա-
 տուցեալ յետոյ մերձեցաւ 'ի դրօ-
 շակ հանդերձի նորա : Քանզի ա-
 սէր 'ի մտի իւրում , թէ միայն մեր-
 ձենամ 'ի հանդերձս նորա փրկիմ :

Իսկ Յիսուս իբրև դարձաւ և ետես զնա՝ ասէ . քաջալերեաց դուստրը, հաւատքքո կեցուցին զքեզ . և փրկեցաւ կիներն ՚ի ժամէն յայնմանէ : Իբրև եկն Յիսուս ՚ի տուն իշխանին , և ետես զփողարմն և ամբոխ յոյժ , ասէ ցնոսա . ՚ի բաց գնացէք . զի ոչ եթէ մեռեալ է աղջիկդ՝ այլ ննջէ . և ծաղր առնէին զնա : Եւ իբրև ել ամբոխն ՚ի բաց , եմուտ՝ կալաւ զձեռանէ նորա և յարեաւ աղջիկն : Եւ ել համբաւս այս ընդ ամենայն երկիրն ընդ այն :

Տէրն Թէ Բիւրոս Քրիստոս

ԵՒ մինչ դեռ անցանէր ընդ այն՝ զհետ եղեն նորա կոյրք երկու . աղաղակէին և ասէին , ողորմեաց մեզ որդի Դաւթի : Եւ իբրև եկն ՚ի տուն , մատեան առ նա կոյրքն , և ասէ ցնոսա Յիսուս . հաւատայք եթէ կարող եմ առնել ձեզ զայդ . ասեն ցնա՝ այո՛ տէր : Յայնժամ մերձեցաւ յաչս նոցա և ասէ . ըստ հաւատոց ձերոց եղիցի ձեզ . և բացան աչք նոցա : Եւ

սաստեացնոցա Յիսուս և ասէ. զգոյշ
կացէք՝ մի ոք գիտասցէ : Եւ նոքա
ելեալ համբաւեցին զնա ընդ ամե-
նայն երկիրն ընդ այն : Եւ յեւանեւն
նոցա արտաքս, ահա մատուցին առ
նա այր մի համբ գիւահար : Եւ յե-
ւանեւ գիւին՝ խօսեցաւ համբն, և
զարմացան ժողովուրդքն և ասէն,
Թէ և ոչ երբէք երևեցաւ այսպիսի
ինչ յԻսրայէլի : Իսկ փարիսեցիքն
ասէին՝ Թէ իշխանաւն գիւաց հանէ
դա զդուս :

Տէրն Պէր Յիսուս Քրիստոս

ԵՒ շրջէր ընդ ամենայն քաղա-
քըս և ընդ գիւղս, ուսուցանէր ՚ի
ժողովուրդս նոցա և քարոզէր զաւե-
տարանն արքայութեան, և բժշ-
կէր զամենայն ախտս և զամենայն
հիւանդութիւնս ՚ի ժողովրդեանն :
Եւ տեսեալ զժողովուրդսն՝ գթա-
ցաւ ՚ի նոսա. զի էին աշխատեալք
և ցրուեալք իբրեւ զոչխարս, որոց
ոչ իցէ հովիւ : Յայնժամ ասէ ցա-
շակերտս իւր. հունձք բազում են՝

և մշակք սակաւ, արդ աղաչեցէք
 զտէր հնձոց՝ զի հանցէ մշակս 'ի
 հուռնձս իւր: Եւ կոչեցեալ առ ինքն
 զերկոտասանեսին աշակերտսն իւր,
 ետ նոցա իշխանութիւն այսոց սլըղ-
 ծոց՝ հանել զնոսա և բժշկել զամե-
 նայն ախտս և զամենայն հիւան-
 դութիւնս:

Տէրն Ռէ ՅԻՍՈՒՍ ՔՐԻՍՏՈՍ

ԵՒ գնացեալ անտի եկն 'ի Ժո-
 ղովուրդն նոցա: Եւ անդ էր այր
 մի՝ որոյ ձեռն իւր գօսացեալ էր,
 հարցին ցնա և ասէն, եթէ պարտ
 իցէ 'ի շաբաթու բժշկել. զի չա-
 րախօսեսցեն զնմանէ: Եւ նա ասէ
 ցնոսա, ո՞վ է 'ի ձէնջ մարդ՝ ո-
 րոյ իցէ ոչխար մի, և անկանիցի այն
 'ի խորխորատ 'ի շաբաթու, մի՞թէ
 ո՞չ ունիցի և յարուցանիցէ զնա: Իսկ
 արդ ո՛րչափ եւս առաւել է մարդ-
 քան զոչխար. ապա ուրեմն պարտ է
 'ի շաբաթու բարիս գործել: Յայն-
 Ժամ ասէ ցայրն, ձգեա՛ զձեռն
 քո. և նա ձգեաց և եղև ողջ իբրեւ

ղմիւսն : Իսկ փարիսեցիքն ելեալ
արտաքս՝ խորհուրդ առին զնմա-
նէ՝ թէ որպէս կորուսցեն զնա :

Առ Գէորգ Դէր Յիսուս Քրիստոս

ՅԱՅՆԺԱՄ մատուցաւ դիւա-
հար մի կոյր և համր՝ և բժշկեաց
զնա, որպէս զի համրն և կոյրն
խօսիցի և տեսանիցէ : Չարմացան
ամենայն ժողովուրդքն և ասէին .
մի՞ թէ սա՞ իցէ Քրիստոսն որդի
Դաւթի : Բայց փարիսեցիքն իբրեւ
լուսն՝ ասեն . ոչ իւիք հանէ դա
զդեւս՝ եթէ ոչ Բեեղզեբուղաւ
իշխանաւն դիւաց :

Տէառն Դէր, Յիսուսի Քրիստոսի

ԵՒ ելեալ անտի գնաց ՚ի կող-
մանս Տիւրոսի և Սիդոնի : Եւ ահա
կին մի քանանացի ՚ի սահմանաց
անտի նոցա, ելեալ աղաղակէր և
ասէր . ողորմեաց ինձ, տէր որդի
Դաւթի, դուստր իմ չարաչար այ-
սահարի : Եւ նա ոչ ետ նմա պա-

տասխանի . և մատուցեալ աշա-
կերտքն նորա աղաչէին զնա և ասէին .
արձակեա՛ զնա , զի աղաղակէ զհետ
մեր : Նա պատասխանի ետ և ասէ .
ոչ ուրեք առաքեցայ՝ եթէ ոչ առ
ոչխարս կորուսեալս տանն Իսրայ-
էի : Եւ նա մատուցեալ երկիր
պագանէր նմա և ասէր . տէր , օգ-
նեա՛ ինձ : Պատասխանի ետ նմա և
ասէ . ոչ է բարւոք առնուլ զհաց
մանկանց և արկանել շանց : Եւ նա
ասէ . այո՛ տէր , քանզի և շունք կե-
րակրին 'ի փշրանաց անկեւոց 'ի սե-
ղանոյ տեառն իւրեանց : Յայնժամ
պատասխանի ետ նմա Յիսուս և
ասէ . ո՛վ կին դու , մեծ են հաւատք
քո . եղիցի քեզ որպէս և կամիս . և
բժշկեցաւ դուստր նորա 'ի նմին
ժամու :

Տէառն յէրոյ Յիսուսի Քրիստոսի

Ե՛ւ գնացեալ անտի՝ եկն 'ի ծո-
վեղոն գալիլեացւոց . և ելեալ 'ի
լեառն նստէր անդ : Մատեան առ
նա ժողովուրդք բազումք՝ որ ու-

նէին ընդ իւրեանս կաղա, կոյրս,
 համերս, միակողմանիս, և այլս
 բազումս, և ընկեցին զնոսա առ ոսո
 նորա, և բժշկեաց զնոսա: Մինչեւ
 զարմանալ ժողովրդոցն, որ տեսա-
 նէին. զի համերքն խօսէին, կաղք
 դնային, միակողմանիք բժշկէին,
 կոյրք տեսանէին, և փառաւոր առ-
 նէին զԱստուածն Իսրայէլ:

ՏԵՐԱՄԲ ԴԵՐՈՎ ՅԻՍՈՒՍԻ-ՔՐԻՍՏՈՍԻ-

Եւ իբրեւ եկին 'ի ժողովուրդն,
 մատեաւ այր մի, 'ի ծունր իջանէր
 և ասէր. տէր, ողորմեաց որդւոյ ի-
 մում, զի լուսնոտի և չարաչար հի-
 ւանդանայ. բազում անգամ անկա-
 նի 'ի հուր, և երբէք 'ի ջուր: Եւ
 մատուցի զնա աշակերտացն քոց, և
 ոչ կարացին բժշկել: Պատասխանի
 ետ Յիսուս և ասէ. ո՞վ ազգ անհա-
 ւատ և թիւր, մինչեւ ցե՞րք իցեմ
 ընդ ձեզ, մինչեւ յե՞րք անսայցեմ
 ձեզ, ա՞ծ զնա առ իս. և ածին
 զնա առ Յիսուս: Եւ ոտստեաց 'ի
 նա Յիսուս, և եւ 'ի նմանէ դեւն,

և բժշկեցաւ մանուկն 'ի ժամէն
յայնմանէ : Յայնժամ մատեան ա-
շակերտքն առանձինն և ասէն ցՅի-
սուս . մեք ընդէր ոչ կարացաք հա-
նել զնա : Եւ նա ասէ ցնոսա՝ վասն
թերահաւատութեան ձերոյ . ամէն
ասեմ ձեզ, եթէ ունիցիք հաւատա-
քան զհատն մանանխոյ, ասասցիք
լերինս այսմիկ՝ փոխեաց աստի անդր,
և փոխեսցի . և ոչ ինչ անհնարին
լինիցի ձեզ : Բայց այս ազգ ոչ ելանէ,
եթէ ոչ աղօթիւք և պահովք :

Տէրամբ մերով Յիսուսի- Քրիստոսի-

ԵՒ յելանել նոցա յերիբովէ,
գնացին զհետ նորա ժողովուրդք
բազումք : Եւ ահա կոյրք երկունըս-
տէին առ ճանապարհաւն . իբրեւ
լուան թէ Յիսուս անցանէ՝ աղա-
ղակեցին և ասէն, ողորմեաց մեզ,
Յիսուս որդի Դաւթի : Եւ ամբոխն
սաստեաց նոցա՝ զի լուեսցեն . և նո-
քա եւս առաւել աղաղակէին և ա-
սէին . տէր, ողորմեաց մեզ, որդի
Դաւթի : Զտեղի առ Յիսուս . կո-

չեաց զնոսա և ասէ . զինչ կամիք զի
 արարից ձեզ : Ասենցնա . տէր , զի
 բացյին ւաք մեր : Եւ գլծացեալ
 Յիսուս մերձեցաւ յաչս նոցա , և
 վաղվաղակի տեսին և գնացին զհետ
 նորա :

Ի Մ Ա Ր Կ Ո Ս Ի

ԱԻԵՏԱՐԱՆԻՆ

ՏԵՐԱՅԷ ԴԵՐԷՆ ՅԻՆՆԻՆ ՔՐԻՍՏՈՍԻՆ

ԵՒ մտանեն 'ի Կաթիառնառում, և
իսկ և իսկ 'ի շաբաթուն մտեալ 'ի Ժո-
ղովուրդն ուսուցանէր զնոսա : Եւ
զարմանային ընդ վարդապետու-
թիւննորա, զի ուսուցանէր զնոսա
իբրեւ իշխանութեամբ, և ոչ որպէս
դպիրքն : Եւ էր 'ի Ժողովրդեանն
նոցա այր մի՝ յորում այս պիղծ գոյր
'ի նմա . որ աղաղակեաց և ասէ .
Թոյլ տուր, զի կայ մեր և քո, Յի-
սուս նազովըցի, եկիր կորուսա-
նել զմեզ . գիտեմք զքեզ ո՛վ ես
սուրբդ Աստուծոյ : Սաստեաց 'ի
նա Յիսուս և ասէ . կարկեաց և ել
'ի դմանէ : Եւ զարկոյց զնա այսն պիղծ
և աղաղակեաց 'ի ձայն մեծ, և ել
'ի նմանէ : Եւ զարմացան ամենեքին

մինչև հծծել ընդ միմեանս և ա-
սել. զինչ է այս նոր վարդապե-
տութիւնս, զի իշխանութեամբ և
այսոց պղծոց սաստէ և հնազանդին
ամա: Եւ ելլուր նորա ընդ ամենայն
կողմն գալիլեացոց:

Տէրն Տէր Յիսուս Քրիստոս

ԵՒ վաղվաղակի ելեալ 'ի Ժո-
ղովրդենէն եկն 'ի տուն Սիմոնի և
Անդրեայ՝ Յակոբաւ և Յոհաննու
հանդերձ: Եւ զոքանչ Սիմոնի դնէր
ջերմացեալ, և վաղվաղակի ասէն
ցնա վասն նորա: Եւ մատուցեալ
յարոյց զնա՝ կալեալ զձեռանէ. և
եթող զնա տենդն, և պաշտէր զնո-
սա:

Աստուծոյ Տէր Յիսուս Քրիստոս

ԵՒ իբրեւ երեկոյ եղև 'ի մտա-
նել արեգականն՝ բերէին առ նա
զամենայն հիւանդս և զդիւահարս:
Եւ էր ամենայն քաղաքն Ժողովեալ
առ դրունսն: Եւ բժշկեաց բազում

հիւանդս 'ի պէսպէս ախտից . և դեւս բազումս եհան . և ոչ տայր խօսել դիւացն . զի գիտէին զնա թէ Քրիստոսն է :

Տէրն Ջէ Յիսուս Քրիստոս

Եւ ընդ այգն ընդ առաւօտն յարուցեալ եւ և գնաց յանապատ տեղի , և անդ կայր յաղօթս : Եւ գնաց զհետ նորա Սիմոն և որք ընդ նմայն էին . և իբրեւ գտին զնա , ասէն ցնա , թէ ամենեքին խնդրեն զքեզ : Եւ ասէ ցնոսա . եկայք երթիցուք և յայլ մօտաւոր գիւղաքաղաքսն , զի և անդ քարողեցից . զի յայս իսկ եկեալ եմ : Եւ քարողէր 'ի Ժողովուրդս նոցա ընդ ամենայն գալիլեացիս , և դեւս հանէր : Գայ առ նա բորոտ մի , աղաչէր 'ի ծունր իջանէր և ասէր . տէր , եթէ կամիս , կարող ես զիս սրբել : Իսկ Յիսուս գթացեալ ձգեաց զձեռն ' մերձեցաւ 'ի նա և ասէ ցնա . կամիմ սրբեաց : Եւ իբրեւ ասացն ցնա , վաղվաղակի գնաց 'ի նմանէ բորո-

տութիւնն՝ և սրբեցաւ : Եւ սաս-
տեալ նմա՝ եհան զնա արտաքս վաղ-
վաղակի , և ասէ . զգոյշ լեր մի ու-
մեք ինչ ասիցես , այլ երթ ցոյց զքեզ
քահանային , և մատո՛ վասն սրբու-
թեան քոյ պատարագ՝ զոր հրամայ-
եաց Մովսէս ՚ի վկայութիւն նո-
ցա : Եւ նա ելեալ սկսաւ քարոզել
յոյժ և հռչակ հարկանել զբանն ,
մինչ ոչ ևս կարող լինել նմա յայտ-
նապէս ՚ի քաղաք մտանել , այլ ար-
տաքոյ յանապատ տեղիս էր . և գա-
լին առ նա յամենայն կողմանց :

Տէառն Վերոյ Յիսուսի Քրիստոսի

Եւ մտեալ դարձեալ ՚ի Կափառ-
նառումյետ աւուրց , լուր եղեւ եթէ
՚ի տան է . և ժողովեցան բազումք՝
մինչեւ տեղի եւս ոչ լինել և ոչ առ
դրանն , և խօսէր նոցա զբանն : Եւ
գային առ նա , բերէին անդամաւոյծ
մի բարձեալ ՚ի չորից . և իբրեւ ոչ
կարէին մերձենալ առ նա յամբօխէ
անտի , քակեցին զյարկն՝ ուր էր
Յիսուս , և բացեալ զառաստաղն՝

իջուցին զմահիւն՝ յորում կայր
 անդալոյծն : Եւ տեսեալ զհաւատա-
 նոցա ասէ ցանդամալոյծն . որդեակ ,
 թողեալ լիցին քեզ մեղք քո : Եւ
 էին ոմանք 'ի դպրաց անտի , որ
 անդ նստէին՝ և խորհէին 'ի սիրտս
 իւրեանց . զի՞նչ է այս՝ որ խօսի սա
 զհայհոյութիւնս . ո՞վ կարէ թողուլ
 զմեզս՝ եթէ ոչ մի Աստուած : Եւ
 դիտաց Յիսուս յոգի իւր՝ թէ այն-
 պէս խորհին 'ի սիրտս իւրեանց , և
 ասէ . զի՞ խորհիք զայդ 'ի սիրտս ձեր :
 Զի՞նչ դիւրին է ասել ցանդամա-
 լոյծն թողեալ լիցին քեզ մեղք քո ,
 եթէ ասել . արի՛ ա՛ռ զմահիւն քո ,
 և երթ 'ի տունքո : Այլ զի դիտաս-
 ջիք , եթէ իշխանութիւն ունի որդի
 մարդոյ 'ի վերայ երկրի թողուլը-
 մեզս , ասէ ցանդամալոյծն . Քեզ ա-
 սեմ , արի՛ ա՛ռ զմահիւն քո և երթ
 'ի տունքո : Եւ յարեալ վաղվաղա-
 կի առեալ զմահիւնն , եւ առաջի ա-
 մենեցուն . մինչեւ զարմանալ ամե-
 նեցուն և փառաւոր առնել զԱս-
 տուած և ասել , թէ այսպիսի ինչ
 երբեք ոչ տեսաք :

Տէրն Դէր Յիսուս Քրիստոս

ԵՒ եմուտ միւսանգամ 'ի Ժողովուրդն, և էր անդ այր մի՝ որոյ ձեռն իւր գօսացեալ էր : Եւ սպասէին նմա՝ եթէ բժշկիցէ զնա 'ի շաբաթուն, զի չարախօսեսցեն զնմանէ : Եւ ասէ ցայրն, որոյ ձեռն գօսացեալ էր . արի՛ անց 'ի մէջ : Եւ ասէ ցնոոս . զի՛նչ արժան է 'ի շաբաթու, բարի՛ ինչ գործել՝ եթէ չարառնել . ոգի մի ապրեցուցանել թէ կորուսանել . և նոքա լռեցին : Եւ հայեցեալ Յիսուսի զնոքօք լի ցասմամբ, տրտմեալ վասն կուրութեանց սրտից նոցա, ասէ ցայրն . ձգեա՛ զձեռն քո . և նա ձգեաց, և ողջացաւ ձեռն նորա : Եւ ելեալ արտաքս վաղվաղակի փարիսեցիքն հերովդիանոսօքն հանդերձ, խորհուրդ առնէին վասն նորա, թէ զի ա՛րդ կորուսցեն զնա :

ՏԵՐՆ ԴԵ ՅԻՍՈՒՍ ՔՐԻՍՏՈՍ

ԱՇԱԿԵՐՏՕՔՆ իւրովք գնաց
 'ի ծովեզրն . և բազում ժողովուրդ
 'ի գալիլեացւոց երթային
 զհետ նորա , և 'ի Հրէաստանէ , և
 յԵրուսաղէմէ , և յայնկոյս Յորդա-
 նանու . և որք 'ի Տիւրոսէ և 'ի Սի-
 դոնէ բազում ժողովուրդ իբրեւ
 լսէին որչափ ինչ առնէր՝ գային առ
 նա : Եւ ասէ ցաշակերտսն իւր՝ զի
 նաւակ մի պատրաստական կայցէ
 նմա վասն ամբօխին , զի մի նեղեւ-
 ցէն զնա : Քանզի զբազումս բժշ-
 կեաց , մինչ գալ խռնել զնովաւ , զի
 մերձեցին առ նա՝ որք ունէին
 ախտս ինչ : Եւ այսք պիղծք՝ յորժամ
 տեսանէին զնա՝ անկանէին առաջի
 նորա , աղաղակէին և ասէին , թէ
 դու ես Որդին Աստուծոյ . և նայոյժ
 սաստէր նոցա՝ զի մի յայտնի առնի-
 ցէն զնա :

Տէրն Տէր Յիսուս Քրիստոս

ԵՒ եկն յայնկոյս ծովուն յաշ-
խարհն գերդեհացուց : Եւ ընդ ե-
լանելն նորա 'ի նաւէ անտի՝ պա-
տահեաց նմա այր մի 'ի գերեզմա-
նացն՝ զոր ունէր այս պիղծ : Որոյ
և բնակութիւն իւր իսկ 'ի գերեզ-
մանս էր . և ոչ շղթայիւք ոք եւս
կարէր կապել զնա, վասն բազում
անգամ ոտնակապօք և շղթայիւք
կապելոյ, և խզելոյ 'ի նմանէ զշղ-
թայսն, և զոտնակապսն խորտակե-
լոյ . և ոչ ոք կարէր պարտել զնա :
Քանզի հանապազ զցայդ և զցերեկ
'ի գերեզմանս և 'ի լերինս աղաղա-
կէր, և կոծէր զանձն իւր քարամբք .
Իբրեւ ետես զՅիսուս 'ի հեռա-
տանէ, ընթացաւ և երկիր եպագ
նմա : Աղաղակեաց 'ի ձայն մեծ և
ասէ . զի՞ կայ իմ և քո, Յիսուս
Որդի Աստուծոյ բարձրելոյ, երդ-
մնեցուցանեմ զքեզ յԱստուած,
մի տանջեր զիս . քանզի ասէր
ցնա . Եւ այսդ պիղծ 'ի մարդոյ այ-

տի : Եւ հարցանէր ցնա՝ թէ զինչ
անուն է քո . և ասէ ցնա , Լէգէովն
անուն է իմ . քանզի բազումք եմք :
Եւ աղաչէին զնա յոյժ , զի մի ա-
ռաքեացէ զնոսա արտաքսքան զաշ-
խարհն : Եւ անդ էր առ լերամբն
երամակ մի խողաց արօտական մեծ .
աղաչեցին զնա ամենայն դեւքն , և
ասեն . առաքեա՛ զմեզ 'ի խողան , զի
մոցուք 'ի նոսա . և հրամայեաց նո-
ցա : Եւ իբրեւ ելին այսքն պիղծք ,
մօտին 'ի խողան . և դիմեաց երամակն
'ի դարէ անտի 'ի ծովն . էին իբրեւ
երկու հազարք , և հեղձնուին 'ի ծո-
վուն : Եւ խողարածքն փախեան , և
պատմեցին 'ի քաղաքին և յադա-
րակս . և ելին տեսանել զինչ իցէ՝
որ դործեցաւն : Գան առ Յիսուս ,
և տեսանեն զգիւսահարն զի նստէր
զգեցեալ և զգաստացեալ՝ որ ունէր
զԼէգէովնն , և զահի հարան : Եւ
պատմեցին նոցա՝ որոց տեսեալն էր
թէ զինչ եղև այսահարին , և զինչ
վասն խողիցն : Եւ սկսան աղաչել զնա
գնալ 'ի սահմանաց նոցա : Եւ իբրեւ
եմուտ նա 'ի նաւն՝ աղաչէր զնա դի-

ւահարն զի ընդ նմա իցէ . և Յիսուս
 ոչ ետ նմա թոյլ, այլ ասէ ցնա . երթ
 'ի տունքո առ ընտանիսքո, և սլառ-
 մեա՝ նոցա որ ինչ միանգամ տէր
 արար քեզ, և ողորմեցաւ քեզ : Եւ
 չոգաւ և սկսաւ քարոզել 'ի Դեկա
 սօլիս, զոր ինչ արար նմա Յիսուս .
 և ամենեքին զարմանային :

Տէրն Թէ Յիսուս Քրիստոս

Եւ իբրեւ անց միւսանգամ յայն
 կողմն, ժողովեցաւ առ նա ժողո-
 վուրդ բազում, և էր առ ծովե-
 զերբն : Եւ ահա մի 'ի ժողովըր-
 դապետացն գայր, որում անուն էր
 Յայրոս . և իբրեւ ետես զնա՝ ան-
 կաւ առ ոտս նորա . աղաչէր զնա
 յոյժ և ասէր, թէ դուստր նորա
 մերձ է 'ի մահ, զի եկեալ գնիցէ
 նմա ձեռն, որպէս զի ասորեսցի, և
 կեցցէ : Եւ գնաց ընդ նմա . երթայր
 և ժողովուրդ բազում զհետ նորա,
 և նեղէին զնա : Եւ կին մի էր 'ի տե-
 ոտտեսութեան արեան զերկոտա-
 սան ամ, և յոյժ վշտացեալ 'ի բազում

բժշկաց, և ծախեալ զինչս իւր զա-
մենայն՝ և չէր ինչ օգտեալ, այլ եւս
առաւել զայրացեալ : Խերեւ լուաւ
զՅիսուսէ՝ եկն ՚ի մէջ ամբօխին յե-
տոյ, և բուռն եհար զհանդերձէ նո-
րա . քանզի խորհէր ՚ի մօի, թէ
միայն մերձեցայց ՚ի հանդերձս նո-
րա, փրկեցայց : Եւ վաղվաղակի
ցամաքեցաւ աղբիւր արեան նորա,
և գիտաց ՚ի մարմին իւր թէ բժշկե-
ցաւ ՚ի տանջանացն : Եւ անդէն
վաղվաղակի գիտաց Յիսուս յանձն
իւր զգործութիւնն որ ել ՚ի նմանէ .
դարձաւ յամբօխն և ասէ . ո՞վ մեր-
ձեցաւ ՚ի հանդերձս իմ : Եւ ասեն
ցնա աշակերտքն . տեսանեսս, զի
ամբօխդ նեղէ զքեզ, և ասես թէ
ո՞վ մերձեցաւ ՚ի հանդերձս իմ . և
չուրջ հայէր տեսանել՝ թէ ո՞վ զայն
արար : Եւ կինն զարհուրեալ և դո-
ղացեալ վասն որոյ գաղտն արար,
քանզի գիտէր զինչ եղև նմա . եկն
անկաւ առաջի նորա, և ասաց զա-
մենայն իրան ստուգութեամբ : Եւ
Յիսուս ասէ ցնա . դուստր, հա-
ւատք քո կեցուցին զքեզ, երթ ՚ի

խաղաղութիւն, և եղիջիր ողջ'ի տան
ջանաց քոց: Մինչ դեռ նա զայն
խօսէր՝ գան ոմանք 'ի տանէ ժողո-
վորդապետին և ասեն, թէ դուստրն
քո մեռաւ՝ զի եւս աշխատ առնես
զվարդապետդ:

Իսկ Յիսուս իբրև լուաւ զբանն
ասացեալ, ասէ ցժողովորդապետն,
մի երկնջիր՝ բայց միայն հաւատա՛:
Եւ ոչ ոք եթող ընդ իւր երթալ,
բայց միայն զՊետրոս և զՅակոբոս և
զՅովհաննէս զեղբայրն Յակոբայ:
Գայ 'ի տուն ժողովորդապետին, և
տեսանէ ամբոխ յոյժ և լալականս
և աղաղակ յոյժ: Եւ մտեալ 'ի ներքս
ասէ ցնոսա, զի՞ խռովեալ էք և լայք,
մանուկն ոչ է մեռեալ՝ այլ ննջէ:
Եւ ծաղը առնէին զնա, և նորա հա-
նեալ արտաքս զամենեւեան, առնու-
ընդ իւր զհայր մանկանն և զմայր,
և զնոսա որ ընդ նմայն էին, և
մտանէ ուր գնէր մանուկն: Եւ կա-
լեալ զձեռանէ մանկանն ասէ ցնա,
տալի՛ծա կու՛մի, որ թարգմանի՝ աղ-
ջիկ դու, քեզ ասեմ արի՛: Եւ վաղ-
վաղակի յարեաւ աղջիկն և գնայր:

քանզի էր ամաց՝ իբրև երկոտա-
սանից . և զարմացան մեծաւ զար-
մանալեօք : Եւ պատուէր տայր նո-
ցա յոյժ՝ զի մի ոք գիտասցէ զայն ,
և ասաց տալ նմա ուտել :

Տէրա՛յն Բեր՝ Յիսուսի - Քրիստոսի -

Եւ իբրև անցին յայնկոյս , եկին
յերկիրն Գեննեսարէթ : Եւ իբրև
եկին ՚ի նաւէ անտի , իսկ և իսկ ծա-
նեան զնա արք տեղւոյն այնորիկ :
Եւ ընթացեալ այսր անդր ընդ ա-
մենայն գաւառն , սկսան մահճօք
բերել զհիւանդս՝ ուր լսէին թէ
անդ իցէ : Եւ ուր և մօտներ ՚ի
գեօղս կամ ՚ի քաղաքս կամ յագա-
րակս , ՚ի հրապարակս գնէին զախ-
տաժէտս . և աղաչէին զնա՝ զի գոնէ
՚ի քղանցս հանդերձից նորա մերձե-
նայցեն . և որ միանգամ մերձեցանն՝
փրկեցան :

Տէառն Ռոյ Յիսուսի Գրիստոսի

Եւ անտի յարուցեալ եկն 'ի սահմանս Տիւրոսի և Սիդոնի . և մըտեալ 'ի տուն ոչ ումէք կամէր յայտնել , և ոչ կարաց ծածկել : Լուաւ կին մի զնմանէ՝ որոյ դուստր իւր նեղեալ էր յայսոյ սղծոյ , եկն անկաւ առաջի նորա : Եւ կինն էր հեթանոս Փիւնիկ ասորի յազգէ . և աղաչէր զնա՝ զի զգեւն հանցէ 'ի դստերէ նորա : Եւ Յիսուս ասէ ցնա . Թոյլ տուր նախ յագեացին մանկունք . զի ոչ է բարւոք առնուլ զհաց մանկանց և արկանել շանց : Նա սլատասխանի ետ և ասէ . տէր , և շունք 'ի փշրանաց սեղանոյ մանկանցն կերակրին : Եւ ասէ ցնա . վասն այդր բանի երթ , եւ գեն 'ի դստերէ քումմէ : Գնաց 'ի տուն իւր և եղիտ ելեալ զգեն , և զգուտրն զի անկեալ դնէր 'ի մահիճս :

ՏԵՊԻՆԻ ՊԵՐՈՅ ՅԻՍՏԱՅԻ ՔՐԻՍՏՈՍԻ

ԵՒ ԷԼԷԱԼ ժԻԼՍԱՆԳԱՄ 'Ի ՍԱՀ՝
 մանացն ՏԻԼՐՈՍԻ և ՍԻԴՈՒՆԻ, և ԷԼՆ
 'Ի ԾՈՒԼԵՂՐՆ ԳԱԼԻԼԵԱԳԼՈՅ 'Ի մէջ սահ՝
 մանացն 'Ի ԴԵԿԱՊՈԼԻՍ : Եւ բերին
 առաջի նորա խուլ մի և համր, և
 աղաչէին՝ զի ձեռն դիցէ 'ի վերայ
 նորա : Եւ առեալ զնա մեկուսի
 յամբոխէ անտի, արկ զմատունս
 իւր ընդ ականջս նորա, և Եթուք
 անդր, և կալաւ զլեզուէ նորա, հայ-
 եցաւ յերկինս, յողոց Եհան և
 ասէ. Եփփաթա՛ որ է բացիր : Եւ
 նոյնժամայն բացան լսելիք նորա և
 լուծան կասկանք լեզուի նորա և
 խօսէր ուղիղ : Եւ պատուիրեաց նո-
 ցա՝ զի մի սւմէք ասիցեն. և որչափ
 նա պատուիրէր նոցա, նոքա ևս առա-
 ւել քարոզէին. և ևս քան զԷւս
 զարմանային և ասէին. զամենայն
 ինչ բարւոք գործեաց սա, զի իսկ
 լսել տայ և համերց խօսել :

ՏԵՐԱՏԷ ՁԵՐՈՎ ՅԻՄՈՒՍԻՒ ՔՐԻՍՏՈՍԻՒ

ԳՆԱՆ 'ի Բեթսայիդա , և ածեն
առաջի նորա կոյր մի , և աղաչէին
զնա զի մերձեացի 'ի նա : Եւ առեալ
զձեռանէ կուրին եհան արտաքոյ
շինին , եթուք յաչա նորա և ձեռն
եդ 'ի վերայ նորա , և հարցանէր
ցնա՝ թէ տեսանիցէ ինչ : Բացաւ և
ասէր , տեսանեմ զմարդիկս զի չըջին
իբրև զծառս : Դարձեալ եդ ձեռս
'ի վերայ աչաց նորա , եբաց և տե-
սանէր , ողջացաւ և տեսանէր հա-
մարձակ զամենայն : Արձակեաց զնա
'ի տուն իւր և ասէ . 'ի շէնդ մի
մտանիցես , այլ երթ 'ի տուն քո .
և յորժամ 'ի շէնն մտանիցես , մի
ուժեք ասիցես 'ի շինին :

ՏԵՐԱՏԷ ՁԵՐՈՎ ՅԻՄՈՒՍԻՒ ՔՐԻՍՏՈՍԻՒ

ԵՒ եկեալ առ աշակերտսն՝ տե-
սին ամբոխ շուրջ զնոքօք . և զգը-
սիրսն՝ զի վիճէին ընդ նոսա : Եւ
վաղվաղակի ամենայն ժողովուրդն

իբրեւ տեսին զնա՝ զարմացան . և
 ընդ առաջ ընթացեալ՝ ողջոյն տային
 նմա : Եւ Եհարց ցնոսա, թէ զինչ
 վիճէիք ընդ նոսա : Պատասխանի եւ
 մի ոմն՝ ի ժողովրդէնէն և ասէ .
 վարդապետ, ածի զորդի իմ առ-
 քեզ, զոր ունի այս համր . և ուր
 հասանէ՝ զարկուցանէ զնա, և փրկ-
 փրէ և կրճտէ զատամուհս իւր և
 ցամաքի . և ասացի ցաշակերտսն քո
 զի հանցեն, և ոչ կարացին հանել
 զնա : Պատասխանի եւ նոցա և ասէ .
 ո՞վ աղդ անհաւատ, մինչև յերբ
 իցեմ առ ձեզ, մինչև ցերբ անսայ-
 ցեմ ձեզ ածէք զնա առ իս : Եւ
 ածին զնա առ նա . իբրեւ ետես
 զնա այսն՝ վաղվաղակի շարժեաց
 զնա . և անկեալ յերկիր թաւալէր
 և փրփրեայր : Եհարց ցհայր նորա
 և ասէ . քանի՞ ժամանակք են յոր-
 մէհետէ այդ եղև դմա . և նա ասէ՝
 ի մանկութենէ : Բազում անգամ ի
 հուր արկանէ զդա և ի ջուր, զի
 կորուսցէ . արդ եթէ կարող ինչ
 ես, օգնեա՛ մեզ տէր, Կթացեալ ի
 վերայ մեր : Եւ Յիսուս ասէ ցնա .

ասացեր թէ կարող ես. ամենայն
ինչ հնարաւոր է այնմ, որ հաւա-
տայն: Եւ վաղվաղակի աղաղակեաց
հայր մանկանն և ասէ. հաւատամ
տէր օգնեա՛ անհաւատութեանս ի
մում: Իբրև ետես Յիսուս, եթէ
կուտի ժողովուրդն ՚ի վերայ, ասա
տեաց այսոյն պղծոյ և ասէ, համբ
և խուչ այս, ես տամ հրաման, եւ ՚ի
դմանէ և այլ մի՛ ևս մտանիցես ՚ի դա:
Եւ աղաղակեաց և յոյժ լկեաց
զնա և եւ. և եղև պատանեակն
իբրև զմեռեալ, մինչ և բաղմաց
խօկ ասել՝ թէ մեռաւ: Եւ Յիսուս
կալաւ զձեռանէ նորա՝ յարոյց զնա
և կանգնեցաւ: Եւ իբրև եմուտ նա
՚ի տուն, աշակերտքն առանձինն
հարցին ցնա. մէք ընդէր ոչ կարացաք
հանել զնա: Եւ ասէ ցնոսա. այդ
աղդ ոչ իւիք ելանէ, եթէ ոչ պահօք
և աղօթիւք:

ՏԵՐԱՄԲ ՌԵՐՈՎ ՅԻՍՈՍԻՍ ՔՐԻՍՏՈՍԻՍ

ԵՒ դան յԵրեքով. և ընդ ելա-
նել նորա յԵրեքովէ աշակերտօքն և

բազում ժողովրդով որդի Տիմէի
Բարտիմէոս կոյր՝ նստէր մուրացիկ
յանցս Ճանապարհին : Իբրեւ լուաւ
թէ Յիսուս նազովրեցի է , սկսաւ
աղաղակել և ասել . որդի Դաւթի
Յիսուս , ողորմեաց ինձ : Եւ սա-
տէին նմա բազումք՝ զի լուեսցէ . և
նա առաւել եւս աղաղակէր , որդի
Դաւթի , ողորմեաց ինձ : Զտեղի
առ Յիսուս , և հրամայեաց կոչել
զնա . կոչեն զկոյրն և ասեն ցնա ,
քաջալերեաց արի՛ կոչէ զքեզ : Եւ
նորա ընկեցեալ զձորձս իւր՝ յա-
րեաւ և եկն առ Յիսուս : Պատաս-
խանի ետ նմա Յիսուս և ասէ . զի՞նչ
կամիս թէ արարից քեզ . ասէ ցնա
կոյրն , Ռաբբունի , զի բացայց : Եւ
Յիսուս ասէ ցնա . երթ՝ հաւատք
քո կեցուցին զքեզ . և վաղվաղակի
բացաւ , և երթայր զհետ նորա՝ ի
Ճանապարհին :

Ի ՂՈՒԿԱՍՈՒ

ԱՒԵՏԱՐԱՆԻՆ

Տէրն Թէ Յիսուս Քրիստոս

ԵՒ էջ 'ի Կաթիառնայում՝ 'ի քաղաքն գալիլէացւոց , և ուսուցանէր զնոսա 'ի շաբաթան : Եւ զարմանալին ընդ վարդապետութիւնն նորա՝ զի իշխանութեամբ էր բանն նորա : Եւ էր 'ի Ժողովրդեանն այր մի , զոր ունէր այս գիւլի սղծոյ . և աղաղակեաց 'ի ձայն մեծ և առէ . թուլացո՛ղի՛ կայ մեր և քո , Յիսուս նազովրեցի . եկիր կորուսանել զմեզ , գիտեմք զքեզ ո՛վ ես , սուրբդ Աստուծոյ : Սաստեաց 'ի նա Յիսուս և առէ . սլապանձեաց և ել 'ի դմանէ : Զգեալնեաց զնա դեւն 'ի միջի անդ , և ել 'ի նմանէ . և ինչ ոչ փրասեաց նմա : Եւ եղեն զարմանալիք 'ի վերայ ամենեցուն . խօսելին ընդ միմեանս , և

ասէին . զի՛նչ է բանս այս՝ զի իշխա-
նութեամբ և զօրութեամբ սաստե-
այսոց սղծոց , և ելանեն : Եւ եր-
թայր հռչակ զնմանէ ընդ ամենայն
տեղիս շուրջ զգաւառաւն :

ՏԵՌՈՒՆ ԹԵՐՈՅ ՅԻՍՏԱՅՒ ՔՐԻՍՏՈՍԻ

ԵՒ յարուցեալ 'ի Ժողովրդենէ
անսի , եմուտ 'ի տուն Սիմոնի . և
զորանչ Սիմոնի տագնապէր ջեր-
մամբ մեծաւ , և աղաչեցին զնա վասն
նորա : Եկաց առ նմա , սաստեաց
ջերմանն , և եթող զնա . և վաղվա-
ղակի յարեաւ և սլաշտէր զնս : Եւ
ընդ արեւուն մտանել , որոց էին
հիւանդք 'ի սէսպէս ցաւս , բերէին
զնոսա առ նա : Եւ նա իւրաքանչիւր
ումէք 'ի նոցանէ դնէր ձեռս և
բժշկէր զնոսա : Ելանէին դեւքն 'ի
բազմաց՝ աղաղակէին և ասէին , եթէ
դու ես Որդի Աստուծոյ . և նա սաս-
տէր՝ և ոչ տայր նոցա թոյլ խօսել ,
զի գիտէին զնա , թէ Քրիստոսն է :

ՏԵՄԵՆԻ ՁԵՐՈՅ ՅԻՍՈՒՍԻ ՔՐԻՍՏՈՍԻ

ԵՒ եղև 'ի հասանելն նորա 'ի մի քաղաքացն, ահա այր մի լի բորոտութեամբ, իբրև ետես զՅիսուս, անկեալ 'ի վերայ երեսաց, աղաչեաց զնա և ասէ. Տէր, եթէ կամիս, կարող ես զիս սրբել: Ձգեաց զձեռն իւր, հասոյց 'ի նա և ասէ. կամիմ, սրբեաց. և վաղվաղակի գնաց 'ի նմանէ բորոտութիւնն: Եւ նա պատուիրեաց նմա մի ումէք ասել, այլ թէ երթ ցոյց զանձն քո քահանային և մատո՛ պատարագ վասն սրբութեան քոյ. որպէս և հրամայեաց Մովսէս 'ի վկայութիւն նոցա: Եւ յորդէր առաւել բանն զնմանէ. և ժողովէին ժողովուրդք բազումք լսել և բժշկել 'ի հիւանդութենէ իւրեանց: Եւ նա խոյս տայր յանապատ տեղիս, և կայր յաղօթս:

Տէրն Դէր Յիսուս Քրիստոս

Եւ եղև 'ի միում աւուրց և
ինքն ուսուցանէր, և փարիսեցիքն
և օրինացն վարդապետք նստէին. որ
Ժողովեալ էին յամենայն քաղաքաց
դալիլեացոց և Հրէաստանի և Ե-
րուսաղէմի. և զօրութիւն տեսառն
էր 'ի բժշկել զնոսա: Եւ ահա արք
բերէին մահճօք զայր մի՝ որ էր ան-
դամալոյծ. և խնդրէին զնա մուծա-
նել 'ի ներքս և գնել առաջի նորա:
Եւ իբրև ոչ գտանէին՝ թէ ընդ որ
մուծանիցեն զնա 'ի ներքս վասն
ամբօխին, ելին 'ի տանիս, և 'ի ցը-
ւոցն կախեցին զնա, և իջուցին մահ-
ճօքն հանդերձ 'ի մէջ առաջի Յի-
սուսի: Եւ տեսեալ զհաւատսն նո-
ցա՝ ասէ ցնա. այր դու, թողեալ
լիցին քեզ մեղք քո: Սկսան խորհել
դալիւքն և փարիսեցիքն և ասեն. ո՞-
ր է սա, որ խօսի զհայհոյութիւնս.
որով կարէ թողուլ զմեզս՝ բայց միայն
Աստուած: Իբրև գիտաց Յիսուս
զխորհուրդս նոցա, սլատասխանի ետ

և ասէ, ցնոսա • զի՞ խորհիք 'ի սիրտս
 ձեր • զի՞նչ գիւրագոյն է • ասել՝
 թողեալ լիցինքեզ մեզք քո, եթէ
 ասել՝ արի՛ և գնա՛ : Այլ զի գիտաս
 ջիք, եթէ իշխանութիւն ունի որդի
 մարդոյ յերկրի թողուլ զմեզս • ասէ
 ցանգամալոյծն • քեզ ասեմ՝ արի
 առ զմահիճս քո և երթ 'ի տունքո :
 Եւ առժամայն յարուցեալ առաջի
 ամենեցուն, առ զիւրեւ յորոյ վե-
 րայ անկեալ գնէր • գնաց 'ի տուն
 իւր՝ և փառաւոր առնէր զԱստու-
 ած : Զարմանք կալան զամենեւեան,
 և փառաւոր առնէին զԱստուած •
 լի եղեն ասիւ և ասեն, եթէ տեսաք
 այսօր նոր նշան :

Տէառն Դերոյ Յիսուսի Քրիստոսի

Եւ եղև 'ի միւսում շաբաթուն
 մօտանել նմա 'ի ժողովուրդն և ու-
 սուցանել • և էր անդ այր մի՝ և ձեռն
 իւր աջ դօսապեալ էր : Եւ սպասէին
 նմա դպիրքն և փարիսեցիքն՝ թէ 'ի
 շաբաթուն բժշկեսցէ, զի գտանի-
 ցեն չարախօսութիւն զնմանէ : Եւ

նա դիտէր զխորհուրդս նոցա . ասէ
ցայրն որոյ ձեռն դօսացեալ էր . արի
անց 'ի մէջ . և նա յարուցեալ եկաց :
Ասէ ցնոսա Յիսուս, հարցից ինչ ըզ-
ձեզ . զինչ արժան է 'ի շաբաթու ,
բարի՛ ինչ առնել , եթէ չար դոր-
ծել . ոգի՛ մի ասրեցուցանել՝ թէ
կորուսանել : Եւ հայեցեալ շուրջ
զամենեքումք զայրագին , ասէ ցնա .
ձգեա՛ զձեռն քո , և նա ձգեաց . և
հաստատեցաւ ձեռն նորա իբրեւ
զմիւսն : Եւ նոքա լցան յիմարու-
թեամբ , և խօսէին ընդ միմեանս՝ թէ
զինչ առնիցեն Յիսուսի :

Տէրն Դր ՅԻՍՈՒՍ ՔՐԻՍՏՈՍ

Եւ իջեալ նոքօք հանդերձ 'ի տե-
ղի մի տափարակ . և ժողով աշա-
կերտացն նորա , և բաղմութիւն յոյժ
ժողովսդեանն , յամենայն հրէաս-
տանէ և յԵրուսաղէմէ և յայնմ կող-
մանէ , և 'ի ծովեղերէն Տիւրոսի և
Սիդոնի : Որ եկին լսել 'ի նմանէ և
բժշկել 'ի հիւանդութենէ իւրեանց .
և նեղեալքն յայսոց սղծոց բժշկէին :

Եւ ամենայն ժողովուրդն խնդրէր
մերձենալ 'ի նա, զի զօրութիւն բա-
զում ելանէր 'ի նմանէ, և բժշկէր
զամենեւին :

Տէրն Ռէ Յիսուս Քրիստոս

Եւ իբրեւ կատարեաց զամենայն
բանս իւր 'ի լսելիս ժողովրդեանն,
եմուտ 'ի Վափառնաում: Հարիւրա-
սկեալի ուրումն ծառայ չարաչար հի-
ւանդացեալ՝ մերձ էր 'ի վախճանել,
որ էր նմա սատուական. իբրեւ
լուաւ զՅիսուսէ, առաքեաց զԺերսն
'ի Հրէից, աղաչէր զնա զի եկեսցէ
ապրեցուսցէ զծառայն նորա: Եւ
նոքա եկեալ առ Յիսուս աղաչէին
զնա ստէպ և ասէին, [Թէ արժանի
է՝ որում զնորհս զայս առնես. զի
սիրէ զազգս մեր, և զժողովրդանոցն
նա շինեաց մեզ: Եւ Յիսուս գնաց
ընդ նոսա. իբրեւ ոչ ինչ կարի հեռի
էր 'ի տանէն, յղեաց առ նա հարիւ-
րասկեան բարեկամս, և ասէ ցնա.
տէր, մի ինչ աշխատ լինիր. զի չեմ
բաւական՝ եթէ ընդ յարկաւ խմով

մտանիցես . վասն որոյ և ոչ զանձն
համարեցայ արժանի առ քեզ գա-
լոյ . այլ ասա՛ բանիւ , և բժշկեսցի
մանուկս իմ : Քանզի և ես այր մի
եմ՝ կարգեալ ընդ իշխանութեամբ .
ունիմ ընդ ինն զինուորս . և ասեմ
ամա երթ , և երթայ . և այլում թէ
էկ , և գայ . ծառայի իմում թէ արա՛
ղայս , և առնէ : Եւ իբրեւ լուաւ
ղայս Յիսուս զարմացաւ . դարձաւ
առ ժողովուրդն որ երթային զհետ
նորա և ասէ . ամէն ասեմ ձեզ՝ թէ
և ոչ յԻսրայէլի այսչափ հաւատոս
դառնի : Եւ դարձան անդրէն սլառգա-
մաւորքն ՚ի տուն , և գտին զծառայն
հիւանդ՝ բժշկեալ :

Տէրն Քր Յիսուս Քրիստոս

Ե՛ւ եղև ՚ի վաղիւն երթայր ՚ի
քաղաք մի , որում անուն էր Նային .
երթային ընդ նմա և աշակերտք նո-
րա և ժողովուրդ բազում : Իբրեւ
մերձ եղև ՚ի դուռն քաղաքին , և
ահա ելանէր մեռեալ մի՝ որդի միա-
մօր մօր իւրոյ . և նա էր այրի , և ժո-

ղովուերդ բազում քաղաքին էր ընդ նմա : Իբրև ետես զնա տէր՝ գթացաւ ՚ի նա և ասէ . մի՛ լար : Եւ մատուցեալ մերձեցաւ ՚ի դադաղսն . և որք բարձեալն տանէին՝ զտեղի առին . և ասէ . սլատանի դու , քեզ ասեմ արի : Վանդնեցաւ և նստաւ մեռեալն , և սկսաւ խօսել , և ետ զնա ցմայր իւր : Եւ ահ կալաւ զամենեւին , և փառաւոր առնէին զԱստուած և ասէին՝ թէ մարդարէ ոմն մեծ յարուցեալ է ՚ի միջի մերում . և թէ այց արար Աստուած ժողովրդեան իւրում ՚ի բարութիւն : Եւ եւ զրոյցս այս ընդ ամենայն հրէաստան վասն նորա՝ և ընդ ամենայն կողմանս աշխարհին :

Վասն ասեալսն մերոյ Յիսուսի Քրիստոսի

Եւ սլատանցին Յովհաննու աշակերտքն իւր վասն ամենայնի այսորիկ : Եւ կոչեաց առ ինքն երկուս ոմանս յաշակերտացն իւրոց Յովհաննէս . առաքեաց առ տէր և ասէ . դո՞ւ ես որ դաշոցն ես , եթէ այլում

ակն կալցուք : Եւ եկեալ արքն առ
 նա ասէն . Յովհաննէս Մկրտիչ ա-
 ռաքեաց զմեզ առ քեզ և ասէ . դո՞ւ
 ես որ գալոցն ես , եթէ այլում ակն
 կալցուք : Եւ 'ի նմին ժամու բժշկեաց
 զբազումս 'ի հիւանդութեանց և 'ի
 հարուածոց և յայտոց չարաց . և
 կուրաց բազմաց շնորհեաց տեսա-
 նել : Պատասխանի ետ նոցա և ասէ .
 երթա՛յք սլատմեցէք Յովհաննու զոր
 տեսիքդ և լուայք , զի կոյրք տեսա-
 նեն , և կաղք գնան , բորոտք սրբին ,
 խուլք լսեն , մեռեալք յառնեն ,
 աղքատք աւետարանին : Եւ երանի՛ր
 որ ոչ գայթակղեսցի յիս :

ՏԵՐԱՄԲ ՁԵՐՈՎ ՅԻՍՈՒՍԻՒ ՔՐԻՍՏՈՍԻՒ

ԵՒ նաւեցին իջին յաշխարհն գեր-
 գեացացոց՝ որ է յայնկոյս հանգէսդ
 Քալիլեայ : Եւ ընդ ելանելն նորա
 'ի ցամաք՝ սլատահեաց այր մի 'ի քա-
 ղաքէն , յորում էին գէք . և բա-
 զում ժամանակս չէր հանգերձ ըզ-
 գեցեալ , և ոչ 'ի տան բնակեալ , այլ
 'ի գերեզմանս : Եւ տեսեալ զՅի-

սուս , աղաղակեաց և անկաւ առաջի նորա , և ասէ մեծաճայն . զի կայ իմ և քո , Յիսուս Որդի Աստուծոյ բարձրելոյ , աղաչեմ զքեզ մի տանջեր զիս : Քանզի հրաման տայր այսոյն պղծոյ ելանել ՚ի մարդոյ անտի . քանզի բազում ժամանակս յափշտակեալ էր զնա , և կապէր ՚ի շղթայս , և պահէր յերկաթս , և խզէր զկապանսն , և վարէր ՚ի դիւէն յանապատս : Եհարց ցնա Յիսուս և ասէ , զի՞նչ անուն է քեզ . և նա ասէ . Ղէզէոփն . զի դէք բազումք մտեալ էին ՚ի նա . և աղաչէին զնա , զի մի հրաման տայցէ նոցա երթալ յանդունդս : Եւ էր անդ երամակ մի խողից բազմաց արօտական ՚ի լերինն . և աղաչեցին զնա՝ զի հրաման տացէ նոցա մտանել ՚ի նոսա . և հրամայեաց նոցա : Եւ ելեալ դէքն յառնէն , մտին ՚ի խողեանն , և գիմեաց երամակն ՚ի գահէ անտի ՚ի ծովակն և հեղձաւ : Իբրեւ տեսին խողարածքն զիրան որ եղեն՝ փախեան . և պատմեցին ՚ի քաղաքին և յազարակսն : Եւ իբրեւ ելին տեսանել

զգործան, և եկին առ Յիսուս, և
գտին զայրն ուստի գեքն ելեալ
էին՝ զգեցեալ և զգաստացեալ նրա-
տէր առ ոտան Յիսուսի, և երկեան :
Պատմեցին նոցա՝ որոց տեսեալն էր,
թէ զիարդ փրկեցաւ գիւհարն :
Եւ աղաչէր զնա ամենայն բազմու-
թիւնն շուրջ զկողմամբքն գերդե-
սացւոց, գնալ ՚ի սահմանաց նոցա .
քանզի ահիւ մեծաւ տագնապէին .
և նա մտեալ ՚ի նաւ, դարձաւ ան-
դրէն : Աղաչէր զնա այրն՝ ուստի
գեքն ելեալ էին, շրջել ընդ նմա :
Արձակեաց զնա և ասէ . դարձ ՚ի
տունքո և սկստմեա՝ զոր միանգամ
արար քեզ Աստուած : Գնաց ՚ի քա-
ղաքն և քարոզէր զոր ինչ արար նմա
Յիսուս :

Տէրն Դէ Յիսուս Քրիստոս

Ե՛ւ իբրեւ դարձաւ անդրէն Յի-
սուս, ընկալաւ զնա ժողովուրդն .
քանզի ամենեքեան ակն ունէին նմա :
Եւ ահա եկն այր մի՝ որում անուն
էր Յայրոս, և նա էր իշխան ժողո-

վըրդեանն . անկեալ առ ոտսն Յի-
 սուսի , աղաչէր զնա մտանել 'ի տուն
 նորա : Զի գուտոր միամօր էր նորա ,
 ամաց իբրև երկոտասանից , և էր
 մերձ 'ի մահ . և ընդ երթալն նորա՝
 ժողովուրդքն նեղէին զնա : Եւ կին
 մի էր 'ի տեռատեսութեան արեան
 ամաց երկոտասանից . որ 'ի բժիշկս
 ծախեալ էր զամենայն ինչս իւր ,
 որում ոչ էր լեալ հնար յումէքէ
 բժշկիլ : Մատուցեալ յետոյ , մեր-
 ձեցաւ 'ի քղանցս հանդերձի նորա ,
 և նոյն ժամայն եկացք լսումն արեան
 նորա : Եւ ասէ Յիսուս՝ ո՞վ է որ
 մերձեցաւ յիս . իբրև ամենեքեան
 ուրանային , ասէ Պետրոս և որք ընդ
 նմա էին . Վարդապետ , ժողովուրդք
 սնդեն և նեղեն զքեզ : Եւ ասէ
 Յիսուս . ոմն մերձեցաւ յիս . քանզի
 գիտացի՝ եթէ զօրութիւն եւ յինէն :
 Իբրև ետես կինն՝ եթէ ոչ ծած-
 կեցաւ 'ի նմանէ , եկն գողալով և
 անկաւ առաջի նորա . թէ վասն որոց
 իրաց մերձեցաւ 'ի նա , պատմեաց
 առաջի ամենայն ժողովրդեանն . և
 եթէ որսկս բժշկեցաւ առ ժամայն :

Եւ ասէ՛ . քաջալերեաց դուստր . հա-
ւաաք քո կեցուցին զքեզ՝ երթ 'ի
խաղաղութիւն :

Տէրն Ռէ ՅԻՍՈՒՍ ՔՐԻՍՏՈՍ

ԵՒ մինչդեռ նա խօսէր , գայ ոմն
'ի տանէ ժողովրդապետին՝ և ասէ
ցնա . մեռաւ դուստրն քո , մի՛ խնջ
աշխատ առնէր զդա : Իսկ Յիսուս
իբրև լուաւ , պատասխանի ետ նմա
և ասէ . մի՛ երկնջիր , միայն հաւատա՛
և կեցցէ : Եւ մտեալ 'ի տունն , ոչ
զոք եթող մտանել , բայց միայն ըզ-
Պետրոս և զՅակոբոս և զՅովհաննէս ,
և զհայր մանկանն և զմայր նորա :
Լային ամենեքեան և կոծէին զնա .
և նա ասէ՛ մի՛ լայք . զի չէ՛ մեռեալ ,
այլ ննջէ : Եւ նոքա ծաղը առնէին
զնա . զի գիտէին թէ՛ մեռաւ : Եւ
նորա հանեալ զամենեսին արտաքս ,
կալաւ զձեռանէ նորա , բարբառե-
ցաւ և ասէ . արի՛ կաց մանուկ դու :
Եւ դարձաւ ոգի նորա և կանգնե-
ցաւ վաղվաղակի . և հրամայեաց տալ
նմա ուտել : Եւ զարմացան ծնողքն

նորա . և նա պատուիրէր մի ումեք
ասել որ ինչ եղեւն :

Տէրա՛յք Ռէր՛ւ Յիսոսիս Բրիսպոսիս

ԵՒ եղև 'ի վաղիւն մինչ իջանէին
նորա 'ի լեռնէ անտի , ընդ առաջ
եղեւ նմա ժողովուրդ բազում : Եւ
ահա այր մի 'ի ժողովրդենէ անտի
աղաղակեաց և ասէ . Վարդապետ ,
աղաչեմ զքեզ հայեաց յորդի իմ ,
զի միամօր է ինձ : Եւ ահա այս հար-
կանի 'ի նմա , և յանկարծ գոչէ . և
զարկուցանէ և թաւալեցուցանէ զնա
և փրփրեցուցանէ . և հազիւ մեկնի
'ի նմանէ խորտակեալ զնա . և աղա-
չեցի զաշակերտսն քո՝ զի հանցեն
զնա , և ոչ կարացին : Պատասխանի
ետ Յիսուս և ասէ . ո՛վ ազգ անհա-
ւատ և թիւր . մինչև յերբ եղէց
ընդ ձեզ՝ և անսայցեմ ձեզ , մատո՛
այսր զորդին քո : Եւ մինչդեռ մատ-
չէր , զարկոյց զնա դէն և շարժ-
լեաց : Սաստեաց Յիսուս այսոյն
պղծոյ , և բժշկեաց զմանուկն և ետ
զնա ցհայրն իւր : Եւ զարմանային

ամենեքեան 'ի վերայ մեծամեծացն
Աստուծոյ . և 'ի զարմանալ ամենե-
ցուն 'ի վերայ ամենայնի զոր առ-
նէր , ասէ ցաշակերտսն իւր . դի՛ք
դուք 'ի լսելիս ձեր զբանս զայսո-
սիկ , զի որդի մարդոյ մասնելոց է
'ի ձեռս մարդկան :

Տէրն Ջէ Յիսուս Քրիստոս

Ե՛ի հանէր դե մի համր . և ե-
ղև յելանել դիւին՝ խօսեցաւ համ-
րն . և զարմացան ամենայն ժո-
ղովուրդքն : Եւ ոմանք 'ի նոցանէ
ասեն՝ Բէեղղեբուղաւ իշխանաւն
դիւաց հանէ դա զդեւս : Եւ այլք
փորձէին , և նշան յերկնից խնդրէին
'ի նմանէ : Իսկ նորա գիտացեալ ըզ-
խորհուրդս նոցա , ասէ ցնոսա . ա-
մենայն թագաւորութիւն բաժա-
նեալ յանձն՝ աւերի . և տուն բա-
ժանեալ յանձն՝ կործանի : Ապա
եթէ և սատանայ բաժանեցաւ յանձ-
նէ , զիսորդ կայցէ թագաւորու-
թիւն նորա . զի ասէք զինէն՝ Թէ
Բէեղղեբուղաւ իշխանաւն դիւաց

Հանէ դա զգէս : Եթէ ես Բէեղ
 զէբուղաւ Հանեմ զգէս , որդիքն
 ձեր ի՞նչ Հանիցեն . վասն այդորիկ
 նոքին եղիցին ձեզ դատաւորք : Իսկ
 եթէ մատամբ Աստուծոյ Հանեմ
 զգէս , ապա հասեալ է 'ի վերայ
 ձեր արքայութիւնն Աստուծոյ : Յոր
 ժամ հզօր վառեալ սահիցէ զտուն
 իւր , 'ի խաղաղութեան են ինչք նո
 րա . բայց եթէ հզօրագոյն քան զնա
 'ի վերայ եկեալ յաղթեսցէ նմա ,
 զսպառազինութիւնն Հանէ , յոր յու
 սացեալն էր , և զաւար նորա բաշ
 խեսցէ : Որ ոչ է ընդ իս՝ հակառակ
 իմ է . և որ ոչ ժողովէ ընդ իս ,
 ցրուէ : Յորժամ այսն ելանիցէ 'ի
 մարդոյ՝ շրջի ընդ անջրդին տեղիս ,
 խնդրէ հանգիստ . և իբրեւ ոչ գը
 տանէ՝ ասէ , դարձայց անդրէն 'ի
 տուն իմ ուստի ելի : Եւ գայ գտա
 նէ մաքրեալ և յարդարեալ : Յայն
 ժամ երթայ և առնու եօթն այլ
 այսս՝ չար եւս քան զինքն , և մտանէ
 բնակէ անդ . և լինի յետինն մար
 դոյն այնորիկ չար քան զառաջինն :
 Եւ եղև մինչդեռ խօսէր զայս , ձայն

եբարձ կին մի 'ի ժողովրդենէ անտի
 և ասէ . երանի՛ է որովայնին որ կը-
 րեացն զքեզ, և ստեանցն որ դիե-
 ցուցին զքեզ : Եւ նա ասէ . նա երա-
 նի՛ այնոցիկ , որ լսեն զբանն Աս-
 տուծոյ և առնեն :

Տէրն Ռէ Յիսուս Քրիստոս

Ե՛ւ ուսուցանէր 'ի միում՝ ժողո-
 վրդանոցացն 'ի շաբաթս : Եւ ա-
 հա կին մի՝ զոր ունէր այս հիւան-
 դու թեան ամս ու թուտան , և էր
 կարկամեալ և ոչ կարէր ամենեւին
 'ի վեր հայել : Եւ տեսեալ զնա Յի-
 սուսի կոչեաց առ ինքն և ասէ ցնա .
 կին դու , արձակեալ ես 'ի հիւան-
 դութենէ քումմէ : Եւ եդ 'ի վերայ
 նորա ձեռն . և առժամայն ուղղե-
 ցաւ և փառաւոր առնէր զԱստուծ :
 Պատասխանի ետ ժողովրդապետն
 ցասուցեալ՝ թէ ընդէր 'ի շաբաթու
 բժշկեաց Յիսուս . և ասէ ցժողո-
 վուրդն . վեց օր է՝ յորս արժան է
 գործել , յայնս եկայք բժշկեցա-
 րուք , և մի յաւուր շաբաթու : Պա-

տասխանի ետ նմա տէր և ասէ . կեղծաւորք , իւրաքանչիւրոք 'ի ձէնջ 'ի շաբաթու ոչ արձակէ զեզն իւր կամ զէշ 'ի մարոյ և տանի տայ ջուր . իսկ այս գուստր Աբրահամու էր , զոր կասկեաց սատանայ ահաւադիկ ութուտասն ամ , ոչ էր արժան արձակել 'ի կապանաց անտի 'ի շաբաթու : Եւ զայս իբրև ասէր , յամօթ լինէին ամենեքին որ հակառակն կային նմա : Եւ ամենայն ժողովուրդըն ուրախ լինէր 'ի վերայ ամենայն փառաւորութեանցն՝ որ գործէին 'ի նմանէ :

ՏԵՊՈՒՆ ԴԵՐՈՅ ՅԻՍՈՒՍԻ ՔՐԻՍՏՈՍԻ

ԵՒ եղև 'ի մտանէն նորա 'ի տուն ուրումն իշխանացն փարիսեցւոց 'ի շաբաթու ուտել հաց , և նոքա սպասէին նմա : Եւ ահա այր ոմն էր անդ ջրդողեալ առաջի նորա : Պատասխանի ետ Յիսուս և ասէ ցօրինաւորս և ցփարիսեցիս՝ եթէ արժան իցէ 'ի շաբաթու բժշկել . և նոքա լուռ եղեն : Եւ բուռն հարեալ զնմանէ՝

բժշկեաց զնա և արձակեաց : Եւ
ասէ ցնոսա . ոյր ուրուք 'ի ձէնջ էշ
կամ եղն անկանիցի 'ի ջրհոր , և ոչ
վաղվաղակի հանիցէ զնա յաւուր
շաբաթու : Եւ ոչ կարացին տալ
նմա պատասխանի առ այն :

Տէրն ՌԵ ՅԻՍՈՒՍ ՔՐԻՍՏՈՍ

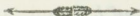
ԵՒ եղև մինչ երթայր նա յԵ-
րուսաղէմ , և ինքն անցանէր ընդ
մէջ Սամարիայ և գալիլէացւոց : Եւ
մինչդեռ մտանէր 'ի գեօղ ուրեմն ,
պատահեցին նմա տասն այր բորոտ ,
որք կացին 'ի հեռաստանէ . բարձին
զձայնս և ասեն . Յիսուս վարդա-
պետ , ողորմեաց մեզ : Եւ իբրև
ետեռ զնոսա՝ ասէ ցնոսա . երթայք
ցուցէք զանձինս քահանային . և ե-
ղև իբրև գնացին առ ժամայն սրբ-
բեցան : Մի ոմն 'ի նոցանէ իբրև
ետեռ՝ եթէ բժշկեցաւ , դարձաւ
անդրէն , 'ի ձայն մեծ փառաւոր
առնէր զԱստուած : Անկաւ առ ոտս
նորա 'ի վերայ երեսաց իւրոց , և
գոհանայր զնմանէ . և ինքն էր սա-

մարացի : Պատասխանի ետ Յիսուս
և ասէ . ո՞չ տասն սոքա սրբեցան .
իսկ արդ ինուներն ո՞ր են . զի ոչ
գտան դառնալ տալ փառս Աստու-
ծոյ , բայց միայն այլազգիս այս : Եւ
ասէ ցնա . արի՛ գնա զի հաւատօքքո՞
կեցուցին զքեզ :

Տէառն Ռէոյ Յիսուսի Քրիստոսի

Եւ եղև 'ի մօտել նորա յԵրի-
քով՝ կոյր ոմն նստէր առ ճանապարհ
հաւն մուրացիկ : Իբրև լուաւ զան-
ցանել ժողովրդեանն , հարցանէր
թէ զի՞նչ իցէ այն : Եւ պատմեցին
նմա՝ թէ Յիսուս նազովրեցի ան-
ցանէ : Աղաղակեաց և ասէ . Յիսուս
որդի Դաւթի , ողորմեաց ինձ : Եւ
որ առաջի երթային՝ սաստէին նմա
զի լռեսցէ . և նա եւս առաւել աղա-
ղակէր . որդի Դաւթի , ողորմեաց
ինձ : Զտեղի էառ Յիսուս , և հրա-
մայեաց ածել զնա առ իւր . և իբրև
մերձ եղև առ նա՝ եհարց զնա և
ասէ . զի՞նչ կամիս դու զի արարից
քեզ . և նա ասէ . տէր , զի բացցին

աչք իմ, և տեսից : Եւ Յիսուս ասէ
 ցնա . հայեաց , հաւատաք քո կեցու-
 ցին զքեզ : Եւ առժամայն ետես .
 երթայր զհետ նորա և փառաւոր
 առնէր զԱստուած . և ամենայն ժո-
 ղով ըդեանն տեսեալ տայր օրհնու-
 թիւն Աստուծոյ :

Ի Յ Ո Վ Հ Ա Ն Ն Ո Ւ

ԱԻԵՏԱՐԱՆԻՆ

ՏԷՐԻ ՔԵՐ ՅԻՍՈՒՍ ՔՐԻՍՏՈՍ

ԵՒ յետ երկուց աւուրց ելանալի
և գնաց 'ի Գալիլիա : Զի ինքն իսկ
Յիսուս վկայեաց՝ եթէ մարգարէ
յիւրում գաւառի պատիւ ոչ ունի :
Այլ յորժամ եկն նա 'ի Գալիլիա .
ընկալան զնա գալիլեացիքն . զի տե-
սեալ ևս էր զամենայն նշանսն , զոր
արար յԵրուսաղէմ 'ի տօնին . քան
զի և նոքա եկեալ էին 'ի տօնն : Եկն
գարձեալ 'ի Վանա գալիլեացւոց՝
ուր արար զջուրն գինի : Եւ անդ
էր թագաւորացն մի , որոյ որդի նու-
րա հիւանդ կայր 'ի Վափառնաում :
Նա իբրեւ լուաւ , եթէ Յիսուս ե-
կեալ է 'ի հրէաստանէ 'ի Գալիլիա ,
եկն առ նա . և աղաչէր զի իջցէ և
բժշկեսցէ զորդի նորա . քանզի մերձ

էր 'ի մեռանել : Ասէ ցնա , եթէ ոչ
 նշանս ինչ և արուեստս տեսանէք՝
 ոչ հաւատայք : Ասէ ցնա թագա-
 ւորազն • տէր , էջ մինչ չեւ մեռեալ
 իցէ մանուկն իմ : Ասէ ցնա Յիսուս •
 երթ որդին քո կենդանի է • և հա-
 ւատաց այրն բանին զոր ասաց նմա
 Յիսուս , և դնաց : Եւ մինչ դեռ ի-
 ջանէր՝ ընդ առաջ եղեն նմա ծա-
 ռայքն նորա • աւետիս ետուն և
 ասեն՝ թէ մանուկն նորա կենդանի
 է : Հարցանէր ցնոսա վասն ժամուն՝
 յորում ապաքինեաց • և ասեն ցնա •
 երէկ յեօթներորդ ժամուն եթող
 զնա ջերմն : Գիտաց հայրն նորա՝
 եթէ յայնմ ժամու՝ յորում ասացն
 ցնա Յիսուս , թէ որդին քո կենդա-
 նի է • և հաւատաց ինքն և ամենայն
 տուն իւր : Չայս դարձեալ երկրորդ
 նշանս արար Յիսուս՝ եկեալ 'ի
 Հրէաստանէ 'ի Գալիլիա :

Տէրն թէ Յիսուս Բւիսպոս

ՅԵՏ այսորիկ տօն էր հրէից , և
 եւ յերուսաղէմ : Եւ էր յերուսա-

զէմ՝ ի Պրոքատիկէ աւազանին՝ որ
 կոչէր եբրայեցերէն Բեթհեզդայ՝
 հինգ սրահ : Յորս անկեալ դնէր
 բազմութիւն յոյժ հիւանդաց, կու-
 րաց՝ կաղաց՝ քօսացելոց՝ որ ական ու-
 նէին ջրոցն յուզելոյ : Եւ հրեշտակ
 տեառն իջանէր ըստ ժամանակի յա-
 ւազանն, և յուզէր զջուրս . և որ նախ
 ի շարժումն ջուրցն իջանէր յաւա-
 ղանն՝ բժշկէր, ոչ ունելով նշան հի-
 ւանդութեան : Եւ անդ էր այր մի, ո-
 րոյ երեսուն և ութ ամ էր ի հի-
 ւանդութեան իւրում . զնա իբրև
 ետես Յիսուս՝ զի անկեալ դնէր, և
 դիտաց եթէ բազում ժամանակք են
 այնուհետև, ասէ ցնա՝ կամի՞ս ողջ
 լինել : Պատասխանի ետ նմա հի-
 ւանդն . տէր, ոչ զոք ունիմ, թէ
 յորժամ ջուրքն յուզիցին, արկցէ
 զիս յաւազանն . և մինչ ես դան-
 դաղիմ, այլ ոք քան զիս յառաջա-
 գոյն իջանէ : Ասէ ցնա Յիսուս .
 արի՛ առ զմահիճս քո և գնա : Եւ
 ողջացաւ այրն . և յարեաւ առ զմա-
 հիճս իւր և շրջէր . և էր շաբաթ յա-
 ւուրն յայնմիկ : Ասեն հրեայքն ցբը-

Ժրշկեալն . շաբաթ է , և ոչ է արժան
 քեզ առնուլ զմահիծս քո : Պատաս-
 խանի ետ նոցա և ասէ . որ բժրշ-
 կեացն զիս , նա ասաց զիս , առ ըզ-
 մահիծս քո և գնա : Հարցին ցնա և ա-
 սեն , ո՞վ է այրն՝ որ ասաց քեզ , առ
 զմահիծս քո և շրջեաց : Եւ բժրշ-
 կեալն ոչ գիտէր թէ ո՞վ իցէ . քանզի
 Յիսուս խոյս ետ վասն ամբոխին՝ ի
 տեղւոջէ անտի : Յետ այսորիկ գը-
 տանէ զնա Յիսուս ի տաճարին , և
 ասէ ցնա . ահաւագիկ ողջացար ,
 մի ևս մեղանչեր , զի մի չար ևս ինչ
 լինիցի քեզ : Գնաց այրն և պատ-
 մեաց Հրէիցն , եթէ Յիսուս էր որ
 բժշկեացն զիս : Եւ վասն այնորիկ
 հալածէին զՅիսուս Հրեայքն , զի
 զայն առնէր ի շաբաթու : Եւ Յի-
 սուս պատասխանի ետ նոցա . Հայր
 իմ մինչև ցայժմ գործէ՝ և ես գոր-
 ծեմ : Վասն այնորիկ առաւել խըն-
 դրէին Հրեայքն սպանանել զնա , զի
 ոչ միայն լուծանէր զշաբաթս , այլ
 և Հայր իւր կոչէր զԱստուած , և
 հաւասար առնէր զանձն Աստուծոյ :

Տէրն Ռէր Յիսուս Քրիստոս

Եւ մինչդեռ անցանէր՝ ետեւ այր
մի կոյր 'ի ծնէ . և հարցին ցնա աշա-
կերաքն նորա և ասէն . Ռաբբի, ո՞յր
մնաս է . սորա՞, [թէ հօր և մօր իւ-
րոյ՝ զի կոյր ծնցի : Պատասխանի ետ
Յիսուս, ոչ գորա մնաս է, և ոչ հօր
և մօր իւրոյ, այլ զի յայտնի լիցին
գործքն Աստուծոյ 'ի դմա : Եւ ինձ
պարտ է գործել զգործս այնորիկ՝
որ առաքեացն զիս, մինչ աւուր կայ .
գայ գիշեր, յորժամ ոչ ոք կարէ
գործել : Մինչդեռ յաշխարհի եմ,
լոյս եմ աշխարհի : Զայս իբրև ա-
սաց, ե[թուք 'ի գետին . և արար
կաւ 'ի [թքոյն, և ծեփեաց զկաւն 'ի
վերայ աչաց կուրին : Եւ ասէ ցնա .
Երթ լուա յաւազանին Սելուվմայ
որ [թարգմանի առաքեալ . չոքաւ
լուացաւ, եկն և տեսանէր : Իսկ
դրացիքն՝ և որոց տեսեալ էր զնա
յառաջագոյն՝ ե[թէ մուրացիկ էր,
ասէին . ո՞չ սա էր որ նստէրն և մու-
րանայր . կէսքն ասէին նա է . այլքն

ասէին ոչ՝ այլ նման է նմա . և ինքն
ասէր՝ թէ ես եմ: Ասեն ցնա . իսկ
զիմօրդ բացան աչքքո: Նա ետ պա-
տասխանի . այր մի՝ որում Յիսուսն
ասեն, կաւ արար և ծեփեաց զաչս
իմ, և ասէ ցիս . երթ 'ի Սելուլամ և
լուա՛. չոքայ լուացայ, և տեսանեմ:
Ասեն ցնա՝ ո՛ւր է նա . ասէ ցնոսա՝
ոչ գիտեմ:

Ածին առ փարիսեցիսն զնա՝ որ
երբեմն կոյրն էր . և էր շաբաթ յոր-
ժամ զկաւն արար Յիսուս և եբաց
զաչս կուրին: Դարձեալ հարցանէին
զնա փարիսեցիքն՝ թէ զիմօրդ տե-
սանեա: Եւ նա ասէ ցնոսա . կաւ եղ
'ի վերայ աչաց իմոց, և լուացայ և
տեսանեմ: Ասեն ոմանք 'ի փարի-
սեցւոցն . ոչ է այրն այն յԱստու-
ծոյ՝ զի զշաբաթս ոչ պահէ . կէսքն
ասէին, իսկ զիմօրդ կարէ մարդ մե-
ղաւոր այսպիսի նշանս առնել . և
էին հերձուածք 'ի մէջնոցա: Ասեն
դարձեալ ցկոյրն . դու զի՞ ասես վասն
նորա՝ զի եբաց զաչսքո . և նա ասէ՝
թէ մարդարէ է: Եւ ոչ հաւատա-
լին հրեայքն զնմանէ՝ եթէ կոյր էր

և բացաւ, մինչև կոչեցին զԾնողս
բացելոյն : Հարցին ցնոսա և ասէն .
սա՞ է որդին ձեր, զորմէ դուքն ա-
սէիք՝ թէ կոյր ծնաւ . արդ զհարգ-
տեսանէ : Պատասխանի ետուն նո-
ցա ծնողքն նորա և ասէն . գիտեմք՝
զի սա է որդին մեր և զի կոյր ծնաւ .
բայց զհարգ այժմդ տեսանէ՝ ոչ գի-
տեմք . կամ թէ ո՛ր եբաց զաչս դորա՝
մէք ոչ գիտեմք . ցդա իսկ հարցէք,
ինքնին 'ի չափ հասեալ է՝ ինքն իսկ
խօսեսցի վասն իւր : Զայս ասացին
ծնողքն նորա, զի երկնչէին 'ի Հը-
րէիցն . քանզի ուխտ եղեալ էր Հը-
րէից, եթէ ոք խոստովանեսցի զնա
Քրիստոս՝ 'ի բաց կացցէ 'ի Ժողովուր-
դենէն : Վասն այնորիկ ասացին ծը-
նողքն նորա, թէ ինքնին 'ի չափ հա-
սեալ է՝ ցնա իսկ հարցէք :

Դարձեալ կրկին անգամ կոչեցին
զայրն որ կոյրն էր, և ասէն ցնա .
տո՛ւր փառս Աստուծոյ, մէք գի-
տեմք՝ զի այրն այն մեղաւոր է : Եւ
նա ասէ, թէ մեղաւոր իցէ՝ ես ոչ
գիտեմ . բայց զայս գիտեմ՝ զի կոյր
էի, և արդ տեսանեմ : Դարձեալ

ասեն ցնա • զինչ արար քեզ , զիարդ
 եբաց զաչս քո : Պատասխանի ետ
 նոցա , այժմ ասացի ձեզ , և ոչ լուայք •
 զի կամիք միւսանդամ լսել • մի թէ և
 գո՛ւք կամիք աշակերտել նմա : Նոքա
 հայհոյէին զնա և ասէին • դու լիջիր
 նորա աշակերտ • մէք Մովսէսի ա-
 շակերտք եմք • մէք գիտեմք՝ զի ընդ
 Մովսէսի խօսեցաւ Աստուած • զսա
 ոչ գիտեմք ուստի իցէ : Պատասխա-
 նի ետ այրն և ասէ ցնոսա • այդ իսկ
 են սքանչելիք , զի գո՛ւք ոչ գիտէք
 ուստի իցէ , և զիմ զաչս եբաց : Գի-
 տեմք՝ զի Աստուած մեղաւորաց ոչ
 լսէ • բայց եթէ աստուածապաշտ
 ոք իցէ՝ և զկամս նորա առնիցէ , նմա
 լսէ : Ի յաւիտենից ոք ոչ լուաւ՝
 եթէ եբաց ոք զաչս կուրի ՚ի ծնէ
 կոյր ծնելոյ : Եթէ ոչ յԱստուծոյ
 էր այրն այն , ոչ կարէր առնել ինչ :
 Պատասխանի ետուն և ասեն ցնա •
 ՚ի մեղս իսկ ծնեալ ես ամենեւին ,
 և գո՛ւ վարդապետ լինիս մեր • և հա-
 նին զնա արտաքս : Լուաւ Յիսուս՝
 եթէ հանին զնա արտաքս • և իբրև
 եգիտ զնա , ասէ ցնա • դու հաւա-

տամ յՈրդի Աստուծոյ : Նա պա-
տասխանի ետ և ասէ , տէր , ո՞վ է
դի հաւատացից 'ի նա : Ասէ ցնա
Յիսուս . և տեսեր զնա , և որ խօ-
սիդ ընդ քեզ՝ նա է : Եւ նա ասէ .
հաւատամ տէր , և երկիր ես պաշտմա :

